

Tempus. Ejus bonus usus. 188
Tentatio, probationis a Deo est, non tentatio seductionis. 136. Quinque tentationis gradus. *ibid.*
Testamentum, vetus prophetia novi. 104. Ad novum Testamentum non pertinemus, nisi veterem hominem exuamus. 108. Eundem aeternum vocat Apostolus, quod aliud non sit post hac futurum: & quia in eo aeterna bona promittuntur. 129.
Testimonium. Pater, Filius & Spiritus sanctus summa erga non bonitatis suae testimonium nobis dederunt: demus & nos ipsis testimonium. 200
Thessalonica, Macedoniae Metropolis Epistolae primae S. Pauli ad Thessalonicenses argumentum. 3. Epistolae secundae ad eandem argumentum. 18
Timor. Quam timendae cordis durities. 93
Timotheus, per divinam revelationem ad praedicationis ministerium & pastorale munus electus & ordinatus. 28. S. Paulus vocat eum filium. 52.
Titus. Epistolae ad Titum argumentum. 67. Illum Episcopum Cretensem constituit. *ibid.*
Tribulatio, aureum quid? & quomodo ad Sancta Sanctorum pertinuerit? 109
Traditio. Traditiones Apostolicae altera fidei regula. 23. Sacrum Traditionis Apostolicae depositum. 56
Transfiguratio. Mysterium Transfigurationis Christi. 176.
Tribulatio. Adversa omnia intuitu Dei toleranda. 123

V

Verbum, Incarnatum Dei Filium hominem factum S. Hieronymus intelligit. 67. Verbum Dei Christus in animos omnium vult introire sed homines aditum illi vitis suis ocludunt. 73. Quid nobis Dei Filius praesiterit? quid illi rependere debeamus? 87. Verbum Dei fideliter observandum. 87. 157. Poena eorum qui Dei vocem non audiunt. 128. Dispositiones ad Verbum Dei cum fructu audiendum. 137. Locus spirituale Verbi divini. 159. Duo hujus ubera Verus & Novum Testamentum. Dispositiones ad S.ripturae Sacrae lectionem, & Verbi divini auditionem. 159
Veritas. Qui hanc non amat, iusto Dei iudicio credit errori. Veritatis verbum tractandum est secundum regulas a spiritu veritatis praescriptas. 58. Modus docendi & praedicandi Christianas ve-

ritates. 98. Veritatem cognoscere non sufficit, sed facere necesse est. 184. Qui spiritui veritatis claudunt, spiritui erroris tradi merentur. 200
Via. Semper in via salutis incedendum, non retrocedendum est. 111. Dispositiones ad viam perfectionis incedendam necessariae. 99. nec non ad discretionem assequendam. *ibid.* Quae via iustis, quae via tenebrarum? 184
Vidua. Viduarum Nuptiae. 43. 44. Status honorabilis, officia. 44. Otium, loquacitas, curiositas, vidui fugienda. 45
Vigilantia. In rebus adversis & prosperis orandum & vigilandum. 151. 167
Virtus. Virtutum concatenatio Christiani hominis perfectio est. 175.
Vita, Christiani hominis. 5. Otiosa Christiano indigna. 12. Characteres vitae Christianae. 14. Inordinate vivit, quis otiose vivit. 24. Non longa sed bona vita optanda est. 95. Ad Christianae vitae perfectionem tendere omnes & singuli Christiani tenentur. 101. Vita nostra ad regulam Evangelii componenda. 141. Ejus fragilitas & brevitas. 147. 181. Quae vita gentilis. 167. Vita nostra si secundum Dei legem sit instituta, probatio est fidei nostrae. 187
Unctio. Unctionis extremae Sacramentum a Christo institutum, a Sancto Jacobo Apostolo promulgatum. 149. Debita ad illud dispositiones. 151
Vocatio. Vocatio nostra finis sanctificatio nostra. 11. Vocatio Dei ad sacrum Ministerium, nec non ad pastorale munus. 53. 98. Animae quas Deus ad perfectionem vocat, in eius via sunt a Pastoribus dirigendae. 99. Ad Ecclesiam vocarum, magna felicitas. 128
Voluntas, Dei, hominum salus. 115. Omnia consilia operaque nostra & eorum successum, Dei providentiae ac voluntati subicere debemus. 147. Praecipue in rebus adversis. 169
Voluptas. A voluptatibus & deliciis carnis abstinendum. 179
Votum, continentiae Viduae, ex Apostolica traditione. 43. Ejus violatio damnabilis. 45
Uxor, Maritorum erga uxores officia. 164

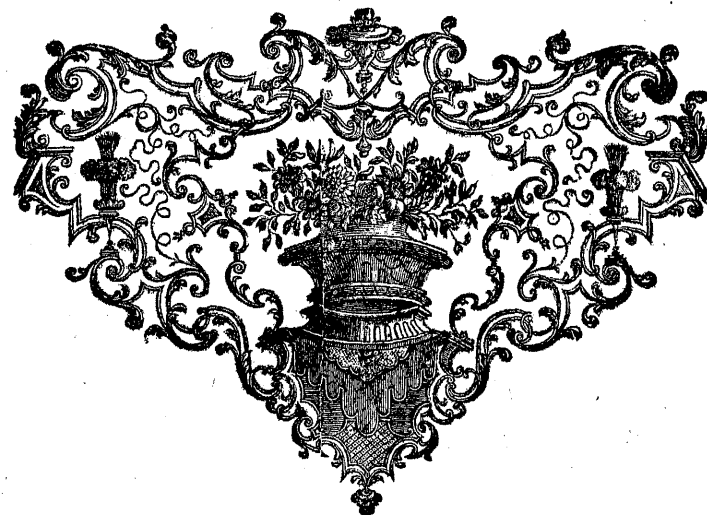
Z

Zelus, sine prudentia & discretionem, plerumque perniciosus. 175

F I N I S

R. P. NATALIS
ALEXANDRI
 ORDINIS FF. PRÆDICATORUM
 IN SACRA FACULTATE PARISIENSI
 DOCTORIS, ET EMERITI
 PROFESSORIS
 PRÆCEPTA ET REGULÆ
 AD PRÆDICATORES
 verbi Divini informandos:

CUM IDEIS CONGIONUM
 per totum annum.

PARISIIS

Expensis THOMÆ BETTINELLI VENETI.
 MDCCLXVIII

R. P. NATALIS
ALEXANDRI

ORDINIS FF. PRÆDICATORUM

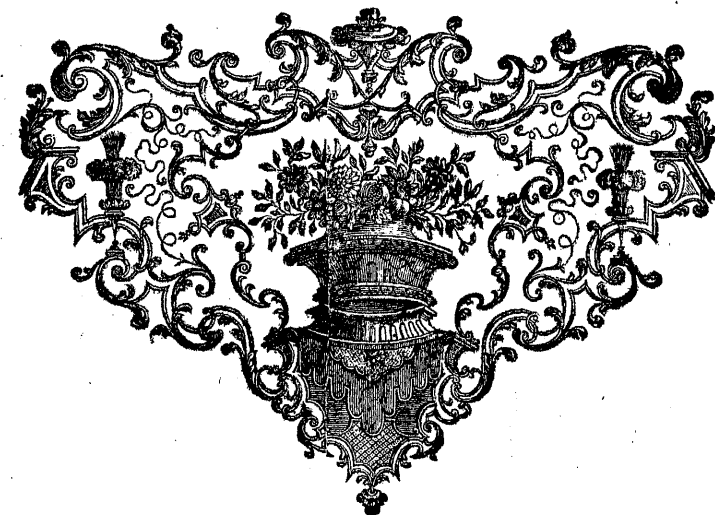
IN SACRA FACULTATE PARISIENSI
DOCTORIS, ET EMERITI
PROFESSORIS

PRÆCEPTA ET REGULÆ
AD PRÆDICATORES

verbi Divini informandos:

CUM IDEIS CONGIUNCTUM

per totum annum.

PARISIIS

Expensis THOMÆ BETTINELLI VENETI.

MDCCLXVIII

REVERENDISSIMO PATRI
ANTONINO CLOCHE
DOCTORI THEOLOGO,
ORDINIS FF. PRÆDICATORUM,

Generali Magistro.

INSTITUTIONEM CONCIONATORUM, Te annuente ac favente, in lucem editurus, REVERENDISSIME PATER, id operis nemini convenientius dicandum existimaui, quam Tibi totius Ordinis Prædicatorum summo Archimandrita ac Generali Magistro. Id Reverendissima Paternitati tuæ debitum observantia mea pignus; id grati animi pro amore in me tuo perenne monumentum. Hæc mihi tamdiu exoptata opportunitas palam significandi quam impense colam egregias illas virtutes, eximiaque merita, quorum gradibus ad supremam Ordinis Præfecturam ascendisti: doctrinæ ornamenta, veritatis amorem, & invictam in ejus defensione constantiam: Regularis observantia studium, quam auctoritate, vigilantia, exemplo, visitationibus conservas & promoves: sacrarum litterarum cultum, quarum studia sustentas & foves: prudentiam incredibilem, qua & Ordinem moderaris, & majoribus negotiis parem esse capacissima tuæ mentis intelligentiam, solertiam, industriam, providentiam, cautionem probas. Nobilem, generosumque animum tuum, vel me silente, Fratres non solum nostri, sed & extranei certatim prædicant: humanitatem singularem, morumque suavitatem omnes suspiciunt, laudant, diligunt, qua omnibus places, licet uni Deo placere studeas. Tantorum splendor meritorum, REVERENDISSIME PATER, urbis & orbis oculos in te convertit, summorum Pontificum, purpuratorum sacri Collegii Patrum, Regum ac Principum magnam existimationem, omnium amorem tibi conciliavit. Nemo omnium est qui te norunt, qui splendidioribus dignum insulis non prædicet, dum religiosa humilitate ac modestia magis emines. Defensionem catholicæ veritatis, purique Dei cultus, in Religionis arce; exercitationem perpetuam virtutis, ac pietatis in sanctitatis domicilio; studiorum incremento, ac sanioris doctrinæ propagationi, coram doctrinarum omnium summo & universali Judice, pervigili sollicitudine incumbis, ut maximi Cardinalis HIERONYMI CASANATE, cujus in Ecclesiam meritorum, & in Dominicanum Ordinem beneficiorum memoriam nulla unquam delebit oblivio, piissimum ac munificentissimum Testamentum exequaris. Bibliothecam viginti mille & amplius voluminibus instructam, & novis deinceps libris ex annuo censu ab Eminentissimo Principe relicto semper amplificandam, in publicum usum & commodum, in Minervio magnifice adornas. Scholas aperis, in quibus unus purusque sancti Thomæ textus, secundum supremam ejus voluntatem a duobus Ordinis Professoribus legatur, honorifico Minervali liberaliter donatis. Collationes denique a sex Doctoribus Dominicanis, variarum gentium & Academiae orbis Christiani, Romam vocatis, & Moxenatis Eminentissimi nobili providentia, generosa munificentia in perpetuum tempus sustentandis, haberi curas; ut ad fidei dogmata contra emergentes hæreses & errores propugnanda; ad Moralem Evangelicam & Ecclesiasticam Disciplinam contra novissimorum temporum deplorandas corruptelas vindicandam; ad Theologia Mystica puritatem ab illusionibus quibusvis defendendam, Te tuisque Successoribus ducibus, semper parati sint; totique de Scriptura, de Traditione, Te Angelico Doctore armati. His, & aliis negotiis, Ordinis regimen, Ecclesie utilitatem spectantibus occupatum de diutius interpellare nolim, REVERENDISSIME PATER. Satis sit mihi paternas manus humiliter exosculari; summam in te venerationem, observantiam, obedientiamque meam profiteri; orare ut litterarium istud munusculum gratum habeas; Deo supplicare ut Te vegeta senectute multos annos conferret, Ordini & Ecclesie magis magisque profuturum; illum semper ornaturum, ab ista (ut speramus & optamus) ornandum. Vale. Lutetia Parisiorum, Kalendis Maiis, anno primo seculi a Christo nato decimi septimi.

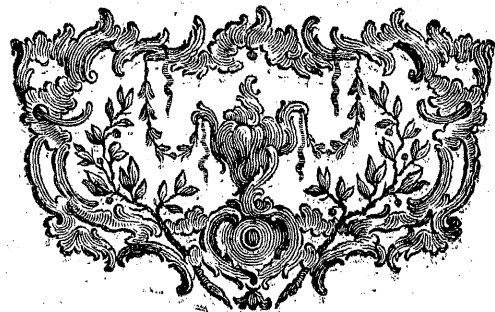
REVERENDISS. PATERNIT. TUÆ.

Humillimus, obsequentissimusque
filius ac servus.
F. NATALIS ALEXANDER.

P R O L O G U S .

Cum Ordo Sancti Dominici divina providentia ad Evangelii prædicationem sit institutus, & ab Ecclesia approbatus; sacri hujus Instituti Professore verbi divini prædicationi incumbere, aut certe Concionatores studiis suis juvare convenit. Hac ratione, impulsus, Institutionem Concionatorum tripartitam in lucem edo. Prima pars præcepta & Regulas ad Prædicatores verbi divini informandos proponit, non a me quidem excogitatas, sed a Sanctis Patribus, Augustino præsertim, & a Sancto Carolo Borromeo traditas. Pars altera, quæ Theologiæ Dogmaticæ ac Moralis, a me nuper editæ, accommodatio est ad Conciones, ideas ac rudimenta Sermonum pro singulis Dominicis totius anni, & Feriis Quadragesimalibus, complectitur, Tertia, Concionum argumenta pro Festis præcipuis Deiparæ Virginis & Sanctorum exhibet. Qui jam sub prælo sunt Commentarii in sanctum Evangelium Jesu Christi secundum quatuor Evangelistas, in quibus sensuum litteralem & Moralem seorsim expono, uberiorem sacrarum Concionum materiam Evangelicis Operariis subministrabunt. His in Operibus eloquentiam forte desiderabunt Oratores Christiani, sed hanc illis spartam ornandam relinquo. *Exilis ingenii angusta mediocritas tenuis admodum fruges parit, nullis ad copiam fecundi cespitis culmis ingravescit: aggredier tamen facultate, qua valeo; nam & materia dicendi facit mecum. In judiciis, concione pro rostris, opulenta facundia volubili ambitione jactetur: cum vero de Domino deo vox est; vocis pura sinceritas non eloquentia viribus nititur ad fidei argumenta, sed veritas. Denique accipe non diserta, sed fortia; nec ad audientia popularis illecebram culto sermone fucata, sed ad divinam indulgentiam prædicandam rudi veritate simplicia: accipe quod sentitur antequam discitur; nec per moras temporum longa agnitione colligitur, sed compendii gratia martyrantis hauritur.*

s. Cyprian. Ep. 1. ad Donatum.

INSTITUTIONIS
CONCIONATORUM

PARS PRIMA,

S E U

PRÆCEPTA ET REGULÆ
AD PRÆDICATORES

verbi divini informandos.

CAPUT PRIMUM.

Qui verbi Dei Prædicationi destinandi s̄

Verbi Dei prædicandi munus, quod sanctissimis viris, Prophetis, Apostolicis a Deo commissum, ab ipso etiam Dei Filio Christo Jesu Domino nostro præstitum, est Episcoporum præcipuum esse, Sacra Synodus Tridentina ac declaravit, secundum illud Apostoli ad Timotheum scribentis: *Testificor coram Deo, & Jesu Christo, qui judicaturus est vivos & mortuos; per adventum ipsius & Regnum ejus, prædica verbum;* Et illud quidem munus ipsi per se in Ecclesia sua, nisi legitime impediti fuerint, exequi debent: in aliis autem Ecclesiis per Parochos, sive iis impeditis per alios in Civitate, aut in quacunque parte Diocesis deputandos, saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus Festis, tempore autem jejuniorum Quadragesimæ, & Adventus Domini quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus. Ad sacrum illud verbi Divini Ministerium assumuntur ab Ecclesia in subsidium Regulares, a Summo Pontifice & Episcopis missi in vineam Domini, ut eam excolant, fructumque salutis animarum ipsi Domino referant. De quibus Concilium provinciale Rothomagensis ann. Domini millesimo quingentesimo octogesimo primo celebratum, Tit. *De Curatorum & aliorum Presbyterorum Officiis*, Num. 41. „ Episcopi, inquit, „ subsidiarios Regulares tueantur, & charos habeant, atque alant, sicut coadjutores, omnesque illis factas injurias & contumelias suas esse existiment & propulsent: juniores ad studia litterarum „ foveant, atque conventus pro suis facultatibus, „ tamquam Concionatorum seminaria sustentent. „ Primum inter subsidiarios illos Concionatores locum tenent Fratres Prædicatores, quorum Ordo ad verbi divini Ministerium institutus, & ab Ecclesia confirmatus est, quod & consilium nominis ab Honorio III. inditi ostendit. Unde cum Apostolo dicere possunt singuli Ordinis illius Religiosi viri, quibus verbi talentum a Domino creditum est: *Veni mihi, si non evangelizavero, necessarius enim mihi incumbit.* Neque tamen sacrum illud munus lumere sibi debent, nisi ad illud delecti, ac Superiorum judicio destinati, Episcopi facultate, aut certe benedictione

muniti sint. Conciones enim habere non possunt, ne in suis quidem Ecclesiis, nisi benedictionem ab Episcopo petierint: Neque autem ullo sane modo eo contradicente, sive repugnante: in aliis autem Ecclesiis quæ Ordinis sui non sunt, nullo modo nisi scripta facultate ab Episcopo concessa, ut Tridentini Concilii Decreto sancitum est. II. Maximo autem delectu verbi divini ministerium Religiosis etiam viris delegandum est. Cavere igitur Superiores Regulares debent, ne illud demandent junioribus Fratribus, nisi doctrina & morum integritate atque gravitate conspicuis, Diacenis saltem, qui Theologici studii triennium expleverint, qui disponendæ concionis modum intelligant, dilucide distincteque rei enarrandæ rationem percipiant, bene pronuntiandi, decoreque agendi usum teneant, „ Sacræ itaque Rhetoricæ præceptis „ exculti sint: quamquam si acutum & fervens „ adit ingenium, facilius adhæreat Eloquentia le- „ gentibus & audientibus Eloquentes, quam Elo- „ quentibus præcepta sectantibus. Nec desunt Eccle- „ siasticæ Litteræ, etiam præter Canonem in au- „ thoritatis arce salubriter collocatum, quas legendo „ homo capax, etsi non id agat, sed tantummodo „ rebus, quæ ibi dicuntur, intentus sit, etiam elo- „ quio quo dicuntur, dum in his versatur, imbui- „ tur, accedente vel maxime exercitatione sive „ scribendi, sive dicendi: postremo etiam dicendi „ quæ secundum pietatis, ac fidei regulam sentit. „ Certe cum ex infantibus loquentes non fiant, „ nisi locutiones discendo loquentium, cur eloquentes „ fieri non possint nulla eloquendi arte tradita, „ sed elocutiones Eloquentium legendo & audien- „ do, & quantum assequi conceditur, imitando? „ Quid quod ita fieri ipsis quoque experimur exē- „ pliis? Nam sine præceptis Rhetoricis novimus „ plurimos eloquentiores plurimis qui illa didice- „ runt; sine lectis vero & auditis Eloquentium „ disputationibus vel dictionibus, neminem. Nam „ neque ipsa arte Grammaticæ, qua dicitur locu- „ tionis integritas, indigerent pueri, si eis inter „ homines, qui integre loquerentur, crescere dare- „ tur & vivere. Nescientes quippe ulla nomina „ vitiorum, quicquid vitiosum cupisquam ore lo-

Sess. 9. Cap. 2. De Ref.

S. Aug. 1. 4. De Doctr. Christ. c. 3.

1. Cor. 16.

quantis audirent, sana sua consuetudine reprehenderent & caverent; sicut rusticos urbani reprehendunt, etiam qui literas nesciunt. Quamobrem vera & germana eloquentia dici potest Sacrarum lectione Scripturarum, in quibus promittitur, cum sapientia velut comes inseparabilis conjuncta, ut S. Augustinus ostendit, non solum adductis ex Apostolo Paulo exemplis, sed etiam ex Prophetia, & ex illius potissimum libro, qui se pastorem vel armentarium fuisse dicit, atque inde divinitus ablatum atque missum, ut Dei populo prophetaret. Eloquentes etiam fieri possunt homines sacri, continua & assidua SS. Patrum lectione, qui eloquentiae laude floruerunt, quales inter Græcos S. Gregorius Nazianzenus, qui & eloquentiae usum contra Julianum Apostatam Ecclesiae vindicavit, & S. Joannes Chrysostomus; inter Latinos vero SS. Cyprianus, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, Leo, Petrus Chrysologus. Legere autem imprimis juvabit librum quarum S. Augustini De Doctrina Christiana, ut qualis Ecclesiastici necessaria sit Eloquentia discatur, ejusque præceptis animus imbuatur: nec non librum De Utilitate credendi, quo nullum est inter ejus Opera eloquentius.

III. Si tamen ars Rhetoricæ Fratribus nostris junioribus necessaria videatur, quam forte multi nunquam in Scholis didicerunt: (quamquam nullum in Ordinem Prædicatorum suscipi expediret, qui annum integrum in Rhetoricæ studio non posuisset) tradatur illis Rhetorica Sacra Ludovici Granatensis, illis etiam ad imitandum proponantur celebres & eloquentiæ laude florentissimi Concionatores. Sed eo in genere caveat sacri suggesti candidatus, ne (quod pletique faciunt) levia quædam ac sæpe etiam vitiosa in eis imitentur; sed illa tantum quæ Sapientum judicio præclara atque egregia. Verum sicut diligentissime considerare debet, quem e Concionatoribus qui nunc florent, aut certe superioribus temporibus floruerunt, ad imitationem deligat: ita maxime sibi veteres Patres proponat, quorum in dicendo virtutes seferret: Joannis Chrysostomi & Gregorii Magni, & Basilii gravitatem; Nazianzeni vim; Nyseni subtilitatem; Augustini acumen; Ambrosii temperatum dicendi genus; Bernardi dulcem devotamque orationem; atque omnino admirabilem & divinam eloquentiam S. Pauli Apostoli, cui uni omnia quæ summi sunt Concionatoris & Oratoris SS. Joannes Chrysostomus & Augustinus tribuunt. Quamquam in eo maxime sit imitanda Prophetarum, S. Pauli, & SS. Patrum, quos laudavi, eloquentia, ut non affectetur: & cum agnoscat a doctis, sentitur ab indoctis, tales res dicantur, ut verba rebus velut sponte subjuncta videantur: „ Quasi sapientiam de domo sua, id est, pectore sapientis procedere intelligas, & tamquam inseparabilem famulam, etiam non vocatam, sequi eloquentiam.“

IV. Caveant denique Superiores, ne turpiter distortos, gibbosos, aut aliqua corporis parte insigniter deformes sacro prædicationis destinent Ministerio. Solent enim in Concionatore quædam corporis deformitates tum offensionem, tum risum movere.

CAPUT II.

De Scientia Concionatoris, Librique ab eo legendis.

V. In omnis Sacrae Ecclesiasticæque Doctrinæ studiis veretur Concionator necesse est. Habeat omnes Theologiæ notas & tractatos locos, præsertim vero quæ Christianæ Religionis veritatem demonstrant ac tuerent, quæ Fidei dogmata probant ac defendunt, quæ salutis nostræ mysteria explicant, quæ Moralis Evangelicæ præcepta exponunt.

VI. Scripturam sacram legat assidue, meditetur, scrutetur: quia „Omni Scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia; ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instruitus.“ „Lectio enim ejus annis singulis repetat a capite ad calcem; quod facile præstabit, si diebus singulis duo Veteris Testamenti capita, & unum Novi perlegere consueverit. Adnotet vero in adversariis, & per locos communes disponat, quæ magis animum suum affecerint, sive dogmata, sive morum disciplinam spectantia, memoriæque commendat quantum potest Adoranda verba Scripturarum.

VII. Sensus litteralis, spiritalisque Scripturæ sacræ peritus sit Ecclesiastes, in eumque finem legat selectos Patrum, ac recentiorum Interpretum (si opus sit) commentarios.

In Genesim scilicet, S. Basilii Magni Homilias novem in Hexameron; S. Gregorii Nyseni libros ejusdem argumenti, & De hominis officio, & librum De vita Moysi; S. Joannis Chrysostomi Homilias & Sermones in Genesim: Libros sex S. Ambrosii in Hexameron, unum De Paradiso, duos De Cain & Abel, unum De Noe & Arca, duos De Abraham, unum De Isaac & Anima, duos De Jacob & Vita Beata, unum De Joseph Patriarcha, unum De Benedictionibus Patriarcharum. S. Augustini libro De Genesi ad litteram, Quæstiones ejusdem in Genesim, Libros De Civitate Dei xv. & xvii. Librum xxii. contra Faustum Manichæum, & quinque priores Sermones Editionis PP. Benedictinorum Congregationis S. Mauri; S. Cyrilli Alexandrini libros septem Glaphyrorum in Genesim: B. Theodoretum in eundem librum Quæstiones, quibus sensus litteralis maxime illustratur. E Recentioribus vero Pererius, vel Bonfrerius in Genesim sufficient. Quamquam & in hunc, & in alios Scripturæ sacræ libros, Eftii, Tivini, Menochii, Joannis Mariana, Adnotationes, Commentarii, Scholia erudita sint & utilia ob diligentiam in sensu litterali explicando cum brevitate conjunctam.

In Exodum, legat S. Augustini Quæstiones. Librum Locutionum, Libri XXII. contra Faustum nonnulla capita, Sermones VI. VII. & VIII. Editionis Patrum Benedictinorum Congregationis S. Mauri: S. Cyrilli Alexandrini Glaphyra: B. Theodoretum Quæstiones; S. Gaudentii Brixienfis Episcopi Tractatus septem. E Recentioribus vero, Hieronymi ab Oleario, aut Bonfrerii commentarios.

In Leviticum, eisdem Patres; S. Hieronymi Epistolam CXXVIII. ad Fabiolam, de vestitu Sacerdotum; Commentarios Hefychii Hierosolymitani Episcopi, Tomo XII. Magnæ Bibliothecæ Patrum Lugdunensis Basi, & Radulphi Flaviacensis Monachi Ordin. S. Benedicti, Tomo XVII. editos; E Recentioribus, eisdem Interpretes.

In Numeros, S. Augustinum, S. Cyrillum Alexandrinum, & Theodoretum, Homilias Origenis, & Epistolam S. Hieronymi ad Fabiolam De xlii. Manichæis. E Recentioribus, eisdem Interpretes.

In Deuteronomium, eisdem. In Josue, Homilias Origenis, Quæstiones S. Augustini & Theodoretum. E Recentioribus, Commentarium Andree Maffii, quamquam & Serarium legisse non pœnitebit.

In libros Judicum, & Ruth, eisdem Patres, cum Bonfrerio, & Menochio.

In libros Regum, & Paralipomenon, legat Theodoretum; Auctorem Commentarii in sexdecim priora libri primi Regum Capita, inter Opera S. Gregorii M. sub ejus nomine editi: S. Ambrosii Librum unum de Elia & Jejunio: alterum de Nabube, & Apologiam David: Sermonem X. S. Augustini de Judicio Salomonis, & XI. de Elia, & Vidua Sareptana; Angelomi Luxovienfis Monachi Commentarios in Libros Regum, editos Tom. X. Bibliothecæ Patrum, Lugd. E Recentioribus vero Interpretibus, Mendozam, Menochium, vel Cornelium a Lapide.

In Tobiam, Librum S. Ambrosii de Tobia, Adnotationes Eftii, vel Menochii Commentarios.

In Judith, & Esther, Celadam.

In Job, duplicem librum S. Ambrosii de Interpellatione Job: S. Augustini Librum Adnotationum in Job: & Libros Moralium S. Gregorii Magni. E Recentioribus sufficet Codurcus; Tamesti Sanctii & Pincedæ Commentaria in Job æstimanda sint.

In Psalmos Davidis aliquot, SS. Basilium, Joannem Chrysostomum, & Ambrosium, cujus Sermones in Psalmum CXVIII. laudem omnem superant. In Psalmos omnes, S. Augustinum, & Theodoretum, quorum alter litteralem, prior morale præsertim sensum scrutatur & exponit. E Recentioribus vero legat doctissimi & piissimi Cardinalis Bellarmini, vel Gênévardi, Simeonis de Muis, illustrissimi doctissimi que Meldensium Episcopi Benigni Bossuet, vel etiam eruditi Ferrandi commentarios.

In Proverbia Salomonis, legat S. Basilii Magni Homiliam XII. in principium Proverbiorum, Salomii Viennensis Galliarum Episcopi Mysticam Expositionem, editam Tom. VIII. Bibliothecæ Patrum Lugd. & Venerabilis Bedæ Commentarium. E Recentioribus vero Salazarem vel Baynum, aut Cornelium Jansenium, Gandavensem Episcopum.

In Ecclesiastem, Homilias octo Sancti Gregorii Nyseni, Commentarium Sancti Hieronymi, & Mysticam Expositionem Salomii Viennensis Episcopi.

In Canticum Canticorum, Homilias Origenis, & S. Gregorii Nyseni: Librum S. Ambrosii De Isaac & Anima, ubi Animæ cum Verbo Divino conjugium continuo Mystici illius Epithalamii Commentario dis-

edidit: Expositionem alteram ex S. Ambrosii scriptis a Guillelmo quondam Abbate S. Theodoric, postea Monacho Signiacensi collectam, & ad calcem Tomi I. Ambrosianorum Operum editam ab eruditissimis Monachis Congregationis S. Mauri. Item, Commentarios Theodoretum, & Philonis Carpatorum Episcopi, Tomo V. Bibliothecæ Patrum Lugd. editos: ac S. Bernardi Sermones.

In Librum Sapientia, Commentarios S. Bonaventuræ, Roberti Holkot, vel Cornelii Jansenii.

In Librum Ecclesiastici, Commentarios Rabani Mauri Moguntini Archiepiscopi. E Recentioribus, Cornelium Jansenium Gandavensem Episcopum.

In quatuor Prophetas Majores, Commentarios Sancti Hieronymi & Theodoretum: Sancti Basilii in sexdecim, & Sancti Joannis Chrysostomi in octo prima Isaac Capita, cum eisdem Homiliis in illa verba, Vidi Dominum sedentem super solium excelsum, Homilias Origenis, in Jeremiam, Græcæ & Latine editas a doctissimo Viro Daniele Huëto, Abrincensium Episcopo: Paschasi Rathberti Corbeienfis Abbatis Libros V. in Threnos Jeremiæ, Tom. XIV. Bibliothecæ Patrum Lugd. editos: Libros duos S. Gregorii Magni in Ezechielem. E Recentioribus vero legat Maldonatum in quatuor Prophetas. In Isaiam, legat Forerium, Hieronimum ab Oleario, vel Alvaræzum. In Ezechielem, habeat Villalpandum: In Daniele denique, Pererium.

In Prophetas Minores, Commentarios S. Hieronymi & Theodoretum. E Recentioribus, Riberam.

In Libros Ebraicæ & Machabæorum, Adnotationes Eftii, & Commentarios Cornelii a Lapide, qui in Librorum Historicorum Veteris Testamenti expositione præcipua cum laude versatus est.

His addi potest Historia Ecclesiastica Veteris Testamenti, nostris Disserationibus illustrata.

Quod Novum Testamentum spectat, in Evangelium S. Matthæi, legat Origenis & S. Hieronymi Commentaria: Homilias S. Joannis Chrysostomi: Libros S. Augustini de Sermonibus Domini in Monte, de Consensu Evangelistarum, & Quæstionum Evangelicarum, quibus etiam SS. Luca & Marci, loca difficultatibus explicantur. In Evangelium secundum Lucam, Libros X. S. Ambrosii. In Evangelium secundum Marcum, Victorem Antiochenum, & Venerabilem Bedam. In Evangelium secundum Joannem, legat Origenem, S. Joannem Chrysostomum, S. Cyrillum Alexandrinum. Tractatus S. Augustini. Legat & Sermones ejusdem S. Doctoris De Verbis Evangelii. Item, Catenam Auream S. Thomæ. Recentiores inter unum & multis eligatur Jansenius Yprensis Episcopus, vel Maldonatus.

In Acta Apostolorum, legat Homilias Joannis Chrysostomi. E Recentioribus, Lorinum, vel Cornelium a Lapide, aut Fromondum.

In Epistolam S. Pauli, legat Homilias S. Joannis Chrysostomi; Commentarios S. Hieronymi in Epistolam ad Galatas, ad Ephesos, ad Titum & ad Philemonem. Expositionem quarundam Propositionum ex Epistola ad Romanos, & Epistolæ ad Galatas, a S. Augustino adornatam: Commentaria Theodoretum, & S. Thomæ in omnes Epistolas. E Recentioribus, unus sufficet Eftius. Addi tamen utiliter poterunt Velasquez in Epistolam ad Philippenses, & Tena in Epistolam ad Hebræos.

In Epistolam primam S. Joannis, legat S. Augustini Tractatus. In omnes Epistolas Catholicas sufficet Eftius, vel Justinianus.

In Apocalypsim S. Joannis, Commentarios Andree Archiepiscopi Cæsareæ in Cappadocia, editos Tom. V. Bibliothecæ Patrum Lugd. Sancti Brunonis Assensii, Signini Episcopi, editos Tomo XX. ejusdem Bibliothecæ. Commentarios Rupertii Tuitiensis Abbatis, Expositionem Berengaudi ad calcem Ambrosianorum Operum editam; & Ambrosii Auperii Monachi Benedictini Libros X. Tom. XIII. Bibliothecæ Patrum ejusdem Editionis. E Recentioribus, Alcazarem habeat, & Gallicam Explicationem Illustratissimi Doctissimi que Præfatus Benigni Bossuet Meldensium Episcopi.

Ex Heterodoxis & alienis a Romanæ Ecclesiæ Communionem Commentatoribus indicavi neminem, quod Expositores Catholici Concionatoribus sufficient. „Quis servus cibaria ab extraneo, ne dicam, fœderatis, ne dicam ab hostibus Regibus, donativum & stipendium capiat, nisi plane defertor, & transfuga, & rebellis? Etiam anus illa intra tectum suum drachmam requirebat. Etiam pullator ille vicini januam tundebat. Etiam vidua illa non inimicum, licet durum, judicem interpellabat. Nemo inde instruit potest, unde destruitur. Nemo ab eo illuminatur, a quo contenebratur. Quæramus ergo in nostro, & a nostris, & de nostro.

VIII. Traditionum Apostolicarum & Ecclesiasticarum notitiam habeat Concionator, in eumque finem legat S. Ignatii Martyris Epistolam septem; utramque S. Justin Martyris Apologiam: Tertullianæ Apologeticum, Libros de Baptismo, de Corona Militis, de Præscriptione Hæreticorum, & de Uxoribus, &c. Libros Origenis contra Celsum, &c. Epistolam Sancti Cypriani Episcopi & Martyris, Tractatum de lapsis, Librum de Unitate Ecclesiæ Catholice, & Libros S. Optati Milevitanæ contra Parmenianum. Catecheses S. Cyrilli Hierosolymitani: Epistolam S. Basilii, ejusdemque Librum de Spiritu sancto: Epistolam S. Joannis Chrysostomi, Libros de Sacerdotio, &c. Epistolam S. Ambrosii, Librum de Mysteriis seu de Invidiis, de Virginibus, de Viduis, Orationes de Obitu Valentiniani & Theodoti Imp. Librum de Excessu satyri fratris, &c. Epistolam S. Hieronymi, Dialogum ejusdem adversus Luciferianos: Libros contra Vigilantium, contra Jovinianum, & Helvidium, &c. Epistolam S. Augustini, Libros ejusdem De Civitate Dei, &c. S. Leonis Magni, S. Gregorii M. aliorumque Pontificum Romanorum a Siricio Epistolam; aliorumque Patrum, qui primis nominis Christiani sæculis floruerunt, Opera & Tractatus.

IX. Maxime vero versatus sit Concionator in Tractatibus præcæcicis, & Moralibus, Homilisticis & Sermonibus Patrum, quales sunt Tertullianæ Libri de Penitentia; de Oratione; de Patientia; Ad Martyres; de Cultu Fœminarum; de jejuniis; de Spectaculis; de Virginibus velandis; &c. Libri seu Tractatus Sancti Cypriani Episcopi & Martyris de Oratione Dominica; de Bono Patientia; de Zelo & Liqore; de Disciplina & Habitu Virginum; de Mortalitate; de Opere & Eleemosynis: Clementis Alexandrini Pædagogus tribus Libris comprehensus: Sancti Basilii Libri de Baptismo, de vera Virginitate, & Homiliae diversæ: Sancti Gregorii Nyseni Libri de Professione & Perfectione Christiana, & variæ Orationes. S. Gregorii Nazianzeni Orationes omnes. S. Joannis Chrysostomi Homiliae ad Populum Antiochenum, in Mattheum, in Joannem, in Epistolam S. Pauli, &c. Libri S. Ambrosii de Officiis Ministrorum; de Virginibus, de Virginitate, de Institutione Virginis, de Penitentia, &c. Enarrationes S. Augustini, in Psalmos, Tractatus in Joannem; Sermones; Libri de Moribus Ecclesiæ Catholice; Enchiridion de Fide, Spe, & Caritate; de Continentia; de sancta Virginitate; de Bono Viduitatis; de Patientia; de Agone Christiano; de Disciplina Christiana; de Utilitate jejunii; de Cantico Novo: Sermones S. Leonis Magni, & S. Petri Chrysologi; Homiliae S. Aserii Amaseni Episcopi; S. Cæsarii Arelatensis; S. Fulgentii Ruspensis Episcopi, S. Eligii Noviomensis; Sancti Maximi Taurinensis; S. Laurentii Novariensis Homiliae duæ de Penitentia & Eleemosyna: Tractatus Arnoldi Abbatis Bonævallensis de Septem verbis Domini in Cruce prolatis, &c. Orationes S. Germani Patriarchæ Constantinopolitani, & S. Joannis Damasceni, nec non S. Ildesonsi Archiepiscopi Toletani Sermones de Beata Virgine. Opera omnia, præsertim vero Sermones S. Bernardi.

X. Ne vero ignoret Concionator Sacros Ecclesiæ Ritus, qui in Sacramentis, in Divinorum Officiorum cultu, in tota denique Ecclesiastica Ratione instituti sunt: eorumque significationes & mysteria, quorum explicatione mentes Fidei ad pietatis studium accendantur. Eum in finem legat Amalarii Metensis Ecclesiæ Diaconi Libros IV. De Divinis Officiis; Epistolam Alcuini De Baptismi Cæremoniis, ad Odorinum Presbyterum. Bernonis Abbatis Augiensis Librum De Rebus ad Missam spectantibus; Librum Vualfridi Strabonis De Rebus Ecclesiasticis; Dragonis Ostiensis Episcopi Librum De Divinis Officiis, & Horis Canonicis, Honorii Augustinodunensis Presbyteri Gemmam Animæ, sive de Divinis Officiis Libros quatuor; Odonis Cameracensis Episcopi, & Remigii Antiodorensis Monachi Expositiones in Canonem Missæ. E Recentioribus vero Rationale Divinorum Officiorum editum a Durando Mimatensi Episcopo: Cardinalis Bona de rebus Liturgicis, & de Divina Psalmodia Libros.

XI. Noverit item Concionator rerum in Ecclesia Sancta gestarum, ac memoriæ veteris & Antiquitatis Ecclesiasticæ ordinem, Summorum Pontificum & Conciliorum Decreta. Antiquos Historiæ Ecclesiasticæ Scriptores legat, Eusebium, Socratem, Sozomenum, Theodoretum, Evagrium. E Recentioribus, Annales Cardinalis Baronii, vel eorum Opera qui post ipsum Historiam Ecclesiasticam illustrant.

XII. Casuum Conscientiæ doctrina plene sit instructus Ecclesiastes. Morum & virtutum Christianarum locos & recte notos, & ordine collectos bi Deo habeat.

Rom. 1. 3. 2.
Cor. 11. 16.
Amos 7. 14.
& 15. 8. S.
Aug. lib. 4.
De Doctrina
Christi. Cap.
11.

S. August. l. 4.
De Doctrina
Christiana

Humbertus
de Romanis,
lib. 1. de Erud.
dit. Prædic.
Cap. 11.

Tertul. Lib.
De Præf.
Hæret. C. 12.

S. Carolus
Borromæus,
in Instruct.
Prædic. Ver.
narum locos &
recte notos, &
ordine collectos
bi Deo habeat.

habeat. Locos item omnes sibi comparet, quibus auditorum animi commoveri atque excitari possunt ad Dei amorem, ad cælestis patriæ desiderium, ad penitentiam, ad virtutum studium, ad fugam vitiatorum, ad metum divini iudicii, ad spem divinæ misericordiæ, ad misericordiam caritatemque erga proximum, & ad ceteras affectiones, quæ ad cælum excitant, Christianas virtutes pariunt. Locos etiam illos teneat, qui sæpissime usuveniunt, de divitiarum & honorum deficientia, de condonandis injuriis, de rebus adversis constanti Christianoquoque animo ferendis, de luxu, & immoderatis sumptibus, aliisque morum erroribus tollendis. Copiosa quasi suppellectile instructus sit doctrinarum, quibus aliquando utatur cum opus erit, tum ad coarguendum impiorum hominum audaciam, qui de Fide Catholica male sentientes, Ecclesiæ veritatem oppugnant; tum ad Ecclesiæ Dogmata recte pieque demonstranda. S. Augustini Libros De Utilitate credendi, & de Vera Religione, memoria, quantum fieri potest complectatur. Præcepta etiam intelligat officiorum, quæ Magistratum, quæ civium, quæ seniorum, quæ adolescentium, quæ viri, quæ uxoris, quæ parentum, quæ liberorum, quæ dominorum, quæ servorum, quæ denique præcipua singulorum: ut si quando usu venerit, de illis ex præscripto Divinarum Litterarum, sanctorumque Patrum quam optime concionetur. E Recentioribus, legat R. P. Tomassinii Sacerdotis Oratorii Libros de Festis, de Jejunis, de Mendacio & Perjurio. Theologiam quoque nostram Dogmaticam & Moralem legere poterit. De variis hominum statibus, omniumque statuum periculis, legat Speculum vite humane, editum a Rodrico Episcopo Zamorensi, & Paulo II. dicatur. Sed Morum doctrinam imprimis hauriat ex Scriptura Sacra, SS. Patrum scriptis, summorum Pontificum Decretis, & Sacris Canonibus, & ex Secunda Secundæ Angelici Doctoris S. Thomæ Aquinatis.

XIII. Vim & copiam habeat similitudinum, quæ ab agricultura, vinea, semence, sole, luna, aliisque rebus ducuntur, quæ sub sensum cadant atque intelligentiam, præsertim eorum, etiam rudium, ad quos Contio habetur. Agricolis porro & rusticis hominibus si concionabitur, plurimum ad rem proderunt similitudines ab agro, frumento, vinea, arboribus, animalibus, avibus ductæ; utiles etiam erunt, si alterius conditionis hominibus apte accommodentur. Plurimam hujusmodi similitudinum segetem reperit in divinis Prophetarum scriptis, in Proverbiis Salomonis, in Parabolis Evangelicis, in Orationibus S. Gregorii Nazianzenis, in Homiliis S. Joannis Chrysostomi, in Libris Hexæmeron S. Ambrosii, & in Cathochilmo Venerabilis P. Ludovici Granatensis.

XIV. Locos autem communes colligat & disponat, vel secundum ordinem Tractatum & Questionum Theologicarum S. Thomæ, vel secundum ordinem Alphabeti, aut alio convenienti ordine.

C A P U T III.

De Materia Sacra Concionis.

XV. EX Evangelio suæ Concionis argumentum sumat Ecclesiastes, non aliunde, nisi vel temporis, vel Solemnitatis, vel Officii, quod peragitur, ratio, aliud aliquando exigat. Optimum autem & fructuosissimum erit, si non unam Evangelii sententiam, sed totius Evangelii, quod ea die ab Ecclesia proponitur ac legitur, seriem enarret in Homiliæ modum: ita tamen ut omnia uno argumento secundum artis regulas distributo complectatur. Ad Concionem autem contendam alias etiam Scripturæ Sacræ sententias, Sanctorum Patrum principia, expositiones, testimonia, & totius Antiquitatis Ecclesiasticæ notitiam, locoque communes a se collectos accommodet, quibus populum ad Dei amorem, ad virtutum fugam & horrorem, ad proximi dilectionem, ad virtutum officia, ad vitæ Christianæ instituta informet, hortetur, accendat. Epistolæ, quæ in Missa ex instructo Ecclesiæ recitata est, explicationem cum Evangelii expositione conjungere poterit, si id ferat argumentum, & absque vi, absque confusione, absque evagatione extra propositionem, aut propositiones, quas probandas sibi sumpsit, servatis demum artis regulis fieri possit. Breviter etiam ac pie Fidelibus exponet quid eo die præcetur Ecclesiæ solemnibus Orationibus sive Collectis.

Anniversariarum solemnitatum ac temporum Myseria Auditoribus diligenter explanet: ut recte rite-

que instructi ab Ecclesia Matre, in tanta Myseriorum celebritate non modo operibus non discordent, sed ad omnem religiosum eorum, quæ sancte aguntur, cultum, ardentius inflammentur, uberiorisque spiritalium fructum ex rebus divinis capiant.

In Sanctorum solemnitatibus, Panegyricum Sancti, cujus festus dies agitur, pronuntiet Concionator, vitam illius epurans ex Actis genuinis, sinceris, probatis, aliquo præcipuarum virtutum & exemplorum delectu, quibus animos conformet in omnes bene sancteque agendi partes.

XVI. In omni porro materia & genere Concionis, hæc verbi Dei Prædicatori cavenda monet, S. Carolus Borromeus.

Ne a veteri Vulgataque Scripturæ Sacræ Versione Latina, Sanctæ Ecclesiæ auctoritate & usu comprobata & authentica divedat, cum illius sententias & verba profert. Ad ejus tamen explicationem planiorem & uberiorem, Hebraici vel Græci Textus fontes aut Versiones alias adhibere licet absque affectatione & ostentatione.

Ne Scripturam Sacram ad suos sensus contorqueat, contra eum sensum quem tenuit & tenet in Sancta Mater Ecclesia, aut contra unanimum Patrum consensum. Deposita custodiat, quod sibi creditum est, non quod a se inventum, professum, & non privatæ usurpationis, sed publicæ Traditionis: ut cum dicat nove, non dicat nova.

Ne novas & contortas allegorias comminiscatur, & in medium proferat, sed eas seligat ex Scripturis Sacris, & operibus SS. Patrum; caveatque Originianas pleuræ, in sensu litterali minime fundatas, immo illi plane repugnantes.

Ne Patrum, quibus summus semper honos habendus est ut Ecclesiæ columnis, ut Fidelium Magistris, ut Religionis defensoribus, sententiam teneant unquam resellat, ac eorum dissentientes opiniones referat e suggestu, si quæ sint improbabilis ac merito resellendæ.

Ne denique ex illis sit de quibus S. Hieronymus: *Dedignantur scire (inquit) quid Prophetæ, quid Apostoli senserint, sed ad sensum suum incongrua aptant testimonia, & ad voluntatem suam trahunt Scripturam repugnantem.*

Subtiliores quæstiones apud imperitam multitudinem ne attingat, aut Theologicis ratiocinationibus e Schola petitis, quas pauci intelligunt, Concionem impleat. Profundiores quæstiones ad salutem & ædificationem Fidelium minime necessarias premit silentio, & Scholarum disceptationi relinquat. Stultas & sine disciplina quæstiones devitet, sciens quia generant lites. Sermonem autem Domini non oportet ligare.

Ne verbis contendant: *Ad nihil enim utile est, nisi ad subversionem audientium.* Ne de immaculata conceptione Deiparæ Virginis disputet, Pontificia Decreta vereatur, Censuras metuat, Ecclesiæ ingenio, Fideliumque pietati se accommodat.

Ne res ineptas, supervacaneas, vel parum fructuosas proferat; sed eas tantum quæ dignæ Dei Templo, dignæ Christianis moribus, auriatque judicentur, & quæ possint auditores instruere ad salutem, quæ est in Christo Jesu. Ne quidquam ab Ecclesia, ejusque Institutis, Ritibus, consuetudine, perpetuoque usu alienum dicat, quodque cum probatis Ecclesiæ Doctoribus consentiens non sit. Ne historias ex Apocryphis Scriptoribus narret. Indignum enim est verbum veritatis anilibus fabulis, aut incertis historiis immisceri, & adulterari. Si quæ igitur fabulosa videbitur Sanctorum historia, ne attingatur quidem.

Ne miracula commemoret, quæ certi Auctoris testimonio non commendentur, & summa cum Historiæ fide tradantur. Ne prædicet nova, quæ ab Episcopo approbata non fuerint. Ne futurorum prædictionem sibi sumat. Ne indulgentias populo promulget, nisi Episcopi mandato.

Ethnicorum doctrinam, Poetarum versus, Philosophorum disciplinas, etiamsi Religioni Christianæ accommodatæ videantur, frequenter non proferat, sed raro & obiter, & ubi prius Sacrarum Litterarum testimonia attulerit; & adhibita cautione quadam ac præmonitione, quod Ethnici ipsi solo rationis & legis naturæ in cordibus scriptæ lumine, veritatem & officia cognoverint, quæ Christiani Legis Evangelicæ & Fidei radiis illustrati non attendunt, negligunt vel contempnunt; ac ideo sursum recturi sint in iudicio contra Christianos ipsos, & illos accusaturi. Potest etiam, si quando dicitur aut exemplum alicujus Ethnici ac profani Auctoris proferatur, cautio hæc adhiberi: *si Poetam, vel Philosophum, Oratorem vel Historicum profanum in sacro suggestu citare liceret: aut quid simile.*

S. Carolus, in Instr. Præd. verbi Dei.

Concil. Trident. Sess. 4.

Vincentius Lirmentis in Sancta Mater Ecclesia, aut contra unanimum Patrum consensum.

Concil. Trident. Sess. 5.

Gregori XV. & Alexandr. VII.

Concil. Coloniense, p. 6. Cap. 10. & 23.

Concil. Trident. Sess. 21. de Reform. cap. 9. & Sess. 25.

S. Carolus Borromeus.

Ne singulares quasdam opiniones, quamvis in Scholis propugnentur, ad Concionem adhibeat. Ne Doctores & Auctores recentiores in medium afferat. Ea est enim suggestu auctoritas, ut Scripturam sacram imprimis, & sanctorum Patrum doctrinam requirat.

Ne sanctorum Doctorum & Patrum proluxas sententias, sed breves Latino sermone recitet. Immo præter Thema Concionis nihil proferat nisi lingua vernacula, si Eloquentiores imitari velit.

Ne profanum quidquam, ne Edicta laicalia, aut alia hujus generis enuntiet. Ne pauperem quidem elemosynæ nomine commendet, nisi Episcopi, ejusve Ministrorum auctoritate.

Ne quemquam nominatim insectetur, vel ita verbis depingat, ut do quo loquatur, facile possit auditor animadvertere. Inter concionandum a scommatibus, maledictis ac convitiis omnino absteat; nec in ordinem ullum; aut statum, aut vitæ genus ab Ecclesia receptum invehatur. Vitæ pariter manifestam reprehensionem utriusque potestatis, tam Ecclesiasticæ, quam Civilis, *Omnis enim potestas a Deo est*, & propterea eatenus honoranda, non incedenda. Sequenda Præcursoris Domini doctrina & exemplum, qui ne milites quidem aut Publicanos a se repulit, aut ulla contumelia affectit, sed magis viam recte vivendi ostendit. Per ejusmodi enim incautam reprehensionem plebs ad seditionem magis ac rebellionem incitatur. Hanc murmur, odium, impatentia, contumacia, & protervia, & detractionis libido comitantur: qui potius docendus populus est obedire Magistratibus, parere Præpositis suis, etiam dyaboli: Ac interim admonendus est, si sint Magistratus interdu vitiosi, id evenire quod

Conc. Colon. p. 6. Cap. 13. 15, & 16.

7. Petri 2.

Job. 34. Prov. 28. Isa. 49. Rom. 13.

Gal. 4. 19.

Dominus regnare facit malos & hypocritas propter peccata populi. Omnem animam proferatibus sublimioribus subditam esse: quodque omnis potestas a Deo sit: quod denique qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit: Nisi tamen potestas expresse præcipiat, quod est contra mandatum Dei: tum enim oportet plus obedire Deo quam hominibus.

Ne vitis exagitandis quasi furem iratus, excandescat nimis: sed in eo genere, in omnique admonitionis atque exhortationis officio, cum benevolentiam & caritatem Auditoribus suis ostendat atque adeo præstet, quæ parens liberis amplectitur, aliquidque secum reputet quod Apostolus scripsit: *Fidelis, quos iterum parturio; donec formetur Christus in vobis.*

C A P U T IV.

De Forma Concionis, & Eloquentia.

XVII. Materiam Concionis cum sibi paraverit Concionator, ita illam disponat, ut rei alterius de qua dicturus est, ratio patitur, nullæ desideretur, præsertim quæ illustriores sunt, quæque ad commovendum pertinent. Concionem ita partiatur, ut auditores omnia & facile percipiant, & memoria teneant, quo majorem inde fructum capere ac referre possint. Quamvis Evangelium integrum in modum homilicæ tractet, quod (ut dixi) maxime optandum, & in quo maxime enitendum est, omnia tamen, quæ dicturus est, revocet ad duo vel tria capita seu propositiones, non disparatas, sed connexas, & ex eodem principio seu argumento generali ductas, cujus unitas partes omnes Concionis complectatur. Subdivisiones raræ sint, & si quando fiant, intelligantur potius ab auditore, quam a Concionatore exprimentur, & affectentur: Naturales sint, non contortæ; probationes ejusdem propositionis, potius quam propositiones novæ videantur.

XVIII. Duplex Exordium artis regulæ non partitur. In primo itaque & unico Exordio, quod ante Salutationis Angelicæ recitationem pronuntiat, Concionis argumentum proponatur, & partitio fiat. Ita ut implorato Virginis Deiparæ patrocinio, primam Concionis partem aggrediatur Ecclesiastes.

XIX. Doceat primum, deinde moveat. Cum enim duæ sint hominis facultates principes, intelligentia & voluntas, primam illuminare doctrina alteram debet Eloquentia flexanima, adhibitis locis moralibus ad pias affectiones excitandas aptis commovere. Verborum ac sententiarum figuris Concionem exornent, adhibito quidem, sed minime affectato artificio. Suspicio enim artificii imminuit Oratoris auctoritatem, & orationis fidem. Det porro operam, ut quemadmodum per singula corporis membra sanguis diffunditur; ita in omnibus Concione Institut, Concion. Pars I. Tom. II.

nis suæ partibus quædam insine quæ ad commovendum valeant. Ira dicere debet Orator ut doceat, ut delectet, ut flectat. Docere, necessitas est, delectare suavitatis, flectere victoriæ. Docendi necessitas in rebus est constituta, quas dicimus; reliqua duo in modo quo dicimus. Qui ergo dicit, cum docere vult, quamdiu non intelligitur, non dum se existimet dixisse quod vult ei quem vult docere. Quia etsi dixit quod ipse intelligit, non dum illi dixisse putandus est, a quo intellectus non est; si vero intellectus est, quocumque modo dixerit, dixit. Quod si etiam delectare vult eum, qui dicit, aut flectere, non quocumque modo dixerit faciet, sed interest quomodo dicat, ut faciat, *Sicut est autem, ut teneatur ad audiendum, delectandus auditor, ita flectendus ut moveatur ad agendum. Et sicut delectatur si suaviter loquaris, ita flectitur si amet quod polliceris; timeat quod minaris; oderit quod arguis; quod commendas, amplectatur, quod dolendum exaggeras, doleat; cum quid laudandum prædicat, gaudeat; miseretur eorum, quos miserandos ante oculos dicens constituit; & quicquid aliud eloquentia fieri potest ad commovendos animos auditorum, non quid agendum sit ut sciant, sed ut agant quod agendum esse jam sciunt.* Prorsus hæc est in docendo eloquentia, qua fit dicendo, non ut libeat quod horrebat, aut ut fiat quod pigebat, sed ut appareat quod latebat. Quod tamen si fiat insuaviter, ad paucos quidem studiosissimos suus pervenit fructus, qui ea quæ discenda sunt, quamvis abjecte inculcate dicantur, scire desiderant. Quod cum adepti fuerint, ipsa delectabiliter veritate gascuntur. Bonorumque ingeniorum insignis est indoles, in verbis verum amare, non verba. Quid enim prodest clavis aurea, si aperire quod volumus non potest? Aut quid obest lignea, si hoc potest, quando nihil queramus, nisi patere quod clausum est? Sed quoniam inter se habent nonnullam similitudinem vescentes atque discentes, propter fastidia plurimorum, etiam ipsa, sine quibus vivi non potest, alimenta condenda sunt.

S. Aug. 1. 4. De Doctrina Christ. cap. 11.

S. Aug. ibid. Cap. 11.

Propter eos igitur, quibus fastidientibus non placet veritas, si alio quocumque modo nisi eo modo dicatur, ut placeat & sermo dicentis, datus est in eloquentia non parvus etiam delectationis locus. Quæ tamen addita non sufficit duris, quos nec intellexisse, nec docuisse elocutione delectatos esse profuerit. Quid enim hæc duo conferunt homini, qui & constititur verum, & colaudat eloquium, nec inclinat assensum, propter quem solum cum aliquid suadet, rebus quæ dicuntur invigilat dicentis intentio? Si enim talia docentur, quæ credere vel nosse sufficiat, nihil est aliud eis consentire, nisi confiteri vera esse, cum vero id docetur quod agendum est, & ideo docetur ut agatur, frustra persuadetur verum esse quod dicitur, frustra placet modus ipse quo dicitur, si non ita dicitur, ut agatur. Oportet igitur eloquentem Ecclesiasticum, quando suadet aliquid quod agendum est, non solum docere ut instruat, & delectare ut teneat, verum etiam flectere ut vincat. Ipse quippe jam remanet ad confessionem flectendus eloquentiæ granditate, in quo id non egit usque ad ejus confessionem demonstrata veritas, adjuncta etiam suavitate dictionis.

XX. Ad hæc tria, id est, ut doceat, ut delectet, ut flectat, etiam tria illa videtur pertinere, voluisse Romani Auctor Eloquii, cum dixit: *Ita igitur erit eloquens, qui poterit parva summissè, modica temperate, magna granditer dicere:* Tanquam si adderet illa etiam tria, & sic explicaret unam eandemque sententiam, dicens: *Ita erit igitur eloquens, qui ut doceat, poterit parva summissè; ut delectet, modica temperate; ut flectat, magna granditer dicere.* Hæc autem tria ille, sicut ab eodicta sunt, in causis forensibus potest ostendere: non autem in Ecclesiasticis quæstionibus, in quibus hujusmodi quem volumus informare sermo versatur. In illis enim ea parva dicuntur, ubi de rebus pecuniariis judicandum est; ea magna, ubi de salute ac de capite hominum; ea vero ubi nihil horum judicandum est, nihilque referat ut agat sive decernat, sed tantummodo ut delectetur auditor, inter utrumque quasi media, & ob hoc modica, id est moderata. In illis autem nostris, quandoquidem omnia, maxime quæ de superiore loco populis dicimus, ad hominum salutem, nec temporariam, sed æternam referre debemus, ubi etiam cavendus est æternus interitus, omnia magna sunt quæ dicimus; usque adeo ut nec de ipsis pecuniariis rebus vel acquirendis vel amittendis parva videri debeant quæ Doctor Ecclesiasticus dicit, sive sit illa magna, sive parva pecunia. *Neque enim parva est justitia.*

Cicero, lib. De Oratore.

S. Aug. 1. 4. De Doctrina Christiana Cap. 17.

ita, quam profectio est in parva pecunia custodire de-
bemus, dicente Domino: Qui in minimo fidelis est,
et in magno fidelis est; Quod ergo minimum est,
minimum est; sed in minimo fidelis esse, magnum
est. De iudiciis certe secularibus granditer dicit
Apostolus, quae tamen res minima sunt: Corripit,
increpat, exprobrat, minatur, animique sui affe-
ctum crebra & aspera vocis mutatione testatur,
propter iustitiam, caritatem, pietatem, quae nulla
sobia mente dubitante, etiam in rebus quam libet
parvulis magna sunt. Calix aquae frigidae res mini-
ma atque vilissima est: Non ideo tamen minimum
aliquid atque vilissimum Dominus ait, quod cum
qui dederit Discipulo eius, non perdit mercedem
suam. Nec vero quando Concionator ea de re ser-
monem habet, parvum aliquid debet existimare se
dicere; & ideo non temperate, non granditer,
sed submisit sibi esse dicendum: Nonne si congrue
dicat, tanquam de illa aqua frigida quaedam flam-
ma debet erumpere, quae etiam frigida hominum
peccata, ad misericordiae opera facienda, spe coele-
stis mercedis accendat?

Et tamen cum Concionator debeat rerum di-
ctor esse magnarum, non semper eas debet gra-
nditer dicere, sed submisit cum aliquid docetur;
temperate, cum aliquid vituperatur sive lauda-
tur; cum vero aliquid agendum est, & ad eos
loquimur qui hoc agere debent, nec tamen vo-
lunt, tunc ea quae magna sunt, dicenda sunt
granditer & ad flectendos animos congruenter.
Et aliquando de una eademque re magna, &
submisit dicitur, si docetur; & temperate, si
praedicatur; & granditer, si adversus inde ani-
mus ut convertatur, impellitur. Quid enim Deo
ipso majus est? Numquid ideo non dicitur? Aut
qui docet unitatem Trinitatis, debet nisi submisit
disputatione agere, ut res ad dignoscendum dif-
ficilis, quantum datur, possit intelligi? Num-
quid hic ornamenta, & non documenta quaerun-
tur? Porro cum laudatur Deus sive de se ipso
sive de operibus suis, quanta facies pulchrae ac
splendidae dictionis oboritur ei, qui potest quan-
tum potest laudare; Quam nemo convenienter lau-
dat, nemo quomodocumque non laudat? At si non
colatur, aut cum illo, vel etiam praeter illo qua-
cumque creatura colatur & diligatur, quantum
hoc malum sit, atque ut apud hoc malo avertan-
tur homines, debet granditer dici. Summisit
temperate, grandisque dictionis exempla S. Au-
gustinus affert ex Apostolo Paulo, ex SS. Cypriano
& Ambrasio delumpta: sed grande dicendi genus
hoc maxime distare a temperato observat, quod
non tam verborum ornatum comptum est, quam vio-
lentum animi affectibus. Nam capit etiam eloquen-
tiae ornamenta pene omnia; sed si ea non habuerit,
non requirit. Fortur quippe impetu suo, & elocutio-
nis pulchritudinem, si occurverit e rot rerum rapit,
non curas decoris assumit. Satis enim est ei propter
quod agitur, ut verba congruentia, non oris eligan-
tur industria, sed pectoris sequantur ardorem. Nam
si aurato gemmatoque ferro vir fortis armetur, in-
tentissimus pugna, agit quidem illis armis quod agit,
non quia pretiosa, sed quia arma sunt: idem ipse est
tamen & valet plurimum, etiam cum rimanti telum
ita facit.

XXI. Quam autem eloquentiae universale sit of-
ficium, in quocumque genere dicere apte ad
persuasionem; hinc autem id quod intenderis per-
suadere dicendo; in quocumque trium generum
dicit quidem Eloquentis Concionator apte ad per-
suasionem; sed nisi persuadent, ad finem non
pervenit eloquentiae. Persuadet autem in submisso
genere vera esse quae dicit: persuadet in gran-
di, ut agantur quae agenda esse iam sciuntur,
nec aguntur: persuadet in genere temperato,
pulchre ornateque se dicere: quo sine nobis quid
opus est? Appetant eum qui lingua gloriantur,
& se in paucis talibusque dictionibus ja-
ctant, ubi nec docendus, nec ad aliquid agendum
movendus, sed tantummodo est delectandus audi-
tor. Nos vero istum finem referamus ad alterum
finem, ut scilicet quod efficere volumus, cum
granditer dicimus, hoc etiam isto velimus, id
est, ut bona morum diligantur, vel devitentur
mala; si ad hac actione non sic alieni sunt ho-
mines, ut ad eam grandi genere dictionis urgendi
videantur: aut si iam id agunt, ut agant studio-
sius, atque in eo firmiter perseverent. Ita fit
etiam ut temperati generis ornatu, non jactan-
ter, sed prudenter utimur: Non quis sine con-
centi quo tantummodo delectetur auditor, sed hoc
potius agentes, ut etiam apto ad bonum, quod
persuadere volumus, adjuvetur.

XXII. Ab his s. Augustini regulis ac praeceptis

longe recedunt Concionatores illi, qui delectandis
duntaxat auditoribus dant operam, adulteris fimi-
les, qui voluptatem quaerunt, non prolem; adu-
terantes verbum Dei; vel qui praeclearis virtutum
ac vitiorum picturis & imaginibus inanem eloquen-
tiae furo adumbratis, descriptionibus luxuriante e-
loquentia elaboratis, antithesibus studiose quaestis
& ordinatis, mentem delectant, & phantasia
commovent unam, non cor atque voluntatem.
Quod quidem vitium inde opiri existimo, quod
facultates Concionatoris cum cognatis auditoris fa-
cultatibus colloquantur; phantasia cum phantasia,
mens cum mente; cor seu voluntas cum corde seu
voluntate. Unde Concionator, cujus mens illuminata
quidem est, & phantasia commota, cor vero dur-
rum, & piis affectionibus destitutum, phantasia
auditorum excitat, mentem erudit, cor vero ac
voluntatem minime commovet.

XXIII. Falluntur sane oppido, qui Concionato-
rem ideo granditer dicere putant, & ad animos
commovendos congruenter, si dicenti crebris &
vehementius acclametur: hoc enim & acumina
submissi generis, & ornamenta faciunt temperati.
Grande autem genus plerumque pondere suo voces
promit, sed lacrymas exprimit, Id sibi experimento
probatum, S. Augustinus commemorat. Cum scilicet
Caesareae Mauritaniae populo e suggestu distulderet
pugnam civilem, vel potius pius quam civilem,
quam *Catevram* vocabant; neque enim civis tan-
tum modo, verum etiam propinquus, fratres, pro-
pextremo parentes ac filii, lapidibus inter se in duas
partes divisi, per aliquot dies continuos, certo tem-
pore anni solemniter dimicabant, & quisque ut
quemque poterat occidebat: Egit quidem S. Augu-
stinus granditer, quantum valuit, ut tam cru-
dele atque inveteratum malum de cordibus & mo-
ribus eorum avelleret, pellereque dicendo: Non
tamen egisse aliquid se putavit, cum eos audiret
acclamantes, sed cum agens videret. *Acclamatio-
nibus quippe se doceri & delectari, sed iam lacry-
mantis indicantibus. Quas ubi apexit, immanem
illam consuetudinem a patribus & avis, longaeque
a majoribus traditam, quae pectora eorum hostiliter
obsidebat, vel potius possidebat, devictam, ante-
quam re ipsa id ostenderent, credidit. Moxque ser-
mone finito, ad agendas Deo gratias corda atque
ora converit.*

XXIV. Concionem instruat atque exornet Eccle-
siastes, non verborum vel lectissimum inani soni-
tu, & sermone nimis elaborato, & pene calami-
strato ac fucato, quo nihil instructivius esse potest,
sed gravi, pleneque succi sanctae doctrinae, ac re-
ferro disciplina, quae vere Christiana praestantique
sit ad salutem. Scripturae Sacrae locutionibus & ver-
bis utatur, quantum potest, quibus vim converten-
di animas Deus indidit; non verbis hominum, sed
verbo Dei, verbo crucis, verbo quod instat gladii
ex utraque parte acuti pertingit usque ad divisionem
spiritus & animae. Non doctor verbis serviat, sed
verba doctorum. Hoc est enim quod Apostolus ait:
Non in sapientia verbi, ut non evocetur crux Chris-
ti. Et, Non in persuasibilibus humana sapientia
verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis. Et
Noli verbis contendere: ad nihil enim utile est nisi
ad subversionem audientium. Verbis enim conten-
dere, est non curare quomodo error veritate vincat-
tur, sed quomodo tua dictio dictioni praeratur al-
terius. Adsit orationi quoddam decus non appeti-
tum, sed quodammodo naturale: periodorum nu-
merositas nec omnino praetermittatur, nec affecte-
tur. Nam cavendum est ne divinis gravibusque sen-
tentis, dum additur numerus, pondus detrahatur.
Ut enim formae naturalis decor neglectus, mini-
meque fucatus, ac pene inornatus, saepe movet ve-
hementius sensus & animos: sic magis valet ad san-
ctas affectiones in animis auditorum excitandas na-
turalis & minime fucata eloquentiae pulchritudo.

XXV. Memoriae cuncta ita mandare studeat Con-
cionator, ut fugiat tamen memoriae ostentationem;
Nec verbis ita illam adstringat, ut niti occurrerint,
alia sufficere non possint ad res ipsas congrue pro-
priaeque exprimentas, quae excogitavit, digessit,
exornavit.

XXVI. Caveat Concionator ne rerum multitudi-
ne dicendarum gravet auditores, aut sermonis pro-
lixitate sit ipsis fastidio. Cum & grandis animi ser-
vor praedicanti adest, & multiplex tractandorum
materia memoriae non deest, facundiae quoque possibi-
litatis & ornatus necessitati superest, penset eorum qui
ractive audiunt imbecillas vires, meliusque fore ut
paucis & grate suscipiantur, quam innumera ex qui-
bus nulla retineantur; sinemque facere non differat,
ut rursus cum sermonem facturus est, alacres eos,
non fastidiose inveniat. Monitum est venerabilis
Gul-

S. Aug. lib. 4.
De Doctr.
Christi. c. 42.

S. Aug. lib. 4.
De Doctr.
Christi. cap. 28.
1. Cor. 1.
17. & cap. 2.
4.

3. Tim. 2.
S. Aug. ibid.
cap. 29.

Seneca.

S. Carolus
Borrom.

Quiberti Novigentini Abbatis, in Tract. Quo ordi-
ne sermo fieri debeat?
XXVII. In fine concionis, utatur Epilogo, quo
partes ejus & praecipua capita breviter repetat,
praesertim quae morum edificationem, & actionem
spectant, Concionem denique concludat brevi pre-
catione, & gratiarum actione, qua absoluta, po-
puloque cum benedictione dimisso, nisi Ducebanus
adit Episcopus, aut alter cum licentia eius Pon-
tifice ritu solemniter celebrans, a quo benedictionem
sibi ac auditoribus impartiri supplicabit: paululum
de suggestu ad Altare conversus, genibus flexis
tacitus orabit; auditoresque aliquando monebit ut
pariter orent, gratiamque a Deo possulent neces-
sariam ad morum emendationem, ad fugam vitiorum,
ad victoriam tentationum, ad virtutum amorem &
exercitationem.

C A P U T V.

De Concionatoris officio in instituendis Fidelibus ad
sanctissimum sacramentorum usum.

XXVII. Cum nihil Christiano populo utilius esse
possit, quam scientia & rectus usus
sacramentorum, quae sunt fontes salvatoris, instru-
menta salutis, gratiae vasa, morborum spiritualium
pharmaca, pignora immortalitatis; accurate doceat
Concionator, quam religiose, quam pie, quam hu-
milter ad illa fit accedendum.

XXVIII. De Baptismo cum loquetur, cetera cum
exposuerit quae ex Concilio Tridentino Catechismo
sapienter praescripta sunt, tum in eo praecipue ver-
fabitur, ut depravatos Fidelium mores exagiet,
qui sponsiones in baptismo Deo factas violare non
dubitant; & carni, mundo, pompique ejus, &
Satanae, illiusque operibus vivant, Deo autem mor-
tui sint, cui uni debent vivere.

XXIX. De Confirmationis sacramento cum ser-
mone instituet, divina illa dona commendabit,
quae Deus hoc Sacramentum rite sanctaeque susci-
piuntibus impartitur. Tum ostendet quam sollicitus,
quantaque religiosi animi praeparatione Fideles ad
illud suscipiendum convenire, filiosque suos dispo-
nere ac offerre debeant. Exponet praeterea qui sint
usui septem illa Spiritus Sancti dona: & ad illor-
um officia recte obeunda auditores hortabitur. Ar-
guet denique negligentiam Christianorum in iis ob-
tinendis & accipiendis; cum in quaerendis terrenis
opibus tam diligentes sint & solliciti.

XXX. Poenitentiae & sanctissimae Eucharistiae fre-
quentationem fructuosissimam esse, & maxime com-
mendandam, Scripturae sacrae testimoniis, omnique
argumentorum genere comprobabit; & ad frequen-
tem eorum usum Fideles vehementer hortabitur,
illudque identidem inculcabit; Qui longe est a Sacra-
mentis quibus fit redemptio, longe fit a salute quam
fuerat consecutus. Sanctissimam illam consuetudi-
nem concionando instaurare studeat, ut populus
Christianus, sin minus omni die Dominica, sal-
tem semel singulis mensibus peccata confiteatur, &
ad sacram Eucharistiae communionem accedat. In
Quadragesima vero & in Adventu Domini, singulis
Dominicis id faciat, quod antiquae Fidelium pieta-
tis est.

XXXI. De Sacramento Extremae Unctionis dicat
accurate, praesertim cum de Christiana praeparatione
ad mortem concionem habebit. Qua in tractatione
Fideles doceat, ut quando in gravem ac pericu-
losum morbum incidunt, ipsi statim tum Poeniten-
tiae & sanctissimae Eucharistiae Sacramenta, tum hoc
Extremae Unctionis, quod poenitentiae supplementum
& consummatio est, opportuno tempore petant, &
praesertim cum integra mente sunt. Doceat vim Sa-
cramenti, ex quo solatium ingens illis afferet, cum
viderint nullum sibi spiritale remedium deesse in
sanguine Christi, quod Mater Ecclesia adhibet ad
salarum salutem: Nihilque omnino praetermittat,
quod in eo argumenti genere conducere valeat ad
spem in Deum excitandam.

XXXII. De Ordinis Sacramento, cum tempus po-
stular, diligenter agat Concionator. Quo in genere,
cum cetera commemoret, quae in Concilio Triden-
tino Catechismo habentur: tum Clericorum vitae in-
dustria, munerisque partes ac functiones. Quam ab
omni labe puros eos esse oporteat: quam a pertur-
bationibus alienos: quam continentem, temperantem,
sobriam: quam spiritualis vitae studiosam: quam omni
virtutum exemplo praestantem: quam imprimis cari-
tatis, quae omnium virtutum mater est, & vinculum
perfectioris, amantem: quam expertes cupiditatis &
avaritiae, quae radix est omnium vitiorum, & cari-
tatis. Concion. pars I. Tom. II.

tatis venenum; quam divini cultus zelo accensos:
quam salutis Animarum studio flagrantem: quam do-
ctos, omnique disciplinae sanctae peritos: quam li-
berales in elemosynis erogandis, qui praesertim ube-
res fructus ex beneficiis Ecclesiasticis percipiunt:
quam hospitales: quam benignos salutaribus consiliis
dandis: quam munificos ac promptos in omni spiri-
tali dono, opereque misericordiae, quam diligentes &
sollicitos in omni Ordinum suorum functione. Hae
omnia pie, docte, sapienter ita explicet Conciona-
tor, ut populus ad honorem & oblectantiam de-
bitam iis, qui in Ecclesiasticis Ordinibus constituti
sunt, exhibendam accendatur.

Id argumenti genus nactus, Fideles doceat officia
erga Clerum. Quanta reverentia & obedientia de-
beat Romano Pontifici, Christi Domini in terris
Vicario, omnium Christianorum Patri & Doctori,
quam ferventer pro eo orandum, cui sollicitudo
omnium Ecclesiarum incumbit. Quam magnus hon-
or tribuendus sit Episcopo, ut Apostolorum suc-
cessori, ut patri, ut pastori, ut animarum totius
Diocesis Reктору. Quanta sit sacerdotij dignitas,
demonstret: qua reverentia, quo honore populus
Sacerdotes prosequi debeat, praesertim Parochos, qui
curatores sunt Animarum, pastores, parentes
spirituales, quique paterna sollicitudine populi salu-
ti, spiritualibusque commodis invigilant. Ostendat
quam grato propterea animo, quam pia liberalitate,
quam fideliter decimas, primitias, aliaque jure aut
pia consuetudine debitas subventiones illis solvere
debeant: quam propensa voluntate eorum cohortatio-
nibus, monitis, praecipisque obtemperare. Quam
frequenter, cum necesse fuerit, eos adire, ut ab ipsis
salutaria consilia petant. Quam saepe, praesertim
diebus Dominicis Festisque ad Parochialem Ecclesiam
convenire, Missae Parochiali interesse, divinarum li-
terarum commemorationi, ut sanctis moribus fides
pascatur, spes erigatur, caritas accendatur, & ad
omnem bene recteque agendi disciplinam coelestium
praecceptorum inculcatione salutariter erudiat: ubi
exhortationes, castigationes, & censura divina: ubi
egenis alendis spontanea sunt oblationes, quali de-
posita pietatis. Populum denique hortetur Ecclesia-
stes, ut statis illis quatuor anni temporibus, & pri-
vatim in suis quilibet aedibus, & publice in Ecclesia
oret pro iis qui Sacramento Ordinis iniciantur, ut
Deus dignos Ecclesiae suae Ministros efficiat.

Tertull. in
Apolog.

S. Carolus
Borrom.

XXXIII. De Sacramento Matrimonii tractans Con-
cionator, vim illius doceat ac sanctitatem. Moneat
quam religiosa praeparatione sit inendum. Contra-
hentes ad orationem hortetur Tobiae exemplo, nec
non ad jejunium; tum ad Confessionem & Commu-
nionem, antequam matrimonium contrahant. In-
struat imprimis Fideles quo animo nubendum: quo
in genere multa differet de Christiana filiorum edu-
catione. Admoneat ut videant cui nubant in Do-
mino: Deum praecedent ut recte nubant, ut eos in
eligenda uxore dirigat, quae sit secundum cor ejus:
nam proprium donum Dei est uxor bona & prudens;
munus similiter Dei vir probus & timens Deum.
Ut in re tanti momenti parentum consilium adhi-
beant: quod lex naturalis humanaque suadet, &
sacrarum literarum exempla docent. Ut rationem
habeant aetatis, conditionis, ac morum: ut dotis
magnae loco virtutem censent. Virginitatis supra
matrimonium excellentiam ac meritum commendet:
qui tamen continere non possunt, melius esse do-
ceat ut nubant, non ad laxandam, sed ad restrin-
gendam frandandamque concupiscentiam: qua data
opportunitate, de conjugali castitate differat. In id
vero praecipue incumbat, ut si quae mortum corru-
pela nuptis celebrandis ex depravato usu adhiben-
tur, radicitus extirpentur; ut salcationes, choreae,
cyathorum contractiones, vocum a profano Gentili-
um more non abhorrentium strepitus in viis pla-
teisque; ac praeterea falcinationes & veneficia in iis
impediendis.

C A P U T VI.

De Concionatoris officio in vitiis perpetuo repre-
hendendis, praevisque consuetudinibus e me-
dio tollendis.

XXXIV. Quod Jeremia Propheta a Domino di-
ctum est, sibi dictum reputet Con-
cionatori: Ecce dedi verba mea in ore tuo: ecce con-
stitui te hodie super Gentes & super Regna, ut evell-
as & destruas, & disperdas & dissipet, & edifices
& plantes. Cooperator fit Christi ad destruendum
corpus peccati, ad cupiditates, praevalesque con-
suetudines evellendas & abolendas. Vicia porro ac pec-
cata

Jer. 22. 29.

zata quæ perpetuo reprehendet, ac destruere studiis omnibus & zelo ferventiori conabitur, hæc frequentiora sunt: Detestabile blasphemiarum scelus, ac nefaria maledicta, quæ in Deum, Sanctoque evomuntur: Superfitiones, auguria, divinationes, veneficia, caritiones, & cetera istius generis, quibus castissimus Dei cultus violatur; Dierum festorum violatio. Immodestus ac irreligiøs quorundam accessus ad Tempia Deo dicata, impura in illis, aut in eorum atris & cæmæteris conversatio, ac nequaquam cum pietatis Christianæ rationibus conveniens, præsertim cum Divina celebrantur. Nefarium rei familiaris cum alterius injuria parandæ atque augendæ studium, pecuniæ congerendæ sitis, & omnis avaritia: Tot contractuum genera, in fraudem legis usuram omnem prohibentis excogitata: Litium & controversiarum immoderatum studium, ex una cupiditate profectum: Improbitas illorum, qui causas iniquas defendunt: Avaritia & negligentia illorum, qui lites protrahunt: Nequitia illorum, qui litibus jurigique odia & inimicitias alunt: Maltitia præterea quorundam, qui velut hirudo, litigantium, omni litigandi arte immoderatos sumptus exhauriunt: Calumniam, quæ passim in foro versatur; adulteria, stupra, incesta, fornicationis, comestationes, ebrietates, ceteraque opera carnis: Impia licentia falsi testimonii dicendi, aut falsi jurandi, etiam in re aut vita cusumque tuenda. Nec vero satis putet univèrsè generatimque peccatum & vitium reprehendere; sed ad species, præcipuasque actiones descendat: quo rectius auditores peccata cognoscant, multoque cautius fugiant.

XXXV. Et quoniam plerique sunt, qui certis argumentationibus Disciplinæ Christianæ repugnantiis utuntur ad peccatorum excusationem; de industria aliquando, prout usu venerit, Concionator pie docteq; offendat, quam graviter & infelicitè isti vana argumentationis atque opinionis humanae errore decepti, a via salutis aberrant. Atque ii quidem alii sunt qui honorum studiis & ambitioni serviunt, propterea quod & Mundo, & propinquis satisfaciendum putent. Alii angustiam illam vivendi viam ad Evangelii præscriptum minime tenent, quia communem vitæ consuetudinem sæcularium hominum amplectendam arbitrantur. Alii pietatis opera multa spernantur, quoniam anicularum exercitationes illas potius esse existimant, quam virorum. Sunt qui a perfectiori vitæ ratione, atque a frequenti Sacramentorum usu se subtrahunt, alioque abducant, quod sine eo diligentiori pietatis studio Christianus homo salutem consequi possit. Sunt qui peccata excusent adolescentiæ ac juventutis nomine, vel aliam causam prætexant, ut temperamentum, paupertatem, societatem, statum & conditionem. Atque ita quidem multi agere pergunt, falsis vulgi opinionibus, ineptisque argumentationibus delusi, quæ a Concionatore acerrime coarguendæ; & studiosissime refellendæ sunt.

XXXVI. Publicorum peccatorum illecebras, quas homines pravæ consuetudinis errore decepti pro nihilo ducunt, Concionator perpetuo reprehendat, atque in summum odium adducere conetur, ostendatque quam graviter Deum offendant, quam multa mala, quin etiam publicæ calamitates inde oriuntur, Deo ultionum iusto iudice & in hoc & in futuro sæculo penas exigente.

Spectacula, ludos, ludicrasque res istius generis, comædiarum compositionem, exhibitionem, frequentationem, scenicas omnes & histrionicas actiones, quæ ab Ethnicorum moribus originem ducunt, Christianæque disciplinæ adversantur, perpetuo detestetur, execretur, ductis argumentis ex scriptis Tertulliani, S. Cypriani Martyris, S. Joannis Chryostomi, Salviani Massiliensis Presbyteri, aliorumque Patrum.

Choræas, saltationes, ac tripudia, quibus mortuæ cupiditates excitantur, e suggestu graviter reprehendat infesteturque. Omnem in muliebri vestitu luxum, caudatas vestes, superbum ornatum, deformem illam capitis ornametum, & compositionem ostentatitiam, imò potius nudinatitiam, muliebres fucos ac pigmenta, pectoris, colli, brachiorum nuditatem, ceteraque ad molliem, atque adeo ad libidinis incitamentum sedè excogitata, omni persuasionum vi, & argumentorum quasi telis oppugnet: quæ plurima subministrant SS. Cyprianus, Chryostomus, Ambrosius, Augustinus.

Effusam etiam virorum impensam, & omnem in temperantiam, quæ ad barbararum Gentium, a fide alienarum mores tam prope accedit, omni studio & ardore sancto coarguat. Servorum, quorum opera nulla est, neque domi, neque foris, multitudinem inuicem ac desidem distuadeat. Epulas illas sumptuosas, & comestationes immoderatas, omnis in temperantiæ, libidinis, aliorumque vitiorum illece-

S. Carolus Borrom. in Instruct. Prædic. Verbi Dei

S. Carolus Borrom.

S. Carolus Borrom.

S. Carolus Borrom.

bras reprehendat, increpet. Omnem aleam, omnemque ejus generis ludum, unde jurgis, furto, maledictis, ac aliis malis, maleficiis quasi fores aperiantur, graviter objurgat atque exagitet. Eorum etiam peccatum infestetur, qui aedes suas ad ludum aleatorum exponunt, Multorum denique otiosam vitam ac voluptariam, ita facile peccatis expositam, imò perpetuam peccati occasionem, sæpissime reprehendat.

XXXVII. Cum ad conciones habendas aliquo Prædicator Evangelicis venerit, ab Episcopo, vel a Parocho, aliove Ecclesiæ Rectore, accurate illius loci morum corruptelas & pravas consuetudines conquirat: quas ut occasio feret, verborum vi & sententiarum pondere, & imprimis Sacræ Scripturæ testimonio & exemplis ita infestetur, & funditus extirpet Deo juvante: eas etiam consuetudines, quæ etsi per se malæ non videantur, occasionem tamen præbent peccandi.

S. Carolus Borrom.

C A P U T VII.

De Concionatoris officio in excolendis vir- tutibus.

XXXVIII. NON modo vitia destruere, sed & Dei Templum spirituale in auditoribus edificare; non solum evellere cupiditatem, sed & inserere & rigare virtutem, Concionatoris Evangelicim munus est: quamvis neque qui plantat, neque qui rigat sit aliquid, sed qui incrementum dat Deus. Quæmodum autem in vitis distuadendis non univèrsè duntaxat, sed speciatim singulas partes vitiosæque actiones persequi debet Concionator: ita Christianas virtutes earumque præcipua officia exponere, non modo in universum, sed sigillatim ac diligenter. Spirituales itaque vitæ partes ac præcepta, ex intima sanctissimorum virorum disciplina depropta exponere studeat. Ad Evangelica consilia, ad perfectioris vitæ rationem, ad Mundi contemptum audientium animos sæpe impellat, quo studiosius cælestis spiritualisque vitæ instituta amplectantur. Ad misericordiæ eleemosynæque opera illos perpetuo excitet. De hospitalitatis officio, de hospitalibus, de Socialitatis caritatis, de captivorum liberatione, ac de omni pauperum cura, præsertim infirmorum, orphanorum, & quos ingenium pudor mendicare prohibet, opportunitate data concionetur. De eleemosyna etiam spirituali dicere non prætermittat. Correptionem igitur fraternæ, quæ spiritualis eleemosynæ genus est, necessitatem, modum, utilitatem opportune & prudenter explicet.

Ad poenitentiam exercitationes, corporis macerationem, castigationemque sæpe accendat. Ad jejunium, prout Vigiliæ, Quadragesimalis tempestas, & quatuor Tempora occurrunt, sæpe concionem transferat, qua & jejunii necessitatem, & salutare fructus inde provenientes exponat. Et, quod plurimum interest, sancti jejunii certas leges doceat eo diligentius, quo gravius in hoc genere ab omnibus fere peccatur.

Piorum librorum lectionem suadeat, ostendatque spirituales utilitates quæ inde oriuntur. Nihil non agat, ut librorum inutilium, fabulorum, turpium, periculorum, quales Romantici (ut vulgo nuncupantur) & Comædiæ, aliaque hujus generis carmina, quibus morum disciplina corrumpitur, & profani amores excitantur: nec non oblectamentum atque alia ratione improbarum imaginum usus omnino tollatur.

XXXIX. Uniuscujusque status homines doceat, & ad officia sua erudiat Concionator. Moneat sæpissime parentes, liberos, virum, uxorem, dominum, servum, clericum, laicum, privatum, magistratum, ejus officii quod cujusque proprium erit. Qua ratione fieri possit ut bonis animi, corporis, & externis, quæ fortunæ vocantur, ad consequendam æternam beatitudinem utantur: qua moderatone prospera, qua patientia adversa ferre debeant.

De filiorum educatione, & totius familiae cura crebro & diligenter agat. Quo in officio, matrum ad vanitatem filias instruendum, & dominarum in pudicitia ancillarum tuenda negligentium culpas coarguat. Doctrinæ Christianæ institutionem, qua pueris prima fidei ac legis divinæ rudimenta traduntur, quam sæpissime atque maxime suadeat & commendat: & patres familias graves penas in Dei judicio duros ostendat, si eorum incuria filii ac famuli Christianas Catecheses, quæ in Parochiis habentur, non frequentaverint, & quæ necessaria sunt ad salutem ignoraverint.

Commendet observantiam & obedientiam, quæ

S. Carolus Borromæus.

Patro-

Pastoribus, & Sacerdotibus, Principibus, Magistratibus, ac denique Majoribus exhibenda est. Moneat quam crebro pro illis Deum præcari, qua moderate & reverentia de illis loqui debeant subditi & inferiores: Cum in hoc sæpissime peccetur, & oris gladio temere feriuntur.

Magistratus etiam, cum opus est, & alios qui præstant, commonefaciat, populi commoda, non sua spectare debere; prodesse magis & consilium, quam præesse ac dominari: exemplo non minus quam auctoritate illum ad veras virtutes, optimamque disciplinam dirigere; paterno amore eundem complecti: Religionem imprimis, justitiam, clementiam, fortitudinem & temperantiam in omni vita colere.

Nobiles accurate doceat humilitatis officia, modestiæ partes, ceteraque virtutes, quibus magis splendescit ornatuque nobilitas. Nullam nobilitatem esse ostendat cum Christiana conferendam, qua Dei genus, qua filii Dei nominamur & sumus: quod in nostra litum est potestate cum Dei gratia. Dedit enim nobis potestatem filios Dei fieri. Admoneat quam benigne cum rusticis, cum pauperibus, cum ceteris inferioris ordinis agant. Doceat quam indecorum ac turpe sit, & Christiana nobilitate indignum, imbecilliores injuriosius tractare, opibus oppugnare, auctoritate opprimere, oneribus gravare, debita mercede fraudare, æs alienum minime dissolvere; & (quod flagitiosissimum est, & ad infamiam notam insigne) puellarum pudicitiam attentare.

Ignobiles ad veram nobilitatem, quæ in Religionis pietatisque cultu, & in præclaris caritatis, humilitatis, patientiæ, & Christianarumque aliarum virtutum officiis elucet, vehementer accendat. Scripturam sacram Noe generationes enarrantur, quæ ejus nobilitatis titulos omnes his verbis completi doceat, Hæ sunt generationes Noe: Noe vir justus atque perfectus, cum Deo ambulavit. Ut enim hominum genus homines, sic animarum genus virtutes. Non multos nobiles sequendum carnem, sed ignobiles & pauperes in hoc Mundo Deum elegisse, divites in fide, & heredes Regni, quod repromissit diligentibus se. Secundum Deum nobiles esse qui volunt.

Divites doceat quo modo ad salutem dirigant divitiarum usum: moneat non superbe sapere, non sperare in certo divitiarum, sed in Deo vivo, qui præstat nobis omnia abunde ad fruendum; bene agere, divites fieri in bonis operibus; facile tribuere, communitate, ubi laudare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendat veram vitam.

Pauperes frequentè ad patientiam cohortetur, consolatione leniat, ad virtutum thesauros comparandos excitet, secundum Deum beatos esse ostendat; veras non esse divitias, quibus crescentibus crescit inopia, quæ amatoribus suis, quanto fuerint ampliores, non afferunt satietatem, sed inflammant cupiditatem. Fidei totum Mundum divitiarum esse: Pauperem non esse, qui Deo dives est.

Pro hominum denique conditione varia salutis præcepta illis tradat divini verbi Prædicator: ita ut & rusticis hominibus, & colonis, ceterisque cuiuscumque ordinis ac status non desit neque cohortatione, neque officio ad uniuscujusque institutionem Christianam accommodato. Ad id autem plurimum conducet lectio libri II. Venerabilis Humberti de Romanis Magistri Generalis Ordinis S. Dominici, De Eruditione Religiosorum Prædicatorum, qui De modo prompte cudendi sermones ad omne hominum genus, & pro negotiorum occurrentium varietate, inscribitur. Extat Tom. xxv. Bibliothecæ Maximæ Patrum Edit. Lugdun.

In omni loco ubi concionatur, aliquod pietatis opus ejus loci incolis ad pie agendi studium, Episcopi judicio, aptius convenientiusque institui curet; aut institutum vehementius excitari, præsertim usum vesperinæ & matutinæ orationis, vel publice in Ecclesiâ, ubi fieri potest; vel in privatis ædibus, congregata familia, cum signum campana datur: Confraternitatem Sanctissimi Sacramenti, aut Rosarii beatæ Virginis Mariæ, ad Christianam pietatem nutriendam aptissimas, & S. Carolo Borromæo maxime probatas: quin etiam usum orationis mentalis, & spiritualium exercitiorum, in urbibus præsertim, ubi cultiora sunt ingenia: quamquam omnis homo bonæ voluntatis, rectus corde, & Deum diligens, hujus sanctæ disciplinæ capax sit. Sanctissimam illam orationis mentalis disciplinam tradat & explicet ex Scriptura Sacra, SS. Patrum principiis, & Auctoribus Ecclesiasticis, quorum opera univèrsim ab Ecclesiâ probata sunt; & illusiones errorumque novorum Euchitarum seu Quietistarum non modo caveat, sed pro sua virili parte impugnet, execretur, eradice.

Act. 17. 29. 1. Joan. 3. 2. Joan. 12.

Gen. 6. 9. S. Ambrosius.

Jacobi 2. 5.

1. Tim. 6. 17. 18. 19.

S. Augustinus. S. Ambrosius. Minutius Felix.

S. Carolus Borrom.

S. Carolus Borrom.

S. Carolus Borromæus.

Ad praxim denique revocet illud Guiberti Novigentini Abbatis præceptum: Nulla prædicatio salubrior mihi videtur, quam illa quæ hominem sibi metipso ostendat, & foras extra se sparsum, in interiori suo, dicit sermo hoc est in mente restituit, atque eum coarguens quod fieri desit? demodo depictum ante faciem suam statuat.

C A P U T VIII.

De Decoro in Concione servando.

XL. Concionem totam accommedet Prædicator Evangelicus ad ingenium, conditionem, mores, captumque hominum, apud quos dicturus est. Nihil enim ineptius & absurdius fingi potest, quam si in paupere pago aut oppido, apud rusticos, aut plebejos ita concionetur, ut in opiparas epulas, luxumque declamet: si res doctorum auribus dignas, coram rudibus & imperitis pronunciet: si omnibus eloquentiæ numeris absolutam & elaboratam orationem ad catechizandos rudes, rusticanos & plebejos homines afferat. Sacro igitur Oratori hæc attendenda sunt omnia, non solum scilicet auditorum status, sed etiam locus, tempus, res de qua dicturus est, & personæ suæ auctoritas, & vitæ genus, ut apte, decore, convenienter, & cum dignitate concionetur. Sicut enim est quædam eloquentia quæ magis ætatem juvenilem decet, est quæ senilem; nec jam dicenda est eloquentia, si persona non congruat eloquentis: ita alia est eloquentia fori, alia sacri suggesti, alia Academiæ, alia Ecclesiæ.

XLI. Non una eademque exhortatio cunctis congruit, quia nec cunctos par morum qualitas adstringit. Sæpe namque aliis ostendit, quæ aliis profunt. Pro qualitate igitur auditorum formari debet sermo Doctorum, ut & ad sua singulis congruat, & tamen a communis edificationis ari nunquam recedat. Quid enim sunt intentæ mentis auditorum, nisi, ut ita dixerim, quædam in cybara tensiones fratre chordarum? quas tangendi artifex, ut non sit æcipiti simile canicum faciant, dissimiliter pulsat. Et idcirco chordæ consonam modulationem faciunt, quia uno quidem pleuro, sed non uno impulsu feriuntur. Unde & Doctor quisque, ut in una cunctos virtute caritatis edificet, ex una doctrina, non una eademque exhortatione tangere corda auditorum debet. Aliter juvenes, aliter senes. Aliter inopes, aliter locupletes. Aliter læti, aliter tristes. Aliter subditi, aliter Prælati. Aliter servi, aliter Domini. Aliter hujus mundi sapientes, aliter hebetes. Aliter impudentes, aliter verecundi. Aliter protervi, aliter pusillanimes. Aliter impatientes, aliter patientes. Aliter benevoli, aliter invidi. Aliter simplices, aliter impuri. Aliter incolumes, aliter ægri. Aliter qui flagella metunt, & propterea innocenter vivunt; aliter qui sic in iniquitate duraverunt, ut neque per flagella corrigantur. Aliter nimis taciti, aliter multiloquio vacantes. Aliter pigri, aliter præcipites. Aliter mansueti, aliter iracundi. Aliter humiles, aliter elati. Aliter pertinaces, aliter inconstantes. Aliter gula dediti, aliter abstinentes. Aliter qui sua misericorditer tribuunt, aliter qui aliena rapere contendunt. Aliter qui nec aliena appetunt, nec sua largiuntur: aliter qui & ea quæ habent tribuunt, & tamen aliena rapere non desunt. Aliter discordes, aliter pacari. Aliter temerantes jurgia, aliter pacifici. Aliter qui sacræ legis verba non intelligunt recte; aliter qui recte quidem intelligunt, sed hæc humiliter non loquuntur. Aliter qui cum recte prædicare valeant, præ nimia humilitate formidant; aliter quos a prædicatione imperfectio vel ætas prohibet, & tamen præcipitatio impellit. Aliter qui in hoc temporaliter appetunt, prosperantur; aliter qui ea quidem quæ mundi sunt, concupiscunt, sed tamen adversitatis labore fatigantur. Aliter conjugis obligati, aliter a conjugii nexibus liberi. Aliter peccatorum carnis concili, aliter ignari. Aliter qui peccata deplorant operum, aliter qui cogitationum. Aliter qui admittit plangunt, nec tamen deserunt; aliter qui deserunt, nec tamen plangunt. Aliter qui illicita quæ faciunt, etiam laudant; aliter qui accusant prava, nec tamen deviant. Aliter qui repentina concupiscentia superantur, atque aliter qui in culpa ex consilio ligantur. Aliter qui licet minima, crebro tamen illicita faciunt; aliter qui se a parvis custodiunt, sed aliquando in gravioribus demergunt. Aliter qui bona nec inchoant; aliter qui inchoata minime consummant. Aliter qui

S. August. lib. 4. De Doctr. Christ. Cap. 6.

S. Gregor. M. p. 3. Cura pastoralis.

magis oeculæ agunt, & bona publicæ; aliter qui bona quas faciunt abscondunt, & tamen quibusdam factis publice mala de se opinari permittunt.

S. Gregor. M. p. 8. Cure p. 5. Luc. 12.

3. Cor. 3.

Exodi 24.

Job 38. Psal. 5. 1. Cor. 12.

Job 16. 12.

S. August. lib. 4. De Doctr. Christ. cap. 5.

S. August. lib. De Catechizandis rudibus.

XLIII. Infirmis denique, simplicibus, imperitis aliorum prædicari non debent, quam eorum captus & vires ingenii ferant. Alta enim quæque debent multum audientibus comegi, & vix paucis aperiri. Hinc veritas ait: Quis putas est fidelis dispensator & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illis in tempore vitæ mensuram? per mensuram quippe tritici, exprimitur modus verbi; ne cum angusto cordi incapabile aliquid tribuitur, extra fundatur. Hinc S. Paulus ait: Non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus: Tamquam parvulis in Christo lau vobis potum dedi, non escam, Hinc Moyses in secreto Dei extens, coruscantem coram populo faciem velat; quia nimirum turbis claritatis intimæ arcana non indicat. Hinc per eum divina voce præcipitur, ut is qui efferam foderit, si operire neglexerit, corrumpente in ea bove vel asino pretium reddat: quia ad alta scientiæ fluentia perveniens, cum hæc apud bruta audientium corda non contegit, pœnæ reus addicitur, si per ejus verba in scandalum sive mundam sive immunda mens capiatur. Hinc ad beatum Job dicitur: Quis dedit gallo intelligentiam? Prædicator etenim sanctus dum caliginoso hoc clamant tempore, quasi galus clamat in nocte, cum dicit: Hora est jam nos de somno surgere. Et rursum: Erigilate iusti, & nolite peccare. Gallus autem profundioribus horis noctis altos edere cantus solet; cum vero matutinum tempus in proximo est, minutas ac tenues voces sonat: quia nimirum recte prædicat, obsecutus adhuc cordibus aperta clamat, nil de occultis mysteriis indicat, ut tunc subtiliora quæque de cælestibus quærant, cum luci veritatis appropinquant.

XLIV. Illa Concioniis attemperatio ad ingenia, conditionem, mores, captumque auditorum, a caritate imperari debet ac dirigi, ad cuius finem Concionator omnia referre debet quæ dicit, & modum ipsam dicendi, sicut Scriptura Sacra ad geminum illum finem caritatis tota refertur, Dei & proximi. Porro, cum eadem omnibus debeatur caritas, non eadem est omnibus adhibenda medicina: ipsa item caritas alios parit, cum aliis infirmatur; alios curat edificare, alios contriviscit offendere; ad alios se inclinat, ad alios se erigit, aliis blanda, aliis se vera, nulli inimica, omnibus mater.

C A P U T IX.

De Concionatoris Elocutione.

XLV. Concionator elocutionis genus exquisitum nec affectet, nec devitet. Fucum omnem Impericæ multitudinis consuetudinem loquendi, ne sequatur, cum in ea sint multa absurda, multaque indigna Concionantis gravitate. Verba antiqua, peregrina, obsoleta fugiat. Ancularum proverbialia ne adhibeat.

S. Carolus Borromæus, in Instruct. Prædic. verb. Dei.

Dicendi forma utatur, cui per artem atque executionem par esse possit.

Faci, fortunæ, infortunii nomina, aliaque istius generis ab Ecclesiæ usu jam pridem explota omnino caveat. Verba Ecclesiæ usu consecrata etsi minus elegantiam habeant, dicere non recuset; profana & nova omnino repudiet.

Epithetorum nimium usum, & poeticum dicendi genus ne confectetur. Vocabulorum frequentem synonymiam omnino caveat; nisi cum unum altero significantius aut magis proprium fuerit.

Metaphoras, similitudines & exempla a rebus maxime notis & insignibus sumat. Orationis enim majestatem dejicit, qui a rebus humilibus similitudines frequenter trahit.

Inflata oratione non utatur, sed gravi; non incisa ut fert stylus Epistolæ, sed periodica; non ambigua, sed perspicua, præsertim cum auditorem docet, non enim adeo curare debet quanta eloquentia doceat, sed quanta evidentia. Cujus videntis diligens appetitus aliquando negligit verba cætera, nec curat quid bene sonet, sed quid bene incedat atque intimet quod ostendere intendit. Unde ait quidam, cum de tali genere locutionis ageret, esse in ea quandam diligentem negligentiam. Hæc tamen se detrahent oratum, ut foras non contrahant, Quamvis in bonis Doctores tanta docendi cura sit, vel esse debeat, ut verbum quod nisi obscuro sit vel ambiguum, proprium aut elegans esse non potest, vulgi autem more sic dicitur ut ambiguitas obscuritasque vitetur, non sic dicitur ut a doctis, sed potius ut ab indoctis dici solet. Si enim non pigrit interpretes nosiros, Non congregabo conventicula eorum de sanguinibus, quoniam senserunt ad rem pertinere, ut eo loco pluraliter enuntiare hoc nomen, quod in Latina lingua singulariter tantummodo dicitur; & si usum potius quam os dicere debere pietatis Doctorem impetis loquentem S. Augustinus censuit, ne ista syllaba non ab eo quod sunt ossa, sed ab eo quod sunt ora intelligeretur: Concionator apud rusticos & imperitos loquens, aut apud homines ab Aulæ & magnarum urbium consuetudine & poliori locutione remotos, usurpare potius debet verba minus propria minulque elegantia, quam intelligentiæ fructu mentes auditorum frustrare. Quid enim prodesse locutionis integritas, quam non sequitur intelligentis, cum loquendi omnino nulla sit cautela, si quod loquimur, non intelligunt, propter quos ut intelligant loquimur? Qui ergo docet, vitabit omnia verba quæ non docent; & si pro eis alia integra, quæ intelligantur, potest dicere, id magis eliget; si autem non potest, sive quia non sunt, sive quia in presentia non occurrunt, utitur etiam verbis minus integris, dum tamen res ipsa doceatur, atque discatur integrè.

S. Aug. l. 4. De Doctr. Christiana cap. 12.

Psal. 74.

S. Augustin.

Exordiat moderato & temperato dicendi genere. In Exordio vitentur similitudines, præsertim poetico more explicatæ, Historiæ profanæ, Oratorum & Philosophorum Gentilium sententiæ.

Vim illam dicendi vehementem & concitatam in progressu concionis ne affectet Ecclesiastes; sed piis dispositionibus ad eam Spiritus Sancti ope atque auxilio feratur, ut auditoribus proficiat.

Ejdem rei repetitionem vitet, quoniam molesta est, & affectum refingit. Cum tamen docet, ac repetitione opus est ut intelligatur, alio atque alio dicendi modo idem repetat, donec ab auditoribus percipiatur. Solet autem motu suo significare utrum intellexerit cognoscendi avida multitudo: quod donec significet, versandum est quod agitur, multimoda varietate docendi; quod in potestate non habent, qui præparata, & ad verbum memoriter retenta pronuntiant.

Cum de peccatis luxuriæ agit, cautionem adhibeat, ne imprudens in obscena verba incidat, vel turpes cogitationes loquendo injiciat, sed horrorem incutiat criminis.

Exclamationes raro adhibeat, & opportuno quidem loco.

Adulationis verba omnino fugiat, cum de Ecclesiæ vel sæculi Principibus & Magistratibus, aut apud eos verba facit.

Ambitiosum dicendi genus caveat. Splendidos titulos, & nomina adjuncta illustria, ut, Serenissimus David, plane rejiciat. Honorifica tamen brevique præfatione eos viros excipiet, quorum exempla proponit ad imitationem. Apostolos, Martyres, Confessores, Virgines, Sancti nomine semper appellet.

Dictionem vitet quæ indignationem & fastidium parit, præsertim cum de incommo dis loquitur. Attentionem cum petit, ne arroganter faciat: neque se magna dicturum & admirabilia polliceatur. Alio

Alios Concionatores ne spernat, aut in eos invehat, ut suum concionandi modum excollat, sibi quæ autoritatem & approbationem concillet.

Eloquentium suæ linguæ hominum dictionem, & elocutionem imitetur, qualis est apud Gallos Concionatores elocutio illustrium virorum DD. Masca-ron, Aginennium Episcopi, & Spiritus Fleischer Nemaufensis Antistitis; cujus conciones, orationes funebres, Vitam Theodosii Magni, & Cardinalis Ximenii legant & relegant, qui eloquenter concionari volunt: sui minus vero tantorum Oratorum aut aliorum etiam qui ex Religiosis Societatibus, sive Ordinibus, vel Ecclesiasticis Congregationibus aut seculari Clero, eloquentia præcellunt, stylum & elocutionem alioqui possint, legant libros dictionis puritate insignes, præsertim illorum Auctorum, qui de rebus divinis, de moralibus argumentis, de spirituali vita eleganter scripserunt, aut scribunt etiamnum, & ex eorum frequenti lectione pure loqui discant & assuecant.

C A P U T X.

De Pronuntiatione, & Corporis Motu.

S. Carolus Borromæus, in Instruct. Prædic. Verb. Dei.

XLVI. Vocem & actionem ita temperare conetur Concionator, ut non ex arte petere, sed ex natura dicere videatur. Pro rerum quas dicit varietate, voce & gestu vario uti studeat: ne res mediocres, aut etiam forte leves magna contentione tractet, quasi sola voce & gestu persuadere velit; aut vero quæ magna sunt imminuat; aut recitanti potius quam ex animo dicenti similis videatur.

Illud quoque vitium caveat, ne uno vocis sono tota proferatur oratio; quod fastidium parit. Vocis mollitiem vel suavitatem quandam, magnitudinem item ne affectet; nec in quovis genere nimiam contentionem. Ut nimiam tarditatem, quasi verba difficile inveniens, ita nimiam celeritatem fugiat. Non enim proficit oratio ita effusa, sed auditorum animos quasi prætervolat. Itaque pro serum opportunitate, nunc tarde, nunc celeriter eloquatur.

Canoram vocem in Exordio & magnam fugiat; hæc enim & modestum Exordium esse vetat, & reliquæ orationi pronuntiandæ nocet; sed vocem sedatam habeat, & quotidiano sermone proximam. In Narratione, vocis varietate utatur, ut quo quidque pacto gestum sit, ita narrare videatur. Res enim strenue gestum, vocis celeritate; quæ vero dignitatem habent, plenis faucibus, & sedatissima voce narrandæ sunt. In Cohortatione, quæ sit in Epilogo Concionis, primo voce utatur attenuatissima, quæ sit faucibus contractis; deinde clamore leni, non obstrepero, mox sono æquali, pulcherrimo voce celeri.

XLVII. In gestu & corporis motu tantum faciat, quantum rerum natura patitur. Quod vel ex eorum observacione, qui recte natura tantum pronuntiant, in communi consuetudine dicere potest. Ita neque eodem gestu semper utatur; neque manu eodem modo composita, neque uno brachio tantum, neque eodem motu corporis, & eadem vultus moderatione. Oculis non minus exprimat affectus animi varios, pro rerum quas dicit varietate, quam voce. Non impertine suggestum palmis feriat; sed cum rei magnitudo poscit, Non per suggestum quasi volitet, nunc ex hoc, nunc ex illo angulo proficiens. Non quali ex suggesto medium corpus demittat, aut aliis multis motibus utatur, qui aut deformes sunt, aut digladiantis potius esse videntur, quam dicentis. Ne in suggesto unquam corpore imitatur, sed rectus stet aut sedeat. Ne dejecto, ne supino, ne in latum inclinato capite sit, sed plane recto. Ne mentum pectori affigat. Ne oculos in Templi fornice aut parietibus defixos habeat, ne torvos, ne petulantes, Ne in auditorium aliquo ejus hæreat intuitus, præsertim cum in certa vitia invehitur, sed in totum auditorium feratur, vocisque sono & gestu accommodetur, & utriusque comes sit. Ne superciliosa contrahat, ne diducat, ne remittat. Ne nares corruget, ne moveat, ne inflet, ne digito diducat, ne plena manu respiciat. Ne labra laurdat, ne mordeat. Ne humeros attollat, ne rursus contrahat. Ne rursus, ne expnat crebro, nisi necessitate coactus. Ne in eloquendo per nares majorem spiritus partem effundat, Ne crebro anheliu jumenta onere laborantia imitari videatur.

Ne brachium quasi gladiatoris immoderate jactet; ne levam manum, nisi raro, & in magno concionis æstu. Ne manum supra oculos attollat, nec dimittat infra pectus. Ne digitorum gestum indeco-

rum adhibeat, sed decentem; nempe in principis lenem, & in utramque partem modice prolatum; in narrando paulo productiorem; in reprehendendo a-crem & stantem. Ne æguttis digitorum utatur, Ne femur feriat, nisi raro, cum indignationem movere studet. Ne pedibus supplantat, nisi opportune in summa contentione.

In aliis imitandis prudentiam adhibeat; ne vel levia quædam vel etiam vitiosa imitetur; aut ea, quæ cum alteri conveniant, a se tamen aliena fiant. Non denique fractos, molles, effeminatos comædorum gestus, Oratore Christiano prorsus indignos.

C A P U T XI.

De Præparatione Concionatoris.

XLVIII. Quo studiosius atque religiosius concionandi munere perfungatur Concionator, cogiter primum ad Dei omnipotentis gloriam, animarumque salutem omnem concionandi vim ac rationem referri. Deinde se Dei Ministrum esse, per quem verbum Dei ab ipso Spiritu Sancti fonte ducitur ad Fidelium animos divinitus irrigandos. Tertio, res sanctas ac divinas a se tractari oportere. Quarto, prædicacionis munus quod suscepit, non modo sanctissimis viris, Prophetis, Apostolicis a Deo commissum; sed ab ipso etiam Christo Jesu Dei Filio, Magistro, Domino, ac Salvatore nostro præstitum.

XLIX. Viribus suis non fidat, sed imbecillitatem suam agnoscens, se se coram Deo abiciat, cujus celesti benignitate ac misericordia ipse, quamvis Evangelico munere indignus, adjuvetur. Utque ad omnia sancta studia, quibus juvari possit, vehementius accendatur, sæpe secum reputet quam magnum præmium promissum a Deo sit illi, qui ab errore vice suæ peccatorum abduxerit. Qui enim converti visis peccatorem ab errore vice suæ, salvabit animam suam a morte, & operiet multitudinem peccatorum. Deum igitur supplex oret, ut divina gratiæ ejus ope, rei cuius tractandæ munus suscepit, sanctificati, & personæ quam sustinet dignitati atque officio respondere possit. Ut propriæ laudis aut gloriolæ non modo studio, sed opinione quidem effera-rit, sed divinæ gloriæ cupiditate, & caritate erga proximos singulari incensus, tota mente toroque animo & in cælesti Christi Domini Regno propagando, & animarum salute promovenda ita desinus sit, ut suorum commodorum & utilitatem penitus obliviscatur.

L. Det operam ut sacris doctrinis, vitæ innocentia, morum sanctitate, & cælestium rerum contemplacione excultus, idoneum se præbeat, ut ad prædicandum missus, populo valde proficiat verbo, exemplo, & sanctarum fructu orationum. Manent enim tria hæc: Verbum, Exemplum, Oratio, major autem his est oratio. Nam est vocis virtus sit opus: & operi tamen & voci gratiam efficaciamque promeretur oratio.

LI. Ambitionem omnem tamquam pestem fugiat, omnemque illius suspicionem. Ne loca insigniora, ubi prædicacionis suæ semen spargat, ambiat, affectetque; memor Christi Domini, quem a Patre & cæcili missum ad eruditionem humanum genus, pagos, & vicos, & castella obisse legitimus. Nunquam in opinionem inducat, majori atque nobilitati suggesto se dignum esse. Fuit hæc quondam Ethnicorum Oratorum ambitio, a qua penitus alienus esse debet Christianus Concionator, qui ad prædicandum Christum crucifixum, non ad sui ingenii, doctrinæ, aut eloquentiæ ostentationem vocatus est.

LII. Cum prædicandi munus non humanæ scientiæ aut sciendi, sed divinæ virtuti ac Spiritus Sancti gratiæ inniti concionator intelligat; diligentissime sibi cavebit, ne mortali peccato inquinatus, spiritum Sanctum contristet, ac Apostolicum opus, ipsiusque Domini nostri Jesu Christi munus attingat. Conscientiam igitur ab omni peccatorum labe poenitentia Sacramento ante expurget, quam ad verbi Dei tractationem accedat, gravissimum illam Prophetae objuracionem vehementer pertimescens: Peccatori autem dixit Deus, Quare tu enarras justitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? illam etiam ejusdem Vatis orationem usurpans, Et ne auferas de ore meo verbum veritatis, usquequaque.

Non enim metum hunc Prophetae fuisse existimandum est, ut sibi veritatis verbum ex corde S. Hieronimus, vereretur auferri; ait enim, Quia in iudiciis suis Tractatu in Superperavi, Sperans ergo in iudiciis Dei, verbum Psal. 118. Lit. veritatis de corde sibi non metuit auferri. Scit tera 6. Num. 3. autem quædam esse peccata, quæ ex ore verbum auferunt.

S. Carolus Borromæus, in Instruct. Prædic. Verb. Dei.

Jacob. 5. 10.

S. Bernardus Epist. 101.

Psal. 49. 10.

Psal. 118. 43.

Tractatu in Superperavi.

Psal. 118. Lit.

Scit tera 6. Num. 3.

auferant veritatis. Peccatori enim dixit Deus, Quare tu enarras iustitias meas? Non enim ait, Quare tu enarras iustitias meas? Sed peccatorem manus eum qui in peccato mansisset, a predicationis officio abstinere. Vult enim liberum a crimine esse doctrinam Caelestis Praedicationem, vult Eloquentia sua a casti corporis casto ore tractari. Cavendum igitur est; ne quando ex ore nostro verbi veritatis auferatur eloquium. Hinc illud est quod Apostolus, monet. Noli negligere quod in te est charitima: ne per negligentiam ac desolam indigni predicatione verbi Dei finis.

1. Tim. 4. 14.

III. Nocte quae Concionis diem praecedit, Deum ferventer oret omnis sapientiae omniumque sanctorum virtutum auctorem, ut & sibi & auditoribus largiatur; unde divinitus cultus, & animum salus adjuvetur.

S. Carolus Borrom.

Antequam suggestum ascendat, sibi proponat concionem ejusmodi, quae vel multitudo sit hominum esurientium, cibumque spirituales expectantium; vel ceteris claudorum, paralyticorum, hydrophili laborantium, mutorum, caecorum, surdorum, majore demone astantium, leproforum, valetudinibus benedictum quarentium. Quamobrem ita in omni Concionis parte se comparet, ut eorum saluti prospiciat. Consideret praeterea se piscatorem hominum esse: Ideo nervos omnes intendere debere, ut lagenam Evangelicam impleat, animasque pereuntium Christo Domino lucrificat. Ne igitur in predicationis officio langueat. Sed ut sanctas commodiones in aliis excitet, tales ipso animo tuo primum concipiat; ut auditores ad Dei & virtutis amorem accendat, ipse prior inardescat: & quales in alios transfundi cupit sanctorum affectus, ipse illos animi sui sensibus recte conceptos, quasi ceteris spectandis proponat. Id assueti studebit primum ardenti precatione; deinde argumenti de quo dicturus est, explorata cognitione; tum vehementi cogitatione & quasi ob oculos posita specie ipsius rei quam meditatione concepit; ac praeterea attenta lectione locorum Sacrae Scripturae, qui cum re conveniant, quam animo excogitatum habet. Intus audiat, antequam praedictor. Verbi enim Dei inanis est forsque Praedicator, qui non est intus auditor.

S. Aug. Serm. 279. Alias De Divers. 27. 173.

IV. Et quoniam ad commovendos animos parum valet sermo alieno labore confcripta; nunquam ad pietatum affectionum excitationem aliena concionis industria utatur, sed ingenio suo concipiat ac pariter, quo vehementius primum se, deinde auditores afficiat. Sacrae enim disciplinae cibus qui populo proponitur, mente propria quasi stomacho concoctus, vires majores habet ad omnem animi commotionem. Ne igitur praedicator se totum in alienas conciones temere immergat, satius est eas ex sanctorum Ecclesiae Doctorum, Chrysostomi, Ambrosii, Augustini, Gregorii Magni, aliorumque Patrum Homilias, Sermonibus, & Tractatibus confici & quasi conficari.

S. Aug. Lib. 4. De Doctrina Christi. cap. 29. & 30.

LV. Illi tamen minime contemnendi sunt, qui cum bene pronuntiare possint, & quid pronuntiant, excogitare non valeant; ab aliis sumunt eloquentem sapienterque confcripta, memoriamque commendant, & ad populum proferunt, modo piis meditationibus sanctas affectiones in se ipsis excitent, & prout Dominus dedit, in animos auditorum transfundant. Sic enim, quod profecto utile est, multi Praedicatorum veritatis sunt, nec multi magistri, si unus veri Magistri id ipsum dicant omnes, & non sint in eis schismata. Nec deterrendi sunt isti voce Jeremie Prophetae, per quem Deus arguit eos, qui furantur verba ejus unumquodque a proximo suo. Qui enim furantur, alienum auferunt; verbum autem Dei non est ab iis alienum qui obtemperant ei: potiusque ille dicit aliena, qui cum dicat bene, vivit male. Quaecumque enim bona dicit, ejus excogitari videntur ingenio, sed ab ejus moribus aliena sunt. Eos itaque dixit Deus furari verba sua, qui bona volunt videri, loquendo quae Dei sunt, cum mali sint, faciendo quae sua sunt. Cum vero boni Fideles bonis Fidelibus hanc operam commodant, utriusque sua dicunt: quia & Deus ipsorum est, & sunt illa quae dicunt; & ea sua faciunt, quae non ipsi componere potuerunt, qui secundum illa composita loquuntur.

Jerem. 23.

S. Aug. lib. 4. De Doctrina Christi. cap. 15.

Strepere autem ad populum, vel apud quoslibet jam jamque dicturus, sive quod apud populum dicendum, vel eis qui voluerint vel poterint, legendum est dictaturus, oret ut Deus sermonem bonum det in os ejus. Si enim Regina oravit Esbys, pro sua gentis temporaria salute locutura a rege, ut in os ejus Deus congruam sermonem daret; quanto magis orare debet ut tale manus accipiat, qui pro aeterna hominum salute in verbo & doctrina laborat. Cum enim ut intelligenter, ut libenter, ut obedienter

ter audiatur, pietate magis orationum quam Orationum facultate assequi se posse non dubitet; Orando pro se ac pro iis quos est allocuturus, sit orator aequam dicitur. Ipsa hora jam ut dicat accedens, prius quam exserat proferentem linguam, ad Deum lovet animam silentem, ut eructet quod liberit, vel quod impleverit fundat. Cum enim de unaquaque re, quae secundum fidem dilectionemque tractanda sunt, multa sunt quae dicantur, & multi modi quibus dicantur ab eis qui haec sciunt; quis novit quid ad praesens tempus, vel nobis dicere, vel per nos expediat audiri, nisi qui corda omnium videt? Et quis facit ut quod oportet, & quemadmodum oportet, dicatur, nisi in cuius manu sunt & nos & sermones nostri? Ac per hoc, discat quidem omnia quae docenda sunt, qui non esse vult & docere, facultatemque dicendi, ut deceat virum Ecclesiasticum, comparet: Ad boyam vero ipsius dictionis, illud potius bene mentis cogitet convenire, quod Dominus ait, Noli enim vobis in illa hora quid loquamini: non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis: Si ergo loquitur in eis Spiritus Sanctus, qui persequuntur traduntur pro Christo, cur non & in eis qui traduntur discuntur Christum?

Matt. 10.

Illi vero qui ea dicuntur sunt, quae ab aliis accepta sunt, & antequam accipiant, orent pro eis a quibus accipiant; ut eis deus quod per eos accipere volunt; & cum acceperint, orent ut bene & ipsi profervant, & illi ad quos proferunt sumant, & de proprio exitu dictionis eidem gratias agant, a quo id se accepisse non dubitant: Ut qui gloriatur, in illo gloriatur, in cuius manu sunt & nos & sermones nostri.

S. August. 1. 4. De Doctrina Christi. cap. 30.

CAPUT XII.

De Disciplina virtutum & vita innocentia Concionatoris.

LVI. Quemadmodum in Arcu Testamenti duo illi Cherubim ita collocati erant, ut semper mutuo se respicerent; ita vita Concionatoris doctrinae ex altera parte respondere debet, ut & vitam doctrina collustrat, & doctrinam vita corroborat. Oportet prius mundari, quam mundare. Exemplum Christi imitandum est, qui cepit facere & docere; & magnum in Regno caelorum illum fore dixit, qui fecerit, & docuerit. Sit igitur Concionator singulari vitae innocentia, moribus sanctissimis, & divinis virtutibus instructus, Dei timore, terrenarum rerum despicientia, zelo salutis animarum, humilitate, mansuetudine, patientia, caritate, ceterisque Christianae disciplinae bene munitus. Debet enim pauper spiritu esse, ut avaritiae studium, atque omnem quatuor cupiditatem libere reprehendat. Debet perpetuo & sua & aliena peccata lugere, ut eos exagitet, qui antequam peccent, peccare non verentur; & ubi peccaverint, dolorem non concipiunt scelorum quae admiserint. Debet esturire & litere iustitiam; ut operum bonorum studio languentes excitet verbo Dei, & exemplo suo accendat. Debet esse mansuetus, ut ametur potius quam timeatur. Debet esse misericors erga alios, & severitatem sibi adhibere. Debet esse mundo corde, ut ne cogitationes quidem inanes & inutiles hujus saeculi suspiciat, nequam saecularibus negotiis se implicet. Debet esse pacificus, ut populum quem docet, sollicitus sit servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Debet esse paratus ad res omnes difficillimas, pro gloria Dei, proque Ecclesia ferendas, non inani quodam animi impetu, sed solida veraque constantia, digna Martyribus.

S. Greg. M. Act. 1. Matt. 5. 19.

S. Joannes Chrysost.

Neque solum his S. Joannis Chrysostomi monitis se contormet Evangelicus Praedicator; sed & disciplinam imitetur a S. Gregorio Nazianzeno ea de re traditam, & a S. Basilio confirmatam. Sed & S. Augustinus audiat, cujus praecara est de eodem argumentum sententia. Habet autem (inquit) ut obedienter audiatur, quantacumque granditate dictionis S. Aug. lib. 4. majus pondus vita dicentis. Nam qui sapienter & De Doctrina eloquenter dicit, vivit autem nequiter, erudit quidem multos discendi studiosos, quamvis animae suae sit inutilis. Multis itaque profunt dicendo quae non faciunt, sed longe pluribus proficiunt faciendo quae dicunt. Abundant enim qui male vitae suae defensionem ex ipsis suis Praeceptis & Doctoribus quaerunt, respondentes corde suo, aut etiam si ad hoc erumpant, ore suo, atque dicentes, Quod mihi praecipis, cur ipse non facis? Ita

fit

1. Tim. 4.

S. Gregor. p. 3. Curz Pastor. lib. Cap. 6.

Rom. 2.

Hebr. 12.

Eccl. 15. S. Bern. Serm. 18. in Cantica.

Eccl. 30.

fit ut eum non obedienter audiant, qui se ipse non audiat, & Dei verbum quod eis praedicator, simul cum ipso Praedicator contemnat. Denique Apostolus scribens ad Timotheum, cum dixisset, Nemo adolescentium tuam contemnat; subicit unde non contemneretur, aequat: Sed forma esto Fidelium in sermone, in conversatione, in dilectione, in fide, in castitate. Talis Doctor ut obedienter audiat, non solum submisit ac temperate, verum etiam granditer dicit, qui non contemptibiliter vivit. Sic namque eligit bonam vitam, ut etiam bonam non negligat famam, sed provideat bona coram Deo & hominibus, quantum potest, illum timendo, his consulendo. Audiat & S. Gregorium Magnum, dicentem: Praedicator quisque plus actibus quam vocibus infonet, & bene vivendo vestigia sequacibus imprimat, quam loquendo quo gradiantur ostendat. Quia & gallus iste, quem pro exprimens boni Praedicatoris specie in locutione sua Dominus assumit, cum jam edere cantus parat, prius alas excutit, & semetipsum feriens vigilantem reddidit, quia nimirum necesse est ut hi qui verba sanctae praedicationis monent, prius studio bonae actionis evigilent, ne in semetipsis torpentes opere, alios excitent voce; prius se per sublimia facta excutiant, & tunc ad bene vivendum alios sollicitos reddant: prius cogitationem alii semetipsos feriant; qui quid in se inutiliter torpet, sollicita investigatione deprehendat, distrida animadversione corrigat, & tunc demum aliorum vitam loquendo componat; prius punire propria scetibus curent, & tunc quae aliorum punienda sunt denuncient; & antequam verba exhortationis infonent, omne quod locuturi sunt, operibus clament.

Praedicatorum typum Gedeon exhibuit in selectis militibus, quos contra Madian pugnatos duxit. Ad fluvium ducti sunt ut aquas biberent: & quicumque aquas flexis genibus hauserunt, ab Exercitu repulsi sunt. Aquis namque doctrina sapientiae; stante autem genu recta operatur designatio. Qui ergo dum aquas bibunt, genu flexit perhibentur, a bellorum certamine prohibiti recesserunt: quia cum illis Christus contra hostes fidei pergit ad praedium, qui cum doctrinae fluentia hauriant, reditum dinem operum non inflectunt. Omnes quippe tunc bibisse aquam, sed non omnes recto genu stetit; narrati sunt. Renotatioque sunt, qui genua, dum aquas biberent inflexerunt: quia attestante Apostolo, Non auditores legis iusti sunt apud Deum, sed factores legis iustificabuntur. Quia enim dissolutione operum in ipsa genium incurvatione signatur, recte rursus per Paulum dicitur: Remissa manus & dissoluta genua erigite, & gressus vestros facite pedibus vestris. Hi ergo Christo duce ad bellum procedunt, qui hoc quod ore annuntiant, opere ostendunt, qui fluentia doctrinae spiritualiter hauriant, nec tamen in pravis operibus inflectunt carnaliter, quia, sicut scriptum est, Non est speciosa laus in ore peccatoris. Concha sit Praedicator, non canalis; hic siquidem pene simul & recipit & refundit: illa vero donec impleatur, expectat, & sic quod superabundat, sine suo damno communicat. Verum Canales hodie in Ecclesia habemus multos, conchas vero perpaucas. Tantae caritatis sunt, per quos nobis fluentia caelestia manant, ut ante effundere quam infundi velint; loqui quam audire paratioris; & prompti docere quod non didicerunt; & alii praesente gestientes, qui se ipsos regere nesciunt. Ego nullum ad salutem pietatis gradum illi anteponendum existimo, quem Sapiens proposuit, dicens: Miserere anime tuae placens Deo. Quod si non habeo nisi parumper olei quo ungar, putas debeo tibi dare, & remanere inanis? Servo illud mihi, & omnino nisi ad Prophetiae iustionem non profere. Ceterum tu, frater, cui firma satis propria fides nondum est, cui caritas adhuc aut nulla est, aut adeo tenera atque arundinea, quantum omni flatui cedat, omni credat spiritui, omni circumferatur vento doctrinae; imo cui caritas tanta est ut ultra mandatum quidem diligas proximum tuum plus quam te ipsum; & rursus tantilla, ut contra mandatum favore liquecat, pavore deficiat, perturbetur tristitia, avaritia contrahatur, protrahatur ambitione, suspitionibus inquietetur, convitiis exagitetur, curis evisceretur, honoribus tumeat, livore tabescat: tu (inquam) ita in propriis te ipsum sentiens, quamvis dementia quae so aliena curare aut ambis, aut acquiescis? Duce nonnisi de pleno effundere, nec Deo largiri esse velis. Concha imitetur fontem: non manat ille in rivum, nec in lacum extenditur; donec suis fatietur aquis. Ipse fons vitae plenus in se ipso,

& plenus se ipso, nonne primum quidem ebulliens & saliens in proxima secreta caelorum, omnia implevit bonitate, & tunc demum impletis superioribus secretoribusque partibus erupit ad terras, ac de superfluo homines & jumenta salvavit, quem admodum multiplicavit misericordiam suam? Ergo & tu fac similiter. Implere prius, & sic curato effundere. Quanta vero prius infundenda sunt, ut effundere audeamus, de plenitudine, non de penuria largientes? Primo quidem compunctio, deinde devotio, tertio poenitentiae labor, quarto pietatis opus, quinto orationis studium, sexto contemplationis otium, septimo plenitudo dilectionis. Unde Apostolus ait: Pleni estis dilectione, repleti omni scientia, ita ut possitis alterutrum monere. Plenitudo legis, & cordis, est caritas: Non est quo se immisceat vanitas, ubi totum occupat caritas.

Rom. 15. 14. S. Bernard.

LVII. Evangelica Doctrina, verbiq; divini praedicator (inquit S. Carolus Borromaeus) ignis ille est semper in Altari exardescens, cui Concionator perpetua sollicitudine subministrare debet alimenta, nempe optima praecaraque vitae suae sanctissimae exempla, officia atque opera virtutum, quibus corda Fidelium ad sanctae agendi studium accendat. De Sancto Joanne Baptista scriptum est in Evangelio, Erat lucerna ardens & lucens: quippe cum caelestem illam doctrinam, quam docuit, virtutum splendore collustravit. Nam Lucere tantum, vanum; ardere tantum, parum; lucere & ardere, perfectum. Hoc exemplar imitari studeat Praedicator Evangelicus, ac perpetuam sanctissimae vitae consuetudinem servare.

In incessu, statu accubatione, dejectione vultus, oculorum demissione, capitis inclinatione, genium inflexione, omni denique motu corporis, tenet gravitatem & decorum, a persona quam suscipit non alienum. Sit in omni colloquio gravis, mansuetus, salutaris. In habitu vestituae Sacerdotali vel Religioso modestus. In visu temperans & parcus, ciborum varietatem fuscens, frugalitatis abstinentiaeque studiosissimus, statum jejuniarum accuratus & severus observator, ut ceteros exemplo suo ad leges abstinentiae ac jejunii recte ac religiose servandas accendat.

Luc. 10. 8. 1. Petri 4.

Si quo autem in loco, ubi concionatur, moris est cibum a Fidelibus Concionatori opipare apparari, & verbis, & ipsa frugalitate qua perpetuo utatur, omnique alia ratione, ab eo apparatu eos revocare studeat. In aliis domibus non ita laute se exceptum non conqueatur, sed cum gratiarum actione manducet quae sibi apponitur; nec ditiorum mensam affectetur, ubi exquisitiora fercula ministrantur, aut vinum generosius; spretis pauperum mensis, apud quos olera cum pane cibario apponuntur, si quando ab ipsis invitetur, memor Domini mandati: Manducate quae apponuntur vobis. Pacem adpreceatur iis qui ipsum excipiunt, & si quae sint ipsi domesticae vel externae distensiones, illas sedare conetur, omnesque in Christo conciliare, ut in illo impleatur propheticum oraculum: Quam speciosa pedes evangelizantium pacem evangelizantium bona.

Isaia 52. Rom. 10. 11.

Vita Concionatoris nulli sit obnoxia reprehensionis, ut cum fiducia loqui possit verbum Dei. Nam subtrahit quis doctrinam fiduciam, cum conscientia praepedit linguam. Sint Praedicatorum sine reprehensione in medio nationis pravae & perverae: inter quos lucent sicut luminaria in mundo, verum vita continent. Praedicatorum vita sit austera, ut praecones poenitentiae deceat. Castigo corpus meum (inquit magnus Praedicator S. Paulus) & in servitutem redigo, ne forte cum aliis praedica verum, ipse reprobus efficiar. Vita Praedicatorum sit praecellens, non vulgaris. Montem Evangelicae perfectionis ascendat, ut viam salutis & perfectionis doceat. Super montem excelsum ascende tu qui evangelizas Sion. Conversatio illorum sancta sit, non solum coram Deo, sed etiam coram hominibus: non solum in aliquibus occasionibus & circumstantiis, sed in omnibus. In omni conversatione sancti sint. Non solum in aliquibus locis, sed ubique; non aliquando tantum, sed semper. Numquam sit otiosa, sed fructuosa semper, exemplo Apostoli, qui majoribus natu Ephesinae Ecclesiae ait: Per triennium nocte & die non cessavi, cum lacrymis monens unumquemque vestrum. Praedicatoris Evangelici vita & conversatio sacrum ejus ministerium honoret, commendat. Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum. In familiaribus locutionibus verba scurrilia, ludicra, levitatem, vanitatem, saecularitatem spirantia devitet; ne ipsi conveniat illud Davidis: Et si ingre diebatur ut videret, vana loquebatur; cor ejus congregerat iniquitatem sibi. Egrediebatur foras, & loquebatur in idipsum. Sermo ejus prius ad limam veniat,

S. Greg. Phitipp. 2. 15. & 16. 1. Cor. 9. 29.

Isaia 40. Rom. 12.

1. Petri 5. 1. Cor. 6.

Psal. 46. 7.

hiq, quam ad linguam. Idiomatis cœlestis, idiomatis spiritalis ne obliviscatur, nec secularium hominum assuescat idiomati, cum inter illos conversatur, exemplo Judæorum, de quibus Nehemias ultimo scriptum est: *Et filii eorum ex media parte loquebantur Azoice, & ne sciebant loqui Judaice, & loquebantur juxta linguam populi & populi.* Os Prædicatoris, os Dei est. *Si sepevereris* (inquit) *proprium a vili, quasi os meum eris.* Ex ore Dei non nisi divina & cœlestia verba profunda debent. *Qui de terra est, de terra loquitur... Quem misit Deus, verba Dei loquitur... Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem ex ore ejus requirent;* non nugæ & fabulæ: Os Prædicatoris Deo consecratum, ad seculares usus redigere nefas. *Os tuum consecrasti Evangelio* (inquit S. Bernardus) *talibus aperire, illicitum; assuescere, sacrilegum est.* Si de rebus secularibus interdum loqui necesse sit, ne loquatur sæculariter Prædicator, sed colloquio aliquid admisceat spiritalis ædificationis & utilitatis, cum prudentia, gratia, & mansuetudine, ne sit oneri & fastidio.

Ne secularibus auditorum negotiis ultra se Prædicator immisceat, nisi caritas & pietas urgeat. Aliter loqui lamentationi Prophetice locus erit: *Quomodo obscuratur est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum?* Quid tanquam auro, quod metallis ceteris præeminet, nisi excellentia sanctitatis? Quid colore optimo, nisi cunctis amabilis reverentia religionis exprimitur? Quid per sanctuarii lapides, nisi sacrorum Ordinum personæ figurantur? Quid platearum nomine, nisi præsentis vitæ latitudo signatur? Aurum igitur obscuratur, cum terrenis actibus sanctitatis vita polluitur. Color optimus commutatur, cum quorundam, qui degere religiose credebantur, æstimatio ante acta minuitur. Nam cum quilibet post sanctitatis habitum terrenis hæ actibus inserit, quasi colore permutato ante humanos oculos ejus reverentia despecta pallescit. Sanctuarii quoque lapides in plateis disperguntur, cum caularum secularium foras lata itinera expugnant hi, qui ad ornamentum Ecclesiæ internis mysteriis, quasi in secretis sanctuarii vacare debuerunt. Sæcularia itaque negotia aliquando ex compactione toleranda sunt, nunquam vero ex amore requirenda: ne cum mentem diligentis aggravant, hanc suo victam pondere ad ima cœlestibus mergant.

Loquamur quicumque sacre pagine notitiam adepti sumus, sicut ex Deo, hoc est, Deum totius nostri tractatus habentes originem, & coram Deo, nulli præter Deo soli ex nostri sermonis contentione placere, quærentes. *Si enim quicquid ad exhortationem pertinet animarum, non aliud debet sonare quam Deum, vel aliunde quam ex ipso quasi ex proprio suo fonte prodire; quid sacrilegi facit, qui de divinis rebus, in quibus Dei sola querenda laus est, suam præsumit quæere? si furium inter humana negotia probrosum est, quid criminis esse putamus sua subtrahere Deo, & sibi arrogare?*

LVIII. In proprio Monasterio, qui Regularis est, habitet, aut in ædibus Parochialis Collegiæ Ecclesiæ, ubi concionatur, aut certe in aliis Ecclesiasticis domiciliis, si ullo modo potest, ac distinctis omnino a Laicorum habitatione. Eo feminas ad colloquium secum inveniendum ne introducat vel admittat. Familiaritates & consuetudines Laicorum vitet, quantum fieri poterit, illasque secundum caritatis & urbanitatis Regulas moderetur.

LIX. Ne ostendet quæ ad propriam laudem referri posse videantur, memor verbi & exempli Christi, dicentis: *Ego non quero gloriam meam...* Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil est. Et rursus: *Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis: & gloriam quæ a solo Deo est, non queritis?* Non alteri in eadem urbe concionanti frequententem auditorum concursum invidet; neque aut verbo, aut facto, aut alio modo ei detrahat. Auditores ab illo ne studeat vocare; sed honore illum preveniens, diligit, colat, observet ut fratrem & Communitatem Christi. Nec propterea despondeat animum, si perpaucos auditores ad se convenire viderit: si quidem fumus vitæ Magister Christus Jesus, cum Dei sapientiam, vitamque æter-

Jerom. 1. 19.

Joan. 3. 34.

Malac. 2. 7.

Freth. 4.

S. Gregor. M. P. 11. Pailo. vol. Cap. 7.

Guibertus... in Arch. quo ordines Sermon. fieri debent.

S. Carolus Borrom. in Instr. Prædic. Verbi Dei.

Joan. 8. 50. & 54. Joan. 5. 44.

nam hominibus monstraret, paucitate Discipulorum contentus fuit: Imo aliquando solam mulierem Samaritanam habuit, quæ illum & de divino cultu; & cœlesti gratia loquentem audiret.

LX. In rebus adversis omnem animi abjectionem vitet, pro gloria Christi, pro salute animarum, in omni oppugnatione nihil non fortiter constanterque agat. Amore Dei inflammatus, non modo probra, convicia, contumelias patienter ferat, sed mortem ipsam, si opus fuerit, forti invictoque animo subeat, memor præclaræ S. Cypriani sententiæ. „Christiana, ni ultra aut durare, aut esse jam non possumus, si ad hoc ventum est ut perditionum minas atque insidias pertimescamus. Nam & Gentiles & Judæi minantur, & Hæretici, atque omnes quorum pectora & mentes diabolus obsedit, venenatam rabiem suam quotidie furiosa voce testantur. Non tamen idcirco cedendum est, quia minantur: Aut ideo adversarius & inimicus major est Christo, quia tantum sibi vindicat & assumit in seculo. Manere debet apud nos fidei robor immobilis, & stabilis atque inconcussa virtus contra omnes incuriis atque impetibus oblatrantium fluctuum, velut petrae objacentis fortitudine, & mole debet obistere... Non idcirco relinquenda est Ecclesiastica Disciplina, aut Sacerdotalis solvenda censura, quoniam convitiis infestamur, aut terroribus quatimur... Sacerdos Dei Evangelium tenens, & præcepta Christi custodiens, occidi potest, non potest vinci.

LXI. Recitato Officio, aliquid temporis in divinarum rerum contemplatione, pioque tacitæ Meditationis studio ponat, Ita enim fiet ut divini amoris ardore inflammatus, qui orando meditandoque maxime exardescit, auditores suos ad caritatis, quæ virtutum omnium seminarium est, studium incendat ardentius.

LXII. Missæ Sacrificium quotidie offerre non prætermittat, nisi legitima causa impediat. Hoc sanctissimi sacrificii usum frequenti, cum sibi in omnes sancte agendi partes plurimum prodierit, tum fideles etiam excitabit, ut ejusdem Sacrificii cultores sint & diligentiores & religiosiores.

LXIII. Prædicationis nomine vel occasione, nullam elemosinam pacificatur Concionator. Si qua sponte datur, Monasterio suo eam in commune conferat Regularis, aut Superiori pro Instituti cuiusque ratione & Regula tradat, memor voti paupertatis. Nihil sibi petet aut extorquebit, Non vestem, non indusiam, non sudariola, aut cetera id generis quarritabit: nec ullum munus, etiam cibarium capiet; nisi valetudinis imbecillitas aliquod sculentæ aut proculentæ rei donum requirat. Caveat ut non solum crimine, sed etiam omni vel levissima suspitione avaritiæ careat; quæ ubi in animum irreperit, illumque occupaverit, omnem sancte agendi cursum, atque ideo progressum impedit. Ne animo quidem apetat, ne dum petat quidquam, etiam pro Monasterio suo, quod sibi aliquam cupiditatis notam inurat. Ne elemosinas pro Missarum celebratione accipiat. Ne circumeat domos, vel prædicationis stipendium, instar mercenarii, quæriturus. Si quid sponte offerri moris sit, piam consuetudinem in memoriam revocet Parochus, vel alter Ecclesiæ Rector; ipseque vel Sacerdos alius ab eo deputatus, aut Matricularius recipiat, & abeunti Concionatori tradat. In urbibus, in quibus Conciones habet, mulieres elegantioris formæ ne roget ac invitet Concionator, quæ omni mundo muliebri ornate, in Templo vel ædibus pro ipso quæstum uberiorem faciant, seu amplius honorarium non tam colligant, quam extorqueant: immo hanc, sicubi invaluerit, corruptelam, aboleri curet; neq; mulieribus hoc officium committi ullatenus patiat. Concionator denique sollicite curet se ipsum probabilem exhibere Deo, operarium inconfusibilem, recte tractantem verbum veritatis, Non quærat quæ sua sunt, sed quæ Jesu Christi. Non requirat datum, sed fructum. Ex animo dicat cum Apostolo, *Non quero quæ vestra sunt, sed vos.* Ego autem libentissime impendam, & superimpendam ipse pro animabus vestris. In omnibus exhibeat se sicut Dei Ministrum, qui vere dicere possit: *Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.*

S. Cyprian. Epist. 54.

S. Carolus Borrom. in Instr. Prædic. Verbi Dei.

2. Tim. 2. 15. Philip. 2. 20. 2. Cor. 12. 14. 15. Galat. 6. 14.

Apocal. 14.

Psal. 118. 120.

Luc. 21.

S. Aug. lib. de Corrupt. & Creat. cap. XI.

1. Cor. 5. 10.

Lib. de Resurr. Carnis, cap. 14.

Jerem. 20.

S. Hieron. in cap. 31. Jerom.

INSTITUTIONIS CONCIONATORUM

PARS SECUNDA

S I P E

Theologiæ Dogmaticæ & Moralis ad Conciones pro singulis Dominicis, necnon Quadragesimalibus Feriis, & præcipuis Festis totius anni accommodatio.

DOMINICA I ADVENTUS.

Erunt signa in sole, & luna, & stellis... Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nube, cum potestate magna, & majestate Luc. 21.

Ultiplex Dei Judicium. Novissimi judicii tempus ignotum. Signa illud præcedentia. (Lib. 1. q. 2. Art. 8. quo septimus Symboli Articulus explicatur.) Inde venturus est judicare vivos & mortuos. Cur præter privatum de singulis, alterum etiam de universis hominibus fieri necesse sit? Lege quinque rationes ibidem s. 2. expositas. Christus Dominus ut homo judicabit. Judicis dotes. Ultima sententia. (Ibid. s. 3.) Nunc timendum, ne tunc timeamus, & arcamus præ timore. *Timeate Dominum; & date illi honorem.* Appropinquat enim hora judicii ejus. Eterna separatio a facie Dei timenda est. Mutemur, & non timebimus. *Confige timore tuo carnes meas, a judicis enim tuis timui* (inquit Propheta.) Timore casto, non timore servili timendum judicium. Iniqui diem judicii timent adventum & præsentiam Domini: Justi vero & pii diem judicii timent timore casto, & conjuncto cum amore, & desiderio, sicut filii desiderant præsentiam Patris, quem reverentur; colunt & diligunt. *His autem fieri incipientibus* (inquit Christus) *respicite & levate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.* Tunc complebitur redemptio electorum, cum peccandi potestas auferetur. *Nata prima libertas posse non peccare: novissima erit vultu major, Non posse peccare* (inquit S. Augustinus.) Supremi judicii signa nobis indicat Christus Dominus, non ut illud fugiamus; id enim impossibile. *Omnes nos manifestari oportet ante Tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum.* Et quo a facie Dei fugeremus? Una tantum superest fugendi ratio: ab ipso ad ipsum, a Deo irato, ad Deum placatum. Qui litem difficilem & magni momenti habent, in qua de summa rerum suarum agitur, de fortunis, de honore, de vita, quid non faciunt, quem lapidem non movent, ut judicem sibi concilient, ac propitium reddant? De salute nostra æterna agitur, de beatitudine vel damnatione æterna. Judicem habemus quem flectere possumus promereri, placare penitentia nostra, lacrymis, precibus, jejuniis, elemosynis; & minime curamus. Pronus est ad misericordiam. Justitiam suam in peccatores non exercet, nisi propemodum compulsi per ipsorum peccata. *Justitia* (inquit Tertullianus) *opus a Deo peregrinum: Deus de suo optinuit; de nostro justus. Nisi enim homo deliquisset, optimum solummodo Deum nosset ex natura proprietate: & nunc etiam justum cum patitur ex causa necessitate.* Ideo de justitia & indignatione sua ait: *Ecce furor meus & indignatio mea constat super locum istum.* Conflari dicuntur instrumenta ab agente separata, gladii, lanceæ, sagittæ, non quæ a natura insunt, ut cor generosum, manus fortes, pedes veloces, corpus agile. Quamobrem conflandi verbo utitur Deus, ubi de justitia exercenda sermo est, ut iracundiam quasi sibi extraneam & a natura sua alienam esse significet, vimque sibi fieri quodam modo, cum punire cogitur homines peccatis illorum ad iracundiam provocatus. Alter verti possit se S. Hieronymus observat: „Ecce furor meus & indignatio mea stillavit super locum istum. Et est Inst. Concion. Pars II, Tom. II.

„sensus: Ego quidem naturaliter non irascor, sed illi ita agunt ut me ad iracundiam provocent; & meam videat mutare naturam. Sentient igitur iratum, quod quantum in se est, facere conantur. *Pulchreque non ait, Effusus est furor meus super locum istum, sed stillavit, ut moderatam poenam significet. Si autem in stilla furoris tanta duritia est, quid fiet si omnis imber fuerit effusus, ut certe in die Judicii effundetur? sed & conflata indignatio sic intelligi potest, ut quod diu facere noluit, peccatorum multitudine facere commellatur.* „Cum autem Deus iratus fuerit, & homines, & ea quæ hominum sunt, parem interitum sustinebunt. *Et succendetur, furor scilicet Domini, & non extinguetur: quia non agit populus, per quem possit extingui.* Lacrymis penitentia, bonis operibus, elemosynis ita Dei inpræsentiarum extingui potest.

Præcedentibus signis peccatores Deus admonet, ut ejus iram & justitiam vindicem penitendo effugiant. *Dedisti mentibus te significationem, ut surgant a facie arcus; ut liberentur dilecti tui.* Diem igitur judicii frequenter cogitemus, & vitemus peccatum, & jam commissa penitendo deleamus. *Et observabo me ab iniquitate mea, quoniam omnia iudicia ejus in conspectu meo.*

Erunt signa in sole, & luna & stellis. De sole materiali, de luna & sideribus, quæ corporis oculis affulgent, & diei noctique præstant, hæc ad literam intelliguntur: si vero hæc ad sensum mysticum inspectamus, erunt signa in sole Justitiæ, Christo scilicet Judge: in luna, id est, in conscientia peccatoris, qui ut luna mutatur; & in stellis, id est, in Sanctis, qui fulgebunt quasi stellæ in perpetuas æternitates. In Christo Judge videbunt reprobi signa iræ, quam nunquam poterunt placare. In propria conscientia videbunt signa confusionis, quam non poterunt vitare. In Sanctis videbunt signa beatitudinis & gloriæ, quam non poterunt sperare.

Nunc per alternas vices misericordiam & justitiam suam Deus erga peccatores exercet, immo justitiam exercendo miseretur, irascitur ut Pater, si illos puniens ut revocet ad officium: *Non in perpetuum irascetur, neque in æternum comminabitur...* Lib. de Peccatoribus Dominus & justus, & Deus nosse miseretur... Nunquid obliviscetur miserevi Deum, aut continebit in ira sua misericordias suas? Cum iratus fueris, misericordiam recordaberis. Hinc Tertullianus: *Et post tot & tanta delicta humana temeritatis a Principe generis Adam auspicata, post condemnatum hominem cum sæculi dote; post ejectionem paradiso, mortisque subiectum, cum rursus ad suam misericordiam maturavisset, jam inde in semetipso penitentiam dedicavit, rescissa sententia irarum pristinarum, ignoscere passus operi & imagini suæ.* In supremo autem judicio nullus erit erga reprobos misericordiarum locus. *Non addam ultra miserevi, sed oblivione Jacob 2. obliviscar eorum.* Nunc superexaltat misericordia justitiam. In novissimo vero die judicium erit absque misericordia his qui non fecerint misericordiam; qui nec proximi, nec animæ suæ miseri fuerint. Tunc accipiet armaturam zelus illius. Tunc Triumphator Israel non parcat, non flectetur. Nunc velut dignum

Psal. 56. 6

Psal. 17. 21.

Eccl. 2. 21. Dan. 12. 3.

Psal. 102. 9

Psal. 114. 5

Psal. 76. 10

Habacuc. 3. 2

Lib. de Peccatoribus Dominus & justus, & Deus nosse miseretur... nit. cap. 2.

Ose. 1. 6

Sap. 5. 18.

1. Reg. 15. 29.

FINIS PARTIS PRIMÆ.

INSTI-

tum adhibet dumtaxat ad punitionem peccatorum; *Dignus Dei est hic*. In supremo vero iudicio manum suam super peccatores gravabit. *Offendam eis per vicem hanc, ostendam eis manum meam & virtutem meam*; & scient nomen mihi Dominus. Tunc peccator desperatus, & blasphemans Deo dicit: *Mutatus es mihi in anilem, & in duritia manus tue adversaris mihi.*

Job. 30. 21. Tunc peccator omnia scelera sua in conscientia sua videt, nec ipse solus, sed homines universi, ad opprobrium ejus sempiternum. *Immittam furorem meum in te*, ait Dominus; & *judicabo te iuxta vias tuas*; & *ponam contra te omnes abominaciones tuas*. Et non parces oculus meus super te, & non miserbor; sed vias tuas ponam super te, & abominaciones tue in medio tui erunt.

Luc. 16. Tunc denique peccatores videbunt in Sanctis, qui in corporibus glorificatis rediivi obviam ibunt Christo in aera, semper cum Domino futuri, & dexteram ejus positi ad Regni aeterni possessionem vocabuntur; in illis (inquam) videbunt reprobi signa gloriae; quam illis sperare non licebit; ad ignem aeternum damnatis, ad tenebras sine lumine, ad supplicia sine fine. Magnam chaos & insuperabile inter sanctos & reprobos firmabitur, ita ut ad illos transire nunquam possint.

Præparemus nos in iudicium divinum; sic vivamus, ut rationem omnium operum, verborum, consiliorum & intentionum; cogitationum denique nostrarum Deo reddiduri. Vigilemus, & oremus, Christo fideles simus; mandata ejus accurate servantes. Dies Domini, sicut fur in nocte, ita veniet. Vigilate ergo, quia nescitis quâ hora Dominus vester venturus sit. Illud autem scitote; quoniam si sciret pater-familias quâ hora fur venturus esset, vigilaret utique; & non sineret perdiri domum suam. Ideo & vos estote parati; quia quâ nescitis hora Filius hominis venturus est. Beatus ille servus, quem, cum venerit Dominus ejus invenerit sic facientem. Amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum. Si autem dixerit malus servus in corde suo: *Morsam facit Dominus meus venire*; & cœperit percutere conservos suos, manducet autem & bibat cum ebriosis; veniet Dominus super illum, in die qua non sperat; & hora qua ignorat; & dividet eum, paremque ejus ponet cum hypocritis. Illic erit fletus, & stridor dentium.

DOMINICA II. ADVENTUS.

Joannes autem cum audisset in vinculis opera Christi, mittens duos de Discipulis suis, ait illi: *Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* Et respondens Jesus ait illis: *Euntes renunciate Joanni quæ audistis, & vidistis: cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur, & beatus est qui non fuerit scandalizatus in me.*

Matth. XI. 3. & seq. 2. Thimoth. 2. 1. Tim. 2.

S. August. Enarr. 2. in Psalm. 29. Inter Deum Trinitatem, & hominum infirmitatem & iniquitatem Mediator factus est homo, sed tamen in firmus: ut ex eo quod non iniquus, jungeret te Deo; ex eo quod infirmus, propinquaret tibi; etque ita, ut inter hominem & Deum Mediator existeret. Verbum caro factum est. Tertull. Lib. Advers. Judeos.

Quam necessaria sit fides in Christum Filium Dei unicum, Dominum nostrum (Lib. 2. c. 2. Art. 3. §. 1.) Hoc fundamentum fidei nostræ ac salutis: *Unus Deus; Unus & mediator Dei & hominum homo Christus Jesus* (ibid.) Fides explicita incarnationis Domini nostri Jesu Christi sub Lege gratiæ necessaria est ad salutem omnibus & singulis hominibus; tam necessitate mediæ quam necessitate præcepti. (Lib. 4. Cap. 3. Art. 8. Regula 5.) Fides Christiana in duorum hominum causa propriæ consistit: (Lib. 1. Cap. 2. Art. 3. §. 1.) Iusti antiqui Christi mediatoris fidei justificati sunt (ibid.) Gratia Christi Jesu erat tempore Legis veteris, sed occulta. Spes futuræ per Christum redemptionis in Mundi initio præmonstrata. Abraham fide incarnationis Filii Dei imbutus. Insignes Christi venturi figure & Prophetiæ. Quomodo & per quid Christus Mediator est? §. 2. Ad Christum adendum cum Discipulis Joannis ut ab ipso doceamur. Christus scilicet summus Propheta & Magister a Moyse & Prophetis prænunciatus. Quæ Christus docuit? Genes docuit verum Dei cultum. Item quæ sit vera felicitas, & quomodo ad illam perveniat. Summa doctrina Christi. Ipsum esse verum Messiam, verum Dei Filium, Dei hominum quæ Mediatorum, omnium hominum Salvatorem, viam, veritatem & vitam ab ipso dicemus. Vitam, quam Iusti omnes ante ejus adventum desiderarunt, ut a morte peccati, in quam per Adamum incurerat, genus humanum liberaretur. Veritatem, quia figuræ omnes ipsius, ejusque mysteria adumbrantes, promissa Patriarchis facta, Prophetarum denique vaticinia implerentur. Christus enim signaculum omnium

Prophetarum (ait Tertullianus) *adimplens omnia quæ retro de eo Prophetæ nuntiaverant*. Post enim adventum Christi & passionem ipsius; jam non visio, neque Prophetes est, qui Christum nuntiet venturum. Ideo Evangelista ait: *Lex & Propheta usque ad Joannem*. Idque Daniel prædixerat celebri oraculo: *Septuaginta Hebdomades abbreviatae sunt super populum tuum, & super urbem sanctam tuam, ut consummaretur prævaricatio, & finem acciperet peccatum, & deleatur iniquitas, & adducatur justitia sempiterna, & impleatur visio & prophetia, & ungatur Sanctus sanctorum*. Dilcemus Christum esse viam, quam sequi homines debent universi, ut ad Deum perveniant. *Ego sum via, veritas, & vita. Nemo venit ad Patrem, nisi per me.*

I. Iusti veteris Legis Christum ardentem desiderarunt: Illorum desideria Ecclesia exprimit sacro hoc Adventus Domini tempore. *Emitte Agnum, Domine, dominatorem terræ, de petra deserti ad montem Filii sion*. . . . *Rorate Cæli desuper, & nubes pluant justum, aperiatur terra, & germinet Salvatorem*. . . . *Unam dirumpes caelos & descenderes*. . . . *Verencia illa veterum iustorum desideria exprimit solennes Antiphonæ quæ septem diebus ante Navitatem Domini in Ecclesia ad Magnificat cantantur; O Sapientia! O Oriens, O Clavis David! O Emanuel, &c.* De Christo scilicet vaticinatus est Aggeus Propheta: *Vestis desideratus cunctis Gentibus*. De ipso longè ante prædixerat Jacob; *Non auferetur sceptrum de Juda & Dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est: & ipse erit expectatio Gentium*. De illo Jeremias: *Spiritus oris nostri Christus Dominus captus est in peccatis nostris: cui diximus, in umbra tua vivemus in Gentibus*. Hic est in quo Pater Aeternus nos visitavit, & benedixit omni benedictione spirituali in caelestibus. Hic est qui nos reconciliavit Deo per crucem, per quem habemus accessum in uno Spiritu ad Patrem. Hic est, sine cuius gratia nulla opera nostra Deo grata esse possunt, nec meritoria salutis aeternæ: *Sicut enim, inquit, palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite: sic nec vos, nisi in me manseritis, Ego sum vitis, vos palmites. Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere*, &c. Hic est, sine quo orationes nostræ non sunt acceptæ Deo, nec exaudiri possunt, nisi per ipsum factæ. Quod nos docet Ecclesia, orationes suas ita concludens: *Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium unum: Certo sciens quod Oratio quæ non fit per Christum non solum non potest delere peccatum, sed etiam ipsa fit peccatum; (ut loquitur S. Augustinus.)* Hic est Pontifex magnus, qui non per sanguinem victimarum legalium, quæ peccata per se expiare non poterant, sed per proprium sanguinem, semel introitus in sancta, æterna redemptione invocata. Hic Novi Testamenti Mediator, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, per sanguinem suum emundans conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad servitendum Deo viventi. Hic est, qui una oblatione corporis sui consummavit in sempiternum sanctificatos; & temper vivit, atque ad dextram Dei sedet Pontifex magnus, interpellans pro nobis. *Adæmus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ: ut misericordiam per ipsum consequamur, & gratiam inveniamus in auxilio opportuno.* Hæc summa eorum, quæ de Christo scire & credere debemus. Verum credere non sufficit Jesum Christum Dei Filium, propter nos hominem factum, redemptorem nostrum esse ac mediatorem, pro nobis mortuum; Deo pro peccatis nostris copiosam satisfactionem exhibuisse, propter nostram justificationem reluxurisse, ascendisse in caelos ut pararet nobis locum, & Advocatus noster esset apud Patrem: hæc, inquam, scire & credere non sufficit, nisi Christo Jesu, ut membra capiti; ut servi Domino nostro adhæreamus; nisi ipsum diligamus, & mandata ejus servemus. Et in hoc scimus, quoniam cognovimus eum, si mandata ejus obtemperamus. Qui dicit se nosse eum, & mandata ejus non custodit, mendax est, & hoc in veritas non est. Qui autem servat verbum ejus, verè in hoc charitas Dei perfecta est: & in hoc scimus quoniam in ipso sumus. Qui dicit se in ipso manere, debet, sicut ille ambulavit; & ipse ambulare. Christianus veraciter non dicitur, qui Christum minime imitatur. Si in Christum creditis, operibus fidem comprobate. Morum vestrorum sanctitas demonstrat, vos alium non expectare. *Tu es qui venturus es, an alium expectamus?* Si creditis Christum esse verum Messiam ac Salvatorem mundi, ut credebatur Joannes Baptista, fidei vestræ sinceritatem ostendite, ut Joannes. Mittite domesticos vestros ad Jesum, Summe lubenter perfectu-

Luc. 16.

Daniel 9. 24.

Joan. 14. 6.

Isai. 16. 1.

Isai. 45. 8.

Isai. 64. 1.

Aggaei. 2. 8.

Genes. 49. 10.

Lament. 4. 20.

Ephes. 2.

Ephes. 3.

Joan. 15.

S. August. Enarr. in

Psalm. 108.

Hebr. 9. & 10.

Hebr. 4. 16.

I. Joan. 2.

S. August. Serm. 297.

I. Joan. 15.

Tertull. de Habitu muliebri.

I. Timot. 2.

S. August. Enarr. in

Psalm. 108.

Hebr. 9. & 10.

Matth. 16. 24.

Matth. 11. 19.

Rom. 12. 2.

Rom. 8. 13.

Luc. 4. 18. 19.

20. 21.

Joan. 5. 36.

Joan. 10. 37.

tiones & tribulationes, ut Joannes vincula sua, & carcerem Herodis, & in iis semper memores efflore Christi Jesu, scientes quod *Christi quorundam est passio mala temporaria, & bona sperare sempiterna*. Propter hanc ipem Christiani facti sumus. Secessum in desertum cum Joanne vobis non imperamus, sed secessum ab occasionibus peccati, a societate & familiaritate hominum improborum, a consilio impiorum, a viis peccatorum, a cathedra pestilentiae, a popinis, ludis, spectaculis a mulierum frequentatione quibuscumque periclitatur innocentia. Christi nomine jubemus ne mundi diligatis, & ea quæ in mundo sunt: quia *Si quis diligit mundum, obervitas Patris non est in eo*. Mundi iste vobis desertum sit, ad æternam patriam suspirantibus. *Quid existis in deserto videre?* Non imperamus ut vestimentum vestrum sit ex pilis camelorum, sicut Joannis, ut victus vester sint locustæ & mel sylvestre: sed ut frugalitatem in visu, modestiam in vestitu servetis, ut Christianos decet: *Modestia vestra nota sit omnibus hominibus*. Dominus enim prope est. Christiani mulieribus præcipimus Christi nomine jubemus ne mundi diligatis, ne cultum affectent quo luxuria negotiatur aut gloria insolentit: Hortamur ut cum verecundia & sobrietate ornent se, & non in tortis crinitis, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa: sed quod decet mulieres promittentes pietatem per opera bona. Præcipimus ut induamini Dominum Jesum Christum; ut mortificationem ejus in corporibus vestris circumferatis; ut attendatis ad exitum infelicem & sortem divitis illius reprobi, qui induebat purpura & bysso, & epulabatur quotidie splendide, & sepultus est in infernum. *Quid existis in deserto videre?* *Hominem mollius vestitum?* Ecce qui mollius vestitur, in domibus Regum sunt. Hortamur ut Joannis constantiam in Christianarum virtutum practica, & divinorum observantia mandatorum imitemini: ut in bono proposito, quo peccatum fugere statuitis, & penitentiam agere, firmi constantique sitis: ne prosperitas vos extollat, ne dejectas adverteat, ne tentationis ventus in peccatum impellat minime radicatos in charitate Christi; ne per alternas penitentiarum & peccatorum vices levitas vestra, instar fragillum arundinum, innoteat. *Quid existis videre? Arundinem vento agitantem?* Hortamur ut secundum Evangelium vivatis, ut Christum audiat: Sed heu! quot ex iis qui Christianam Religionem professentur, Evangelii præcepta fastidiant, crucem refugiant? Inimici crucis Christi, qui terrena sapiunt, quorum Deus venter est, quorum gloria in confusione ipsorum; qui Christianismum yellent cum sæculi voluptatibus, cum divitiarum cupiditate; cum superbia vitæ & gloria mundi conjungunt: cum Christus prædicat: *Dives difficile intrabit in Regnum caelorum*. . . . *Ve vobis divitibus. Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. . . . Dicitis a me, quia mitis sum, & humilis corde. . . . Cum Apostolus Christi nomine jubeat: Nolite conformari huic sæculo. . . . Si secundum carnem vixeritis, moriemini: Si autem Spiritu facta carnis mortificationis, vivetis. Qui sæculo se conformant, non Evangelio hic certe in Christo scandalizatus, nec ad eos pertinet illa Salvatoris nostri sententia: *Beatus est qui non fuerit scandalizatus in me*.*

II. He, renunciate Joanni quæ audistis & vidistis: *Cæci vident, &c.* Christi miracula, sunt divinitatis ejus, & missionis a Patre argumenta firmissima, maxime si cum prophetarum vaticiniis comparentur, *Haic Deus 35. 4. ipse veniet, & salvabit vos. Tunc aperiuntur oculi caecorum, & aures surdorum patebunt. Tunc sicut cervus claudus, & aperta erit lingua mutorum, Haic 16. 1. Spiritus Domini super me, eo quod unxerit Dominus me: ad annuntiandum mansuetis misit me. Quod a propheta non suo, sed Christi nomine didimus, & in fe adimpletum Christus in Nazarena Synagoga ostendit. Quamobrem missionem suam & divinitatem non semel probat Judæis ex operibus & miraculis a se editis. *Ego autem, inquit, habeo testimonium majus Joanne. Opera enim quæ dedit mihi Pater ut perspiciam ea, ipsa opera quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me. . . . Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem facio, & si mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis & credatis quia Pater in me est, & ego in Patre. Expendamus, quæto, an opera & miracula quæ Christus in Christianis operatur, probent ipsorum fidem in Christum Salvatorem ac Dominum nostrum. Heu! quam infrequentia sunt, hominum infidelitate obicem ponente gratiæ Salvatoris. An cæci vident? Immo cæcis plenus est mundus, qui nolunt a Christo illuminari, qui te-**

nebras suas diligunt magis quam lucem; qui quaerunt & amant Doctores Moralis laxioris, faciles & benignos conscientiarum Moderatores, prurientes auribus, qui eorum cupiditatibus blandiantur, cæcos & duces caecorum. An surdi audiunt? Immo surdorum propemodum infinitus numerus est. Penitentiam prædicantibus peccatoribus, restitutionem usurariis, & aliis qui fraudibus & malis artibus divitias congregarunt, injuriarum condonationem, & dilectionem inimicorum his qui inimicos habent aut habere se putant: præcipimus cum Apostolo *Divitiis hujus sæculi non sublimè sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo, bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, &c.* Sed aures habent, & non audiunt, facti sunt sicut aspidēs surdæ & obturantes aures suas, quæ non exaudiant vocem incantantium, Num leprosi mundantur, & mortui resurgunt? Immo Christiani innumeri peccatorum lepra maculati, vita gratiæ privati, in sepulcro prave consuetudinis, in habitu peccati, in occasionibus proximi cum scandalo lætentes, ostendere nolunt lepram suam, aperire nolunt conscientiam Sacerdoti per confessionem sacramentalem, ut munderentur; nec audire volunt interiore gratiæ vocem dicentis: *Surge qui dormis, & exurge a mortuis, & illuminabit te Christus*.

1o Tim. 17.

Ephes. 5. 24.

IN EADEM DOMINICA.

Tu es qui venturus es, an alium expectamus.

Laudabilis & salubris curiositas est in salutis negotio, non quæ scrutatur mysteria, quia *Scrutator majestatis opprimetur a gloria: &c.* Quis novit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit? Sed quæ de mysteriis & rebus divinis ad salutem suam pertinentibus studet doceri, *Age jam qui vultis curiositatem melius exercere in negotio salutis; (inquit Tertullianus.)* Ut igitur Christianos ad celebrandum qua par est devotione Adventum Domini disponamus, quaerendum ac explicandum est, *Quis veniat? Ad quid veniat? Quando veniat?*

I. *Quis veniat?* Dei Filius unicus, Filius consubstantialis Patri, coæqualis, coæternus. Filium incarnari magis decuit quam Patrem aut Spiritum sanctum. Primo, quia artifex opus quod per artem suam fecit, per eandem, si collapsum aut depravatatum fuerit, reficit & emendat. Cum igitur supremus artifex Deus, per Filium suum, per Verbum suum, per Sapientiam suam, quæ est ars ejus, considerat hominem; per Filium eundem reformare & reparare decuit. *In hac ineffabili unitate Trinitatis* (inquit S. Leo) *cujus in omnibus communia sunt opera atque judicia, reparationem humani generis proprie Filii persona suscepit, ut quoniam ipse est per quem omnia facta sunt & sine quo factum est nihil, quique plasmatum de limo terræ hominem statu vitæ rationalis animavit, idem naturam nostram ab eternitatis arce dejectam amisse restitueret dignitati, & cuius erat conditor, esset etiam reformator.*

Adventu Dom. S. Iohannes 2. P. 9. 3. 2. 3.

Secundo, Filius Dei est æterna Sapientia, a qua omnis sapientia hominum derivatur; & ideo per hoc homo in sapientia perficitur, quod verbi Dei fit particeps, sicut Discipulus instruitur recipiendo verbum Magistri. Unde Ecclesiast. 3. dicitur: *Fons sapientiæ verbum Dei in excessis*. Et ideo ad consummatam hominis perfectionem conveniens fuit ut Verbum Dei humane naturæ personaliter uniretur. Non enim aliter nos discere poteramus quæ sunt Dei, nisi Magister noster Verbum existens, homo factus fuisset. Neque enim alius poterat enarrare nobis quæ sunt Patris nisi proprium ipsius Verbum. Quis enim alius cognovit sensum Domini, aut quis alius Consiliarius factus est? Neque rursus nos aliter discere poteramus, nisi Magistrum nostrum videntes (inquit S. Irenæus Lib. 5. Cap. 2.) *Idem Filius Dei caro factus est, nec tamen mutatus in carnem; sicut verbum cum fit vox, ut ab auditoribus capiatur, non mutatur in vocem* (Lib. 1. Quest. 2. Art. 4.)

Tertio, persona Filii humanam naturam assumpsit, ut impleteret prædestinationem eorum qui præordinati sunt ad hereditatem caelestem, quæ non debetur nisi filiis ejus, *Si filii, & heredes*. Decuit igitur ut Filius Dei incarnaretur, ut adoptandos in hereditatem Sacram, Patris vocaret, & consentium suum in gratia adoptionis comprobaret. Neque enim sine consensu filii naturalis dudendi erant in hereditatem qui a Patre alieni erant. Misit ergo Pater pro filiis, venit Filius pro fratribus, ut filii nomen adoptandi perciperent, & per illum cuius erat, & ab illo a quo erat Adoptionis igitur gratia per Christum Jesum Filium Dei unicum donati sumus. Nos heredes Christi, &

Serm. 12. de passione Domini.

Rom. 8. Sicut sunt ad hereditatem caelestem, quæ non debetur nisi filiis ejus, Si filii, & heredes. Decuit igitur ut Filius Dei incarnaretur, ut adoptandos in hereditatem Sacram, Patris vocaret, & consentium suum in gratia adoptionis comprobaret. Neque enim sine consensu filii naturalis dudendi erant in hereditatem qui a Patre alieni erant. Misit ergo Pater pro filiis, venit Filius pro fratribus, ut filii nomen adoptandi perciperent, & per illum cuius erat, & ab illo a quo erat Adoptionis igitur gratia per Christum Jesum Filium Dei unicum donati sumus. Nos heredes Christi, &

hereditas nostra Christus. (Lib. 1. Quest. 2. §. 6.) Licet potro tres personae Sanctissimae Trinitatis Incarnationem operatae sint, solus tamen Dei Filius incarnatus est. (Eodem lib. Quest. Art. 4. §. 4.)

II. Ad quid venit Dei Filius? Ad humani generis redemptionem. Propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de caelis. & homo factus est. Propter nos homines, vilissimas creaturas, propter nos peccatores: non propter Angelos. Non Angelos, sed semper Abraham apprehendit. Peccaverant Angeli, peccaverat homo, Deus autem peccantibus Angelis non pepercit, sed rudentibus inferni detrahitos, in tartarum tradidit cruciandos, & in iudicium magni diei vinculis aeternis sub caligine reseravit. Hominum vero miseratus est, & sic eos dilexit, aequae immeritos, ut Filium suum unigenitum daret. Descendit Filius a summo caelo, e sinu Patris ut homines perditos repararet, captivos a diaboli tyrannide liberaret, pro nostris peccatis satisfaceret Deo, nec pro nostris tantum, sed totius Mundi. Ita venit propter nos peccatores, ut si homo in statu innocentiae perseverasset, Filius Dei incarnatus non fuisset. (Lib. 1. Quest. 2. Art. 4. §. 8.) Factus est nobis via per quam redeamus ad Deum. Fidelis sermo, & omni acceptio dignus, quia Christus Jesus venit in mundum peccatores salvos facere, quorum primus ego sum. Tolle morbos, tolle vulnera, & nulla est causa medicinae. si venit de caelo magnus Medicus, magnus per totum orbem terrae jacebat aegrotus. Ipse aegrotus genus humanum est; (inquit S. Augustinus.) Si enim homo ad imaginem & similitudinem Dei factus, in sua naturae honore mansisset, nec diaboli fraude deceptus, a lege sibi posita per concupiscentiam deviosset, Creator mundi creatura non foret; (inquit S. Leo.) Magnum aliquid in causa fuisse credendum est, ut Messias tanta de tam longinquo in locum tam indignum descendere dignaretur. Ecce nomen Domini venit de longinquo. Plane magnum aliquid (inquit S. Bernardus) quia misericordia magna, quia miseratio multa, quia caritas copiosa. Adventus eius causam & verba & opera clamant. Ad quarendam quippe ovem centesimam quae erraverat, de montibus properavit: & ut constanter manisset Domino misericordiae ejus, & mirabilia ejus filius hominum, propter nos venit. Mira quarentis Dei dignatio, magna dignitas hominis sic quae sit. In qua si gloriari voluerit, non erit insipiens: non quod aliquid esse videatur tantum quam a se ipso, sed quod tantum eum fecerit ipse qui fecit. Domine quid est homo quia magnificas eum, aut quid apponit erga eum cor tuum? Sed cur non potius homo ad Deum, quam Deus ad hominem venit? Nos quidem magis ad eum venire dignum fuit, sed duplex erat impedimentum. Nam & caligabant oculi nostri, ille vero lucem habitat inaccessibilem; & jacentes paralytici in grabato, divinam illam non poteramus attingere celsitudinem: propterea benignissimus Salvator & Medicus animarum, & descendit altitudine sua, & claritatem suam infirmis oculis temperavit.

III. Quando venit? Nec initio mundi, statimque post lapsum hominis venire deuit; cum enim homo ex superbia peccasset, eo modo liberandum erat, ut humilitatis agnosceret se Redemptore indigere. Neque ad finem Mundi Filii Dei Incarnationem differri conveniens fuit, quia Dei notitia & reverentia, & morum honestas penitus abolita fuisset in terris: Sed ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Prius Lex Moyli data est, quae homini demonstrat suam infirmitatem, ut quae demonstrata infirmitas Salvatorem, a quo sanata voluntas possit quod infirma non possit. Venit Dei Filius ad liberandum hominem, in medio annorum, sexta mundi aetate, cum jam esset miserendum tempus quod ab aeterno praedestinaverat ac praedeterminaverat. Cum magis necessarium erat auxilium, cum jam resiquisset caritas, & abundaret iniquitas; cum jam non apparet Angelus, non loqueretur Propheta: tunc dixit Filius Dei, Ecce venio. In plenitudine temporis. Nimirum plenitudo & abundantia temporalium, oblivionem & inopiam fecerat aeternorum. Opportune ergo advenit Aeternitas, quando magis temporalis praevalebat.

IV. Cur ob eius adventum, & collata nobis in eo beneficia, gratias immortales agamus. Ipsum precemur ut Incarnationis suae fructum nobis per gratiam suam applicare dignetur; Demus operam ne peccatis nostris fiat nobis inutilis ejus Adventus. Triplex Dominus adventus, Ad homines, in homines, contra homines. Ad homines per Incarnationem, in homines per gratiam sanctificantem, con-

tra homines in die iudicii. Ob primum adventum gratias agamus Domino Deo nostro, & amorem illi rependamus, qui sic prior dilexit nos. Ad secundum nos preparamus per poenitentiam, & per justitiam. Justitia & iudicium preparatio sedis suae (ait Propheta.) Justitia virtus est quod tuum est unicuique tribuens. Tribue ergo tuis quae tua sunt. Redde superiori, redde inferiori, redde aequali, cuique quod debet, & digne celebra adventum Christi, parans ei in iustitia sedem suam. Redde superioribus reverentiam & obedientiam: Aequalibus, auxilium, exemplum, orationem: Inferioribus, custodiam & disciplinam. Praesta in primis duplex istud officium corpori tuo. Custodiam, ut non regnet in eo peccatum, nec membra tua arma fiant iniquitati: Disciplinam, ut dignos faciat poenitentiae fructus, castigatum & subditum servituti. Si nos ita geramus, primi Adventus fructum percipiemus, in quo venit ad homines in carne & infirmitate: ad medium Adventum nos disponemus, quo venit in spiritu & virtute: in postremo denique Adventu securi erimus, quo venit in gloria & maiestate. In primo Christus fuit redemptio nostra, in secundo fit iustitia nostra: in ultimo apparet vita nostra, & si ipsius mandata servaverimus, apparebimus cum ipso in gloria.

DOMINICA III. ADVENTUS.

Miserunt Judaei ab Ierosolymis Sacerdotes & Levitas ad Joannem ut interrogarent eum, Tu quis es? Joan. 2. 19.

DUO Christianae humilitatis cardines, cognitio Dei, & cognitio sui. Humilitas hominem Deo subijcit. Humilitas Christiana facit ut homo ceteris omnibus se postponat, non cognitione solum, sed affectu. (Lib. 3. Cap. 5. Art. 9.) Cum superbia & inani gloria pugnat. Quantum inani gloriae periculum? (Art. 12. Regula 5.) Remedia contra vanam gloriam. 1. Operum nostrorum defectus considerandi. 2. Considerandum, quicquid boni in operibus nostris est, Dei munus esse. 3. Vanam gloriam nos aeternae gloriae praemio frustrari. 4. Oculi nostri a bonis operibus nostris avertendi, & in peccata nostra reflectendi. 5. Divinum iudicium considerandum. 6. Considerandum quid nobis desit. (Lib. 3. c. 35. Art. 13.) S. Joannis exemplo omnia ad Deum referenda, nihil nobis tribuendum est, De nostro nihil habemus, nisi mendacium & peccatum. Joannes Baptista quanto praeclearior erat in natis mulierum, & quanto humilior ad cognoscendum Dominum, tanto meruit esse amicus Sponsi; Sponsus zelans, non sibi, non suum honorem quaerens, sed iudicis sui, quem tanquam praeco praebat. Mittunt ad eum Judaei, non viles homines, non Herodianos, sicut miserunt ad Christum, sed insignem legationem, Sacerdotes & Levitas, ut interrogarent eum, Tu quis es? ipsum scilicet adulationibus suis adducere volebant ad fatendum se esse Christum, & adgerendum se pro Christo, ipsum potius Magistrum habere & populo proponere volentes quam Jesum; cum ob generis claritatem, & ob austeritatem vitae pluris faciendus ipsis videretur, quam Jesus, quem vulgo ut fabri filium, ut nihil singulare in sua conversatione, victu & vestitu habentem, despiciebant. Sed Joannes, quo nemo homo major, adulationem respuit, nobisque fugiendam esse docet ut pestem animae, & cor nostrum contra noxias adulatorum laudes muniendum, quia Plus persequitur lingua adulatoris, quam manus intersectoris, (Lib. 4. Cap. 10. Art. 3. Regula 17.) Confessus est, igitur Joannes, & non negavit, & confessus est, quia non sum ego Christus. Tanta erat excellentia in Joanne, ut postet credi Christum, & in eo probata est humilitas ejus, quia dixit se non esse, cum posset credere. Instant Judaeorum Legati, Elias es tu? Propheta es tu? Respondit Joannes: Non sum. Humilitas ipsum inmemorem reddidit excellentiae suae. Poterat enim sine mendacio & ostentatione confiteri se esse Eliam, siquidem Christus de illo ait: Elias jam venit, & non cognoverunt eum. Tunc intellexerunt Discipuli, quia de Joanne Baptista dixisset eis. Poterat se Prophetam confiteri; de illo siquidem Christus dixerat: Quid existis in deserto videre? Prophetam? Etiam dico vobis, & plus quam Prophetam. Non tamen mentitur S. Joannes, Præcursor Veritatis, cum negat se Eliam esse. Elias enim non erat secundum proprietatem personae, Elias erat similitudine, spiritu, & virtute. Luc. 1. 17. Et ipse praecedet ante illum in spiritu & virtute Elias. Christus affirmat de spiritu, quod Joannes vere negat de persona. Nec etiam mentitur cum se negat esse Prophetam: Non enim unus erat

Concil. A. raulic. 2.

S. Joannes Chryso. Hom. 14. in Joan.

S. August. Enarrat in Psal. 69. S. August. Tract. 4. in Joan.

S. August. S. Greg. M.

Tertull. lib. 4. cont. Marc. cion. cap. 33.

Origenes S. Joann. Chryso. S. Cyrill. &c.

S. August. De Natura & Grati. c. 34.

Psalm. 130. Luc. 17. 10. Sic & vos cum feceritis omnia quae praecpta sunt vobis, dicite: Servi inutilis sumus.

Tertull. lib. de Penit. Peccator, omnium notarium, cum sum, nulli rei nisi poenitentiae natus.

S. Joannes Chryso. Hom. 14. in Joan.

Ego in aqua sola baptizo: Christus in spiritu, Baptisma quo plebem initio, poenitentiae professio est, ad baptismum Redemptoris disponens, iam vel abjectissima exhibere ministeria non sum dignus. Joannem Christianum imitatur, cum de inani gloria tentatur, ad Christum referat omnia, ad ejus cognitionem adducere modis omnibus sudeat eos quibus convivit. Deploranda enim hominum saeculo servientium caecitas est, qui Christum non cognoscunt, neque cognoscere fatigunt. Medius vestrum stetit, quem vos nescitis. Attendat ad terribilem Apostoli sententiam: Si quis ignorat, ignorabitur.

1. Cor. 24. 38.

ex Prophetis illis antiquis, qui venturum Christum praedicebant, sed praesentem digito demonstrabat. Lex & Propheta usque ad Joannem. Ipse limes constitutus inter vetera & nova, ad quem desinetur Judaeis, & a quo inciperet Christianismus. Vel interrogatus, an Propheta esset, non quilibet, sed ille, a Deo promissus Moyli Deuter. 18. Prophetam de gente tua, & de fratribus tuis, sicut me, suscipiet tibi Dominus Deus tuus: ipsum audies. Interrogatus, inquam, an esset ille Propheta a Judaeis expectatus, quem ipse a Christo distinctum esse arbitrabatur, quanyis non alius a Christo esset, ad eorum mentem respondit, Non. Imitemur sancti Praecursoris humilitatem, ne honores, titulos, laudes nobis indebitas, cum nobis offeratur, vel tribuantur, accipiamus, etiam iustas modeste recubantur, nobisque displicere significemus, quanyis placeat benevolentia laudantium, Extenuemus illas, quantum possumus, Ceterum ne mentiamur unquam humilitatis specie, ut in parte veritatis, non in parte falsitatis, humilitas collocetur: & ne humilitas constituta in parte falsitatis, perdat praemium veritatis, (Lib. 4. Cap. 10. Art. 3. Regula 15. p.) Joannes iurget Legati Judaeorum, Quis es, ut responsum demus his qui miserunt nos? Quid dicis de te ipso: Ministerium tuum quam humillime fieri potest vir ideo maximus, quia humillimus, declarat, Ego, inquit, vox clamantis in deserto, dirigite viam Domini. Non se Doctorem, Praedicatorum, Praecursorum Christi dicit, sed meram vocem. Quid voce fragilius? Sonus est, aeris percussio; cum auditur, evanescit; vox est, praetereaque nihil. Quamquam vero magna sit ista Joannis dignitas, quod eo quasi voce Verbum divinum uti dignatum sit, ejus tamen humilitatem & modestiam commendat haec responsio, nosque docet, humiliter de nobis sentire, non exaltare cor nostrum, neque efferre oculos, neque ambulare in magnis & mirabilibus super nos; sed nos servos inuites agnoscere, & proficere coram Deo & hominibus; peccatores omnium notarium, nulli rei nisi poenitentiae natos. O utinam vel voces istemus, factis Deum praedicantes! sed heu! vel illis sumus, de quibus Apostolus ait (ad Titum x. 16.) Confitentur se nosse Deum, factis autem negant. Christianus tur se nosse Deum, factis autem negant. Christianus qui secundum fidem suam, Deique legem vivit, auditur dum videtur; nam & elinguis Philosophia vita contenta est: Et si eloquium conticeat, ipse habitus sonat. De occurso meo vitia suffundo, inquit verus Christi discipulus, (Apud Tertullianum, Lib. de Pallio, C. ultimo.)

II. Instant Judaeorum Legati, qui erant ex Pharisaeis, & Joannem, quem laudibus adulatoris ab humilitatis proposito dimovere non potuerant, exprobrando tentant, eoque adducere conantur, ut se vel Messiam vel certe Prophetam fateatur. Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta? Tum humillimus Praecursor Christum praedicat, extollit; se ipsum vero magis ac magis deprimat. Ego baptizo in aqua. Medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis. Ipse est qui post me venturus est, qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti. Ego in aqua sola baptizo: Christus in spiritu, Baptisma quo plebem initio, poenitentiae professio est, ad baptismum Redemptoris disponens, iam vel abjectissima exhibere ministeria non sum dignus. Joannem Christianum imitatur, cum de inani gloria tentatur, ad Christum referat omnia, ad ejus cognitionem adducere modis omnibus sudeat eos quibus convivit. Deploranda enim hominum saeculo servientium caecitas est, qui Christum non cognoscunt, neque cognoscere fatigunt. Medius vestrum stetit, quem vos nescitis. Attendat ad terribilem Apostoli sententiam: Si quis ignorat, ignorabitur.

DOMINICA IV. ADVENTUS.

Factum est verbum Domini super Joannem Zachariae filium in deserto. Et venit in omnem regionem Jordanis, praedicans Baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum. Luc. 3.

Joannes Ministrorum Ecclesiasticorum & Praedicatorum norma, electus a Deo, atque in deserto per multos annos in omni virtutis genere exercitatus, vitae austeritate cum innocentia spectatissimus, & Percursoris Christi jam maturus officio, illud tamen obire non aggreditur, nisi vocatus & missus a Deo. Factum est verbum Domini super Joannem Zachariae filium in deserto, Hinc colligitur,

neminem absque vocatione in Clerum adlegendum esse, & sacris Ordinibus initiandum, neminem absque probatione; neminem nisi qui vel innocenter vixerit, vel occultas prioris vitae maculas diuturna poenitentia eluerit. (Lib. 2. Cap. 3. Artic. 5. Regulis 16. 18. & 19.) De necessitate vocationis ad beneficia Ecclesiastica, curam praetertim Animarum habentia, vide (Cap. 6. ejusdem Libri, Regulis 3. 4. & 5.) Non minus necessaria est vocatio, missio, morumque probata integritas, ad ministerium praedicationis Evangelicae obendum. Quomodo enim praedicabunt, Rom. 10. 15. nisi mittantur? Hinc S. Paulus Apostolus se dicit 1. Tim. 1. per imperium Dei, per voluntatem Dei. Itaque Propheta se non offert Deo ad praedicandum, nisi mundatis labiis ab Angelo, Et volavit ad me unus de Seraphim, & in manus ejus calculus, quem forcipe tulerat de Altari. Et tetigit os meum, & dixit: Ecce tetigit hoc labia tua, & auferetur iniquitas tua. Et peccatum tuum mundabitur. Et audivi vocem Domini dicentis, Quem mittam? & quis ibit nobis? Et dixi: Ecce ego, mitte me. Vitae austerioris esse debent verbi Dei Praedicatorum, ut poenitentiam populis fructuose praedicent, solitudinis & sacri coelitus amantes, a saeculo & moribus saeculi segregati, qui etiam a saecularium hominum, & mulierum praesertim nimia frequentatione & familiaritate; qui audiantur magis in publico, quam videantur, Vox clamantis in deserto; nec prodeant nisi necessitate vel caritate compulli, ut ministerio suo fungantur, & parent Domino plebem perfectam. Discant parentes filios suos Ecclesiastico statui non temere devoverit. Discant Beneficiarii Ecclesiastica beneficia nepotibus, quorum non est probata vocatio, carnali affectu non resignare, ut hereditate possideant sanctuarium Dei. Audiant S. Bernardi verba Epist. 2. ad Fulconem, de ejus avunculo sic loquentem: O senem infelicem! o avunculum crudellem, qui statim moriturus, nepotis animam prius intersecit: quem ut peccatorum sanorum haberet hereditem, Christi sorte privavit; maluit in suis facultatibus habere successorem, quam pro iniquitatibus intercessorem. Timeant qui in Clerum, & in dignitates & beneficia Ecclesiastica, verbique ministerium, sine vocatione insulerunt. Ille, ille debet ad Clerum, ad Sacerdotium, ad Animarum curam, ad verbi divini praedicationem pertrahi, Qui cunctis carnis passionibus moriens, jam spiritualiter vivit, qui prospera mundi postposuit, qui nulla adversa pertimescit, qui sola interna desiderat. Qui denique in mundo est a mundo alienus, & solitarius, levans se supra se, velut alter Baptista Dei vocationem fideliter & obedienter sequens, non temere praeveniens. Factum est verbum Domini super Joannem Zachariae filium in deserto. Vitae sanctimonia Concionatori necessaria, (Lib. 2. Cap. 7. Art. 2. Regula XI.)

Et venit in omnem regionem Jordanis, praedicans baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum. Ministerium suum a praedicatione poenitentiae exorsus est Joannes. Suum etiam inde auspiciatus est Christus. Matth. 4. 17. Exinde cepit Jesus praedicare & dicere: Poenitentiam agite, & appropinquavit enim regnum caelorum. Inde etiam Apostolorum praedicationi cepit, Poenitentiam agite. Hoc vitae, pietatque Christianae fundamentum.

Magna felicitas est hominis sanctum Christi Jesu baptismum recepisse, qui baptismum Joannis longe excellentior est (Lib. 2. Cap. 3. propositione unica) quod & ejus admirabiles effectus demonstrant, scilicet, Primo plena & perfecta remissio cuiuscumque peccati. (Cap. 8. proposit. 1.) Secundo, poenitentium omnium peccatis debitum a Deo benigna condonatio. (Proposit. 2.) Et quamvis post baptismum poenitentiae hujus mortalis vitae remaneant; baptismi tamen virtute ab his iusti liberabuntur in resurrectione, (Proposit. 3.) Tertio, Regeneratio seu renovatio per gratiam sanctificantem, virtutum insularum ac donorum comitatu instructam, (Proposit. 4.) Adeo ut baptismum sequens omnis renovatio quodam modo tribuatur. (Proposit. 5.) Quarto illuminatio, & bonorum operum secunditas (Proposit. 6.) Quinto, Christi character, (Proposit. 7.) Sexto, Regni caelestis, quod baptismum interclusum erat, aperio. (Proposit. 8.) Deo gratias agendam, ejusque misericordiam laudanda ob baptismi beneficium. Considerandum quam aliena debet esse ab omni crimine Baptizatorum vita (Lib. 2. Cap. 7. in Documento ad Morum informationem post octavam propositi.)

II. Venit in omnem regionem Jordanis, praedicans baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum. Magna Dei misericordia, qui homini in mortale peccatum lapsio post baptismum, remedium aliud providit, aliud quodammodo lavacrum, baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum, secundum post naustram.

Tract. De Sacrament. Ordinis.

Rom. 10. 15. 1. Tim. 1.

Isai. 8. 6. 7. 8.

S. Gregor. M. P. 1. Pastor. cap. 10.

Actor. 2. 38.

Tract. de Baptismo.

mausfragunt tabulam Pœnitentia, laboriosus baptisimus a Patribus dicitur. Pœnitentia virtutis natura & characteres explicantur. Non est simplex relapsio, seu vitæ mutatio. Tres veræ pœnitentia actiones. (Lib. 2. Tract. de Pœnit. Cap. 1. Art. 2. M. 3. 4. 5.) Sacramentum est a baptismo diversum (ibid. Art. 5. Proposit. 6.) Pœnitentia baptisimus iterari potest. (Proposit. 7.) Peccatores timore iudiciorum Dei primo concutiendi, ut ad pœnitentiam adducantur. Sic Joannes dicebat ad curbas quæ exhibent ut baptizarentur ab ipso. *Gentiana viperarum, quis offendit vobis fugere a ventura ira? Jam securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum, excidetur & in ignem mittetur.* Timor pœnarum utilis, disponit enim ad justificationem, sed non sufficit.

Conc. Trid. Sess. 6. c. 6.

» Necessè est enim ut peccatores a divi-
» tate timore quo utiliter concutiuntur, ad confide-
» randam Dei misericordiam se convertendo, in
» spem erigantur, fidentes Deum sibi propter Chri-
» stum propitium fore: Illumque tanquam omnis
» justitiæ fontem diligere incipiant. (Lib. 2. Cap. 4.
» Art. 3. Proposit. 5. & 7.) Sine amore Dei, cor
» non mutabitur, non suscitabuntur de lapidibus istis
» filii Abrahæ: Non parabitur via, qua nos ad Deum
» revertantur, & Deus ad nos revertatur. In cor no-
» strum venire debet. Cor igitur parandum, & re-
» ctum faciendum. *Parate viam Domini, rectas facite
» semitas ejus.* Rectum porro esse non potest, nisi
» Dei amore innovetur. Unus Dei amor rectum face-
» re potest, quod amor sæculi incurvavit, obliquum
» fecit, corruptum. Solus ille ex superbis humiles facit,
» & Christo gratiarum fonti recipiendo idoneos red-
» dit. *Omnis vallis implebitur, & omnis mons & col-
» lis humiliabitur.* Solus amor Dei intentionem rectam
» efficit, sine qua nullum opus sanctum est & utile ad
» salutem: *Ei erunt prava in directâ.* Solus amor
» Dei vias asperas complanat, & facilem, jucundam
» suavemque reddit divini legis ac mandatorum ob-
» servantiam: *Et aspera in vias planas.* Solus amor
» Dei facit ut digni sint Deo pœnitentia nostræ fru-
» ctus. *Non enim fructus est bonus, qui de caritatis ra-
» dice non surgit* (ut S. Augustinus) *Facite ergo fru-
» ctus dignos pœnitentiæ.* Si queratis, quos fructus?
» cum Joanne respondebo: *Qui habet duas tunicas,
» det non habenti: & qui habet escas similiter faciat.*
» Hæc faciendo, corda vestra & animos ad Christum
» nascentem recipiendum, ut par est, disponetis, il-
» lumque vobismetipsis probabit potētissimum & be-
» neficentissimum Salvatorem. *Et videtis omnis caro
» salutem Dei.*

S. August. Lib. de Spir. Et Lib. 6. 14.

IM NATIVITATE DOMINI.

Parvulus natus est nobis, & Filius datus est nobis. Matæ 9. 6.

Nobis natus, nobis datus est Filius Dei, & parvulus propter nos factus.

Qui fructus ex Christi nativitate colligendi. Sapientia Dei, quæ cibus est Angelorum in sinu patris æterni, facta est lac hominum in sinu Virginis matris, & in præsepi Bethlemico. Filius Dei homo factus est, ut nos faceret filios Dei. Agnoscamus igitur dignitatem nostram, & in novitate vitæ ambulemus. Primus hic fructus ex Nativitate Christi colligendus. Fructus alter, servens amor Dei. Imitandæ virtutes, quarum nobis exemplum in Nativitate sua Christus dedit, humilitas, paupertas, mortificatio carnis. *Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum caelorum.* Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est major in regno caelorum. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 4. §. VIII.)

Matt. 18. 3. & 4.

I. Desiderium omnium gentium in Christi Jesu nativitate impletum est. *Ecce venit Desideratus cunctis gentibus.* Gentes ante nativitatem Christi constitutæ in regione umbræ mortis Salvatorem desiderabant, qui vitam ipsis redderet. In tenebris ignorantie & erroris ambulantes, præceptorem & magistrum desiderabant, qui ipsos ab errore liberaret. Sub gravi jure peccati & tyrannide dæmonis gementes, desiderabant victorem, qui jugum oneris ejus, & virgam exactoris confringeret. Stabulum & præsepe cunæ sunt ubi Vita nascitur, ut nos a morte liberet. Præsepe cathedra est Verbi docentis, ut nos ab errore liberet. Præsepe & stabulum castra sunt ubi Triumphator Israel contra dæmonem pugnat, ut nos ab ejus servitute ac tyrannide liberet.

Aggai 2.

Christus venit ut vitam hæcarnum, & abundantibus habeamus. *Generatio Christi, origo est populi Christiani; & natalis capitis, natalis est corporis,* (inquit S. Leo) *Habeant licet singuli quique vocatorum ordinem suum & omnes Ecclesie filii temporum*

sint successione distincti, universa tamen summa fidelium, fonte orta baptismatis, sicut cum Christo in Passione crucifixi, in Resurrectione resuscitati, in Ascensione ad dexteram Patris collocati, ita cum ipso sumus in hac novitate congeniti. Quisquis enim dominum, in quacumque Mundi parte credentem regeneratur in Christo, interciso originali tramite vetustatis, transit in novum hominem renascendo; nec jam in propagine habetur carnalis patris, sed in germine Salvatoris, qui ideo filius hominis est factus, ut nos filii Dei esse possimus. Id in resurrectione filii Sunamitidis adumbratum. Filium a Deo impetraverat pia illa mulier precibus Eliæ Prophetæ. Hunc ipsi mors immatura præripuit. Venit ad Virum Dei in Montem Carmeli, ut filii vitam obtineret. Misit illi Giezi servum cum baculo suo, jubens ut illud poneret super faciem pueri defuncti. Mater afflicta ab Eliæo obtinuit ut cum ipsa venirent in domum in qua puer jacebat. Giezi præceperat eos, & baculum Prophetæ super faciem pueri frustra posuerat; non erat vox, neque sensus. Reversusque est in occursum Viri Dei, & nuntiavit ei, puerum non surrexisse. Ingressus domum Eliæus, clausoque ostio, & suis ad Deum precibus, incubuit super puerum, posuitque os suum super os ejus, & oculos suos super oculos ejus, & manus suas super manus ejus, & incurvavit se super eum, & calefacta est caro pueri. At ille reversus, deambulavit in domo, semel huc atque illuc: & ascendit, & incubuit super eum, & osculavit puer septies, aperuitque oculos. Humanum genus in Admo mortuum. Misit Deus Legem, veluti baculum, per Moysen servum suum. Posuit ille baculum supra mortuum; non surrexit. *Si enim data esset Lex quæ possit vivificare, omnino ex Legge esset justitia.* Non ergo potuit Lex vivificare. Venit ipse Deus Filius, grandis ad parvulum, salvator ad salvandum, vicus ad mortuum. Juvenilia membra contraxit, tanquam seipsum exaniens, ut formam servi acciperet. Parvum se parvo coaptavit, ut efficeret corpus humilitatis nostræ configuratum corpori gloriæ suæ. Itaque in typo Christi Prophetice expressio suscitatus est mortuus, tanquam justificatus impius. Christi infantis lacrymas humanum genus revocatum ad vitam est. Monica Angulini matri sanctissimæ ubertim fienti perditionem filii a Manichæis reducti, respondit olim sanctus quidam Episcopus: *Vade a me, ita vivas, fieri non potest ut filius istarum lacrymarum pereat.* Et ergo impossibile esse dixero ut genus humanum in morte peccati maneat, si quidem Jesus infans lacrymas fudit ut ipsum ad vitam revocet. *Me illius infantie vagientis abluunt fetus, mea lacryme illæ delicta laverunt. Ille parvulus, ille infantulus fuit; ut tu vir possis esse perfectus; Ille involutus in pannis, ut tu mortis laqueis sis absolutus; Ille in præsepibus, ut tu in altaribus; Ille in terris, ut tu in caelis: Ille alium locum in eo dixeris non habebat ut tu plures haberes in caelis sedibus mansiones.*

4. Reg. 4.

S. Aug. Serm. 26. alias XI. de verbis Ap.

S. Aug. lib. 3. Confess. c. 12.

S. Ambros. lib. 2. in Luc. n. 41.

Isaias 2. 6. Joan. 1.

S. Athanas. Or. 3. Cont. Arianos.

mus. Transseamus igitur usque Bethlem & videamus hoc verbum quod factum est. Jesum præceptorem nostrum audiamus, & inde revertemur sapientiores atque sanctiores; si quidem vim habet efficacissimam persuadendi quæ scit & docet, non tantum præceptis, sed lacrymis & exemplis. *Nec dum loquitur lingua, & quacumque de eo sunt, clamat, prædicant, evangelizant: ipsa quoque infantilia membra non silent. In omnibus mundi iudicium arguitur, subvertitur, confutatur.* Verbum factum est caro, & sic habitavit in nobis. Dum esset in principio ad Deum, lucem habitabat inaccessibilem, & non erat qui caperet illud. *Quis enim investigavit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit? Animalis homo non percipit ea quæ sunt spiritus Dei: sed jam capiat & carnalis, quia Verbum factum est caro.* Si nihil præter carnem non vit audire, ecce Verbum caro factum est, audiat illud vel in carne. O homo, in carne tibi exhibitur, betur Sapientia illa quondam occultata: ecce jam trahitur de occultis, & ipsis se ingerit sensibus, carnis tuæ. Carnaliter (ut ita dixerim) prædicatur tibi. Fuge voluptatem, quia posita est mors secus introitum delectationis: Age pœnitentiam, quia per hanc appropinquant regnum. Hoc tibi prædicat stabulum istud, hoc præsepe clamat, hoc membra illa infantilia manifeste loquuntur, hoc lacrymæ & vagitus evangelizant. Verum si panni tibi vilescunt, Angelos collaudantes admire. *Facta est cum Angelo multitudine Militia celestis laudantium Deum & dicentium. Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Militia celestis Duci suo adstat, in præsepi, velut in castris, hostes nostros jam debellanti. Scilicet: *Vagitus suo ad arma convocatur infans, de nutricis & gerula suæ collo hostem destinatur, atque ita Damasum & Samaritanos pro mammis subvertitur.*

S. Bernard. Serm. 3. de Nar. Dom.

1. Tim. 6.

Isai. 4. 2. Cor. 4.

Luc. 2.

Tertul. ad vers. Jud.

3. Reg. c. 22. 3. Philip. 7.

Isai. 9. 5.

Theodor. in comm. Judic. 7.

Erecl. offic.

Isai. 45. 8. S. Bernard. Serm. 2. super Missis est.

2. Reg. 17. 11.

1. Reg. 24.

in spelunca, in stabulo, in præsepi se abscondit, cœlestis militia multitudinem stipatus. Nos perdere potest, & inde revertemur sapientiores atque sanctiores; si quidem vim habet efficacissimam persuadendi quæ scit & docet, non tantum præceptis, sed lacrymis & exemplis. *Nec dum loquitur lingua, & quacumque de eo sunt, clamat, prædicant, evangelizant: ipsa quoque infantilia membra non silent. In omnibus mundi iudicium arguitur, subvertitur, confutatur.* Verbum factum est caro, & sic habitavit in nobis. Dum esset in principio ad Deum, lucem habitabat inaccessibilem, & non erat qui caperet illud. *Quis enim investigavit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit? Animalis homo non percipit ea quæ sunt spiritus Dei: sed jam capiat & carnalis, quia Verbum factum est caro.* Si nihil præter carnem non vit audire, ecce Verbum caro factum est, audiat illud vel in carne. O homo, in carne tibi exhibitur, betur Sapientia illa quondam occultata: ecce jam trahitur de occultis, & ipsis se ingerit sensibus, carnis tuæ. Carnaliter (ut ita dixerim) prædicatur tibi. Fuge voluptatem, quia posita est mors secus introitum delectationis: Age pœnitentiam, quia per hanc appropinquant regnum. Hoc tibi prædicat stabulum istud, hoc præsepe clamat, hoc membra illa infantilia manifeste loquuntur, hoc lacrymæ & vagitus evangelizant. Verum si panni tibi vilescunt, Angelos collaudantes admire. *Facta est cum Angelo multitudine Militia celestis laudantium Deum & dicentium. Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Militia celestis Duci suo adstat, in præsepi, velut in castris, hostes nostros jam debellanti. Scilicet: *Vagitus suo ad arma convocatur infans, de nutricis & gerula suæ collo hostem destinatur, atque ita Damasum & Samaritanos pro mammis subvertitur.*

DOMINICA INFRA OCTAVAS NATIVIT. DOMINI.

Erat Pater ejus & Mater mirantes super his quæ dicebantur de illo. Et benedixit illis Simeon, & dixit ad Mariam matrem ejus. Ecce postus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israel, & in signum cui contradicetur. . . . Luc. 2.

Extrema gaudii luctus occupat: Angelus gaudium magnum nuper nuntiavit pastoribus, & omni populo, quia natus, inquit, vobis Salvator, qui est Christus Domini. Nunc Simeon sanctus senex, Dei Spiritu afflatus tristes eventus Mariæ & Josepho prædicit, Christum scilicet positum esse in ruinam & in resurrectionem multorum in Israel, & in signum cui contradicetur. Qua ratione positus sit in multorum resurrectionem, concipere facillimum est, si quidem natus est ut genus humanum a morte peccati, a morte & damnatione eterna liberaret. *Deus qui dives est in misericordia, propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, convivificavit nos in Christo.* Verum non ita facile est intelligere qua ratione Christus sit positus in ruinam multorum. Id tamen verissimum. Nam & ruinam excidiumque Jerusalem maturatum est Christi adventu in mundum, quem non solum Judæi non receperunt in propria venientem, sed insuper Salvatore ac Redemptorem suum contumeliosè & morte purpissimè affecterunt. Hinc Christus flens super Jerusalem ait: *Circumdabunt te inimici tui vallo, & circumdabunt te & conquisibunt te undique: & ad terram possident te, & filios tuos qui in te sunt, non relinquent in te lapidem super lapidem, eo quod non cognoveris tempus visitationis tuæ.*

Luc. 2.

Eph. 2. 4. 5.

Luc. 19.

Isai. 3. 14.

Rom. 9. 32.

1. Petr. 1. 6.

Verum & in spiritualem eternamque ruinam plurimorum, qui ejus adventu, misericordia, & gratiis abutuntur, positus est Christus modo longe terribiliori. Id ab Isaiæ prædictum: *Et erit vobis in san-
» tificationem. In lapidem autem offensionis, & in
» petram scandali duabus domibus Israel.* Quod de
» Christo Jesu interpretati sunt Apostoli. *Offenderunt
» in lapidem offensionis* (ait S. Paulus) *sicut scriptum
» est: Ecce pono in Sion lapidem offensionis, & petram
» scandali, & omnis qui credit in eum, non confundetur.* Et S. Petrus: *Propter quod continet scriptura: 33.
» Ecce pono in Sion lapidem summum angularem, & 7.
» electum, pretiosum: & qui crediderit in eum, non
» confundetur. Vobis honor credentibus: Non credenti-
» bus autem lapis quem reproboverunt edificantes, hic
» factus est in caput anguli, & lapis offensionis, &
» petra scandali.*

Longe tamen dispari modo Christus in resurrectionem & ruinam multorum positus est. Resurrectio enim & salus multorum tota est ex Salvatore beneficio & gratia: Ruina & perditio multorum, tota est ex hominum vitio. Christus pro omnibus & singulis hominibus mortuus. . . . Non minores gratias Christo quisque debet homo, quam si pro eo solo mortuus esset. . . . Nemo nisi culpa sua excidit a salute. . . . Ad omnes Testamentum suum scripsit Jesus. . . . Quid sperare non licet homini pro quo Christus mortuus est? Cœlestis Medicus, quantum in ipso est, sanare venit ægros. . . . Sanguis Christi habet in se ut omnibus prosit, sed si non bibitur, non medetur. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. Quinto, §. 9.) Perditio igitur reproborum ex ipsis est, non ex Deo, qui vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitio-

» per & nubes pluant Justum. Hinc S. Bernardus;
» Pluvia voluntaria, (inquit) quam segregavit Deus
» hereditariæ suæ, prius se virginique demisit in ute-
» rum: postmodum vero ubique terrarum diffu-
» sa est per ora Prædicatorum. Denique victri-
» ces copias rori cœli Chusai belli Dux in Abialomî
» consilio comparat: *Operiemus eum, sicut cadere so-
» let ros super terram.*
» Cum Saul Rex Davidem persequeretur super a-
» bruptissimas petras deserti Engaddi, venit ad caulas
» ovium, quæ se offerebant iter agenti, eratque ibi
» spelunca, quam ingressus, incidit in manus Da-
» vidis ibi latentis: cujus clementia & mansuetu-
» dine admirabili victus, repente in virum alterum
» mutari visus est, & exclamavit: *Nunquid vox
» hæc tua est, fili mi David? Et levavit Saul vocem,
» & stetit. . . . Tribuisti mihi bona, ego autem red-
» didi tibi mala. . . . Nunc scio quia certissime regna-
» turus sis. . . . Ne auferas nomen meum de domo
» Patris mei.* Filius Dei e montibus æternis descen-
» dit. Institut. Concion. Pars II. Tom. II.

rem his qui longe, & his qui prope, Manifestatus est, nec illis doctis, nec istis iustis, Prævalet namque imperitia in rusticitate Pastorum, & impietas in sacrilegijs Magorum, Utroque sibi lapis ille angularis applicuit, quippe qui venit stultia mundi eligere, ut confunderet sapientes; & non vocare iustos, sed peccatores; ut nullus magnus superbiat, nullus in finibus desperaret.

Manifestatus autem Christus est signis convenientibus, & illis, quibus fiebat manifestatio, familiaribus, Viris enim iustis familiare & conueniens est interiori Spiritus Sancti instinctu edoceri, absque signorum sensibilibus demonstratione, scilicet per Spiritum Prophetiæ, Alii corporeis rebus additi, per sensibilia ad intelligibilia adducuntur. Iudei porro confueverant divina responsa per Angelos accipere, per quos etiam legem acceperant, Gentiles, & maxime Astrologi, sidera contemplantur, & eorum cursus observare solent, Quamobrem iustis, scilicet Simeoni & Annæ, Christi natiuitas manifestata est per interiorum instinctum Spiritus Sancti, Responsum accepit Simeon a Spiritu Sancto, non visum, se mortem, nisi videret Christum Domini, Pastoribus autem & Magis, tanquam rebus corporalibus deditis, manifestata est Christi natiuitas per visibiles apparitiones: & quia non erat mere terrena, sed quodammodo celestis, per signa celestia utriusque reuelatur: Iudeis per Angelos, Magis per stellam, Cælestis Angeli habitant, & sidera exornant; Utriusque ergo cæli enarraverunt gloriam Dei. Accedit, quod Abraham innumerabilis fuerat promissa successio, non carnis semine, sed fidei fecunditate generanda; & ideo stellarum multitudinem est comparata, ut cælestis progenies speraretur. Suscipe cælum, & numeras stellas, si potes. Sic erit semen tuum. Quamobrem Gentiles in sideribus designati, ortu novi sideris excitantur ut ad Christum perveniant, per quem efficiuntur semen Abraham.

Agnoscamus in Magis adoratoribus Christi vocationis nostræ fidei primitias. Jam præsignatum agnoscimus, quod postea Dominus dixit: Multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham & Isaac & Jacob in Regno cælorum: filii autem regni ibunt in tenebras exteriores, Gratias immortales Deo agamus ob vocationis nostræ beneficium ad veram Religionem, ad Fidem, ad veram Ecclesiam, Ex Gentibus olim eramus, Sine Christo, alienati a conversatione Israel, & hospites testamentorum, promissionis spem non habentes, & sine Deo in hoc mundo, Nunc autem in Christo, nos qui aliquando eramus longe, facti sumus prope in sanguine Christi, Jam non sumus hospites & advenæ, sed ciues sanctorum & domestici Dei, Nos genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis: ut virtutes annuntiemus eius, qui de tenebris nos vocavit in admirabile lumen suum, Qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei; qui non consecuti misericordiam, nunc autem misericordiam consecuti, Fidei, bonique operis initium non ex nobis, sed ex Dei gratia & misericordia est: quæ gratia non omnibus datur. Non fecit enim taliter omni nationi, & iudicia sua non manifestavit eis (Lib. 1. Quest. 2. Art. 2. §. 24. & 30.) In negotio igitur salutis, totum Deo tribuendum, nec in nobis, sed in Domino gloriamus est. (§. 36.) sed nec adversus alios gloriamur debemus. Ne Christianus ex Gentibus vocatus extollatur adversus Iudæos, Quod si aliqui ex ramis fracti sunt, tu autem cum oleaster esses, insertus es in illis, & focius radicis & pinguedinis olivæ factus es, noli gloriari adversus ramos, Quod si gloriaris, non tu radicem portas, sed radicem te. Dices ergo; Fracti sunt rami ut ego inserar, Bene; propter incredulitatem fracti sunt, Tu autem fide fias: noli altum sapere, sed time, Si enim Deus naturalibus ramis non pepercit: ne te terneret tibi parcat, Vide ergo bonitatem & severitatem Dei: in eos quidem qui ceciderunt & severitatem: in te autem bonitatem Dei, si permanferis in bonitate, alioquin & tu excideris, sed & illi, si non permanferis in incredulitate, inferentur: potens est enim Deus iterum inferere illos.

Gratias vocanti, misericordiae & benignitati Dei ad penitentiam invitanti, fideliter respondendum & cooperandum est. Gratia libertati non officit, sed libertas gratiæ cooperatur, (Lib. 1. Quest. 2. Art. 2. §. 33. & 35.) Statim obediendum, ut Magi, Ecce Magi ab Oriente venerunt. Vidimus stellam ejus in Oriente, & venimus adorare eum, Sequendus stellæ, id est gratiæ præcedentes ductus, Ne tardes convertere ad Dominum, & ne differas de die in diem, Subito enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te. Noli ergo dicere, Cras me con-

vertam, cras Deo placebo; & omnia hodierna & hesternæ dimittuntur mihi. Verum quidem dicis, quia Deus conversi tua indulgentiam promissit: sed dilationi tuæ diem crastinum non promissit, Omnia impedimenta vincamus, sive interiora, sive exteriora, quæ intercedunt ac moras afferunt conversioni nostræ, Legem quæ est in membris nostris, repugnantem legi mentis nostræ, & captivantem nos in lege peccati: tumultuantes cupiditates: Mundum ipsi blandientem: carnales homines a via Dei nos abducere tentantes, aut insidias nobis struentes: Turbatus est Herodes, & omnis Ierosolima cum illo, Si quæ difficultates, si quæ dubia, si quæ perplexitates in animis nostris oriantur, nec stellam videamus quæ viam demonstrat ad Christum, Pastores & Doctores interrogemus, non quoscumque, sed qui scrutantur Scripturas, qui secundum illas respondent, & dirigunt Animas, & qui secundum illas vivunt; non doctos solum, sed pios; non similes Scribis Judæorum, qui viam ad Christum monstrant, & comitari eos nolunt qui Christum quaerunt, adorantur, Propter nos, quibus de Scripturis suis Sanctis innovescere Christus voluit, ipsos etiam Magos, quibus tam clarum signum in cælo dederat, & quorum cordibus se in Judæa natum esse revelaverat, Prophetis tamen suis de se credere voluit, Quærendo enim civitatem in qua natus erat, quem videre & adorare cupiebant, necesse habuerunt percipitari principes Judæorum, ut illi de sancta Scriptura quam in ore, non in corde gestabant, infideles fideles de gratia fidei responderent, mendaces a se, veraces contra se, Quantum enim erat, ut illis quaerentibus Christum comites fierent, cum ab eis audissent, quod visa stella ejus venient cum adorare cupientes; ipsi eos ad Bethleem Judæ, quam de libris divinis indicaverant, ducerent, pariter viderent, pariter intelligerent, pariter adorarent? Nunc vero illis demonstrato vitæ fonte, ipsi moriuntur siccitate, Facti sunt eis tanquam lapides ad milliaria: vitæ toribus ambulantes aliquid ostenderunt, sed ipsi solidi atque immobiles remanserunt. Non licet viros adire Doctores seu castum arbitros, ea intentione ut ex eorum opinionibus ea eligatur, non quæ probabilior & tutior, sed quæ commodior visa fuerit. (Lib. 3. Cap. 4. Art. unico, Regula 31.) Morum Regulæ ex Scriptura & Traditione, non ex solis hominum opinionibus depromendæ sunt, quæ cometæ sunt insati, & ignes fatui, ducentes in præcipitia & foveas, non stellæ cælestes ducentes ad Christum, & in viam salutis dirigentes, (Regula 15.)

Et procedentes adoraverunt eum, Statim atque ad Deum credendo accedimus, illum adorare debemus in spiritu & veritate... Quid sit adoratio? & quot cultus religiosi species? Latria est cultus ac servitus uni Deo conveniens... Adoratio duplex, interior, & exterior... Adoratio exterior ab interiori procedit, & ad illam vehementius excitat... Adoratio corporalis a spiritali indivulsa esse debet, (Lib. 4. Cap. 3. Art. 1. §. 5. & §. 6.) Venite igitur, adoremus cum Magis & procedamus ante Deum, ploramus coram Domino qui fecit nos, in Pastoribus gratia prior, in Magis humilitas amplior, Illi Deum, ex eo quod Christum viderant, laudaverunt: isti autem visum Christum etiam adoraverunt, Fortasse ergo illi Pastores minus rei, de salute alacrius exultabant: isti autem Magi multis operati peccatis, submissus indulgentiam requirebant, Hæc est illa humilitas, quam plus in eis qui ex Gentibus erant, quam in Judæis divina Scriptura commendat, Ex Gentibus enim erat ille Centurio, qui cum Dominum in toto pectore suscepisset, se tamen dixit indignum ut in domum ejus intraret, nec ab eo agrum suum voluit videri, sed saluum juberi, Sic interius præsentem corde retinebat, cujus a suo tecto præsentiam honorifice revocabat, Denique Dominus: Non inveni, inquit, tantam fidem in Israel, Illa etiam Chananaea ex Gentibus erat, quæ cum se a Domino audisset canem, & cui panis filiorum mitteretur, indignam, micam tanquam canis exegit: & ideo non esse meruit, quia id quod fuerat, non negavit, Nam & ipsa audivit a Domino, O mulier, magna est fides tua, Humilitas in ea fecerat fidem magnam, quia se ipsam fecerat parvam. Quia igitur ex Gentibus in Ecclesiam Dei vivi vocati sumus, eoque nomine gratiæ ejus magis sumus debitores, nos humiliter coram Domino cum Magis; & Christum Jesum procedentes adoremus, non jam inhiantem uberibus matris, sed sedentem ad dexteram Dei Patris, Offeramus & nos munera. Et aperitis thesauris suis, obtulerunt ei munera, aurum, ibus, & myrrham, Caritatem, quæ auro; Orationis fervorem, qui

S. August. Sermon. 119. in Epiph.

S. August. Sermon. 202. in Epiph.

Matth. 15.

Aggei. 9.

S. August. Sermon. 50. Edit. profre. ma.

Colof. 3. 5.

Rom. 8. 13.

Rom. 12. 1.

Exod. 34. 21.

Ephef. 1. 17.

Antiquus Galicanz

Ecclesiaz Episcopus, cuius Sermones sub Eusebio Emif. feni nomine sunt editi, Ser. 1. de Epiph.

1. Cor. 1. 9.

Ephef. 4. 1.

S. August. Sermon. 199. in Epiph.

Luc. 1. 79.

Itai. 60. 1.

Joann. 3. 19.

qui thure; corporis mortificationem, qua myrrha, corruptionem impediens, significatur. Aurum offertur cælorum terraque totius Regi, divites; illi in pauperibus offert, immo solvite, reddite quod ipsius est: Meum est aurum, inquit, & meum est argentum; non vestrum, o divites terræ. Quid ergo dicitur aurum? aurum est aurum, aut quid extollimur cum datis de meo? Thus ferventissimæ orationis Deo adoleto, igne caritatis incensum, Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Myrrham denique mortificationis offert. Mortificate membra vestra; quæ sunt super terram... Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini. Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis... Obsecro vos per misericordiam Dei, hodie nobis manifestam, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. Et nolite conformari huic sæculo. Hæc digna Christo Deo & homine vero, Regeque magno munera. Ad ipsum sine muneribus accedere indecens est & ingratum, quamvis honorum nostrorum non egeat Dominus. Nec apparebis (inquit) in conspectu meo vacuus.

In aliam denique viam dare nos debemus, si ad Deum vere sumus conversi; Deo magis obediendum quam mundo & hominibus qui de mundo sunt, Et responso accepto in somnis, ne redirent ad Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam, Obsecro vos & adhortor in Domino, ut jam non ambuletis, sicut & gentes ambulantes in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a vita Dei, per ignorantiam quæ est in illis, propter caritatem cordis ipsorum, qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitiae in operationem immunditiae omnis, in avaritia, Vos autem non ita didicistis Christum... Deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem, qui corrupturam secundum desideria erroris... Via mutatio, est vitæ emendatio. Nos quoque per alias incedimus vias, quando veterem abnegamus hominem, quando do superbiam, susceperat humilitate deponimus; quando ad patientiam ab iracundia mentem detrahimus; quando veteres voluptates, & consuetudines pristinas ac desideria antiqua damnamus. Ad viam utique aliam de errore transimus, quando universas concupiscentias, honestatis ac paupertatis amoræ calcamus, quando castitate luxuriam subjugamus, sinistras semitas relinquentes, dextro tramite iter spirituale conficimus.

Deo gratias agendum ob vocationis nostræ inextimabile beneficium, Laudandus Fidelis Deus, per quem vocati estis in societatem Filii ejus Christi Domini nostri. Vocationi nostræ, Magorum sanctorum exemplo fideliter respondendum est. Obsecro vos ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis, per gratiam Dei, in libertatem filiorum ejus, in Regnum ejus & gloriam.

IN EODEM FESTO.

Vidimus stellam ejus in Oriente... Matth. 2.

Sub stellarum fato natum esse Christum impie quis assereret, quia eo nato stellam ejus Magi in Oriente viderunt. Hinc enim potius Christus non sub dominio ejus, sed Dominus ejus apparuit, quia illa non in cælo siderata vias tenuit, sed hominibus quaerentibus Christum venire usque ad locum in quo natus fuerat, demonstravit. Unde non ipsa Christus fecit mirabiliter vivere, sed ipsam fecit Christus mirabiliter apparere: nec ipsa Christi mirabilia decrevit, sed ipsam Christus inter mirabilia sua demonstravit. Ipse enim natus ex Matre de cælo terræ novum sidus ostendit, qui natus ex Patre cælum terraque formavit. Eo nascente lux nova est in stella revelata, quo moriente lux antiqua est in cælo velata. Eo nascente superi novo honore claruerunt, quo moriente inferi novo timore tremuerunt, quo resurgente Discipuli novo amore exarserunt, quo ascendente cæli novo obsequio paruerunt, Stella hæc novum lumen significat. Oriens ex alto his qui in tenebris & in umbra mortis sedent. Quo de lumine Propheta ait: Surge, illumine Jerusalem, quia venit lumen tuum, & gloria Domini super te orta est. Et ambulabunt gentes in lumine tuo, & Reges in splendore ortus tui. Fidei stellam, cujus lumen sequi debemus, quod illuxit in cordibus nostris, hæc stella designat. Sed, heu! plerique Christi non dilexerunt magis tenebras quam lucem. Non veniunt ad lucem, ut non arguantur opera eorum. Omnis enim qui male agit, odit lucem. Tenebras ignorantia, falsitas, & erroris amant, a quibus per Christum sunt liberati: non fide, sed superstitione ducuntur. Quid superstitio?

& quotuplex superstitionis genus? (Lib. 4. Cap. 3. Art. 13.) Omne superstitionis genus homini Christiano fugiendum. (Ibidem) Peccati gravissimi rei sunt, non solum qui divinationem, magiam, aut sortilegia exercent, sed & qui ariolos, magos, sortilegos sive maleficos consulunt, eorumve opera utuntur. Hi Christo renunciant, diabolum colunt, violant baptismi Sacramentum, Eorum pœnæ. (Ibid. Regula 8. & 9.) Societatem ineunt cum dæmone, adversus quem utpote Dei & humanæ salutis hostem, bellum continuum, Christo duce, homini Christiano gerendum est. Dixistis, Percussimus factus cum morte, & cum inferno fecimus pactum. Credunt Itai. 18. 18. Patri mendacii. Christi promissis diffidunt, cum dæmone infirmiorum consent, qui dixit: Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, & super omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocerit; Memineritis pacti cum Christo inibi in bar Luc. 10. pismo, abrenunciationis diabolo factæ. Ne fidatis dæmoni qui Homicida fuit ab initio: Sacrorum Orationum memineritis: Nolo vos fieri socios dæmoniorum... Quæ conventio lucis ad tenebras? Christi ad Baltha?

Baltha? peccati rei sunt, non solum qui Astrologiam judicariam profitentur, & fortuitos eventus, aut futura hominum opera, prosperamque vel adversam fortunam prænantiant; verum etiam qui Astrologos seu Genethiacos consulunt. (Ibid. Regula 10.) Filii hominum, usquequo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium? Beatus qui non respexit in vanitates & insanias falsas. Divinatores illos, Astrologos Judicarias, Geomantias, Chiromantias professores, circulares & circulares Bohemos & Bohemas fugite, genus hominum potentibus infidum, sperantibus fallax (ut loquitur C. Tacitus) quibus olim Senatus Romanus, etsi adhuc idolis serviens, Urbe & Italia tota interdixit. Ne adeatis aut interogatis de futuris eventibus falsidicos illos Vates, qui Vendunt hominibus imperitiis miserabilem servitutem. Nam quisque liber ad hujusmodi Mathematicum cum ingressus fuerit, dat pecuniam ut servus inde exeat aut Martis aut Veneris, (ait S. Augustinus.) Hæc artes, hæc superstitiones, plene sunt pestiferæ curiofitatis, curiofitatis sollicitudinis, mortiferae servitutis. Desertores Angeli, Proditores hujus curiofitatis, (inquit Tertullianus.) Servus in consilia regentis Domini rumpere non debet. Servi Dei sumus: Quid providentiæ ejus consilia penetrare volumus? Sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum, ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum. Jus Dei est, futura nosse. Ultrapotes sumus, si futuros eventus nosse volumus. Annuntiate quæ ventura sunt in futurum, & siemus quia Dei estis vos.

Divinatio per auguria, omnia, occurrus, & alias hujusmodi rerum exterorum observationes, perniciofa superstitio, (Lib. 4. Cap. 3. Art. 13. Regula 11.) Divinatio per somnia, vana & superstitiosa est, tantumque pactum cum dæmone involvit. (Regula 13.) Divinatio per sortes, lethale ex genere suo peccatum est, (Regula 14.) Observatio dierum, mensium, & annorum, ad sortuitos eventus, vel ad directionem humanorum negotiorum, & actionum quæ nullatenus pendunt a siderum influxu, ita ut dies aliqui fasti, vel infasti habeantur, & propterea suspendantur aut retardentur, vel penitus omittantur humana negotia velactiones, quæ alias fierent; aut quædam fiant, quæ alias omittentur, superstitio est. (Regula 17.) Observantia sanitatum, qua media inanità, inutilia, inefficacia & superstitiosa ad sanandos morbos hominum vel animalium adhibentur, vel ad eos avertendos usurpantur, lethale peccatum est. (Regula 18. & 19.) Ochozias Rex ægrotus, quia vero Deo contempto consulit Accaron, morte punitus est, quam ipsi Dei nomine Elias Propheta denuntiavit. Quia missi nuntios ad consulendum Deum Accaron, quasi non esset Deus in Israel, a quo non posses interrogare sermonem, ideo de lectulo, super quem ascendisti, non descendes, sed morte morieris... Observantia facrorum, superstitiosa & illicita. (Regula 21. & 22.) Maleficium altero maleficio tollere, aut maleficos adire, ac eorum uti opera ut hoc modo tollant; vel sic tollere volentibus consensum præbere, nusquam licet, sed lethale semper peccatum est. (Regula 23.) In omnibus angustiis, rebus adversis, & damnis rerum temporalium, morbis pecorum vel hominum, ad Deum confugiendum est, & cum pio Rege Josaphat dicendum: Cum ignoremus quid agere debeamus, hoc solum habeamus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te.

Omne igitur superstitionis & vanæ observantiæ genus cum execratione respicientes, Christum Salvatorem nostrum ac Regem, quaeramus cum sanctis Magis;

Joann. 8. 44. 1. Cor. 10. 2. Cor. 6. 15.

Psal. 4. 3. Psal. 39. 10.

Tacit. lib. 1. Histor. Tertull. lib. de Idolol. cap. 9. Lib. 2. de Doctrina

Cnr. cap. 21. & 24.

Psal. 22.

Itai. 41. 23.

4. Reg. 1. 16.

2. Paralip. 20. 12.

S. Thomas Art. 5.

Luc. 2.

S. Aug. Sermon. 201. 6. de Epiph.

Genes. 15. 8.

Matth. 8. 11.

1. Th. 1. 12. & 19.

1. Petri 2. 9. 10.

Psal. 147. 40.

Rom. 11. 17. & seqq.

Ecl. 1. 8.

S. Aug. Enarr. in Psal. 144.

Magis; illum nosse, adorare, ac muneribus hono- rari, una nobis curiositas & cura sit. Queramus quæ ad salutem nostram pertinent & necessaria sunt, tam media, quam præcepta; Angeli Custodis nostri directionem & inspirationes, in omnibus viis nostris postulemus, & sequi parati sumus, sicut Magi du- ctum Angeli stellam moventis secuti sunt. Non consulamus planetarios, augures, magos, sortilegos, qui Parati sunt suscitare Leviathan; sed Pastores, & conscientia Moderatores, pios & doctos. Non futura scrutemur, sed quis sit conscientia nostræ status; quænam in ea lateant peccata, & habitus mali; quæ nobis cupiditates dominantur; ut illa per confessionem & poenitentiam elidat, illos per vir- tutum contrariarum actus eradicat: has domare pu- gnando fatagamus. Non sufficimus præsentibus, ut quid futura contingantia inquiramus? Prævideamus futura, quantum prudentia & cautio Christiana iu- bent, ut pericula vitemus Animarum nostrarum, ut peccati occasiones, & iniquorum confortium ac fa- miliaritatem fugiamus, quæ nobis causa ruinæ spiri- tualis esse possunt: Cogitemus quam deinceps viam sumus inturi, ne redeamus ad Herodem, sed per aliam viam revertamur in patriam nostram, quæ cælum est.

DOMINICA INFRA OCTAVAS EPIPHANIÆ.

Dixit Mater ejus ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce Pater tuus, & ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos: Quid est quod me quærebatis? Nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse? . . . Et descendit cum eis, & venit Nazareth; & erat subditus illis . . . Lucæ 2.

Cum duo ex præcipuis Christianæ vitæ erga ho- mines officiis sint liberorum sancta educatio, illorumque erga parentes observantia, primi hujus officii exemplum Maria Jesu Christi Mater & Jolephus Pater ejus nutritius exhibent; secundi, puer ipse Jesus. Joleph & Maria per annos singulos ibant in Jerusalem, ad diem solemnem Paschatis; illuc- que puerum Jesum ducebant, ad implorationem agni Agnum ipsum sine macula, ad celebrationem Pas- chæ typicæ, verum Pascha pro nobis post annos alie- quot immolandum, sacerdotem pariter & victimam, qui legales figuræ morte ac resurrectione sua ali- quando erat impleturus. Annum ætatis duodecimam agebat adorandus Puer, cum ascenditibus illis Je- rusalem secundum consuetudinem diei Festi, con- tumacique diebus, cum redirent, remanuit in Ur- be, & non cognoverunt parentes ejus, donec pe- rado diei itinere, inter cognatos & notos quæsitum non invenirent. Quapropter Jerusalem reversi, illumque cum anxietate & dolore quærentes, post triduum, invenerunt in Templo sedentem in medio Doctorum, audientem, & interrogantem illos; ita ut prudentia sua & responsis omnibus admirationi esset. Cui Mater: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce Pater tuus & ego dolentes quærebamus te. Amabilem ac suavem Matris querimoniam humiliter audit Puer adorandus, ac modeste respondet: Quid est quod me quærebatis? Nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse? Quod responsum est tunc non intellexerint, nescientes quænam essent illa negotia Patris, & qua ratione disputatio cum Doctoribus ad illa pertineret, filierunt nihilominus præ admiratione & reverentia ejus, quem Deum esse firmissime credebant. Et Jesus cum eis descen- dit, & venit Nazareth, & erat subditus illis, non necessitate, sed pietate, & dignatione. Paren- tes Christiani, officia vestra erga filios a Maria & Joleph; filii, officia vestra erga parentes a puero Jesu discite, & tanquam in exemplari intuemini.

Parentum erga filios officia. Debent imprimis fi- lios alere, & curam illorum gerere. 2. Instructio- nem & disciplinam filii debent, ipsosque influere tenentur tum in fide, tum in Christianæ vitæ of- ficiis. . . . Nulla re magis quam optima & sancta educatio suum erga filios amorem parentes testari possunt. . . . Quia vero exempla longe movent effica- cius quam verba, filii suis omnium virtutum exem- plo præluere debent parentes Christiani. . . . Ipsi denique correptionem debent statim a pueritia, quæ prona ad malum est. Quia in re prudentia & moderatione opus est, ut videlicet nec austeriores, nec indulgentiores parentes sint. (Lib. 4. Cap. 6. Art. 2. §. 1.)

Lethalis peccati rei sunt parentes, qui filios suos in eodem secum lecto collocatos ex somnolen- tia opprimunt; vel tam negligenter educant, ut in

ignem vel aquam cadant, aliove simili casu extin- guantur; vel quorum incuria sine Baptismo moriun- tur. (Art. 3. Regula x.) Gravior peccatam par- entes, qui ob secundarum nuptiarum societatem, filiorum ex primo thoro susceptorum educationem negligunt. (Regula xi.) Gravis peccati rei sunt parentes, qui paterna providentia filii suis non consulunt, sed eorum neglecta collocacone & fortu- na, bona sua dilapidant; aut tam multa extraneis conferunt, ut filios suos necessariis vitæ hujus subli- diis eorum statui & conditioni convenientibus frau- dent, aut sine causa exhæredent. (Regula xii.) In singulos filios dividere debent hæreditatem, se- cundum quod lege aut consuetudine præscriptum est. Parentum in filios inæqualis amor, & alios præ aliis augendi ac locupletandi studium, odia filiorum in parentes, fratrumque inter se diffidia implacabilia sæpe parit. (Regula xiii.) Quam grave sit peccatum parentum, qui suos liberos in Mona- steria detrudunt, seu ad Religiosam professionem cogunt; vel inducunt, (Lib. 3. Cap. 6. Art. 3. Re- gula 12. & Art. 8. Regula 17.)

Pueri in Ecclesiam ut in Jerusalem ducendi a pa- rentibus, docendique ut Angelorum instar cum re- verentia, modestia, & pietate stent coram Deo, ipsius Majestatem adorent, ipsumque orerit pro mo- dulo suo; ut Catecheses audiant; ut cum ætate & sapientia profecerint, Sacramenta frequentent, con- scientiæ Moderatorem eligant, Dei voluntatem ex- quirant de statu vitæ eligendo, ne sine vocatione statum aut conditionem eligant; qua ex electione fors æterna sæpe pendet filiorum & filiarum. Cay- yeant parentes ne sint ex eorum numero, de quibus scriptum est: Immolaverunt filios suos, & filias suas. Filios enim suos & filias suas immolant, cum vanitati & mundo addicunt, cum eorum cupiditatibus nascuntibus blandiuntur; damo- niis immolant, cum cupiditatis vel ambitionis in- flinctu, aut rationibus mere humanis, ipsos Clero, aut Monasterio devoyent, aut repugnantes, aut filiali tantum reverentia consentientes, nec a Deo vocatos. Timeant ne filii & filia merito dicant aliquando: Parentes sensimus parricidas. Videant utrum filii veritates fidei ac legis Christianæ in- culcaverint pro officii sui ratione, ut pios Rex E- zechias ait: Pater filii notam faciet veritatem tuam. An filios suos errantes a via salutis sollicitè qua- runt, & ad vias rectas revocant? Immo pravus exemplis illos in viam perditionis ducunt, ut fant sicut patres eorum, generatio prava & exasperans. generatio quæ non direxit cor suum, & non est cre- ditus cum Deo spiritus ejus. (Psalm. 105. 37.)

Filiorum erga parentes officia. 1. Reverentia & observantia. 2. Preces pro ipsis ad Deum funden- da. 3. Obedientia. 4. Virtutum ac recte factorum imitatio. 5. Ipsorum prudentibus consiliis deserend- um, maxime cum status vitæ deligendum est, cum uxor ducenda. 6. Parentibus subveniendum, tum in spiritalibus necessitatibus, tum in temporalibus. (Lib. 4. Cap. 6. Art. 1. §. 2.) Christus Jesus obser- vantia & obedientia filiorum erga parentes exem- plar. Et descendit cum eis, & venit Nazareth, & erat subditus illis. . . . Quid enim Magister Lib. 2. in virtutis, nisi officium pietatis implevit? Numquid & humano egebat auxilio, ut materno servaret impe- rio? Deserebat homini, deserebat ancillæ, deserebat simulato Patri: Et miraris si Deo detulit. . . . Exempla pietatis agnosce. Discite quid parentibus tuis debeat. Christi parentes omnia illi debebant: Nos parentibus post Deum, omnia debemus. Et erat subditus illis, in omnibus, Deus creatoris suis, per annos triginta. (Psalm. 77. 8.)

Lethalis peccati rei sunt, qui parentibus maledi- cunt, qui ipsos verberant, spernunt, vel irrident, aut de ipsis erubescunt. Gravior etiam peccat, qui parentibus mœrorum creat, aut senectutis illorum infirmitates impatenter ferunt. (Lib. 4. Cap. 6. Art. 3. Regula 1.) Parricidii rei sunt filii, qui mortem parentum optant, assequendæ hæreditatis cupiditate: Nec illos excusat, quod eam non optent ut parentibus malam, sed ut sibi utilem. (Regula 4.) Filii qui parentibus aliquid furripunt, lethalis pec- cati rei sunt, nisi materie levitas veniale faciat. (Regula 5.) Filii parentibus non obedientes in iis quæ justa sunt, & quæ pertinent ad disciplinam vitæ, & curam domesticam, rei sunt lethalis pec- cati, si præcepta sint gravis momenti; vel si ex contemptu non obediunt in iis etiam quæ levioris momenti videntur. (Regula 6.) Verum filii parenti- bus obedire non tenentur, cum aliquid præcipiunt contra Dei præcepta, vel consilia Evangelica (Re- gula 7.) Si ad peccatum provocent præcepto, vel consilio; aut a meliore bono & sancto proposito re- vocent, usurpanda sunt illa pueri Jesu verba: Ne-

S. Ambros. Lib. 2. in Evang. S. Lu- cæ. N. 65. Luc. 1. Ecce ancilla Domini.

sciebatis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse? . . . Merces a Deo promissa his qui parentes, secun- dum ejus mandatum, honorant. . . . Parentum benedictio, divinæ benedictionis pignus. . . . Parentum maledictio timenda. . . . Cur interdum piers erga pa- rentes filii brevior sit vita? . . . Impiorum, in- gratorumque filiorum peccata. (Lib. 4. Cap. 6. Art. 7. §. 7.)

IN EADEM DOMINICA.

Requirebant eum inter cognatos & notos. Et non invenientes, regressi sunt in Jerusalem, requirentes eum. Et factum est, post triduum invenerunt il- lum in Templo. . . . Et dixit mater ejus ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce Pater tuus, & ego dolentes quærebamus te. . . . Luc. 2.

Christum absque culpa sua amiserant parentes ejus. Illum gerebant in corde, qui paulisper ab ipsis se subdlexerat corpore: Sed Deum non amiti- mus sine culpa. Hominem enim justificatum non deserit, nisi prius ab eo deseratur, ut docet sacra Synodus Tridentina, Verumtamen & cum ipsum amittit homo per peccatum, illum inveniet, si rectè, studiose & impigre quaerit, Tres enim sunt causæ cur a quaerentibus non invenitur, quia vide- licet aut non in tempore quaerunt, aut non sicut oportet, aut non ubi oportet. QUÆRITE Dominum dum inveniri potest: invocare eum dum prope est. Erit enim cum inveniri non poterit, quia prope non erit. Non invenietur ab impiis, quos ultores Angeli arcebunt, & tollent, ne videant gloriam Dei. Frustra inquamabunt & fatuae Virgines: Domine, Domine, aperi nobis. Ad eas non exiit, clausa janua, sed respondebit: Nescio vos. Sibi pro- inde didum putent: Quæritis me, & non invenietis. Cœterum. Nunc tempus acceptabile, nunc dies salutis sunt. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum. Tunc aliud ad quaerendum Deum, ad ope- randum quod bonum est, reperitur es tibi tempus in sæculis venturis, præter hoc quod constituit tibi Deus, in quo recorderis tui? Et ideo dies salutis, quia in his ipse Deus Rex noster ante sæcula opera- tus est salutem in medio terræ.

Ergo tu, & in medio gehennæ expectato salutem, quæ jam facta est in medio terræ. Quam tibi somnias proventuram inter ardores sempiternorum facultatem veniam promerentis, cum jam transiit tempus miserendi? Non relinquitur tibi hostia pro peccatis, mortuo in peccatis. Quærendus est Deus, statim atque animadvertimus nos illum amisisse per peccatum lethale, statim quaerendus est per poeni- tentiam & contritionem ad illum nos convertendo, (Lib. 2. Tract. de Sacramento Poenitentia. Cap. 4. Art. 7. Regula xvii.) Jesum quaesierunt Joleph & Maria, statim atque animadvertunt illum abesse a comitatu. Requirebant eum inter cognatos & notos, & non invenientes, regressi sunt in Jerusalem. Si mulier drachmam amiserit, statim evertit domum ut eam inveniat. Si pastor ovem a miferis, statim quaerit ut eam reducat. Si sanitatem amiserit, statim vocamus Medicum, ut eam recuperemus; & Deo nostro amiso, in quo uno omnia habemus, non fatim ipsum quaerimus, sed differimus de die in diem.

Non solum opportuno tempore, sed oportuno loco Deus quaerendus est. Aurum, gemmæ, aliaque hujusmodi corporalia & temporalia bona in iis quaerenda sunt læcis, in quibus amissa fuere: Deus vero non invenitur ubi amissus fuit, nec pro- pinde ibi quaerendus est, in mundo amissus est, qua- rendus est in secessu: in spectaculis, in choræis, in ludis, in conviviis, in hac vel illa societate amissus est; his renuciandum, & æternum vale dicen- dum. Sæpe non invenitur in comitatu, nec inter proximos & cognatos, qui potius nobis impedi- mento sunt, ne Deo serviamus. Non invenitur in occasione peccati; deserendæ sunt imprimis, si Deus sincere quaeratur. Quamobrem illis omnibus qui in proxima peccandi occasione versantur, Ab- solutio Sacramentalis neganda est. Si enim Deum sincere quaerent; occasiones proximas illum amite- denti fugerent ac detulerent. (Lib. 2. Tractatu de Sacramento Poenitentia. Cap. 7. Art. 3. Regula x.) Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 8. Art. 5. Re- gula 6. & Regula 31.) Deus in Jerusalem quaeren- dus, in Ecclesia Catholica, in Templo ubi explian- tur peccata, ubi sacrificium propitiatorium pro ipsis offertur, ubi verbum salutis prædicatur, ubi Deus colitur, laudatur, & oratur, ubi speciatim exaudit preces peccatorum poenitentium, & misericordiam ejus implorantium, ubi Christus Redemptor noster

corporaliter adest nobis, misericordiae suæ sinum nobis expandens. Sed heu! sæpe in Templo Deus amittitur, ubi quaeri deberet ac inveniri. Quot Chri- stiani Domum Dei non solum faciunt domum nego- tiationis, sed scortationis? Ibi luxuria negotiatur (ut Tertulliani verbis utar,) Huc propter mutuum vi- dere & videri, mulieres circumornate ut similitudo templi, & viri effeminati, calamistrati concurrunt, & aspectu mutuo corda sibi nuntiant impudica: Templorum sanctitas violatur, Dei Majestas con- temnitur. Quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? Ecce in ipso introitu Idolum zeli, Zelum, pietatemque simulant hypocritæ. Deum se colere fingunt, sed speciem pietatis habentes, ejus abnegant veritatem. Idolum zeli appella- tur, quia ad æmulationem & zelum Deum provo- cat. Ipsi me provocaverunt in eo qui non erat Deus, & irritaverunt in vanitatibus suis; & ego provo- cabo eos in eo qui non est populus. Fode parietem, & vide abominationes pessimas. Ibi omnis similitudo reptilium, & animalium; & seniores domus Israel thus adolent ante picturas. Quam multi in exem- plum Ophni & Phinees, sacrificiorum primitiva de- ceperunt; & bonis Ecclesiasticis, quæ sunt Oblatio- nes fidelium, pretia peccatorum, patrimonium paupe- rum, (ut sacri Canonis loquuntur) abutuntur ad luxum, ad ludum, ad convivia, ad ædificia super- flua, ad canes alendos, ad confanguineos ditandos? Quot sacris ministeriis funguntur, lucrî, & commo- dorum temporalium causa? Quando videvimus ple- bem pessimam congregatam, de qua scriptum est: On- diti Ecclesiam malignantium: & peiores plebe Prae- positos, requireremque Principem, qui præfatus est plebi atque Presbyteri: dicamus Jezoniam stantem ante picturas, & singulos habere sibiurbula in mani- bus suis: non Dei majestatem, sed proprias senten- tias adorantes. Adhuc convertis, videbis abomina- tiones majores, Mulieres plangentes Adonidem. Mulieres non peccata plangunt, non dolent quod Deum sponsum animarum suarum, sed quod pro- fanos amatores amiserint: lugent ob damna rerum temporalium, non æternarum. Eos qui ad sæculi S. Hieron- mala & bona vel contristantur, vel exultant, mul- tieres appellemus, molli & effeminato animo: di- camusque plangere eos Adonidem, ea videlicet quæ in rebus mundi putantur esse pulcherrima. Plures- que doria habent contra templum Domini, & faci- ties ad Orientem, & adorant ad ortum solis, Au- lici, Deo derelicto, ad favorem Principis, fortu- namque, velut ad numen convertuntur, omneque cogitationes suas & studia eo dirigunt. Hi omnes Deum non inveniunt, nec in Templo, quia illum non quaerunt ut Joleph & Maria.

Quaerendus est scilicet cum dolore vehementi de peccatis quibus ipsum amissus, cum Tristi- tia quæ poenitentiam in salutem stabilem operatur: cum tristitia quæ parit sollicitudinem salutis, indignationem adversus peccatum, timorem judiciorum Dei, vindictam adversus nos ipsos injuriæ Deo il- latae per seyeram & laboriosam satisfactionem, ser- vens desiderium Deo serviendi & in omnibus pla- cendi, zelum & æmulationem meliorum charitatem & virtutum, bonorumque exemplorum. Ecce enim hoc ipsum secundum Deum contristari vos, quantum in vobis operatur sollicitudinem? sed defen- sionem, sed indignationem, sed timorem, sed deside- rium, sed æmulationem, sed vindictam. Joleph & Maria Jesum cum dolore & anxietate quaerebant. Ecce Pater tuus & ego, dolentes quærebamus te. Amor quo Jesum protequebantur, doloris mensura fuit. Omnis enim dolor in amore fundatur. . . . De contritionis vehementia. . . . Summus & maximus dolor de peccatis contritio esse debet; ita ut nullus major excogitari possit. (Lib. 2. Cap. 3. Art. 5.) Veræ contritionis, & sinceræ conversio- nis indicia. (Art. 7. Regula 6.) QUÆRITE Do- minum, & confirmamini, quaerite faciem ejus sem- per. . . . Quaerite Deum, & vivet anima vestra. Animæ justæ, quaerite sponsum; Animæ infirmæ, quaerite Medicum. Anima illi vivet, quæ mundo mortua est. Quæ enim mundo vivit, illi non vi- dit. Sic eum quaeramus, ut inveniamus, ut dicamus S. Bernard. cum Propheta. sancto: Mihi adhaerere Deo bonum est. Non funibus solum, quæ facile putrescunt, aut cito abrumpuntur, id est, honestatis intuitu, aut memo- ria promissionum, Deo alligemur. Non clavus solum configantur Domino Majestatis, timore scilicet poenarum æternarum, quo qui confixus est, non peccare metuit, sed ardere; sed glutine fortissi- mo, id est caritate, Deo ita coniungamur, ut unus spiritus simus cum eo, & dicamus: Tenui eum, nec dimittam. . . . Quis nos separabit a caritate Christi? Cant. 3. 4. Rom. 8. 35.

Jerem. 18. 15. Ezech. 8. Deuteron. 32. 21. Ezech. 8. S. Hierony- mus lib. 3. in Ezech. in cap. 8. S. Hieron. 1. Cor. 7. 10. Psalm. 21. Psalm. 73. Serm. 4. de Divertis.

DOMINICA I. POST OCTAVAS EPIPHANLÆ.

Nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ, & erat Mater Jesu ibi: vocatus est autem & Jesus, & Discipuli ejus ad Nuptias. Joan. 2.

Um ad vitæ statum eligendum divinæ gratiæ lumen auxiliiumque maxime necessarium sit, de matrimonio contrahendo minime deliberandum est sine Jesu. Ut nuptiæ sanctæ sint, ad eas vocandus est Jesus, Spiritus ejus per orationem attrahendus, & recta intentione ineundum matrimonium est; non avaritiæ, non ambitionis, non voluptatis affectu. Quod præcipue spectari debet in petitione & electione uxoris, virtus est, non divitiæ, non nobilitas, non forma. Matrimonium contrahendo graviter peccant, qui ad contrahendum aliis rationibus finibulque moventur, præter eas ob quas a Deo institutum est. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Matrimonii, Cap. 1. Art. 3. Regula 5.) Uxor bona Dei munus est. Domus & divitiæ dantur a parentibus; a Domino autem proprie uxor prudens. Idem esto de viro judicium. A Domino igitur postulare debet puella Matrimonio collocanda sponsum secundum cor ejus, sapientem, castum, justum, sobrium, piûm. Castam pariter, prudentem, omnique virtutum genere ornatam conjugem humilii ac fervente oratione postulare debet a Deo vir Matrimonii candidatus. sanctum Isaac imitetur, qui sponfam expectans ad se mox adducendam, exivit ad mediantem in agrum (Genes. 24.) id est, Ad orandum, ut Chaldaica Paraphrasis habet, ut Matrimonium suum Deo commendaret. Vocanda est & Mater Jesu ad nuptias; Deiparæ Virginis intercessio imploranda in negotio quod tanti momenti ad salutem est. Respicenda est velut exemplar, invocanda ut Patrona a puellis nubilibus; utpote quæ Virginum prudentissima & modestissima, sponsum & uxorem sanctissima & castissima, matrumque Christianarum prima, nobilissima, & admiratione dignissima fuerit. Vocandi sunt & discipuli Jesu ad nuptias; seu potius vir & uxor ejus discipuli esse debent, secundum ejus doctrinam ac Evangelium, Ecclesiæque leges contrahendo. Spiritualium Virorum, Pastorum, concionatorum Moderatorum consilium rogandum, Sacerdotum & piorum precibus commendandum tam grave negotium est. Parentum consensus expectandus. Nec eam in terris filii sine consensu patrum recte & jure nubunt. Lethaliter ergo peccant filii familias, qui parentibus inconsultis, vel iusta ex causa repugnantibus & invitis, Matrimonium contrahunt. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Matrimonii, Cap. 2. Art. 3. Propositione 3.) Ab hereditate temporali repelluntur a parentibus, secundum leges principum. Presentem Jesum inveniunt semper debent sponsum & sponfam ante Matrimonium, ne libidinis blanditiis, osculis, actibus, aliove commercio impudico, gratiæ Sacramenti impedimentum apponant, & Dei benedictionem a futuro suo Matrimonio avertant.

Ad Matrimonii nuptiarumque solemnitatem vocandus est Jesus, ut illis benedicat, qui Matrimonium ab initio mundi institutum in paradiso terrestri, ut officium naturæ, ad Sacramenti dignitatem in nova lege provexit. Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo & in Ecclesia. Vim porro gratiæ operatricem Christus Matrimonium contulit, illudque ad Sacramenti dignitatem evehit, cum ait: Non legistis quia qui fecit hominem ab initio, masculinum & feminam fecit eos, & dixit: Propter hoc dimittet homo patrem & matrem, & adheret uxori suæ, & erunt duo in carne una. Itaque jam non sunt duo, sed una caro. Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet. Ad hujus rei significationem nuptiis benedixit, quas primo suorum miraculorum illustravit. Quid præstet christianis conjugibus gratia specialis quæ per Matrimonii Sacramentum confertur? (Lib. 2. Tract. de Sacramento Matrimonii, Cap. 1. Art. 4. Proposit. 1. & 2.) In statu igitur gratiæ esse debent sponsum & sponfam, cum Matrimonio solemniter ritu conjunguntur in Ecclesia; alioqui sacrilegii rei sunt, & Dei maledictionem pro benedictione super se inducunt. . . . Vocandus est Jesus ad nuptias ut in nuptiali convivio temperantia & sobrietas regnet, in choreis modestia, in omnibus pudicitia; ut vanitas, dissolutio, luxus eliminentur.

Tria Matrimonii bona, proles, fides, Sacramentum, in nuptiis diligenda. (Ibidem) In prole triplex bonum habent conjuges. 1. Paritunt Deo servos fideles; 2. Cives patriæ; non tantum terrene, sed cælesti, 3. Sibi heredes. Fidei conjugalis bonum triplex, Animæ, corporis, & honestatis. Animæ bonum est fornicationis fuga. Corporis, mutuam

officium & adjumentum quod sibi præstant conjuges in vitæ societate & rei familiaris administratione. Bonum honestatis, quia nuptiis fit honestum quod alias turpe esset. Bonum ergo sunt nuptiæ, in quibus tanto meliores sunt conjugati, quanto castiores & fideliores Deum timeant, maxime si filios quos carnaliter desiderant, etiam spiritualiter nutriant; (inquit S. Augustinus lib. de bono conjugali, Cap. 19.) Sacramenti bonum in tribus pariter positum. 1. Conjunctione animorum significat conjunctionem animæ cum Deo. 2. Conjunctione corporum significat conjunctionem carnis cum Verbo Deo. 3. Unus vir & una uxor significant unicum sponsum Christum unius sponse Ecclesiæ. (Libro & Capite citatis, Art. 8.) Adulterium fidei conjugali oppositum. Ejus delinquentia & enormitas, ex triplici capite. Adulteri pœnæ. (Lib. 3. Tractatu de Peccatis, Cap. 8. Art. 3. Regula 16.) Viri adulterium graviter peccatum est adulterio mulieris (Ibid. Regula 18.) Qui hoc morbo laborant, ad hæc Apostoli verba attendant, Hebr. 13, Fornicatores & adulteros judicabit Deus.

In Conjugalis vitæ societate præsens semper Christianis conjugibus debet esse Jesus, ut sui status & vocationis officia Christianæ impleant. De conjugum Christianorum officiis (Lib. 2. Tract. de Sacramento Matrimonii, Cap. 5. §. 1.) Caro una (inquit Tertullianus libro 2. ad uxorem) unus & spiritus. Simul orant, simul jejunia transigunt, alterutro docentes, alterutro exhortantes, alterutro sustententes. In Ecclesia Dei pariter utrique, pariter in convitio Dei, pariter in angustiis, in persecutionibus, in refrigeriis. Neuter alteri gravis est. Libere ager voluntat, indigens sustentatur. Eleemosynæ sine tormento, sacrificia sine scrupulo, quotidiana diligentia sine impedimento. Talia Christus videns & audiens gaudet. His pacem suam mittit. Ubi duo, ibi & ipse: ubi & ipse: ubi & ipse. In Matrimonii tribulationibus deficientiæ vino cœlestium consolationum, invocanda Dei Mater; sed ut utiliter invocetur, Filio ejus parendum, & secundum ejus Evangelium vivendum est. Dicit Mater ejus Ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite. Primum miraculorum suorum concedit Jesus precibus Matris suæ. Ipsi intercessionem potentissimam apud Christum Jesum adhibeamus, non ut conversionem aquæ in vinum, sed conversionem cordis nostri; non ut bona temporalia, fluxa, insipida, quæ ut aqua dilabuntur; sed ut bona gratiæ obtineamus, fructus virtutis veræ, sanguinis & meritorum Jesu Christi applicationem, vinum animas inebrians, vinum nuptiarum Agni; ut rerum omnium terrenarum obliviscantur, & in uno Domino gaudeamus.

Conjugibus præsens sit Jesus, ut in pace vivant. Mulier ex latere Adami dormientis formata a Deo; non ex capite, quia mulier dominari viro non debet; non ex pedibus, quia non debet contemni & quasi ancilla tractari; ex latere (inquit) Rupertus lib. 2. in Genes. Cap. 34. Uxorem & insolubilem debere esse ostendit Deus unici conjugii caritatem. Uxor viro in omnibus quæ Deo legi non repugnant, facile consentiat, vir uxori consulat, indulgeat, compatiatur, causamque discordiæ secundum ejus vota compescat, & ejiciat, si forte in familia oriatur; sicut Abraham Saræ postulant ut ancillam discordiæ causam ejiceret, placide consensit, dicens. Ecce ancilla tua in manu tua est. Quæ in uxorem indulgentiæ pace domum replevit. In conjugio ubi non est Jesus, pax esse non potest: quia Factus est in pace locus ejus. Non melius est familiæ in qua vir & uxor dissident, quam navi tempestate & procellis agitata, dissidente gubernatore ab eo qui regit proram: non melius quam corpori phrenetici, cujus membra se mutuo collidunt. Discipulis suis jussit Christus, ut pacem adprecarentur familiis, quæ ipsos hospitio suscipere, dicentes: Pax huic domui. Incomparabile bonum pax est, omnique fons prosperitatis & felicitatis, sed quo illi solum digni sunt, qui manent in caritate. Et si quidem fuerit domus illa digna, venit pax vestra super eam, &c.

IN EADEM DOMINICA.

Vocatus est Jesus ad Nuptias.

AD spirituales nuptias omnes vocati sumus, in quibus Jesus Christus sponsum. Et ipse tanquam sponsum procedens de thalamo suo. Sponfa vero nos ipsi sumus: omnes simul una sponfa, & animæ singulorum quasi singulæ sponse. Multum hæc sponfa sponso suo inferior genere, specie, dignitate. Atamen de cælo descendit Filius Dei, homo factus est ut illam sibi desponsaret; pro ea mortuus, lavit eam a peccatis in sanguine suo, & mundavit eam lavac-

DOMINICA II. POST OCTAVAS EPIPHANIÆ.

Eccc leprosus veniens adorabat eum dicens: Domine, si vis, potes me mundare; & extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens: Volo, mundare. Et confessum mundata est lepra ejus, Et ait illi Jesus: Vade, ostende te sacerdoti, & offer munus quod præcepit Moyses. Matth. 8.

Peccatum mortale est Animæ lepra. De peccati macula & foeditate. (Lib. 3. de Peccatis, Cap. 3.) Immo Animæ mors est: per peccatum anima separatur a Deo, & Sanctorum societate; pœnæ quippe æternæ fit rea; cum damni, per ejectionem leprosi e civitate, significatæ, tum sensus. (Ibidem) Tristitia & verecundia, lepræ foeditatem, & leprosi separationem a concivium cœtu concomitans; malæ conscientiæ pœnam & stimulum significat. (Ibidem.)

Solus Deus a peccati lepra mundare potest. Leprosos sanat aspersione sanguinis sui Jesus Christus. Duos passeres vivos pro se offerebat leprosus, & lignum cedrinum, vermiculumque, & hyssopum. Passerem alter immolabat in vase sicili super aquas viventes: alter vivus cum ligno cedrino, & cocco, & hyssopo, tingebatur in sanguine passeris immolati, quo leprosum septies aspergebat Sacerdos, & passerem vivum dimittebat ut in agrum avolaret. Mox homo a lepra mundandus, lectis vestimentis, pilis omnibus abrasit, abluto corpore, in castra vel civitatem recipiebatur; ea tamen lege ut septem adhuc diebus extra tentorium suum vel domum remaneret. Die septimo rursus purificabatur abrasione capillorum, barbæ, superciliorum, & vestium, totiusque corporis ablutione. Die octavo offerebat duos agnos, & ovem anniculam absque macula, & tres decimas similæ oleo conspergæ, in sacrificium, & scorsim olei sextarium. Agnorum alter offerebatur pro delicto, alter pro peccato, & ovicula in holocaustum. Peccatum, est culpa quam quis sciens volens committit. Delictum, est culpa, in quam aliquis per imprudentiam, oblivionem, vel ignorantiam incidit. Sacerdos sanguine victimæ pro delicto immolata leprosum extremum auriculæ dextræ, & pollices manus dextræ, & pedes ejus qui a lepra mundabatur. Mox de olei sextario in manum suam sinistram effundebat, intinctoque digito in eo, aspergebat coram Domino septies: quod autem reliquum erat olei in læva manu, fundebat super extremum auriculæ dextræ, & super pollices manus ac pedes dextri ejus qui mundabatur, & super sanguinem pro delicto effusum, & super caput illius. Sequabatur oblatio sacrificii pro peccato. Totus demum purificationis ritus oblationis holocausti absolvebatur. Theodor. quaest. 16. in Leviticum.

Theodor. quaest. 16. in Leviticum. Sacerdos sanguine victimæ pro delicto immolata leprosum extremum auriculæ dextræ, & pollices manus dextræ, & pedes ejus qui a lepra mundabatur. Mox de olei sextario in manum suam sinistram effundebat, intinctoque digito in eo, aspergebat coram Domino septies: quod autem reliquum erat olei in læva manu, fundebat super extremum auriculæ dextræ, & super pollices manus ac pedes dextri ejus qui mundabatur, & super sanguinem pro delicto effusum, & super caput illius. Sequabatur oblatio sacrificii pro peccato. Totus demum purificationis ritus oblationis holocausti absolvebatur. Theodor. quaest. 16. in Leviticum. Duo passeres qui in purificatione leprosi offerebantur, passionis Christi figuram exhibebant. Nam quemadmodum ex passeribus illis alter mactabatur, alter sanguine mactati tinctus dimittebatur: ita Dominus noster Jesus Christus pro humanitate lepra inquinata crucifixus est, carne quidem perferente mortem, Divinitate vero passionem humanitatis sibi accommodante, sed tamen a passione libera. Jam vero sicut leprosus reddebatur purus, ubi asperius fuisset sanguine passeris immolati, mixto aqua pura, cum ligno cedrino, hyssopo, & cocco retorto: ita qui credit Christo Salvatore, sacrosancti Baptismatis aqua lustratus, vel penitentiae lacrymis ablutus, a peccatorum maculis abstergitur. Porro lignum cedrinum, quod corruptioni minime est obnoxium, representat divinitatem passionis expertem; coccinum vero retortum, humanitatem ex anima & corpore constantem. Hyssopus vero calorem & suavem odorem Sancti Spiritus. Per hæc enim qui baptizantur, & penitentiam agunt, ab animæ lepra liberantur. Oleum vero quo inungitur auris dextera, & dextera manus, & pes dexter, innuit auditum quidem dedicandum esse dextris sermonibus, manum autem & pedem dextris operationibus. Inmissum vero capiti, consecrationem mentis indicat. Porro qui leprosus perdurabat, extra castra debebat, quemadmodum is qui sine penitentia delinquit, expellitur extra Ecclesiam.

Peccatorem accedere ad Deum oportet, ut mundetur; illum cum fide, humilitate, & fiducia adorare, & orare; credere quod mundare potest, si velit, nec dubitandum quin velit, si lepram nostram oderimus. Leporam autem peccati odio non habet. Concil. Trinitati qui Deum ut omnium justitiæ fontem diligere incipit. Vis efficacissima divinæ gratiæ ex Dei omnipotentissima voluntate derivantur: Domine, si vis, potes me mundare. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 2. §. 11.) Et

Prov. 19. 14.

Festull. lib. 1. ad uxorem.

Ephes. 5.

Matth. 19.

S. Bernardus Serm. 2. in Dom. 1. post Oct. Epiph.

Psal. 44. 11.

S. August. Enarrat in Psal. 44.

S. August. in Psal. 66.

Psalm. 45.

Rupertus lib. 2. in Genes. Cap. 34.

Genes. 16.

Psalm. 75. 3.

Matth. 10.

S. Bernardus Serm. 1. in Dom. 1. post Oct. Epiph.

Ezech. 18. Luc. 11. 41. Joann. 15.

Psalm. 13. 6.

Et extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens: Volo mundare. Intus corda tangit peccatorum, inspiratione gratiae fug, eosque trahit bonis voluntatibus, quas in ipsis fecit. Si vis, potes me mundare, De omnipotentia Dei. (Ibidem, s. 20.) Volo mundare, Dei voluntas efficacissima est, (Ibidem, s. 21.)

Et confestim mundata est lepra ejus, Dei gratia moras nescit. Nescit tarda molimina Spiritus Sancti gratia. Medicus homo non statim restituit egroti sanitatem corporis. Deus confestim restituit sanitatem animae, confestim mundat eam a lepra. Nam Medicus homo curat applicando virtutes rerum naturalium, plantarum, mineralium, quae operantur dependenter a tempore, & cum successione quadam: Non est in Medico semper relictus ut ager, Et si velit sanare, non tamen semper potest, quia voluntas ejus infirma est, nec ars ejus principium est intrinsecum curationis morborum, sed natura. Sed Deus per voluntatem suam sanat omnes infirmitates nostras, & Animas nostras mundat a lepra peccati. Nullum est in natura curationis hujus & purgationis principium. Non mundatur, non sanatur nisi velimus, sed Deus efficit ut velimus. Praeparatur voluntas a Domino. Quamobrem peccator cum Rege poenitente Deum orare debet, ut cor mundum in ipso creet, ut ipsum hyssopo aspergat & dealbet, Cor mundum crea in me Deus. . . . Asperges me hyssopo, & mundabor, lavabis me, & super nixem dealabor. . . . Hyssopus herba humilis, sed medicinalis. Saxo haerere radicibus dicitur, Inde in mysterio mundandi cordis similitudo assumpta est. Apprehende & tu radicem dilectionis, petram tuam; Esto humilis in humili Deo tuo, ut sis excelsus in glorificato Deo tuo. Aspergis hyssopo, humilitas Christi te mundabit. Non, si herbam contemneris, vim medicamenti attendis. De leproso Lex ita sancit. Habebit vestimenta distincta, caput nudum, os veste contectum, contaminatum ac sordidum se clamabit. Quanto major esse debet humiliatio hominis lepra peccati mortalis infecti?

Et ait illi Jesus . . . vade ostende te Sacerdoti. Quamvis contingat contritionem aliquando charitate perfectam esse, hominemque Deo reconciliare, priusquam Sacramentum Poenitentiae actu suscipiatur, justificatio tamen ipsi contritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non est adscribenda. Adendum igitur semper est Sacerdos ab eo qui lethalis peccati lepra infectus est, ut ei per Confessionem Sacramentalem lepra ostendatur: Vade, ostende te Sacerdoti. Longe autem major potestas est Sacerdotum novae legis circa lepram corporum, quam Sacerdotum veteris legis circa lepram corporum: Illi enim auctoritatem quidem habebant discernendi inter lepram & non lepram, & judicandi an leprosus mundatus & sanatus esset a lepra, illumque excludendi vel admittendi in civitatem & societatem hominum, & ad participationem sacrorum: Sacerdotes vero novae legis non solum potestatem habent discernendi peccata, & declarandi homines a peccatis esse purgatos, sed ipsos penitus purgandi a lepra peccatorum, per Absolutionem Sacramentalem. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Ordinis, Cap. 1. Art. VII. s. 3. de Sacerdotali Ordinis dignitate & excellentia.) Poenitentes ceu a lepra peccati mundatos & sanatos abolvere, & ad sacram Mentiam admittere non debet Sacerdos poenitentiae Minister, nisi id certis iudiciis & argumentis probatum habuerit & perspectum. . . . Obvis quibusque non est concedenda Absolutio, sed iis omnibus neganda, quorum nulla vel ficta conversio: iis differenda, quorum dubia & incerta Poenitentia est: (Lib. 2. Tract. De Sacramento Poenitentiae, c. 7. Art. 3. Regula 1.) Lepram etiam vestimentorum & domorum consideret Sacerdos, neget Absolutionem iis qui nimio vestium ornatu debita contrahunt, quibus solvendis pares non sunt, earumque luxu & immo-destia laedunt pudicitiam (Ibidem, Regula 7. & Lib. 4. Cap. 7. Art. 5. Regula 7.) Illis etiam Absolutionem neget, qui in occasione proxima peccati versantur; qui domos suas usurariis, vel meretricibus, vel publicis concubinaris locant, aut ad ludos aleatorios; aut publicas vel privatas hujusmodi ludorum Academias aperiunt. (Ibidem, Regula 10. & Lib. 4. Cap. 7. Art. 5. Regula 16. & 17.) Spiritualiter leprosus esse mulieres iudicet ratione capillorum, quae alienos capillos ad ornandum caput adhibent, aut nativos capillos tingunt. Item illas, quae facis vultum adulterant. Hujusmodi namque maculae, & coloris immutatio, leprae spiritualis sunt indicia. (Ibid. Regula 9. & 10.) In lepra, peccati deformitas, in leprae curatione, peccati curatio consideranda.

Leprosus mundatus jubetur offerre munus lege praescriptum. Vade ostende te Sacerdoti, & offer munus quod praecipit Moyses. Quo significatur, Hominem quondam peccatorem, verbo Dei mox emulatum, offerre debere munus Deo apud templum, orationem scilicet & gratiarum actionem apud Ecclesiam per Christum Jesum Catholicum Patris Sacerdotem. (inquit Tertullianus.)

IN EADEM DOMINICA.

Cum introisset Capharnam, accessit ad eum Centurio, rogans eum, & dicens: Domine, Puer meus jacet in domo paralyticus, & male torquetur. Matt. 8.

De officiis dominorum erga servos, & servorum erga Dominos differendi materiam hodiernum Evangelium subministrat. Centurio curam servi sui gerens, & ad Jesum accedens, ut illius sanitatem ab illo obtineat, exemplum praebet, Dominis Christianis. Servus obediens mandatis Domini sui, praebet exemplum Christianis servis. Dico servo meo, Fac hoc, & facit, Dominorum ergo servos officia, sunt 1. sincera benevolentia & caritas, 2. Cura illorum in necessitatibus tam animae quam corporis, 3. Disciplina & correctio mansuetudine temperata. Quod spectat spiritualia & aeterna bona, pari dilectione servis consulere debent Domini, ac filiis. Domini conservi sunt servorum. . . . Servi qui pravis sunt moribus, nec ad meliorem frugem redire volunt, ex familia ejiciendi, (Lib. 3. Cap. 6. Art. 2. s. 3.)

Reverentia & honoris servorum erga Dominos officia, 1. Illis obsequii debent lubentis animo, absque murmuratione & contradictione, cum bona voluntate, sicut Christo, in omnibus, cum humilitate; 2. Cum summa fidelitate; 3. Cum patientia, conditionem suam amando. . . . Exempla servis imitanda (Ibidem, Art. 1. s. 5.) Famuli & famulae, quibus servitium occasio proxima peccati lethalis est, quod exigant Domini ut eorum peccatis cooperentur, tenentur ab illis discedere; nec ipsorum peccatis servire possunt absque lethali peccati reatu. (Ibid. Art. 3. Regula 14.) Furti rei sunt servi & ancillae, qui res dominorum suorum surripiunt compensationis nomine, quod scilicet suo labori & obsequio stipendium, de quo cum illis convenere, non respondeat. (Lib. 4. Cap. 9. Art. 3. Regula 4.)

IN EADEM DOMINICA.

Amen dico vobis: Non inveni tantam fidem in Israel. Matt. 8.

Miratur Christus, seu nobis admirandam proponit, quam inspiravit Centurioni fidem. Tractus est enim ab eo Centurio ut veniret, illuminatus est ut crederet. Trahitur miris modis ut velit, ab illo qui notis intus in ipsis hominum cordibus operari, non ut homines, quod fieri non potest, nolentes credant, sed ut volentes ex nolentibus fiant. Centurionis fides simplex est, humilis, activa & cum caritate conjuncta. . . . simplex, credit Jesum sola voluntate, solo verbo, conferre posse sanitatem servo suo, quamvis corpore absente: Tantum dic verbo, & sanabitur puer meus. Humilis: se enim indignum agnoscit Christi gratia & descensu in domum suam. Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum, Activa, & cum caritate conjuncta: Ad Jesum enim accedit ut ab eo servi sui sanitatem postulet ac impetret, Accessit ad eum Centurio, rogans eum, & dicens. Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & male torquetur, Centurionis fidem non modo admirari, sed imitari debemus. Fides nostra simplex & humilis esse debet. Fides humilis curiositatem excludit, Dei auctoritate, non humana ratione in rebus salutis duci debemus, Poenae curiositatis in rebus Religionis. (Lib. 1. Quaest. 2. Art. 2. s. 1.) Fides nostra activa esse debet, per caritatem operari. . . . Quamvis fides sine caritate esse possit; tamen sine caritate & bonis operibus non prodest ad salutem. (Ibidem Art. 5.) Quid est credere in Deum? Credendo amare, credendo in eum ire, & membris ejus incorporari. Quid sit discernimur inter, credere Deum, credere Deo, & credere in Deum? (Ibidem s. 3.) Plures moribus & factis atque (Ibidem s. 2.) Omnis arbor quae non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos, (ait Christus.) Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum caelorum: Sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in caelis est, ipse intrabit in regnum.

num calorum. A nobis auferetur regnum Dei, si fidem solam sine caritate & bonis operibus habeamus. Dico autem vobis quod multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham & Isaac, & Jacob in regno caelorum: Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores: Ibi erit fletus & stridor dentium.

DOMINICA III. POST OCTAVAM EPIPHANIAE.

Ascendente Jesu in naviculam, secuti sunt eum Discipuli ejus: & ecce motus magnus factus est in mari, & ut navicula operiretur fluctibus: ipse vero dormiebat. Matth. 8.

Mare, saeculum est, Vita nostra, quasi via navis in medio mari. Tempestates sunt res adverte & tribulationes quibus jactamur. Tranquillitas Christi imperio facta, solatium est per Christi gratiam datum Christianis, qui in rebus adversis ipsi fideliter adherent. Res adverte & tribulationes, sunt portio Discipulorum Christi in hac vita. Ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus. Ad Christum Jesum confugiendum est, cum rebus adversis jactamur, per fidem excitandum est in cordibus nostris, & dicendum: Domine salva nos, perimus. Fide & oratione nostra solatium caeleste impetramus, ne desiciamus in tribulatione. Tunc surgens imperavit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna. . . . Divinae providentiae non repugnant prosperitates divinum, & res adverte justorum. Justorum adversitas & tribulatio, Dei beneficium est. Prosperitates, impiorum supplicium. Calamitates ut Dei favores excipere debemus (Lib. 1. Quaest. 2. Art. 1. s. 53.)

Prope divinum est, tribulationes pro Christo pati. Christus enim se adjungit in societatem justorum qui adverte patiuntur. Cum Nabuchodonosor tres diei servos in fornace ignis ardentis mitti iussisset, admiratus quod illi non manerent, Deumque in medio ignis laudarent, ait: Ecce ego video quatuor viros solutos, & ambulantes in medio ignis, & nihil corruptionis in eis est, & species quasi similis Filio Dei. Patitur se Deus cum pueris in camino ignis numerari.

Daniel 3. 22.

Homil. 12. in Canticum Cant.

Psal. 77.

R. Reg. 20. 21.

Job. 6. 4. Lib. 7. Moral. in Job. cap. 3.

Psal. 141.

Psal. 76.

iamnum jactatur, persecutionibus Paganorum, erroribus Haereticorum, scissuris Schismaticorum, scandalis iniquorum Christianorum. Sancti omnes, & imprimis Apostoli, multas calamitates & tribulationes passi sunt, quas tempestas naviculam jactans & cooperiens fluctibus in medio mari stuantem praesignificabat. Hoc illis postea clarius praedixit Christus: Tradent enim vos in Conciliis, & in Synagogis suis flagellabunt vos, & ad Praefides & Reges ducentur propter me, in testimonium illis & gentibus. . . . Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium, & insurgent filii in parentes: & morte eos afficient, & eritis odio omnibus propter nomen meum. . . . Qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est me dignus. Qui invenit animam suam, perdet illam: & qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam. . . . Venit hora, & nunc est, ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se praestare Deo, Christus per labores, & dolores, in quo in vita & morte sua passus est, introivit in gloriam suam. Nonne haec oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? Sic etiam electos per multas tribulationes introire oportet in Regnum Dei. Christus praedicit labores super labores ubique in finem venturos ipsi saeculo, & tu vis ab illis laboribus exceptum esse Christianum? Qui quia Christianus est, aliquid plus passurus est in hoc saeculo. Etenim ait Apostolus. Omnes qui volunt in Christo vivere, persecutionem patientur. . . . Attende ad passiones Christi, attende ad illum sine ullo peccato, quae non rapuit exsolventem. Attende ad Scripturam discentem: Flagellat autem omnem filium quem recipit. Et para te flagellari aut certe non queras recipi. Si exceptus a passione flagellatorum, exceptus a numero filiorum. Hanc, inquit, flagellat omnem filium? Proxius ita flagellat omnem filium, ut & unicum. Unicus ille de Patris substantia natus, aequalis Patri in forma Dei, Verbum per quem facta sunt omnia, non habebat unde flagellaretur: Ad hoc carne indutus est, ut sine flagello non esset. Quotquot Deo placuerunt, tribulationibus probati sunt, Abraham, Isaac, Jacob, Moyses, Job, Prophetae, tres Pueri, Tobias, Apostoli, Martyres, sancti Confessores, Virgines sacrae.

Matth. 10. 17. 21. 38. 39.

Joan. 16. 2.

Luc. 24. 26.

S. August. Serm. 46. de Pastorib.

Hebr. 12. 6.

Psal. 116.

S. Joannes Chrysol. Homil. 4. ad Pop. Antioch. Jerem. 43.

Justis salutaris tribulatio est. Nisi tentatio, nec corona: Nisi certamina, nec praemia: Nisi stadia, nec honores: Nisi tribulatio, nec remissio: Nisi hyems, nec aestas. Qui seminat in lacrymis, in exultatione metent. Non sic semina densius imber germinare & crescere facit, ut pietatis leber excitat, & vernare facit ex lacrynis rucns; imber: hic animam detergit, irrigat mentem, doctrinae germen brevi progredi facit. Propterea & profundum sulcum profcindere necessarium. Hoc & Propheta admonuit: Novate, inquit, vobis novale, & nolite serere super spinas. Quemadmodum igitur qui aratrum immittit, inferne terram proruit, tutam feminibus custodiam parans, ne iacta in superficie remaneant, sed in ipsos terrae sinus condatur, & in tuto radices figant: sic & nos facere necessarium, & tantanquam aratro tribulationis utentes, cordis profundum scindere. Hoc enim & alius Propheta admonet, dicens: Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra. Corda igitur scindamus, ut si qua mala herba, & dolosa cogitatio nobis inest, radicitus eam vellamus, & puras pietatis feminibus terras exhibeamus. Nisi enim nunc renovemus, nisi nunc seminemus, nisi nunc fundamus lacrymas, cum adest tribulatio, quando unquam in compunctionem veniemus? Num quando remissio & deliciae fuerint? Sed hoc fieri non potest: remissio enim & deliciae in segnitium inducere consueverunt: Sicut tribulatio ad industriam revocare, & mentem exterius circa multa vagantem & occupatam ad sese convertere. Nam & cum agricola femina cum multo labore collecta feminaverit, ut adveniat imber exoptat: & ignarus quidem omnia quae fiunt cernens, admirabitur, forteque apud seipsum dicit: Quid hic homo tandem facit? Collecta dissipat, nec dissipat: tantum, sed & terrae cum multa cura committet, ne facile colligi possint: Nec committet tantum, sed & optat vehementem fieri pluviam, ut projecta omnia marcescant, & lutum fiant: & turbatur cernens erumpere fulmina, & fulgura coruscare: agricola vero non ita, sed gaudet tempestatem cernens: Non enim praesentia respicit, sed futura spectat: Non respicit ad fulmina, sed manipulos computat: Non marcescentia femina, sed vernantes spicas: Non gravem imbrem, sed jucundissimam aream vult: Idem & nos non praesentem spectemus tribulationem, aut dolorem, sed

sed orientem ex ipsa utilitatem, ex ipsa nascen-
 tem fructum.
 „Sicut aurum est aquis immoretur, propriam
 „præfert speciem, siue in confiatorium ceciderit,
 „splendidus rursus apparet; Lutum vero & fœ-
 „num, siue aquis immiseri accidat, hoc quidem
 „marcescit, illud vero dissolvitur: siue in ignem
 „ceciderit hoc quidem frigitur, illud autem com-
 „buritur: Sic certe & iustus & peccator: Ille qui-
 „dem siue remissione fruatur, manet splendidus,
 „sicut aurum aq̄re immersum; siue in tentationem
 „ceciderit, splendidior fit, sicut aurum igne exa-
 „minatam. Peccator vero siue remissionem nanci-
 „scatur, dissolvitur & marcescit, sicut fœnum &
 „lutum aq̄re immorans; siue tentationem sustineat,
 „comburitur & perditur, sicut fœnum & lutum ab
 „igne. Non igitur conficiamur præsentibus malis;
 „si enim peccata habeamus, destruuntur & combu-
 „runtur facile per tribulationem: Si vero virtutem
 „habeas, illustraris & splendescis per ipsam; si con-
 „tinue vigiles, & sobrios sis, eris omni damno
 „superior. Non enim tentationum natura, sed ten-
 „tationum segnitias, ruinas efficere solet. For-
 „tem virum tribulatio fortiorum reddit. Quis hoc
 „ait? B. Paulus in tribulatione nutritur: *Tribulatio
 „patientiam operatur; patientia vero probationem,
 „probatio vero spem.* Et sicut firmas arbores ven-
 „torum impetus irruens & undique iactans non
 „evellit, sed & firmiores reddit; sic & animam
 „sanctam, & pie viventem, tentationum & tri-
 „bulationum incurfus non supplantant, atque etiam
 „ad maiorem patientiam præparant: Sicut & bea-
 „tum Job splendidiorem & venerabiliorem reddide-
 „runt. Itaque *Omne gaudium existimate, fratres
 „mei, cum in tentationes varias inciditis: Sciens
 „quod probatio fidei vestra patientiam operatur. Pa-
 „tientia autem opus perfectum est: Ut sitis perfecti
 „integri in nullo deficientes.*
 Res adversas & tribulationes a Deo vobis immit-
 ti ne dubitatis. Cum B. Job dicite: *Manus Domini
 tetigit me.* Sub visibili manu hominis persequentis,
 invisibilem Dei manum, cujus instrumentum est,
 adorare. „Lætamini in Domino & exultate iusti,
 „& gloriamini omnes recti corde. Quid est, *recti
 „corde?* Non resistentis Deo. Inter rectum cor, &
 „pravum cor hoc interest: Quisquis homo quicquid
 „patitur præter voluntatem, afflictiones, mœrores,
 „labores, humiliaiones, non tribuit nisi voluntati
 „Dei iustæ, non illi dans insipientiam, quod quasi
 „nesciat quid agat, quia talem flagellat & talibus
 „parcit; ipse est rectus corde: Perverſi autem cor-
 „de sunt, & pravi, & distorti, qui omnia quæ
 „patuntur mala, sique se pati dicunt, dantes illi
 „iniquitatem, per cuius voluntatem patiuntur; aut
 „quia non ei audent dare iniquitatem, auferunt
 „gubernationem... Rectus est Deus, & ideo distor-
 „tum cor illi non acquiescit. „Gloriamini omnes
 „recti corde. *Quomodo gloriantur?* Non solum au-
 „tem, dicit Apostolus, Sed & gloriamur in tribula-
 „tionibus. *Sic est rectum cor. Cuiusque aliquid ac-
 „cidit, dicat, Dominus dedit, Dominus abstulit; si-
 „cut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Do-
 „mini benedictum. Quis abstulit? Quid abstulit? Cui
 „abstulit? Quando abstulit? Profusus ad Deum
 „num refer flagellum tuum, quia nec diabolus tibi a-
 „liquod facit, nisi, ille permittat qui desuper habet po-
 „testatem, aut ad peccatum, aut ad disciplinam; ad pe-
 „ccatum impii, ad disciplinam filii.*
 Christum dormire ne putetis, cum vobis calami-
 tatem aliquam immittit. *Ecce non dormitabit, ne-
 „que dormiet, qui custodit Israel.* Fidem vestram
 excitare: *Quid timidi estis, modicæ fidei? Ad Ie-
 „sum accedite per fidem vivam, illius auxilium im-
 „plorate, clamantes cum Apostolis, Domine, salva
 „nos, perimus.* Ille solus ventis & mari imperare,
 „solus ille tempestatem sedare potest, qui est *Refu-
 „gium nostrum & virtus, adiutor in tribulationi-
 „bus quæ invenerunt nos nimis.* Ad Deum, non ad
 „homines confugiendum, in Deo non in hominibus
 „spes nostra ponenda est in rebus adversis. *Da nobis
 „auxilium de tribulatione, quia vana salus hominis.*
 Illi soli in tribulatione non pereunt, & tentationi
 „non succumbunt, in quorum cordibus per fidem
 „Christus habitat. *Nisi quia Dominus erat in nobis,
 „cum exurgerent homines in nos, forte vivos de-
 „gluississet nos: Cum irasceretur furor eorum in nos,
 „forsitan aqua absorbuisset nos. . . . Torrentem pertran-
 „sivisset anima nostra. . . . Benedictus Dominus, qui non
 „dedit nos in captivitate dentibus eorum. Anima nostra
 „fecit passer crepta est de laqueo venantium: Laqueus
 „contritus est, & nos liberati sumus. Adjutorium no-
 „strum in nomine Domini.* „N. putes hoc viribus
 „tuis te posse, attende cuius est opus ut eruaris
 „(nam si superberis, in miscipulam cadis:) mu-

scipula est dulcedo vitæ hujus. Vita ista transitura
 „est, & qui dulcedine ejus capti fuerint, & per
 „hanc dulcedinem offenderint Deum, cum ista vita
 „transibunt. Illi soli non peribunt in tribulatione,
 „qui in miscipula non hæserint. Illos solos non
 „absorbent fluctus operientes navicularum. Illi soli
 „non patientur naufragium, qui adiutorium suum
 „posuerint in nomine Domini. „Multi naufragave-
 „runt cum Paulo; amatores hujus sæculi, Passi
 „sunt naufragium, & nudi omnes exierunt; illi
 „& quod foris habebant, amiserunt, & domum
 „cordis sui invenerunt inanem; *Paulus autem in
 „corde ferebat patrimonium fidei suæ, nullis fluctibus,
 „nullis tempestatibus potuit auferri; nudus exiit, &
 „divos exiit: quia adiutorium ejus in nomine Domi-
 „ni. Non enim, inquit, volumus ignorare vos, fra-
 „tres, de tribulatione nostra, quæ facta est in Asia,
 „quoniam supra modum gratiam sumus supra virtutem,
 „ita ut tederet nos etiam vivere. Sed ipsi in no-
 „bismetipsis responsum mortis habuimus, ut non finis
 „fidentes in nobis, sed in Deo, qui suscitavit mortuos:
 „Qui de tamis periculis nos eripuit & eruit: In quem
 „speramus quoniam adhuc & eripiet. Rerum adverſa-
 „rum tempestate iactatis vela contrahenda sunt, libe-
 „rioris ac solutionis vitæ licentia comprimenda. One-
 „ra projicienda in mare; Deponentes omne pondus,
 „& circumflans nos peccatum. Anchora jacenda, ut
 „firmetur navis. Confugiendum est ad tenendam
 „proprietatem spem, quam sicut anchoram habemus ani-
 „me tutam ac firmam. Tunc Christus imperabit ven-
 „tis & mari, & fiet tranquillitas magna. *Cum ipso
 „sum in tribulatione, inquit, eripam eum, & glorifi-
 „cabo eum. . . . Quoniam in me speravit, liberabo
 „eum. Clamabit ad me, & ego exaudiam eum.* Spes
 „ista nos consolatur & roborat in rebus adversis, co-
 „gitantes quod Beati qui persecutionem patiuntur pro-
 „pter justitiam, quoniam ipsorum est regnum celorum:
 „Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur scientes
 „quod sicut socii passionum estis, sic eritis & consolati-
 „onis; & si commortui sumus, & corvoremus: Si
 „sustinebimus, & conregnabimus. . . . Id enim quod in
 „præsentia est momentaneum & leve tribulationis no-
 „stræ, supra modum in sublimitate æternum gloria
 „pondus operatur in nobis, non contemplantibus nobis
 „que videntur, sed que non videntur. *Quæ enim
 „videntur, temporalia sunt: quæ autem non videntur,
 „æterna. Ita fiet ut gaudeamus in tribulationibus, eai-
 „que ut Dei favores amplectamur, & in eis Deo gra-
 „tias agamus. Spe gaudentes, in tribulatione patien-
 „tes. In gravibus tentationibus actus fidei est elici-
 „endus. (Lib. 4. Quæst. 2. Art. 8. Regula 13.)
 „Contra præceptum Ipei lethaliter peccant, qui in
 „carne & homine magis quam in Dei auxilio confi-
 „dunt, (Ibidem Art. 9. Regula 5.) Forte turbatur
 „cor tuum, quia excidit tibi in quem crederis: in-
 „tolerabiliter pateris, quia non venit tibi in mentem
 „quid pro te pertulerit Christus. *Si in mentem non
 „tibi venit Christus, dormit: excita Christum, recole
 „fidem. Tunc enim in te dormit Christus, si oblitus es
 „passiones Christi: tunc in te vigilat Christus, si me-
 „morasti passionum Christi. Cum autem pleno corde in-
 „tuitus fueris quid ille fuerit passus, nonne æqua
 „animo & tu tolerabis, & fortasse gaudens, quia in-
 „venit erit aliqua similitudine passionum Regis tui.
 „Cum ergo ista cogitas consolari & gaudere cœperis,
 „ille surrexit, ille ventis imperavit: ideo facta est
 „tranquillitas. Expectabam eum qui saluum me fecit a
 „pussillanimitate spiritus, & tempestate. Nullum ma-
 „jus, nullum melius negotium est in tribulatione, (in-
 „quit S. Augustinus) quam recedere ab eo strepitum
 „qui foris est, & ire in interiora mentis secretior; ibi
 „Deum invocare, ubi nemo videt mentem & sub-
 „venientem; illius cubiculi aduersus omnem extrin-
 „secus illatam molestiam ostium claudere, humiliare
 „seipsum in confessione peccati, magnificare Deum &
 „corripientem, & consolantem: & cum Propheta
 „dicere: *Virga tua & baculus tuus, ipsa me con-
 „solata sunt.****

DOMINICA IV. POST OCTAVAM
EPIPHANIÆ.

Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo?
 Unde ergo habet Zizania? & ait illis: Inimicus
 homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei: Vis imus
 & colligimus ea? Et ait, Non, ne forte colligentes
 Zizania, eradicemus simul & triticum. Matth. 13.

Anc parabolam Discipulis suis Christus expli-
 care dignatus est. Qui seminat bonum semen,
 Filius hominis, id est, ipse Christus est. Ager est
 mundus. Bonum semen, sunt filii regni, id est,
 electi. Zizania, sunt peccatores, filii nequam, et
 prohi. Inimicus qui seminavit ea, est diabolus.
 Messis,

Messis, consummatio sæculi, Messores Angeli sunt.
 Sicut ergo colliguntur zizania, & igni comburuntur,
 sic erit in consummatione sæculi. „Mittet Fi-
 „lius hominis Angelos suos, colligent de regno
 „ejus omnia scandaia, & eos qui faciunt iniqui-
 „tatem: & mittent eos in caminum ignis. Ibi erit
 „fletus & stridor dentium. Tunc iusti fulgebunt
 „sicut sol in regno Patris eorum.
 Bonum semen a Christo seminatus. Illius opus est
 „justificatio peccatoris, non minus quam creatio ho-
 „minis. *Non solum homines, sed etiam iustos (si ta-
 „men sumus) ipse fecit nos, & non ipsi nos. Ipsius
 „enim sumus signentium (inquit Apostolus) creati in
 „Christo Jesu in operibus bonis, quæ præparavit Deus
 „ut in illis ambularem. Resurrexit Christus propter
 „justificationem nostram. Erat opus Dei, non solum
 „quia homo est, sed etiam quia iustus est. Melius est
 „enim iustum esse, quam te hominem esse. Si hominem
 „te fecit Deus, & iustum tu te facis, melius aliquid
 „facies, quam fecit Deus, Sed sine te fecit te Deus.
 „Non enim adhibuisti aliquem consensum ut te faceret
 „Deus. Quomodo consentiebas, qui non eras? Qui ergo
 „fecit te sine te, non te justificat sine te. Fecit ne-
 „scientem, justificat volentem. Tamen ipse justificat,
 „ne sit iustitia tua. Primus homo in gratia & iustitia
 „originali creatus. Sic bonum semen a Deo seminatur,
 „(Lib. 1. Quæst. 2. Art. 2. §. 47.) Zizania a diabolo,
 „cujus invidia peccatum intravit in mundum. Deum
 „non esse auctorem peccati, dogma fidei est. (Lib. 3.
 „Cap. 1. Art. 3.) Improbi membra sunt & filii dia-
 „boli, cujus præcipua operatio, hominis est everſio.
 „Varia ejus artes, Vigilat dum homines dormiunt, &
 „zizania bono semini supereminat. Verumtamen zi-
 „zania non sunt homines nisi velint, Diaboli opus
 „unum est, tentare quod in te est, an velis, ut ubi
 „voluisti, sequatur ut & sibi subiungat, non operatus
 „in te voluntatem: sed nactus occasionem voluntatis.
 „Zizania in agro hujus mundi, immo in agro Ec-
 „clesiæ, bono semini sunt admixta. Ecclesia bonos
 „& malos complectitur, (Lib. 1. Art. 10. §. 3.)
 „Omnes qui terræ sapiunt, omnes qui felicitatem ter-
 „renam Deo præferunt; omnes qui sua querunt, non
 „quæ Jesu Christi, ad unam illam civitatem perti-
 „nent, quæ dicitur Babylonia mystice, & habet regem
 „diabolum. Omnes autem qui ea quæ iustum sunt sa-
 „piunt, qui celestia meditantur, qui cum sollicitudine
 „in sæculo vivunt ne Deum offendant, qui cœrent
 „peccare, quos peccantes non pudet confiteri, humiles,
 „mites, sancti, iusti, pii, boni, omnes ad unam ci-
 „vitatem pertinent, quæ Regem habet Christum. . . .
 „Hæc duo corpora sub duobus Regibus agentia, ad
 „singulas civitates pertinentia, aduersantur sibi usque
 „in finem sæculi, donec fiat ex commixtione separa-
 „tio. . . . Hebræi in Aegypto mactabant & immola-
 „bant boves & oves, quæ Aegyptii colebant velut
 „numina: hinc murum inter eos odium. Abomina-
 „tiones Aegyptiorum immolabant Domino Deo nostro,
 „quod si mactaverimus ea quæ colunt Aegyptii coram
 „eis, lapidibus non obruent; (inquit Moyses.) Ita
 „iusti mactant & contemunt, quæ mundi sectato-
 „res amant & bene colunt ut numina, divitias, ho-
 „nores, voluptates. Quæ isti abominantur, ut jeju-
 „nia, & reliquas mortificationes carnis, humiliatio-
 „nes, persecutiones, paupertatem, contemptum, pii
 „amant & sectantur. Hinc Cain contra Abel, Is-
 „mael contra Isaac, Esau contra Jacob, Agar contra
 „Saram, fratres contra Josephum, Saul contra Da-
 „videm, filii hominum contra filios Dei. Hinc Chri-
 „stus Discipulis suis ait: *Si de mundo fuissetis, mun-
 „dus quod suum erat diligeret; quia vero de mundo
 „non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea
 „odit vos mundus.*
 Tolerat autem Christus zizania bono semini per-
 mixta usque ad tempus messis, id est, usque ad
 consummationem sæculi, ob multas rationes, 1.
 Ut zizania, quod per ejus gratiam fieri potest, in
 triticum convertantur, ut peccatores poenitentiam
 agant. *Convertimini ad me, & convertar ad vos;
 „ait Dominus exercituum. Ne sitis sicut patres vestri,
 „ad quos clamabant Propheta priores, dicentes. Hæc
 „dicit Dominus exercituum. Convertimini de viis ve-
 „stris malis, & de cogitationibus vestris pessimis: &
 „non audiverunt, neque attendent ad me. Si zizania
 „Dei bonitas non toleraret, nec Mattheum de pub-
 „licano Evangelistam, nec Paulum de persecutore
 „Apostolum Ecclesiæ possideret. Sed nisi convertantur
 „peccatores, nisi zizania triticum fiant, tempore
 „messis in faucibus colligentur, & in ignem æ-
 „ternum mittentur. *Existimas, (o peccator) quia
 „in effugis iudicium Dei? An divitias bonitatis
 „ejus, & patientiæ, & longanimitatis contemnis?
 „Ignoras quoniam benignitas Dei ad poenitentiam te
 „adducit? Secundum autem duritiam tuam, & im-
 „penitentem cor, reſervavit tibi iram in die iræ &
 „manifesti.***

revelationis iusti iudicii Dei. „O Christiani mali, S. August.
 „o qui implendo premitis Ecclesiam male vivere. Serm. 73.
 „do: corrigite vos antequam messis adveniat. Non alius de De-
 „dicatis, Peccavi, & quid accidit mihi? Non per-
 „didit Deus potentiam, sed a te exigit poeniten-
 „tiam, Hoc dico malis, & tamen Christianis, hoc
 „dico zizaniis. In agro enim sunt: & fieri potest,
 „ut qui hodie sunt zizania, cras sint frumentum.
 Secundo Christus tolerat zizania bono semini permix-
 ta ad bonorum exercitationem. *Omnia malus (inquit
 „S. Augustinus) aut ideo vivit ut corrigatur, aut ideo
 „vivit ut per illum bonus exerceatur. Hoc animo
 „David considerabat Semei illi maledicentem, & la-
 „pidibus ipsum impetentem: Dimittite, inquit, eum
 „ut maledicat: Dominus enim præcepit ei ut maledi-
 „ceret David, & quis est qui audeat dicere, quare
 „sic fecerit? Dimittite eum ut maledicat iuxta præce-
 „ptum Domini: si forte respiciat Dominus afflictionem
 „meam, & reddat mihi Dominus bonum pro maledi-
 „catione hac hodierna.*
 Quam utiles sint mali bonis exercendis ostendit
 „S. Gregorius, lib. 26. „Moralium, cap. 9. Repro-
 „bora nequitia (inquit) tritura more electorum
 „vitam quasi grana a paleis separans, premit ut
 „purget. Mali enim bonos magis ab hujus mun-
 „di desiderii expediunt, dum affligunt: quia dum
 „multa eis hic violenta ingerunt, festinare illos
 „ad superna compellunt. . . . Quod bene de Israe-
 „litico populo vocante Moysè, & Pharaone Rege
 „sæviente signatum est. Tunc namque Moyses ad
 „vocandum missus est, cum jam Pharaon duris ope-
 „ribus ad opprimendum fuerat excitatus: ut Israe-
 „litarum mentes Aegypto deformiter inhaerentes,
 „alii dum vocaret quasi traheret, alius quasi im-
 „pelleret, dum sæviere: & plebs in sevitio turpi-
 „ter fixa, vel provocata bonis, vel malis impulsa
 „moveretur. Hoc quotidie agitur, dum prædicatis
 „cœlestibus præmis, sævire in electos reprobi peri-
 „mittuntur: ut si ad repromissioni terram vocati
 „exire negligimus, presturis saltem sævientiibus
 „impellamur: atque hæc Aegyptus, videlicet vita
 „præfens, quæ nos oppresse blandiens, adjuvat
 „premens: & quæ dum fovit, servitutis iugo cor-
 „trivit, libertatis viam, dum cruciat, ostendat.
 Cum Deus zizania, id est, malos toleret; debe-
 mus & nos tolerare, si boni sumus. Si non tolera-
 mus, ipsi zizania evadimus per impatientiam &
 murmurationem. De Christiana in malis tolerandis
 patientia, lege Lib. 3. Tract. de Virtutibus, Cap. 2.
 Art. 4. §. 3. N. 6. Ore suo benedicentibus, (inquit
 „Propheta) & corde suo maledicebant. Verumtamen
 „Deo subjecta est anima mea, quoniam ab ipso patientia
 „mea. . . . Quæ patientia inter tanta scandaia, Psal. 61.
 „nisi quia si id quod non videmus, speramus, per S. August.
 „patientiam expectamus? Venit dolor meus, ve-
 „niet & requies mea: venit tribulatio mea, veniet
 „& purgatio mea. Numquid lucet aurum in for-
 „nace aurificis? In fornace lucebit, in ornameto
 „lucebit: patietur tamen fornacem, ut purgatum
 „a fordibus veniat ad lucem. Fornax ista, ibi pa-
 „lea, ibi aurum, ad hanc fiat aurificis: in fornax
 „ce ardet palea & purgatur aurum: illa in cinere,
 „rem vertitur, a fordibus illud exiit. *Fornax S. August. in
 „mundus, palea iniqui, aurum iusti, ignis tribula-
 „tio, artifex Deus: quod vult ergo artifex facio; Psal. 33.
 „ubi me ponit aurifex, tolero; jubeor ego tolerare,
 „novit ille purgare. Malos ergo tolerare, zizania to-
 „leret Ecclesiæ leges, est cum illis interim com-
 „munem habens pluviam, sed tamen horreum. non
 „habitura commune. Illos tamen ita tolerare ut
 „pravis eorum operibus non communicetis, sed bonis
 „operibus vestris & sancta conversatione ea potius
 „arguatis. Et nolite communicare operibus instructuosis
 „tenebrarum, magis autem redarguite. Malos diligite,
 „orate ut zizania triticum fiant. *Contristatus sum in
 „exercitatione mea, inquit Propheta, & conturbatus
 „sum a voce inimici, & a tribulatione peccatoris,
 „quoniam declinaverunt in me iniquitates, & in ira
 „molesti erant mihi. Timor & tremor venerunt super
 „me, & conturbaverunt me tenebræ. Et dixi: Quis da-
 „bit mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & re-
 „quiescam? Ecce elongavi fugiens, & mansi in soli-
 „tudine. . . . Conatur homo plerumque corrigere ho-
 „mines distortos, pravos, pertinentes quidem ad
 „curam suam, sed in quibus deficit omnis huma-
 „na industria & vigilantia: corrigere non potest,
 „pati necesse est. Et qui corrigi non potest, tuus
 „est, aut confortio generis humani, aut plerum-
 „que Ecclesiastica communione, intus est, quid fa-
 „cies? quo ibis? quo te separabis, ut ista non
 „patiaris? Sed adesto, loquere, exhortare, blan-
 „dire, minare, corripere. Feci omnia, quicquid vi-
 „rium habui, impendi & expressi, nihil me video
 „profecisse; omnis opera intumpta est, dolor re-
 „manſit.**

Rom. 5.

Jacobi 1. 2.

Job. 9. 12.

Psal. 13.
Enarrat. in
hunc Palm.

Rom. 5. 3.

Psal. 120. 4.

Psal. 45. 1.

Psal. 59. 13.

Psal. 123.

S. August. in
hunc Palm-
num.

2. Cor. 1. 8.
9. 10.

Hebr. 12. 1.

Hebr. 9. 18.

Matth. 5.
2. Cor. 1. 7.

2. Tim. 2.
11. 12.

2. Cor. 4.
17. 18.

Rom. 12. 10.

S. August. in
Psal. 54.

S. August. in
Psal. 54.

Joann. 15. 19.

Zachar. 1. 4.

Rom. 2. 4.

S. August. in
Psal. 54.

S. August. in
2. Reg. 10.

Psal. 61.

S. August. in
Psal. 33.

Enarrat. 3.

Psal. 54.

S. August. in
Psal. 54.

manfit, Quomodo ergo requiescet cor meum a talibus, nisi ut dicam, Quis dabit mihi pennas sicut columbae, tamen, non sicut corvo. Columba a molestis quærit evolationem, sed non amittit dilectionem. Columba enim pro signo gemitus ponitur, & in ea gemitus amatur. Cum malis igitur necessario vivens, gemit & ora. Multi iusti pennas optant, sed plerumque ita ligantur ut volare non possint. Forte enim non ligantur vilco, sed ligantur officio. Et si in desertum illis fugere liceret, ibique illos cum multis congregaret caritas, & in ipsis multis malos ad exercitationem suam invenirent. Quia in omni congregatione multitudinis, necesse est ut inveniantur mali. Deus enim qui novit exercendos nos, miscet nobis & non perseveraturos; aut certe ita simulatos, ut non inchoaverint in quo perseverare deberent. Novit enim necessarium esse nobis ut feramus malos, & proficiat quod boni sumus. Novit Christus Traditorem suum, Illius malo magnum bonum operatus est: & tamen inter duodecim delectus est, ne ipse duodenarius tam exiguus numerus esset sine malo. Hoc ad exemplum nostræ patientiæ, quoniam necesse erat ut inter malos viveremus, necesse erat ut malos sive scientes, sive nescientes toleraremus: exemplum patientiæ præbuit ne desitias, cum caperis inter malos vivere.

DOMINICA V. POST OCTAVAM EPIPHANIE.

simile est Regnum Cælorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo. . . . Simile est Regnum Cælorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinae satis tribus, donec fermentatum est totum. Matth. 13.

Rani sinapis, & fermenti parabolæ a Christo propositæ, initium & progressum Christianæ Religionis & veræ Ecclesiæ significant. In ortu suo minimum est granum sinapis, sed cum creverit, fit arbor; ita ut volucres cæli in eam advolent, & in ramis ejus habitent. Modicum fermentum, sed in tribus farinae satis absconditum, totam massam extollit & dilatat. Ita Religio Christiana Evangelii prædicatione, Christi veri Dei humilitate, verbo crucis fundata, in ortu suo minima erat; cum Paganorum superstitione, & Philoſophorum sectis longe lateque diffusis comparata: sed in sui progressu & propagatione tantum & tam admirabile incrementum habuit, ut terram impleat, ad eamque confluant omnes Gentes Christo in hereditatem a Patre datæ. Possida a me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ. . . . Reminiscantur & convertentur ad Dominum universi fines terræ, & adorabunt in conspectu ejus universæ familiæ gentium: quoniam Domini est regnum, & ipse dominabitur gentium. . . . Et dominabitur a mari usque ad mare, & a flumine usque ad terminos orientis terrarum. . . . Et adorabunt eum omnes reges terræ, omnes gentes servient ei. Et erit in novissimis diebus præparatus mons domus Domini in vertice montium, & elevabitur super colles, & fluent ad eum omnes gentes: & ibunt populi multi, & dicent: Venite, & ascendamus ad montem Domini, & ad domum Dei Jacob; & docebit nos vias suas, & ambulabimus in semitis ejus: quia de Sion exhibitæ Lex, & verbum Domini de Jerusalem; & iudicabit gentes, & arguet populos multos. Hac ratione Ecclesia Christi vere Catholica est, id est universalis. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 10. §. 5.) Sed & divinæ caritatis fermento, sub confessione trium in una essentia Sanctissimæ Trinitatis personarum dilatata, conservavit unitatem suam. . . . Unum corpus, & unus spiritus, sicut vocati estis in una spe, & vocationis vestræ. Unus Dominus, una fides, unum baptisma. Ecclesia Christi una est. Unde ab ejus communione Hæretici & Schismatici excluduntur. (Ibid. §. 6.) A Christo per Apostolos granum sinapis, id est, Evangelium in agro suo seminante, fundata est. Hinc Apostolica dicitur. (Ibid. §. 8.)

Evidens est evidentia morali, Religionem Christianam Catholicam solum esse in terris veram Religionem. (Lib. 1. Quæst. 1.) Christianæ Religionis veritas demonstratur, 1. Ex Prophetarum vaticiniis. 2. Ex miraculis. 3. Ex Evangelii prædicatione, & Ecclesiæ propagatione a viris pauperibus, ignobilibus & rudibus facta. 4. Ex constantia Martyrum. 5. Ex ipsius Religionis Christianæ sanctitate. (Lib. 1. Quæst. 1. Art. 5.) Ecclesiam sanctam, sicut unam, Catholicam, & Apostolicam credimus ac profitemur. (Quæst. 2. Art. 10. §. 4.) Ecclesia maxime diligenda & observanda est. . . . Reverentia & obedientia Ecclesiæ pastoribus debita. . . . In Ecclesiæ ju-

dicio acquiescendum. . . . Ecclesiæ malis & calamitatibus compatiendum. . . . Ad mortem pro Ecclesiâ subeundam parati esse debemus. . . . Ecclesiam offendit, qui Christum offendit, & e contrario. . . . Eos qui ab Ecclesia separati sunt, urgere debemus ut ad ejus unitatem redeant: eos qui nobiscum intus sunt, ad Dei & Ecclesiæ amorem accendere. (Ibid. §. 9.) Membra sumus Ecclesiæ Catholicæ, Christianæ & Catholicam Religionem profitemur, ne vivamus ut Pagani, immo pejor quam plerique ipsorum, pejus quam Hæretici. Cantamus in Ecclesiâ: Salvos nos fac, Domine Deus noster, & congrega nos de nationibus, ut confiteamur nomini sancto tuo. . . . Qui miscetur gentibus, salvi non sunt; salvantur autem qui congregantur de gentibus; salute fidei, salute spei, salute sincerissimæ caritatis, salute spiritali, salute promissorum Dei. Qui ergo credit, sperat, & amat, non continuo salvus dicendus est. Interest enim quid credat, quid speret, & quid amet. Nemo quippe vivit in quacumque vita sine tribus istis animæ affectionibus, credendi, sperandi, amandi. Si non credis quod credunt gentes, non speras quod sperant gentes, non amas quod amant gentes; congregaris de gentibus, segregaris, hoc est separaris de gentibus. Nec te terreat commixtio corporalis in tanta separatione mentis. Quid enim tam separatum, quam ut credant illi dæmones Deos, credas tu qui unus & verus est Deus? Sperent illi inania sæculi, speres tu æternam vitam cum Christo? Ament illi mundum, ames tu artificem mundi? Qui ergo aliud credit, aliud sperat, aliud amat, vita prober, factis ostendat. Christus Jesus pretium dedit sanguinem suum, vitam suam, labores suos, passionem suam, mortem suam, ut nos redimeret, ut congregaret de gentibus. . . . Si autem miseris gentibus, non vis sequi eum qui te redemit. Miseris autem gentibus vita, factis, corde, talia credendo, talia sperando, talia diligendo: Ingratus es Redemptori tuo, nec agnoscis pretium tuum, sanguinem Agni immaculati. Ut ergo sequaris Redemptorem tuum, noli te miscere gentibus similitudine morum atque factorum. . . . Dant illi sumptus pro cultu, pro festis in honorem Deorum suorum: date vos elemosynas in honorem Christi, qui sibi datum reputat quod pauperibus erogatur. Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Avocantur Pagani cantionibus luxuriarum, avocate vos sermonibus Scripturarum. Currunt illi ad theatrum, vos ad Ecclesiam. Inebriantur illi, vos jejunate. Hæc si faciatis, bene cantatis: Salvos nos fac Domine Deus noster, & congrega nos de nationibus, ut confiteamur nomini sancto tuo, & gloriamur in laude tua.

DOMINICA SEPTUAGESIMÆ.

Quid hic statis tota die otiosi? Matth. 20. 6.

Cum omnium creaturarum vocibus homines otiosos, qui tempore ad salutem sibi concessa abutuntur, Deus increpasset; cum eorum corporem & signitatem arguisset Adami exemplo, qui postus est in paradiso voluptatis, ut operaretur & custodiret illum: Samsonis, qui in sinu Dalilæ dormiens, a Philistæis captus est, excæcatus & illusus: Davidis, qui domi in otio voluptario manens, quo tempore solent Reges ad bella procedere, in adulterium & homicidium lapsus est: Salomonis, quem otium & abusus summæ pacis, quam illi Deus concesserat, corrupit, ut in libidinem effusus, mulierum alienigenarum Deos adoraret: Mulieris fornicæ, quæ panem otiosa non comedit: Cum docuisset quod Homo nascitur ad laborem & avis ad volatum: Cum pigrum ad fornicam misisset, ejus exemplo erudiendum: Cum otium multorum malorum fontem esse docuisset: Cum (inquam) his omnibus exemplis hominum otiosorum ignaviam Deus arguisset, novissime locutus est illis in Filio suo Christo Jesu, quem constituit heredem universorum, per quem se ite & sæcula, & qui salutem operatus est in medio terræ, qui ulque modo operatur; Quid hic statis (inquit) tota die otiosi? Itaque vos in vineam meam, & quod justum fuerit, dabo vobis, Nullam excusationem habemus, si vineam nobis commissam, id est animam nostram non colamus; si pro Dei gloria, & pro salute nostra non laboremus. Non possumus dicere; Nemo nos conduxit: Dominum enim habemus, qui nos non solum conduxit, sed emit, cujus servituti nos addiximus in Baptismo, cui omnia opera nostra debemus. Non estis vestri, empti enim estis pretio magno. Dicere non possumus, justam nobis laborum mercedem non offer-

offerri; immo superabundantem, & infinitam, nobis promittit, regnum cælorum, vitam æternam, se ipsum. Conqueri non possumus de operum ac laborum difficultate: mandata ejus gravia non sunt; Jugum ejus suave est, & onus leve. Igitur quid hic stamus tota die otiosi? Hic in Ecclesia, in qua nullas arbores infructuosas patitur Christus. Unde sicum in qua fructus non invenit, maledicto arefacit: & servo ignavo qui talentum abscondit, & deposuit pecuniam Domini sui, adimendum a Domino suo acceptis diligentissime operatus, alia quinque lucratus est. Quid hic stamus, qui semper ambulare, immo currere debemus in via mandatorum Dei? Quid hic stamus tota die, vita brevi, quæ dies est salutis, postquam venit nox, quando nemo potest operari. Tota die, cujus nulla pars est qua cœlum mereri non possumus, actione minime difficili, minime laboriosa, scilicet Dei amore: cujus propterea dici nullum momentum nobis perire debet, dicente Spiritu sancto per os Sapientis: Non defrauderis a die bono; & particula boni doni non te prætereat. Ite ergo, & in vinea Domini laborate, si mercedem, si denarium diurnum, si beatitudinem cœlestem accipere vultis, Ite primo mane, adolescentes, cœlestis Patris-familias vocationi prompto & fideli animo obtemperate. Bona est vita cum portaverit jugum ab adolescentia, Manna primo mane in castra Hebræorum plueret, & colligi ab omnibus voluit. Statim enim ab exiguâ radio solis calefactum tabescebat: ut notum omnibus esset; (inquit Sapiens) quoniam oportet prævenire solem ad benedictionem tuam, & ad ortum lucis te adorare. Ite in vineam Patris-familias, juvenes, qui adolescentiæ tempus inaniter contrivistis in nugis, in otio, in voluptate, nec ad Deum conversi estis, & ad horam tertiam vocanti obtemperate. Ne dixeritis: Fruamur bonis quæ sunt, & utamur creatura tanquam in juvenute celeriter. Vino pretioso, & unguento nos impleamus; & non prætereat nos flos temporis. Coronemus nos rosis antequam marcescant: nullum præsum sit quod non prætereant luxuria nostra. Ite in vineam Domini, viri, qui juventutem vestram mundo & voluptati devovistis, & circa horam sextam & nonam vocantem sequimini. Cogitate, quia dies vestri tanquam umbra prætereunt. Dies mei (inquit S. Job) velociores fuerunt cursore: fugerunt, & non viderunt bonum: prætransierunt quasi nubes poma portantes; sicut aquila volans ad escam. Tandem & vos senes, ite, & laborate in vinea Domini, Vocantem & circa undecimam horam sequimini, Ne tardetis ultra converti ad Dominum: post hæc Tempus non erit amplius. Ne despondeatis animos. Pares eritis eis qui portaverunt pondus diei & æstus, denarium sicut ipsi accipietis a misericordissima Patris-familias bonitate, mercedem æternam, Dei qui omnia erit in omnibus, fructuonem, si fideliter & impigre ea, quæ reliqua est, hora laboretis. Vos vero qui Christiane semper vivistis, qui Deo ab adolescentia servivistis, ne propterea extollamini, sed dicite, Servi inutiles sumus. Vobis enim forte pares erunt, forte etiam in gloria gradu superiores, qui tardius ad Deum tunc conversi, quia fervore & humilitate majori post conversionem suam in vinea Domini laboraverunt. Imo vero timeate ne ignavia vestra, tempore, & infidelitatibus occultis amittatis coronam, Qui se existimat stare, videat ne cadat. . . . Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. Caritate ferventes, spiritu humiles estote, omnibus Dei servis vos postponente, de aliis præclare, de vobis humiliter sentientes, qui sola humilitas Dei misericordiam & gratiam uberiores advocat, qua fiant novissimi primi; cum humilitatis & fervoris remissio faciat ut primi sint novissimi: Humilitatis tandem & caritatis defectus excludat ab æterna mercede plurimos, qui in vineam Domini sunt vocati, vel in ea etiam aliquandiu laboraverunt, sed in labore usque ad finem diei non perseveraverunt. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

1. Cor. 6, 19. 20; Psalm. 10. 47; S. August. Serm. 197. De Calendis Januariis 13; Matth. 25; Joan. 9. 4; Eccl. 1. 14; Thren. 3. 27; Sap. 16; Sap. 2; Apocal. 10. 6; Genef. 2; Judicum 16; 2. Reg. 11; 3. Reg. 17; Prov. 31; Job 5. 7; Prover. 6. 6; Eccl. 31. 29; Joan. 15. 2;

& sui status perfectione proficere pro virili non conantur. (Ibid. Regula 6.) Acediæ rei sunt, quicumque conversionem suam differunt ac procrastinant, (Regula 7.) Acediæ rei sunt, quicumque tempus ad salutis suæ negotium peragendum a Deo sibi concessum, in otio, ludis, inanibus colloquiis, ambulationibus & visitationibus minime necessariis, ac sæculi voluptatibus conterunt. (Ibid. Regula 10.) Rectus usus temporis constat optima dispositione præsentium, expiatione præteritorum, prævisione futurorum, (Ibid.) Videte itaque, fratres, quomodo caute ambulatis; non quasi insipientes, sed ut sapientes: redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Nemo vestrum parvi æstimet tempus quod in confabulationibus otiosis aut in otio consumitur: siquidem tempus acceptabile est, & dies salutis. Libet confabulari, ajunt, donec hora prætereat. O donec hora prætereat, o donec pertranseat tempus! Donec hora prætereat, quam tibi ad agendam poenitentiam, ad obtinendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad gloriam promovendam, miseratio Conditoris indulget; Donec transeat tempus, quo divinam tibi repropitiare debueras pietatem; propterare ad angelicam societatem, suspirare ad amissam hereditatem, aspirare ad promissam felicitatem; excitare remissam voluntatem, flere commissam iniquitatem. Sic nimirum, sic agricolæ, cum diu desiderata affigerit oportunitas seminandi; sic vinitores, cum expectatum tempus putationis advenerit, invenisse occurrunt, & quasi irreprehensibiliter sine opere diem transexisse lætantur. Sic instantibus mundinis inflatores necdere moras, occasiones querere solent, ne quem forte sibi ex eis quæstum provenire contingat. Sic denique pauperes mendicantes, cum multis clamoribus evocatus tandem affuerit elemosynarum distributor, diverticula captant, & concurrentibus sociis vacuos ambiunt occupare recessus, & fovere latebras in angulo platearum.

IN EADEM DOMINICA.

Ita & vos in vineam meam.

Viro sapienti & iusto sua vita vinea est, sua mens, sua conscientia. Nichil inculcum deseruntve sapiens in se relinquet, Stultus non ita. Cuncta anud eum neglecta invenies, cuncta iacenta, cuncta inculca & fordida. Non est vinea stulto & peccatori. Quomodo vinea, ubi nihil plantatum, nihil elaboratum uspiam apparet? Tota spinis silvestribus & tribulis peccatoris vira; & vinea est? Ecti fuit, jam non est, restata nimirum in solitudine. Ubi vitis virtutis? ubi botrus boni operis? ubi vinum lætitiæ spiritualis? Per agrum hominis pigri transiit, & per vineam viri stulti, & ecce totum repererunt urtica, & operuerunt superficiem ejus spinæ, & maceria lapidum destructa erat. Non potest vinea esse, ubi vita non est. Quomodo vita cum sterilitate? Arbor arida & in sterilitatem versa, nonne mortua judicatur? Et sarmenta mortua sunt. Et occidit in grandine vineas eorum (ait Propheta) vita privatas offendens, quæ sterilitate damnatae sunt. Sic stultus, eo ipso quod inutiliter vivit, vivens mortuus est. Solutus vir sapiens & justus vineam habet, seu vinea est. Lignum est fructiferum in domo Dei, fructum suum dans in tempore suo, ex fide vivens, quæ per caritatem operatur. Bona vinea justus, imo bona vinea justus, cui virtus vitis, cui actio palmes, cui vinum testimonium conscientiæ, cui lingua torcular expressiois. Gloria nostra hæc est, inquit, testimonium conscientiæ nostræ. Apud sapientem & justum nihil vacat. Sermo, cogitatio, conversatio, & si quid aliud ex eo est, totum Dei agricultura, Dei edificatio est, & vinea Domini Sabaoth, In vinea spiritali semper laborandum, Fodienda per humilitatem; stercorenda per elemosynas; Divitiæ instar simi congregatæ coram Deo scætant; in manus pauperum velut in agros dispersæ, vineam spiritalem animæ nostræ fovent, & uberrimæ vindemiæ præparant. Putanda est vinea per mortificationem. Tempus putationis advenerit; ut bonum Christi odorem longe lateque diffundat. Vineæ florentes dederunt odorem suum. Alligandi sunt palmites ad palum ad Christi crucem, quia Sicut palme non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite, sic nec vos (inquit Christus) nisi in me manseritis. Vulpes denique capiendæ, quæ vineam demoluntur. Capite nobis vulpes parvulus, quæ demoluntur vineas. Pessima vulpes oculus detractor, sed non minus nequam adulator blandus. Ab his cavendum. Capiendi sunt beneficiis atque obsequiis, monitis salutaribus, & orationibus pro-

Ephes. 4. 27; S. Bernard. Serm. 17. de Divitiis.

S. Bernard. Ser. 3. & 64. in Cantica.

Prover. 24.

Psalm. 77.

2. Cor. 11.

Cantic. 2. 12.

Joan. 11.

Cant. 2.

ius ad Deum. Carbones ignis congerendi super caput maledicti & adulatoris, quousque (si fieri potest) & ille invidiam, & iste simulationem de corde tollat. Capiendi sunt, ut Christo vel resistantur, vel accurrantur. Vulpes parvulae sunt, vitia quaedam subtilissima, specie palliata virtutum, cogitationes hominum vane, immissiones factae per Angelos malos, qui se transfigurant in Angelos lucis, Vulpes illas capi jubet Sponsus, id est, deprehendi, convinci, prodi: quibus apparere, perire est. Non sic cetera vitia, quae velut saevientes bestiae, manifeste veniunt, manifeste nocent, scientes captivant, superant reluctantes, utpote vi, non dolo agentia. Bestiae illae exterminandae, impugnandae, interficiendae sunt, ne vineas evertant & dissipent. Vulpes vero illae parvulae, dissimulatricae maximae, capiendae in calliditate sua, prodendae, quia proditae non nocent. Vulpes etiam parvulae nascuntia vitia intelligi possunt, quae in ipso ortu observanda sunt & capiendae, ne crescentia plus nocent, & difficiliter capiuntur.

DOMINICA SEXAGESIMAE.

Exiit qui seminat, seminare semen suum...
Semen est verbum Dei... Luc. 8.

Verbum Dei semen caeleste est, in mente divina ab aeterno conceptum, a Prophetis, & ab ipso Dei Filio Christo Jesu in mundo seminatum, ab Apostolis praedicatum, Judaeis primum, deinde Gentibus, Scripturis commendatum a sanctis hominibus, qui Spiritu Sancto inspirante locuti sunt. Hujus verbi potentia totius terrae facies immutata & renovata est, eversa idololatria, fallorum numinum Oraculis impositum silentium, Philosophi & Oratores Gentium a Deo vero alienarum convicti, & Christi jugo subditi, princeps mundi diaboli debellatus & ejectus foras. Hoc fidei verbo Sacramenta novae Legis & Ecclesiae consecrantur, peccatores ad meliorem frugem convertuntur, Animae nutriuntur. Hoc verbum fons est omnis & salutaris veritatis, & morum disciplinae. Hoc verbum oculos mentium nostrorum illuminat, vias nostras dirigit, Dei voluntatem explicat. Scriptura enim sacra, quae nobis praedicatur, velut Epistola Dei est ad creaturam suam, ut discamus cor Dei in verbis Dei. Hoc verbum panis est vitae, panis quotidianus in hac peregrinatione nobis necessarius, panis superfluitantialis, quem a Deo postulamus in Oratione quam Christus docuit: Panem nostrum quotidianum, panem superfluitantialem, da nobis hodie. Lib. 5. de Oratione, Cap. 2. Art. 8. Dei verbum quanta reverentia audiendum. (Ibid.) Adoranda Scripturarum verba. Sacri Codices olim asserati in sacro, sicut Eucharistia, teste S. Paulino. Verbum Dei audiendum & faciendum. (Ibid.) Semen bonum corde bono & optino excipiendum est, ut faciat fructum centuplum. Varia impedimenta ne semen illud caeleste fructum afferat, a Christo Jesu Domino nostro in Evangelio explicata. Interdum enim cadit secus viam, & conculeatur, & volucres caeli comedunt illud. Conculeatur ab hominibus voluptariis, ab iis qui saeculi deliciis saturati sunt. Anima saturata calcabit saeculum: & anima esuriens etiam amarum pro dicitur sumet. Eloquia Domini dulciora super mel & favum, calcantur ab hominibus quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum, qui terrena sapiunt. Calcantur a porcis de Epicuri grege margaritae Evangelicae, de quibus ait Christus: Neque mittatis margaritas ante porcos; ne forte conculecent eas pedibus suis. Semen illud caeleste conculecant mundi sapientes, quales erant Pharisei & Legisperiti, qui in Christum non crediderunt. Hi enim Dei verbum libenter non audiunt: verbum crucis illis scandalum aut stulticia est. Ingenii sui scientiaeque lumen sibi sufficere arbitrantur. Unde cum Ministri Pontificibus & phariseis de Jesu Christo dicerent, Numquam sic locutus est homo, sicut hic homo: Pharisei responderunt: Numquid ex Principibus aliquis credidit in eum, aut ex Phariseis? Sed verba haec. Secus viam cadit Dei verbum, cum auditur ab hominibus saeculi amore implicitis, quorum animus varietate negotiorum metu temporalium sibi invicem succedentium occupatus, desideriorum & consiliorum inutilium vanitate distractus, voluptatibus corruptoria suavitate inescatus, non suscipit verbum quod auribus insonuit. Venit diabolus, & tollit verbum de corde eorum, ne credentes salvi fiant. Jeroboam vitulos aureos erexit, ne decem Tribus Israel quae ad ipsum defecerant, adirent ad Templum jerosolymitanum, & ea occasione ad obedientiam Regis Juda redirent. Doc-

mon capitalis Christi hostis, & Rex impiorum, varia impedimenta obicit, ne homines mendo dediti, quos a Christo abalienavit, & principatui suo subjecit, verbum audiant, aut corde suscipiant ac retineant, & sic ad Christum Regem suum ac legitimum Dominum redeant. Secus viam cadit verbum Dei, cum auditur solius delectationis gratia, sicut musica, suavissimisque concentus. Et es eis quasi carmen musicum (ait Dominus Propheta suo) quod suavi dulcique sono canitur: & audiunt verba tua, & non faciunt ea. Verbum de corde Christianorum hominum tollunt demones, cum variis rerum mundanarum phantasmatis & cupiditatibus, ejus oblivionem inducunt. Cor fatui quasi vas confractum, & omnem sapientiam non tenebit.

Semen verbi Dei cadit supra petram, cum ab iis auditur & suscipitur cum gaudio, qui momentaneos aliquos & temporales pietatis affectus & motus habent, sed radices non habent, ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Cordis eorum superficies sensibilis ipsis videtur ad divina, sed revera cor ipsis saxum est, cor durum. Quid est cor durum? si non expavescis, tuum est. Ipsum est, quod nec compunctio scinditur, nec pietas molitur, nec movetur precibus, minis non cedit, flagellis duratur. Ingratum ad beneficia est, ad consilia infidum, ad judicia saevum, inveterandum ad turpia, impavidum ad pericula, inhumanum ad humana, temerarium ad divina, praetertorum oblitiviscens, praesentia negligens, futura non providens. Ipsum est, cui praetertorum, praeter solas injurias, nihil omnino non praetert, praesentium nihil non perit, futurorum nulla nisi forte ad ulciscendum prospectio seu preparatio est. Et ut brevi cuncta horribili mali mala complectar, ipsum est quod nec Deum timet, nec hominem reveretur. Eo saepe ducunt sensim sine sensu saeculi occupationes maledictae, curae negotiorum temporalium, quibus homines seipsos totos dedunt & immergunt, & in quibus stulto labore confunduntur, cum tamen non sint nisi afflictio spiritus, evisceratio mentis, evacuatio gratiae. Nec vero se cor durum non habere existiment, quia fallaces aliquando fundunt lacrymulas, cum sacras audiunt conciones: Nisi enim illae ex Dei amore oriuntur, duritiam cordis non auferunt. Viduae sunt aquae, sine fructu; ut de hujusmodi hominibus dicere liceat. Viduis aquis sibi mentiuntur.

Denique semen verbi Dei saepe cadit inter spinas, & simul natas crescentesque spinas illud suffocant. Spinae sunt divitiarum amor, avaritia malorum omnium radix, sollicitudines superfluae, & voluptates saeculi. Haec suffocant divini verbi semen in cordibus eorum qui audierunt, ne fructum referat. Spinae igitur eradicandae sunt, & comburendae igne caritatis, quia Regnat carnalis cupiditas, ubi non est Dei caritas: & caritatis venenum est spes adipiscendorum aut retinendorum temporalium. Caritatis denique nutrimentum est immunitio cupiditatis; perfectio, nulla cupiditas. Quisquis igitur vult nutrire caritatem, inleat minuendis cupiditatibus. Est autem cupiditas amor adipiscendi aut obtinendi temporalia. Hujus minuendae initium, est Deum timere, qui solus timeri sine amore non potest. Igitur fratres dilectissimi, Abijcetes omnem immunditiam, & abundantiam malitiae, in mansuetudine suscipite infirmum verbum, quod potest salvare animas vestras. Estote autem factores verbi, & non auditores tantum, salentes vosmetipsos. Quia si quis auditor est verbi, & non factor: hic comparabitur viro consideranti vultum nativitatis suae in speculo: consideravit se, & abiit, & statim oblitus est qualis fuerit. Qui autem perspexerit in legem perfectam libertatis, & permanferit in ea, non auditor oblitiviscus factus, sed factor operis; hic beatus in facto suo erit.

DOMINICA QUINQUAGESIMAE.

Cum appropinquaret Jericho, caecus quidam sedebat secus viam mendicans... Et clamavit dicens, JESU fili David, miserere mei. Luc. 18.

Caecus ille, generis humani typus ac figura est; homines enim primi parentis peccato, & ignorantiae tenebris excaecati, nullum ex se ipsis lumen habent, quo rerum divinarum intueri possint veritatem. Nescierunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulanti. Pauperes sunt & mendici, bonis omnibus gratiae destituti, nisi succurrat illis Deus, qui dives est in misericordia. Ego vero egenus & pauper sum: Deus, adjuva me... Inclina, Domine aurem tuam, & exaudime, quoniam inops & pauper sum ego. Summa vero illorum miseria est, quod caecitatem egestatemque suam spiritualem non agnoscant. Quia dicit:

caecus: Quod dives sum, & locupletatus, & nullius ego, & nescis quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & caecus, & nudus.

Tob. 5. 12.

Caecitas cordis longe gravius malum, quam corporis. Id qui non capit, corde caecus est. Quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lumen cali non video? respondit Tobias senior Angelo ipsi gaudium adprecari & nunciari, Spiritus caecitatis malum praeclearo exemplo S. Augustinus explicat. Si caecus oculis carnis (inquit) ad mensam suam quamlibet optimam discumberet, miserum eum diceret: Caecus interior panem Christum non videt, & beatus est? Hoc non dicit nisi pariter caecus. Caeci corpore Solem non vident, cujus visio bonum est nobis cum pecoribus & muscis, cum bonis & malis commune. Caeci corde Solem justitiae non vident, quo caelestium honorum aeternitas, temporalium vanitas ipsis manifestetur. Unde miseriam suam tardius cognoscunt, ajunt: Erravimus a via veritatis, & justitiae lumen non luxit nobis & sol intelligentiae non est ortus nobis. Caecitas corporis miseris, non reos facit; Caecitas cordis peccatores facit aut peccat. Caecitas cordis, quam solus removeret illuminator Deus, & peccatum est, quo in Deum non creditur; & pena peccati, qua cor superbum digna animadversioe punitur; & casta peccati, cum mali ali- quid caeci cordis errore committitur. Plurima sunt ignorantiae peccata. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 1. Art. 10.) Attentio animi ad actionis pravitatem non est necessaria ut peccatum imputetur, satis est ut sciens volens quis opus exerceat, vel exercere velit, quod secundum se legi Dei contrarium est. Unde saltem est nunquam peccati, nisi praevia peccati cognitione animus illustratur, ejusque vitandi desiderio extinguitur. (Lib. 3. Cap. 4. Regula 75.) Et quamvis ignorantia prorsus invincibilis a peccato excuset, quod ex ea procedit: tamen ignorantia quae aliquo modo, vel indirecte solum volita est, peccatores coram Deo non excusat. Aliud est necesse. Voluntas quippe in eo arguitur, de quo dicitur, Noluit intelligere ut bene ageret. Sed & illa ignorantia, quae non est eorum qui scire nolunt, sed eorum qui simpliciter nesciunt, neminem sic excusat, ut sempiterno igne non ardeat. (Regula 65. & 74.) Caecitas nostra voluntaria est, si caeci sumus. Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo? Non tale lumen est quod ab aliquo possit obtineri. Dominus illuminans, nos illuminat, Dominus salvans, nos salvat: Ergo praeter ipsum nos tenebrae & infirmitas. Est quaedam regio incommutabilis veritatis: ab hac recedens anima tenebratur, accedens illuminatur. Accedite ad eum (inquit Propheta) & illuminamini. Per peccatum mortale a Deo vera luce recedimus, pondere cupiditatis nos ad creaturarum fruitionem trahente. Caecitas igitur nostra ex culpa nostra est. Mali nostri auctores sumus.

S. August. in Psal. 57.

Caecitas cordis, quam solus removeret illuminator Deus, & peccatum est, quo in Deum non creditur; & pena peccati, qua cor superbum digna animadversioe punitur; & casta peccati, cum mali ali- quid caeci cordis errore committitur. Plurima sunt ignorantiae peccata. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 1. Art. 10.) Attentio animi ad actionis pravitatem non est necessaria ut peccatum imputetur, satis est ut sciens volens quis opus exerceat, vel exercere velit, quod secundum se legi Dei contrarium est. Unde saltem est nunquam peccati, nisi praevia peccati cognitione animus illustratur, ejusque vitandi desiderio extinguitur. (Lib. 3. Cap. 4. Regula 75.) Et quamvis ignorantia prorsus invincibilis a peccato excuset, quod ex ea procedit: tamen ignorantia quae aliquo modo, vel indirecte solum volita est, peccatores coram Deo non excusat. Aliud est necesse. Voluntas quippe in eo arguitur, de quo dicitur, Noluit intelligere ut bene ageret. Sed & illa ignorantia, quae non est eorum qui scire nolunt, sed eorum qui simpliciter nesciunt, neminem sic excusat, ut sempiterno igne non ardeat. (Regula 65. & 74.) Caecitas nostra voluntaria est, si caeci sumus. Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo? Non tale lumen est quod ab aliquo possit obtineri. Dominus illuminans, nos illuminat, Dominus salvans, nos salvat: Ergo praeter ipsum nos tenebrae & infirmitas. Est quaedam regio incommutabilis veritatis: ab hac recedens anima tenebratur, accedens illuminatur. Accedite ad eum (inquit Propheta) & illuminamini. Per peccatum mortale a Deo vera luce recedimus, pondere cupiditatis nos ad creaturarum fruitionem trahente. Caecitas igitur nostra ex culpa nostra est. Mali nostri auctores sumus.

Sap. 5. 6.

Quemadmodum Dalila Samsoni in sinu suo dormienti rasis septem crines, absultitque fortitudinem in illis residentem, & tradidit Philistaeis, qui statim eruerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque illuserunt: Ita concupiscentia nos abstrahens & illiciens ad peccatum, septem Spiritus Sancti dona nobis auferit, neque demonibus tradit, qui interiorerunt oculos ejus, & duxerunt Gazam vincum catenis, & clausum in carcere molere fecerunt, eoque

diter nos expectans, qui nos interrogat quid velimus, ut ad petendum nos excitet: Quid tibi vis faciam. Respondemus: Domine, ut videam? Cœcus a Domino non aurum, sed lucem querit. Illum imitemur, non falsas divitias, non terrena bona, non fugitivos honores, sed lucem a Domino Jesu postulemus, lucem illam, quam videre cum solis Angelis possumus: ad quam lucem via fides est. Et Jesus dixit illi, Responde, fides tua te salvum fecit. Gratias denique Deo agentes, & laudantes illum, qui de tenebris nos vocavit in admirabile lumen suum, Jesum sequamur, illique indivulso adhaereamus. Et confestim sequatur illum, magnificus Deum. Videt, & sequitur, qui bonum quod intelligit, operatur. Videt autem, sed non sequitur, qui bonum quidem intelligit, sed bona operari contemnit. Jesum enim sequitur, qui imitatur. Si quis, inquit, mihi ministrat, me sequatur. Consideremus ergo qua graditur, ut sequi mereamur. Sic fiet ut non solum vita nostra in Deum proficiat, sed hæc ipsa nostra conversio ad Dei laudem & alios accendat. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo. Quod si tenebras sæculi magis amamus quam lucem veram quæ Deus est, timeamus, quia omnes in cæcitate cordis perseverantes, a tenebris peccatorum transibunt ad tenebras tormentorum æternorum, quod Deus a nobis ayertat.

IN DIE CINERUM.

Memento homo quia pulvis es, & in pulverem revertentis.

Quamvis Tota vita Christiani perpetua penitentia esse debeat, ut docet Concilium Tridentinum, & nulli rei nisi penitentia natus sit, ut loquitur Tertullianus: Quadragesimale tamen tempus tam sancto tanque necessario dedicavit officio mater Ecclesia: ut sicut quotidie publicas ad Deum preces fundit privatis orationibus ad ejus gratiam impetrandam longe efficaciores; sic publicam sacro illo tempore in omnibus membris suis penitentiam agat, & divinæ justitiæ satisfactionem pro eorum peccatis offerat gratiorem. Hanc hodierna die inchoat & prædicat omnibus suis ritibus: lugubri altarium & Ministrorum ornatu, Psalmorum penitentialium cantu, Penitentium in Cathedralibus Ecclesiis comparatione & supplicatione, quod veteris Discipline præclarum vestigium est, Epistolæ ac Evangelii ad suadendam penitentiam consensione, & sacrorum Cinerum asperzione. Penitentiam igitur agere in commune incipiamus, cum toto Ecclesiæ corpore, cuius nos esse membra dedit Deus, ad Pascha usque continuandam, ut rite purificati, digni simus sanctorum communionem mysteriorum.

Maxima cinerum cum penitentia conjunctio. 1. Cineres sunt insignia & quasi investitura penitentia. 2. Cineres sunt typus & figura penitentia. 3. Cineres sunt motivum & incitamentum penitentia.

Cinerum usus ad summum mœrorem, ac dolorem exprimentum in privatis publicisque calamitatibus adhibitus semper fuit. Tamar Davidis filia ab Amnon fratre suo nefario incestu oppressa, Aspergens cinerem capiti suo; scissa talari tunica, imposuque manibus super caput suum, ibat egrediens & clamans. Cum Mardocheus accepisset Aman Edictum ab Assuero contra Judæos per subreptionem impetrasse, ut in omnibus ejus ditionibus interneece delerentur, Scidit vestimenta sua, & induit saccum, spargens cinerem capiti: & in platea mediæ civitatis voce magna clamabat, ostendens amaritudinem animi sui. Jeremias Propheta populum ad luctum excitans ob imminentem cladem & Hierosolymorum vastitatem, ait: Filia populi mei, accingere cilicio, & conspergere cinere: luctum unigeniti fac tibi, plantam amarum, quia repente venit vastator super nos. Cum igitur penitentia debeat esse dolorum maximus, liquidum peccatum mortale malorum omnium gravissimum est, sive spectetur ut offensa Dei, sive ut malum hominis, cinerum consperio penitentium habitui convenit. Job. 42. 6. Ago penitentiam in favilla & cinere. Rex Ninive prædicatione Jonæ Prophete compunctus, Surrexit de solio suo, & abiecit vestimentum suum a se, & induit saccum, & sedit in cinere. Christus Corozaitis & Bethsairis duritiam cordis exprobrans: Vae tibi Corazain, inquit, vae tibi Bethsair: Quia, si in Tyro & Sidone factæ essent virtutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in cinere & cilicio penitentiam egissent. Cilicium & cinis habitus est conveniens penitentia. Cilicium enim gravissimas peccatorum punitiones & conscientia peccatricis stimulos significat: Cinis vero in memoria revocat statum, in quem per peccatum

redacti justo Dei judicio fumus. In cilicio (inquit S. Gregorius) asperitas & compunctio peccatorum, in cinere autem pulvis ostenditur mortuorum. Et idcirco utrumque hoc adhiberi ad penitentiam solet, ut in punitione cilicii cognoscamus quid per culpam fecimus, & in favilla cineris perpendamus quid per judicium facti sumus. Considerentur ergo in cilicio punitione vestita, considerentur in cinere per mortis sententiam subsequens iusta pœna vitiorum. Quia enim, post peccatum, carnis contumelia surrexerunt, videat homo in asperitate cilicii superbiendo quid fecit, videat in cinere asquequo peccando pervenit. Hinc Ecclesia publice penitentibus mutationem habitus suis olim Canonibus indixit, nec aliter ad penitentiam admittebantur graviorum criminum rei, nisi illam publice ab Episcopo peterent, & cilicium, cineremque super caput, cum impositione manuum reciperent. Hinc Tertullianus lib. de Penitentia, Cap. 9. Exomologesis, inquit, proferendi & humiliandi hominis disciplina est, conversationem injungens misericordiam illicem, de ipso quoque habitu atque vestitu mandat, jacco & cineri incubare, corpus sordibus obscurare, animum moribus dejicere, illa que peccatorum vestimenta mutare, sejunctis preter alere, ingemiscere, lacrymari. Quam præclarum erat Penitentibus olim videre in Ecclesia longo ordine variis in stationibus dispositos, cilicio indutos, & cinere conspersos. 1. Statio Fletuum. 2. Ascensionum. 3. Substratorum. 4. Confitentium. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Penitentia. Cap. 1. Art. 2.) A penitentia statu, heu! quam longe remoti fumus! Nec sensum interiorum penitentia, nec exterioris illius notas habemus. Vanitas & dissolutio in exteriori Christianorum habitu potius apparent, quam penitentia & modestia. In corporibus suis pompas mundi & insignia diaboli potius ferunt, quam mortificationem Christi. Habitu & cultu exteriori peccatum inspirant, quod confundere deberent. Indumentis, quæ pudorem illis suffundere deberent, ad superbiam & luxum abutuntur. Vestimenta homini necessaria non fuerunt, nisi postquam pretioso innocentia vestimento spoliatus fuit. Tunicas pelliceas fecit illis Deus: induit eos pelibus animalium mortuorum, qui similes jumentis insipientibus facti erant peccato, Christianæ mulieres cogitent indumenta sua esse Damna & mortuæ mulieris impedimenta, quasi ad pompam funeris constituta (ut loquitur Tertullianus). Non præcipimus ut habitu sordido, squalidæ & cinere consperis in publicum prodeant, & in Ecclesiam veniant; sed habitu modesto, qualis Christianas mulieres decet, promittentes pietatem per opera bona, ne scandala usque ad cœlum jacerentur. Magnam esse luxui cum luxuria affinitatem meminerint: & quamvis sola vanitas in eorum cultu forte dominetur, hæc tamen humilitati penitentia capitaliter adversatur.

2. Cineres sunt typus & figura penitentia, quia destructionem omnimodam & totalem peccati significant, ita ut non amplius reviviscat, sicut ea quæ in cineres redacta sunt, eadem non reparantur. Proprium penitentia, inquit S. Thomas, est operari ad destructionem peccati præteriti, in quantum est Dei offensa. Id probant nomina omnia quibus in sacris Litteris insignitur. Vocatur conversio: Convertimini ad me in toto corde vestro. Conversio est destructio ejus quod erat, per ejus mutationem in id quod non erat. Sic in Altaris Myræo destruitur panis cum in Christi corpus mutatur. In conversione peccatoris mysteria seu moralis transubstantiationis fieri debet, non humanæ substantia in divinam, sed spiritus & affectionum hominis in Spiritum Dei, cui casto amore adherere debet. Qui adheret Domino, unus spiritus est. Peccatum igitur & vitiole omnes affectiones penitus destrui debent, ut jam non sit moraliter idem homo, sed novus homo. Se ipsum sibi homo abnegat, (inquit S. Ambrosius) & totus mutatur: sicut quemdam adolescentem fabulæ ferunt propter amorem meretricis peregre profectum, & abolito amore regressum, postea veteri occurrisse dilectæ, quæ ubi se non interpellaverit, mirata putaverit non recognitam, rursus occurrens dixerit: Ego sum; responderit ille: Sed ego non sum ego. Penitentia sacrificium est. Sacrificium Deo spiritus contribulatus. Consummatio sacrificii est destructio vitia. Holocaustum est. Sacrificium justitiæ, oblationes & holocausta. Holocaustum dicitur, quasi totum igne consumptum. Cor itaque criminofum divini amoris igne totum consumendum est, ut nullus omnino in eo remaneat affectus peccati, nulla ad peccati occasiones funestas vel minima adhæsiō, sed penitus destruat peccatum cum corpus redactum in cineres. Ut destruat corpus peccati. Penitentia denique mors mystica est, Deus non vult mortem peccatoris, sed peccati. Monumentum

S. Gregor. M. Lib. 15. Moral. c. 5. Concil. Agath. c. 25. Tolet. 3. Can. 14. &c. S. Optatus Ambros. August.

Lib. de cultu Fæmin. c. 11.

1. Cor. 6. 17. Lib. 2. de penit. c. 10.

Psal. 50.

Rom. 6. 6.

strum illud in aquis Baptisni præfocatum est. Contribulasti capita draconum in aquis. Christo conspuitur fumus in Baptismo: Sed infeliciter revixit, non illud quidem quod delectum erat, sed novum propriæ voluntatis & actionis, cordis nostri a Deo aversione, & ad creaturas conversione atque adhaesione. Arripiendus penitentia gladius, ita irriterficiendum peccatum est, nunquam ut reviviscat. Vade, & interfice peccatores Amalech, & pugna bis contra eos usque ad interiectionem. Nihil penitus reservandum. Agag ille Rex pinguis, vitium illud coronatum, in frustra coram Domino concidendum est. Terribilis quidem & amara peccatorum mors illa mystica videbitur, quæ cor avari a divitiis, superbi a mundi gloria, fastu, vanitate, voluptatum amatoris, a conviviis, spectaculis, choræis, ludis, mundanis conversationibus separare debet. Siccine, inquit, separat amara mors? Sed Dei, quæ sortis est ut mors, super omnia dilectio, tollet omnem amaritudinem, facietque ut mori peccato, & Deo vivere suave sit homini penitenti. Omnium mundi vanitatum, deliciarum, locotarum periculosarum obliviscetur, nec earum recordabitur amplius, nisi ut luceat peccata præterita, siquidem perit eorum memoria quæ in cineres redacta sunt. Memoria vestra comparabitur cineri.

3. Cineres sunt incitamenta ad penitentiam. Mortis enim cinerumque memoria omnium peccatorum scaturigines exsiccat. Omne quod est in mundo est concupiscentia carnis, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Carnis porro voluptates, perituras divitias, mundi gloriam & vanitatem nemo sectabitur, qui serio de morte cogitabit. Idololatrum suporem & stultitiam Propheta describit & deplorat, qui cædum aut quercum ab hominibus plantatam in sylva cædentes, partem ejus in ignem conjiciunt ut coquant pulmentum & caleant, de reliqua idolum faciunt, & curvantur ante illud, & adorant. Nescierunt, neque intellexerunt; oblitii sunt ne videat oculi eorum, & ne intelligant in corde suo. Non cogitant in mente sua, neque cognoscunt, neque sentiunt ut dicant: Medietatem ejus combussit ignis, & de reliquo ejus idolum faciam? Pars ejus cinis est, cor insipiens adoravit illud. Homo libidinose, profane amator, qui formosam mulierem, ut idolum colit; mulier mollis, mundana, delicata; quæ pulchritudinis tuæ, corporis tui, relicto Deo, salute tua neglecta, tantam geris curam: tu quisquis carnem tuam & voluptates amas & sectaris, recogita corpus illud portionem esse exiguum substantiæ parentum, trunci jam in cineres redacti ramos, qui pariter succedantur, non post multum tempus, sed brevi, citius quam putes; & in cineres etiam redigentur. Cogita hujus corporis aliquid singulis diebus perire. Pars ejus cinis est, cor insipiens adoravit illud. In cineribus remedium reperies contra concupiscentiam carnis & voluptatem. Sed & remedium præsentissimum contra avaritiam, cineres subministrant. Facile contemnit omnia qui semper cogitat se moriturum (inquit Seneca, cuius verba S. Hieronymus contemnavit.) Hinc Ecclesia post carismatum Cinerum Evangelium filiiis suis legit, quo illis Christus prohibet ne thesauros sibi in terra congregent, sed in cælo, quo fur non appropriat, neque tinea corrumpit, quia ubi thesaurus noster est, ibi & cor nostrum erit: ut verbo Dei, & mortis memoria, nos a rerum temporalium & peritarum amore separet. Sed heu? filii hominum, corde gravi, nullum desiderii suis modum ponunt. Omnium, quæ ut mala apprehendunt, timore, te mortales esse ostendunt; & nihilominus cupiditatibus suis nullum modum statuunt, quasi immortales essent. Omnia tanquam mortales timetis: omnia tanquam immortales concupiscitis. Cum Achab Rex impius & avarus cæso Nabuthæ vineam ejus invasisset, eamque possessurus adiret, eunti occurrit Elias, mortificus sententiam Dei nomine denunciavit: Occidisti, insuper & possidisti. In loco hoc, in quo inixerunt canes sanguinem Naboth, lambent quoque sanguinem tuum. Terribilis sententia audita, de vineæ possessione, de hortis ampliandis, non amplius cogitavit Achab, sed scidit vestimenta sua, & operuit cilicio carnem suam, jejunavitque, & dormivit in sacco, & ambulavit demisso capite. Mortem cogitate, divites avari, qui bonis male parta sunt ex oppresse pauperum, qui pupillorum gaudetis, qui opulenti estis in Sion, qui conjugitis domum ad domum, & agrum agro copulatis usque ad terminum loci. Vobis hodie sententia mortis ab Ecclesia denunciatur: Pulvis es, & in pulverem revertentis. Carnem vestram, sin minus canes, vermes certe devorabunt. Numquid hanc sententiam audientes, bona male parta non restitueris? Numquid

1. Reg. 15.

Job 13. 12.

1. Joan. 2. 16.

Isai 44.

3. Reg. 23.

Isai 5.

thesauros in terra congregare pergetis? Numquid larga elemosynarum erogatione thesauros in cælum non præmiteris? Non facietis vobis amicos de mammona iniquitatis, qui vos recipiant in æterna tabernacula? Non cogitabitis, quia forte hac nocte a vobis anima vestra repetetur? Quia nihil intulistis in mundum, nec aliquid inde vobiscum auferetis, præter bona vel mala opera? Quam efficax sit ad comprimendam & extinguendam avaritiam mortis memoria, intellexit Sanctus Imperator Constantinus Magnus, cum avarum quemdam ex familiaribus suis manu apprehensum his aliquando verbis compellavit: Quousque tandem, heus tu, cupiditatem extendimus? Deinde cum hasta, quam præ manibus habebat, humani corporis statuas humi delincaisset: Etiam, inquit, cum tunc sæculi divitias, totumque adeo orbem terrarum tibi comparasset, tamen nihil plus quam hoc a me descriptum terræ spatium ablaturus es, si modo hoc etiam tibi concessum fuerit. Superbiæ denique elationem frangunt cineres, mortificæ memoria. Statua quam in fornix vidit Rex Nabuchodonosor, ex auro, argento, aere, ferroque conflata, cum luteos pedes haberet, unius lapidis istu destructa & dissoluta est. Sic omnia, quibus homo superbus intumescit & propter quæ extollitur, opes, robur corporis, formæ elegantia, potentia, honores, clientelæ, favor, fama, quantumvis radiare aut solida esse videantur, nihilominus dissolvuntur istu mortis, quasi lapidis, quia luto superextructa sunt, ex quo homo conflatus est. Quid igitur superbis, terra & cinis? Homo natus de muliere, & ob hoc cum reatu: Ecl. 10. 9. „ brevi vivens tempore, ideoque cum metu: reple- Job 5. 5. Ber- „ tus mulcis miseris, & propterea cum fletu. Et andrus lib. 2. „ vere multis, quia corporis & animæ simul. Quid de Confider. „ enim calamitate vacat nascenti in peccato, fra- Cap. 9. „ gili corpore, & mente sterili? Vere ergo reple- „ tus, cui infirmitas corporis, & fatuitas cordis „ cumulat ur traduce sordis, mortis additione? „ Memoriæ prodium est Philippum Macedonum Regem, cum cecidisset, corporisque sui magnitudinem in pulvere impressam reliquisset, ex alia parte umbram sui corporis majorem videret, dixisse: En vanitas, sed in pulvere veritas. Echnicus ille Princeps vobis sapientior erator, qui de splendore generis, de opum abundantia, de potentia, de scientia, de forma corporis, de honoribus & dignitate superbitis. Magnitudinem vestram ex umbra mensuratis. Ad cineres oculos convertite, hinc cognoscetis, & quid brevi futuri estis; quam vana sit mundi gloria & temporalis celsitudo. In umbra vanitas, in pulvere veritas. Vanitas vanitatum, & omnia vanitas.

Eusebius lib. 4. de Vita Constant. C. 30.

Danielis 2.

Ecl. 10. 9. Job 5. 5. Berandrus lib. 2. de Confider. Cap. 9.

Sap. 1. 2.

Ecl. 1. 2.

FERIA V. POST CINERES.

Actus autem Jesus miratus est, & sequentibus se dixit: Amen dico vobis, Non inveni tantam fidem in Israel. Matth. 8. 10.

Theologi querunt an admiratio in Christo Jesu fuerit. Questioni hunc in modum responderit Art. 3. Doctor Angelicus. „ Admiratio proprie est de alio „ quo novo & insolito. Christo autem non poterat „ esse aliquid novum & insolitum, quantum ad „ scientiam divinam, qua cognoscebat res in Verbo „ bo, seu in essentia divina, neque etiam quantum „ ad scientiam humanam, qua cognoscebat res per „ species inditas. Potuit tamen aliquid illi novum „ esse & insolitum secundum scientiam experimen- „ talem, secundum quam illi poterant quotidie alia „ qua nova occurrere. Et ideo si loquamur de ipso „ quantum ad scientiam divinam & scientiam bea- „ tam, vel etiam insulam, non fuit in Christo admiratio. Si autem loquamur de eo quantum ad scientiam experimentalem, sic admiratio in eo esse potuit. Et assumpsit hunc affectum ad nostram instructionem, ut scilicet doceret esse mirandum, quod etiam ipse mirabatur. Unde S. Augustinus ait: Quod miratur Dominus noster, nobis mirandum esse significat, quibus adhuc est opus se moveri. Omnes ergo tales motus ejus non perturbati animi sunt signa, sed docentis Magistri.

In Miraculo, quod Evangelica lectio nobis hodie ponit ob oculos, tria sunt quæ nostram jure merentur admirationem. 1. Fides eximia Centurionis: Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel. 2. Servi paralytici curatio: Et sanatus est puer in illa hora. 3. Prædictio vocationis Gentium ad fidem: Dico autem vobis quod multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, Isaac, & Jacob in Regno colorum. Fides Centurionis effectus est singularis erga ipsum misericordiam Dei: Fides enim Dei donum est, & hoc non ex nobis, ne quis

Eusebius lib. 4. de Vita Constant. C. 30.

Danielis 2.

Ecl. 10. 9. Job 5. 5. Berandrus lib. 2. de Confider. Cap. 9.

Sap. 1. 2.

Ecl. 1. 2.

Lib. 1. de Gen. Con. Manich. Cap. 8.

glorietur. Fidem Christus mirabatur, quam donaverat. Hunc traxerat ut ad se accederet; Accessit ad eum Centurio. Huic gratiam orandi dederat, ut oraret, quod per nos ipsos non possumus, Rogans eum. Curatio servi paralytici effectus fuit omnipotentiae Salyatoris, qui abiens corpore, solo verbo, subito, curavit morbum naturae viribus insanabilem; effectus etiam fuit fidei Centurionis, quae miraculum illud promerita est: Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. Vocatio Gentium ad fidem solius gratiae Dei opus est, occasione accepta ex Judaeorum caecitate, qua fidem & gratiam Jesu Christi rejecerunt. Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores. Hinc Apostolus de Judaeis scribit: Illorum delictio salus est Gentibus &c.

Rever. 11. 11.

1. Centurionis fidem parum est ut admiremur, etiam imitari debemus. Fides nos adducat ad Jesum, fide oremus & pro nobis, & pro familiaribus ac domesticis nostris, ut a spirituali paralyti curemur, in qua jacemus. Oremus Dominum ut ad nos veniat, frustra enim ad illum ire conamur, nisi prior ad nos veniat, ipsumque fidei initium, & pios conatus nobis daret per sancti Spiritus sui subministrationem. Ego veniam & curabo eum. Sit fides nostra humilis, simplex, firma, activa, ut fides, Centurionis: hinc supremam Dei majestatem, hinc indignitatem nostram: hinc illius omnipotentiam, hinc nostram infirmitatem; hinc supremum illius dominium; hinc nostram respectu ipsius servitutem, illiusque servitutis officia consideremus. Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus. Fides nostra per dilectionem operetur: quia cum dilectione fides Christiani, sine dilectione fides Daemonis. Nam & Demones credunt, & contremiscunt. Fides nostra per opera bona probetur, sint quibus morua est. Nam sicut ex pulvis vitam hominis cognoscimus, sic vitam fidei ex bonis operibus comprobamus. Omnia in nobis fides ordinet; mentem nostram Deo subjiciat patri spirituum, soli Domino, sub cuius potestate cuncta sunt posita, aeternae Sapientiae, primae Veritati, quae nec falli potest, nec fallere. Nam ego sum sub potestate constitutus. Fides cunctos animae nostrae affectus subiaciat rationi, nec rationi solum, sed religioni, ut ejus imperio dirigantur & coarctentur. Habens sub me milites, & dico huic: Vade, & vadit; & alii, Veni, & venit. Fides corpus nostrum continet in officio, ut animae serviat; immo iustitiae in sanctificationem. Et servo meo, Fac hoc, & facit. De fide, vide Theologiam nostram Dogmaticam & Moralem. Lib. 1. Cap. 1. Sine caritate & bonis operibus non potest ad salutem (Ibidem, Art. 5.) Item, Quae. 2. Artic. 2. §. 1. quo vis istius verbi Credo, prolixae, & apposite ad mores informandos explicatur.

S. August.

Jacobi 2.

Fidem nostram frequentibus actibus exercere debemus, & Deo donante augere, ut in eo crescamus in salutem. Nam secundum mensuram fidei nostrae, & pietatis quae illam comitatur, fiducia in Deum, misericordiae suae beneficia nobis impertitur, & animae salutem, immo & corporis sanitatem, quatenus aeternae salutis nostrae expedit. Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. De actibus Fidei frequenter eliciendis vide Lib. 4. Theologiae nostrae Dogm. & Moral. Cap. 2. Art. 8. Regulis 9. 10. 11. 12. 13. 14.

Hebr. 12. 9.

II. Deo gratias agamus ob nostram ex Gentibus vocationem, quae a prophetis primam, deinde a Christo Jesu praedicta, per meritum passionis ejus, & per gratiae ejus virtutem impleta est, & quotidie in Gentibus impletur. Veri simus Israelitae secundum spiritum, ut Evangelicus ille Centurio; Fide obediamus Deo, in hoc mundo vivamus tanquam in terra aliena, expectantes repositionem aeternae hereditatis; ut cum sanctis illis Patriarchis in Regno caelorum recumbamus: Timeamus, ne si digne non vivamus Christiana fide, gratia nostra iusto Dei iudicio ad alias Gentes transferatur, illisque in sortem nostram a Deo substituitis, ejiciamur a Regno Dei. Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores. Dices, Fracti sunt rami ut ego inserar. Bene: propter incredulitatem fracti sunt. Tu autem fide plas. Noli alium sapere, sed time. Si enim Deus naturam libus ramis non pepercit: ne forte nec tibi parcat.

Rom. 21. 21.

FERIA VI. POST CINERES.

Ego autem dico vobis: Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos: & orate pro persecutoribus & calumniatoribus vobis: ut sitis filii Patris vestri, qui in caelis est. Matth. 5. 44. 45.

Christiana Disciplina jubemur diligere inimicos quoque, & orare pro eis qui nos persequuntur. Ut haec sit perfecta & propria bonitas nostra, non communis. Amicos enim diligere, omnium est; inimicos autem, solum Christianorum. Hoc mandatum novum, quod nos innovat ut simus homines novi, heredes testamenti novi, cantatores cantici novi. Ad inimicorum dilectionem tria movere nos debent. 1. Auctoritas Dei jubentis: Ego autem dico vobis. 2. Magnitudo praemii: Ut sitis filii Patris vestri, qui in caelis est. 3. Efficacia exempli, Exemplum scilicet dilectionis inimicorum dat nobis Pater aeternus; Qui solem justum orti facit super bonos & malos, & pluit super justos & injustos. Exemplum dedit nobis Christus, qui pro nobis mortuus est, & per mortem suam nos reconciliavit Deo cum inimici essemus: & pro crucifixoribus suis rogavit, dicens: Pater, dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt. Vide lib. 4. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 3. Art. xi. Regula 9.

Tertull. lib. Ad Scapulam.

S. August. Tract. 67. Joann.

Rom. 5.

1. Deus cujus mandata gravia non sunt, Christus cujus jugum suave est & onus leve, jubet ut inimicos diligamus. Deus per Jeremiam Prophetam exemplo obedientiae Rechabitarum praepcepta patris sui, licet dura, studiose servantium, expostulat de pertinaci Judaeorum inobedientia adversus divina sua praepcepta. Et posui coram filiis domus Rechabitarum scyphos plenos vino, & calices: & dixi ad eos: Bibite vinum, qui responderunt: Non bibemus vinum, quia Jonadab filius Rechab patris nostri, praepcepit nobis: Non bibetis vinum, vos & filii vestri usque in sempiternum, & domum non aedificabitis, & seminare non seretis, & vineas non plantabitis, nec habebitis: sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris, ut vivatis diebus multis super faciem terrae in qua vos peregrinamini. Obedivimus ergo voci Jonadab patris nostri in omnibus quae praepcepit nobis &c. Et factum est verbum Domini ad Jeremiam, dicens: Haec dicit Dominus exercituum, Deus Israel: Vade, & dic viris Juda & habitatoribus Jerusalem: Numquid non recipietis disciplinam, ut obediat verbis meis, dicit Dominus? Praevenerunt sermones Jonadab filii Rechab, quos praepcepit filiis suis, ut non biberent vinum: & non biberunt usque ad diem hanc, quia obedierunt praepcepto patris sui: Ego autem locutus sum ad vos, de mane confurgens & loquens, & non obedistis mihi &c. Praepcepit nobis Deus pater noster (Numquid enim non ipse est pater tuus, qui possedit te, & fecit & creavit te?) praepcepit nobis Christus Jesus Dominus noster dilectionem inimicorum; Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros. Numquid praepcepto Patris nostri, Dei nostri, Salyatoris nostri non obediemus? Maxime cum tantum tanque gloriosum praemium nobis proponat, scilicet dignitatem filiorum Dei, & quae consequens, caelestem hereditatem, vitam aeternam & beatam. Ut sitis filii Patris vestri, qui in caelis est. In potestate nostra est ut filii Dei nominemur & simus, per gratiam & misericordiam Christi, qui dedit nobis potestatem filios Dei fieri. Non postumus esse filii Dei nisi per gratiam & caritatem. In hoc manifesti sunt filii Dei, & filii diaboli. Omnis qui non est justus, non est ex Deo, & qui non diligit fratrem suum. Sola dilectio discernit inter filios Dei, & filios diaboli: porro cum inimicos diligimus, fratres diligimus. Vide Theolog. Dogmat. & Moral. loco superius indicato. Filii Dei esse non postumus, nisi nobis peccata dimittantur a Deo: peccatorum autem remissionem obtinere non possumus, nisi inimicos diligamus, illisque condonemus injurias: injuriarum condonatio, conditio est adjecta postulationi veniae. Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Vide Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 5. Cap. 2. Art. 8. Num. 16. & seqq. Dimitte, & dimittemini. Si dimiseritis peccata hominibus, dimittet vobis Pater peccata vestra. Sic faciet Pater vester caelestis, si non dimiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris. Nullum sacrificium acceptum sine injuriarum remissione. Si offers munus tuum ad Altare, inquit Christus, & ibi recordatus fueris quod frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante Altare, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum. Ad

Joann. 2. 10.

S. August.

Matth. 5. 14. Luc. 6. 27. Matth. 18. 8.

Matth. 5. 23.

DOMINICA I. QUADRAGESIMAE.

Ductus est Jesus in Desertum a Spiritu, ut tentaretur a diabolo; & cum jejunasset quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, postea esurivit. Matth. 4. 1. 2.

Multiplex acceptio vocis istius Tentatio. Gratiae quotidianum adiutorium ad tentationes vincendas necessarium. Quo sensu Deo supplicamus ne nos inducat in tentationem? Nullus hostis metuendus extrinsecus, si nos ipsos intus vincamus. Deum oramus ne gratiam suam nobis subtrahat; ne tentatione vinci nos permittat. Diabolus cupiditatis nostris utitur ut cor expugnet. Triplex tentatio, quam Christus in deserto sustinuit, ut nobis vincendi vires, vincendi formam tribueret. Duo sunt quae homines in peccata illicunt, voluptas & dolor. Hostis nostri, seu diaboli tentatoris nequitia. Cur diabolus non ita tenet impios? Periculosiores tentationes, quibus occulte & per cuniculos corda piorum pulsantur, Diabolus minus perfectos de levioribus peccatis tentat, ut sensim ad graviora pertrahat. Toleranda, non amanda tentatio. Tentationes utiles excitanda vigilantiae, demandae superbiae. Tentationibus resistendum. Christus diabolum nobis vicit. Diabolus cor nostrum non expugnat, nisi voluerimus. Tentationes spectari possunt triplici respectu, vel ex parte Dei qui nos tentari permittit: vel ex parte Diaboli qui tentationes immittit: vel ex parte cordis nostri, quod tentationes patitur. Ex parte Dei si spectentur, utiles nobis sunt. Ex parte Diaboli si considerentur, omnes periculosae sunt. Ex parte cordis nostri, quandoque utiles, quandoque noxiae sunt, prout illis resistimus, vel consentimus. Satan & propter crudelitatem leo dicitur, & propter multiformis astutiae varietatem non incongrue tygris vocatur. Modo enim se, sicut est perditus, humanis sensibus objicit modo quasi angelum lucis ostendit: Modo stultorum mentibus blandiendo persuadet, modo ad culpam terrendo pertrahit. Modo suadere vitia aperte nititur, modo suis in suggestionibus sub virtutis specie palliat. Haec itaque bellua quae tanta varietate respargitur, jure tygris vocatur. Quae apud LXX. Interpretes myrmicoleon dicitur: quod videlicet animal absconsium pulvere, formicas frummenta gestantes interficit; quia nimirum apostata angelus in terram de caelis projectus, justorum mentes, quae honorum sibi operum reflectionem preparant, in ipso actionis itinere obsidet: Cumque eas per insidias superat, quasi formicas frummenta gestantes improvise necat. Recte autem myrmicoleon, id est, leo & formica dicitur: formicis enim leo est, volatilibus formica: quia nimirum Antiquus hostis sicut contra consentientes fortis est, ita contra resistentes debilis, si enim ejus suggestionibus assensus praebetur, quasi leo tolerans nequaquam potest; si autem resistitur, quasi formica atteritur. Aliis ergo leo est, aliis formica: quia crudelitatem illius carnales mentes vix tolerant; spirituales vero infirmitatem illius pede virtutis calcant.

S. Cyprian.

S. August. Tract. 67. Joann.

Rom. 5.

Acta gemina, Martyrii S. Nicephori Antiocheni, apud Bollandum, ad diem 9. Februarii.

S. Cyprian. De bono patientia.

S. August. in Psalm. 54.

Ad sacrificium cum diffensione venientem revocatur Altari: quia nec ad Cain & ejus munera replevit Deus: neque enim peccatum habere Deum poterat, qui cum fratre pacem non habebat. Quam igitur sibi pacem promittunt inimici fratrum? Eorum oratio sit in peccatum, sententiam damnationis in se ipsos pronuntiant. Sine inimicorum dilectione nec Martyrium prodesse potest. Exhibere se non potest Martyrem, qui fraternam non tenuit caritatem. Docet hoc & contestatur Apostolus Paulus: Et si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuerio, nihil mihi prodest. Caritas patiens est, benigna est, non irritatur, non cogitat malum, omnia sustinet. Terribile exemplum in Historia Ecclesiae legimus. Sapricius Antiochenus Presbyter Nicephori ex amico factus est inimicus intensissimus. Nicephorus interpositis communibus amicis, veniam frustra deprecatus est, frustra se ad pedes Sapricii abiecit, veniam enixe rogans. Valeriano & Gallieno Impm. persecutionem adversus Ecclesiam moventibus, Sapricius a Praeside ob fidem captus, Christi nomen constanter confessus, acerbeque & crudeliter in cochlea tortus, tandemque capite damnatus est, Properantem ad supplicium sequitur Nicephorus; ad pedes ejus supplex provolvitur, dicens: Martyr Christi, ignoscere mihi, si quid peccavi ut homo. Rogantem sprevit Sapricius; ideo justo Dei iudicio grata perseverantiae privatus est, & fraterno odio excacatus, parato jam Litore ut illi caput amputaret, Christum ejuravit, idolis sacrificavit, Martyrii coronam amisit. Id cum vidisset Nicephorus, frustraque Sapricium ad Christi confessionem & ad caritatem hortatus esset, magna voce clamavit: Ego sum Christianus, & credo in nomine Domini nostri Jesu Christi, quem isto negavit. Quamobrem justus Praesidis capite truncatus, Martyrii coronam promeritus est, a qua Sapricius in odio fraterno pertinax exciderat. In Menais Graecorum hoc sancti Martyris encomium habetur. Manifeste omnibus ostendisti, o invicta Nicephore, eum qui proximum non amat, neque Dominum posse diligere. Quapropter quia sincero amore complexus es Sapricium conversum tuum, ad divinum alacris assumptus es amorem, animamque tuam ob fidem confessionemque Christi dedisti. Infelix vero Sapricius, quia irreconciliabile adversus te odium detulit, etiam Christum Deum negavit.

II. Ad inimicorum dilectionem Dei & Christi Jesu filii ejus Domini & Salyatoris nostri exempla nos invitant. Ego ergo perfecti, sicut & Pater vester caelestis perfectus est. Sic perfectos dixit fieri Dei filios, sic consummari ostendit, & docuit celesti navitate reparatos, si patientia Dei Patris maneat in nobis, si similitudo divina, quam peccato Adam perdidit, manifestetur & luceat in actibus nostris. Quae gloria est similem Deo fieri? quanta & qualis felicitas habere in virtutibus, quod divinis laudibus possit aequari? Nec hoc Jesus Christus Deus & Dominus noster tantum verbis docuit, sed implevit & factus. Et quia ad hoc descendisse se dixerat, ut voluntatem Patris faceret; inter cetera admirabilia virtutum suarum, quibus indicia divinae Majestatis expressit, patientiam quoque patientiam tolerantiae tenore servavit: Omnes denique actus ejus ab ipso statim adventu patientiam comite signantur.

III. De Remedii adversus iram, lege Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Cap. 10. Art. 5. Vindicta iustitiae libido semper male est: proindeque inimicos ulcisci nunquam licet: injurias illatae condonare, semper & ubique necesse est. Qui proximos oderunt, & ab illis discedunt, Sacramentaliter absolvi non possunt, & ad Eucharistiae participationem admitti, nisi depositis inimicitias, cum ipsis reconciliati fuerint. Cap. 9. ejusdem Libri, Art. 5. Regula 2. Duo inimici, unus apertus, alter occultus; unus diligendus, alter cavendus. Homo inimicus aperte saevit, diabolus occulte: saevit homo quantum potest, auferat quicquid potest: Si diligitur aperte saeviens, vultus est occulte saeviens. (Vide Lib. 4. Cap. 3. Art. xi. Regula 14.)

S. Gregor. M. lib. 5. Moral. cap. 17.

T. Livius lib. 27. Hist. Rom.

inde ortus, ut veniam ejus diei daret; ubi vellet deinde experiretur Militum suorum animos. Ego vero experiar, (inquit) Militis: & vos crastina die in aciem educam, ut victores potius quam victi veniam impetretis, quam petitis. Multoties a diabolo victi, Christum Ducem nostrum ad iram provocavimus. Veniam postulamus ignavia ac infidelitatis nostrae. Annuit misericors Redemptor, sed ea conditione ut hostem vincamus, ut victoribus ignoscat & gratiam faciat. Ideo nos denuo tentari permittit, ut contra diabolum fortius pugnemus, illumque vincendo, veniam praeteriti temporis obtineamus.

IN EADEM DOMINICA.

Ducens est Jesus in desertum a Spiritu, ut tentaretur a diabolo; & cum jejunasset, &c.

Hodie Praecones pacis Christo jubente bellum denuntiant, omnesque Christianos, sine ullo sexus, & aetatis, aut conditionis discrimine sub vexillo congregant, contra diabolum communem hostem pugnuros. Canite tuba in Sion, sanctificate jejunium, vocate caelum, congregate populum. Christus locum certaminis adversus daemonea se committendi eligit Palaestinae desertum. Arma ad pugnandum eligit validissima, jejunium & verbum Dei: Victoriam de hoste reportat plenam omnique ex parte absolutam. Verum & nos exemplo suo ad pugnandum & vincendum provocat & accendit Dominus nosse. Hodie Christus Rex noster commilitones suos de Evangelico allocutus est Tribunali, indicit hostibus bella, promittit premia pugnaturis, inimicorum dolos prodidit & conatus, ubi, & quando, & quomodo conflegendum sit, nobis triumphali constitutione signavit. Ex loco, ex tempore, ex modo certaminis, seu armorum delectu & usu, pendet plurimum victoria. Christus nobis designat ubi pugnandum sit; quando pugnandum; quibus armis, & quomodo pugnandum adversus daemonea. Ubi? In solitudine. Quando? Toto vitae tempore, quae militia est super terram. Quibus armis? Jejunio & abstinentia. Et quia sacrum Quadragesimae tempus spiritualibus praeliis maxime destinatum est, sanctificanda est Quadragesima solitudinis Christianae amore, accurata jejunii observantia, cautiore vigilantia, fortiorque resistentia tentationibus daemoneis.

I. Mundi societates periculosae semper innocentiae & salutis. Abraham virtus apud Chaldaeos tuta non erat; ideo iussit illi Deus ut hinc quantoque egrediretur. Periclitata est simplicitas Isaac in societate Hamaelis. Loth Sodomis periisset, nisi ipsum inde abstraxisset ac eduxisset Angelus. Dinah filiae Jacob exitiale fuit in publicum prodiisse. Parum abhinc ne periret Rex Josaphat inito foedere cum impio Ioram Rege Israel. Zorobabel, alique Judaici populi proceres, Templum Dei cum idololatriae edificare prudenter recusant. Tobias in captivitate constitutus fugiebat confortia impiorum, ne pervertetur, & contaminaretur. David solitudinem optat, saeculi fugam meditatur. Ecce elongari fugiens, & mansi in solitudine. Spiritus Sanctus jubet ut fugiamus de medio Babylonis, si quae nobis de salute animarum nostrarum cura est. Fugite de medio Babylonis, & salvet unusquisque animam suam. Qui tangit picem, inquinabitur ab ea. Qui frequenter iniquorum hominum societates, vix ab ipsis non pervertetur. Quot in civitatibus peccati illecebrae, & concupiscentiae irritamenta? Vidi iniquitatem & contradictionem in civitate. Die ac nocte circumdabit eam super muros ejus iniquitas, & labor in medio ejus & justitia: & non defect de plateis ejus usura & dolus. Totus mundus in maligno positus est. Et, Omne quod est in mundo concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitae: quae non est ex Patre, sed ex mundo est. Ibi Malitiae plurimum, & sapientiae modicum, ibi viscosa omnia, omnia lubrica, opera tenebris, & obfessa laqueis peccatorum: ubi periclitantur animae, ubi tantum vanitas, & affectio spiritus est. Solitudo igitur locus valde opportunus est ad pugnandum contra diabolum. Christi sepulcro similis est solitudo, quod mortuum suscepit & vivum peperit (inquit S. Basilus.) Dominica sepulturae propemodum aemula, quae peccato mortuos suscipit, & per assistentiam Sancti Spiritus Deo reviviscere facit. Solitudo terribile malignis spiritibus habitaculum. Ibi Christianus homo se ipso superior fit, & Deo conjungitur. Sedebit solitarius, & tacebit: quia levavit se super se. Ibi Deus loquens ad cor, mittit illud & roborat adversus diaboli suggestiones. Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor ejus. Si gravissimas in via salutis

difficultates experiuntur, magnaque impedimenta inveniunt etiam viri sancti, qui in solitudine & fecerunt vivunt; si ex mundi commercio fordes contrahunt & vulnera recipiunt, etiam illi non frequentent nisi necessitate compellente, aut caritate invitante; quam periculosi sunt lapsus, quam gravia vulnera hominum carnalium & mundanorum, qui tentationibus sponte se exponunt, & societates voluptarias omni tempore, etiam quadragesimali feriuntur? Super humum populi mei spinae & vespes. Ipsi. 32. 23. ascendent: quanto magis super omnes domos gaudii civitatis exultantis?

II. Jejunii & abstinentiae armis, exemplo Christi, adversus diabolum pugnandum est. Si adversus hostes corpore & carne constantes, nobis pugnandum esset, roboranda essent corpora nostra, non debilitanda, ut ipsos vinceremus; verum cum adversus spiritus nequam militare debeamus, debilitandum est corpus, roborandum vero spiritus ad praelium fortiter sustinendum: In hac enim militia, Cum infirmior, tunc potens sum. Saul Rex contra Philistaeos pugnaturus Exercitum suum jejunio praeparavit ad pugnandum. Jonathas violato jejunio in extremum periculum incurrit. Philistaei caesi sunt ab Israelitis jejunis. Idem in bellis spiritualibus evenit. Ceciderunt passos impasti, armatos inermes. Haec erunt vires jejunantium Deo. Caelum pro ejusmodi militat. Habes formam praesidii vitae spiritualibus bellis necessarium. De jejunii utilitate, vide Lib. 4. Cap. 5. Art. 3. s. 1. n. 3. Jejunii quadragesimalis rationes. (Ibid. s. 2. n. 6. versus finem.) Quae ex SS. Patribus explicantur. (s. 3.) Jejunii meritum perdunt, qui ciborum ac liquorum delicias, & varia gulae irritamenta jejunii diebus exquirunt, copiosiusque prandent ac lautius, ut jejunii laborem minuant. (Art. 7. Regula 15.) Christianum jejunium abstinentia ab omni voluptate etiam licita, a venationibus, ludis, jocis, conviviis commendare debet; (Regula 16.) Christianum vere Deoque gratum jejunium non est, quod abstinentia ab omni peccato mortali, & exercitatio in omni virtutum genere non commendat. (Ibid. Regula 17.) Eleemosyna Christiani jejunii comes esse debet, ut pauperibus erogetur, quod in sumptus secundae refectiois impenderetur. (Ibid. Regula 18.) Nullus est meritum jejunium, si Christianus jejunans injurias non dimittit. (Ibid. Regula 19.) Jejunium lorica est, qua anima protegitur. Operari in jejunio animam meam. Bonum operimentum (ait S. Ambrosius) quod animam tegit ne a tentatore deprehendatur, ne a tentatore nudetur. Gula nudos facit, jejunia operiunt etiam exutos.

III. Tota vita pugnandum est, quia hostem habemus qui nunquam quiescit, victus certamen repetit; suspecta piis esse debent illius induciae: pax cum illo nusquam habenda est: donec a tentatione Deus non eripuerit, & glorificaverit, in aeterna pace constitutus, bellum nobis sustinendum est. Sic curro (inquit S. Paulus) non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aere verberans: sed castigo corpus meum. Omnis autem qui in agone contendit, ab omnibus se abstinere. Et illi quidem ut corruptibiles coronam accipiant; nos autem incorruptam. Athletae sumus, legitime certandum est. Multa ludantur: & qui hodie victus est, cras se reparat. Ante ad bravium contenditur, postea ad coronam. Numquid athleta otio vacat, cum semel dederit certamini nomen suum? Exercetur quotidie, ungitur quotidie. Ipse cibus ci agonisticus datur, disciplina exigitur, castimonia custoditur. Et tu dedisti nomen tuum ad agonem Christi, subscripsisti ad competitionem coronae: meditare, exercere, ungere oleo laetitiae. Cibus tuus, cibus sobrietatis sit, nihil habeat intemperantiae, nihil luxuriae. Potus tuus parcior, ne quid ebrietatis obrepat: custodi corporis castimoniam, ut possis esse habilis ad coronam, ne existimatio tua offendat spectatoris affectum, ne te fautores tui negligentem videant, & aecerant. Spectant te Archangeli, & Potestates, & Dominationes, & illa Angelorum decem millia decem millium. Sub tantis spectatoribus crubescere, considera quam decorum sit. Confortamini in Domino, & in potentia virtutis ejus. Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli. Quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiae in caelestibus. Propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, & in omnibus vestros in veritate, & indui loricaem justitiae, & calcetati pedes in preparatione Evangelii pacis: in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela

2. Cor. 11. 10. Tertullian. lib. de jejunio, Cap. 7.

Psal. 68. 11. Lib. de Elia & Jeunio, Cap. 4.

1. Cor. 9.

S. Ambr. Lib. de Elia & Jejunio Cap. 21.

Ephes. 6.

Nequissimi ignea extinguere: & galeam salutis assumite, & gladium spiritus (quod est verbum Dei) per omnem orationem & obsecrationem, orantes omni tempore in spiritu, & in ipso vigilantes. Sic enim praecipit Christus: Vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem.

Matth. 26. 41.

FERIA II. POST DOMINICAM I. QUADRAGESIMAE.

Tunc dicit Rex his qui a dextris erunt: Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. Esurivi enim, & dedistis mihi manducare. Tunc dicit & his qui a sinistris erunt: Discedite a me maledicti in ignem aeternum, qui paratus est diabolo & angelis ejus. Esurivi enim, & non dedistis mihi manducare. Matth. 25.

Qui spectacula amatis, ad universale spectaculum concurrite, quod nobis hodiernum Evangelium repraesentat. Quale spectaculum jam in proximo est adventus Domini jam indubitati, jam superbi, jam triumphantis? Quae illa exultatio Angelorum, quae gloria resurgentium sanctorum? quale Regnum exinde iustorum? qualis civitas nova Jerusalem? At enim supersunt alia spectacula, ille salem? At enim supersunt alii dies, ille nationibus insperatus, ille derisus, cum tanta saeculi vetustas, & tot ejus nativitates uno igne haurientur. Quae tunc spectaculi latitudo. Quid admirer, quid rideam, ubi gaudeam? Ubi exultem, tot spectans Reges, qui in caelum recepti nuntiabant, cum ipso Jove, & ipsis suis rebus in imis tenebris congemiscetes? Item Praesides perim secutores Domini nominis, saevioribus quam ipsi contra Christianos saevierunt saevius insultantibus liquefcentes: praeterea sapientes illos Philosophos coram Discipulis suis una conflagrantibus erubescetes, quibus nihil ad Deum pertinere suadebant, quibus Animas aut nullas, aut non in pristina corpora redituras affirmabant; etiam Poetas non ad Rhadamanti, nec ad Minois, sed ad inopinati Christi tribunal palpitantes. Tunc magis Tragedii audiendi: magis scilicet vales in sua propria calamitate. Ad eos conspectum infatigabilem conferre malum, qui in Dominum deservierunt, hic esse ille (dicam) fabri filius, Sabbari destructor, Samarites, & demonium habens. Hic est quem a Juda redemistis; hic est ille arundine & colaphis dicerberatus, sputamentis dedecoratus, felle & aceto potatus. Hic est quem Discipuli clam fubripuerunt, ut resurrexisset dicatur. Veniet Filius hominis, ut non prius in infirmitate sed in Majestate sua: Veniet Angelorum suorum satellitio stipatus ut Rex gloriae, Dominus Deus exercituum, Rex universae creaturae; veniet iudicaturus qui venit olim iudicandus: Et tunc sedebit super sedem Majestatis suae, Veniet Deus ultionum, omnes homines qui olim fuerunt, sunt, & futuri sunt, ad tribunal suum vocabit, nemine excepto. Et congregabuntur ante eum omnes gentes. Nunc permixti sunt boni cum malis, iusti cum impiis, praedestinati cum reprobis, oves cum haedis, tamen noverit Dominus qui sunt ejus: Tunc separabit eos ab invicem, sicut Pastor segregat oves ab haedis. In hoc saeculo saepe iusti despiciuntur, irridentur, opprobriis afficiuntur, vexantur: contra vero mali saepe honoribus & dignitatibus fulgent, divitiis affluunt, rebus prosperis fruuntur. Tunc vice versa iusti velut oves innocentes a dextris Christi Jesu cum honore collocabuntur; improbi velut hirci caecidi a sinistris ejus cum opprobrio statuentur. Et statuet oves quidem a dextris suis, haedos autem a sinistris. Quis cogitabit diem adventus ejus, aut quis stabit ad videntium eum? Deus manifeste veniet, Deus nosse, & non silebit. Qui venit occultus, veniet manifestus: sicut venit occultus ante iudicem staret, veniet manifestus ut etiam de iudicibus iudicet. Veniet Deus nosse, & non silebit. An modo silet? Unde ergo praecipit, monita, tuba terroris? Non silet, & silet: Non silet a monendo, silet a vindicando: non silet a praecipio, silet a iudicio. Patitur enim peccatores quotidie mala facientes, Deum non curantes, non in conscientia sua, non in caelo, non in terra: non cum latent haec omnia, & universaliter omnes admonet, & quantum aliquos flagellat in terra, admonitio est, non dum damnatio. Silet ergo a iudicio, occultus in caelo est, adhuc interpellans pro nobis: patiens est super peccatores, non exercens iram, sed expectans poenitentiam. Tacui, inquit, numquid semper tacebo? Non tacebit cum manifeste veniet.

Tertull. lib. de Spectaculo. Cap. ult.

Psal. 49. S. August. in hunc Psalmum.

Mat. 42. 14.

Ignis ante ipsum praecedet, & in circuitu ejus tempestas valida. Timemus? Mutemur, & non timebimus. Ignem palea timeat: auro quid facit? Nec male vivendum erat, fratres carissimi, si facere possemus ut dies iudicii non veniret. Si vel sola peccatoribus immineret separatio a facie Dei, in qualibet essent affluentia deliciarum, non videntes a quo creati sunt, & separati ab illa dulcedine ineffabili vultus ejus, in qualibet aeternitate & impunitate peccati, plangere se deberent. Sed quid loquar, aut quibus loquar? Haec amantibus pena est, non contentmentibus. Qui dulcedinem sapientiae & veritatis utcumque sentire coeperunt, noverunt quod dico, quanta poena sit tantummodo a facie Dei separari. Discedite a me, maledicti. Qui autem illum dulcedinem non gustaverunt, si nondum desiderant Dei faciem, timeant vel ignem, supplicia terreat, quem praemia non invitant. In ignem aeternum. Vile tibi est quod Deus pollicetur, contremisce quod minatur. Ignis in conspectu ejus exardescet. Non erit iste ignis foci tui, in quem tamen si manum mittere cogaris, facis quicquid voluerit, qui hoc minatur. Minatur inimicus tam leve malum, & facis malum: Minatur Deus aeternum malum, & non facis bonum? Ad malum faciendum nec minae te compellere deberent: a bono faciendo nec minae te deterere deberent. Minis autem Dei, minis aeterni ignis, prohiberis a malo, invitaris ad bonum. Unde piget, nisi quia non credis? Ignis ante ipsum praecedet: & in circuitu ejus tempestas valida. Plane valida tempestas, ventilatura tam magnam aream. Hac tempestate erit illa ventilatio, qua separabitur a sanctis omne immundum, a fidelibus omnis simulatio, a piis & trementibus verbum Dei omnis contemptor & superbus. Advocabit caelum desursum, & terram discernere populum suum. Coelum vocat perfectos, qui reliquerunt omnia, & Christum secuti sunt: ipsos vocabit sursum, ut cum ipso sedeant iudicaturi dodecim tribus Israel. Discerneret terram, alios ad dexteram statuens, alios ad sinistram. Nihil tunc discernet iudicandos, nisi opera, sive bona sive mala. Non divitiarum, non honores, non dignitates, non potestas, non nobilitas; sed sola opera. Tunc reprobis, qui potentes & divites in hoc saeculo fuere, manus invisibilis in conscientia exarabit verba illa terribilia, quae impius Baltasar exarata vidit in aula convivii; & quae Daniel Propheta illi interpretatus est; Mane, Thecel, Phares. Mane: Numeravit Deus regnum tuum, & complevit illud. Prospera omnia habuisti, dum in mundo viveres: sed completum est ac numeratum prosperitatis tuae tempus: te manet aeterna miseria, cruciatus sine fine. Thecel. Appensus es in statera, & inventus minus habens. Opera tua iniusta, infructuosa, damnatione digna: cogitationes, desideria, ceterique affectus, verba, facta, appensa sunt & discussa in statera iustitiae, & inventa sunt damnatione digna. Phares. Divitium est regnum tuum. Jam vera nobilitas, vera divitiarum, vera potestas, vera & aeterna felicitas datur iustis a te divis & separatis, populo benedicto, & per electionem gratiae discreto. Et terram discernere populum suum. Congregate illi sanctos ejus, & qui ordinant testamentum ejus super sacrificia. Congregate, ut in aeterna tabernacula recipiantur. Congregate illi iustos, qui misericordiae opera fecerunt, qui compassi sunt inopi, qui intellexerunt super egenum & pauperem: qui cogitant de promissis ejus, super illa quae operantur. Ipsa enim sunt sacrificia, Deo dicente: Misericordia volui, & non sacrificium. II. Ad iudicium nos praeparemus Christiane vivendo, misericordiae opera faciendo, eleemosynas uberes erogando, ut misericordiam inveniamus in tempore opportuno. Iudicium enim sine misericordia illi qui non fecit misericordiam. Christus in iudicio illis quos damnaturus est solas eleemosynas negatas; illis quos coronaturus est, solas eleemosynas datas imputabit. Vide S. Augustin. Serm. 60, alias De Tempore 50. Cap. 10. & Theolog. nostram Dogmat. & Moral. Lib. 3. Cap. 6. Art. 9. Regulis 5. 6. & 7. Tunc dicit Rex his qui a sinistris erunt; Venite benedicti Patris mei, percipite Regnum. Pro qua re? Esurivi enim, & dedistis mihi manducare. Quid tam vix, quid tam terrenum, quam frangere panem esurienti? Tanti valet regnum caelorum. Sed non habes facultatem frangendi panem esurienti, non habes domum quo inducas, non habes vestem qua cooperias; da calicem aquae frigidae, mitte duo minuta in gazophylacium. Tantum emit vidua duobus minutis, quantum emit Petrus relinquens retia, quantum emit Zachaeus dando dimidium patrimonium. Tanti valet, quantum habuisti.

Daniel. 5. Dan. 5.

Osse. 6. 6.

Jacobi 2. 5.

S. August. in Psal. 49.

De iudicio generali, vide Ideam Concionis Dominice. 1. Adventus, & Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 1. Quæst. 2. Art. 7. ad illa verba Symboli Apostolici; iudicaturus est vivos & mortuos. Qui tunc Iudex venturus est, modo Advocatus est. Ad thronum misericordiae & gratiae ejus per poenitentiam confugiamus. Iudicii dies iis tantummodo terribilis, qui securi esse bene vivendo nolunt, & male vivere diu volunt.

FERIA III. POST DOMINICAM I. QUADRAGESIMÆ.

Cum intrasset Jerusalem, commota est universa civitas dicens: Quis est hic? Et intravit Jesus in Templum Dei, & eiecitab omnes vendentes & ementes in Templo. . . . & dicit eis: Scriptum est, Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Matth. 2. 1.

DUO Dei iudicia Scriptura sacra commemorat, iudicium occultum, & iudicium manifestum. Iudicium manifestum est, quo Dominus iudicaturus est vivos & mortuos, omnibus latentibus eum esse a quo & bonis præmia, & malis supplicia tribuentur. Occultum iudicium est pena qua nunc unusquisque hominum aut exerceat ad purgationem aut ad mortem ad conversionem; aut si contempserit vocationem & disciplinam Dei, exaccatur ad damnationem. De primo hesternæ diei Evangelica lectio ut tractarimus argumentum dedit: de secundo hodierna. Iudæi enim qui vocationem & disciplinam Christi contempserunt, exaccantur ad damnationem; Christum præsentem non agnoscunt; ejus ingressu commoventur, quem desiderant Patriarchæ & Prophetæ mundi Salvatorem. Interrogant quis sit, idque discunt a turbis Jesum comitantibus. Commota est universa civitas dicens. Quis est hic? Populi autem dicebant: Hic est Jesus propheta a Nazareth. Hic est Jesus, cuius typi fuerunt qui hoc nomine ante ipsum insigniti sunt: propheta ille, quem Deus Moysi promissit se de medio populi sui suscitaturum; a Nazareth, unde aliquid boni oriri non posse Pharisei existimabant. Sic cæcitas ex parte in Israel facta est, ut plenitudo gentium intraret. Admonentur vero ad conversionem, qui e Templo eieciuntur, omnes vendentes & ementes; quibus ait Jesus: Scriptum est, Domus mea, domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Sunt autem illi. 1. Omnes qui in Clerum & ad Beneficia Ecclesiastica sine legitima vocatione irrepunt. Illi enim cum non intrent per ostium, sed attendant aliunde, Fures sum & latrones, ut Christus docet. Vide Theol. Dogmat. & Moral. Lib. 2. Tract. de Sacram. Ordinis. Cap. 3. Art. 5. Reg. 18. & Capit. 6. Regul. 4. & 5. 2. Qui beneficia Ecclesiastica & sacrum Ministerium vendunt vel emunt, pecunia, obsequiis, adulationibus, petitionibus pro se ipsis, cum nulla res Dei, pretio conferunt; & Christi Domini sententia sit, quæ nullis Sophistarum distinctionibus eludi potest: Gratis accepistis, gratis date. (Lib. 11. Theol. Dogmat. & Moral. Cap. 7. Art. 2.) 3. Domum Dei speluncam latronum faciunt omnes Clerici beneficiarii, qui redditibus Ecclesiasticis, quorum dispensatores sunt, non domini, abutuntur ad luxum, ad ludos, ad voluptates, ad ditandos consanguineos, aut ad avaritiam suam fovendam pecunias ex beneficiis & ministeriis Ecclesiasticis provenientes congerunt & reconduunt in arcibus & sacculis, aut ex illis augent patrimonium; cum ad pauperum sublevandas necessitates, aliæque pia opera erogare debeant quod præter frugalem vitium & honestum vestitum, habita ratione sui ordinis & dignitatis, illis superest. . . . Bona enim Ecclesiæ sunt vota fidelium, pretia peccatorum, stipendia pauperum. Denique quicquid præter necessarium vestitum & simplicem vestitum de Altari retinet, (inquit S. Bernardus ad Clericum scribens) tum non est rapina est, sacrilegium est. Vide Lib. 2. Theol. Dogm. & Moral. Tract. de Sacramento Ordinis, Cap. 5. Reg. 9.

II. Admonentur rursus ad conversionem Christi Domini voce, qui ad Templum Deo dicata alia intentione adeunt, quam orationis, aut in iis irreligiose & immodeste se gerunt, mulieres & viri qui ad sacra illa loca concurrunt propter nutum videre & videri: quæ pompam omnium mundi muliebri illuc circumferunt ut Deo corda surripiant, ejusque loco si dicere fas est, adorantur. Filie eorum compositæ, circumornatæ ut similitudo Templi. Quid facis, homo? Mulierum speciem curiosius in Ecclesia perlicratur? Nec horrefcis tanta Dei Templum afficiens contumelia? proflibulum ne tibi videatur Ec-

clesia, & foro ignobilior? Nam in foro erubescis; etiam times ne quis te videat: in Ecclesia vero nec horrefcis, nec pavefcis, nec stupes? Scriptum est, Domus mea domus orationis vocabitur: Vos autem fecistis illam speluncam latronum. De reverentia Templis debita, vide Lib. 5. Theol. Dogmat. & Moral. Cap. 1. Art. 9. nu. 6. Cum pavore & humilitate ad Templum adeundum est. Pavete ad sanctuarium meum. Ego Dominus. . . . Decet Domum Domini sanctitudo, decet ut cuius in pace factus est locus ejus, sit cultus cum debita veneratione pacificus. Sit itaque ad Ecclesiam humilis & devotus ingressus, sit in eis quæta conversatio, Deo grata, insipientibus placida, quæ considerantes non solum instruat, sed reficiat. . . . cessent in illis vana, & multo fortius fœda & profana colloquia. Cessent confabulationes quælibet. Sint postremo quæcumque alia divinum turbare possunt officium, aut oculos divinæ Majestatis offendere, ab ipsis profors extranea; ne ubi peccatorum est vicia postulanda, ibi peccandi detur occasio, aut deprehendantur peccata committi, &c. . . . Sed & tempore quo Missarum solemniam celebrantur, Non solum ab otiosis, & inutilibus verbis, verum etiam & a perniciosis cogitationibus funditus abstinendum est. Lugenda Christianorum in Templis irreverentia, quæ vix ab impietate sejuncta esse potest. Oculi Dei singulari quadam ratione ad Tempa ejus nomini dicata sunt attenti, ut piorum orationes exaudiat, ut irreverentias profanatorum puniat. Sint oculi tui aperti super domum hanc nocte ac die: super domum de qua dixisti: erit nomen meum ibi, ut exaudias deprecationem servi tui & populi tui Israel quodcumque oraverint in loco isto.

FERIA IV. POST DOMINICAM I. QUADRAGESIMÆ.

Viri Ninivite surgent in iudicio cum generatione ista, & condemnabunt eam; quia poenitentiam egerunt in prædicatione Jonæ: & ecce plus quam Jonas hic. Matth. 12. 41.

Cum Ninivitarum comparatione iudicandi sint Christiani, qui poenitentiam non agunt, examinandum est utrum poenitentia nostra similis sit illorum poenitentia. Ninivites poenitentiam egerunt sinceram, promptam, severam, quia non verbis solum, sed operibus poenitentiam egerunt. Et convertatur vir a via sua mala, & ab iniquitate quæ est in manibus eorum. . . . Et vidit Deus opera eorum, quia conversi sunt de via sua mala. Promptam poenitentiam egerunt, quia statim atque Jonas clamavit, Adhuc quadraginta dies, & Ninive subvertetur, crediderunt in Deum, & statim poenitentiam agere cœperunt. Severam, quia Prædicaverunt jejunium, & vestiti sunt sacis a majore usque ad minorem. Et pervenit verbum ad Regem Ninive, & surrexit de folio suo, & abiecit vestimentum suum a se; & induit saccum, & sedit in cinere. Et clamavit, & dixit in Ninive ex ore Regis & Principum ejus, dicens: Homines & jumenta, & boves & pecora, nec gustent quidquam, & aquam non bibant. Et operantur saccis homines & jumenta, & clamant ad Dominum in fortitudine.

I. Jonas homo Ninivitis incognitus & despectus comminatur temporalem calamitatem, everfionem urbis eorum, & sinceram poenitentiam agunt: Nobis poenitentiam prædicat Christus Jesus, & sincere non agimus, verbis dumtaxat poenitere nos profitemur, non operibus: folia dumtaxat, id est, mera verba, non fructus poenitentia facimus: non mutamus opera, nec in novitate vitæ ambulamus, quia cor mutatum non est & sincere conversum. Muta cor, & mutabitur opus: (inquit S. Augustinus) pravi affectus, pravi habitus evertantur, virtutes ædificantur. Evertuntur enim peccatores duobus modis, aut sicut Sodomitæ, ut pro peccatis suis ipsi homines puniantur; aut sicut Ninivites, ut ipsa hominum peccata poenitendo destruantur. Sic juxta divinam prædictionem, everfa est Ninive quæ mala erat, & bona ædificata est, quæ non erat. Stantibus enim moribus atque domibus, everfa est civitas in perditis moribus. Christus nobis temporales dumtaxat pœnas non comminatur, sed æternas. Nisi poenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.

II. Jonas ultionis divinæ tempus certum indicavit Ninivitis, Adhuc quadraginta dies: & tamen non procrastinavit, non distulerunt conversionem; & nos de die in diem poenitentiam differimus, cum incertum sit tempus quo nos Deus expectaturus est. Nescitis diem, neque horam. Maturanda conversio, ne mors nos intercepta impoenitentes. Nescit homo finem suum: sed sicut pisces capiuntur hamo, & sicut aves laqueo comprehenduntur, sic capiuntur homines

Levit. 26. 2. Conc. Lug. 2. Can. 25.

Conc. Turon. ann. 813. c. 38. Conc. Trid. sess. 22.

3. Reg. 8.

Jonæ 30. 8.

10.

S. Bernard. Serm. 12. in Psal. 90.

S. August. Lib. 21. de Civit. Dei. C. 24. n. 4.

Luc. 13.

Ecclesiastic. 9. 12.

in tempore malo cum eis exemplo supervenerit. Ninivites statim poenitentiam egerunt, quamvis nullam haberent veniam securitatem. Quis scit si convertatur & ignoscatur Deus? Nos vero poenitentiam statim agere dubitamus, quamvis Deus veniam promittat poenitentibus, Virgo ego, dicit Dominus Deus, nolo mortem impiis, sed ut convertatur impius a via sua, & vivat. Convertimini a viciis vestris pessimis, & quare moriemini, domus Israel? . . . Si dixerit impius, Morie morietur: & egerit poenitentiam a peccato suo, feceritque iudicium & iustitiam, & pius restiterit ille impius, rapinamque reddiderit, in mandatis vitæ ambulaverit, nec fecerit quidquam injustum, vita vivet, & non morietur. Heu, (exclamat Augustinus poenitens) differerebam de die in diem vivere in te, Deus meus! & non differerebam quotidie in memetipso mori.

III. Ninivites severam poenitentiam egerunt, Christiani poenitentiam fevericam detrectant; quamvis graviora sint illorum quam Ninivitarum peccata, seu satisfactionis proportione cum gravitate peccatorum, vide Lib. 2. Tract. de Poenitentia, Cap. 6. Art. 6. Regulis 5. 6. & 17.

Duplex impoenitentia causa in plerisque peccatoribus, prima, quod divinam Legem ut regulam vitæ suæ sequi nolit, sed propriam in omnibus voluntatem, Volumus. Secunda, quod sensus suos, cæcæque rationem, non Dei revelantis auctoritatem, summam veritatem, verbum, fidem, ut regulam credendorum sequi velint, Volumus a te signum videre. Utrumque pravum omnino est. In quocumque voluntatis suæ arbitrio stare, periculolum est, ita S. Basilii: cum Dominus dixerit: Non veni ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. Hinc David poenitens ait: Juravi & statui custodire iudicia iustitiæ tuæ, non meam voluntatem. Non est æquum ut voluntas Dei ad nostram, quæ prava est, detorqueatur, sed ut nostram ad divinam, quæ Regula est, corrigatur. In circuitu impiis ambulat: Propria enim ipsorum voluntas omnium quæ operantur & principium & finis est. Væ homini qui sequitur hunc circuitum, qui nunquam a propria voluntate recedit. Væ iterum carnali homini, qui sensibus, & rationi ita adductus est, ut credere nolit quæ non capit, & Dei testimonia nimis credibilis respuens, toto mundo credente signum adhuc querit, Volumus a te signum videre. Magna hæc poenitentia impedimenta sunt, quæ cum fide, & propriæ voluntatis perfecta subiectione divinæ voluntatis & legis imperio, conjuncta sit necesse est.

FERIA V. POST DOMINICAM I. QUADRAGESIMÆ.

Egressus Jesus secessit in partes Tyri & Sidonis; & ecce mulier Chananea a finibus illis egressa clamavit, dicens ei: Misere mei Domine fili David, filia mea male a dæmonio vexatur. Matth. 15.

Necessitas orationis ad gratiam impetrandam, necessitas gratiæ ad orationem fundendam, Catholice Fidei dogmata sunt. Effundam (inquit Deus) super domum David, Spiritum gratiæ & precum. Spiritus adjuvat infirmitatem nostram (inquit Apostolus); nam quid oremus sicut oportet, nescimus: sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Qui autem scrutatur corda, scit quid desideret Spiritus, quoniam secundum Deum postulat pro Sanctis. Oratio clarissima est gratiæ testificatio. Quid enim stultius quam orare ut accipias quod in potestate habes? Desiderare auxilium gratiæ, initium gratiæ est: de quo propheta: Et dixi, Nunc capsi, hæc mutatio dexterae Excelsi. Et, A Domino gressus hominis diriguntur, & viam ejus volent. Quid est autem oratio, nisi pium desiderium? Primam quidem gratiam Deus dat etiam non orantibus, sed aliarum feriem gratiarum, ut victoriam tentationum, devotionem peccati operationem boni, perseverantiam, non tribuit nisi orantibus. Sunt qui propterea vel non

orant, vel frigide orant, quoniam Domino dicente, didicerunt, scire Deum quid nobis necessarium sit, prius quam petamus ab eo. Num propter tales huius sententiæ veritas deserenda, aut ex Evangelio delenda putabitur? Immo cum constet alia Deum, danda etiam non orantibus; sicut initium fidei, alia non nisi orantibus præparasse, sicut usque in finem perseverantiam: profecto qui ex se ipso hæc se habere putat, non orat ut habeat. Ut quid igitur oramus ut fiat voluntas Dei sicut in cælo & in terra; ne inducamur in tentationem, ut liberemur a

in tempore malo cum eis exemplo supervenerit. Ninivites statim poenitentiam egerunt, quamvis nullam haberent veniam securitatem. Quis scit si convertatur & ignoscatur Deus? Nos vero poenitentiam statim agere dubitamus, quamvis Deus veniam promittat poenitentibus, Virgo ego, dicit Dominus Deus, nolo mortem impiis, sed ut convertatur impius a via sua, & vivat. Convertimini a viciis vestris pessimis, & quare moriemini, domus Israel? . . . Si dixerit impius, Morie morietur: & egerit poenitentiam a peccato suo, feceritque iudicium & iustitiam, & pius restiterit ille impius, rapinamque reddiderit, in mandatis vitæ ambulaverit, nec fecerit quidquam injustum, vita vivet, & non morietur. Heu, (exclamat Augustinus poenitens) differerebam de die in diem vivere in te, Deus meus! & non differerebam quotidie in memetipso mori.

III. Ninivites severam poenitentiam egerunt, Christiani poenitentiam fevericam detrectant; quamvis graviora sint illorum quam Ninivitarum peccata, seu satisfactionis proportione cum gravitate peccatorum, vide Lib. 2. Tract. de Poenitentia, Cap. 6. Art. 6. Regulis 5. 6. & 17.

Duplex impoenitentia causa in plerisque peccatoribus, prima, quod divinam Legem ut regulam vitæ suæ sequi nolit, sed propriam in omnibus voluntatem, Volumus. Secunda, quod sensus suos, cæcæque rationem, non Dei revelantis auctoritatem, summam veritatem, verbum, fidem, ut regulam credendorum sequi velint, Volumus a te signum videre. Utrumque pravum omnino est. In quocumque voluntatis suæ arbitrio stare, periculolum est, ita S. Basilii: cum Dominus dixerit: Non veni ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. Hinc David poenitens ait: Juravi & statui custodire iudicia iustitiæ tuæ, non meam voluntatem. Non est æquum ut voluntas Dei ad nostram, quæ prava est, detorqueatur, sed ut nostram ad divinam, quæ Regula est, corrigatur. In circuitu impiis ambulat: Propria enim ipsorum voluntas omnium quæ operantur & principium & finis est. Væ homini qui sequitur hunc circuitum, qui nunquam a propria voluntate recedit. Væ iterum carnali homini, qui sensibus, & rationi ita adductus est, ut credere nolit quæ non capit, & Dei testimonia nimis credibilis respuens, toto mundo credente signum adhuc querit, Volumus a te signum videre. Magna hæc poenitentia impedimenta sunt, quæ cum fide, & propriæ voluntatis perfecta subiectione divinæ voluntatis & legis imperio, conjuncta sit necesse est.

malo; Ut quid (inquam) ista orando tanto gemis? petimus, si volentis hominis & currentis, non miserentis est Dei? Non quia hoc sine voluntate nostra fecit, iustitia agit, sed quia voluntas non implet quod agit, nisi divinitus adjuvetur. Hæc est fidei sanitas, quæ nos facit querere ut inveniamus, petere ut accipiamus, pulsare ut aperiant nobis. Contra ipsam qui disputat, contra se ipsam claudit ostium misericordiae Dei. De necessitate orationis non agam impræsentiarum: sed de conditionibus orationis, quarum aliz orationem spectant, aliz res quæ in oratione petuntur; aliz modum orandi. Ideo enim sæpe non exaudiantur orantes, vel quia mali petunt; vel quia mala petunt; vel quia bona male petunt.

I. Quod primum spectat, peccatorum in suis peccatis perseverantium non exauditur oratio. Immo oratio ipsa fit in peccatum, nisi ante orationem peccati deponatur affectus. Vide Lib. 5. Theol. Dogmat. & Moral. Cap. 1. Art. 5. numer. 2. Hoc & Cananæ docet exemplum, quæ jam idololatriæ suorum cultum reliquerat, jam in Deum & Christum Jesum credebat, cum oravit. Ecce mulier Chananea a finibus illis egressa, clamavit dicens ei: Misere mei Domine, fili David. Nisi ex finibus illis exivisset, ad Jesum clamare ex magna fide non potuisset. Pro fidei portione egreditur quis, ex finibus Gentium. Ac censendum quidem est unumquemque nostrum, dum peccat verari in finibus Tyri, vel Sinodis, vel Ægypti, vel alius ejus ex iis qui sunt extra hereditatis Dei distributionem; migrantem vero a vitio ad virtutem, exire e vitiorum finibus, ad fines vero partem Dei pervenire. Charissimi, (inquit dilectus Christi Discipulus) si cor nostrum non reprebenderit nos, fiduciam habemus ad Deum, & quicquid petiverimus, accipiemus ab eo, quoniam mandata ejus custodimus, & ea quæ sunt placita coram eo facimus.

II. Secundum quod attinet, a Deo petenda non sunt in oratione, nisi quæ Deo sunt digna, ejus gloria, conversio, salusque nostra, gratia & virtutes, fidei, spei, & caritatis augmentum, victoria tentationum, perseverantia, gloria æterna, quæ Deus ipse est: bona vero temporalia non primario ac præcipue, sed propter se, sed sub conditione petenda, si Deus ad salutem nobis expedire iudicet. Castus & purus amor nihil a Deo petit præter ipsum, & quæ nos cum ipso coniungunt. Vide Lib. 5. Theol. Dogm. & Moral. Cap. 2. Art. 6. Mulier Chananea nobis exemplum dat petendi quæ Deo digna sunt, orat enim ut filia ejus a dæmonio vexatione liberetur; misericordiam orat: Misere mei, Domine, fili David, filia mea male a dæmonio vexatur. Male ultrius eo quod vult accipere, Deo potius miserante non accipit. Proinde si hoc ab illo petimus, unde homo ledatur exauditus, magis merendum est, ut quod posset non dare propius, det iratus.

III. Non solum autem bona petenda sunt, sed bene & digne Deo; scilicet. 1. Cum fide & sancta fiducia impetrandi, ut Cananæa. O mulier, magna est fides tua, fiat tibi sicut visus est. Fides fundit orationem, fusa oratio etiam ipsi fidei impetrat firmitatem. . . . Fides sons orationis, nec potest ire ritus, ubi caput aquæ siccatur. Qui igitur vult a Deo exaudiri, Postulet in fide nihil bastians. Patrem credentium imitetur, qui in reprobatione Dei non hæsitavit dissidentia, sed confortatus est fide.

2. Orandum cum humilitate, ut Cananæa, quæ a Christo durius excepta, & canis appellata, se humiliavit in conspectu ejus, & humilitate exaudiri meruit. At illa dixit: Etiam Domine, nam & castellum edunt de micis quæ cadunt de mensa Domini suorum. Suscepit convitium, & meruit beneficium. Mulier Chananea, id est, ut Origenes interpretatur, Ad humilitatem parata. Vide Theol. Dogmat. & Moral. Lib. 5. Cap. 2. Art. 9. num. 2.

3. Perseveranter orandum, exemplo Cananæ, quæ a Christo repudiata propius accedit, clamat fortius, instat ardentius. Vide Ibidem n. 4. Differt sæpe Deus dare quod petimus, ut desiderium nostrum & amorem magis accendat, ut ipem probet, ut acceptum denique majori diligentia custodiamus. Dei silentium in iustorum oratione, sæpe dissimulatio est amantis, si ita loqui fas est, non indignatio fugientis. Revertere, dilecte mi, (inquit Sponsa) Subtraxit se, quo avidius revocaretur, teneretur fortius. Nam & aliquando simulabat se longius ire, 24. in Cant. non quia hoc volebat, sed volebat audire: Marc nobiscum Domine, quoniam advesperasit. Et rursum alia vice super mare ambulans, cum Apostoli navigarent & laborarent in remigando, Quasi volens præterire eos, ne tunc quidem illud volebat, sed magis probare fidem, & elicere precem. . . . Præteriens teneri vult, abiens revocari.

Origenes in Martii. Edit. Huet.

Joann. 3.

S. August. Tract. 73. in Joan. 9.

S. August. Serm. 118. alias 36. de Verbis Deum

Jacobi 1.

Rom. 4.

Cantic. 3. 8.

Bernar. Ser. 24. in Cant. Marc. 6.

S. August. in Psal. 9.

Deacer. 13.

Rom. 11. 25.

Tertull. Matth. 10.

Synodus Pa. nif. 6.

S. Bernard. Epist. 2.

Tertull.

Psal. 143. 12.

S. Chrysof. Hom. 74. in Mtth.

FER. VI. POST DOMINICAM I. QUADRAGESIMÆ.

Est autem Ierosolymis Probatica piscina, quinquę porticus habens. In his jacbat multitudo magna languentium, cecorum, claudorum, aridorum, expeccantium aquę motum, &c. Joan. 5.

Probatica piscina Sacramenti Pœnitentię figura est, quod Christus in Ecclesia instituit. Lavacrum est multo excellentius piscina illa veteri; si quidem non ex aquis fontis alicujus vulgaris & terreni, sed ex Christi sanguine pro peccatoribus in Cruce effuso, & cœlestibus aquis gratię ipsius constat, ad peccatorum nostrorum emundationem destinatis. Sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam ab operibus mortuis, ad servandum Deo viventi. De Pœnitentię Sacramento, lege Lib. 2. Theolog. Dogm. & Moral. Tract. de Sacramento Pœnitentię Cap. 1. Art. 5. Sanguis Christi tam potens est ad lavacrum, tam dives ad pretium, ut non solum in Baptismo, sed & in Pœnitentię Sacramento virtus ejus superabundans sit ad multorum ablundę & exhaustiendę peccata, nec unquam exhaustiatur. Piscina probatica erat tantum Ierosolymis: Piscina Pœnitentię in Ecclesia Catholica totoorb diffusa. Quia singuli cœtus Hæreticorum se potissimum Christianos, & suam esse Ecclesiam Catholicam putant, sciendum est illam esse veram, in qua est Confessio & Pœnitentię, quę peccata & vulnera, quibus subjecta est fragilitas carnis, salubriter curat.

In hac salutari Piscina sanantur omnis generis ægroti, Multitudo magna languentium, cecorum, claudorum, aridorum; Peccata infirmitatis, ignorantię, malitię ardentur. Hac in piscina lavantur oves Christi, ut in Festo die offerri Deo possint, cum Agno illo immaculato, & Sacrificii ejus participes esse. Lavamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis: quicquid egere perverte, discite benefacere. Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabitur. In die illa erit fons patens domui David, & habitantibus Ierusalem, in ablationem peccatoris.

Piscina Probatica certo dumtaxat tempore languidos sanabat, cum scilicet Angelus Domini descendens movebat aquam. Angelus autem Domini, descendebat secundum tempus in Piscinam, & movebatur aqua. Piscina Pœnitentię omni tempore sanctificat & sanat peccatores, quia omni tempore aqua ejus movet Marci consilio Angelus, perennemque tribuit illis virtutem ex vulneribus suis derivatam. Impietas impij non nocet ei, in qua, cumque die conversus fuerit ab impietate sua.

Piscina probatica unum dumtaxat ægrotum sanabat. Qui prior descendisset in eam post motum aquę. Piscina Pœnitentię omnes generum qui ad Sacramentum cum debitis dispositionibus accedunt. Non solum invitat, sed præcipit Deus ut in piscinam descendamus, veniam peccatorum vere Pœnitentibus pollicetur. Non præcipit tantum, sed etiam hortatur. Invitat premio, salute; jurans etiam; Viro, dicens, cupit credi sibi. O beatos nos, quorum causa Deus jurat! O miserimos, si nec juranti Domino credimus.

Secundum Animam paralytici sumus, cæci, aridi, languidi: propriis viribus descendere non possumus in piscinam pœnitentię, sed tamen inexcusabiles sumus si non descendamus, nec a peccatis sanemur, quantumcumque inveterata sit & gravis infirmitas. Non possumus quippe dicere ut paralyticus ille triginta & octo annos habens in infirmitate: Hominem non habeo. Præsto enim semper nobis est Christus Deus homo, qui & homines Sacerdotij sui Ministros constituit, qui nos in piscinam mittant. Dedit nobis ministerium reconciliationis, pro Christo ergo legatione fungimur, tanquam Deo exhortante per nos. Obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo. Seligite hominem conscientię moderatorem, quis vos mittat in piscinam opportuno tempore, cum debitas dispositiones ad Sacramenti virtutem fructumque recipiendum vobis agnoverit.

1. Prima dispositio est sincera voluntas deserendi peccatum; voluntas non infirma, sed magna & efficax; non imperfecta, sed absoluta & valida, quę sit Idonea expugnare priorem deturbatę roboratam. Non voluntas Similis conatibus expurgati, volentium, qui tamen soporis altitudine remerguntur, qualem in se ipso experiebatur ante conversionem suam Augustinus. Ego eram qui volebam, inquit; ego qui volebam; nec plene volebam, nec plene volebam, ideo mecum comendebam, & dissipabar a me ipso. Hanc

dispositionem in paralytico nostro, quatenus figurat erat peccatoris, Christus postulat. Vis sanus fieri? 2. Secunda dispositio est inchoatio novę vitę, quę agnoscitur in pœnitente, si dignos fructus pœnitentię faciat, si peccandi occasiones procul a se removeat, si in bonis operibus se exercet, si ambulat in via mandatorum Dei. Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille; & sustulit grabatum suum, & ambulabat.

3. Tertia dispositio est, ut firma sit, stabilis & constans, non desultoria conversio. Subitus namque & irrequies in gravi peccata relapsus, seu æternę pœnitentiarum & relapsuum in eadem peccata videtur, dubiam & suspectam merito reddunt conversionem; ut qui in eo sunt statim, non statim absolvi debeant a Confessariis, sed postquam sinceritatem conversionis ex fructibus agnoverint. Postea invenit eum Jesus in Templo, & dixit illi: Ecce sanus factus es, jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Vide Lib. 2. Theol. Dogm. & Moral. de Sacram. Pœnit. Cap. 7. Art. 3. Regulis 1. & 2.

DOMINICA II. QUADRAGESIMÆ.

Assumpsit Jesus Petrum & Jacobum, & Joannem fratrem ejus, & duxit illos in montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos. Matth. 17. 1.

Cum Christus passionem suam Discipulis prænunciasset, illisque significasset quanta & quam gravia pro ejus nomine passuri essent; & quę via deberent illum sequi, dicens: Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me; Atque mox subiecisset: Amen dico vobis, Sunt quidam de his stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis venientem in regno suo; id est, in glorię suę claritate: post sex dies tres Apostolos selectos duxit in Montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos, in qua Transfiguratione illud quidem principaliter agebatur, ut de cordibus Discipulorum crucis scandalum tolleretur, nec conturbaret eorum fidem voluntarię humilitatis passionis, quibus revelata esset absconditę excellentię dignitas. Sed non minore providentię spes sanctę Ecclesię fundabatur, ut totum corpus Christi agnosceret qualis esset commutatione donandum; ut ejus sibi honoris consortium membra promitterent, qui in Capite præfulsisset. De quo idem Dominus dixerat cum de adventu sui maiestate loqueretur: Tunc justi fulgebunt sicut sol in Regno patris eorum; protestante hoc ipsum beato Paulo Apostolo & dicente: Existimo quod non sunt condigna passiones hujus temporis ad futuram gloriam quę revelabitur in nobis. Et iterum: Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Cum enim Christus apparuerit vita vestra tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria. Facie scilicet intransigente significavit divinitatis suę incomparabilem splendorem, & Dei qui lux est, & in quo tenet non sunt ulla, visionem beatissimam, vestium candore, adumbravit corporis gloriosi dotes; Moysis & Elię præsentia jucundissimam cœlitum societatem; nube lucida obumbrante, diem perpetuam, abique tenebris, frigore, aut æstu, ullaque tempestatum vicissitudine: extasi & voce Petri, incomprehensas & inenarrabiles delicias; voce Patris æterni de nube audita, certitudinem & securitatem beatitudinis ac glorię. Inter hæc loquitur Christus de excessu quem complecturus est in Ierusalem, quia non nisi per crucem pervenitur ad gloriam. Christus ergo in Transfiguratione sua nobis ostendit, 1. finem ad quem tendimus, scilicet beatitudinem & gloriam æternam; 2. viam quę ad beatitudinem & gloriam pervenimus, scilicet crucem, & tribulationes.

I. Quid sit vita æterna? (Lib. 2. Quæst. 2. Art. 13. §. 1.) Æterna beatitudo congruis verbis explicari non potest sed mentis humanę captum superat. Omnium tamen malorum liberatione, omniumque honorum possessione definitur potest. (Ibid. §. 2.) Summa felicitas, Dei fructio & amor, (Ibid.) Dei visionem & amorem summa pax consequitur. (Ibid.) Beatorum pacem nulla turbat invidia. (Ibid.)

II. Ut ad gloriam & vitam æternam perveniamus, media debemus eligere quę nobis Christus præscripsit, viam sequi quam monstravit; nihil non agere, nihil non pati propter Deum. (Ibid. §. 9.) Si quid vero pro dilectione æternę patrię Christiani gesserint, considerent quam leve sit illud & modicum, si vel cum præclaris illis facinoribus conferatur, quę veteres Romani pro terrena patria & civitate gesserunt.

IN EADEM DOMINICA.

Ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube dicens: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit, ipsum audite. Matth. 17.

Primus discendi ardor, nobilitas est Magistri. Christum Legislatorem, Magistrum, Dominumque nostrum ut audiamus, jubens Æternus Pater, nobilitatem ejus & dignitatem ostendit: Hic est Filius meus dilectus: Quem proinde ut me ipsum audire debetis, Christus verus Deus, Deique Filius est, Patris consubstantialis & coæternus (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 3. §. 4.) Christus homo non est Filius adoptivus Dei, sed naturalis. (Ibid. §. 6.) Christus etiam ut homo, noster Dominus est. Christus in forma servj sine conditione servili (Ibid. §. 7.) Lex & Propheta Christi Jesu Divinitate attestantur. Ideo Moyses & Elias apparuerunt in monte sancto loquentes cum Jesu. Legem & prophetas implere venit & consummare; veterem legem per Moysen datam, nova lege; Prophetias mysteriorum suorum veritate. Ideo Moyses & Elia disparentibus, statim atque vox Patris de nube audita est. Apostoli neminem viderunt nisi solum Jesum. Testimonium 2. Petri 1. itaque Jesu divinitati perhibent, 1. Lex & Propheta. 2. Pater Æternus. 3. Apostoli tres selecti, Transfigurationis illius testes. Non doctas fabulas secuti (ait S. Petrus) notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi, virtutem & præsentiam, sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipiens enim a Deo Patre honorem & gloriam, voce delapsa ad eum hujuscemodi a magnifica gloria: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacuit, ipsum audite. Et hanc vocem audivimus de cœlo allatam, cum essemus cum ipso in monte sancto. Et habemus firmiorem Prophetiæ sermonem, cui benefacitis attendentes. Nostra erga Dominum nostrum Jesum Christum officia. Illum audire, ipsique parere debemus, non timore premente compulsi, sed caritate sublevante excitati. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 3. §. 7.) Illum audire debemus docentem, & novam legem dantem atque prædicantem: Ipsum audite, illum imitari debemus omnium, quas prædicat, virtutum nobis exempla præbentem. Levantem autem oculos, neminem viderunt nisi solum Jesum. Novæ legis a Veteri discrimen. 1. Lex vetus in tabulis lapideis scripta, lex nova in cordibus. 2. Lex vetus homines a peccato coercet timore pœnæ; lex nova ad faciendum bonum inclinat amore justitię. 3. Lex vetus remunerationem terrenam; lex nova felicitatem æternam pollicetur. (Lib. 4. Cap. 1. Art. 2. §. 4.) si quis dixerit, Christum Jesum a Deo hominibus datum fuisse ut Redemptorem sui fidant, non etiam ut Legislatorem cui obediant: anama sit.

Exodi XXV. 40. Inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est. Ad Hebræos XII. 1. 2. Deponentes omne pondus, & circumstantes, nos peccatum, per patientiam curramus ad propositum nobiscertamen, alpicientes in Auctorem fidei & consummatorem Jesum, qui propositio sibi gaudio sustinuit crucem, & confusione contempta, atque in dextera sedis Dei sedet.

FER. II. POST DOMINICAM II. QUADRAGESIMÆ.

Ego Vado, & queritis me, & in peccato vestro mortemini. Joann. 8. 21.

Quis Christianorum ad comminationem adeo terribilem non contremiscat? Grande malum in peccato vivere, summum malum in peccato mori: cum æterna scilicet damnatione perleverantia in peccato conjuncta est. Agenda ergo est pœnitentię dum tempus habemus dum gratiam suam nobis Deus offert, dum libertatem & vires pœnitentię habemus. Si enim pœnitentię differamus ad mortem, in summum nos conijcimus periculum carenti tempore ad pœnitentię agenda necessarium, carenti gratia necessaria, carenti voluntate viribusque necessariis.

I. Tempore vitę nostrę nihil incertius. Vitam a Deo non accipimus ut censum, sed ut depositum, quod repetere potest quocumque momento illi placuerit. Quis crastinam diem certo polliceri sibi potest? De mane usque ad vespem finies me. Annos impiorum breviantur Spiritus Sanctus per os Sapientis nos docet. Timor Domini opponit dies, & anni impiorum breviantur. Certa quaedam mensura peccatorum est iusto Dei permittentis & punientis iudicio.

gesserunt. (Ibid. num. 2.) Qui jus habent ad vitam æternam? (Ibid.) Per labores & tribulationes ad eam pervenitur. Nemo eam obtinet, nisi abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & Christum sequatur, per arctam viam, quę sola ad vitam ducit; quia Regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Plalmus octogessimus tertius, Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! de cœlesti beatitudine tractans, inscribitur, pro torcularibus, id est tribulationibus, per quas ad gloriam & vitam æternam pervenitur, Quod expendens S. Augustinus Enarratione in illum Plalmum: Uva (inquit) pendet in vitibus, & oliva in arboribus: & quando pendet in fructibus suis, tanquam libero aere perfruntur, & nec nova vinum est, nec oliva oleum, ante pressuram. Sic sunt homines quos prædestinavit Deus ante sæcula, conformes fieri imagini unigeniti Filii, qui præcipue in passione magnus bonus expressus est. Hujusmodi ergo homines antequam accedant ad servitutem Dei, fruntur in sæculo tanquam deliciosa libertate, velut uva aut oliva pendentes: sed quoniam dictum est, Fili, accedens ad servitutem Dei, sit in justitia & timore, & præpara animam tuam ad tentationem; ac cedens quisque ad servitutem Dei, ad torcularia se venisse cognoscat; contribulabitur, conteretur, comprimetur, non ut in hoc sæculo pereat, sed ut in apotheca Dei desuatur, si felices simus in hoc sæculo, si omnia nobis prospere cedant, ne dicamus, Bonum est nos hic esse, faciamus hic tabernacula. Felicitas enim sæculi metuenda magis est, quam adversitas & infelicitas. Immo vero nulla infelicitas frangit, quem felicitas nulla corrumpit. Quomodo ergo cavenda & timenda est ipsa corruptrix, ne ad blandiendum seducat? Ne incubas in baculum arundinis, Noli te credere, fragile est quo titeris, frangitur, & interimit te. Si ergo felicitate tibi iste mundus arideat, in pressura te computa, ut dicas, Tribulationem & dolorem invenit, & nomen Domini invocavit. Non dixit, Inveni tribulationem, nisi quandam quę latet. Quædam enim tribulatio quodam in hoc sæculo latet, qui putant sibi bene esse, cum peregrinentur a Domino, Quamdiu enim sumus in corpore, peregrinamur a Domino, Si a parte tuo homine peregrinaveris, miser es; a Domino peregrinaveris, & felix es? Ergo sunt qui putant sibi bene esse. Qui autem intelligunt in qualibet circumstantia copiarum & voluptatum, quamvis ad nutum cuncta deserviant, quamvis nihil molestum irrepit, nihil adversum terreat, tamen in malo esse quamdiu peregrinantur a Domino, acutissimo oculo tribulationem & dolorem invenerunt, & nomen Domini invocaverunt. Omnes in hac vita in torcularibus sumus. Ergo in pressuris tentationum constituti, edamus hanc vocem, & præmittamus desiderium nostrum: Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum! Erat in tabernaculis quibusdam, id est, in torcularibus: sed desiderabat alia tabernacula, ubi nulla pressura est. In his illuc suspirabat, ab his in illa per desiderii canalem quomodo defluebat, Concupiscit & desuavit anima mea in atria Domini, Deficit uva pressa, sed quo deficit? In vinum, & in lacum, & in apothecam requiem, servanda in quiete magna. Hic desideratur, ibi capitur; hic suspiratur, ibi gaudetur: hic oratur, ibi laudatur: hic gemitur, ibi exultatur. Et quę dixi quasi dura hic nemo averterit, nemo quasi noluit pati. Merendum est ne uva, dum torcular timet, ab arboris vel a feris comedatur. In magna videtur tristitia esse, cum dicit, Concupiscit & deficit anima mea in atria Domini: Non enim habet quod desiderat. Sed numquid sine gaudio est? Quo gaudio? Quod ait Apostolus, Ipe gaudentes. Ibi jam re gaudet, modo adhuc spe. Ideoque qui spe gaudent, qui certi sunt se accepturos, tolerant in torculari omnes pressuras, Propterea & ipse Apostolus, cum dixisset, Ipe gaudentes, addidit statim, in tribulatione patientes. Spe igitur glorię, cuius specimen Christus in Transfiguratione sua nobis exhibet, crux & tribulationes constanti animo ferenda sunt. Afficit te aliquis ignominia? Suscipe gloriam quę reposita in cœlis est, tibi paranda merito patientię. Jacturam rerum tuarum fecisti? Oculos converte ad cælestes divitas & incomparabilem thesaurum, quem bonorum operum prævio tibi comparare potes. Patria expulsi es? Patriam habes cælestem illam Ierusalem. Ita te consolatur S. Job in angustiis, extremaque desolatione: Scio quod Redemptor meus vivit, & in novissimo die terra surrecturus sum: & in carne mea videbo Deum meum. Reposita est hæc spes mea in finis meo.

Hebr. 9. 14.

Laodantius Lib. 3. de fals. Relig. c. 30.

Isai. 1.

Za. Far. 13.

Matth. 23. 22.

Tertull. 1. de Pœnit. cap. 4.

1. Cor. 5.

S. August.

Matth. 26.

S. Leo Ser. 94.

1. Cor. 5. 6.

Matth. 13. 43. Rom. 8. 18.

Coloss. 3. 3.

Rom. 12. 12.

Luc. 9. 21.

Job. 19.

16. & seqq.

Concil. Trid. sess. 6. Can. 21.

Isai. 38.

Proverb. 27.

alio prestituta, quae cum impleta fuerit, vita ve- lut a texente praeciditur. Mensuram quamdam quae ab Jerusalem exibat, vidit Propheta: rogantique quid illud esset, respondit Angelus: Haec est mensura quae dicitur in uniuersa terra. Quod perinde est ac si dixisset, Hac mensura omnia appenduntur: tur peccata quaecumque per uniuersam terram singulis quibusque temporibus perpetrantur: Ubi enim nostra peccata uique ad manifestam perueniunt magnitudinem, tum vero offensus poenas a nobis repetit Legum conditor: frequenter autem iusta quadam benignitate tolerat, peccantelque sustinet, neque antequam sit modus completus uniuersam effundit iram. Itaque dixit Abraham: Nesciam enim completus sunt iniquitates Amorrhoeorum usque ad praesens tempus. Pharisaei autem, qui offensate illum offenderant, dixit Christus: Implete mensuram Patrum uestrorum. Permissio unius peccati, poena alterius est. Mea est uisio ut labatur pes eorum: Iuxta est dies perditionis: Contemptus uero impij, qui bibit sicut aquam iniquitatem, & cum in profundum peccatorum uenerit, contemnit: diuinam ultionem, & diem mortis eius accelerat. Cum enim dixerint, Pax & securitas, tunc repente- nus eis superueniet interitus sicut dolor in utero habenti, & non effugient. Quot subitanee & impro- uisae mortes peccatorum? Nonne tot & tam terribilia, quae quotidie ob oculos uersantur, diuiniae ultio- nis exempla uos movent? Qua hora non putatis, Fi- lius hominis ueniet. Differendo ergo & procrastina- nando poenitentiam, in summum yps conspicitis pe- riculum capendi tempore ad agendam poenitentiam necessario.

II. Sed & gratiam sibi frustra pollicetur peccato, quam iusto iudicio Deus illi subtrahit & negat, qui in uacuum illam recipiunt, & Spiritu Sancto resistent, qui Filium Dei contumeliant, & Sanguinem testamenti collutum ducunt, in quo sunt sanctificati, & Spiritui gratia contumeliam faciunt. Scimus enim quis dixit, Mihi uindicta, & ego retribuam. Et iterum, Quia iudicabit Dominus populum suum, Horrendum est incidere in manus Dei uiuentis. Terra super se uentem bibens imbrem, proferens aquem spinas & tribulos, reproba est, & maledictio proxima, cuius consummatio in combustionem. Gratia donum est Dei, pretium sanguinis Christi, indebita homini, multo magis peccatori, qui eius uocationem ad poenitentiam tam frequenter contempnit. Non dubium ergo quin eam iusto iudicio Deus subtrahat contemptoribus & illisioribus, qui percusserunt foedus cum morte, & cum inferno fecerunt pactum, poenitentiam de die in diem differentes. Quia uocari, & renuisti, extendi manum meam, & non fuit qui aspiceret. Despexisti omne consilium meum, & increpationes meas neglexisti. Ego quo- que in interitu uestro ridebo, & subsannabo. Sed et si gratia daretur peccatori, qui poenitentiam ad mor- tem usque distulit, quis sibi spondere praesumat facis potentem & efficacem ut lumine suo dissipet tene- bras omnes caecae mentis, ut expugnet cupiditates longa consuetudine roboratas, ut cor ab amore creaturarum conuertat ad amorem Dei, sine quo nulla uera poenitentia est? Poenitentiam certam non facit nisi odium peccati, & amor Dei.

III. Voluntatem denique poenitentiae frustra sibi pollicetur peccator in morte adfuturam, cum saepe iusto Dei iudicio fiat ut mporiens obliuiscatur sui, qui dum uiveret, oblitus est Dei, cum ligatus sit, non ferro alieno, sed ferrea sua uoluntate; cum uelle ipsius teneat inimicus, & inde illi ca- tenam constrinxerit. Illa est peccati poena iustissima, ut qui uelle facere, cum posset, noluit, amittat posse cum uelit. Velle interdum uidetur, sed uelleitas est, & simulata uoluntas. Dicit, Peccavi, sed uoce, non contrito & humiliato corde. Antiocho similis est, de quo scriptum est: Orabat autem hic sceleratus Dominum, a quo non esset misericordiam conser- uaturus. Neque enim ob Deum offensum dolebat, sed ob poenas quas patiebatur. Ex amore sui dolor procedebat, non ex amore Dei; ex odio poenae; non ex amore iustitiae. Lacrymas interdum iundit peccator moriens; sed aequiuocas & mendaces, ut reprobus Elau, de quo scriptum est: Non inuenit poenitentiae locum, quauquam cum lacrymis inquisisset eam. Pias uoces profert communentem & excitante Sacerdote, sed labijs tantum, non corde. Hortatur Sacerdos ut adum contritionis eliciat, sed uisum non habet, ut olim David adolescens regionum ar- morum usum se non habere respondit: Urum non habeo. Hortatur Sacerdos ut dicant, Deus propitius esto mihi peccatori. Tibi soli peccavi. Miserere mei Deus. Diligam te Domine, &c. Sed extremis labijs dumtaxat uocem illas uoces proferunt, non ex intimo pectore. Unde in transitu secunda

morte puniuntur, ut olim Ephrataxi a Galaaditis in transitu Jordanis caesi sunt, cum uocem Schib- boleth proferre non possent. Interrogabant eum: Dig- ergo Schibboleth, quod inexpectata spica. Qui res- pondebat, Sibboleth, eadem littera spicam exprimit non ualens. Stantque apprehensum jugulabant in ipso Jordanis transitu. Poenitentiae uerba proferunt, spicas, manipulos, fructus poenitentiae nullos ha- bent. Cor lapideum uoces repetit, quae ex illo non procedunt, nullum uicem spiritualis princi- pium habente. De medio petrarum dabunt uoces. Fallam illi poenitentiam agunt, speciem habent po- nitentiae, non uirtutem. Frustra igitur quisquam sibi spondeat adfuturam in extremis poenitentiae uoluntatem, frustra sibi de boni Lactonis exemplo blandiatur. Miraculum enim gratiae est, quod in consequentiam trahi non debet. Duorum latronum alter poenitentiam agit in patibulo, & salutem ob- tinet; alter impoentens obit & damnatur. Qui ueram in extrema hora poenitentiam agit, unus est, ne desperes; solus est, ne praesumas. Verum nec eius exemplum Christianis poenitentiam ad obitu- rum uique differentibus patrocinatur. Nam Beatus Auctor Hom. Layro nec saluti tempora sciens distulit, nec reme- dia status sui in momenta ultima infelici fraude por- tuit, nec redemptionis suae spem in desperationis no- vissimum reservauit; nec Religionem ante, nec Chri- stum spouit. Quod si scisset, fuisset forsitan inter Apo- stolos non postremus in numero, qui prior est factus in Regno. Ergo etiam ex hoc in extremo placuit Deo, quia ad consequendam fidem non fuit extrema illa hora, sed prima.

Ecclesia suspectam semper ac dubiam habuit pec- catorum poenitentiam, qui ad exitum usque illam procrastinarunt. Huius ueritatis probationes lege Lib. 2. Theolog. nostrae Dogmat. & Moral. Tractat. de Poenitentia. Cap. 5. Art. 6. §. 8. Timeamus ne nos derelinquat Dominus. Ab eo ne faciamus ca- sum, ne ipse nobis faciat occasum. Ego uado. Queramus eum, dum inueniri potest, dum sani su- mus. Cum quaesieris tibi Dominum Deum tuum, in- uenies eum; si tamen quaesieris in toto corde, & in tribulatione anime tuae. Si uero illum quaesere differas donec in extremis positus fueris, non inue- nies. Quaeris me, & non inuenies. Viveris si pergas in peccato, timendum ne in peccato moria- re. Et in peccato uestro mortemini. Time ne in te impleatur quod a Sancto Job dictum est: Usque ad inferos peccatum illius. Oblitus est enim misericor- dia. . . . Ossa eius implebantur uitiis adolescentiae eius, & cum eo in puluere dormient. Cum enim dulce fuerit in ore eius malum, abscondet illud sub lingua sua. Convertere ad Dominum Deum tuum ante mortem: Quia incerta in morte conuersio, instructio plerumque & falsa, plerumque etiam nulla omnino in extremis poenitentia. Adjutor meus esto, Domine, ne derelinquas me, neque despicias me, Deus salutaris meus. . . . Quia non infernus, confitebitur tibi, neque mors laudabit te: non exspe- ctabant qui descendunt in lacum ueritatem tuam. Vires, uires ispe confitebitur tibi, sicut & ego ho- die, Domine, saluum me fac.

FERIA III. POST DOMINICAM II. QUADRAGESIMAE.

Super Cathedram Moysi sederunt Scribae & Pharisaei. Omnia ergo quaecumque dixerint uobis, seruate & facite: secundum opera uero eorum nolite facere: dicunt enim, & non faciunt. Matth. 23.

CUM Lex uetus haberet umbram futurorum bo- norum, non ipsam imaginem rerum, omnia- que in figura iudaeis contingerent, legale Sacerdo- tium figura erat Sacerdotii Legis Novae, sicut Legis Moisaicae Sacrificia figurae erant Sacrificij novae Legis; quo Christus semetipsum obtulit semel in Cruce, ut una illa oblatione consummaret in sempiternum sanctificatos, & quotidie seipsum offert in Ec- clesia Sancta per manus Sacerdotum suorum. Si ergo uenerationem & obedientiam iudaeorum Sacer- dotibus exhiberi iussit Christus Dominus, quod in Cathedra Moysi sederent, & Legem Dei docerent: multo maiori ueneratione & obedientia prosequendi sunt Sacerdotes & Pastores novae Legis a Christi- anis. Sunt enim Ministri diuinae auctoritatis in Sa- cramentorum dispensatione. Idoneos nos fecit Mi- nistros uerbi Testamenti. . . . Dispensatores Misterio- rum Dei. Sunt interpretes ac praecones diuinae ueritatis ac Evangelicae Legis. Labia Sacerdotis custo- diunt scientiam, & legem ex ore eius requirunt. Esse debent imagines diuinae Sanctitatis. Sancti erunt Deo suo, & non pollutent nomen eius. Inconsensum enim Domini, & panes Dei sui offerunt, & ideo sancti.

sancti erunt. Ministri sunt diuinae auctoritatis: illos ergo uenerari, colere, & obseruare debetis. Super Cathedram sederunt. Sunt interpretes ac praecones diuinae ueritatis; Audire ergo illos docili & obei- denti animo debetis uerbum ueritatis annuntiantes, & doctrinam salutis tradentes. Quaecumque dixerint uobis facite. Imagines sunt diuinae sanctitatis, si di- gnae ministerio suo uisunt: Sanctos igitur Sacerdo- tes imitari debetis; si uero recte doceant, & male uiuant (quod absit) secundum opera eorum nolite facere. De Sacerdotum novae Legis dignitate & excellentia uide Lib. 2. Theolog. nostrae Dogmaticae & Moral. Tract. de Sacramento Ordinis, Cap. 1. Art. 7. §. 3. Sacerdotes Christi legati. . . . Car- pitis & corporis legatione funguntur. . . . Dei & hominum mediatores. (Ibidem.) Christianorum Patres, qui etiam Matres quos iterum parturitur uerbo ueritatis: Filioi, quos iterum parturitur, donec formetur Christus in uobis. Reuerentiae & honoris erga Sacerdotes & Pastores officia explicata uide Lib. 4. Theolog. nostrae Dogmat. & Moral. Cap. 6. De quarto praeccepto Decalogi, §. 3. Mali etiam Sa- cerdotes propter Ministerium honorandi sunt. Gra- uis ergo peccati rei sunt, qui illos contempnant, uel irident, aut ipsi detrahunt uel maledicunt. Id fuit ac luculenter probatum habet Art. 3. ejusdem epi- st. Regula 7. Sancti esse debent Sacerdotes, irre- prehenbiles, sine crimine, ne sacrum in eis Mini- steriorum uituperetur, siquidem ministri sunt Christi Pontificis Sancti, Innocentis, impolluti, a peccato- ribus segregati. Ad id significandum sculpta erat haec sententia in lamina aurea fronti summi Pontifi- cis imminente in Lege ueteri: Sanctum Dominum. Et tintinnabula aurea per circuitum in ora tunicae Sa- cerdotalis appensa erant, ut plus uitam quam lin- guam Sacerdotum clamare debere significaretur. Ne- cesse enim est ut uita uiam ipsa quoque exempla Sacerdotum clament: Ne de ipsis dicatur: Secundum opera eorum nolite facere; dicunt enim, & non faciunt. Si uero mali sint Sacerdotes & Pastores, au- diatur cum peccate & obedientia Evangelium quod praedicant: non spectetur uita quam agunt.

Obicit quispiam dixisse Dominum, Numquid col- ligunt de spinis ueras, aut de tribulis ficos? Re- spondet tibi Dominus: Non iusti te de spinis ueram legere: sed uide, attende bene, ne forte, ut fieri solet, uitis que circum errat per terram, involuta sit in spinis. Nam aliquando inuenimus illud, Fratres mei, uitem positam super caricem, quia ibi habet sepe spinolam, extendit palmetes suos, & inserit in sepe spinolam, & pendet in- ter spinas botrus, & qui uidet botrum carpit, non tamen de spinis, sed de uite, quae circumple- xa est spinis. Sic ergo illi spinosus sunt: sed seden- do in Cathedra Moysi involuit eos uitis, & pen- dent ad eos botri, id est, uerba bona, praecpta bona. Tu lege uiam, non te pungit spina, quan- do legis, Quae dicunt, facite; sed quae faciunt, facere nolite. Pungit autem te spina, si quod fa- ciunt, facis. Ut ergo legas uiam, & non inhæ- reas spinis, Quae dicunt, facite; sed quae faciunt, facere nolite. Facta ipsorum spinae sunt; uerba ipsorum uia est, sed de uite, id est, de Cathe- dra Moysi.

Sacerdotes interpretes sunt diuinae ueritatis, & docere debent omnem hominem in omni sapientia, ut exhibeant omnem hominem perfectum in Christo Jesu: Non adulterantes uerbum Dei, sed ex sinceritate, sed sicut ex Deo, coram Deo, in Christo Je- su. In huius rei figuram scriptum erat in Rationa- li, quod summus Sacerdos gerebat in pectore, Do- ctina & ueritas. Christiani diligere debent uerita- tem, & Doctores ac Praedicatoris ueritatis. Sed heu! sunt plurimi qui sanam doctrinam non sustinent, qui a ueritate auditum auertunt, & ad fabulas con- uertuntur, quarentes commodos Directores, qui suis cupiditatibus blandiantur, qui non canant in- ba Evangelica in Sion ad terrorem, sed quasi, Car- men musicum suaui dulcique sono canant ad dele- ctationem & uoluptatem. Heu! quot in populo Christiano filii mendaces, filii nolentes audire le- gem Dei, qui Pastoribus suis, & Praedicatoribus ueritatis dicunt: Nolite apicere nobis ea quae recta sunt, loquimini nobis placencia, uideate nobis errores. Auerite a me uiam, declinate a me semitam. Lugendum est in Ecclesia malum, si Sacerdotes sancti non sint, si sicut populus, sic Sacerdos. Sed pariter lugendum, si populus Christianus sanctus non sit, cum Christiani quilibet Sacerdotii Christi com- muni quadam ratione participes sint, & eo nomine sancti esse debeant. Vos autem genus electum, regale Sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, qui de tenebris uos uocauit in admirabile lumen sumum. Et ipsi superadificamini tamquam lapides uiri, do-

mus spiritualis, Sacerdotium sanctum, offerre spiritua- les hostias acceptabiles Deo per Jesum Christum. Omnes ergo sectamini sanctimoniam, sine qua nemo uidebit Deum. Sancti estote (inquit Dominus) quoniam ego Sanctus sum. Christianos omnes uniuersim, Sa- cerdotes speciatim spectat hoc mandatum. Vera sit, non fucata sanctitas nostra, qualis erat illa Phari- saeorum. Omnia uero opera sua faciunt, ut uideantur ab hominibus. In Deum uerum credentes, ado- remus illum in spiritu & ueritate. Caritatem ser- uemus, quae uerae religionis anima est: non aliis dominari queramus & praeesse, sed prodesse & ser- uire omnibus ut fratribus & condiscipulis. Unus est enim Magister uester: omnes autem uos fratres estis. Humilitatem discamus, exerceamus, exemploque no- stro ceteros doceamus, quam unus Magister noster Christus nos docuit: Qui maior est uelrum, erit mi- nister uester. Qui autem se exaltauerit, humiliabitur; & qui se humiliauerit, exaltabitur. Haec non modo Sacerdotum, sed Christianae plebis; haec maio- rum, & minorum; haec Pastorum & ouium; haec Praepositorum & subditorum disciplina, omnibus im- perata a Christo Jesu sanctissima.

FERIA IV. POST DOMINICAM II. QUADRAGESIMAE.

Tunc accessit ad eum Mater filiorum Zebedaei, cum filiis suis, adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei: Quid uis? At illi: Dic ut sedeat hi duo filii mei, unus ad dexteram tuae, & unus ad sinistram, in Regno tuo. Respondens autem Jesus, dixit: Nescitis quid petatis. Matth. 20.

Nulla periculosior ambitione pestis, quae ubique graffatur, & omnis sexus, conditionis, & ae- tatis homines inficit & corrumpit. In Paradisum terrestrem irrepit, ibique deiecit Adamum; in Col- legium Apostolorum penetrat, ibique Jacobum & Joannem inuadit pauperes piscatores, ut primas se- des honoris in Regno Christi, quod temporale fu- turum adhuc putabant, Matris precibus obtinere conarentur. Mater filius instigantibus accedit ad Jesum, & pro ipsis postulat & rogat audacter & sollicito, non quocumque, sed summos honores, & tranquillam ac pacatam eorum fructuonem. Dic ut sedeat hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram in regno tuo. Excusari utcumque potuit hoc Apostolorum peccatum, cum nondum Spiritum sanctum accepissent; cum primas sedes desiderarent in Regno, in quo Christum ex- stimabant temporaliter regnaturum; cum denique ambitionem, a Magistro suo damnatam nondum plene intellexissent. Nulla uero huiusmodi uobis suffragatur excusatio, si dignitates & honores am- bitiose desideretis & queratis.

I. Ambitio quam grave peccatum (Lib. 3. Theo- log. Dogmat. & Moral. Cap. 5. Art. 22.) Ambitio honorum uanitatem, ambitionis uilitatem, pericula summis dignitatibus & honoribus imminencia, curas & labores ambitionis comites: ad Christi doctrinam & exemplum non attenditis. Nescitis quid petatis. Vi- de Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Cap. 5. Art. 23. Comes ambitionis praesumptio. Nemo pene summis honoribus aut dignitatibus se impare eximitur. Dicunt omnes, Possumus, tamen si a Deo non vocati, tametsi scientia, ceterisque dotibus, ac uirtu- tibus ad dignitates illas sustentandas, & implenda officia destituti, Solius honoris & commodorum rem- poralium habetur ratio. Vide Lib. 3. Theolog. Mo- ral. Cap. mox indicato, Art. 24. Regula 5. & 6. Ad honores & dignitates Ecclesiae, & ad beneficia curam Animarum annexam habentia, promovendi digniores ab iis ad quos nominatio, electio, uel collatio pertinet. Si pro minus dignis postulatur, respondeant cum Christo, Non est meum dare uobis. Vide Lib. 2. Theolog. Dogmat. & Moral. Tract. de Sacramento Ordinis, Cap. 6. Regula 19. Nulla car- nis & sanguinis ratio habeatur. Si consanguineus pe- tant, alii que minus digni sint, respondeatur, Non est meum dare uobis. (Regula 20.) Quomodo mix in astate, & pluvia in messe, sic indecens est stulto glo- ria.

II. Ceterorum hominum contemptus, aemulatio, inuidia, ambitionis filia. Non hominibus inuidet ambi- tiosus, equalibus uult praeponi, omnibus praemi- nere. Audierant Jacobus & Joannes sedes honoris omnibus Apostolis a Christo Domino pronuntias. Cum sederit Filius hominis in sede Majestatis suae, sedebitis & uos super sedes iudicantes duodecim tribus Israel. Satis illis non fuit communis cum reliquis con- discipulis honos, omnibus praeponi uoluerunt. Dic ut sedeat hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus

S. Cyrill. Alexand. 1. 3. Quis iporum in uniuersa terra. . . . Quod perinde est ac si dixisset, Hac mensura omnia appenduntur: tur peccata quaecumque per uniuersam terram singulis quibusque temporibus perpetrantur: Ubi enim nostra peccata uique ad manifestam perueniunt magnitudinem, tum vero offensus poenas a nobis repetit Legum conditor: frequenter autem iusta quadam benignitate tolerat, peccantelque sustinet, neque antequam sit modus completus uniuersam effundit iram. Itaque dixit Abraham: Nesciam enim completus sunt iniquitates Amorrhoeorum usque ad praesens tempus. Pharisaei autem, qui offensate illum offenderant, dixit Christus: Implete mensuram Patrum uestrorum. Permissio unius peccati, poena alterius est. Mea est uisio ut labatur pes eorum: Iuxta est dies perditionis: Contemptus uero impij, qui bibit sicut aquam iniquitatem, & cum in profundum peccatorum uenerit, contemnit: diuinam ultionem, & diem mortis eius accelerat. Cum enim dixerint, Pax & securitas, tunc repente- nus eis superueniet interitus sicut dolor in utero habenti, & non effugient. Quot subitanee & impro- uisae mortes peccatorum? Nonne tot & tam terribilia, quae quotidie ob oculos uersantur, diuiniae ultio- nis exempla uos movent? Qua hora non putatis, Fi- lius hominis ueniet. Differendo ergo & procrastina- nando poenitentiam, in summum yps conspicitis pe- riculum capendi tempore ad agendam poenitentiam necessario.

Psal. 103, 12.

Auctor Hom. sub nomine Eusebii Galli- cani Episcopi, magna Biblioth. Patrum Edit. Lugdun.

Deuter. 4.

Job 24. 19. 20. & cap. 29. 21. & 22.

Psal. 26. 9.

Isai. 38. 16. 19. 20.

1. Cor. 2. 6.

1. Cor. 4. 7.

Malach. 2. 7. Levit. 21. 6.

1. Petri 2. 9. & 4.

Matth. 23.

Prouers. 26.

Matth. 19.

Et unus ad sinistram in regno tuo. Et audientes de-

Lib. 2. de Officiis, cap. 37.

Ro. 12.

S. Cyprian. Epist. 1.

Muth. 20.

Act. 14. 21.

FERIA V. POST DOMINICAM II. QUADRAGESIMÆ.

Homo quidam erat dives, qui induebatur purpura & bysso, & epulabatur quotidie splendide, & erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, & ulceribus plenus, & cupiebat saturari de micis quæ cadebant de mensa divitis, & nemo illi dabat. Factum est autem ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in sinum Abrahamæ. Mortuus est autem & dives, & sepultus est in inferno. Luc. 16.

Ad terrorem, utinam & ad emendationem Divitum! ad solatium utinam & ad sanctificationem pauperum! nihil est hodierna sancti Evangelii Lektionis convenientius & efficacius. O quantum Dives jam mutatus ab illo, qui opibus abundans, pretiosis & magnificis vestibus indutus, splendide curru ferebatur, in numerofo stipatus famulorum satellitio, qui convivii opiparis quotidie indulgebat, cui nihil deerat ad sensum omnium voluptatem. Nunc in inferno sepultus, flammis & igne inextinguibili cruciatur, in tanta est bonorum omnium egestate, ut nec guttam aquæ ad linguam refrigerandam obtinere; in tanta defensione, ut nisi Abrahamo, quem renuit imitari, & Lazaro pauperi, quem despexit, extremam suam miseriam explicare possit, & guttam ab eo postulare cogatur, cui vitam negavit Lazarus vero quantum mutatus ab illo, qui jacebat ad januam Divitis! Omnia corporalis vitæ subsidia in hoc mundo illi deerant: Omnium bonorum uberitate in sinu Abrahamæ, in illo quietis & beatitudinis loco satiatur. Hic ab omnibus deservit & despectus erat: nunc ab Angelis honoratur, in æorumque societate Deo fruatur, torrente voluptatis potatur, æterna Veritate reficitur. O stupendas bonorum, malorumque, in Divite ac paupere vices! Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris. Hinc discite quam periculosa sit æternæ salutis divitum conditio. 1. Ob superbiam qua ut plurimum efferuntur. Induebat purpura & bysso. 2. Ob voluptates & delicias quibus indulgent. Epulabatur quotidie splendide. 3. Ob duritiam cordis in pauperes immisericordis. Et erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, & nemo illi dabat.

1. Tim. 6.

Deuter. 32. 27. & cap. 8. 27.

Jeremi. 20.

1. Radix malorum omnium cupiditas, sed superbiæ imprimis, luxus, vitæque mollis & voluptariæ; necnon duritiæ in pauperes. Quamquam innocentes sint per se divitiæ, & non minus adjumenta virtutum, quam incentiva criminum esse possint, magna tamen est vitii & divitiis affinitas. Vermis divitiarum superbia. Opes suas, claritatem suam, fortunam suam Deo vix unquam acceptas referunt divites terræ. Alii generis sui splendori, alii meritis suis, alii industria, alii parentum laboribus aut felicitati abundantiam suam tribuunt: vix ullus Deo honorum omnium auctori gratias agit. Et dixerunt, Manus nostra excelsa, & non Dominus fecit hæc omnia. Fortitudo mea, & robur manus meæ, hæc mihi omnia præstiterunt. Dei obliviscuntur, di-

cont ei in abundantia sua; Non serviam. Alium quippe sibi Deum constituunt, opes suas, thesaurum suum. Hinc Avaritia vix ab Apostolo vocatur, Simulacrorum servitus. Spem suam in Deo non ponunt, quæ illud colendi ratio est, sed in divitiis suis. Ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum: sed speravit in multitudine divitiarum suarum, & prævaluit in vanitate sua. Deum non colit dives iniquus, sed loco Dei divitias, Hoc enim solitur, quod diligitur: Divitias autem præ Deo diligit. Pro nihilo liquidem ducit perdere Deum, de Cultu ut acquirat nummum. Non dicit Deo, Tuus sum ego, & Portio mea, Domine, cujus portio sunt opes, quarum & ipse servus est. Vide Lib. 3. Theolog. Dogm. & Mor. Tract. De Peccatis, Cap. 6. Art. 1. n. 3.

Divitum superbiam luxur prodit, & ad Nudum major in ædibus, in supellectili, in satellitio, in curribus, in vestibus & cultu, præsertim muliebri, magnificentia, nusquam pompa ambitiosior. Divitiarum magis habetur ratio, quam conditionum, & dignitatum: De brevissimis loculis patrimonium grande profertur. Uno lino decies solertium inestur, Saltus & infulas tenera cervix circumfert, Graciles aurium cures calendarium expendant, & sinistra per singulos digitos de sacris singulis ludit. Hæc sunt vires ambitionis, tantarum utilitatum substantiam uno & muliebri corpufculo hajulare. Magnifica & pretiosa flexibile divitum, valorum aureorum & argenteorum copia, superbiam eorum nutriunt. Testis Isaias, qui Deum graves pœnas Ezechie Regis comminatum fuisse refert, quod Regis Babylonii Legatis thesauros suos, & magnificam supellectilem superbe ostentasset. Quid viderunt in domo tua? (inquit Propheta) & dixit Ezechias: Omnia quæ in domo mea sunt, viderunt: non fuit res quam non ostenderim eis in thesauris meis. Et dixit Isaias ad Ezechiam: Audi verbum Domini exercituum. Ecce dies venient, & auferentur omnia quæ in domo tua sunt, & quæ thesaurizaverunt patres tui usque ad diem hanc, in Babylonem, non relinquetur quidquam, dicit Dominus. Quos scilicet in admirationem miraculi, quod Deus in gratiam ejus ediderat, & in ejusdem veri Dei laudem convertere debuerat Ezechias, Babylonii Regis Oratores, eos ad impellebat pretiosæ, thesaurorumque suorum admirationem convertit.

II. Divitiæ satellites voluptatis. Pecuniæ obediunt omnia, voluptates omnes famulantur, Christianarum virtutum inimicæ. Voluptas Mulier illa circumdada purpura & coccino, & inaurata auro, & lapide pretioso & margaritis, habens poeulum aureum in manu sua, plenum abominatione & inmunditia fornicationis ejus: Et in fronte ejus notamen scriptum: Mysterium: de cujus vino fornicationis biberunt omnes gentes, & Reges terræ, cum illa fornicati sunt: ubi habitat, nisi in ædibus divitum? Ibi lautæ & quotidianæ epulæ, ludi, spectacula, pœnitentiæ, temperantiæ, castitatis inimica. Hæc fuit iniquitas Sodomæ fororis tuæ, superbia, faturitas panis, & abundantia, & magnum egeno & pauperi non porrigebant. Scilicet voluptates in quas plerumque divites immerguntur, Deoblivionem inducunt. Inerasciunt est, & recalcitravit: incrassatus, impinguatus, dilatatus, dereliquit Deum factorem suum, & recessit a Deo salutari suo. De voluptariis illis divitibus Dominus ait: Væ qui opulenti estis in Sion, qui dormitis in lectis eburneis, & lascivitis in fratribus vestris: qui comeditis agnam de prege, & vitulos de medio armenti. Qui canitis ad vocem plalterii... Bibentes vinum in phialis, & optimo unguento delibuti: & nihil pariebantur super contritione Joseph. Talis erat dives ille Epulo. Et epulabatur quotidie splendide. Quis vero vita illius, voluptariæ exitus? Mortuus est dives, & sepultus est in inferno. Unde Tertullianus: Apud inferos, inquit, in divite convivia cruciantur, in paupere vero jejunia recreantur.

III. Divites superbi & voluptarii cor durum & immisericors videtur in pauperes, oculos suos ab iis avertunt, viscera sua illis claudunt: cum omnia tribuant voluptati & cupiditati, negant omnia caritati. Rapina est de facultatibus suis pauperibus non impertiri. Rapina pauperis in domo vestra. Duritia erga pauperes, causa damnationis divitum. Erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus. & nemo illi dabat. Vide Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Mor. Tractat. de Peccatis, Capit. 6. Artic. 6. Regula 5. Divites bonorum suorum temporalium supremum & independens dominium non habent; nec iis uti possunt ut libet, sed secundum voluntatem Dei, & leges ab ipso positas. Obnoxii sunt reddendæ rationi, ut œconomi & dispensat.

II. Divitiæ satellites voluptatis. Pecuniæ obediunt omnia, voluptates omnes famulantur, Christianarum virtutum inimicæ. Voluptas Mulier illa circumdada purpura & coccino, & inaurata auro, & lapide pretioso & margaritis, habens poeulum aureum in manu sua, plenum abominatione & inmunditia fornicationis ejus: Et in fronte ejus notamen scriptum: Mysterium: de cujus vino fornicationis biberunt omnes gentes, & Reges terræ, cum illa fornicati sunt: ubi habitat, nisi in ædibus divitum? Ibi lautæ & quotidianæ epulæ, ludi, spectacula, pœnitentiæ, temperantiæ, castitatis inimica. Hæc fuit iniquitas Sodomæ fororis tuæ, superbia, faturitas panis, & abundantia, & magnum egeno & pauperi non porrigebant. Scilicet voluptates in quas plerumque divites immerguntur, Deoblivionem inducunt. Inerasciunt est, & recalcitravit: incrassatus, impinguatus, dilatatus, dereliquit Deum factorem suum, & recessit a Deo salutari suo. De voluptariis illis divitibus Dominus ait: Væ qui opulenti estis in Sion, qui dormitis in lectis eburneis, & lascivitis in fratribus vestris: qui comeditis agnam de prege, & vitulos de medio armenti. Qui canitis ad vocem plalterii... Bibentes vinum in phialis, & optimo unguento delibuti: & nihil pariebantur super contritione Joseph. Talis erat dives ille Epulo. Et epulabatur quotidie splendide. Quis vero vita illius, voluptariæ exitus? Mortuus est dives, & sepultus est in inferno. Unde Tertullianus: Apud inferos, inquit, in divite convivia cruciantur, in paupere vero jejunia recreantur.

III. Divites superbi & voluptarii cor durum & immisericors videtur in pauperes, oculos suos ab iis avertunt, viscera sua illis claudunt: cum omnia tribuant voluptati & cupiditati, negant omnia caritati. Rapina est de facultatibus suis pauperibus non impertiri. Rapina pauperis in domo vestra. Duritia erga pauperes, causa damnationis divitum. Erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus. & nemo illi dabat. Vide Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Mor. Tractat. de Peccatis, Capit. 6. Artic. 6. Regula 5. Divites bonorum suorum temporalium supremum & independens dominium non habent; nec iis uti possunt ut libet, sed secundum voluntatem Dei, & leges ab ipso positas. Obnoxii sunt reddendæ rationi, ut œconomi & dispensat.

S. Chryso. Conc. 2. de Lazaro.

penfatores. Quemadmodum enim regalis ararii custos, si commissas sibi pecunias illis, quibus jussus est distribuere, impartiri neglexerit, sed in suas contulerit voluptates & delicias, plebitur & exaudivatur: ita vir dives se genere debet adinstar Quæstoris custodire, qui ab ipso Deo pecunias pauperibus erogandas acceperit. Quapropter si majorem ejusmodi pecuniarum copiam, quam poscat sua ipsius necessitas, suos in usus convertat, se gravissime plebendum esse noverit. Non enim ejus sunt quæ possidet, sed conservarum quos egestas afflixerit. Vide Lib. 3. Theol. Dogmat. & Mor. Tractat. de Peccatis, Cap. 6. Artic. 20. & Regula 1. Difficillima igitur divitum salus, ut Christus Dominus pronuntiavit. Fidei divites est. Amen, amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in regnum cælorum. Et iterum dico vobis: Facilius est camelum per foramen acus transire, quam divitem intrare in regnum cælorum &c. Et Apostolus: Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & desideria multa inutilia & nociva, quæ mergunt homines in inperitum & perditionem. Divitibus itaque hujus sæculi præcipue non sublimem sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vix, qui præstat nobis omnia abunde ad fruendum, bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam.

FERIA VI. POST DOMINICAM II. QUADRAGESIMÆ.

Crucior in hac flamma. Luc. 16.

Cum pauci sint inter homines, qui amore justitiæ a peccato coercentur, illos saltem cohibere voluit Christus timore pœnæ, qua nulla gravius ac diuturnior cogitari potest. Ideo in hesternæ Evangelii lectione Divitem Epulonem in inferno sepultum, bonis omnibus privatum, malis omnibus afflictum, sine sine cruciatum nobis ob oculos posuit. In hodierno vero Evangelio malos & crudeles agricolas qui servos patris-familias, partem cæcidierant, partem occiderant, partem lapidaverant, & tandem filium ejus extra vineam ejectionem interfecerant, extremis suppliciiis effectos commemorat. Malos male perdet. Tria consideranda sunt in pœnis damnatorum. 1. Separatio a Deo, quæ pœna damni nuncupatur. 2. Cruciatu ab igne, quæ pœna sensus appellatur. 3. Utriusque pœnæ æternitas, Reprobi a Deo per vim & necessario separabuntur, quia sponte a Deo in hac vita recesserunt. Alligabuntur creaturæ cruciantur, quia creaturis delectantibus in hoc mundo adhæserunt. Numquam carebunt supplicio, quia nusquam voluerunt carere peccato. Vide Lib. 3. Theolog. Dogm. & Mor. Tract. de Peccatis, Cap. 3. n. 2.

I. Homines carnales & animales in hac vita non capiunt rationis usum destituti, qui non intelligunt quam grave malum sit orbatum esse patre. Corpus quod corrumpitur, aggregat animam, in corpore velut in carcere degens, ignorantia tenebris impeditur, ne lucis æternæ, quæ Deus est, bonum contempletur. Verum in momento separationis suæ, Anima ex oppanso corporis erumpit in apertum, in illam puram, meam & suam lucem, videt quantum malum sit recessisse a Deo salutari suo, dereliquisse fontem aquæ vitæ, & sedit sibi æternas displicias, quæ continere non valent aquas. Quam crudelis sit æternæ illa animæ a Deo separatio, utcumque intelligetis, si cogitetis quam misera sit conditio filii a patre exhereditati, ipsæ a sponso repudiatæ, membri a capite & corpore dissoluti. Deus illius hominis pater erat, cælum hereditas: ea privatur ob contumacem inobedientiam, & horrendum ingrati animi vitium. Deus illius animæ sponfus erat, hanc tenere diligebat, amplissimam illi contulerat dotem: a sponso amantissimo recessit, fornicata est cum amatoribus multis: ideo cum æternæ ignominia repudiatur, & ab honorificentissimo ac suavissimo fœdere penitus aliena pronuntiat. Christus illius Christiani caput erat, illum sibi ut membrum conjunxerat: sua culpa difforme, distortum, putridumque membrum factum est; propterea resecatur & projicitur. Voca nomen ejus, Non populus meus (ait Deus) Quia vos non populus meus & ego non ero vester. Cum Absalom, post cædem fratris Amnon, mulieris Thecuiæ opera revocatus esset, ea lege ut faciem Davidis Regis non videret: Revertatur in domum suam, & faciem meam non videat: Post biennium misit Joab ad Regem dicens: Obsecro ut videam faciem Regis: quod si me-

mor est iniquitas meæ, interficiat me. Reprobis faciem Dei videre frustra desiderabit, non videbit in æternum. Deum se amissæ culpa sua, ob momentaneas voluptates semper videbit; in hoc defixa erit ejus cogitatio tota æternitate. Evigilabunt in opprobrium, ut videant semper. Videbit se Deum amissæ absque ulla spe recuperationis, Peccator videbit, & irascetur, dentibus suis fremet, & tabescet: desiderium peccatorum peribit. Peccator videbit, & irascetur: terra illa scilicet atque infructuosa pœnitentiæ. Nam cui magis irascetur, quam sibi, cum dicit, Quid nobis profuit superbia, & divitiarum jactantia quid consultis nobis? Videns illum exaltari in gloria, qui Dei mandata implevit, qui dispersit & dedit pauperibus, dentibus suis fremet & tabescet: quia illic erit fletus & stridor dentium. Desiderium peccatorum peribit, nullo succedente solatio.

II. Pœna ignis & quidem veri, cruciari damnatos, fidei veritas est: Crucior in hac flamma. Quomodo crucientur, res humanæ rationi incomprehensa, Ignis est æternus, & inextinguibilis; ignis urens, & reficiens, quo miseræ illæ divinæ ultionis victimæ salientur, ut conserventur in pœnis. Omnis enim igne salietur, & omnis vitima sale salietur. Hæc est secunda mors. Et qui non est inventus scriptus in libro vitæ, missus est in lagnum ignis. Ignis est Dei vindicis virtute ad cruciandos impios secundum animam, & corpus (cum illud ad damnationis & miseræ cumulum resumpserit) applicatus. Ignis succensus est in furore meo, & ardebit usque ad inferni novissima. O quam horrendum est incidere in manus Dei viventis! Omne tormentorum genus quolibet momento (si ita de æternitate loqui fas est) ab igne tartareo damnati patientur, quicquid exquisitor quæque tyrannorum crudelitas adinventum unquam suppliciorum ut Martyres cruciaret; quicquid in omnibus morbis simul sumptis acerbis cogitari potest, quicquid in tormentis omnibus simul sumptis immanius & terribilius. Ideo locus & centrum tormentorum a Divite epulone appellatur. Ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Ignis est comburens tantum, non illuminans: in nocte enim æterna, in tenebris perpetuis erant damnati. Dei omnipotentia flammam separat a luce ignis, ad supplicium impiorum, qui clauserunt oculos ne lumen divinæ legis & gratiæ viderent. Vox Domini intercedentis flammam ignis. Omnes animæ facultates, omnia corporis damnati membra ignis ille inquisitor scrutabitur, ut per quæ quis peccaverit, per hæc & puniatur; ut pro mentura delicti sit & plagarum modus; ut quantum peccavit & in deliciis fuit, tantum ei detur tormenti & luctus.

III. Cruciantur autem sine pœnarum remissione, nullus erit eis tormentorum finis. Vide Theolog. Dogmat. & Mor. Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 3. 3. Deus mutari non potest, verbum ejus immobile est, odio semper habebit impium & impietatem ejus. Voluntas ejus non mutabitur ab infligendo supplicio, sicut ne reproborum voluntas revertetur unquam a peccato, Voca nomen ejus, & isque misericordia, quia non addam ultra misereri domui Israel, sed oblivione obliviscar eorum. Non habebunt requiem die ac nocte. Quærent mortem, & non invenient eam: & desiderabunt mori, & fugiet mors ab eis.

Cum Israelitæ viderunt Core, Datan & Abiron in pœnam schismatis & seditionis a terra absorptos, ingerunt horrore & timore correpti ac pene exanimati, At vero omnis Israel qui stabat per gyrans, fugit ad clamorem pereuntium, dicens, Ne forte & nos terra deglutiat, Et nos timeamus, fugiamus ad Dei misericordiam; Timeamus, non ignem præcipue & combustionem æternam, sed separationem sempiternam a Deo, privationem perpetuam visionis & amoris Dei. Lubricos & inhonestos amatores attendite; si quis amore feminæ lascivus & nequam vestit se aliter quam illi placet, Illa dixerit, Non lo habeas talem byrrhum; non habet: Si per hęc men illi dicat, in lacerna te amo, Eligit tremere, quam displicere. Numquid illa cui displicet, damnatura est? Numquid in carcere missura de verbis? Numquid tortores adhibitura? Hoc solum ibi timeatur, Non te videbo: hoc solum ibi contemnitur, Faciem meam non videbis. Si hoc impudica dicit, & terret: Deus dicit, & non terret? Sane plurimum, sed si amamus. Si autem non amamus, non inde terremur; sed terremur ut servemur, de igne, de gehenna, de atrocissimis tartareis minis, de exaggeratissimis diaboli angelis, ejusque suppliciiis; Vel inde terreamur. Si illud minus amamus, vel illam timeamus.

Cum Israelitæ viderunt Core, Datan & Abiron in pœnam schismatis & seditionis a terra absorptos, ingerunt horrore & timore correpti ac pene exanimati, At vero omnis Israel qui stabat per gyrans, fugit ad clamorem pereuntium, dicens, Ne forte & nos terra deglutiat, Et nos timeamus, fugiamus ad Dei misericordiam; Timeamus, non ignem præcipue & combustionem æternam, sed separationem sempiternam a Deo, privationem perpetuam visionis & amoris Dei. Lubricos & inhonestos amatores attendite; si quis amore feminæ lascivus & nequam vestit se aliter quam illi placet, Illa dixerit, Non lo habeas talem byrrhum; non habet: Si per hęc men illi dicat, in lacerna te amo, Eligit tremere, quam displicere. Numquid illa cui displicet, damnatura est? Numquid in carcere missura de verbis? Numquid tortores adhibitura? Hoc solum ibi timeatur, Non te videbo: hoc solum ibi contemnitur, Faciem meam non videbis. Si hoc impudica dicit, & terret: Deus dicit, & non terret? Sane plurimum, sed si amamus. Si autem non amamus, non inde terremur; sed terremur ut servemur, de igne, de gehenna, de atrocissimis tartareis minis, de exaggeratissimis diaboli angelis, ejusque suppliciiis; Vel inde terreamur. Si illud minus amamus, vel illam timeamus.

Cum Israelitæ viderunt Core, Datan & Abiron in pœnam schismatis & seditionis a terra absorptos, ingerunt horrore & timore correpti ac pene exanimati, At vero omnis Israel qui stabat per gyrans, fugit ad clamorem pereuntium, dicens, Ne forte & nos terra deglutiat, Et nos timeamus, fugiamus ad Dei misericordiam; Timeamus, non ignem præcipue & combustionem æternam, sed separationem sempiternam a Deo, privationem perpetuam visionis & amoris Dei. Lubricos & inhonestos amatores attendite; si quis amore feminæ lascivus & nequam vestit se aliter quam illi placet, Illa dixerit, Non lo habeas talem byrrhum; non habet: Si per hęc men illi dicat, in lacerna te amo, Eligit tremere, quam displicere. Numquid illa cui displicet, damnatura est? Numquid in carcere missura de verbis? Numquid tortores adhibitura? Hoc solum ibi timeatur, Non te videbo: hoc solum ibi contemnitur, Faciem meam non videbis. Si hoc impudica dicit, & terret: Deus dicit, & non terret? Sane plurimum, sed si amamus. Si autem non amamus, non inde terremur; sed terremur ut servemur, de igne, de gehenna, de atrocissimis tartareis minis, de exaggeratissimis diaboli angelis, ejusque suppliciiis; Vel inde terreamur. Si illud minus amamus, vel illam timeamus.

est, quia ejusdem Corporis Christi membrum; quia in extrema necessitate constitutus; gravior enim animae morbus, quam corporis. Porro si de paupere gravem necessitatem patiente aiunt Patres, Non peristi, occidisti: Quanto magis de peccatore dicendum; Non corripuisti, occidisti; Si errantem proximi bovem vel alium ad ipsum reducere lego caritatis teneris: multo magis ipsum non solum a Deo errantem, sed perditum teneris ad Deum fraternali correptione revocare. Si neglexeris, peior es. Ille injuriam fecit, & injuriam faciendo, gravi se ipsum vulnere percussit: tu vulnus fratris tui corripuisti? Tu eum vides perire, vel perisse, & negligis? peior es tacendo, quam ille convitiando. Peccant graviter qui fraternae correptionis officium praetermittunt ex inordinato amore, ex cupiditate, ex timore vel ex stupore. Ne putes te amare filium, servum, amicum, quando illum peccantem non corripis. Non est ista caritas, sed languor. Noli in homine amare errorem, sed hominem. Hominem Deus fecit, errorem ipse homo fecit. Ama quod Deus fecit, noli amare quod ipse homo fecit. Cum illud amas, illud tollis: cum illud diligis, illud emendas. Noli timere ne sis molestus amico, ne odium ejus incurras corripiendo peccantem. Numquid non ipsum ligares, si esset phreneticus; non excitares, si lethargicus? Nam & phrenetici nolunt ligari, & lethargici nolunt excitari: sed perseverat diligentia caritatis, phreneticum ligare, lethargicum stimulare, ambos amare. Ambo offenduntur, sed ambo diliguntur; ambo molestati, quando agri sunt indignatur, sed ambo sanati gratulantur.

Ne igitur reveraris proximum tuum in casu suo, nec retineas verbum in tempore salutis. Esto Dei imitator, de quo ait Sapiens: Ego qui exerrant partibus corripis: & de quibus peccant, admones & alioqueris; ut relicta malitia credant in te, Domine. Esto imitator Christi, qui ad hoc venit in mundum ut destrueret corpus peccati, ut opera diaboli dissolveret. Zelus gloriae Dei, salus proximi, quem lucraris; ipsa tua utilitas, & promissa caritati praemia te ureant. Vides fratrem currere ad theatrum: prohibe, mone, contristare, si zelus domus Dei comedit te. Vides alios currere, & inebriari velle? &c. prohibe quos potes, tene quos potes, terre quos potes, quibus potes blandire, noli tamen quiescere. Amicus est? admonetur leniter. Uxor est? severissime refronetur. Ancilla est? etiam perverberis compellatur. Fac quicquid potes, pro persona quam portas, & perficis. Zelus domus tuae comedit me. Si autem fueris frigidus, marcidus, ad te solum spectans, & quasi tibi sufficiens, & dicens in corde tuo, Quid mihi est aliena curare peccata? Sufficit mihi anima mea: ipsam integram servoem Deo. Ela, non venit tibi in mentem servus ille qui abscondit talentum, & noluit erogare. . . . Noli quiescere lucrari Christo, quia te lucratus est & redemit Christus, illi ad salutem fratris cooperare. Vide Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 4. Cap. 2. Art. xi. Regulae 39. 40. 41. 42. 43. 46. 48. 51.

II. Fraternali caritatem dirigere debet prudentia cum mansuetudine conjuncta. Qui fraternali correptionis officium exercet, attendere debet cui loquatur, quando loquatur, & qualiter loquatur. Non est corripiendus, nisi quem peccasse certo noveris. Suspicionibus, aut infidis relationibus nihil hac in re tribuendum. Si peccaverit frater tuus. Privati non debent in vitam aliorum inquirere, ut reprehensionis & correptionis materiam inveniant. Admonet nos Dominus non negligere invicem nostra peccata, non querendo quid reprehendas, sed videndo quid corrigas. Unde Spiritus Sanctus per os Sapientis ait: Ne queras impietatem in domo justi, & ne vastes requiem ejus. Omitienda est fraternalis correptio, si probabile sit illi qui corripitur nihil profuturam, immo illius occasione in nova crimina ruiturum. Noli arguere devotorem, ne oderit te. Neque, tamen justo timendum est, ne derisor, cum corripitur, contumelias inferat, sed ne tractus ad odium peior fiat. Observandum tempus opportuni correctionis. Homo sapiens tacebit usque ad tempus: lascivus autem & imprudens non servabunt tempus. Hinc Apostolus: Insta opportune, inquit, importune, argue, obsecra, increpa in omni patientia & doctrina. Vide Lib. 4. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 2. Art. xi. Regula 51. Servandus est in correptione fraternali ordo a Christo institutus. Si peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te & ipsum solum. Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si autem non audierit, adhibe tecum alium vel duos, ut in ore duorum vel trium stet omne verbum. Quod si non audierit eos, dic Ecclesiae. Corripe inter te & ipsum solum, intendens correctioni, parcens pudori. Nathan Pro-

pheta Davidem Regem corripiens egregium prudentiae specimen dedit. De quo S. Gregorius M. Aliquando, inquit, cum hujus saeculi Potentes arguantur, prius per quosdam similitudines velut de alieno negotio requiruntur: & cum rectam sententiam quasi in alterum protulerint, tunc modis congruentibus de proprio reatu ferendi sunt: ut mens temporalis potentia tumida contra corripientem nequaquam se erigat, quae suo sibi iudicio superbiae cervicem calcet; & in nulla sui defensione se exercent, quam sententia proprii oris ligat. Hinc est quod Nathan Propheta arguere Regem venerat & quasi de causa pauperis contra divitem iudicium querebat: ut prius Rex sententiam diceret, & regnum suum postmodum audivit, quatenus nequaquam iustitiae contradiceret, quam ipse in se protulisset. Vir itaque Sanctus & peccatorem considerans, & Regem, miro ordine audacem seipsum prius per confessionem ligare studuit, & postmodum per investigationem secare. Celavit paululum quod quasi iudicium, sed percussit repente quem tenuit. Pignus enim fortasse incidisset, si ab ipso sermonis exordio aperte culpam ferire voluisset: sed praemissa similitudine, eam quam occultabat exacuit increpationem. Ad egrum Medicum venerat, secundum vulnus videbat, sed de patientia aegri dubitabat. Abscondit igitur ferrum medicinalis sub veste, quod eundem subito fixit in vulnere, ut secantem gladium sentiret aeger antequam cerneret; ne si ante cerneret, sentire reculeret.

Non eodem modo omnes corripiendi, sed variis modis, habita ratione sexus, aetatis, indolis, conditionis, dignitatis. Seniores ne increpaveris, sed obsecra ut patrem, juvenes ut fratres, anus ut matres, juvenulas ut sorores. Rori similis est caritas, qui variis terrarum, in quas decidit, sese necessitatibus attemperat. Eadem semper caritas alios parit, cum aliis infirmatur, & alios se inclinat, ad alios se erigit, aliis blanda, aliis severa, nulli inimica, omnibus Mater.

Mansuetudo prudentiae adiungenda, Fratres, & si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne & tu teneris. Et, Servum Domini non oportet litigare, sed mansuetum esse ad omnes, docibilem, patientem, cum modestia corripientem eos qui resistunt veritati: nequando Deus det illis poenitentiam ad cognoscendam veritatem, & respiciant a diaboli laqueis, a quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem. Dilige, & dicit quod vult. Foris terribiliter personet increpatione, intus lenitatis teneat dilectio. . . . Neque ergo consentientes finis malis, ut approbetis; neque negligentes, ut non arguatis; neque superbientes, ut insultanter arguatis. Vide Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 2. Art. xi. Regula 59.

III. Christianus quisque peccans correptionis medicamentum docili & humili animo suscipere debet, cum a fratre corripitur. Plus proficit correptio apud prudentem, quam centum plagae apud stultum, (ait Sapiens.) Auris, quae audit increpationem vitae, in medio sapientium commovetur. Qui abicit discipulam, despiciat animam suam: qui autem acquiescit increpationibus, possessor est cordis. . . . Viro, qui corripientem dura cervicem contemnit, repentinus ei superventus interitus: & cum sanis non sequitur.

Correptionis impatientes homines faciunt superbia & amor proprius. Sicut resti de quibusdam, quae ab eis non recte gesta sunt, correptionis vocem, ministerium caritatis aestimant: sic perverbi contumeliam derisionis putant. Illi se protinus ad obedientiam sternunt: isti ad insaniam suae defensionis eriguntur. Illi correptionis adiutorium, vitae suae patrocinium deputant, per quod dum praesentis vitii culpa corripitur, venturi iudicii ira temperatur: isti dum se impetui dargutione conspiciunt, gladium percussione credunt: quia dum per correptionis vocem culpa detegitur, praesentis gloriae opinio sedatur. Hinc quippe in laudem iusti per Salomonem dicit Veritas: Doce justum, & festinabit accipere. Hinc pravorum contumaciam deliquit, dicens: Qui erudit devotorem, ipse sibi facit injuriam. Nam fit plerumque ut cum correpta in se mala defendere nequeunt, ex verecundia peiores fiant; ac sic in sua defensione superbiunt, ut quaedam vitia contra viam corripientis exquirant, & eo se cripiolos non aestiment, si crimina & alii imponant. Qui cum vera invenire nequeunt, fingunt: ut ipsi quoque habeant, quod non impari iustitia increpare videantur.

Scite igitur S. Augustinus ait: Multo est mirabilius

S. August. Serm. 82. alias 16. de Verb. Dom. 2. S. Gregor. M. 3. p. Pastor. cap. 1. Adm. nit. 3.

Timoth. 5.

S. August. Galat. 6.

1. Tim. 2.

S. August. Serm. 68. alias 18. de Verb. Dom.

Prov. 19. 10.

Prov. 15. 31. Prov. 29. 13.

S. Greg. M. lib. 10. Moral. cap. 3.

Prov. 9.

S. August. Epist. 82. alias 59.

lius & laudabilis, libenter accipere corrigentem, quam audacter corrigere deviantem.

FERIA IV. POST DOMINICAM III. QUADRAGESIMAE.

Quare & vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Matth. 15.

Quae Scribis & Phariseis vitia Christus exprobrat, majori Christianorum parti exprobrari jure possunt. Ex iis enim qui pietatem profitentur, plurimi externa dumtaxat religionis opera faciunt, spiritum vero religionis non habent: Populus hic labris me honorat, cor autem eorum longe est a me. Specie pietatis illudant hominibus, Deo servio videntur, & cupiditati suae serviunt aut ambitioni, Deo utuntur ut fruantur mundo. Similes speculosis dealbatis, quae a foris parent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia: Sic exterius iusti videntur hominibus, intus autem pleni sunt hypocrisis & iniquitate. Alii quaedam pietatis exercitia ab hominibus inventa studiose sectantur & observant: Legis vero divinae praeccepta negligunt. Irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. Alii benignos & commodos Directores quaerunt & eligunt, qui eos in via Christianae professionis dirigant secundum opiniones & doctrinas hominum, qui eorum cupiditatibus blandiantur, & Christi jugum emolliant, Moralis Evangelicae puram lucem non amant, expavefcunt si per eam illos dirigere velint conscientiae Moderatores. Si subito apparuerit aurora, arbitrantur umbram mortis. Caeci sunt, & caecitatem suam amant; caeci sunt, & doctores caecos habere malunt quam videntes. Caeci sunt & duces caecorum. Plurimi denique, & pene omnes omnis sexus, aetatis, status, conditionis, Dei mandata transgredi non verentur. Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt, non est qui faciat bonum. Quare & vos transgredimini mandatum Dei? Quam excusationem proferre possunt? Nullam omnino. Siquidem Mandatorum Dei observantiam suadet. 1. Auctoritas & beneficentia Dei Christique iubentis. 2. Facilitas illa adimplendi. 3. Felicitatis aeternae ius, qui illa observant, promissio.

Matth. 23.

Job 24.

Exod. 20. 21. Deut. 56.

Jerem. 16.

Eccl. 11. 8. 73.

S. August. Serm. 17. 18. & 19. in hunc Psalmum.

Rom. 12.

Matth. 11. 28.

S. Joann. Chrysost. in Psal. 101. S. August. in Psal. 69.

Christi autem sarcina sublevat te. Alia sarcina pondus habet, Christi sarcina pennas habet. Nam & avi si pennas detrahas, quasi onus tollis; & quo magis onus abstulisti, eo magis in terra remanebit. Quam exonerare voluisti, jacet: non volat, quia tulisti onus: Redeat onus, & volat. Talis est Christi sarcina. Portent illam homines, non sint pigris: & invenient quam fit levis, quam suavis, quam jucunda, quam sapiens in caelum & eripiens a terra. Omnia dura & laboriosa cupiditas profus facilia & levia efficit: quid igitur caritas non faciat? Vide Lib. 3. Theol. Dogmat. & Moral. Cap. 2. Art. 4.

III. Lex vetus temporalia dumtaxat bona expresse aperteque promittebat. Omne mandatum, quod ego praecipio tibi hodie, caris diligenter ut facias: ut possitis vivere, & multiplicemini, ingressisque possideatis Terram, pro qua juravit Dominus patribus vestris. Evangelium vero spiritualia & aeterna bona promittit, illa remunerationem terrenam, istud felicitatem aeternam pollicetur. Unde novum Testamentum Apostolus vocat Introductionem melioris spei, per quam proximamus ad Deum; Et Iesum melioris Testamenti sponsorem & Mediatorem esse docet, Quod in melioribus repositionibus sancitum est. In hoc autem maxime suam in nos clementiam, & summam bonitatis divitias Deus ostendit, quod cum sine ullo praemio cogere nos potuisset ut ejus gloriae ferviremus, voluit tamen suam gloriam cum utilitate nostra conjungere: ut quod homini utile, idem esset Deo gloriosum. Vide Lib. 4. Theol. Dogm. & Mor. Cap. 2. Art. 5. Agnoscite ergo quotquot mundi leges & mores sequimini, posthabitis & neglectis Dei mandatis. Quoniam nihil melius est quam timor Dei: & nihil dulcius quam respicere in mandatis Domini. Gloria magna est sequi Dominum.

Deuter. 8. 1.

Hebr. 7.

Eccl. 23. 37. 38.

FERIA VI. POST DOMINICAM III. QUADRAGESIMAE.

Respondit Jesus, & dixit ei: Si scires donum Dei, & quis est qui dicit tibi, Da mihi bibere, tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam vivam. Joan. 4.

Pretiosum illud donum Dei, de quo Jesus cum Samaritana muliere loquitur, & cuius desiderium illi inspirat, gratia Dei est. Hoc donum omnibus donis temporalibus incomparabiliter antecellit; majoris adhuc doni, scilicet gloriae principium & pignus est. Sine hoc dono nihil potestum, cum illo possimum omnia; quo fit ut bonum operemur, quo prohibemur a malo, quo totum sumus, si quid coram Deo sumus. Gratia Dei sum id quod sum. Coelestis hujus doni excellentiam cognoscere, officii nostri est, ne cognitionis hujus defectu deesse nos contingat nostris erga Auctorem gratiae officiis. Si scires donum Dei. 1. Gratia donum Dei mere grauitum est: assidue ergo a Deo petenda est in oratione. 2. Gratia libertatem nostram suavitur allicit, monet, ac regit: ipsi ergo fideliter cooperandum. 3. Gratia efficacissime & invictissime in nobis & nobiscum operatur omne bonum: ad eam igitur humiliter referendum est quicquid boni agimus, & gratiae Deo semper agendam sunt. Catholicae illas de gratia Christi veritates in Samaritanae mulieris conversatione hodierna Sancti Evangelii lectio nos docebit.

I. Gratiam secundum merita nostra non dari, fidei Rom. xi. 6. dogma est. Hoc probat ipsum gratiae nomen, si Ephes. 2. 8. enim gratia, jam non ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia, (ait Apostolus) Et, Gratia estis salvati per fidem, & hoc non ex vobis. Dei enim donum est: non ex operibus, ut ne quis gloriatur. Nullum enim bonum opus primam gratiam praecedit, cum de nostro non habeamus nisi mendacium & peccatum. Haec sunt inconcussa fidei dogmata, S. Augustino interprete:

Scimus gratiam Dei nec parvulis nec majoribus secundum merita nostra dari. Scimus majoribus ad singulos actus dari. Scimus non omnibus hominibus dari, & quibus datur, non solum secundum merita operum non dari, sed nec secundum merita voluntatis eorum quibus datur.

Scimus quibus datur, misericordia Dei gratuita dari. Scimus quibus non datur, iusto Dei iudicio non dari.

Semper nos praevenerit Deus in benedictionem dulcedinis. Quis enim prior dedit illi, & retribuatur ei? Quoniam ex ipsa, & per ipsum, & in ipso sunt omnia. Gratiam donum esse misericordiae Dei omnino gratuitum, Samaritanae mulieris admirabilis con-

S. August. Epist. 217. alias 197.

Rom. xi. 35.

36.

verbo demonstrat, siquidem nihil in ipsa precessit quo gratiam advocare posset vel promereri: Quin jamo gratia impedimenta precesserunt, scilicet error in mente, & depravatio in voluntate. Samaritanorum religio judaismus erat idololatrie mixtus, errorum & veritatum confusio, Quod mores atinet, impudica erat professio, & quilibet virorum successe concubina. Hanc tamen misericordia sua preceperit Christus Jesus. Propter illam fatigatur ex itinere, portat pondus dici & æstus, ut perditam illam ovem inveniat bonus Pastor; illam sedens expectat ad puteum Jacob, illam docet altissima veræ Religionis mysteria; propter eam cibum negligit, illi desiderium gratiæ suæ & Evangelicæ veritatis inspirat. O vere gratuitum diviniæ misericordiæ donum! Si scires donum Dei.

Vobis ipsis attendite, fratres, nonne Samaritanæ muliere peiores estis; Christum ignorabat illa, vos cognovistis, & illum nihilominus offendere non timetis, legem ejus spernere non erubescitis: Peccatrix erat antequam a Christo vocata esset: Vos post vocacionis & baptismi gratiam in gratia & innocenter peccata lapsi estis. Ne tamen desperetis. Pro vobis fatigatus est Jesus, non modo usque ad fontem, sed usque ad crucem, in quo pro vobis mortuus est. Non fontem solum aquæ vivæ, sed sanguinis sui vobis offert, quo vos a peccatis abluat, Sed & in tribunali Poenitentiae vos expectans, vocat immeritos, indignos, repugnantes. Ne dubitetis gratuitum id esse misericordiæ illius donum. Illius ergo gratiam quotidie, ferventer, sine intermissione desiderate, postulate; impedimenta illi obicere, non va cumulando peccata, cessate. Si scires donum Dei, & qui est qui dicit tibi, Da mihi libere, tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam vivam.

II. Licet gratia sit a temporibus, locis, occasibus, indole & moribus hominum penitus independens, Cui tempus agendi semper adest, nec moribus illi sit mora, nec causis anteis suspenditur ullis: Deus tamen gratiam suam illorum indoli ut plurimum accomodat, semper accomodat voluntati, eam ut servatis libertatis juribus suaviter applicat ad conscientiam & ad opus: Quis enim animo completitur, aliquid quod eum non delectat? Quis autem habet in potestate ut vel occurrat quod eum delectare possit, vel delectet cum occurrerit? Cum ergo nos ea delectamur quibus proficiamus ad Deum, inspiratur hoc & præbetur gratia Dei, non nisi nostro & industria, aut operum meritis comparatur. Amore & voluptate facit ut magis delectet quod præcipit, quam delectat quod impedit. Trahit sua quemque voluptas: non necessitas, sed voluptas trahit. Sic ad Christum trahitur homo, qui delectatur veritate, delectatur justitia, delectatur beatitudine & sempiterna vita, quod totum Christus est. Dominus dabit benignitatem, & terra nostra dabit fructum suum. Nam divina sapientia attingit a fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter. (Vide Lib. 1. Theolog. Dogmat. & Moral. Quæst. 2. Art. 2. §. xi. n. xii.) Id in Samaritanæ mulieris conversione demonstratur. Illam enim Sapientia incarnata Christus Jesus ad gratiæ & vitæ cælestis desiderium accendit, hanc ipsis proponens sub familiaris aquæ symbolo, aquam ab illa petens naturalem, & supernaturalem spondens, a puteo Jacob evehens mentem ejus ad fontem mysticum aquæ e cælo scaturientis, & salientis in vitam æternam, & sitim rerum omnium terrenarum in anima extinguentis. Qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Ad fontem Jacob doctrinæ suæ retia tendit divinus animarum Venator, ut pauperem ancillam erudiret. Esca erat humanitas & benignitas docentis, hamus latens virtus divinitatis, qua felix illius mulieris cor capitur, & aquam propiciam a Salvatore ardentem desiderat, humiliter postulat: Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc habere. Illius infirmitati concedendit Jesus, ad confessionem & horrorem ac detestationem peccati illam suaviter adducit, ejus pudori parcens. Obstruente manu ejus eductus est coluber torquosus. Dicit ei Jesus, Vade, voca virum tuum. Respondit mulier, & dixit: Non habeo virum: Dicit ei Jesus: Bene dixisti quia non habes virum: quinque viros habuisti, & nunc quem habes, non est tuus vir: hoc vere dixisti. Ubi agrum Samaritanæ illius mulieris voluntatem lenibus medicamentis curavit cælestis Medicus, mentem ejus illuminat, depulsi errorum tenebris. Illius curiositati concedendit, illius dubiis respondet, objectionibus latiscit Doctor justificat, ad fidem illum invitat, & suaviter applicat mentem, movet conjungitque voluntatem: quia nemo credere potest nisi volens: Mulier, crede

mibi, quia venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Jerosolymis adorabitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis; nos adoramus quod scimus, quia salus ex Judæis est. sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate: nam & Pater tales quærit qui adorant eum. Spiritus est Deus, & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare. Denique mulieri, quæ illum ut Prophetam dumtaxat libenter audiebat, & quæ loquebatur Myseria, dicens: respondebat a Messia, quem Samaritani, timentia a Judæis acerbo & diuturno schismate divisi, ipartiter expectabant, se Christum esse revelat: Ego sum qui loquor tecum. Sic mulier ordinatur in fide, & regitur bene victura. Postquam audivit hoc, Ego sum qui loquor tecum, jam ultra quid diceret?

Cum Deus voluntates nostras tam suaviter moveat per gratiam suam, ipsi fideliter cooperari debemus, Contemplantes ne quis desit gratiæ Dei. Neque enim templum suum sic de vobis ædificat Deus, quasi de lapidibus qui non habent motum suum: levantur, a structore ponuntur. Non sic sunt lapides vivi, Et vos tanquam lapides vivi coedificamini in Templum Dni. Ducimini, sed currite vos: Ducimini, sed sequimini. Quia cum secuti fueritis, verum erit illud, Quia sine illo nihil facere potestis.

III. Gratia efficacissime & invictissime in nobis, & nobilissimum operatur omne bonum. Nemo potest venire ad me, inquit Christus, nisi Pater qui misit me, traxerit eum. Non ait, duxerit, quasi præcesserit voluntas. Quis trahitur, si jam volebat? Et tamen nemo venit, nisi velit. Trahitur ergo modis ut velit, ab illo qui movet intus in ipsis hominum cordibus operari: non ut homines, quod fieri non potest, nolentes credant, ut volentes ex nolentibus fiant. Certum est nos velle cum volumus, sed ille facit ut velimus bonum, de quo dictum est: Preparatur voluntas a Domino: de quo dictum est: A Domino gressus hominis diriguntur, & viam ejus vult: de quo dictum est: Deus est qui operatur in vobis & velle. Certum est nos facere cum facimus, sed ille facit ut faciamus, præbendo vires efficacissimas voluntati: qui dixit: Faciam ut in præceptis meis ambuletis, & judicia mea custodiat: & operemini. Vide Lib. 1. Theolog. Dom. & Moral. Quæst. 2. Art. 2. §. xi. Sub isto titulo, Vis efficacissima divine Gratiæ.

Vixit divina Gratiæ virtus & efficacia in Samaritanæ mulieris conversione mirabiliter eluxit; siquidem intus egit, cor aperuit & convertit ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem, a libidine ad castitatem, a Gratia victa, servit gratiæ triumphis. Lucem Evangelii civibus suis inserit. Apostolico munere ante Apostolos fungitur. Ut illi navigulam & rotam, sic illa hydrantem relinquit, quæ retro erant oblita, & ad anteriora extendens semetipsam. Relinquit ergo hydrantem suam mulier, & abiit in civitatem, & dicit illis hominibus: Venite & videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcumque feci. Numquid ipse est Christus? Proiecit cupiditatem, & properavit annunciare veritatem.

Cum tanta sit gratiæ Christi virtus & efficacia, ut faciat ex nolentibus volentes, ex repugnantibus consentientes, ex oppugnantibus amantes, & vincat delectationem concupiscentiæ fortiori dilectione & delectatione iustitiæ, conversionem nostram (si Christo in nobis operante contingat) & quicquid boni agimus, referre debemus in laudem gloriæ gratiæ ejus: siquidem ideo dictum est ab Apostolo, Non volentis neque currentis, sed misericordis est Dei, ut totum Deo detur, qui hominis voluntatem bonam & preparat adjuvandam & adjuvat preparatam. A gratia denique feliciter debellati, terrenas voluptates fastidire debemus, verbisque & exemplis alijs ad Christum Jesum adducere. Venite, & videte; Accedite ad eum, & illuminamini, Gustate & videte quoniam suavis est Dominus.

DOMINICA IV. QUADRAGESIMÆ.

Erat proximum Pascha... Accepit ergo Jesus panes, & cum gratias egisset, distribuit discumbentibus. Joan. vi. 4. & 11.

Cum admirabilis illa quinque panum multiplicatio figura sit institutionis sacrosanctæ Eucharistiæ, & virorum quasi quinque millium discumbentium ex eis refectio sit figura Communionis: & paulo ante Pascha patrum sit a Christo celebre illud miraculum, cuius etiam occasione Eucharistiæ institutionem Salvator noster promisit, se panem esse vivum

vivum declarans, qui de cælo descendit: Carnem suam vere esse cibum, & sanguinem suum vere esse pocum: & qui manducat ejus carnem, & bibit ejus sanguinem, in eo manere, sequi in illo, & habere vitam æternam: Idque necessarium esse ut homines vitam spiritalem & immortalem obtineant: Amen, amen, dico vobis: Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis: Eyangelum, temporisque opportunitas invitant ut de præparatione ac dispositionibus ad sacram Eucharistiæ communionem sermonem faciam ad utilitatem vestram & ædificationem; ut proximo Paschate Christi corpus digne recipiamus, & pane vivo, qui de cælo descendit, reficiamini, secundum præceptum Ecclesiæ, ad salutem Animarum vestrarum.

I. Panibus a Christo admirabiliter multiplicatis reficiuntur, qui tanquam ante fuerant ab infirmitatibus suis, Sequatur eum multitudo magna, quia videbantur signa quæ faciebat super his qui infirmabantur. 2. Qui Christum trans mare sequuntur, & cum ipso in montem ascendunt, Abiit Jesus trans mare Galilææ... Subiit in montem Jesus, & ibi sedebat cum Discipulis suis. 3. Super locum discumbere jubentur ut comedant. Erat autem sanctorum multum in loco. 4. Postquam refecti fuere, Christum magnificaverunt, & Regem facere decreverunt. Illi ergo homines cum vidissent quod Jesus fecerat signum, dicebant, Quia hic est Propheta qui venturus est in mundum. Jesus ergo cum vidisset quia venturi essent, ut raperent, & facerent eum Regem, fugit iterum in montem ipse solus: Hæc circumstantiæ significant dispositiones ad sacram Communionem necessarias, ad fructum ex ea percipiendum. 1. Necessè est ut a morbis peccatorum per poenitentiam sanati sint qui ad sacram Mensam accedunt. 2. Ut Christum sequatur in montem; amore ejus incensi in virtutibus Christianis & bonis operibus se exercereant. 3. Humiliter se & indignos agnoscat Pane cælesti, considerans carnis suæ fragilitatem, ac vilitatem, quod sessione super segenum significatur: Omnis caro sanctorum, & omnis gloria ejus tanquam flos agri. Post sacram Communionem laudandus Deus, Christo gratiæ immortales agendæ; constituendus est Rex cordis nostri, omnes cupiditates nostræ illius imperio subdiciendæ sunt.

II. Nullus sibi conscius peccati mortalis Eucharistiæ sumere debet aut potest absque novo peccato lethali, gravissimoque sacrilegio. (Lib. 2. Tract. De Eucharistia, Cap. 5. Art. 1. Propositione 2.) Pœnæ indignè communicantibus a Deo vindicæ infligitur. (Ibid.) Ad vetera sacrificia accedere non licuit impundis: Multo minus licet Eucharistiæ lumere iis qui lethalis peccati rei sunt. (Ibid.) Quæ Arcam tangentis audacia & pœna. (Ibid.) Quam grave scelus indigne communicantium: (Ibid.) Soti Christi discipuli ejus menta digni. (Ibidem.) Indigne communicantes, demoniaci videntur. (Ibid.) Spiritales aquilæ esse debent, Christi corpus sumpturi. (Ibid.) Indigne communicantes non minus rei carnificibus qui Christi sanguinem fuderunt. (Ibid.) Poenitentis olim a sacris Mysteriis exclusi, multo magis excludendi peccatores qui poenitentiam non agunt. (Ibid.) Præparatio ad sacram Communionem solemnem festo imminente. (Ibid.) Lethalis peccati rei, vel ipso sanctissimi Sacramenti aspectu indigni sunt. (Ibid.) Actus Fidei, dispositiones ad sacram Communionem necessariæ. (Art. 2. §. 1.) Conscientiæ puritas, dispositio ad sacram Communionem necessaria. (Ibid.) Amor Dei, & concordia cum proximo. (Ibid. n. 5. 6.) Pii desiderii fervor necessarius. (Ibid. num. 7.) Humilitas, dispositio ad sacram Communionem necessaria. (Ibid. n. 8.) Continentia, dispositio ad sacram Communionem. (§. 2. num. 8.) Probari & expiari diutius debent, qui in peccata carnis prolapsi sunt, prius quam ad sacram Mensam accedere permittantur. (Ibidem num. 12.) Quid post sacram Communionem agendum? Sacræ Communionis diebus elemosynæ pauperibus largiendæ. A deliciis & joci omnino temperandum est, & Christo Regi nostro sanctis exercitationibus ac meditationibus, piisque operibus adstantendum. Passio Domini recolenda. Quotiescumque manducabitis panem hunc, mortem Domini annuntiabitis, Juramentum fidelitatis Christo renovandum.

Joan. 6. 54.

S. Aug. Tract. 16. in Joan.

Hebr. 12. 18. S. Aug. Serm. 156. alias de Verbis Apoli. Ephes. 2.

Joan. 6. 41.

S. Aug. Lib. 14. Ad Bonifac. Cap. 17.

Isai. 40. 6.

Idem, Lib. de Grat. & Lib. Arbit. cap. 16.

Ezech. 36.

S. Aug. Tract. 15. in Joan.

Rom. 9. 16.

S. August. Enchirid. Cap. 32.

1. Cor. 10.

Prover. 23. 1.

S. August. Tract. 33. in Joan.

nendum, id est, Dei verbo, velut gladio acuto, pertingente usque ad divisionem spiritus & animæ, probare nos debemus, antequam ad sacram communionem accedamus. Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat. In versione LXX. Interpretum hoc Proverbiorum loco legitur: Et mitte manum tuam, sciens quia talia te oportet præparare. Id est, ut S. Augustinus explicat: Sicut Christus pro nobis animam posuit, sic & nos debemus pro fratribus animas ponere. Sic enim, ut ait S. Petrus, Christus pro nobis passus est, nobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia ejus. Hoc beati Martyres ardentis dilectione fecerunt: Quorum si non inaniter memorias celebramus, atque in convivio, quo & ipsi saturati sunt, ad Mensam Domini accedamus, oportet, ut quemadmodum ipsi, & nos talia præparemus. Ne desideres de cibis ejus, in quo est panis mendacii. Qui pane veritatis cibatus est, panem mendacii absit ut desideret. Panis mendacii est quicquid corruptæ hominis voluntati blanditur, quicquid cupiditatem fovet. Panis cæli fastidium rerum terrenarum ingenerare debet, quæ panis sunt mendacii, non nutriens animam, sed debilitans. Manna cibus, cucumeres, pepones, porros & allia Egypti non appetat.

IN EADEM DOMINICA.

Jesus ergo cum vidisset, quia venturi essent ut raperent & facerent eum Regem, fugit iterum in montem ipse solus. Joan. vj. 15.

Omnia Christi actio, nostra est instructio. Christus quamvis cæli terræ que optimo jure Rex & Dominus, temporalis Regni dignitatem honoremque fugit. Non erat cur se excusaret a capeffendo Regno, dicens: Non sum Medicus, & in domo mea non est panis, nolite constituere me Principem populi, Corporum enim & Animarum languoribus solo verbo, aut tactu medebatur: panes benedictione sua multiplicabat: sed videns populum paratum ad constituendum illum Regem, fugit, ut nos exemplo suo ab ambitione deterreat.

Ambitio quam grave peccatum? Simia caritatis... Ambitiosus ad fidem ejurandam proclivis... Ecclesiasticarum Dignitatum ambitio damnata... Terrenæ potestatis fragilitas, mundanæque celestium vanitas... Honor & locus Ecclesiastici Regiminis ab homine Christiano innoxie non appetitur... Ambitio via est ad adorationem diaboli. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 5. Art. 22.)

Quæ nos ab ambitione detertere debeant. 1. Exemplum Christi honores fugientis. 2. Ambitionis vilitas & ignavia. 3. Curæ & labores ambitionis comites. 4. Honorum vanitas, 5. Ambitionis crudelitas. (Ibid. Art. 23.) Ut Romana illa mulier per viam in qua jacebat cadaver patris a marito occisi, recenti sanguine madentem, currum ad Capitolium agitari iussit, ut imperii possessionem adiret: Sic ambitiosi conculeto Christi crucifixi corpore & sanguine ad Ecclesiasticas & seculares dignitates & honores currunt.

Marqus Fulvius, cui Gratiæ devotus, triumphus a Senatu Romano decretus est, non auream aut argenteam statum circumduxit, sed e cera formatam, multique vasis igne repletis circumdactam, ut sensim liquecens, honorum terrenorum vanitatem offenderet. Præterit enim figura bujus mundi... Sicut cera quæ fuit, auferentur. Ambitiosus accomodari potest Propheticum illud oraculum: In aranearum telas erit vitulus Samariæ. Quia verum seminabunt, & turbidum metent.

Vir ambitiosus honores & dignitates desiderat ob triplicem rationem, 1. Quia generosi & excelsi animi esse putat, celsitudinem & gloriam querere. 2. Quia utile commodumque esse existimat, honores & dignitates acceptare. 3. Quia gloriosum esse censet, illas possidere. At Evangelium & Gratia Christi docent. 1. Generosus contemni honore & dignitates terrenas, quam desiderari & queri. 2. Utilem recitari plerumque quam acceptari. 3. Gloriosius esse illas promereri, quam possidere.

Expende quo præconio Mardocheus ex ore Aman fuerit in Regia Assueri urbe celebratus: Hoc honore condignus est, quemcumque Rex voluerit honorare. At quis tibi, o Aman, eam laudis & præconii formulam suggestit? Non Rex: Is enim se distante hoc præscripserat præconium: Sic honorabitur, quemcumque Rex voluerit honorare. Credine potest illustrius ab Aman Mardochei inimico in Mardochei nutum adinventionem eligium, quam Rex ipse ad gratiam ejus præscripsisset, existimatis id sibi honoris ab ejus Majestate decerni? Minime. Unde Rex ipse diffidens, illum sigillatim,

S. Prosper. poem. de Ingratis.

S. Aug. Lib. 1. ad Simplicit. Quæst. 2.

S. Aug. alibi. Item Tract. 26. in Joan. Psal. 84. 13. Sap. 8. 1.

Job. 16. 27.

1. Petri 2. 2.

Isai. 3. 7.

1. Cor. 7. 31. Psal. 57. 9.

Osai. 8. 6. 7.

Esther. 6.

nec absque minis monnerat, *Cave ne quidquam de his quæ loquutus es, prætermittas*, Sed Spiritus Sanctus, cui Mardochæi honores curæ erat, ejus laudes in ipso inimici ore ita percipit, ut non tam Regio affectu honoratus, quam summo illo honore dignus prædicaretur. Quid enim magnum fuerit honorem adipisci, nisi honore dignus sis? Honor gemma quædam est, cujus auro vincita pulchritudo valde intenditur, magisque radiat; plumbo vero incrustata, sordidi illius metalli conjunctione minuitur: sic honor in eo qui præclaris dotibus & virtute præditus est, magis splendescit; in homine indigno & vitioso speciem omnem & splendorem deperdit. *Gemmarum divites venæ*, ait Cassiodorus, *autem fulgore præstantur; & gloriam pulchritudinis capiunt, quia nulla degeneri vicinitate sordescunt. Sio bonæ merita splendidi dignitatibus sociata, æternis præconiis adjurantur; & unius rei facies de addita venustate pulchrescit.*

Cum Samuel Regnum Sauli præcipit, respondit Saul: *Numquid non filius Jemini ego sum, de minima Tribu Israel, & cognatio mea novissima inter omnes familias de Tribu Benjamin? Quare erga locutus es mihi sermonem istum?* Nullam tamen rationem habuit Propheta excusationis Saulis. Nam quo magis quis honore ac dignitate se indignum censet, eo dignior judicandus est. Unde S. Hieronymus ad Heliodorum scribens de Nepotiano Sacerdotium recusante; *Quanto magis repugnabat (inquit) tanto magis in se studia omnium concitabat; & crebatur negando, quod esse volebat, eoque dignior erat, quo se clamabat indignum.*

Jesus ergo cum cognovisset, quia venturi essent ut vaperent eum, & facerent eum Regem, fugit iterum in montem ipse solus. Quis principum hominibus tam sine culpa potuisset, quam is qui hos regeret, quos ipse creaverat? Sed quia idcirco in carne apparuit, ut non solum nos per passionem redimeret, verum etiam per conversationem doceret, exemplum se sequentibus præbens, Rex fieri noluit, ad crucis vero patibulum sponte pervenit; oblatam gloriam culminis fugit, penam probroque mortis appetit; ut membra ejus descenderent fauces mundi fugere, terrores minime timere, pro veritate adversa diligere, prospera formidando declinare; quia & ista sæpe per tumorem cor inquinant, & illa per dolorem purgant. In istis se animus erigit; in illis autem etiam si quando se exereat, spernit. In istis se homo obliviscitur, in illis vero ad sui memoriam nolens etiam coarctatque revocatur. In istis sæpe & antea bona deperunt, in illis autem longi temporis admittuntur. Nam plerumque adversitatis magisterio sub disciplina cor premitur: quod si ad regimini culmen eruperit, in elationem procius ulu gloriæ permutatur. Sic Saul, qui indignum se prius considerans fugerat, mox ut Regni gubernacula suscepit, intumuit.

FER. II. POST DOMINICAM IV. QUADRAGESIMÆ.

Auferte ista hinc, & nolite facere domum patris mei domum negotiationis. Joan. ij. 16.

licet Deus ubique sit, utpote immensus, licet cælum & terram impleat, nec Templis manufactis circumscribatur majestas & gloria ejus; licet in omni loco sit adorandus & orandus; in cælo tamen & in Templis divino suo Nomini dicatis singulari ratione residet; in cælo, quia ibi gloria suam, seque ipsum ut in se est beatus manifestat; in Templis, quia ibi gratias suas hominibus communicat, & ab illis vult in sacris illis locis adorari. Cælum primum Templum est Majestatis Dei; Templum ipsum cælum est angustius, in quo ab hominibus Angelorum candidatis, ut loquitur Tertullianus, adoratur, colitur, oratur. *Dominus in Templo Sancto suo, Dominus in cælo sedes ejus...* *Auferte Domino gloriam & honorem, auferte Domino gloriam nomini ejus, adorare Dominum in Templo Sancto ejus.* Ideo Templum domum suam vocat, ad quam cum reverentia & tremore convenire debeat populus, victimas ejus offerre Majestati, adorare & laudare Dominum *Quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia ejus.* Orationes autem servorum suorum, in ea quam elegit Sacrificii domo, se exaudierunt pollicetur. *Oculi mei erunt aperti, & auris mea erecta ad orationem ejus qui in loco isto oraverit.* *Elegi enim & sanctificavi locum istum, ut sit nomen meum ibi in sempiternum, & permaneat oculi mei, & cor meum ibi cunctis diebus.* Templis certe nostris major debetur reverentia, quam Templo Hierosolymitano, siquidem in iis ex-

cellentius offertur sacrificium, corporis nimirum & sanguinis Christi; cujus typi fuere veterum oblationum victimarum; ibi administrantur Sacramenta virtute majora & efficaciora. Ibi Christus reipsum præsens est in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, ut diebus omnibus adoretur, *Adorate scabellum pedum ejus, quoniam sanctum est.* Quia enim in ipsa carne hic ambulavit, quam de carne Mariæ suscepit, de terra terram, & ipsam carnem nobis manducandum ad salutem dedit; nemo autem illam carnem manducat, nisi prius adoraverit: *inventum est quemadmodum adoratur tale scabellum pedum Domini, & non solum non peccemus adorando, sed peccemus non adorando.* Ibi Spiritus Sanctus velut in sanctuario suo præsidet fidelium orationibus. *Postulans pro vobis, id est, postulare nos faciens, gemitibus inenarrabilibus.* Ex templis igitur auferre debemus, quæcumque reverentiæ debita corum sanctitati, & Dei illa inhabitantis majestati repugnant. *Auferte ista hinc.* 1. Auferte immodestiam & scandalum per modestum & honestum habitum ac situm corporis, 2. Auferte evagationes ac distractiones per attentionem mentis, 3. Auferte peccatum, aut certe affectum peccati, per virtutem penitentiae & contritionem cordis. *Auferte ista hinc, & nolite facere domum patris mei domum negotiationis.*

I. Modestia externum corporis cultum & ornatum moderatur, ut in eo nihil sit superfluum, nihil dissolutum, nihil affectatum. Externos etiam corporis motus ac situm componit, ut nihil sit in eis quod cuiusquam offendat aspectum, sed quod interioris hominis deceat sanctitatem, Nam *Amicitia corporis, & visus dentium, & ingressus hominis emundant de illo.* Hanc omnibus Christianis virtutem commendat Apostolus: Sed in Templo maxime hanc exhibere debent, ut nihil sit in oculis petulant, nihil in vultu proæx, nihil sicutatum, nihil in toto corporis habitu dissolutum, superbum, affectatum. *Modestia vestra nota sit omnibus hominibus, Dominus enim prope est.* Hinc mulieres velatas orare jubet Apostolus. Ideo piissimi Imperatores Theodosius & Valentinianus arma in Templis deferri lata lege prohibuerunt; ipsique depositis armis & diademate, Templo Deo dicata ingrediebantur. Ideo jus alyi Templis collatum est Legibus Imperatorum, ut rei qui ad illa confugerent, ab omni violentia tuti essent. *Sufficiat profugis istis Dei auxiliium, cui & arma & leges, & ipsa etiam Regia Majestas subiecta est, Nam & nos qui semper jure imperii armis circumdamur, quoniam sine armatis stipatoribus esse non convenit, Dei Templum ingressuri, foris arma relinquimus, & ipsam etiam diadema deponimus; & quo submissioris etiam imperii speciem præferimus, eo magis imperii Majestas nobis promittitur.* Ad sacra quoque Altaria moverunt tantum offerendorum causa accedimus; & cum circumseptum sacrorum aditum ingressi sumus, statim egredimur, nec quidquam ex propinqua divinitate nobis arrogamus. Quantum a prisca illa pietate distant nostris temporis viri ac mulieres! Istæ cum omni mundi mulieris luxu & fastu, collo nude, vultu sicutæ, *Nundinaria capita circumferentes, fracto incessu, caudatis vestibus, auro & margaritis fulgentes, æmulo cum Altaribus ornatu, & pretiosarum vestium magnificentia certantes, adstantium oculos a sacratissimis averfos Mysteriis ad se convertunt, formæ lenociniis corda sustulantur, quæ ut sursum erigantur ad Dominum, Sacerdos commonet, illi vero, scilicet, viri lascivientes petulantibus oculis scintillas libidinum constabellant; Ignem alienum, impudicum amorem accipiunt in conspectu Domini; quibus Rex Regum merito exprobrat in furore iræ suæ, quod olim Afluerus miser Aman: *Etiā Reginam vult opprimere, me presente, in domo mea.* Nam *Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam macchatus est in corde suo, Huc illuc volvens oculos, nungatur, confabulantur, sacrosanctis Mysteriis, & divinis Officiis, aut Concioniibus velut theatricis spectaculis adstant; & si quando unum genu in terra ponunt, cum Christi corpus elevatur, Christo insultant immodestia sua, ut milites apud principem Sacerdotum in faciem ipsius Jesu expuentes, colaphis cadentes, & dicentes: *Propheta nabis, Christe, quis est qui te percussit.***

II. Aufertenda sunt e Templo evagationes & distractiones mentis, per attentionem ad sacrosanctum Sacrificium, & ad orationem. Abigende sunt mæscæ morientes, quæ perdunt suavitatem unguenti, mens a tumultuosis sæculi negotiis avocanda, & intra se colligenda est. Claudatur, ergo contra adversarium pectus, & soli Deo pateat, cum ad orationem stamus. Cogitatio, omnis carnalis & secularis abscedat, nec quicquam tunc animus quam id solum cogitet quod

precatur. *Quomodo te audiri possulas a Deo, cum te ipse non audias? Vis esse Deum memorem tui cum rogas, quando in ipse memoret tui non sit? Hoc est ab hoste in totum non carere; hoc est, quando oras Deum, majestatem Dei negligenter orationis offendere; hoc est vigilare oculis & corde dormire, cum debeat Christianus & cum dormit oculis, corde vigilare.* Vide Lib. 5. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 1. Art. 9. num. 3. Ante orationem præparate animas vestras, Orantes cogitate vos sub oculis Dei stare, corda sursum erigite ad Dominum, irrudentia negotiorum, & rerum quarumvis terrenarum phantasmata procul pellite. *Auferte ista hinc, & nolite facere domum patris mei domum negotiationis.*

III. Peccatum, aut certe affectus peccati per penitentiam & contritionem cordis auferre debemus, cum ad Templum Dei accedimus; siquidem alias Patrem promereri, placare Judicem non valemus, sacrificii fructum percipere, postulata impetrare non possumus. *Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus.* Et, *Qui avertit aurem suam ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis.* Ea conditione se preces populi sui in Templo suo exaudietur pollicetur est Dominus, ut animo peccatorum penitente oraret, *Si clausero cælum, & pluvia non fluxerit, & mandavero locustæ ut devoret terram, & misero pestilentiam in populum meum; conversus autem populus meus, super quem invocatum est nomen meum, deprecatus me fuerit, & exquiserit faciem meam, & egerit penitentiam a vitis suis pessimis; & ego exaudiam de cælo, & propitius ero peccatis eorum.* Tempore veteris Legis ab aditu Templi arcebantur quicumque legali immunditia polluti erant, donec ritu a Lege præscripto expiati essent. Primis Ecclesiæ sæculis, quamdiu stetit penitentialis disciplina, publice Penitentes a sacrorum Mysteriorum non participatione solum, sed & conspectu arcebantur, nec Templum adibant nisi ut Dei verbum audirent, veniam precarentur, ingemiscerent, lacrymarentur, & humillime prostrati, expiarentur orationibus Sacerdotum. Quanto magis indigni vel ipso trepidorum Mysteriorum conspectu, Templice in quo Dei Majestas residet, censendi sunt, qui in affectu peccati perseverant, nec ullum habent penitentiae sensum, nullum contritionis initium, quin potius nova forte peccata meditantur? Miseri, ingrati, sacrilegi, in quibus funestum illud Prophetæ oraculum implebitur: *Dilexit maledictionem, & venit ei; noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.* Et induit maledictionem sicut vestimentum, & intravit sicut aqua in interiora ejus, & sicut oleum in ossibus ejus. *Exurge Domine, judica causam tuam, & qui factio quasi flagello de funiculis vendentes & ementes, domumque patris tui, & consequenter tuam, qui unus cum Patre Deus es, profanantes eiecisti, emenda eos qui violant sanctitatem Templorum nomini tuo consecratorum; verbera eos ad emendationem, non ad perditionem: fac ut peccatorum suorum gravitatem agnoscant, & penitentiam agant. *Leva manus tuas in superbias eorum in finem, Quanta malignitas est inimicus in Sancto, & gloriosi sunt qui oderunt te, in medio solemnitatis tuæ. Leva manus tuas ut Pater corripiens & erudiens, non ut iudex sævius & perdens. Inimicos ad te converte, & per gratiam tuam fac amicos. Da ut in spiritu humilitatis, & in animo contrito adorent in Templo sancto tuo, & consistantur nomini tuo; ut solvant calcæamentum de pedibus suis, id est, affectum peccati & pravæ cupiditates exuunt, cum domum orationis adeunt; ne propter malitiam suam a Templo gloriæ tuæ ejiciantur. Vide Lib. 5. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 1. Art. 5. num. 5.**

FER. IV. POST DOMINICAM IV. QUADRAGESIMÆ.

Præteriens Jesus vidit hominem cæcum a nativitate: & interrogaverunt eum Discipuli ejus: Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur? Joan. ix. 1. & 2.

Cæcitas corporis sine ullo profus hominis cæci peccato contingere potest, non vero cæcitas cordis. Hoc enim malum, & peccatum est, & pœna peccati, & causa peccati. Omnes homines a natiuitate cæci, quia peccatores & filii iræ nascuntur. *Error & tenebræ peccatoribus concreta sunt.* Peccata propriæ voluntatis novas tenebras hominum mentibus offundunt. *Ambulabunt ut cæci, quia Domino peccaverunt.* Hæc voluntaria cæcitas, quæ homini liberate inchoatur, Dei lumen gratiæ suæ subrahentis iustitia consummatur. *Evanescent in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum.*

Et sicut non probaverunt Deum habere in notitia, tradidit illos Deus in reprobam sensum, ut faciant ea quæ non conveniunt. Ignorantia & cæcitas non excusant eos qui intelligere noluerunt ut bene agerent, vel scire neglexerunt; aut dignos se præbuerunt qui desererentur lumine veritatis, quod occulto judicio, nunquam tamen injusto Deus facere potest, & plerumque facit, *Inexcusabilis est omni peccator, vel reatu originis, vel additamento propriæ voluntatis, sive qui novit, sive qui ignorat, sive qui judicat, sine qui non judicat: Quia & ipsa ignorantia in eis qui intelligere noluerunt, peccatum est; in eis autem qui non potuerunt, pœna peccati.* Ergo in utroque non est iusta excusatio, sed iusta damnatio. Vide Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Moral. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Art. 1. Regulis 71. 73. 75.

In cæcitate cordis tria vos considerare velim Auditores: 1. Homini spiritualiter cæci calamitatem, ut timeatis. 2. Spiritualis cæcitatibus causas, ut caveatis. Remedia, ut queratis & postuletis. 3. Qui spiritualiter cæcus est, errat a via veritatis & iustitiæ, frequenter offendit, & cadit in peccatum, spiritualium hostium incursums expositus est, vix que potest ab illis se tutari; vix aliquid boni operatur; ligatus quasi vinculis tenebrarum, vix se movere potest. *Non est Deus in conspectu ejus, iniquitate sunt viae illius in omni tempore.* Similis est ejus calamitas miseris Ægyptiorum in horrendis illis tenebris, quibus eos Deus percussit ob impietatem & immanitatem in populum suum. „Vinculis tenebrarum & longæ noctis compediti, inclusi sub tectis, fugitivi perpetuæ providentiæ jacuerunt. Et dum putant se latere in obscuris peccatis, tenebroso oblivionis velamento dispersi sunt, paventes horrendæ, & cum admiratione nimia perturbati, *Cogitate prævaricationem legis quam digne lux deserat veritatis: qua desertus utique fit cæcus, & plus necesse est offendat, & cadendo vexetur, vexaturque non surgat. In tenebris ambulat, in via lubrica & præcipitiis plena, insidiantibus & infrequentibus salutis suæ hostibus, angelis rectoribus tenebrarum harum. Fiat via illorum tenebræ, & lubricum: & angelus Domini persequens eos. Horrenda via. Tenebras solas quis non horreat? Lubricum solum quis non caute veat? In tenebris & lubrico qua is? Ubi pedem figis? Sunt ista duo mala magnæ pœnæ hominum; tenebræ ignorantia, lubricum luxuria. Fiat via illorum tenebræ & lubricum, & angelus Domini ni persequens eos: Ut non possint stare. Nam unusquisque in tenebris & in lubrico cum viderit quia si pedem moverit, labitur, & lux illi ante pedes non est: vel hoc forte facit ut expectet donec luceat: sed ibi est angelus Domini persequens eos.* Similes sunt Samsoni cui Philistæi eruerunt oculos, quæcumque ad molam versandam ut jumentum alligaverunt. Per errores suorum sensuum, quasi circa ambages molarum, laboriosa miser statione verterentur, usui suo vacuus, & operosis alieno; stat in via peccatorum, compeditus vinculis cupiditatum suarum; & ipse sibi carcer est, obscurus tenebris erroris sui, & conscientia squalore concretus, in semetipso pistrini ergastulum patitur; saxum cordis sui pertinacia iniquitatis induratum quasi molam versa; farinam hostibus suis de corrupta animæ suæ fruge conficiens.

II. Excæcantur oculi corporis fumo, igne, pulvere. Excæcantur oculi cordis fumo ambitionis, igne luxuriæ, pulvere avaritiæ & cupiditatis rerum terrenarum. Ambrosii & superbi cæci sunt. *Evanescent in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum.* Cæci sunt, qui terrenarum dignitatum & honorum vanitatem non vident. *Spes impij tanquam fumus qui a vento diffusus est: & tanquam memoria bosporis unius diei prætereantis.* Cæci sunt, qui inanis gloriæ cupidi sunt, in hominum errore & mendaciis ut plurimum fundatæ. *Quid ista cæcitate tenebrosus, ad obtinendam inanimam gloriam errorem hominis aucupari, & Deum ipsum in corde contemere? quasi vero ullo modo comparandus sit error illius qui te bonum putat, errori tuo qui homini de falso bono placere studeat, de vero malo displices Deo.*

Excæcat oculos cordis luxuria. *Superccedit ignis, & non viderunt solem.* Hinc de senibus illis impudicis, qui Sulannæ castitati sunt insidiat, scriptum est: *Exarserunt in concupiscentiam ejus, & everterunt sensum suum, & declinaverunt oculos suos, ut non viderem cælum, neque recordarentur judiciorum justorum.* Vide Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Tract. de Peccatis, Cap. 8. Art. 4. n. 1.

Denique interioris hominis oculos excæcat avaritia. *Nemo potest eorum qui delectantur presentibus & caducis, cælestia ac spiritalia contueri* (inquit S. Chrysost. Lib. 2.

Lib. 6. V. a. r. Epist.

1. Reg. 9. 21.

Gregor. 1. 2. Pastor. C. 29.

Mal. 1. 5.

Psal. 27. 2.

2. Paralip. 7.

Psal. 98. 5.

S. August. in hunc Psalm.

Eccli. 19. Philip. 4. 5.

1. Cor. xi.

Edictum Theod. & Valentin. Imp. Cod. Theod. lib. 9. Tit. 45.

Num. 16.

Esther. 7. 8.

Matt. 5. 28.

Matt. 6. 68.

S. Cyprian. Tract. De Oratione.

Psalm. 63.

Prov. 28.

2. Paralip. 7.

Psalm. 103. 10.

Psalm. 73.

S. August. Lib. 6. Cont. Julian. 3. c. 3. Eccli. xi. 16.

Sophon. 17.

Rom. 1. 21.

S. August.

S. August. Epist. 194. alia. 105.

Psal. 10. 5.

Sap. 17.

S. August. Lib. de Nat. & Grat. c.

Psal. 34. 6. S. August. Serm. 1. in hunc Psalm. n. 9.

Judic. 16 S. Paulin. Epist. 4. ad

Sey. Tom. Biblior. Patr. Edit. Lugdun.

Sap. 5. 10.

S. August. in Cap. 6. Epist. ad Gal. n. 59.

Daniel. 13.

S. Chrysost. Lib. 2.

de Compunct. Chrysostr. Qui vero ista contempserit, & velut unquam hac & pulverem duxerit, velocius ad illa perveniet. Nam & apud homines hic mos est, ut tum thesauros suos & reconditas divitias patefaciant filiis suis, cum eos jam adultos viderint, & periculis laetitia vitia respicere: donec enim his dediti sunt, non possunt eis parentum secreta committi. Ita ergo & Anima, nisi prius didicerit terrena contemneret, caelestia mirari non poterit: & contra, quantum caelestia miratur, necessario terrena spernit ac despiciat. Unde S. Paulus ait: Animalis homo non percipit quae Dei sunt. Nihil magis opponitur caritati veritatis, quam venenum cupiditatis. Illis vero qui caritatem veritatis non receperunt, mittet Deus operationem erroris, ut credant mendacio.

1. Cor. 2. 14. Illi caecitatis spiritualis remedia, 1. Humilitas & agnitio ipsius caecitatis. Ideo Pharisei magis caeci quam ille qui caecus natus erat, illuminati non sunt, quia caecitatem suam non agnoverunt. Numquid & nos caeci sumus? (inquiebant) Quibus Christus respondit: si caeci essetis, non haberetis peccatum: Nunc vero dicitis, Quia videmus: peccatum vestrum manet. Necessse est ut Christus luto inungat oculos nostros, ut gratia sua medicinali ostendat nobis omnia quae in hoc mundo amamus, omnia quae sensibus nostris & cupiditatibus blandiuntur, lutum esse. Et hinc dicitur super oculos eius. 2. Mandato Christi Jesu obediendum est absque mora; eundem ad piscinam poenitentiae, in eaque lavandi sunt oculi. Vade, lava in natatoria Siloe (quod interpretatur, Missus) 3. Credendum in Filium Dei fide per dilectionem operante, eique adhaerendum. At ille ait: Credo, Domine: & proci-dens adoravit eum. Terribile illud iudicium timeamus, de quo Jesus ait: In iudicium ego in hunc mundum veni, ut qui non vident videant, & qui vident caeci fiant. Timeamus ne auferatur a nobis lux nostra, immo lux Dei, sine qua videre non possumus. Oremus ut illuminet oculos nostros, ne unquam obdormiamus in morte, ne quando inimicus nos-ter adversum nos se praevahuisse gloriatur. Deus meus, illumina oculos meos, ut cognoscam mundi & rerum omnium temporalium vanitatem, ne ipsas amem. Illumina oculos meos, ut cognoscam infirmitatem meam, ne de meis viribus praesumam. Illumina oculos meos, ut cognoscam veritatem tuam & legem tuam, & agnoscam eum amore conjuncta, ne ab illa unquam deficiam, eamque transear. Illumina oculos meos, ut cognoscam Christianae professionis sanctitatem & officia, illaque fideliter adimpleam. Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: nequando dicat inimicus meus, Praevalui adversus eum.

2. Thimo. 2. 10. III. Caecitatis spiritualis remedia, 1. Humilitas & agnitio ipsius caecitatis. Ideo Pharisei magis caeci quam ille qui caecus natus erat, illuminati non sunt, quia caecitatem suam non agnoverunt. Numquid & nos caeci sumus? (inquiebant) Quibus Christus respondit: si caeci essetis, non haberetis peccatum: Nunc vero dicitis, Quia videmus: peccatum vestrum manet. Necessse est ut Christus luto inungat oculos nostros, ut gratia sua medicinali ostendat nobis omnia quae in hoc mundo amamus, omnia quae sensibus nostris & cupiditatibus blandiuntur, lutum esse. Et hinc dicitur super oculos eius. 2. Mandato Christi Jesu obediendum est absque mora; eundem ad piscinam poenitentiae, in eaque lavandi sunt oculi. Vade, lava in natatoria Siloe (quod interpretatur, Missus) 3. Credendum in Filium Dei fide per dilectionem operante, eique adhaerendum. At ille ait: Credo, Domine: & proci-dens adoravit eum. Terribile illud iudicium timeamus, de quo Jesus ait: In iudicium ego in hunc mundum veni, ut qui non vident videant, & qui vident caeci fiant. Timeamus ne auferatur a nobis lux nostra, immo lux Dei, sine qua videre non possumus. Oremus ut illuminet oculos nostros, ne unquam obdormiamus in morte, ne quando inimicus nos-ter adversum nos se praevahuisse gloriatur. Deus meus, illumina oculos meos, ut cognoscam mundi & rerum omnium temporalium vanitatem, ne ipsas amem. Illumina oculos meos, ut cognoscam infirmitatem meam, ne de meis viribus praesumam. Illumina oculos meos, ut cognoscam veritatem tuam & legem tuam, & agnoscam eum amore conjuncta, ne ab illa unquam deficiam, eamque transear. Illumina oculos meos, ut cognoscam Christianae professionis sanctitatem & officia, illaque fideliter adimpleam. Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: nequando dicat inimicus meus, Praevalui adversus eum.

Joan. 9. 40. & 51. Nunc vero dicitis, Quia videmus: peccatum vestrum manet. Necessse est ut Christus luto inungat oculos nostros, ut gratia sua medicinali ostendat nobis omnia quae in hoc mundo amamus, omnia quae sensibus nostris & cupiditatibus blandiuntur, lutum esse. Et hinc dicitur super oculos eius. 2. Mandato Christi Jesu obediendum est absque mora; eundem ad piscinam poenitentiae, in eaque lavandi sunt oculi. Vade, lava in natatoria Siloe (quod interpretatur, Missus) 3. Credendum in Filium Dei fide per dilectionem operante, eique adhaerendum. At ille ait: Credo, Domine: & proci-dens adoravit eum. Terribile illud iudicium timeamus, de quo Jesus ait: In iudicium ego in hunc mundum veni, ut qui non vident videant, & qui vident caeci fiant. Timeamus ne auferatur a nobis lux nostra, immo lux Dei, sine qua videre non possumus. Oremus ut illuminet oculos nostros, ne unquam obdormiamus in morte, ne quando inimicus nos-ter adversum nos se praevahuisse gloriatur. Deus meus, illumina oculos meos, ut cognoscam mundi & rerum omnium temporalium vanitatem, ne ipsas amem. Illumina oculos meos, ut cognoscam infirmitatem meam, ne de meis viribus praesumam. Illumina oculos meos, ut cognoscam veritatem tuam & legem tuam, & agnoscam eum amore conjuncta, ne ab illa unquam deficiam, eamque transear. Illumina oculos meos, ut cognoscam Christianae professionis sanctitatem & officia, illaque fideliter adimpleam. Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: nequando dicat inimicus meus, Praevalui adversus eum.

Philos. 12. 4. & 5. Noli flere, si propequos & amicos tibi mors eripiat, si tibi ipsi imminet; siquidem mors praevita diuturna hominibus, Christianis, in hoc mundo peregrinantibus, optanda est. 1. Hominibus mors vita melior est, quia finis miseriarum & calamitatum. 2. Christianis, quia finis peccatorum. 3. Peregrinis, quia finis peregrinationis, & migratio ad caelestem patriam est.

1. Quid est quod haec vita delectet, plena ærumnarum & sollicitudinum? Homo natus de muliere, brevis vivens tempore, repletus multis miseriis. 2. Nulla potest esse iucunditas inter has vitæ nostræ amaritudines aut dolores, quæ vel ex corporis ipsius infirmitate, vel extrinsecus accidentium incommoditate generantur. Anxii enim semper, & ad ipsa lætiorum voca suspensi, quodam fluctuans modo pro secundis, caduca pro solidis, nihil habentes potestatis in arbitrio, nihil firmitatis in voto. At si aliquid contra voluntatem acciderit, perditos nos putamus, plique advenforum dolore frangimur, quam secundorum fructu potimur.

3. Quibus igitur caret bonis morientes, qui magis eripiuntur incommodis? Nulla hominum con-

ditio a miseria immunis. Florentibus prosperioris vitæ rosis spinæ mentis, animæque lentes semper adiunguntur. Irruunt licet, o homo, aut splendore nobilitatis, aut fastigio potestatis, aut fulgore virtutis, semper tibi spina proxima est, semper est sentis, semper inferiora tua respice, super spinas germinas, nec proluxa gratia manet; brevi unusquisque decurso ætatis flore marcescit. Hinc Ecclesiastes ait: Laudari magis mortuos quam viventes: & feliciorum utroque iudicari, qui necdum natus est, nec vidit mala quæ sub sole fiunt. Et alibi: Melior est dies mortis die natiuitatis. Fuisse quidam feruntur populi, qui ortus hominum lugerent, obituque celebrarent: Nec imprudentes; eos enim qui in hoc vitæ salum venissent, moriendos putabant: eos vero qui ex istius mundi procellis & auditibus emerissent, non iniusto gaudio prosequendos arbitrabantur. Nos quoque ipsi, inquit S. Ambrosius, Natales dies defunctorum obliviscimur, & cum quo obierunt diem celebrari solemnitatem renovamus. Itaque, si plena oneris vita, utique finis ejus allevamentum est; allevamentum autem est bonum: mors autem finis: mors igitur bonum est.

II. Mors optanda Christianis præ vita, quia finis est peccatorum. Ipsi iusti quotidie peccant. Manet in eis concupiscentia, quantumvis cum ea pugnent; infelix autem illud peccati semen, nova in dies peccata parit. Non extinguetur autem nisi ipsa corporis morte. Quid igitur tantopere vitam istam desideramus, in qua quanto diutius quis fuerit, tanto majore oneratur sarcina peccatorum! Ipse Dominus ait: Sufficit illi malitia sua. Et Jacob ait: Dies annorum vitæ meæ centum triginta nini & mali. Non quia dies mali, sed quia nobis accessu dierum malitiæ incrementa cumulantur.

Nullus enim dies sine nostro peccato præterit. Hinc Apostolus ait: Mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Quasi servus Christi, non restit vitæ obsequium, & quasi sapiens lucrum mortis amplectitur. Lucrum est enim evasisse incrementa peccati. Lucrum evasisse deteriora, & ad meliora pervenisse. Christiani mortem timeant non debent ut finem naturæ: mortem cum gaudio suscipere debent ut finem peccati. Deus mortem non fecit, sed postquam homo lapsus in flagitium est prævaricationis & fraudis, sententia cum comprehendit ut in terram suam terra remearet; sic mors quæ peccati filia & poena est, facta est finis peccati. Ne quo esset vita diuturnior, eo fieret culpa numerosior; passus est Dominus subintrare mortem, ut culpa cessaret. Immatura mors electorum respectu misericordis Dei beneficium est, eos rapiens ut tentationum subtrahatur incerto, & ne grandioris ætatis accessu depraventur. Placens Deo factus est dilectus, & vivens inter peccatores translatus est. Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne scitio deciperet animam illius. . . . Placens erat Deo anima illius: propter hoc propequos eduxit illum de medio iniquitatum. Mortem ut finem peccati spectabat Apostolus, cum suspirans exclamabat: Quis me liberabit de corpore mortis hujus? Gratia Dei per Jesum Christum. . . . Desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo. Addiderim, ipsis etiam peccatoribus mortem esse vitam meliorem. Graviores est enim ad peccatum vivere, quam in peccato mori: quia impius, quantumdiu vivit, peccatum auget; si moriatur, peccare desinit. Plerique criminum suorum absolute latantur. Si emendaturi sunt, restit: si perseveraturi in eis, stultie: quia longe illis plus damnatio profuisset, ne incrementa facerent peccatorum.

III. Mors iustis expectanda præ vita, quia finis peregrinationis, & transitus ad caelestem patriam. Dum sumus in corpore, peregrinamur Domino. . . . Audemus autem & bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore, & præsentem esse ad Dominum. Hinc Propheta Rex ait: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! Nam si dulcis patria, amara est peregrinatio, si amara peregrinatio, tota die tribulatio. Quando non est tribulatio? quando in patria delectatio? Perfecti Christiani patienter vivunt, delectabiliter moriuntur. Qui desiderat, sicut Apostolus, dissolvi & esse cum Christo, patienter vivit, delectabiliter moritur. Christiani exules mundi, Hominum genus mori expeditum (inquit Tertullianus.) Considerandum est, fratres dilectissimi, & identidem cogitandum, renunciaffe nos mundo, & tamquam hospites & peregrinos isthic interim degere. Amplectamur diem, qui assignat singulos domicilio suo, qui nos isthic ereptos, & laqueis sæcularibus exsolutos paradiso restituit, & regno cœlesti. Quis non peregre constitutus propararet in patriam regredi? Quis non ad suos navigare festinans, ventum prosperum cupidius optaret, ut velocius caros liceret

1. Mors optanda Christianis præ vita, quia finis peccatorum. Ipsi iusti quotidie peccant. Manet in eis concupiscentia, quantumvis cum ea pugnent; infelix autem illud peccati semen, nova in dies peccata parit. Non extinguetur autem nisi ipsa corporis morte. Quid igitur tantopere vitam istam desideramus, in qua quanto diutius quis fuerit, tanto majore oneratur sarcina peccatorum! Ipse Dominus ait: Sufficit illi malitia sua. Et Jacob ait: Dies annorum vitæ meæ centum triginta nini & mali. Non quia dies mali, sed quia nobis accessu dierum malitiæ incrementa cumulantur.

Nullus enim dies sine nostro peccato præterit. Hinc Apostolus ait: Mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Quasi servus Christi, non restit vitæ obsequium, & quasi sapiens lucrum mortis amplectitur. Lucrum est enim evasisse incrementa peccati. Lucrum evasisse deteriora, & ad meliora pervenisse. Christiani mortem timeant non debent ut finem naturæ: mortem cum gaudio suscipere debent ut finem peccati. Deus mortem non fecit, sed postquam homo lapsus in flagitium est prævaricationis & fraudis, sententia cum comprehendit ut in terram suam terra remearet; sic mors quæ peccati filia & poena est, facta est finis peccati. Ne quo esset vita diuturnior, eo fieret culpa numerosior; passus est Dominus subintrare mortem, ut culpa cessaret. Immatura mors electorum respectu misericordis Dei beneficium est, eos rapiens ut tentationum subtrahatur incerto, & ne grandioris ætatis accessu depraventur. Placens Deo factus est dilectus, & vivens inter peccatores translatus est. Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne scitio deciperet animam illius. . . . Placens erat Deo anima illius: propter hoc propequos eduxit illum de medio iniquitatum. Mortem ut finem peccati spectabat Apostolus, cum suspirans exclamabat: Quis me liberabit de corpore mortis hujus? Gratia Dei per Jesum Christum. . . . Desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo. Addiderim, ipsis etiam peccatoribus mortem esse vitam meliorem. Graviores est enim ad peccatum vivere, quam in peccato mori: quia impius, quantumdiu vivit, peccatum auget; si moriatur, peccare desinit. Plerique criminum suorum absolute latantur. Si emendaturi sunt, restit: si perseveraturi in eis, stultie: quia longe illis plus damnatio profuisset, ne incrementa facerent peccatorum.

III. Mors iustis expectanda præ vita, quia finis peregrinationis, & transitus ad caelestem patriam. Dum sumus in corpore, peregrinamur Domino. . . . Audemus autem & bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore, & præsentem esse ad Dominum. Hinc Propheta Rex ait: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! Nam si dulcis patria, amara est peregrinatio, si amara peregrinatio, tota die tribulatio. Quando non est tribulatio? quando in patria delectatio? Perfecti Christiani patienter vivunt, delectabiliter moriuntur. Qui desiderat, sicut Apostolus, dissolvi & esse cum Christo, patienter vivit, delectabiliter moritur. Christiani exules mundi, Hominum genus mori expeditum (inquit Tertullianus.) Considerandum est, fratres dilectissimi, & identidem cogitandum, renunciaffe nos mundo, & tamquam hospites & peregrinos isthic interim degere. Amplectamur diem, qui assignat singulos domicilio suo, qui nos isthic ereptos, & laqueis sæcularibus exsolutos paradiso restituit, & regno cœlesti. Quis non peregre constitutus propararet in patriam regredi? Quis non ad suos navigare festinans, ventum prosperum cupidius optaret, ut velocius caros liceret

1. Mors optanda Christianis præ vita, quia finis peccatorum. Ipsi iusti quotidie peccant. Manet in eis concupiscentia, quantumvis cum ea pugnent; infelix autem illud peccati semen, nova in dies peccata parit. Non extinguetur autem nisi ipsa corporis morte. Quid igitur tantopere vitam istam desideramus, in qua quanto diutius quis fuerit, tanto majore oneratur sarcina peccatorum! Ipse Dominus ait: Sufficit illi malitia sua. Et Jacob ait: Dies annorum vitæ meæ centum triginta nini & mali. Non quia dies mali, sed quia nobis accessu dierum malitiæ incrementa cumulantur.

Nullus enim dies sine nostro peccato præterit. Hinc Apostolus ait: Mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Quasi servus Christi, non restit vitæ obsequium, & quasi sapiens lucrum mortis amplectitur. Lucrum est enim evasisse incrementa peccati. Lucrum evasisse deteriora, & ad meliora pervenisse. Christiani mortem timeant non debent ut finem naturæ: mortem cum gaudio suscipere debent ut finem peccati. Deus mortem non fecit, sed postquam homo lapsus in flagitium est prævaricationis & fraudis, sententia cum comprehendit ut in terram suam terra remearet; sic mors quæ peccati filia & poena est, facta est finis peccati. Ne quo esset vita diuturnior, eo fieret culpa numerosior; passus est Dominus subintrare mortem, ut culpa cessaret. Immatura mors electorum respectu misericordis Dei beneficium est, eos rapiens ut tentationum subtrahatur incerto, & ne grandioris ætatis accessu depraventur. Placens Deo factus est dilectus, & vivens inter peccatores translatus est. Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne scitio deciperet animam illius. . . . Placens erat Deo anima illius: propter hoc propequos eduxit illum de medio iniquitatum. Mortem ut finem peccati spectabat Apostolus, cum suspirans exclamabat: Quis me liberabit de corpore mortis hujus? Gratia Dei per Jesum Christum. . . . Desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo. Addiderim, ipsis etiam peccatoribus mortem esse vitam meliorem. Graviores est enim ad peccatum vivere, quam in peccato mori: quia impius, quantumdiu vivit, peccatum auget; si moriatur, peccare desinit. Plerique criminum suorum absolute latantur. Si emendaturi sunt, restit: si perseveraturi in eis, stultie: quia longe illis plus damnatio profuisset, ne incrementa facerent peccatorum.

III. Mors iustis expectanda præ vita, quia finis peregrinationis, & transitus ad caelestem patriam. Dum sumus in corpore, peregrinamur Domino. . . . Audemus autem & bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore, & præsentem esse ad Dominum. Hinc Propheta Rex ait: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! Nam si dulcis patria, amara est peregrinatio, si amara peregrinatio, tota die tribulatio. Quando non est tribulatio? quando in patria delectatio? Perfecti Christiani patienter vivunt, delectabiliter moriuntur. Qui desiderat, sicut Apostolus, dissolvi & esse cum Christo, patienter vivit, delectabiliter moritur. Christiani exules mundi, Hominum genus mori expeditum (inquit Tertullianus.) Considerandum est, fratres dilectissimi, & identidem cogitandum, renunciaffe nos mundo, & tamquam hospites & peregrinos isthic interim degere. Amplectamur diem, qui assignat singulos domicilio suo, qui nos isthic ereptos, & laqueis sæcularibus exsolutos paradiso restituit, & regno cœlesti. Quis non peregre constitutus propararet in patriam regredi? Quis non ad suos navigare festinans, ventum prosperum cupidius optaret, ut velocius caros liceret

1. Mors optanda Christianis præ vita, quia finis peccatorum. Ipsi iusti quotidie peccant. Manet in eis concupiscentia, quantumvis cum ea pugnent; infelix autem illud peccati semen, nova in dies peccata parit. Non extinguetur autem nisi ipsa corporis morte. Quid igitur tantopere vitam istam desideramus, in qua quanto diutius quis fuerit, tanto majore oneratur sarcina peccatorum! Ipse Dominus ait: Sufficit illi malitia sua. Et Jacob ait: Dies annorum vitæ meæ centum triginta nini & mali. Non quia dies mali, sed quia nobis accessu dierum malitiæ incrementa cumulantur.

Nullus enim dies sine nostro peccato præterit. Hinc Apostolus ait: Mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Quasi servus Christi, non restit vitæ obsequium, & quasi sapiens lucrum mortis amplectitur. Lucrum est enim evasisse incrementa peccati. Lucrum evasisse deteriora, & ad meliora pervenisse. Christiani mortem timeant non debent ut finem naturæ: mortem cum gaudio suscipere debent ut finem peccati. Deus mortem non fecit, sed postquam homo lapsus in flagitium est prævaricationis & fraudis, sententia cum comprehendit ut in terram suam terra remearet; sic mors quæ peccati filia & poena est, facta est finis peccati. Ne quo esset vita diuturnior, eo fieret culpa numerosior; passus est Dominus subintrare mortem, ut culpa cessaret. Immatura mors electorum respectu misericordis Dei beneficium est, eos rapiens ut tentationum subtrahatur incerto, & ne grandioris ætatis accessu depraventur. Placens Deo factus est dilectus, & vivens inter peccatores translatus est. Raptus est ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne scitio deciperet animam illius. . . . Placens erat Deo anima illius: propter hoc propequos eduxit illum de medio iniquitatum. Mortem ut finem peccati spectabat Apostolus, cum suspirans exclamabat: Quis me liberabit de corpore mortis hujus? Gratia Dei per Jesum Christum. . . . Desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo. Addiderim, ipsis etiam peccatoribus mortem esse vitam meliorem. Graviores est enim ad peccatum vivere, quam in peccato mori: quia impius, quantumdiu vivit, peccatum auget; si moriatur, peccare desinit. Plerique criminum suorum absolute latantur. Si emendaturi sunt, restit: si perseveraturi in eis, stultie: quia longe illis plus damnatio profuisset, ne incrementa facerent peccatorum.

III. Mors iustis expectanda præ vita, quia finis peregrinationis, & transitus ad caelestem patriam. Dum sumus in corpore, peregrinamur Domino. . . . Audemus autem & bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore, & præsentem esse ad Dominum. Hinc Propheta Rex ait: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! Nam si dulcis patria, amara est peregrinatio, si amara peregrinatio, tota die tribulatio. Quando non est tribulatio? quando in patria delectatio? Perfecti Christiani patienter vivunt, delectabiliter moriuntur. Qui desiderat, sicut Apostolus, dissolvi & esse cum Christo, patienter vivit, delectabiliter moritur. Christiani exules mundi, Hominum genus mori expeditum (inquit Tertullianus.) Considerandum est, fratres dilectissimi, & identidem cogitandum, renunciaffe nos mundo, & tamquam hospites & peregrinos isthic interim degere. Amplectamur diem, qui assignat singulos domicilio suo, qui nos isthic ereptos, & laqueis sæcularibus exsolutos paradiso restituit, & regno cœlesti. Quis non peregre constitutus propararet in patriam regredi? Quis non ad suos navigare festinans, ventum prosperum cupidius optaret, ut velocius caros liceret

liceret amplecti? Patriam nostram paradysum computamus, parentes Patriarchas habere jam cœpi-mus; quid non properamus & currimus ut patriam nostram videre, ut parentes salutare possimus? Magnus illic nos carorum numerus expectat, parentum, fratrum, filiorum frequens nos & copiosa turba desiderat, jam de sua immortalitate secura, & adhuc de nostra salute sollicita. Ad horum conspectum & complexum venire, quanta & illis & nobis in commune læticia est? Vide Lib. 5. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 2. Art. 5. quo Dominicæ orationis petitio altera explicatur, Adveniat Regnum tuum.

FER. VI. POST DOMINICAM IV. QUADRAGESIMÆ.

Domine, jam factet, quatrividuanus est enim, Joan. xi. 39.

Peccatum mors Animæ. Anima quæ peccaverit, ipsa morietur. Sicut corpus de anima, sic anima de Deo vivit: sicut moritur corpus cum ab eo recedit anima, sic moritur anima, cum ab ea recedit Deus. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos, (ait Christus.) Recedente anima mox corpori factet, corruptio, putredo, vermis, cinis, horror, & omnia visu detestanda succedunt: Discedente Deo, confestim venit in animam peccatorum factet, corruptio criminum, vitiolorum putredo, conscientie vermis, vanitatum cinis, infidelitatis horror: & fit in corporis sepulchro vivo funus animæ jam sepulchra.

Tres mortui a Christo suscitati tria peccatorum genera significant. Sicut tribus gradibus ad peccatum pervenitur, suggestione, delectatione, confessione: ita ipsius peccati tres sunt differentie, in corde, in facto, in consuetudine, tamquam tres mortes. Una quasi in domo, cum in corde consentitur libidini; altera jam prolata quasi extra portam, cum in factum procedit assensio: tertia cum in consuetudinis malæ tamquam mole terrena premitur animus, quasi in sepulchro jam putens. Hujus mortis figura Lazarus in sepulchro factus. Domine, jam factet, quatrividuanus est enim. Revera ad istam consuetudinem quarto quodam progressu pervenit anima. Prima est enim quasi nullatio delectationis in corde, secunda consensio, tertia factum, quarta consuetudo. Vide Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Tract. de peccatis, Cap. 1. Art. 9.

I. Peccatoris pravis habitibus & diuturna consuetudine peccati implicati miseris status, quam Lazari mortui quatrividuanus & factus est. 2. Peccatoris hujusmodi mirabilior conversio quam resurrectio Lazari.

Miserabilem statum hominis diuturna & inveterata peccati mortalis consuetudine irretiti egregie ac luculente describit S. Augustinus Serm. 98. alias 44. De Verbis Domini. Vide Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Moral. Tract. de peccatis, Cap. 4. Regula 82. Primus ad hoc malum gradus, spiritualis languor animæ. Erat quidam languens Lazarus. 2. Sopor seu vigilantie Christianæ defectus. Lazarus dormit. 3. Mors animæ per mortale peccatum. Lazarus factus est. Conluetudo peccandi. Quatrividuanus est. Factet seu scandalum. Jam factet. In illo miserabili statu omni sensu miseriae suæ sunt destituti, & ideo infelicissimi. Quid enim miserius misero non misereante sibi? Cum consuetudo mali non eos sinat videre quia malum est, Fiant defensores malorum factorum suorum, irascuntur cum reprehendantur. Bibunt sicut aquam iniquitatem: Lætantur cum male fecerint. Legis vocem contemnunt. Impius, cum in profundum venerit peccatorum, contemnit. Profundum illud sepulchrum est gravi lapidis mole clausum, quæ duritia cordis est. Solum est cor durum, quod semetipsum non exhorret, quia nec sentit. Nemo duri cordis salutem unquam adeptus est, nisi quem forte miserans Deus, abstulit ab eo, juxta prophetam, cor lapideum, & dedit cor carneum. Quid ergo cor durum? Ipsum est quod nec compunctione scinditur, nec pietate molliuit, nec movetur precibus, minus non cedit, flagellis duratur. Ingratum ad beneficia est, ad consilia insidum, ad iudicia sævum, inveterandum ad turpia, impavidum ad pericula, inhumatum ad humana, temerarium ad divina; præteritorum obliviscens, præsentia negligens, futura non prævidens. Ipsum est cui præteritorum, præter solas injurias nihil omnino non præterit, præsentium nihil non perit; futurorum nulla, nisi forte ad ulciscendum prospectio seu preparatio est. Et ut brevis cuncta horribilis mali mala complectar, ipsum est quod nec Deum timet, nec hominem reveretur. Profundum illud peccatorum tenebrosus est,

II. Conversio peccatoris obdurati, & diuturna peccati consuetudine implicati, mirabilior est resurrectione Lazari. Lazarus enim quatrividuanus & factus est, quamvis nullum vitæ sensum in sepulchro haberet, resurrectioni tamen suæ nullum opponebat impedimentum: Voci Christi, qui mortis & vitæ Dominus est, statim paruit; protinus anima redeunte & corpus vivificante, exivit tumulo. At peccator inveteratus obicem opponit resurrectioni suæ. Mortuus est, voci Christi e tumulo vocantis rebellis. Resurrectionis hujus difficultatem in resurrectione Lazari Christus Jesus adumbravit, non tactu solo, aut simplici voce ipsum suscitans, ut alios mortuos, sed postquam infremuisset spiritu, & turbasset seipsum; fuis deinde lacrymis; tum remoto lapide ab ostio speluncæ, in qua sepultus jacebat Lazarus; secundum hæc, erectis in cœlum oculis, & gratiis actis Patri; tandem voce magna clamans: Lazare, veni foras. Prodeunte autem statim, qui fuerat mortuus, sed facie sudario involuta & ligata, manufque & pedes infictis seu fasciis sepulchralibus vinctas habente, jussit illum solvi, ac dimitti. Solvite eum, & finite abire. His resurrectionis Lazari circumstantiis, significavit Christus Jesus quid per gratiam suam ad spiritalem resurrectionem peccatoris agendum sit.

III. Peccator fremere debet horrore criminum suorum, eaque detestari: Infremuit spiritus, & turbavit seipsum. Status sui miseriam considerare, Jesum invocare ut venit, & misericordie suæ oculis respiciat infelicem animam, mortuam, & quæ ab illo uno vivificari potest, corruptam, factentem. Domine, veni & vide. 2. Poenitentie lacrymis abluere debet peccata sua, quas eliciant lacrymarum Jesu illius mortem sentis, sanguis Jesu pro ejus peccatis effusus. Et lacrymatus est Jesus. Lacrymarum sint amoris testes, nec ex solo poenarum timore, sed amore poenitente profusæ. Ecce quomodo amabat eum 3. Tollantur omnia conversionis impedimenta. Duritia cordis derelictione peritorum lætione; occasiones peccati derelictione peritorum, societatum, locorum, officiorum, vanitatum, oblectamentorum, quæ ad peccatum pertraxerunt & illexerunt: humani omnes respectus firmo vitæ novæ proposito, & inchoatione, Tollite lapidem. 4. Deum reverenter orare debet peccator poenitens ut animæ suæ vitam gratiæ restituat, idque ut impetret, oculi cordis erigendi sunt in cœlum per divinæ misericordie fiduciam. Elevatis sursum oculis, 5. Ad vocem gratiæ, non vulgaris, sed fortissimæ, & efficacissimæ clamantis, Lazare veni foras, de sepulchro prodeat peccator ille quem moles consuetudinis premit, peccata sua quæteatur. Quid est foras prodire (inquit S. Augustinus) nisi quod occultum erat, foras prodere. Qui constituitur, foras prodit. Foras prodire non potest, nisi viveret: Vivere non potest, nisi resuscitatus esset. 6. A sacerdote Christi ministro, cui comperta erit peccatoris poenitentis vita certis indicis, absolvi debet secundum mandatum Domini. Solvite illum, & finite abire. Ipsam Lazarum attende: cura vinculis prodit. Jam vivebat confitendo; sed nondum liber ambulabat, vinculis reviretus. Quid ergo facit Ecclesia, cui dictum est, Quæ solvitis, soluta erunt, nisi quod ait Dominus continuo ad Discipulos, Solvite illum, & finite abire?

quas tenebras nec lumen rationis cupiditatis excæcatur, nec lumen fidei mortuæ & pene corruptæ, nec lumen gratiæ invalidæ, aut iusto Dei iudicio negatæ dissipare potest. In illo malitiæ centro peccata peccatis addentes, funesta quiete peccatores fruuntur, nullis conscientie stimulis excitati. Et non suffecerat errasse eos circa Dei scientiam, sed & in magno viventes insipientie bello, tot & tam magna mala pacem appellant. Hunc peccatoris inveterati statum sub figura calamitatis Judaici populi Jeremias Propheta luget. In tenebris collocavit me, quasi mortuos sempiternos. Hæc peccati poena est, simul & peccatum. Ex pana etenim culpa est, videre bonum quod agere debeat, & implere non posse; & rursum ex graviore poena culpa est, quod agere debeat, nec videre. In hoc misero statu ligatus est peccator non solum sepulchralibus infitis, ut Lazarus; sed ferræ voluntatis compedibus. Sicut spirabam (inquit Augustinus) ligatus non ferro alieno, sed mea terrea voluntate. Velle meum tenebat Inimicus, & inde mihi catenam fecerat, & constrinxerat me. Quippe ex voluntate pervertita facta est libido; & dum servitur libidini, facta est consuetudo: & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas. Quibus quasi anfulis sibi met innoxis, unde catenam appellavi, tenebat me obstrictum dura servitus.

II. Conversio peccatoris obdurati, & diuturna peccati consuetudine implicati, mirabilior est resurrectione Lazari. Lazarus enim quatrividuanus & factus est, quamvis nullum vitæ sensum in sepulchro haberet, resurrectioni tamen suæ nullum opponebat impedimentum: Voci Christi, qui mortis & vitæ Dominus est, statim paruit; protinus anima redeunte & corpus vivificante, exivit tumulo. At peccator inveteratus obicem opponit resurrectioni suæ. Mortuus est, voci Christi e tumulo vocantis rebellis. Resurrectionis hujus difficultatem in resurrectione Lazari Christus Jesus adumbravit, non tactu solo, aut simplici voce ipsum suscitans, ut alios mortuos, sed postquam infremuisset spiritu, & turbasset seipsum; fuis deinde lacrymis; tum remoto lapide ab ostio speluncæ, in qua sepultus jacebat Lazarus; secundum hæc, erectis in cœlum oculis, & gratiis actis Patri; tandem voce magna clamans: Lazare, veni foras. Prodeunte autem statim, qui fuerat mortuus, sed facie sudario involuta & ligata, manufque & pedes infictis seu fasciis sepulchralibus vinctas habente, jussit illum solvi, ac dimitti. Solvite eum, & finite abire. His resurrectionis Lazari circumstantiis, significavit Christus Jesus quid per gratiam suam ad spiritalem resurrectionem peccatoris agendum sit.

III. Peccator fremere debet horrore criminum suorum, eaque detestari: Infremuit spiritus, & turbavit seipsum. Status sui miseriam considerare, Jesum invocare ut venit, & misericordie suæ oculis respiciat infelicem animam, mortuam, & quæ ab illo uno vivificari potest, corruptam, factentem. Domine, veni & vide. 2. Poenitentie lacrymis abluere debet peccata sua, quas eliciant lacrymarum Jesu illius mortem sentis, sanguis Jesu pro ejus peccatis effusus. Et lacrymatus est Jesus. Lacrymarum sint amoris testes, nec ex solo poenarum timore, sed amore poenitente profusæ. Ecce quomodo amabat eum 3. Tollantur omnia conversionis impedimenta. Duritia cordis derelictione peritorum lætione; occasiones peccati derelictione peritorum, societatum, locorum, officiorum, vanitatum, oblectamentorum, quæ ad peccatum pertraxerunt & illexerunt: humani omnes respectus firmo vitæ novæ proposito, & inchoatione, Tollite lapidem. 4. Deum reverenter orare debet peccator poenitens ut animæ suæ vitam gratiæ restituat, idque ut impetret, oculi cordis erigendi sunt in cœlum per divinæ misericordie fiduciam. Elevatis sursum oculis, 5. Ad vocem gratiæ, non vulgaris, sed fortissimæ, & efficacissimæ clamantis, Lazare veni foras, de sepulchro prodeat peccator ille quem moles consuetudinis premit, peccata sua quæteatur. Quid est foras prodire (inquit S. Augustinus) nisi quod occultum erat, foras prodere. Qui constituitur, foras prodit. Foras prodire non potest, nisi viveret: Vivere non potest, nisi resuscitatus esset. 6. A sacerdote Christi ministro, cui comperta erit peccatoris poenitentis vita certis indicis, absolvi debet secundum mandatum Domini. Solvite illum, & finite abire. Ipsam Lazarum attende: cura vinculis prodit. Jam vivebat confitendo; sed nondum liber ambulabat, vinculis reviretus. Quid ergo facit Ecclesia, cui dictum est, Quæ solvitis, soluta erunt, nisi quod ait Dominus continuo ad Discipulos, Solvite illum, & finite abire?

III. Peccator fremere debet horrore criminum suorum, eaque detestari: Infremuit spiritus, & turbavit seipsum. Status sui miseriam considerare, Jesum invocare ut venit, & misericordie suæ oculis respiciat infelicem animam, mortuam, & quæ ab illo uno vivificari potest, corruptam, factentem. Domine, veni & vide. 2. Poenitentie lacrymis abluere debet peccata sua, quas eliciant lacrymarum Jesu illius mortem sentis, sanguis Jesu pro ejus peccatis effusus. Et lacrymatus est Jesus. Lacrymarum sint amoris testes, nec ex solo poenarum timore, sed amore poenitente profusæ. Ecce quomodo amabat eum 3. Tollantur omnia conversionis impedimenta. Duritia cordis derelictione peritorum lætione; occasiones peccati derelictione peritorum, societatum, locorum, officiorum, vanitatum, oblectamentorum, quæ ad peccatum pertraxerunt & illexerunt: humani omnes respectus firmo

DOMINICA IN PASSIONE.

Respondendum Judæi, & dixerunt ei: Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? . . . Tulere ergo lapides ut jacerent in eum, Joan. viij, 48.

Calass. 11. 9.

Christum Jesum Salvatorem nostrum blasphemis suis & calumniis persecuti sunt Judæi, antequam ipsum in crucem agerent, illum in quo inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter, dæmonium habere, ora infernalis clamant: Samaritanum appellat eum qui Dei cultum honoremque verbo & operibus promouet, qui gloriam suam non querit, quem Abraham desideravit & coluit, ex fide in ipsum justificatus: lapidibus petant Sanctum sanctorum, quem arguere non possunt de peccato; Dei Filium coeternum Patri, & ab illo glorificatum, imo in gloria & in omnibus æqualem. Jam ergo patitur Christus a Judæis, qui & ejus divinitati injuriam faciunt blasphemis suis, & illum calumniis suis ut hominem prosciunt, Os suum posuerunt in celum, & lingua eorum transiit in terra. Hi sunt de quibus Propheta in persona Christi ait: Aperuerunt super me os suum, sicut lea rapiens: & rugiens, O Lingua præcedens! poterat Jesus terram aperire, ut illos vivos aborberet, sicut Core, Dathan & Abiron: poterat ursos immittere, qui illos discernerent, ac devorarent, sicut pueros insultantes Eliseo: Mittere poterat Angelum, qui illos interficeret, ut blasphemum Rablacem & Assyrios. Verum nihil hujusmodi facit mitissimus Jesus. Non enim venit ut potentiam ostenderet, sed ut patientiam doceret. Id unum respondit: Ego dæmonium non habeo; sed honorifico Patrem meum, & vos in honorastis me. Calumniatorum & maledicorum lingua quotidie Christus in honoratur in membris suis, non a Judæis, sed ab iis qui se Christianos profitentur. Quæ enim membris suis inferuntur injuriæ, calumniæ, detractioes, convicia, sibi ipsi illata reputat. Saule Saule, quid me persequeris? . . . Ego sum Jesus quem in persequeris. Persecutorem suum vocat persecutorem membrorum suorum, Caput enim & membra unus est Christus. Cum detractio vitium sit tam commune, hoc Sermone ab eo deterrandi sunt Christiani, & ostendendum, 1. Eos vere dæmonium habere, seu eorum linguas a diabolo moveri, eique ad peccati propagationem & ad Regnum ejus extendendum atque firmandum servire, qui proximum calumniatur, vel ejus famæ detrahunt. 2. Eos qui calumniam patiuntur, & quorum famæ detrahitur, Christi Jesu patientiam & mansuetudinem imitari debere.

Psal. 72. 9.

Psal. 21. 24.

Act. 9.

S. August.

Deus perfectionis sanctitatisque suæ nos imitatores esse jubet, Sancti estote, inquit, quia ego sanctus sum . . . Estote perfecti, ait Christus, sicut Pater vester celestis perfectus est, Filius Dei naturam humanam suscepit, ut eum velut omnium sanctitatis exemplar imitari possemus, Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis, Sancti esse debemus corde, ore, & opere, Corde, per intentionis puritatem, Ore, per sermonis veritatem, Opere, per vitæ omnimodam integritatem, actionumque probitatem. Ut opere sancti simus, vita nostra conformanda est vitæ Christi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Ut sermone sancti simus, sermones nostri conformandi sunt sermonibus Christi, Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Ut corde sancti simus, intentio nostra conformanda est intentioni Christi. Ego gloriam meam non quero. 1. Odiosè & fugere debemus omne profus peccatum non mortale solum, sed veniale, quod voluntate delibata committitur, ut innocentiam & sanctitatem Christi pro viribus imitemur, 2. Mendacium omne speciatim vitare debemus, ut Christi veracitatem imitemur, 3. Vanam gloriam ac jactantiam fugere debemus, ut intentionem nostram intentioni Christi conformemus.

I. Quæ mala a lingua maledica proveniunt? . . . Detractio quam grave crimen? . . . Serpens & detractor æquales . . . Detractio extremus velut diabolus laqueus . . . Libido detrahendi, propagandi peccati . . . Detractionis vitium, præcipue impugnat & persequitur caritatem . . . Variæ obretractorum artes . . . Lingua maledicæ crudelitas . . . Lingua maledica, crudelior lancea qua Christi latus consosum est . . . Detractio crudelitatis homicidii proxima. (Lib. 3. Tractat. de peccatis, Cap. 9. Art. 5. Regula 10.) Varii detrahendi modi. (Regula 17.) Non excusatur a peccato mortali, qui graves detractioes ab aliis auditas referendo & repetendo suas facit. . . . Detractio ab uno traducitur ad plurimos, ingenua maledicendi libidine, singulosque peccatores constituit. (Ibid. Regula 19.) Lethalis peccati rei sunt, qui alios ad detrahendum incitant: aut gravem obretractationem lubenter & cum voluptate audiunt: aut non corripunt detrahentem, cum ad id tenerent ex officio. (Ibidem Regula 24.) Detractor & libens auditor, diabolus portat in lingua. Quisquis falsum crimen imposuit alteri, aut verum ejus crimen injuste & contra debitum ordinem prodidit, famam ejus restituere tenetur quo meliori modo fieri potest. Nisi vero ad id præstandum sit paratus, absolvi Sacramentaliter non debet. (Regula 28.) Quam necessaria & quam difficilis alienæ famæ restitutio, (Ibid.) Lingua universitatis iniquitatis. Detractio universale peccatum. Triplex peccatum universale. 1. Peccatum Adami universale est propagatione, quia in omnes ejus posteres diffunditur, 2. Peccatum Judæorum, qui Christum persecuti sunt & crucifixerunt, malitia universale est, 3. Peccatum Angelorum: apostatarum universale est duratione, quia ita fuerunt in malo obstinati, ut agere penitentiam non possent. Detractio universale peccatum est, 1. Ratione propagationis, quia plures inficit, quodammodo similis peccato Adami, 2. Ratione malitiæ, ut peccatum Judæorum, quorum crudelitatem imita-

Paulinus Forojul. Episc.

Jacobi 3. 6.

tur, 3. Ratione durationis, quia detractores difficile resipiscunt & satisfaciunt. Circulus peccatorum ex lingua maledica. Inflammata rotam navis nostræ, in flammata a gehenna. Jacobi 3.

II. Qui calumniam patiuntur, & quorum famæ detrahitur, Christi Jesu patientiam & mansuetudinem debent imitari. Detractionem detractione elidere, calumniam calumnia repellere nunquam licet; nec absque lethali peccato fieri potest. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 9. Art. 5. Regula 27. & Cap. 11. Art. 4. Regula 30.) In hodierna S. Evangelii lectione, a potentia discimus patientiam. Quid enim fumus servi ad Dominum peccatores? ad Justum, creaturam ad Creatorem? Tamen quomodo? do si quid mali fumus; a nobis fumus: ita quidem, quid boni fumus, ab illo & per illum fumus. Et nihil sic homo quærit quomodo potentiam: habet Dominum Christum magnam potentiam; sed prius ejus imitemur patientiam, ut perveniamus ad potentiam. Quis nostrum patienter audiret, si alicui diceretur, Dæmonium habes? Quod dictum est ei qui non solum homines salvabat, sed etiam dæmonibus imperabat.

IN EADEM DOMINICA.

Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? . . . Ego gloriam meam non quero. Joan. viij, 46. 50.

Deus perfectionis sanctitatisque suæ nos imitatores esse jubet, Sancti estote, inquit, quia ego sanctus sum . . . Estote perfecti, ait Christus, sicut Pater vester celestis perfectus est, Filius Dei naturam humanam suscepit, ut eum velut omnium sanctitatis exemplar imitari possemus, Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis, Sancti esse debemus corde, ore, & opere, Corde, per intentionis puritatem, Ore, per sermonis veritatem, Opere, per vitæ omnimodam integritatem, actionumque probitatem. Ut opere sancti simus, vita nostra conformanda est vitæ Christi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Ut sermone sancti simus, sermones nostri conformandi sunt sermonibus Christi, Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Ut corde sancti simus, intentio nostra conformanda est intentioni Christi. Ego gloriam meam non quero. 1. Odiosè & fugere debemus omne profus peccatum non mortale solum, sed veniale, quod voluntate delibata committitur, ut innocentiam & sanctitatem Christi pro viribus imitemur, 2. Mendacium omne speciatim vitare debemus, ut Christi veracitatem imitemur, 3. Vanam gloriam ac jactantiam fugere debemus, ut intentionem nostram intentioni Christi conformemus.

I. Dei perfectiones imitandæ . . . In divinarum perfectionum imitatione semper proficiendum. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 2. §. 16.) Christi hominis sanctitas infinita & immensa. Impeccantia Christi. (Art. 4. ejusdem Quæstionis, §. 2.) Quo sensu Christus dicitur factus pro nobis peccatum? (Ibid.) Pro peccatis nostris par pretium solvere Deo non potuisset, nisi impeccabilis fuisset. (Art. 5. ejusdem Quæstionis §. 6. num. 3.) Nemo homo, Christo & Deipara Virgine exceptis, fuit, est, vel erit ita perfecte justus, ut fuerit, sit, vel futurus sit sine peccato. Nemo dicere potest, Quis ex vobis arguet me de peccato? (Lib. 5. Cap. 2. Art. 8. n. 2.) Mortifera tamen peccata non faciunt bonæ fidei & bonæ spei Christianus: sed illa sola quæ quotidiano orationis penicillo tergantur. Christiani sanctitatem profitentur, & sancti passim ab Apostolo appellantur Vocati sancti. Sanctitas porro in observantia mandatorum Dei & Evangelii Christi consistit, de quibus ait: Si quis sermonem meum servaverit, mortem non gustabit in æternum. II. Mendacium omne lege divina prohibitum, per seque illicitum ac malum est. Mendacii magister & pater diabolus. Numinum quæ Gentiles colebant, falsitas inde demonstrata, quod mendacia oracula funderent. (Lib. 4. Cap. 10. Art. 2.) Octo mendacii genera. (Ibid.) Diabolus aequivocationum & restrictionum mentalium auctor, (Ibidem) . . . Falsum testimonium lethale peccatum est, & quidem gravissimum. (Ibid. Art. 3. Regula 1.) Mendacium omne quod Deo injuriosum aut proximo graviter noxium est, mortale peccatum est. (Ibid. Reg. 5.) Pro vita alterius temporali, vel sua servanda, mentiri non licet. (Regula 6. & 7.) Nec pro æterna alicujus salute procuranda. (Regula 9.) Aequivocationum & restrictionum mentalium usus per se malus est, & quavis in occasione, rerumque circumstantiis quibuslibet, illicitus. (Regula 11.) Qui restrictiones mentales & aequivocationes jurando adhibent, lethale perjurium committunt. (Lib. 4. Cap. 4. Art. 3.)

S. August. Tract. 43. in Joan.

Joan. 13. 17.

S. August. Sermon. 122. Novill. Edit. Joan. 8.

Evangel. hodiernum.

Ephes. 4. 25.

S. August. in Psal. 139.

Psal. 119. 10.

Psal. 7. 15.

Matth. 11. 28.

Psal. 4. 3.

Jeremi. 9. 5.

Art. 3. Regula 11.) Dei veri cultores; Christi, qui Veritas est, Discipuli; Verbo veritatis geniti; Spiritu veritatis sanctificati; Pane vero de celo, id est, Christi corpore nutriti; Ecclesiæ, quæ columna est & firmamentum veritatis, filii, vocati, ut secundum Dei legem, quæ veritas est, viventes, apprehendant veram vitam, abhorreere debent a mendacio, Veritatem loqui cum proximo suo; quoniam sumus invicem membra. Nullus in dicenda veritate labor; mendacia & aequivocationes absque labore non quaeruntur, non profertur. Laborant homines loqui mendacium, nam veritatem tota facilitate loquerentur. Ille enim laborat, qui fingit quod dicit. Nam qui verum vult dicere, non laborat. Ipsa enim veritas sine labore loquitur. Caput circuitus eorum labor laborum ipsorum operiet eos Ecce parturit injustitiam, concepit dolorem, & peperit iniquitatem. In omni enim opere malo labor est, & omne opus malum, cogitatum mendacium ducem habet non enim est veritas nisi in opere bono. Et propterea quia omnes laborant in mendacio, venite omnes qui laboratis quid clamavit? Venite omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Ipsa est vox clamans ad laborantes in alio Psalmo: Filii hominum usquequo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem, & quaeritis mendacium? Aperite autem alio loco labor est in mendacio: Docuerunt linguas suas loqui mendacium, ut inique agerent laboraverunt.

IN EADEM DOMINICA.

Abraham Pater vester exultavit ut videret diem meum, vidit, & gavisus est. Joan. viij. 56.

Hodierno Evangelio docemur quid de Christo Jesu credere, quid in eo imitari debeamus. Credere debemus, Deum verum esse, hominemque perfectum. Imitari in ipso debemus humilitatem, mansuetudinem & patientiam, quorum virtutum exemplum præbet in ipso cum Judæis congressu, quem Evangelium ab Ecclesia hodierna dig propositum commemorat. Christum verum Deum esse credendum hæc verba ostendunt: Est Pater meus, qui me glorificat, quem vos dicitis quia Deus vester est. Jesus igitur Dei Filius est, non adoptione, ut Abraham & Prophetæ, ceterique justii, sed natura. Unde subdit: Amen, amen dico vobis: antequam Abraham fieret, ego sum. Appende verba, & consice mysterium. Intellege, fiet, ad humanam facturam; sum vero, ad divinam pertinere substantiam. Fiet, quia creatura est Abraham. Non dixit, Antequam Abraham esset ego eram, sed, Antequam Abraham fieret, qui nisi per me non fieret ego sum. Neque hoc dixit, Antequam Abraham fieret, ego factus sum. In principio enim fecit Deus celum & terram: nam In principio erat Verbum. . . . Antequam fieret Abraham, ego sum. Agnoscite Creatorem, discernite creaturam. Qui loquebatur, semper Abraham ipse erat. Atque hoc sensu verba Jesu intellexerunt Judæi, quibus blasphematis visus est: une Tulere lapides ut jacerent in eum. Id confirmat vitæ æternæ promissio ab illo facta his qui sermonem ejus servaverint. Si quis sermonem meum servaverit, mortem non gustabit in æternum. Nam a morte æterna liberare & vitam æternam largiri non convenit nisi Deo vero. Cum Jesus moriturus hæc loqueretur, non temporalem, sed secundam & æternam mortem speclabat, de qua nos liberare venerat. Ipsa est vera mors, nam ipsa migratio est. Quid est ista mors? Relictio corporis, depositio sanctorum gravium; sed si alia sacrina non portetur, qua homo in gehennam præcipitetur. De illa ergo mortem Dominus dixit: Si quis sermonem meum servaverit, mortem non gustabit in æternum. Non expavescamus istam mortem, sed illam timeamus. Servemus Christi sermonem in fide: perventuri ad Institut. Concion. Pars II. Tom. II.

S. August. Tract. 44. in Joan.

speciem, cum acceperimus plenissimam libertatem. In eodem cum Judæis sermone Jesus se homines a peccato liberare docet, quod veri Dei proprium est. Omnis qui facit peccatum servus est peccati, servus autem non manet in domo in æternum: filius autem manet in æternum. Si ergo vos Filius liberaverit, vere liberi eritis. Denique se principium esse ait, per quod scilicet omnia facta sunt, & sine quo factum est nihil. Dicebant ergo ei, Tu quis es? Dixit eis Jesus: Principium, qui & loquor vobis. . . . Si non crederetis quia ego sum, moriemini in peccatis vestris: id est, nisi crederetis quia Ego sum qui sum, quia Deus sum. Solus enim Deus proprie est, omnes creaturæ, quasi non sint, sic sunt coram eo. Solus Deus immutabilis, adeoque immortalis. Omnis mutatio mors quædam est. Principium, qui & loquor vobis. Principium mutari non potest: principium in se manet, & innovat omnia: principium est cui dictum est: Tu autem idem ipse es, Psal. 101. 28. & anni tui non desicient.

Jesum non solum Deum verum, sed & hominem perfectum simul credi oportere, Evangelium hodiernum docet. Abraham Pater vester exultavit ut videret diem meum, (ait Jesus Judæis) vidit, & gavisus est. Magna res agebatur, quando hæc conjux quærebatur. Sed ut hoc cognosceret servus quod noverat Abraham, quia nepotes non carnaliter desiderabat, nec de genere suo aliqui carnaliter sapiebat, ait servo quem mittebat: Pone manum tuam super femur meum, ut adjurem te per Dominum, Deum celi & terræ, ut non accipias uxorem filio meo de filiabus Chananæorum inter quos habito; sed ad terram & cognationem meam proficiaris, & inde accipias uxorem filio meo Isaac. Per femur, genus. Hæc ergo juratio significabat de genere Abraham venturum in carne Deum celi. Etenim Prophetia erat Abraham. Cujus Prophetæ? Semini sui, & Domini sui. Semen suum significavit dicendo, Mitte manum sub femore meo: Dominum suum significavit addendo, & jura per Deum celi. Se denique verum hominem ostendit Jesus, cum fugit tanquam passurus, tanquam moriturus, tanquam nos suo sanguine redempturus, & abscondit se a Judæis, ne ipsum lapidarent.

II. Quid in Christo debeamus imitari, hodiernum Evangelium ostendit, scilicet humilitatem, mansuetudinem, patientiam. Discite a me, (inquit alias) quia mitis sum & humilis corde. Non ait, Discite a me mundum creare, uortus suscitare, aut alia miracula facere, sed quia mitis sum & humilis corde. Id opere, ut verbo docuit. Caput enim facere, & docere. Maledictum maledicto non reddidit, conviciis convicio non refutavit, respondit solum cum admirabili mansuetudine; Ego dæmonium non habeo, sed honorifico Patrem meum, & vos in honorastis me. Ego gloriam meam non quero. Constat blasphemiam, conviciis resellere negligit, ut nos solas injurias Deo factas curare, nobis illatas negligat, Samaritanum se esse non negat. Quod causæ præterea? Samaritanus idem significat quod custos. Noverat se Jesus nostrum esse custodem. Non enim dormit, neque dormit, qui custodit Israel: &, Nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodit eam. Est ergo ille custos noster, qui creator noster. Num enim pertinuit ad eum ut redimeremur, & non pertinere ut salvaremur? Denique ut noveritis mysterium, quare se Samaritanum negare non debuit, parabolum illam notissimam attendite, ubi homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho, & incidit in latrones, qui eum graviter vulnerantes, semivivum in via reliquerunt. Transiit Sacerdos, neglexit eum: transiit Levites, & ipse præterit: transiit quidam Samaritanus, ipse est custos noster, ipse accessit ad laucium, ipse impendit misericordiam, eique se præstitit proximum, quem non deputavit alienum. Patientiam denique Jesu imitari debemus, qui cum Judæorum insultum illum impetere lapidibus volentium, supplicio terribili ulcisci posset, abscondere se maluit & fugere. Terram aperire poterat, ut eos aborberet, ac pro lapidibus inferos invenirent. Sed magis erat commendanda patientia, quam exerenda potentia. Peccatores excæcati, indurati, ingrati, lapides in Christum jacunt, patientia ejus abutuntur. An divitiis bonitatis ejus, & patientiæ & longanimitatis contentis? Ignoras quoniam benignitas Dei ad patientiam te adducit? Secundum autem duritiam tuam & impudentem cor, blasphemias tibi iram in die ire. Abscondit se ab eis Jesus, illorum corda magis obturavit, non infundendo malitiam, sed subtrahendo misericordiam: fugit ab impiis; sed vae illis a quorum lapideis cordibus Deus fugit.

Jcan. 3. 35.

Joan. 8. 25.

S. August. Tract. 44. in Joan. Genes.

Joan. 24. 3.

Matt. 11.

29.

Psal. 120. 4.

Psal. 120. 1.

Luc. 10. 30.

S. August. Tract. 41. in Joan.

Rom. 3. 4. 5.

FERIA II. POST DOMINICAM V. QUADRAGESIMÆ.

Abhuc modicum tempus vobiscum sum. Quæretis me, & non invenietis, Joan. vii. 34.

Quid debui ultra facere vineæ mæ, & non feci? (inquit Deus per Prophetam) Nunc promissis æternæ beatitudinis, nunc minis desertionis, & damnationis sempiternæ homines a peccato deterret, ad justitiam allicit. Optimus pædagogus timor, præsertim in amore Dei fundatur. Timor, fundamentum salutis est: præsumptio impedimentum salutis est: præsumptio impedimentum timoris est. Timor hominis Dei honor est. Nihil utilius est & efficacius ad gratiam obtinendam, conservandam, recuperandam, quam timere. 1. Ne actualis gratiæ auxiliis fideliter non cooperemur. 2. Ne a gratia sanctificante excidamus. 3. Ne gratiam semel amissam non recuperemus. Timeas pro accepta gratia, amplius pro amissa, longe plus pro recuperata. Vide Lib. I. Theolog. Dogmat. & Moral. Quæst. 2. Art. 5. §. 10. n. 13.

Tertull. lib. 2. de Cultu Fem. Idem lib. de Penit. S. Bernard. Serm. 54. in Cantica.

2. Cor. 6. 1. S. Hilarius in Psal. 145. V. 69.

1. Itaq. 14. & 10.

S. August. Concil. Trid.

2. Cor. 4. 7.

Ezech. 18. 24.

1. Cor. 12. 3.

Jerem. 21. 6.

salutem, impotentiam incidit, quandiu in statu peccati permanebit. Ad nihilum redactus sum, & ne sciri. Ut vero conservemur gratiam, non modo peccata mortalia, sed & venialia, quæ cum plena deliberatione fiunt, pia sollicitudine cavere debemus; quia venialia peccata disponunt ad mortale, cum eorum frequentatione cupiditas augetur, caritas minuitur & refrigerat; animus violationi legis Dei in minoribus rebus assuetus sentim profectionem contrahat ad lapsum etiam in majoribus; & divinæ gratiæ auxiliis ad graves tentationes vincendas necessariis, in peccatis venialium peccatorum, quæ vitare negligit, interdum privetur. Qui spernit modica, paulatim decideret. Hoc sensu S. Augustinus ait: Minuta plura peccata, si negligantur, occidunt. Minuta sunt guttæ quæ flumina implent; minuta sunt grana arena, sed si multa arena imponatur, præmit atque opprimit. Hoc facit sentina neglecta, quod facit fluctus irruens: paulatim per sentinam intrat, sed diu intrando, & non exhausto mergit navim. Quid est autem exhaustio, nisi bonis operibus agere ne obruantur peccata, gemendo, jejuniando, tribuendo, ignoscendo? Vide Theolog. Dogm. & Moral. Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 1. Art. 5.

Psal. 73. 24.

Eccle. 23. 29. S. Aug. Trid. 13. in Joan.

Isai. 55. S. Bernard. Serm. 4. de Divertis.

Tertull. lib. 2. de Cultu Fem. in.

Tertull. lib. de Penit. Cap. 6.

III. Timendum ne gratiam semel amissam non recuperemus; quia vel tempus deerit Deum querendum, vel gratia, ut sicut oportet illum queramus: Quæretis me, & non invenietis. Ergo Quærite Dominum, dum inveniri potest: invocare eum, dum prope est. Erit tempus quando non erit locus, cum ille fons misericordiarum interminabilis sicabitur siccitate. Ne misericordia Dei non præsumendum. Utile erit si vereamur ne morte intercepti, tempus penitentiae agendæ non habeamus; ne doloribus oppressi, vires non habeamus; ne justo Dei vindictis iudicio gratia destituamur, quam recuperare negleximus per penitentiam; utile (inquam) erit si hæc timeamus: periculosissimum vero si nobis tempus, vires, gratiam adituram præsumamus. Nam Timendo cavendum, cavendo servari evimus: contra si præsumamus, neque timendo, neque præsumendo servari evimus. Qui securus agit, non est sollicitus, non possidet salutem & firmam securitatem. At qui sollicitus est, is vere poterit esse securus. Penitentia igitur continuo agenda, bonis operibus perseveranter vacandum; adversus cupiditates nostras indefesse ac fortiter pugnandum est; & sic vivendo, sanctam mortem optare, non præsumere oportet. Qui enim optat, honorat: qui præsumit, superbit. In illo veritatis, in isto periculis apparet. Ille satagit, hic negligit. Ille mereri cupit, at hic ut debitum sibi repromittit. Ille sumit, hic invadit. Quem census dignorem, nisi emendatorem quem emendatorem, nisi timidorem, & idcirco vera penitentia sumit? Timuit enim abhuc delinquere, ne non mereretur accipere. At ille præsumptor, cum sibi repromitteret, securus sollicit, timere non potuit; sic nec penitentiam implevit, quia instrumentum penitentiae, id est, metu caruit. Præsumptio, inveteranda portio est, inquit petitorum, despiciat datorem. Vide Lib. 4. Theol. Dogm. & Moral. Cap. 3. Art. 9. Regula 7.

FERIA IV. POST DOMINICAM V. QUADRAGESIMÆ.

Oves meæ vocem meam audiunt; & ego cognosco eas, & sequuntur me: & ego vitam æternam do eis. Joan. x.

Prædestinationis Sanctorum Mystere Christiano populo prædicandum est, sicut & cetera salutis nostræ Mytheria, ad ejus instructionem & edificationem. 1. Deus prædestinatione sua vitam æternam ante constitutionem mundi electis suis gratis præparavit, ex misericordia, sine ullo ad eorum merita respectu. 2. Deus vitam æternam in tempore dat electis suis propter bona eorum opera. 3. Certissima est prædestinatio, nec deficere potest.

I. Prædestinatio Sanctorum ad gloriam est misericordia gratuita est: Nihil igitur nobis tribuere debemus, sed totum a Deo sperare in negotio salutis nostræ.

II. Deus vitam æternam Sanctis suis in tempore dat propter eorum bona opera: igitur bonis operibus perseveranter vacare debemus.

III. Certissima est prædestinatio, nec deficere potest: & nihilominus timere debemus, ne ex ovium Christi numero non simus.

I. Prædestinatio sanctorum mera misericordia est. Nemini homini gratia aut gloria debetur. Omnes in eadem massa damnationis propter originale peccatum. Ex ea ut unus præ alio liberetur, meræ misericordiae est: ut alius relinquatur, iusti iudicij. Cujus vult miseretur, & quem vult indurat. Rom. 9. S. Aug. Ench. Cap. 99. Mlle.

Pars II. Fer. IV. Post Dom. V. Quadrages. 69

fraternitatis, in amore autem fraternitatis carissimæ.

III. Certissimam esse prædestinationem sanctorum, nec deficere posse, docet Christus in hoc ipso, quem tractamus, Evangelij loco: Oves meæ vocem meam audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me: & ego vitam æternam do eis. Et non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu mea. Et nemo potest rapere de manu patris mei. Lege Lib. I. Theolog. Dogmat. & Moral. Quæst. 2. Art. 2. §. 17. n. 23. sub eo titulo, Quomodo certa prædestinatio sit, &c. Sed quævis eorum qui prædestinati sunt in Regnum Dei ita certus sit numerus, ut nec addatur eis quisquam, nec minuat eorum: & recte tamen & ipsi prædestinati dicitur: Cum metu & tremore vestram salutem operamini: & Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. Quasi eos perseveraturos habeatur incertum. Nec aliter hæc audire debent, quibus expedit non altum latere, sed timere. Quis enim ex multitudine fideliū, quando in hac mortalitate vivitur, in numero prædestinatorum se esse præsumat? Illud ergo secretum esse vult Deus, Ne forte quis expollatur, sed omnes etiam qui bene currunt timeant, dum occultum est quo perveniant. Præsumptio enim in isto temptationum loco non expedit, ubi tanta est infirmitas, ut superbiam possit generare securitas. Recte etiam dicitur omnibus: Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis. Et, Noli alium sapere, sed time. Timendum non servili anxietate, sed filiali sollicitudine, cum fiducia conjuncta, in immensa Dei bonitate, & Christi Jesu sanguine sperando. Piam autem fiduciam in nobis generabunt signa prædestinationis, quæ per Dei gratiam in nobis emicabunt; inter alia, auditio verbi Dei, eo animo ut observetur & executioni mandetur. Oves meæ vocem meam audiunt. 2. Misericordia sive in pauperibus sublevaris, sive injuriis condonandis: Beati misericordis, quoniam misericordiam consequentur. 3. Patientia in adversis, & persecutio propter justitiam constanter tolerata. 4. Bonæ vitæ cursum, & conformitas cum Christo in caritate, humilitate, mansuetudine, paupertate, passionibus: Quos prædestinavit conformes sibi imaginem filii sui. Denique de numero felici & benedicto electorum Christi nos fore per ejus misericordiam confidamus, si non simus de numero electorum mundi, de quibus ait Propheta: Et non communicabo cum electis eorum. Qui enim habet spiritum mundi, pro quo non rogat Christus, non habet spiritum Christi. Si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est ejus.

Joan. 10.

Philipp. 2. 13.

Apoc. 3.

S. Aug. Lit. de Correp. & Grat. Cap. 7. & 8.

2. Petri 1.

Matth. 5.

Psal. 140. 4.

Rom. 8. 9.

FERIA V. POST DOMINICAM V. QUADRAGESIMÆ.

Mulier quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovisset quod Jesus accubasset in domo Pharisæi, attulit alabastrum unguentis. Luc. vii.

Insignem peccatricem hodierna S. Evangelij lectio commemorat, cujus neque nomen indicat S. Lucas, neque peccatum expressè designat, Nomen ejus silentio premit, quia peccatorum nomina perita sunt apud Deum. Perdam Babylonis nomen. Ad nihilum enim per peccatum rediguntur, & nihilo viliores sunt in conspectu Dei: Ab eo qui vere est qui in contrarium pergit, ad non esse pergit. Quodnam vero fuerit famose illius mulieris peccatum, intelligendum magis relinquit S. Evangelista, quam expressit: Mulier quæ erat in civitate peccatrix. Mulier erat superba, se ipsam inordinate amans, in elegantia formæ, ceterisque naturæ dotes sibi complacens, mulier vanitati dedita, in voluptatem effusa: mulier quæ cultu, ornatu, luxu, omnibusque illecebdis seu congenitis seu additis & affectatis, corda juvenum totius Urbis nobilitate & opibus florentium Deo eripebat & sibi devinciebat: mulier Amorem profanum incendere gestiens, & ejusdem Amoris ignibus incendi non erubescens: quæ vincere in hoc belli genere gloriabatur, & vinci delectabatur. Mulier erat minime sapiens, Babylonem illam cogitavit, de qua S. Joannes in Apocalypsi. Et mulier erat circumdata purpura & cocco, & inaurata auro, & lapide pretioso, & margaritis, habens poculum aureum in manu sua; plenum abominatione, & immunditia fornicationis ejus. Et in fronte ejus nomen scriptum: Mytherium. Non solum erat peccatrix, sed totius civitatis facta fuerit ipsa peccatum, petra scandali, laqueus ad capiendas animas, odor mortis in mortem. 1. Profanus & iupudicus amor Deo gravissimam facit injuriam, 2. Mala gravissima inferi homini. 3. Contra tam periculosa hostem fortiter pugnare.

Apoc. 17.

Rom. 9.

Jerem. 31. 3.

Luc. 12.

Rom. 9.

Rom. 8.

Psal. 64. 10.

S. Cyprian.

2. Tim. 4.

1. Cor. 9.

2. Tim. 2.

S. August.

Ephes. 2.

Psal. 35.

Apocal. 2.

2. Petri 1.

pugnandum: ab ejus insidiis sollicite cavendum est.

I. Amor profanus & impudicus cor eripit Deo, cui uni debitum est totum & totaliter, Id unum a nobis postulat: Fili prabe cor tuum mihi, Deus est zelosus: Nullum a se rivulum amoris nostri duci extra patitur, cujus derivatione minuitur. Cor hominis altare est Deo dicatum, in quo offerre ipsi continuo debet incensum orationis & laudis, igne fervide caritatis. Hoc altare polluit profanus & impudicus amator, ignem alienum in illud infert, locum sanctum contaminat. Neque vero cor solum Deo eripit; sed & corpus, quod Dei templum est, violare non metuit. Ex cordis enim corruptione sequitur in hoc genere peccati corruptio carnis.

Nescitis quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? si quis autem Templum Dei violaverit, disperdet illum Deus. Hoc templum in baptisate consecratum. Hujus Templi ædificatio pudicitia est, sacerdos Spiritus Sanctus. Cum omnes templum Dei simus, illato in nos & consecrato Spiritu Sancto, ejus templi ædificatio & antisita pudicitia est, qua nihil immundum, nec profanum inferri sinat, ne Deus ille qui inhabitat, inquinatum sedem offensus deserviat. Amor profanus & impudicus, affine idolatriæ crimen est. Quid Salomonem ad idolatriam pertraxit? Nonne profanus & impudicus amor? Adamavit mulieres alienigenas multas. His copulatus est ardentissimo amore. & averterunt mulieres cor ejus. Cumque esset senex, depravatum est cor ejus per mulieres, ut sequeretur Deus alienos. Magis reum esse impudicum amatorem eo qui metu aut vi tormentorum in idolatriam lapsus est, Tertullianus asserit. Nemo volens, inquit, negare compellitur; nemo nolens fornicatur. Nulla ad libidinem vis est, nisi ipsa. Negationem vero quanta compellunt ingenia carnificis, & genera pœnarum? Quis magis negavit, qui Christum vexatus, an qui delectatus amavit? qui cum amitteret, doluit; an qui cum amitteret, luit? Gravissimam etiam Christo Domino infert injuriam impudicus amator membra ejus violando. Nam corpora nostra membra Christi sunt ipsi tanquam capiti coherentia, si sancte & caste vivamus. Non solum in Incarnatione sese naturæ humane personaliter conjungit Dei Filium, sed etiam unicumque nostrum in Eucharistia substantiali simul & sacramentali modo se coniungit. Corpora autem nostra a Christo disjungit amor impudicus, & cum creatura copulat. Nescitis quoniam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens autem membra Christi faciam membra meretricis? Absit. An nescitis quoniam qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur? Qui autem adhæret Domino, unus Spiritus est. Lege Theolog. Dogm. & Moral. Lib. 3. Tract. De Peccatis, Cap. 8. Art. 1.

II. Amor profanus & impudicus mala gravissima infert homini. Reddit illum corporis sui mancipium, quæ servitute nihil est foedius & probrosius. In aliis affectionibus animus a se ipso vincitur, in hac vero vincitur a corpore, quod ei natura inferiore subiectum est. Minus autem pudet cum sibi animus ex vitiosis suis partibus non obtemperat, quam cum corpus, quod alterum ab illo est, atque infra illum est, & cujus sine illo natura non vivit, jubentique non cedit. Amor impudicus quietem, honorem, valitudinem corporis, bona temporalia eripit, pessumdatur, exhaustit: omnia animi bona corrumpit. Oculo filie amoris impudici & luxuriæ, scilicet cæcitas mentis, inconsideratio, præcipitatio, inconstantia, amor sui, odium Dei, affectus præsentis sæculi, horror vel desperatio futuri, quantam in anima fragem edunt? Amatoribus impudicis nemo stultior, & eorum stultitia filia peccati est, peccatum, & peccatorum mater multorum. Stultitia secundum quod est peccatum (inquit S. Thomas) provenit ex hoc quod sensus spiritalis hebetatus est, ut non sit aptus ad spiritualia iudicanda. Maxime autem sensus hominis immergitur ad terrena per luxuriam, quæ est circa terrenas delectationes, quibus anima maxime absorberetur. Unde Spiritus Sanctus de juvene muliere impudica adhaerente ait. Statim eam sequitur quasi bos ductus ad vitium, & quasi agnus lascivians, & ignorans quo ad vincula stultus trahatur, donec transigat sagitta securus. Vetur si avis festinet ad laqueum, & nescit quod de periculo animæ illius agitur. Hinc S. Hieronymus apposite ait: Amor formæ rationis oblitio est, & infantia proximus: tædium minimeque conveniens animo sospiti vitium: turbat consilia, altos & generosos spiritus frangit, a magnis cogitationibus ad humillimas detrahit: querulos, iracundos, temerarios, dure imperiosos, serviliter blandos, omnibus inutilis.

ipsi novissime amoris facit. Nam cum fruenti cupiditate insatiabilis flagrat, plura tempora fupicionibus, lacrymis, conquestionibus perdit, odium sui facit, & ipse novissime sibi odio est.

Ad hanc stultitiam pertinet Fastidium de Deo, & donis ipsius, inquit S. Thomas. Vide Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Tract. De Peccatis, Cap. 8. Art. 4.

III. Contra impudicum a.orem fortiter pugnandum, ab ejus insidiis sollicite cavendum est. Alterius sexus nimia frequentatio & familiaritas vitanda. Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant? Aut ambulare super prunas, ut non comburantur plantæ ejus? Sic qui ingreditur ad mulierem, &c. Mulieris, quamvis pia periculosa societas. In medio mulierum noli commorari: de vestimentis enim procedit tinea, & a muliere iniquitas viri. Mellior est enim iniquitas viri, quam mulier be nefaciens. Specim mulieris alienæ multi admirati, reprobi facti sunt. Colloquium enim illius quali ignis exardescit.

2. Cor & sensus sollicite custodiri debent. Omni custodia serva cor tuum, quia ex ipso vita procedit. Pervigili custodia servandi sensus: Quia ascendit mors per fenestras. Non potest ante Metropolis & arx mentis capi, nisi per portas ejus hostilis exercitus irruerit.

3. Vita mollis, otiosa, voluptaria vitanda est; hæc enim amorem profanum parit ac nutrit. Oratio, iugique ad Deum genitus, mortificatio spiritus & carnis, salutaria contra profanum & impudicum amorem remedia sunt. Vide Lib. 3. Theolog. Dogm. & Moral. Cap. supra citato, Art. 5. De aspectibus impudicis vitandis, & oculorum custodia, lege Lib. 4. Theol. Dogm. & Moral. Cap. 8. Art. 2. Regula 4. Oculis meus depravatus est animam meam. De longe vidit David illum in qua captus est. Mulier longe, libido prope. Alibi erat quod videret, in isto unde caderet. Numquid in fortior quam David?

Librorum amatoriorum lectio, cantiones amatoriaræ, spectacula & comædiæ, choreæ, & saltationes, amoris profani & impudici incentiva sunt & alimentum. Amatoria procul absint cantica. meretricia Musica. Si carmina poetarum Democritum. cibum S. Hieronymus vocat, quia Dum aures veribus dulci modulamine curvibus capiunt, animam quoque penetrant, & pectoris interna devincunt. Quid de libris & carminibus amatoris dixisset? Spectacula & comædiæ amoris profani scholæ: Theatrum proprie sacrarium Veneris. Ibi Enebris histrio amorum dum fingit, insigit. Choreæ & saltationes, Christianorum castitati exitiosæ. Choræa Circus est, cujus centrum diabolus, & circumferentia Angeli ejus. In iis, necnon in spectaculis ubi mulieres & viri Propter mutuam videre & videri conflunt, luxuria negotiatur, aut gloria insolenscit. Denique monet Sapiens a Spiritu Sancto afflatus: Cum saltatrice ne assiduas sis nec audias illam, ne forte pereas in efficacia illius. Lege Lib. 4. Theolog. Dogm. & Moral. Cap. 8. Art. 2. Regulis 5. 6. 7. & 8.

E A D E M F E R I A.

Mulier quæ erat in civitate peccatrix, &c.

NE sibi blandiantur Christianæ mulieres, quasi peccatrices non sint, nisi lapsæ sint in extremum luxuriæ malum. Peccatrices sunt cum vanitati serviunt, ac voluptati: Vanitati, cultus immodestia & dissolutione: Voluptati, vita molli, otiosa, & omnibus oblectamentis, quæ honesta secundum mundi genium ac mores vocantur, indulgentia. Hæc forte sola Peccatrix Evangelicæ vitia. Mulier quæ erat in civitate peccatrix.

I. Scandali reæ sunt mulieres, quæ ornatu immodesto, dissoluto, aut pretioso nimis, & conditioni suæ non conveniente, & qui profanum amorem & concupiscentiam virorum excitare possit, utuntur. Mulieres in habitu ornato (inquit S. Paulus) cum verecundia & sobrietate ornantes se, non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa: sed quod deceat mulieres promittentes pietatem per opera bona. Quorum non sit extrinsecus capillatura (inquit S. Petrus) aut circumdatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus, sed qui absconditus est cordis homo in incorruptibilitate quieti & modesti spiritus, qui est in conspectu Dei locuples. Ifaias Spiritu Sancto plenus filiabus Sion propter ornatum immoderationem, lasciviam, superbiam, pœnas extremas Dei nomine comminatur. Dixit Dominus: Pro eo quod elevatæ sunt filie Sion, & ambulave-

FERIA VI. POST DOMINICAM V. QUADRAGESIMÆ.

Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Luc. VII.

runt extento collò, & nutibus oculorum ibant & plaudebant, ambulabant pedibus suis, & composito gradu incedebant: Decalvabit Dominus verticem filiarum Sion, & Dominus crimen earum nudabit. In die illa auferet Dominus ornamentum calcamentorum, & lunulas & torques, & monilia & armillas, & mitras, & discrimina, & pericelides & mureculas, & olfactoriola, & inauræ; & annulos, & gemmas in fronte pendentes, & mutatoria, & palliola, & lintheamina, & acus, & specula, & sindones, & vittas, & chertistra, Et erit pro suavi odore fœtor, & pro zona funiculus, & pro crispanti crine calvitium, & pro fascia pectorali cilicium. Vide S. Cyprianum Lib. De Disciplina & Habitu Virginum. Nec se peccatricem non esse existimet, quæ muliebri cultu & ornatus pompa & dissolutione in viro rum pectoribus amorem accendit, quia impudico amore ipsa non flagitat, sed uni studet vanitati.

S. Cyprianum audiant Christianæ mulieres, Si tu te sumptuosius comas, & per publicum notabiliter incedas, oculos in te juvenutis illicias, suspicia adolescentum post te trahas, concupiscendi libidinem nutrias, suspirandi fomenta succendas, ut cesi ipsa non pereas, alios tamen perdas, & velut gladium te & venenum præbeas, excusari non potes, quasi mente casta sis, & pudica. Christianis indignum est gloriam ex cultu corporis & ornatum vestium aucupari. Castitatis & humilitatis professio Mulieres Christianas ad cultus & ornatus modestiam obligat, Non de integra conscientia venit studium plerumque decorum, quem naturaliter in vitatorem libidinis scimus.

Scandali reæ sunt mulieres, quæ fucis vultum adulterant, aut capillos tingunt. Dispicet illis plastica Dei: in ipsis se mirum arguunt & reprehendunt Artificem omnium. Reprehendunt enim cum emendant, cum addiciunt, utique ab adversario artifice sumentes addimenta. Is est diabolus. Quod nascitur, opus Dei est. Ergo quod insingitur, diaboli negotium est &c.

Scandali reæ sunt mulieres, quæ collum, pectus, brachia nudant, & ita compositæ procedunt in publicum. Scriptura, natura, disciplina, illas velari jubent. Oro te, sive mater, sive soror, sive filia virgo, vela caput, si mater, propter filios: si soror propter fratres: si filia, propter patres. Omnes in te ætates periclitantur: induc armaturam pudicitias, circumdudæ vallum verecundias, murum sexui tuo strue, qui nec tuos emittat oculos, nec admittat alienos. Judicabant vos femina Ethnicæ, quæ non caput, sed faciem quoque ita totam tegunt, ut uno oculo liberato contentæ sint dimidiam frui lucem, quam totam faciem prostituere. Vide Lib. 4. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 7. Art. 5. Regulis 6. 7. 8. 9. 10.

II. Mulieres, quæ voluptati serviunt vita molli, otiosa, & omnibus oblectamentis, quæ secundum sæculi mores, honesta vocantur, abundante, peccatrices sunt. Seipsas enim immodeice amant, Amor autem proprius omnium fons est & radix peccatorum. Qui se perverso amant, ad caelestem Jerusalem non pertinent, sed ad Babylonem. Fecerunt enim civitates duas amores duo, terrenam scilicet amor sui usque ad contemptum Dei, caelestem vero amor Dei usque ad contemptum sui. Amor sui, vitæque mollis & voluptaria, reprobationis caracter est, In novissimis diebus erunt homines magis quam Dei. Qui in deliciis vivunt, peccatores sunt. Quæ in deliciis est, vivens mortua est (ait Apostolus de Vidua Christiana) Nemo Christiane vivit, nisi Qui abnegat semetipsum, & tollit Crucem suam quotidie, & Christum sequitur. Qui per arctam viam non ambulat, ad vitam non pervenit. Tota vita Christiani perpetua penitentia esse debet. Qui ergo vitam mollem & voluptariam ducunt, peccatores sunt. Mundus gaudet, dicit Dominus; Vos autem contristabimini. Lugeamus ergo, dum Ethnici gaudent, ut cum lugere cœperint, gaudeamus; ne pariter nunc gaudentes, tunc quoque pariter lugeamus. Delicatus es, Christiane, si & in sæculo voluptatem concupiscis; immo nimium stultus, si hoc existimas voluptatem. Christiani caracter est Vivere sine voluptate, mori cum voluptate. Nam quod est aliud votum nostrum, quam quod & Apostoli, exire de hoc sæculo, & recipi apud Dominum? Sic voluptas, ubi & voluit.

Agdalenam exemplum penitentiae fecit amor sanctus, quam peccatricem fecerat amor profanus, ut ubi abundaverat delictum, superabundaret & gratia. 1. Amor penitens cor ejus dolore contrivit, humiliavit, Deo consecravit. 2. Amor penitens lacrymarum fontes ad expianda peccata ex ejus oculis manare fecit. 3. Amor penitens illam ad officia pietatis Christo exhibenda, impulit.

I. Amor Dei necessarius ad veniam peccatorum obtinendam, & ad justificationem peccatoris. Convertimini ad me in toto corde vestro. An vero ex toto corde ad Deum convertitur, qui illum non amat? Si diligit me, diligetur a Patre meo. Nemo justificatur nisi a Deo diligatur; nemo diligitur a Deo, qui Deum non diligit. Si quis non amat Dominum Jesum, anathema sit (ait S. Paulus) Qui non diligit, manet in morte (inquit S. Joannes) An iustus quis censeri & esse potest, qui coram Domino est anathema, & in morte peccati manet? Denique de peccatrice Christus Dominus pronuntiat: Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum: cui autem minus dimittitur, minus diligit.

Dilectionem esse mensuram remissionis peccatorum significat, ita ut illi minus remittatur, qui minus amat? diligit; illi multa condonentur, qui multum diligit; consequenter nihil illi remittatur, qui non diligit. Solus timor servilis ad justificationem peccatoris non sufficit. Absolvi vis? Ama. Caritas cooperet, rict multitudinem peccatorum. Ama ergo homo Deum, & ama totus, ut possis omnia sine labore vincere peccata. Est qui consistet Domino, quoniam potens est. Est qui consistet Domino, quoniam sibi bonus est; & item qui consistet illi, quoniam simpliciter bonus est. Primus servus est, & timet sibi, Secundus mercenarius est, & cupit sibi. Tertius filius est, & desert Patri. Itaque & qui timet, & cupit, utrique pro te agunt: sola quæ in filio est caritas non querit quæ sua sunt. De qua dictum est: Lex Domini immaculata, & convertens animas; Quod sola videlicet sit, quæ ab amore sui & mundi avertere possit animam, & in Deum dirigere. Nec timor quippe, nec amor privatus convertunt animam; mutant interdum vultum vel actum, affectum nunquam. Sit itaque servo sua lex timor ipse quo constringitur: sit mercenario sua cupiditas, qua & ipse arctatur, quando ab ipsa tentatur abstrahi & illeceus; sed harum nulla aut sine macula est, aut animas convertere potest. Caritas vero convertit animas, quas facit & voluntarias. Vide Lib. 2. Theol. Dogm. & Moral. Tract. de Penitentia, Cap. 3. Art. 3. Proposit. 7.

Amor Dei cor peccatricis mulieris occupans penitentem fecit. Cor ejus dolore contrivit, humiliavit sub manu Dei: Cor contritum & humiliatum. Victimam fecit, holocaustum Deo acceptum. Sacrificium Deo spiritus contribulatus. Amor ejus promptus fuit ac generosus. Ut cognovit quod accubisset in domo Pharisei, attulit ablutrum unguenti: Ut cognovit Dei magnitudinem ac infinitam bonitatem; Ut cognovit peccati sui gravitatem & horrorem; statim properavit ad Jesum, ut illi cor sanandum offerret. Fortis ut mors dilectio separavit illam ab amore sui ac mundi. A divino amore domita & subacta, prostravit ad pedes Victoris. Stans retro secus pedes ejus. Amor ejus generosus est: hominum judicia, Pharisei contemptum & insultum non veretur, convivi tempus non refugit, irruit importuna convivio, opportuna beneficio, Quærit pia impudentia sanitatem. De penitentia non erubescit, quæ de solis peccatis præteritis se erubescere debere novit. Quam pauci peccatores hanc mulierem imitantur! peccare non erubescunt, penitere erubescunt, Hoc opus ut publicationem sui aut suffugiunt, aut de die in diem differunt. Pudoris magis memores, quam salutis. Amor Dei penitentem humiliet, ad Christi pedes prostratum semper teneat; osculo manum, multo minus oris Domini se indignum existimet. Non tibi, o quæcumque es talis anima, non tibi ille locus vilis aut despicibilis videatur, ubi sancta Peccatrix peccata deposuit, induit sanctitatem. Ibi Æthiopia mutavit pellem, & in novum restituta candorem, jam tunc fiducialiter veraciterque respondebat exprobrantibus sibi verbum: Nigra sum, sed formosa, filia Jerusalem. Hujus ergo beatæ Penitentis exemplo prosterne & tu,

S. August.

1. Cor. 3.

Tertull. Lib. 2. de cultu Fem. Cap. 1.

5. Reg. 11.

Tertull. Lib. 2. de pudicit. Cap. 1.

1. Cor. 6.

S. Aug. Lib. 14. de Civit. Dei, cap. 23.

S. Thomas 2. 2. Quæst. 46. Art. 3.

Prov. 7.

S. Hieron. Lib. 1. contra Jo. viii.

S. Thom. 2. 2. Qu. 45. art. 3.

Prov. 6.

Ecclesi. 41.

Ecclesi. 9. Prov. 4. 23.

Thren. 3.

S. August. in Psal. 50.

Clemens Alex. lib. 2. Pædag. C. 44.

Tertull. de Spectacul. Minuc. Felice in Octavio. S. Carolus Borr. Tertull.

Ecclesi. 9. 4.

Tertull. Lib. 2. de Cultu Fem. C. 2.

Tertull. Lib. 2. de Cultu Fem. C. 5.

Idem Lib. de Virginibus velandis.

S. Aug. Lib. 4. de Civ. Dei. Cap. 23.

1. Tim. 3.

Conc. Trid. can.

Tertull. De Spect. C. 23.

1. Tim. 2.

1. Petri 3.

Isai. 3.

Joel. 2.

Joan. 14.

1. Cor. ult.

1. Joan. 3.

S. Petrus Chrysol. Serm. 94.

S. Bernard. Tract. de Diligendo Deo. Cap. 12.

Psal. 18. 8.

Tertull. 1. de Penit.

S. Bernard. Serm. 3. in Cant.

o misera, ut desinas esse misera: prosternere & tu in terram, amplectere pedes, placa oculis, riga lacrymis, quibus tamen non illum lavas, sed te, & fias una de grege tonlarum, quæ ascendunt de lavacro: ita sane ut iustitiam pudore ac moerore vultum non ante sustollere audeas, quam audias & ipsa: *Dimittuntur tibi peccata tua*: quam audias, *Consurge, consurge captiva filia Sion, exi cetero de pulvere.* Quantum displicet Deo impudentia peccatoris, tantum poenitentis verecundia placet. Citius placas eum, si mensuram tuam servaveris, & altiora te ne quaeraris. Longus saltus & arduus est de pede ad os, sed nec accessus conveniens. Quid enim, recenti adhuc respertus pulvere, ora sacra continges? per manum tibi transitus fit. Illa prius te tergat, illa te erigat? Quomodo erigat? Dando unde praefumas, Quid istud? Decor continentiae, & digni poenitentiae fructus, quæ sunt opera pietatis. Hæc te de stercore erigent in spem audendi potiora. Sane accipiendo donum, osculare manum: hoc est, non tibi, sed nomini ejus da gloriam. Da semel, & da iterum, tum pro donatis criminibus, tum pro collatis virtutibus.

II. Lacrymæ Poenitentiae comites. *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia non custodierunt legem tuam.* . . . *Lugabo per singulas noctes lacrum meum, lacrymis meis stratum meum rugabo.* Quid magis fieri debet quam Dei jactura? *Ererunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, dum dicitur mihi per singulos dies, Ubi est Deus tuus?* Quid amarior fieri debet quam mors animæ per peccatum? *Homo se decipit, si cum in medullis suis servare sentiat morbum, per superficiem corporis molle deducat unguentum.* Hæc itaque principalia mala ingenii rugitu, & gemitu, & fonte indigent lacrymarum. Per lacrymas clamandam est cum Propheta: *Rugiebam a gemitu cordis mei. Oportet sicut super mortuum conclamatum, ita magno super extinctam animam dare planctus.* Et quomodo solet mater orbata super amissione unici filii sui fracto pectore lamentari; ita convenit super hanc unicum suam, sed cum spe reparationis affigi. *Neceffe super hanc unicum criminum mucrone confossum totum pondus doloris effundi, si forte possit lacrymarum viriditate fontibus calore fidei suscitari.* Pro mensura peccatorum debet esse modus lacrymarum. *Quam magna deliquimus, tam granditer æstuemus.* Alto vulnere diligens & longa medicina non desit, poenitentia crimine minor non sit.

Lacrymæ fluere debent non solum torrentis instar, quod ubertatem & copiam, sed instar fontis, quoad originem & durationem. Ex corde enim vulnerato & contrito fluere debent; ab amore poenitente elici, ob Deum summe bonum a villi creatura offensum. *Deducit quasi torrentem lacrymarum, & non taceat pupilla oculi tui.* . . . *Quis dabit oculis meis fontem lacrymarum?* Fontium instar manare debent & fluere toto vitæ tempore. *Quia enim homo peccando penam æternam meruit, & contra æternum Dei peccavit, debet pena æterna in temporalem mutata, (satis dolor) in æterno hominis, id est, in statu vitæ hujus manere.* Magdalena peccati maculas lacrymis abstergit; oculorum, omniumque sensuum peccata lacrymis expiavit, concupiscentiæ & amoris profani flammam lacrymis extinxit. *Lacrymis rigabat pedes ejus.* Vim baptismatis habuerunt ejus lacrymæ. *Est baptismus lacrymarum, verum asperior & laboriosior.* Hoc baptismate peccatrix abluta, super nivem dealbata est. In baptismate fit exorcismus, & demon expellitur a catechumeno: Christus septem demonia, id est, universitatem vitiorum ex anima peccatrici expulit. In baptismate sunt abrenuntiationes: peccatrix factam, mundo, & pompis ejus solemni ritu abrenuntiat ad pedes Christi Jesu. In baptismate sunt orationes: Magdalena Christi pedes exterius ungit, & ab illo interius ungitur Spiritu Sancto. In baptismate aqua effunditur: Magdalena lacrymas uberes effundit. Ad aquæ elementum accedit verbum, & fit Sacramentum. Ad lacrymas poenitentis accedunt verba Christi peccata dimittentis. . . . Remittuntur tibi peccata. . . . Christi pedes sibi sacrarium & altare constituit: in quibus libavit sletu, litavit unguento, sacrificavit affectu. Sacrificium enim Deo spiritus contribulatus. Quem illa immolans Deo, non solum remissionem delictorum, sed & gloriam prædicandi cum Evangelio nominis meruit. Et quia vocandæ ex Gentibus Ecclesiæ imaginem præferbat, omnia in semetipsa Mysterii salutaris insignia gessit. Unctæ est chrismate sui muneris; poenitentiae lacrymas habuit in lavacrum, vicerat caritatis in sacrificium: & ipsum vivum, vivificantemque panem manibus & ore præsumpsit: Sanguinem quoque calicis, ante-

Rom. 6. 19.

Phil. 118.

Phil. 6. 6.

S. Casarius Arel. Hom. 1.

Phil. 37. 9. S. Casarius Arel. Hom. 1.

S. Cyprianus Tract. De lapsis.

Thren. 2. 18. Jerem. 9. 1.

S. Thomas in 4. Sent. Quæst. 2. Art. 4.

S. Gregor. Nazianz. Orat. 9.

S. Paul. in Epist. 4. ad Severum.

quam calix fieret, oculis fugebantur prælibavit. Beata quæ Christum in carne gustavit, & in ipso corpore Christi Corpus accepit.

III. Amor poenitens peccatore convertit & justificatum ad bona opera & ad officia pietatis inclinat. Sic Dei justitiæ fit satis: sic natum ex peccato scandalum tollitur: sic amor ipse in Deum probatur: sic vita nova demonstratur. *Sicut enim exhibuisti membra vestra servire immunditiæ & iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ in sanctificationem.* Sic Magdalena poenitens Christum omnibus pietatis officiis prosecuta est. *Lacrymis rigabat pedes ejus, & capillis capitis sui tergebat, & osculabatur pedes ejus, & unguento ungebat:* Ut totum Deo serviret in poenitentia, quicquid ex se Deum contemplerat in culpa. . . . Habebant Christianæ mulieres capillos, quibus instar Evangelicæ peccatrici vestigia Christi tergant, & Sapientia pedibus implicantur: ut aliud nisi sapientiam amare, nisi virtutem amplecti, nisi pudicitiam osculari nesciant; & ut extremo saltem rore verbi celestis aperter dicant: *Ros qui abs te est, sanitas est nobis.* Sint mulieribus Christianis comæ spirituum acta virtutum, junonia, misericordiae, orationes. Ornet eas Christi gratia, non capilli; castitatis gemma, non lapidis; & operum in his, non odorem fragret unguentum. Eo odore donum impleant, id est, Ecclesiam; ut cum Apostolo dicere possint: *Christi bonus odor sumus, Unguentum in pedes Christi, id est, in pauperes effundamus.* . . . *Vides hanc mulierem?* Spirabimus bonum Christi odorem Deo, si mortem Christi in corpore nostro circumferentes, & vitam in spiritu manifestantes, & passionis dominicæ, & resurrectionis odore fragremus. Mittemus autem unguentum in corpus Christi, si substantiam vitamque nostram in fide veritatis ejus, & præcepti obedientia conferamus. Tunc in ejus corpore plenitudo totam domum unguenta fragrabimus, si caritate periecla possumus dicere: *Mihi mundus crucifixus est, non amanti divitias, non honorem sæculi; non amanti quæ propria sunt, sed quæ sunt Christi; non amanti quæ videntur, sed quæ non videntur.* Hæ nobis erunt in virtutem & ministerium sanctum comæ, quibus & pedes Christi detergamus, & funes peccatorum rumpere possumus, & in spiritu libertatis gratulantes dicere: *Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis.* Sed dum currendi spatium, dum serviendi tempus est, pacificamus hujusmodi comam: & imitemur non solum dilectionem illius Evangelicæ Peccatrici, ut amore magno magna debita diluamus; sed & importunitatem ejusdem, ut præpariamus iter imminenti salutem. . . . Quotiesque vel in domum indigni, vel in domum Pharisei audiam justum venisse, contendam præripere hospitii gratiam, præripere si possim regnum caelorum. Ubicumque mihi retonaverit Christi nomen, accurram: ad concupiscentiamque interiorem domum Jesum intrare cognovero, & ipse propebaro. . . . Expandamus illi capillos, id est, omnes nostrorum insignium dignitates ante ipsum sternamus; & despiciamus a nobismetipsis ut exalteretur ab illo qui in altis habitat, & humilia respicit. Lacrymis delicta nostra fateamur, ut de nobis quoque dicat divina justitia: *Lacrymis rigabis pedes meos, & capillis suis terse.* . . . Non mediocri Anima illa meriti est, de qua potest dicere Sapientia: *Ex quo intravit, non cessavit osculari pedes meos.* Quid est hoc osculum, nisi pignus æternum illius caritatis, quæ operit multitudinem peccatorum? Hæc oscula Sponso suo jam tunc parabat Ecclesia, quando cantabat: *Osculetur me osculo oris sui.* Quod privilegium sola sibi catholica dilectio jure vendicat, quæ unica atque perfecta uni viro, ad ipsius ore Verbi petit oscula veritatis, ne fraudis hæreticæ veneno, aut incestis oris alieni oculis polluat. Pedibus ergo Christi oscula casta figamus, ut mereamur a pedibus in caput surgere; & in superiora corporis membra crescentes, jam de proximo vultus audeamus & ipsius oris oscula postulare. Et cum Dei Verbum puro corde libantes gustaverimus quam fœvus est Dominus, tunc anima nostra totis in amore Sapientia visceribus accessa, dulci refrigeretur ardore, & confixa ignitis dominicæ caritatis sagittis, quibus omnis alia inimicarum delectationum dilectio interficitur, dicat in corde compuncto: *Vulnerata caritate ego sum.*

Rom. 6. 19.

S. Paulin.

Phil. 115.

Cant. 1.

DOMINICA IN RAMIS PALMARUM.

Dicite filia Sion: Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus. Matth. 21.

Uamvis Christus Jesus in terris degens nullum Regiæ Dignitatis insignie habere voluerit: quamvis in humilitate & inopia vixerit: quamvis tributum Cæsari solvendo, subjectionem & obedientiam sit professus: quamvis in montem fugerit cognoscens venturas turbas numerosissimas, quæ illum raperent & facerent Regem: quamvis Regnum suum non esse de hoc mundo significaverit, hodie tamen Jerusalem ingreditur ad Rex & Deus Israel, omniumque hominum & Angelorum. *Ingressus Dei met, Regis mei, qui est in sancto.*

Christus Rex justitiæ & pacis. . . . Christi Regnum in terra inchoatur, in caelo perficitur. . . . Nostra erga Christum Regem officia. (*Lib. I. Quæst. 2. Art. 3. n. 3.*) Quis istius petitionis sensus in Oratione Dominica, *Adveniat Regnum tuum?* Multiplex Regni Dei significatio. . . . Petimus ut regnum gratiæ & perseverantiæ in ea nobis adveniat. . . . Desiderium nostrum ad æternam gloriam & Dei fruitionem excitamus. . . . Oramus ut non solum nobis, sed omnibus hominibus regnum gratiæ & gloriæ Dei adveniat. (*Lib. 5. Cap. 2. Art. 5.*)

I. Christus omnia erga nos implet optimi Regis officia. 2. Nullum erga Christum Regem implemus subditorum officium. *Regis signum notamque penes beneficentiam constituimus,* (ait Synesius.) Quis Christo beneficentior? *Totus mihi datus, totus meos expensus in usus,* (inquit S. Bernardus.) *Perambulavit beneficiando, & sanando omnes oppressos a diabolo.* Quid fuit Domino Regem esse Israel? Quid magnum fuit Regi sæculorum Regem fieri hominum? Non enim Rex Israel Christus ad exigendum tributum, vel exercitum ferro armandum, hostesque visibiliter debellandos: sed Rex Israel quod mentes regat, quod in æternum consulat, quod in regnum caelorum credentes, sperantes, amantissimæ perducatur. Quod igitur Rex esse voluit Israel, dignatio est, non promotio; miserationis indicium est, non potestatis augmentum. Qui enim appellatus est in terra Rex Judæorum, in caelis est Dominus Angelorum. Regis munus est optimas leges ferre, non duras & difficiles; populum non gravare, sed levare, subditorum felicitatem procurare, hostes illorum vincere, ut sub vite & sicu sua securi vivant. Christus Jesus leges sanctissimas tulit. *Lex Domini immaculata, convertens animas. Mandata ejus gravia non sunt. . . . Venite, inquit, ad me, omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Tolle jugum meum super vos. . . . *Jugum enim meum suave est, & onus meum leve.* Hostes nostros vicit: *Confidite,* inquit, *ego vici mundum. . . . Nunc princeps hujus mundi ejicietur foras.* Bonis immensis non cumulatur. *De plenitudine ejus omnes accipimus.* Pacem, & vitam æternam subditis obedientibus tribuit: *Ego, inquit, vitam æternam do eis.* Morte sua nos a dæmonis servitute liberat; vincula peccatorum nostrorum solvit, quod per solutionem atinæ & pulli significatur. Subditos cum divina mansuetudine regit; nihil aliud ab illis, quam amari postulat. *Amas,* (inquit S. Augustinus) *& sic quod vis.* Personam cujusquam non accipit, omnibus æqualis, omnibus Rex; (inquit Tertullianus.) *Agnus vocari amat; super ipsum Spiritus Sanctus in columbæ specie requiescit, peccatores recipit ad poenitentiam, caelestem artem supplicantiibus hostibus indulgendi, Reges sæculi docet; de qua Ennodius: Perfecti sæculorum Reges & Domini supplicantiibus indulgere caelesti arte didicerunt.* Super civitatem Jerusalem flevit misericordia motus; & super animas nostras, eoque non cognoscant tempus visitationis suæ. Vendentes & ementes e Templo ejicit; non armis terribilibus & mortem inferentibus, sed quasi flagello de funiculis facto. Castigat illos ut filios pater, ut Rex subditos. *Flagellat omnem filium quem recipit.* Moyse vir mitissimus ita sibi totius plebis Israeliticæ mentes devinxerat, ut plus eum pro mansuetudine diligerent, quam pro factis admirarentur. Longe major Christi Regis mansuetudo *Dicite filia Sion: Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus.*

I. Nullum subditorum officium erga Christum Regem nostrum recte implemus. Subditi debent Regi honorem: *Regem honorificare.* Obedientiam: *Subditi estote Regi quasi præcelsenti.* Tributum: *Ideo enim & tributa præstatis.* Expendite an Christum, ut par est, honoretis; an ipsum opere & veritate diligaris. *Honor enim sine amore, non honor est, sed adulatione* (ait S. Bernardus). *Nonne magis diligitis infir. Concion. Pars II. Tom. II.*

Synesius lib. de Regno.

Aug. 19. 38.

Matth. 13. 19.

Joan. 16. 33.

Joan. 12. 31.

Joan. 1. 16.

Joan. 10. 28.

Hebr. 12. 6.

1. Petri 2. 17. Rom. 13. 6.

mundum, divitias, honores, voluptates, quam Christum Regem? Immo, quod dictu horrendum est, diabolum magis amatis, quem Christo præponitis, cui servire potius eligitis. *Diabolum Domino præponitis,* (inquit Tertullianus.) *Comparationem eum vitæ nitentia.* *Actur egisse qui utrumque cognoverit, & judicat pronunciasse eum esse meliorem, cuius se esse maluerit.* Quis Christum amat? quis de illo cogitat? quis de illo honorifice loquitur? quis zelo pro illius gloria flagrat? quis illum dolet offendi? quis legem Salvatoris ad ejus observat? Heu! *In cuncto populo Christiano Eccles. Cægenus quodammodo sanctitatis est minus esse ratio-thol.* *sum.* An denique tributa Christo Regi redditis? Tributa sunt elemosynæ, quas in ejus ærarium, id est, in manus pauperum inferre debetis. *Manus pauperum, gazophylacium Christi.* Elemosynæ erogatio officium est divitis, debitum est. *Honora Dominum de tua substantia. . . . Declina pauperi sine tristitia aurem tuam, & redde debitum tuum.* Vestimenta vestra Christo in via sternite, Christo in gloria quidem sua triumphanti, sed in membris suis indigenti. *Expoliare veterem hominem cum actibus suis, luxum refecate ad pauperes alendos & vestiendos.* Ramos arborum cadite & sternite in via, luxuriantibus cupiditatibus ramos detrahite, superflua in Christi honorem impendite. *Quod in luxum, in spectacula, in ludos, in convivia impenderetis, pauperibus erogate.* *Superflua sunt, sed Domini pedibus necessaria sunt.* Nihil superfluum videbitur cupiditati, sed multa erunt superflua caritati. *Quicquid vitæ sustentationi, & status conservationi ac decoro necessarium non est, superfluum est.* Porro status decorum non secundum ambitionis desideria, non secundum mundi regulas; sed secundum Evangelium Christi & Christianæ vitæ professionem mensurandum est. Reditus vestros augere vultis? elemosynas simul augete. Tributa realia sunt, Christi lege bonis vestris imposita: *Reddite quæ sunt Dei Deo.* Eamus obviam Christo victori, palmas in manibus ferentes; quæ ut nobis conveniant, fortiter adversus peccatum & diabolum pugnemus, victores simus, ut in eorum felicem societatem cooptemur qui stant ante thronum Agni *am. Apoc. 7.* *Et solis albis, & palmæ in manibus eorum.* Laudemus Christum Regem, dicentes: *Benedictus qui venit in nomine Domini, hosanna in altissimis.* Rami palmarum laudes sunt significantes victoriam: quia erat Dominus mortem moriendo superaturus, & iophæo crucis de diabolo mortis principe triumphaturus. *Victoriæ ipsius gratulemur, & gratias immortales agamus Regi qui nobis vicit.* Verum non solum triumphantem sequi oportet, sed patientem & morientem, quia passione ac morte triumphat, & hodie triumphus apparatus ad mortem crucis tendit. Generosum illum Davidis Regis Aulicum imitemur, qui Dominam suam secutus, cum Absalomum fugerit, nudis pedibus, ligens, opero capite throno solynus egressus, & cum suis ascendens montem olivarum, Aulicus ille, cui nomen Ethai, a Rege monitus ut in domum revertetur, Dominum suum in summa calamitate delectere noverit. *Vitit Dominus meus* (inquit) *& vitit Dominus meus Rex, quoniam in quocumque loco fueris, Domine mi Rex, sive in morte, sive in vita, ibi erit servus tuus.*

FERIA II. POST DOMINICAM PALMARUM.

Fur erat, & loculos habens, ea quæ mittebantur, portabat. Joan. xii. 6.

Cum Judam Iscariotem nominamus, Christi Domini proditorem, nemo est qui illum non execretur: & tamen multi sunt inter Christianos illi similes, avari, fures, sacrilegi, murmuratores, hypocritæ, proditores Christi, ejus legem ac gloriam, caritatem, justitiam, religionem, salutemque suam, cupiditati suæ postponentes. Qui vitam honestam & Christianam in læculo agere videntur, a rapina quidem & publicis latrociniis abstinent, sed innumerati sunt qui furtis gravare non metuunt conscientiam, ut rei familiaris augeant substantiam; & tam gravi crimine obstricti, ad Communionem Paschalem accedere non verentur, ut Judas. *Fur erat, & loculos habens, &c.*

I. Tales sunt imprimis usurarii. Rei porro sunt usurarum quicumque ex mutuo aliquid ultra fortem exigunt aut percipiunt, sive pecuniam sive quidvis aliud. Usura omnis, & erga omnes, sive divites, sive pauperes prohibita divina lege. Quicumque ergo dant mutuum ad certum tempus, promissum solvendi usuras sub privata syngrapha exigentes, sicut accipientes quovis nomine, etiam commercii, usurarii sunt. *Quicumque ratione solius periculi quod*

S. Petrus Chrysol. Proverb. 3. Ecclii.

S. August.

Apoc. 7.

S. August. Tract. 51. in Joan.

2. Reg. 15. 11.

ex mutuo consequitur, aliquid ultra fortem exigunt, rei sunt usurae, si nullus alius titulus damni emergentis, aut lucri cessantis intercedat. Usura est rem aliquam ob dilatam solutionem carius vendere iusto pretio: vel minoris emere ob anticipatam solutionem. . . . Tutores & curatores ex pecuniis pupillorum mutuo datis exigere aut percipere non possunt aliquid ultra fortem, eo solum nomine quod pupillorum sunt; & quod pupillorum interest, relaxare atque compensare tutores ipsi secundum leges teneantur, nisi huiusmodi pecunias in illorum utilitatem collocauerint. Contra istas, aliaque species usurarum, prout opus fuerit ad animarum salutem, Sermonem habeat Concionator, in civitatibus & locis populosis, ubi commercium viget, & huiusmodi corruptelae & malae artes dominantur. *Improbum sanctoris inventum qui latrocinium & parricidium nominaverit, non procul a vero aberraverit. Quid enim refert an clanculum per se quis praedoni nomine aliena habeas, & praetereuntis caede te eorum quae habeat Dominum constituas, an sanctoris necessitate acquiras ea quae ad te non pertinent? Omnia vocabulum, sumus si nomen latrocinii, (inquit S. Gregorius Nyssenus) Nihil interest inter sumus, & sanus, nihil inter mortem distat & sortem, (ait S. Ambrosius.) Multiplicatur quidem facultas injuris & tristibus incrementis, sed mentis substantia contabescit: quomodo sanus pecunia, sumus est anima, (ait S. Leo.)*

Inanes certe Usurarium excusationes, qui mutuum cum honesta, ut vocant, ad fortem accessione, inter homines divites & negotiatores exerceri solentur, Republicae commodum, proximo utile esse aiunt, iis qui mutuum accipiunt, dari opportunitatem rem suam familiarem amplificandi. Negotiatoribus administrum praebere ad continuandum augendumque commercium, quo Regna & Respublicae maxime efflorescunt. Inanis, inquam, illa excusatio est. Non enim ad utilitates nostras, commodaque temporalia Lex Dei infectenda est, sed securum illam iudicandum an iustum sit, quod nobis utile commodumque videatur. Prohibet Deus ex mutuo amplius accipere quam datum sit, Usuram & superabundantiam accipere: jubet Christus ut mutuum gratis detur, Mutuum date nihil inde sperantes; nullam pauperum ac divitum exceptionem facit, nullam mutui caritatis, & mutui negotiationis distinctionem. Silet, Deo iubente, cupiditas, Quid revolvois? Deus praecipit. Ad exhibitionem obsequii prior est majestas divinae potestatis: prior est auctoritas imperantis, quam utilitas servientis. Facilitate augendoque commercio quaerantur ac praebentur adminicula, sed non per malas artes, per cupiditatem, fraudes, mendacia, usuras, quae negotiationem polluant, negotiatores Deo excolos faciunt. Accedit, quod usura Republicae etiam perniciosa est, cum aequalitatem dati & accepti non servet, violetoque iustitiam; cum necesse sit creditores crescere, debitores minui; omniumque facultates tractu temporis a saeneratoribus exhauriuntur. Usura creditoris & debitori exitialis est. Nam debitor quidem inopia atteritur: creditor autem augetur divitiis, & peccatorum accumulatur sibi multitudinem. Proinde ab initio olim Judaeis crossioribus & viduorum hoc praecipit Deus dedit: Non saeneratoribus fratri ad usuram pecuniam, nec fruges nec quamlibet aliam rem. Qua igitur excusatione digni erunt, qui Judaeis sunt inhumaniores, & post gratiam & tantam a Domino misericordiam, inveniantur iis, qui sub Lege fuerunt, inferiores, immo peiores? Mare saenerator est, omnium patrimonia tanquam fluctus aborbet, & ipse nescit expleri. Mari tamen plerumque utuntur ad questum; saenerator nemo utitur nisi ad dispendium: Illic multorum commodum est, hic universorum naufragium.

Nec vero promissiones obligatorias ad solvendum lucrum supra capitale, mutuumque usurarium, & saeneratorum contractus excusat consuetudo; quod nempse ita fiat in aliquibus civitatibus, provinciis, regionibus. Nulla enim consuetudo divinae legi derogare, aut eius transgressores excusare potest. Christus Jesus, quem audire debemus, & sequi ut legislatorem, magistrum, redemptorem ac Dominum nostrum, non dixit, Ego sum consuetudo, sed, ego sum via, veritas, & vita. Non ex hominum opinionibus, non ex moribus & consuetudinibus factum, sed ex Dei verbo iudicabimur. sermo quem locutus sum, ille iudicabit eum in novissimo die. Adversus legem Dei nulla consuetudo praescribere potest. De civitatibus igitur & provinciis, in quibus consuetudo contractibus usuraria pravitate infectis, mutuoque saeneratorio, & schedulis acque promissionibus obligatoriis, quibus aliquid ultra fortem exigitur, auctoritatem dedit, iure merito dici potest:

„ Vidi iniquitatem & contradictionem in civitate; Psalm. 54
 „ Die ac nocte circumdabit eam super muros eius;
 „ iniquitas, & labor in medio ejus, & iniustitia;
 „ Et non defecit de plateis ejus usura & dolus.
 „ Ad quem loquitur S. Augustinus: Usura & dolus,
 „ inquit, non absconduntur saltem, quia mala sunt,
 „ sed publice saeviunt. Etenim qui in domo aliquid
 „ mali facit, vel de malo suo erubescit. In plateis
 „ ejus usura & dolus. Foenus & professionem ha-
 „ bet, foenus & ars vocatur; corpus dicitur, cor-
 „ pus quasi necessarium civitati, & de professione
 „ sua vestigal impendit; usque adeo in plateis est,
 „ quod saltem abscondendum erat. Cum gemitibus
 „ & lacrymis exclamare cogimur: Consenserunt jura
 „ peccatis, & cepit licitum esse, quod publicum
 „ est. Vide Theolog. Dogmat. & Moral. Lib. 3.
 „ Tract. De Peccatis Cap. vii. ubi de Usura fuisse
 „ dixerit, & uberrimum contra hoc immane vitium
 „ dicendi argumentum Concionatoribus subministra-
 „ tur.

„ II. Fur erat, & loculos habens, ea quae mitte-
 „ bantur portabat. Furti rei sunt mercatores, qui
 „ rem pluris iusto pretio vendunt, aut minoris iusto
 „ emunt, Emptiones & venditiones circa dimidium
 „ iusti pretii, manifeste fraudulenter sunt & injustae.
 „ Furti rei sunt, qui vendunt rem aliquam, vel in
 „ substantia, vel in quantitate seu mensura, vel in
 „ qualitate notabiliter deficientem. Ne quis supergre-
 „ diatur, neque circumveniat in negotio fratrem suum,
 „ quoniam vindex est Dominus. Leses quidem huma-
 „ nae ad restitutionem non cogunt, nisi emptor sit de-
 „ ceptus ultra dimidium iusti pretii quantitate: sed
 „ lex divina nihil impunitum relinquit, quod sit ju-
 „ stitiae contrarium. Unde si in emptione & venditio-
 „ ne non sit aequalitas iustitiae observata, tenetur ille
 „ qui iusto plus vendidit, vel iusto minus emit, com-
 „ pensare dampnum ei qui passus est, secundum legem
 „ naturalem & Evangelicam: Omnia quaecumque volu-
 „ tis ut faciant vobis homines, & vos facite illis.
 „ Vide Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Moral. Tract. de
 „ Peccatis, Cap. 6. Art. 5. Regulae 1. 4. 9. Periculo-
 „ sa Christianis negotiatio, si cupiditati obsequantur,
 „ malorum omnium radici, si cupidi in medio compagini
 „ lapidum palus figitur: sic & inter medium venditio-
 „ nis & emptionis angustabitur peccatum. Hinc Deus
 „ Tyrionum peccata maxima ex parte prodidisse ex
 „ negotiatione significat. In multitudine negotiationis tuae
 „ repleta sunt interiora tua iniquitate, & peccasti, &
 „ eiecit te. Et rursum: Iniquitate negotiationis tuae
 „ solvisti sanctificationem tuam. S. Augustinus explicans
 „ hunc Versum Psalmi LXX, Quoniam non cognovi li-
 „ teraturam, sive (ut ipse legit) negotiationes, introi-
 „ bo in potentias Domini. Audiant, inquit, nego-
 „ tiatores, & mutent vitam. Fraudes tamen, men-
 „ dacia, perjuria, vitia non sunt negotiationis, quae
 „ per se bona est, sed negotiatorum, & fructus cupi-
 „ ditatis, Unde Sanctus Leo ait: Qualitas lucri
 „ negotiantem aut excusat, aut arguit: quia est
 „ honestus questus & turpis. Verumtamen Peni-
 „ tenti utilius est dispendia pati, quam periculis ne-
 „ gotiationis obstringi: quia difficile est inter emen-
 „ tis vendentisque commercium non intervenire pec-
 „ catum.

„ III. Fur erat, & loculos habens, ea quae mitte-
 „ bantur, portabat. Furti & rapinae rei sunt, qui
 „ creditores suos fraudant; qui debita non solvunt,
 „ cum possint; qui prodigalitate, luxu, comestationi-
 „ bus, ludis, facultates suas decoquunt, ex quibus
 „ dispungere possent aes alienum, quo sunt obstricti;
 „ qui denique gravia in dies debita contrahunt, cum
 „ sciant se non esse solvendo. Mutuabitur peccator,
 „ & non solvet. Rem alienam invito Domino regi-
 „ nere, nemo furtum esse negaverit. Bona porro
 „ creditorum huiusmodi homines retinent ipsi invi-
 „ tis. Contra illos S. Ambrosius: „ Quam de-
 „ forme est, inquit, ut pro beneficio ei qui te adju-
 „ vit, rependas molestiam! Debere, verendum
 „ est: non reddere, inpersequendum. Postulabis di-
 „ lationem, cum ceperis conveniri in tempore praer-
 „ scriptae solutionis, pro pecunia afferes tedia;
 „ cauteris de tempore, excusationes strues; &
 „ cum totum promiseris, ne in universum fraudare
 „ videaris, vix dimidium restitues. De amico
 „ inimicum facies, pro honore referes contumeliam,
 „ pro benedictione maledictum. Quam haec opinio-
 „ nem laedant, considera: quod a viro bono di-
 „ screpent, recognosce. . . . Reddite ergo omnibus
 „ debita. Nemini debeatis, nisi ut invicem dili-
 „ gatis.

„ IV. Nemo qui rem alienam acceperit aut re-
 „ tinet invito Domino; nemo furti supradictis, alijve
 „ modis reus; nemo qui grave dampnum alteri intulit,
 „ absolvendus est, & ad sacram Mensam admit-
 „ tendus, nisi restituerit quod iniuste accepit ac reti-
 „ net;

net; si tamen restituere potest. Nam sine restitu-
 „ tione nulla huiusmodi hominibus spes salutis esse po-
 „ test. Si dixerit impio, inquit Deus, Morie morie-
 „ ris, & egerit poenitentiam a peccato suo, feceritque
 „ iudicium & iustitiam, & pignus restituerit ille im-
 „ pius, rapinamque reddiderit, in mandatis vitae am-
 „ bulaverit, nec fecerit quidquam iniustum: vita vi-
 „ vos, & non morietur. A restitutione incipientem
 „ vitam novam, vel veram conversionem, confirmat
 „ sacrum hoc Sapientis oraculum: Initium viae bonae,
 „ facere iustitiam, reddendo scilicet unicuique quod
 „ suum est. Hinc incipientium exemplo suo docuit
 „ Zachaeus; Et si quid aliquid defraudaveris, reddo
 „ quadruplum. Nulla praeter impotentiam sive sum-
 „ mam egestatem, iis qui res alienas quolibet modo
 „ furripuerunt, aut invidis Dominis retinent, suffraga-
 „ tor excusatio, quo minus restituant absque mora.
 „ Pestimum hominum genus commemoras, cui poe-
 „ nitentiae medicina omnino non prodest. Si enim
 „ res aliena, propter quam peccatum est, cum reddi
 „ possit, non redditur, non agitur poenitentia, sed
 „ fingitur. Si autem veraciter agitur, non remitte-
 „ tur peccatum, nisi restituatur ablatum. Sed si
 „ restitueris, inquit, a meo statu excidam, ad ex-
 „ tremam egestatem redigar, filii mei mendicare co-
 „ gentur. Ad hunc statum per iniustitiam, rapinam,
 „ furtum, fraudes ascendisti, iustitia postulat ut desen-
 „ das. Si ad egestatem restituendo redigaris, hac praer-
 „ ga dignus es: toleranda est patienter & amplecten-
 „ da, ut salves animam tuam, qua nihil tibi pretio-
 „ sius esse debet; ut Deum tibi reddas propitium;
 „ ut aeternam damnationem vitas. Si filii tui probi sine
 „ & iusti, Deus illis providebit. Non vidi iustum de-
 „ velitum, nec semen ejus quarens panem. Ex rebus
 „ alienis providere illis salva iustitia non potes. Id si
 „ feceris, tibi, illisque aeternam damnationem arceffis.
 „ Velles-ne ut alii bona tua rapere ad providendum
 „ filiis tuis? Quod igitur non vis tibi fieri, alteri ne
 „ feceris. Primum legis naturae principium est in E-
 „ vangelio renovatum. Labora ut victum compares;
 „ laborare, & labori assuecere, ab alieno abstinere,
 „ verbo & exemplo filios doce. „ Qui furabatur,
 „ iam non furetur; magis autem laboret, operando
 „ manibus suis quod bonum est, ut habeat unde
 „ tribuat necessitatem patienti. Satisfaciam, (in-
 „ quis) elemosynas largiendo pauperibus, sacra an-
 „ tiqueraria in Monasteriis fundando. Prius restitue,
 „ deinde elemosynas erogabis. Ex propriis, non ex
 „ alienis & male partis facienda elemosyna. „ Honora
 „ Dominum de tua substantia (inquit Sapiens) Do-
 „ mit in quorum non probat Altissimus, nec respi-
 „ cit in oblationes iniquorum: nec in multitudi-
 „ ne sacrificiorum eorum propitiabitur peccatis. Qui
 „ offert sacrificium ex substantia pauperum, quasi
 „ qui victimam filium in conspectu patris sui. Vide
 „ Lib. 4. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 3. Art. 11.
 „ Regula 32. De furti lege, Cap. 9. ejusdem Libri,
 „ Art. 2. & 3. De restitutione, Art. 6.

Qui rem alienam se non habere, per Dei gratiam
 „ agnoscente, nec dampnum grave proximo unquam
 „ intulisse, ante Pascha examinent num a cupiditate
 „ & avaritia, quae radix omnium malorum est, liberi
 „ sint. Haec usurarium, fraudum, omnis generis furto-
 „ rum origo. Haec miserum Judam ad furtum pecu-
 „ niae, Christi & Apostolorum usibus destinatae, ad
 „ sacraeque Communionem, ad venditionem Magistri
 „ Dominique sui impulit. „ Amori pecuniae vilis est
 „ omnis affectio, & anima lucri cupida etiam pro
 „ exiguo perire non metuit: nullumque est in illo
 „ corde iustitiae vestigium, ubi avaritia sibi fixit
 „ habitaculum. Igitur sint mores sine avaritia, con-
 „ tenti praesentibus. Ipse enim (Deus) dixit, Non
 „ te deseram, neque derelinquam.

FER. VI. IN PARASCEVE.

Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exem-
 „ plum, ut sequamini vestigia ejus. Qui peccatum
 „ non fecit: qui cum malediceretur, non maledice-
 „ bat: cum pateretur, non comminabatur: iradebat
 „ autem iudicanti se iniuste: qui peccata nostra ipse
 „ pertulit in corpore suo super lignum, ut peccatis mor-
 „ tui, iustitia vivamus: cuius livore sanati estis.
 „ 1. Petri II. 21. 22. 23. 24.

lignum. Pro quibus passus? Pro creaturis suis, pro
 „ servis, pro iniustis, pro peccatoribus, pro ingratis:
 „ Pro nobis. Propter quid, quod ab eum passus? Ut
 „ nos redimeret, ut nos sanaret, ut nos a morte pec-
 „ cati liberatos ad vitam iustitiae revocaret. Ut pecca-
 „ tis mortui, iustitia vivamus: cuius livore sanati
 „ estis.

Deus & homo Christus vere passus: non tamen
 „ passus Deitas. (Lib. 1. Quasi. 1. Art. 5. s. r.) A-
 „ cerbitas passionis Christi. Interior animi dolor in
 „ Christo gravissimus. Corporis dolores in Christo
 „ patiente acerbissimi (Ibid. s. 2.)
 „ Mortis genus, quam pro nobis Christus passus est,
 „ fini, quem sibi proposuerat, convenientissimum fuit.
 „ (s. 3.) Figuris & oraculis Scripturarum mors Chri-
 „ sti, genitricis mortis, adumbrata & praedicta sunt.
 „ Figurae, Abel, Isaac, Agnus paschalis, Serpens a-
 „ gnus, Hircus emissarius, Vacca rufa. . . . Prophetarum
 „ vaticinia de morte Christi in Cruce (Ibidem). . . .
 „ Christi passio & mors voluntariae fuerunt & liberae,
 „ quamvis praeepto Patris passus & mortuus sit, Pa-
 „ tremque metu mortis imminentes oraverit ut ab eo
 „ transiret Calix iste. Christus affectus nostros liberri-
 „ me suscepit. . . . Quas ob causas? Discrimen inter
 „ affectus Christi & nostros. (s. quinto ejusdem Ar-
 „ ticuli.)

Immensa ex passione & morte Christi beneficia in
 „ nos redundarunt. 1. Liberatio a peccato. 2. Libera-
 „ tio a diaboli tyrannide. 3. Solutio poenae pecca-
 „ tis nostris debitae, divinaeque iustitiae placatio. 4.
 „ Coeli reformatio. (s. sexto ejusdem Articuli.)
 „ Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exem-
 „ plum, ut sequamini vestigia ejus. Christus in passio-
 „ ne sua omnium virtutum exempla nobis dedit. Chri-
 „ sti patientis & morientis caritas. . . . Pietatis erga pa-
 „ rentis exemplum dedit Christus moriens. . . . Christi
 „ patientis & morientis humilitas & obedientia. . . .
 „ Christi patientis & morientis mansuetudo. Christi
 „ patientis & morientis patientia. (s. septimo ejusdem
 „ Articuli.)

Vidimus Jesum, propter passionem mortis & gloriae
 „ coronatum. Christi Jesu claritas & gloria in
 „ passione & cruce promicnas, & per passionem cru-
 „ cemque parta. (s. octavo ejusdem Articuli.) In
 „ passione & Cruce se Deum verum demonstravit. . . .
 „ Per passionem & crucem victor diaboli & mortis ex-
 „ citit. (Ibid.) Crux Christi, Altare Sacrificii. . . . In
 „ Cruce Ecclesia cum suo Capite Deo immolatur.
 „ (Ibid. n. 3.) Crux Christi, tribunal iudicantis.
 „ (Ibid. num. 4.) Crux Christi, cathedra docentis.
 „ (Ibid. n. 5.) Crux Christi, thalamus Sponsi. (Ibid.
 „ n. 6.) Crux Christi, thronus regnantis (Ibid. n. 7.)
 „ Christus pro peccatoribus passus est, & ab iis
 „ quotidie patitur, qui ipsum rursus in semetipsis
 „ crucifigunt, ut ait Apostolus: Rursum crucifigentes
 „ sibi metipsos Filium Dei, & ostentui habentes. In Re-
 „ publica Judaeorum, cum inventum fuerat hominis
 „ occisi cadaver, & ignorabatur caedis reus, Seniores
 „ vicinioris civitatis veniebant ad interfectum, lava-
 „ bantque manus suas super vitulam piacularem in val-
 „ le percussam, dicentes: Manus nostra non effuderunt
 „ sanguinem hunc, nec oculi viderunt. Propitius esto
 „ populo tuo Israel, quem redemisti Domine, & ne
 „ reputes sanguinem innocentem in medio populi tui Is-
 „ rael, En hominis Dei Jesu Christi crucifixi, corpus
 „ mortuum & exlangue. Caedis ejus reum se negat
 „ Pilatus, manus suas lavans coram populo: Innocens
 „ ego sum (inquit) a sanguine iusti huius. Reos se
 „ negant Judaei. Non licet nobis (inquit) interfice-
 „ re quemquam. Accedite, Christiani, accedite: an
 „ lavare audebitis manus vestras, & dicere, Manus
 „ nostra non effuderunt sanguinem hunc? Peccatum
 „ vestrum confitemini ut in hoc generalis Expiationis
 „ Fessio vobis per ipsum, quem effudistis, Christi san-
 „ guinem remittatur. Sanctum & iustum negastis: Au-
 „ ctorem vitae interfecistis. . . . Poenitentiam igitur &
 „ convertimini, ut deleantur peccata vestra.

DOMINICA PASCHAE,

Jesum quaeritis Nazarenum crucifixum: sur-
 „ rexit, non est hic. Marci xvij. 6.

Deus noster Deus salvos facienti, & Domini Do-
 „ mini exitus mortis, (ait Rex Propheta.) Chri-
 „ stus igitur sub imperio mortis manere non poterat,
 „ sed resurgere debebat secundum Scripturas, ut idem
 „ Propheta Spiritu Dei afflatus praedixit, Pal. 3. 6. Ego
 „ dormivi, & soporatus sum, & exurrexi, quia Do-
 „ minus suscepit me. Pal. 15. 9. Propter hoc letatum
 „ est cor meum, & exultavit lingua mea: insuper
 „ & caro mea requiescet in spe. Quoniam non develin-
 „ quer animam meam in inferno, nec dabis Sanctum
 „ tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias
 „ tuas.

S. Gregor.
 Nyssen. Hom.
 4. in Ecclesiast.
 S. Ambros.
 Lib. de Tobia.
 C. 10. & toto
 passim libro
 leg. ad S. Leo.
 Ser. 6. de
 Jejunio deci-
 mi mensis.

Ezechiel. 33.
 Luc. 6.

Fetull. Lib.
 de Penit.
 P. 4.

S. Chryso.
 Hom. 4. in
 Genet.

Deuterom. 23.

S. Ambros.
 Lib. de To-
 bia, Cap. 5.

Joan. 12. 43.

Psalm. 54
 S. August.
 Enarrat. in
 Psalm. 54.

S. Cyprian.
 Ep. 1.

1. Theol. 4. 6.

S. Thomam
 secunda se-
 cunda.

Matth. 7.

Eccl. 27.

Ezechiel. 23.

Prov. 3.

Eccl. 34.

S. Leo Episc.
 2. alias 92.
 ad Rusticum,
 Inquisit. 11.

Psalm. 36.

S. Ambros.
 Lib. de Tobia
 cap. 11.

Rom. 12.

Psalm. 67. 21.

Act. 3. 14.
 15. 9.

S. Ambros. Lib. 2. in Lucam. Psal. 48. 12. Psal. 140. 10. Osee. 13. 14.

vite, adimplebis me lætitiâ cum vultu tuo; delectationes in dextera tua usque in finem. Ideo in monumento alieno, eoque novo sepultus est Jesus, quia brevi resurrecturus erat. Etenim tumulus his paratur, qui sub lege sunt mortis. Victor mortis in tumulo suum non habet. Quia enim communio tumulo & Deo? Unus ille inter mortuos liber, quorum sepulchra domus illorum in æternum, in tumulo fuit ad modum transeuntis: Singulariter sum ego donec transeat, utpote mortem ipsam in sede sua expugnaturus, secundum illud Osee Prophetæ oraculum: Ero mors tua, o mors, morsus tuus ero, inferne. Hic fidei nostræ fundamentalis Articulus hodierna die vobis explicandus: Tertia die resurrexit a mortuis. Resurrexit propria virtute. Resurrexit primus omnium, Resurrexit tertia die, prout ipse prædixerat. Resurrexit circa dulciculum, illucescente jam die. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 6. §. 2.)

Hoc in Mysterio tria consideranda sunt, 1. Resurrectionis Christi necessitas. 2. Resurrectionis Christi gloria. 3. Resurrectionis Christi fructus & utilitates eximie.

1. Christum surgere oportuit, ad divinæ justitiæ commendationem. 2. Christum resurgere necesse erat, ad fidei nostræ confirmationem. 3. Christum resurgere necesse erat ad sustentationem spei nostræ. 4. Christi resurrectione necessaria erat ad institutionem nostram. 5. Necessaria erat ad salutis nostræ consummationem. (Ibid. §. 3.)

II. Resurrexit idem Christi corpus verum. Resurrexit Christi corpus integrum. Resurrexit gloriosum. Christus post Resurrectionem vix agnoscitur ex carne potest. Quo sensu Christus post Resurrectionem totus Deus? Resurrexit, nova Christi Jesu nativitas, æternæ generationi maxime affinis. (Ibid. §. 4.)

III. Resurrectionis Christi fructus & utilitates eximie. Primus resurrectionis Christi fructus, resurrectio corporum. Resurrectionis Christi fructus alter, animarum nostrarum resurrectio. (Ibid. §. 5. quinto.) Deus qui suscitavit Jesum a mortuis, vivificabit & mortalia corpora nostra, propter inhabitantem Spiritum ejus in nobis. Corpus nostrum etiam idem, integrum, gloriosumque resurget, post tres dies mysticos. Vivificabit nos post duos dies, in die tertia suscitabit nos, & vivemus in conspectu ejus. Prima dies est passionis, qua hic in mundo tribulationes varias sustinere nos oportet, gloriamque bonis operibus & patientia promereri, sicut Christus meruit gloriam sui corporis, nominique sui exaltationem patiēdo & moriendo. Dies secunda, est dies mortis, qua in sepulchro quiescendum est usque ad finem sæculi. Tertia dies est resurrectionis generalis, qua summo mane a somno mortis excitabimur. Pharaonis pincerna in carcere detentus, vidit per somnium tres propagines vitis crescere paulatim in gemmas, & post flores uvas maturefcere, seque uvas exprimere in calicem, & trahere poculum Regi. Quod visum fastum omnia sunt libertatis ipsius pincernæ, interprete Joseph, Tres propagines, inquit, tres adhuc dies sunt; post quos recedat Pharaon ministerii tui, & restituet te in gradum pristinum. Quamvis in corpore mortis hujus peregrinamur a Domino, velut in carcere sumus. Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo. Et post educationem animæ, corpus in sepulchro velut carcere tabescit; verum tertia die recordabitur Christus Rex gloriæ ministerii nostri, si tamen fideles servi fuerimus, & restituet nos in gradum pristinum; in Aulam suam nos admittet redivosos & gloriosos, non ut ipsi calicem porrigamus, sed ut ipse participes nos faciat præclari calicis, inebriantis ab ubertate domus Dei; & torrentis voluptatis nos potet; & ad mensam suam sedentibus det ut vinum novum cum illo bibamus in Regno Patris sui.

Verum ad vitam & gloriam æternam non resurgent, sed ad mortem secundam, & in opprobrium sempiternum, illi qui ante finem vite hujus non resurrexerint a peccato, quod est mors animæ. Hæc resurrectio effectus est Resurrectionis Christi, qui Traditus est propter peccata nostra, & resurrexit propter justificationem nostram. Spirituales porro resurrectionis lex signis fit manifesta. (Lib. 1. Quæst. 2. Art. 6. §. 6.)

Rom. 8. 11.

Osee. 6. 3.

Genesi. 1. 42.

Psal. 141. 8.

Psal. 22. 5.

Psal. 35. 9.

Match. 26. 29.

Rom. 7.

DOMINICA IN ALBIS

Post dies octo, iterum erant Discipuli ejus intus & Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis, & stetit in medio, & dixit: Pax vobis. Deinde dixit Thomæ: Infer digitum tuum hic, & vide manus meas, & asser manum tuam, & mitte in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis, Joan. xx. 26. 27.

Christus Jesus Princeps pacis, qui nasci voluit toto orbe in pace composito; quo nascente Angeli cecinerunt, in terra pax hominibus bonæ voluntatis, qui Discipulis suis pacem moriturus velut supremis testamenti tabulis munus hereditarium reliquit; Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis; post Resurrectionem suam in medio illorum se sistens, pacem illis ter adprecatur & largitur: Pax vobis. Ipsi simul confert Spiritum Sanctum & potestatem remittendi peccata: Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittentur eis; Quia vera pax in statu peccati haberi non potest. Illis denique vulnera sua ostendit, ac Thomæ palpanda præbet: Vide manus meas, & asser manum tuam, & mitte in latus meum. Quia vera pax, quam mundus dare non potest, fructus est passionis & vulnerum Christi, qui sanguinis sui pretio nobis illam comparavit.

I. Pax fructus Spiritus Sancti. Peccatores vera pace frui non possunt. Veræ pacis amator, inimicorum ejus amator est. Pacem habet, qui pacem amat. Pax cum Deo, cum nobismetipsis, cum proximis. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Confirmationis, Cap. 3. Art. 3. n. 3.) Pax individua justitiæ comes. Psal. 71. Orietur in diebus ejus justitia & abundantia pacis. Psal. 84. Justitia & pax osculate sunt. Psal. 33. Erit opus justitiæ pax. Igitur fac justitiam, & habebis pacem, Si enim non amaveris justitiam, pacem non habebis, Dux amicæ sunt, ut forte unam vis, & alteram non facis, Nemo est enim qui non vult pacem, sed non omnes volunt operari justitiam, Interroga homines, Vis pacem? Uno ore tibi respondet totum genus humanum, Opto, cupio, volo, amo. Ama & justitiam, quia dux amicæ sunt justitiæ & pax, ipsæ se osculantur. Si amicam pacis non amaveris, non te amabit ipsa pax, nec veniet ad te. Quid enim magnum est desiderare pacem? Quamvis malus desiderat pacem. Bona enim res est pax, Sed fac justitiam, quia justitiæ & pax se osculantur, non litigant. Tu quare litigas cum justitiâ? Ecce justitiâ dicit tibi, Ne fureris, & non audis. Ne adulteres, non vis audire. Non facias alteri, quod tu pati non vis; non dicas alteri, quod & tibi dici non vis. Inimicus es amicæ meæ; dicit tibi pax, quid me queris? Amicæ sum justitiæ, quemcumque invenero inimicum amicæ meæ, non ad illum accedo. Vis ergo venire ad pacem? Fac justitiam. Declina a malo, & fac bonum, (hoc est amare justitiam; & cum jam declinaveris a malo, & ceperis bonum, Inquire pacem, & persequere eam, Jam enim non dicit illam quæres; quia & ipsa occurrit tibi, ut osculetur justitiâ. Sine caritate nulla pax est. Caritas autem diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis. Ideo pacem Spiritu sancto Discipulis suis Christus imperatur: Pax vobis. Accipite Spiritum Sanctum.

Peccatorum falsa pax. Male conscientie poena. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 3. num. 6.) Vita beata non est absque pace. Vitam porro beatam efficiunt tranquillitas conscientie, & securitas innocentie. Id a Spiritu Sancto per os Salomonis loquente discimus: Secura mens quasi iuge convivium, Hanc pacem Philippensibus optat Apostolus; Pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum, custodiat corda vestra & intelligentias vestras in Christo Jesu. Pax Dei, non pax læculi; pax corda custodiens, non corrumpens; pax Christi, quæ omnes animi motus & cupiditates, non modo rationi, sed legi Dei & gratiæ subjicit, de qua idem Apostolus: Pax Christi exultet in cordibus vestris. De qua S. Ambrosius: Jacob, inquit, petiturus a fratre concordiam, dormivit in castris. Perfecta virtus habet quietis tranquillitatem & stabilitatem; ideo Dominus donum ejus perfectioribus reservavit, dicens: Pacem meam relinquo vobis, pacem meam do vobis. Perfectiorum est enim non facile mundanis moveri, non turbari metu, non exagitari suspitione, non terrore concuti, non dolore vexari: sed quasi in litore invissimo adversum insurgentes fluctus secularium procellarum mentem immobilem fide statione placidare. Hoc firmamentum Christianis mentibus Christus in-

Joan. 14. 17.

S. Ambros. Lib. de Noe & Arca, c. 11.

Prov. 23. 34.

Joan. 12.

S. August. Enarrat. in Psal. 84.

Psal. 33. 15.

S. August. in Psal. 127.

Rom. 5.

S. Ambros. Lib. 2. de Offic. Ministri, c. 1.

Prov. 15. 18. Philipp. 4.

Coloss. 3. 2.

Joan. 14. 27.

Coloss. 2. 13.

Pars II. Dominica In Albis.

Joan. 14. 17.

S. Ambros. Lib. de Noe & Arca, c. 11.

Prov. 23. 34.

Joan. 12.

S. August. in Psal. 127.

Rom. 5.

Gen. 34. 30.

Gen. 31. 2. & 5.

Rupertus Lib. 8. in Gen. c. 12.

Coloss. 2. 13.

vexit, pacem internam invocans animis probatorum; ut non turbetur cor nostrum; neque exagietur animus. . . . Fructus itaque pacis est non perturbari in pectore. Pacem meam do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Denique vita justis quæta est, injustus autem inquietus & perturbatus plenus est. Itaque amplius suis suspitionibus affigitur impius, quam alienis plerique verberibus; majoreque vibice vulnere in ejus animo sunt, quam in eorum corpore qui ab aliis verberantur. Grande est aliquem intra se tranquillum esse & sibi convenire. Fortis pax aut Imperatoris sollicita providentia, aut manu militum quaeritur, aut bellorum prospero cedit eventu, aut interfectione aliqua barbarorum, si in se hostili motu sua arma convolvant. In ea pace nulla nostra virtus, sed eventus est. Certe gloria pacis illius ad Imperatorem refertur: istius pacis fructus in nobis est, quæ est in mentibus singulorum, quæ tenetur affectibus. Istius pacis major est fructus, quo spiritalis nequitia tentamenta, quam quo arma hostilia repelluntur. Ista pax sublimior, quæ corporalium passionum excludit illecebras, perturbationsque mitigat, quam ea quæ barbaricos sedat incurfus. Plus est enim clauso intra te hosti restare, quam remoto.

Discipulis suis pacem adprecatus est Christus, cum intus essent. Pacem non habemus, nisi intus in anima nostra stet Christus, illicque nos colligamus, non extra divagemur. Columba pacis præco ramum virentis olivæ ad Noe adfert in Arcam. Si pacem habere vis, intra & tu in Arcam, hoc est, In te ipsum intra, in tuam mentem, in tuæ anime principale; ibi salus est, ibi gubernaculum, foris diluivium, foris periculum.

Peccator pacem habere non potest, nisi poenitentiam egerit, ac remissionem peccatorum obtinuerit. Merito esse dicitur Sicut dormiens in medio mari, & quasi sopitus gubernator amisso clavo. Nam sicut dormiens inter procellas propior est periculo quam vigilans, ita qui plagas conscientie non sentit, magis periculatur, quam qui illis cruciatur. Peccatoris ita sopiti, nec ullos conscientie stimulos sentientes, figura erat Jonas. Facta est tempestas magna in mari, & navis periclitabatur conteri. . . . Jonas dormiebat sopore gravi. Peccator fugit a facie Dei sicut Jonas, sed fugit in Tharsis, id est, totum se mundanis gaudiis ac delectationibus immergit. Tharsis enim, S. Hieronymo interprete, idem est ac Conventatio gaudii. Dormit sopore gravi, peccatorum fumo crassique vaporibus, sensuum spiritualium hominis interioris intercludentibus officia, De illius salute actum est, nisi gubernator navis, id est, divina gratia accedat, & secure adeo ac periculose quietentem a somno excitet. Et accessit ad eum gubernator, & dixit ei: Quid tu sopore deprimeris? Surge, invoca Deum tuum, Necessè est ut gratiæ conscientia libertas ad sortem super peccata mittendam, ut cognoscatur propter quæ potissimum orta sit tempestas divinæ ultionis peccatorum imminentes. Et dixit vir ad collegam suum: Venite, & mittamus sortes, & sciamus quare hoc malum sit nobis, Et miserunt sortes, & cecidit sors super Jonam, & dixerunt ad eum: Quod est opus tuum? Denique peccatum in mare projiciendum, & aquis amarum poenitentia submergendum est, ut sedetur tempestas. Et tulervnt Jonam, & miserunt in mare, & stetit mare a fervere suo.

In adversis rebus tranquillii esse non possumus, nisi mundam & propriam conscientiam habeamus, Jacob post cladem Sichemitis a filiis suis illatam, dixit illis: Turbastis me, & odiosum fecistis me Chananæis & Pherezæis habitatoribus terræ hujus. Non pauci sumus: illi congregati percussent me, & delebor ego & domus mea. Sed contra hos terrores una illi videtur sacra anchora, suorum conscientia. Quamobrem hanc emundari jubet ac purgari, ut ad illam confugiant. Abjicite Deos alienos qui in medio vestri sunt, & mundantini ac mutate vestimenta vestra. Surgite & ascendamus in Bethel, ut faciamus ibi altare Deo, qui exaudivit me in die tribulationis meæ. Quid subinde? Jacob timere desinit, timeri incipit. Cumque profecti essent, terror Dei invast omnes per circuitum circuitales. Non sunt autem persequi recedentes. Unde tam subita mutatio? Ex conscientiarum expiatione. Sic ascenditur in Bethel, id est, in domum Dei.

II. Pacem vulneribus suis & sanguinis sui pretio nobis Christus Jesus comparavit, Delens quod adversus nos erat chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud Cruci: & expoliatis principibus & potestates, traduxit confidenter, palam triumphans illos in semetipso. Passionem perculit, vulnera suscepit, mortem subiit, ut nos Deo reconciliaret,

Pacificans per sanguinem crucis sive quæ in terris, sive quæ in cælis sunt. Et vos cum essetis Colossi. . . . Aliquando alienati, & inimici sensu in operibus malis: nunc autem reconciliavit in corpore carnis ejus per mortem, exhibere vos sanctos & immaculatos & irreprehensibiles coram ipso. . . . Vulnerum cicatrices in corpore redivivo & gloriose ferebat Christus Jesus, ut eas Patri ostendens, pro nobis interpellaret. . . . Vulnera suscepta pro nobis cælo inferre maluit, abolere noluit, ut Deo Patri nostræ prætia libertatis ostenderet. Quot vulnera, tot ora, misericordiam & pacem pro nobis postulantia. . . . Accessistis ad testamenti novi mediatorum Jesum, & sanguinis asperisionem melius loquentem quam Abel. Sanguis enim Abel vindictam adversus fratrem: sanguis Christi misericordiam pro iis qui ipsum effuderunt, postulat. Vulnera denique Christus ostendit Thomæ Apostolo, non solum pro ipso, ut dubitationis ejus & incredulitatis vulnus sanet, sed pro omnibus Christianis, ut adorandum vulnere intuitu pacem, quantum fieri potest, cum omnibus hominibus habeamus. Ex latere, ex corde Jesu Christi caritatem hauriamus, ut proximos nostros, etiam inimicos diligamus. Quantum in nobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes. Non sit pax simulata, sed vera, pax sine inimicitia. Ignoramus absque caritate pacem, sine pace communionem. . . . Si offers munus tuum ad altare, & recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te; dimitte ibi munus tuum, & vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum. . . . Si Munera nostra absque pace offerre non possumus; quanto magis & Christi corpus accipere? . . . Cum his ipsis qui oderunt pacem, sumus pacifici. Cupiditates resecemus, quæ discordiarum & litium sunt fomites. Alter alterius onera sustinentes in caritate Dei & patientia Christi, suspiramus ad cælestem Jerusalem, de qua dictum est a Propheta: . . . Qui posuit fines tuos pacem. Modo desideramus pacem, quam hic habemus in spe. . . . Adhuc enim in nobis ipsis qualis pax? Caro concupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus carnem. Ubi plena pax in uno homine? Quando erit plena in uno homine, tunc erit plena in omnibus civibus Jerusalem. Peccator erit plena pax? Quando corruptibile hoc induerit incorruptionem, & mortale hoc induerit immortalitatem: tunc plena pax, tunc firma pax; nihil litigat adversus animam in homine, non ipsa adversum se, ex quadam parte faucia; non carnis fragilitas, non indigentia corporis, non fames, non sitis, non frigus, non æstus, non lassitudo, non ulla inopia, non provocatio rixæ, non certe ipsa sollicita cautela & vitandi inimici & diligendi. Hæc omnia, Fratres mei, litigant adversum nos, nondum est plena & perfecta pax. Ibi perfecta pax, ubi perfecta jucunditas, ubi laus sine defectu, ubi amor sine scandalo, fructus sine timore, vita sine morte.

S. Ambros. Lib. 6. in Lucam.

Heb. 12. 24.

Rom. 20.

Matth. 5.

S. Hieron. Epist. 62.

Psal. 147.

S. August. in hunc Psalmum.

Galat. 5. 17.

1. Cor. 15. 13.

S. August. in Psal. 99.

DOMINICA II. POST PASCHA.

Ego sum Pastor bonus. Cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ. . . . & animam meam pono pro ovibus meis. Joan. x.

Pastorem illum se esse declarat Christus, de quo vaticinati sunt Propheta, venturum aliquando Pastorem, qui proprias suas oves, non alienas sit pasturus. Isaïæ 40. 10. 11. Ecce Dominus Deus in fortitudine veniet, & brachium ejus dominabitur: Ecce merces ejus cum eo, & opus illius coram illo. Sicut Pastor gregem suum pascet: In brachio suo congregabit agnos, & in sinu suo levabit, factas ipse portabit. Ezech. 34. 11. & seqq. Hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego ipse requiram oves meas, & visitabo eas; sicut visitat Pastor gregem suum, in die quando fuerit in medio ovium suarum dissipatarum, sic visitabo oves meas, & liberabo eas de omnibus locis, in quibus dispersæ fuerint in die nubis & caliginis; & educam eas de populis, & congregabo eas de terris, & inducam eas in terram suam, & pascam eas in montibus Israel, in rivis, & in cunctis sedibus terræ. In pascuis uberrimis pascam eas, & in montibus excelsum Israel erunt pascua earum. Ego pascam oves meas, & ego eas accubare faciam, dicit Dominus Deus. Salvabo gregem meum, & non erit ultra in rapinam. . . . Et suscitabo eis Pastorem unum, qui pascat eas, servum meum David; id est, Christum filium David. Jamdiu enim David obierat, cum hæc Ezechiel vaticinatus est. Christus igitur bonus ille Pastor, in quo omnes pastores optime dotes & characteres concurrunt. Nos oves ejus sumus;

equitabam, quasi disputabam. Totum quasi; quia cum evigilaverit, non invenit quod videbat. Quasi thesaurum inveneram, dicit mendicus. Si quasi non esset, mendicus non esset, sed quia quasi erat, mendicus est. Itaque modo qui ad læticias sæculares oculos aperit, & cor claudunt, transit quasi eorum, & venit verum ipsorum. Quasi ipsorum læticitas est lætuli, verum ipsorum pœna est. Nostrum autem quasi, tristitia est; gaudium non est quasi. Non enim ait Apostolus, Quasi gaudentes, semper autem tristes; aut, quasi tristes, & quasi gaudentes: sed ait. Quasi tristes, semper autem gaudentes. In hac vita labor, pressura, tribulatio, rematio, nihil aliud speres. Ubi gaudium? In spe futura. Tristitia vestra vertetur in gaudium. Oculi non vis habere nisi in presentia? Futura promissit qui resurrexit, pace in hac terra, & requiem in hac vita non promissit. Omnis homo requiem querit, bonam rem querit, sed non in regione sua illam querit, Non est pax in hac vita, in celo nobis promissum est quod in terra querimus: in futuro sæculo promissum est, quod in isto sæculo querimus, gaudium quod nullius admixtione tristitiæ perturbari unquam possit. Tristitia vestra vertetur in gaudium, & gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cum autem peperit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Scilicet, (ut ait Apostolus) Omnis creatura ingemiscit & parturit ulque adhuc. Non solum autem illa, sed & nos ipsi primitias Spiritus habentes, & ipsi intra nos gemimus, adoptivem filiorum Dei expectantes, redemptionem corporis nostri, Parturitur interum, donec Christus in nobis perfecte formetur. Parturitur hæc est divinæ gratiæ & libertatis nostræ. Vetus homo corrumpitur, novus homo renouatur de die in diem. Id sine magno dolore naturæ, cui vis inferenda est, fieri non potest. Hinc illud Propheta: Non movebor a generatione in generationem sine malo. Verum brevis est tristitia, gaudium æternum erit. Id quod in presenti est momentaneum & leve tribulationis nostræ supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis.

IN EADEM DOMINICA.

Mundus gaudebit, vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

Gaudium mundi breve, inane, æterno lustu exicipiendum. Gaudium hypocritæ adinstar puncti (ait S. Job) Domus eorum securæ sunt & patet, & non est virga Dei super illos. Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Gaudium spirituale in Deo & de Deo, verum, sincerum, perpetuum. Meliora sunt ubera tua vino; ait Sponsus cælestis. Vinum, carnis mundicie voluptates: ubera, spirituales consolationes & delicias significant. Eadem verba usurpant eodem affectu omnes Animæ sanctæ. Carnis (inquit) voluptatem, qua paulo ante tanquam vino ebriæ tenebamur, vincunt hæc quas tua nobis ubera stillant, deliciae spirituales. Et pulchre vino comparant carnalem affectum. Ut enim uva semel expressa non habet jam quod denuo fundat, sed perpetua ariditate damnatur; sic caro in pressura mortis ab omni profusus sua delectatione siccatur, nec ultra revirescit ad libidines. Unde Propheta: Omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus tanquam flos agri. Exficatum est fœnum & cecidit flos. Nec carne tantum sed & mundo competit ista proportio; siquidem & ipse transit & concupiscentia ejus. Et cum omnia quæ in mundo sunt finem habeant; finis eorum non erit finis. Verum ubera non sic. Hæc enim cum exhausta fuerint, rursum de fonte materni pectoris sumunt quod propinent fugentibus. Merito proinde meliora carnis sæculive amore afferuntur ubera Sponsæ, quæ nullo unquam lætentiæ numero arebunt, sed semper abundant de visceribus caritatis ut iterum fluant. Cruces quidem interiores, desolationes, ariditates Animæ sanctæ intrinsecus patiuntur, Deo illis sensibilia solatia ad tempus subtrahente, & paululum eis abscondente: sed hanc tristitiam majori cælestium deliciarum fœnore postea compensat. Modicum, & non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me. Tristitia vestra vertetur in gaudium. Joseph Egypti Prorex probare voluit an fratres

sui vere patrem diligenter, & an redire vellent relicto in vinculis Benjamin, qua una refummatam calamitatem eos patri allaturos prævidebat. Dicente enim Juda, Omnes servi sumus Domini mei, & nos & apud quem inventus est scyphus; dixit Joseph, Absit a me ut sic agam: qui furatus est scyphum, ipse sit servus meus: vos autem abite liberi ad patrem vestrum. Sed cum Judas longa habita oratione tandem concluderet, se potius mansurum in ministerio Joseph, rogaretque ut Benjamin cum fratribus suis ad patrem redire permitteret, aliqui præ mœore morituro. Non enim, inquit, possum redire ad patrem meum absente puero, ne calamitatis quæ oppressura est patrem meum, & tuis assistam: hac probatione facta Non se poterat ultra gubere Joseph, & elevata voce cum fleret, dixit fratribus suis: Ego sum Joseph. Ita Salvator noster, qui nos fratres suos vocare dignatur, per cruces interiores probat an Deum sincere diligant Animæ sanctæ: Probasti cor meum, & visitasti nocte, vigne me examinasti, quemadmodum aurum in fornace probatur. His probationibus castus amor ab amore mercenarij, virtus heroica a debili, confians ab inconstante discernitur. His probationibus agnoscitur an Deo cor suum locaverit homo, an dederit; an ipsi serviat propter favores & solatia sensibilia, an propter infinitam ejus magnitudinem ac bonitatem; an ipso uti, an ipsi velit; an amore concupiscentiæ duntaxat vel amicitia illum diligit & querat, sicut turbæ panibus saturatæ Christum in deserto quærebant. Quæritis me, quia manducastis ex panibus, & satiavati estis. Tandem post varias probationes Christus se ipsum manifestat. Modicum & jam videbitis me. Qui autem diligit me, diligetur a Patre meo, & ego diligam eum, & manserit in meipsum. Recedit interdum Sponsus cælestis, ut abiens magis desideretur, desideratus avidius quærat, diu quæsitus tandem gratius inveniat. Ne exilium quæsitus pro patria, venit & recedit vicissim, nunc consolationem afferens, nunc universum statum nostrum in infirmitatem commutans. Porro cum suavitate sui paululum subtraxerit, Animæ desiderio continuo ac fervente revocatur. Nam ideo forte Subtraxit se, quo avidius revocaretur, sentiretur fortius. Nam aliquando finxit se longius ire, non quia volebat, sed volebat audire, Mane nobiscum, Domine, quoniam advesperascit. Hæc vicissitudines euntis & redeuntis Verbi in Anima Justij fieri, hæc ejus verba ostendunt. Modicum, & non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me. O Modicum longum! Utrumque verum est, & modicum meritum, & non modicum votum. Si moram fecerit, (inquit Propheta) expecta eum, quia veniens veniet, & non tardabit. Quomodo non tardabit, si moram fecerit, nisi quia Quod ad meritum satis est, non est satis ad votum? Sed & revocatus a Sponsa, non redit interdum ad vocem & votum revocantis, Ut desiderium crescat, ut probetur affectus, ut exerceatur amoris negotium. Crebris hujusmodi vicissitudinibus inter gratiæ visitationem & tentationis probationem in schola virtutum proficit Justus, Faciente utique visitatione ne desiciat, tentatione ne superbiat. Tali tandem exercitio mundato oculo interiori, statim adest lux, cui fideliter inhæzere cupiens, sed, corpore pressus non prævalens, ad se ipsum volens dolentique resistit. Gustato tamen aliquatenus quam dulcis est Dominus, ejus etiam cum ad sua redierit, in cordis palato saporem retinet, quo fit, ut jam ipsum, non ipsum quæcumque bona desideret. Et hæc est caritas non quærens quæ sua sunt, hæc facit filium non quærentem sua, sed patrem diligenter. Timor quippe faceret servum in sua commoda declinantem, spes mercenarium sua lucra sectantem.

DOMINICA IV. POST PASCHA.

Si non abiero, Paraclitus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos &c. Joann. xvi. 7.

Deus Filium suum missurus in Mundum ad humani generis redemptionem, ipsum multo ante promissit, ejusque adventum prædixit per Prophetas suos, ut homines ad eum credendum pararet. Mysterium enim Incarnationis Paraturam desiderabat ut credi posset, (inquit Tertullianus,) & ut ad eum recipiendum pili se disponerent. Christus Spiritum Sanctum missurus a Patre, ad renovationem mundi, & hominum sanctificationem, ejus missionem a Prophetis pariter prædictam ipse pluries repetita promissione prænunciat, ut incomparabilis

Doni cognoscant excellentiam, & ad ejus susceptionem se præparent ipsius Discipuli, omnesque Evangelio credituri, Christus autem Spiritum Sanctum promittit. 1. Ut Consolatore fidelium. Si non abiero, Paraclitus non veniet ad vos. 2. Ut censorem & emendatorem vitorum. Cum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio. 3. Ut institutorem rudium, imo totius Ecclesiæ interiorum Magistrum. Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem. I. Aspera quæque Apostolis suis ferenda Christus prædixerat. Si me persecuti sunt, & vos persequentur. Absque Synagogis facient vos: sed venit hora ut omnis qui interfecit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo. Docuerat, Discipulis suis per varias tribulationes intrandum esse in regnum cælorum, crucem quotidie ferendam, lugendum, persecutionem patiendam propter justitiam, paupertatem & patientiam commendaverat; mortem pro nominis sui confessione lubenter ac fortiter subeundam declaraverat. Ad hæc omnia perseveranda, quorum vel sola cogitatio per se tristis est, opus erat consolator, ne Ecclesia in persecutionibus suis, ne Fideles in tribulationibus jure merito dicerent: Idcirco ego plorans, & oculus meus deducens aquas, quia longe factus est a me consolator. Expandit Sion manus suas, non est qui consoletur eam. Præterea, Christus suum e mundo discessum Discipulis nunciabat ipsam tenere diligentibus. Hinc tristitia incredibili afficiebantur. Vado ad eum qui misit me: sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum. Consolatore ergo indigebant, qui ab eorum oculis lacrymas abstergeret, ac eorum corda spiritali gaudio repleret, caritate in eis diffusa, de qua Apostolus: Caritas Dei, inquit, diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis. Divini illius Consolatoris gratia factum est ut Apostolorum adversitates in Evangelij prædicatione & Ecclesiæ fundatione cum gaudio perferrent. Ibant Apostoli gaudentes a conspectu Concilij, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. Ab hoc animatus Paulus ait: Sicut abundavit passiones Christi in nobis: ita & per Christum abundat consolatio nostra. Ab hoc recreati mediis in supplicij Martyres cum gaudio patiebantur exquisitissima & acerbissima quæque supplicia, ut eorum A&A testantur. Ab hoc Justij quique in adversis roborantur, & gaudio perfunduntur, se beatos existimantes secundum sententiam Christi, & tribulationes ut beneficia & benedictiones Dei suscipiant cum actione gratiarum. Gloriamur in tribulationibus. Apostolorum de corporalis præsentis suæ subtrahione tristes consolatus est Christus Spiritus Paracleti promissione & missione. Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam. Si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos. Præsens utique mittere poterat Spiritum Sanctum, sed eum mittere non decreverat nisi post gloriosam Ascensionem suam. 1. Ut hujus Doni incomparabilem excellentiam ostenderet, 2. Ut donationem Spiritus Sancti fructum esse laborum, passionis & mortis Christi hominibus innotesceret. Nondum erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus. 3. Ut Apostoli, qui Christum corporaliter præsentem affectu carnali diligebant; cor sursum habentes ubi Christus est sedens ad dexteram Dei Patris, illumque purius diligentes, digniores essent Spiritu Sancto. Si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos. Id est, Non potest capere Spiritum, quamdiu secundum carnem perstitit nosse Christum. Unde Apostolus qui jam accepit Spiritum Sanctum, ait: Et si cognovimus secundum carnem Christum, sed nunc jam non novimus. Etiam ipsam quippe carnem Christi non secundum carnem poterat, qui Verbum carnem factum spiritaliter novit. Christo autem discedente corporaliter, non solum Spiritus Sanctus, sed & Pater & Filius illis adfuit spiritaliter. Nam si ab eis sic abscessit Christus, ut pro illo, non cum illo in eis esset Spiritus Sanctus: ubi esset ejus promissio dicentis, Ecce ego vobiscum sum ulque ad consummationem sæculi: Et, si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diligit eum: & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus: Cum & Spiritum Sanctum ita se promissit esse missurum, ut cum eis esset in æternum? Ac per hoc cum ex carnalibus vel animalibus essent spirituales futuri, profecto & Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum capacius fuerant habituri. II. Spiritus Sanctus censor & emendator vitorum. Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio. Arguit exterius per Apostolorum prædicationem, qui accepta Spiritus Sancti virtute Christo testes fuerunt in Jerusalem, & in tota Judæa & Samaria, & usque ad fines terræ. Quia enim per Spiritum Sanctum distendenda erat caritas in cordibus eorum, quæ foras mittit timorem, quo impediti possent, ne arguere mundum qui persecutionibus fremebat, auderent; propterea dixit, Ille arguet mundum: tanquam diceret, Ille diffundet in cordibus vestris caritatem; sic enim timore depulso arguendi habebitis libertatem. Arguet etiam mundum per internas inspirationes. Quodnam vero sit illud peccatum de quo Spiritus Sanctus mundum arguet, Christus exponit. De peccato quidem, quia non crediderunt in me. Peccatum infidelitatis quo in Christum non crediderunt, cum se verum esse Dei Filium, verumque Messiam a Deo promissum ex Lege & Prophetis probasset, innumerisque miraculis confirmasset; hoc (inquam) peccatum quasi solum sit, præ ceteris soluit: quia Hoc manente cetera detinentur, & hoc discedente cetera remittuntur. Unde alibi ait: Si non venissem, & locutus eis fuisset, peccatum non haberent. Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Habent enim excusationem, non de omni peccato suo, sed de hoc peccato quo in Christum non crediderunt, ad quos non venit, & quibus non est locutus. Sed non in eo numero sunt hi ad quos in Discipulis venit, & quibus per discipulos est locutus, quod & nunc facit; nam per Ecclesiam suam venit ad gentes, & per Ecclesiam loquitur gentibus. Ad hoc enim pertinet quod ait: Qui vos recipit, me recipit; & qui vos spernit, me spernit. Et Paulus Apostolus ait: An experimentum queritis ejus qui loquitur in me Christus? Nullam ergo infidelitatis & incredulitatis excusationem suæ habent illi ad quos Evangelij prædicatione & notitia miraculorum Christi pervenit. Si opera (inquit) non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent: nunc autem & viderunt, & oderunt me, & Patrem meum. Non solum de peccato mundum arguit Spiritus Sanctus, sed & de justitia. De peccato quidem suo, Joann. 20. 29. de justitia vero arguitur aliena mundus, sicut arguuntur de lumine tenebræ. Omnia enim quæ arguuntur, a lumine manifestantur. Arguitur itaque mundus de peccato quo in Christum non credit, & arguitur de justitia eorum qui credunt. Ipsa quippe fidelium comparatio, infidelium est vituperatio. Et quoniam ista vox infidelium esse consuevit, Quomodo credemus quod non videmus? Ideo credentium justitiam his verbis explicat Christus, Quia ad Patrem vado, & jam non videbitis me. Beati enim qui non vident, & credunt. Nam eorum qui vident Christum, fides non in eo laudata est, quia credebant quod videbant, id est, filium hominis; sed quia credebant quod non videbant, id est, filium Dei. Cum vero & ipsa forma servi eorum oculis subducta est, tum, ex omni parte impletum est. Justus ex fide vivit. Est enim Fides sperandarum substantiarum rerum, argumentum non apparuitum. II. Arguet Mundum de justitia, id est, Christum justum, sanctum, & innocentem fuisse, omnique justitiæ auctorem, convincet, quia in cælum ascendit, & in gloria est Dei Patris. De justitia vero, quia ad Patrem vado. Legalis itaque justitiæ inutilitatem & necessitatem justitiæ interioris, quæ a Deo tribuitur per fidem in Christum Jesum a mortuis redivivum, gloriosum, in cælos assumptum, ad dexteram Patris sedentem, hominum oculis absconditum, ut fidei illorum objectum sit ulque ad diem manifestationis ejus, Spiritus Sanctus ostendit. Arguet denique mundum de judicio Spiritus Sanctus. Quia Princeps hujus mundi jam judicatus est. Princeps mundi hujus, tenebrarum harum, id est infidelium, de quibus eruitur mundus de quo scriptum est, Fuisit aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino. Diabolus de quo alibi Christus ait. Nunc Princeps hujus mundi ejicietur foras, jam judicatus est. Idololatriæ destructio, convertio gentium, dæmonum ex obsessis hominum corporibus in nomine Jesu expulsi, Evangelium ubique susceptum; sanguis Martyrum, qui mori quam dæmonis thūs adolere maluerunt, Principem hujus mundi victum, spoliatum, judicatum, damnatum demonstrant. De hoc judicio quo Princeps judicatus est mundi, arguitur a Spiritu Sancto mundus: quoniam cum suo Principe judicatur, quem superbus atque impius imitatur. Si enim Deus Angelis peccantibus non pepercit, sed rudemibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos, in judicium reservari: Mundo impio & diaboli ferventij non parcat. Credant itaque homines in Christum, ne arguantur de peccato infidelitatis suæ, quo peccata

Joan. 14. 21. Matth. 10. 40. Luc. 10. 16. 2. Cor. 13. 3. Joann. 15. 23. Ephes. 5. 13. Joann. 20. 29. Rom. 1. 17. Hebr. 11. 1. S. Joan. Chrysol. Ephes. 5. 8. S. Aug. Tract. 97. in Joann. 2. Petri 24. L omnia

omnia refinentur: tranſeant in numerum fidelium, ne arguantur de iuſtitia eorum, quos juſtificatos non imitantur: caveant futurum iudicium, ne cum mundi Principe iudicentur, quem iudicatum imitantur. Etenim ne ſibi exiſtmet patet ſuperbia dura moralium, de ſuperborum ſupplicio terrenda eſt Angelorum.

Spiritus Sanctus revelavit hominibus, 1. Corruptionem naturae humanae in Adamo, & regnum peccati in mundo uſque ad Chriſtum. 2. Reparationem naturae per novum Adam Jeſum Chriſtum, & regnum juſtitiae Chriſtianae per gratiam ipſius. 3. Damnationem peccatorum, & deſtructionem omnimodam regni peccati & poteſtatis diaboli per ultimum iudicium. Primae veritatis revelatione arguit, id eſt convincit mundum de peccato. Secundae veritatis revelatione arguit mundum de juſtitia. Tertiae veritatis revelatione mundum arguit de iudicio.

Arguet mundum de peccato, Genetiſ vi. 3. ubi Verſio noſtra habet, Dixitque Deus: Non permanebit Spiritus meus in homine in aeternum, quia caro eſt, alia Verſio habet, Non liſtigabit Spiritus, qui carerum cum homine aut pro homine. Spiritus Sanctus cum homine litigat, quia ſanctis illuſtrationibus & piis affectionibus, conſcientiae voces adverſus ipſum excitat, quia conſcientiam ipſam velut incorruptum iudicem provocat ad vindictam peccati, Spiritus Sanctus hac in liſte actor eſt, homo reus, conſcientia iudex & teſtis, Judex incorruptus conſcientia cum adverſus hominem exurgit, clara voce clamat & accuſat, & quaſi ante oculos ſcribit peccatorum magnitudinem. Hinc Apoſtolus de gentibus loquens, ait: Offendunt opus legis ſcriptum in cordibus ſuis, teſtimonium reddente illis conſcientia ipſorum, & inter ſe invicem cogitationibus accuſantibus, aut etiam defendentibus. Verum ſi peccator illas conſcientiae voces praefocet, quid eveniet? Non liſtigabit Spiritus meus in aeternum cum homine. Non arguet illum de peccato in ſalutem, ſed in perditionem; non ut convertatur, ſed ut induretur & damnetur; ſicut indurati ſunt Iudaei praedicatione ac miraculis Chriſti & Apoſtolorum. Chriſtianos multo magis arguet de peccato quam Iudaeos Spiritus Sanctus, quia quodammodo gravior eorum incurſus eſt, qui a Chriſto in Baptiſmo illuminati, & de tenebris vocati in admirabile ejus lumen, ſe in ipſum credere proſtiterunt, & tamen ſecundum Evangelium Chriſti non vivunt. Illos arguet de juſtitia multo magis quam Paganos, quia plerique paganj juſtiſſi vivunt ſecundum exteriorem converſationem, & moraliſ probitatis officia, quam maxima pars Chriſtianorum. Illos arguet de iudicio, quia diabolum, quem jam iudicatum & ſupplicii aeterni additum eſſe noverunt, audire & ſequi malunt quam Chriſtum. Verumtamen dico vobis: Tyro & Sidoni remiſſus erit in die iudicii quam vobis. . . . Terra Sodomorum remiſſus erit in die iudicii, quam tibi.

Deum orate ut per Spiritum Sanctum ſuum vos doceat; Deduc me, Domine, in via tua, & ingrediar in veritate tua, Mundi & humiles corde eſſote. Mundos enim corde Spiritus Sanctus docet omnem veritatem, non ut eam plene in hac vita aſequantur, (Quis enim vivens in hoc corpore quod corrumpitur & aggravat animam, poſſit omnem cognoscere veritatem, cum dicat Apoſtolus, Ex parte cognoviſimus?) Sed quia per Spiritum Sanctum ſit, unde nunc pignus accepimus, ut ad ipſam quoque plenitudinem veniamus, de qua idem Apoſtolus ait, Tunc autem facie ad faciem, & Nunc cognoviſco ex parte, tunc autem cognoviſcam ſicut & cognoviſſum; Non quod in hac vita ſcias totum, quod uſque ad illam perfectionem futurum nobis promiſit Dominus per caritatem Spiritus Sancti, dicens: Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. Docet interim ſcientiam ſalutis, quantum cuique opus eſt. Qui enim caritatem habet, animo complectitur quicquid Scriptura ſacra docet. In eo quod in Scripturis intelligis, caritas patet: in eo quod non intelligis, caritas laetetur. Ille itaque tenet & quod patet & quod laetetur in divinis ſermonibus, qui caritatem tenet in moribus. Humiles ſumus, quia Spiritus Sanctus divina myſteria, quae abſcondit a ſapientibus & prudentibus ſaeculi, revelat parvulis, In ſchola Spiritus Sancti proficere, & veritatem aſſequi ſine humilitate non poſſumus. Via ad capeſſendam & obtinendam veritatem prima humilitas, ſecunda humilitas, tertia humilitas. Non quo alia non ſint praecipua, ſed niſi humilitas omnia, quaecumque bene facimus & praecerſerit & committetur, & conſecuta fuerit, jam nobis totum de manu extorquet ſuperbia. Renovamini igitur ſpiritu mentis veſtrae, & intelligite quae ſit voluntas Dei bona & beneplacens & perfecta: Ut in caritate radicati & fundati, poſſitis comprehendere cum omnibus ſanctis, quae ſit longitudo, latitudo, ſublinitas & profunditas. ſcire etiam ſupereminentem ſcientiae caritatem Chriſti, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei. Iſto enim modo vos docebit Spiritus Sanctus omnem veritatem, cum magis magisque diffundet in cordibus veſtris caritatem.

Non enim loquetur a ſemetipſo, ſed quaecumque audit, loquetur. Non loquetur a ſemetipſo, quia non eſt a ſemetipſo. Ab illo audit, a quo procedit. Audire illi ſcire eſt, ſcire vero eſſe. Igitur a quo illi eſt eſſentia, ab illo ſcientia: Ab illo igitur audientia, quod niſi eſt aliud quam ſcientia. Ille me clarificabit, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis. A me ſcilicet, quemadmodum & a Patre procedens: Nam Omnia quaecumque habet Pater, mea ſunt: Propterea dixi, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis. (Vide Lib. 1. Theolog. Dogm. & Moral. Quaſt. 1. Art. 9. S. 2. & 3.) Spiritus Sanctus clarificavit Chriſtum, quia diffundendo in cordibus credentium caritatem, ſpiritalique faciendo, declaravit eis quomodo Filius Patri eſſet aequalis, quem ſecundum carnem prius tantum noverant, & hominem ſicut homines cogitabant. Vel certe quia per ipſam caritatem fiducia repleti, & timore depulſo annuntiaverunt hominibus Chriſtum: Ac ſic fama ejus diſſuſa eſt toto orbe terrarum. Ille me clarificabit, quaſi diceret: Ille vobis auferet timorem, & dabit amorem, quo me ardentius praedicantes, gloriae meae per totum mundum dabitis odorem, commendabit honorem.

DOMINICA V. POST PASCHA.

Amen, amen dico vobis: Si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis. Uſque modo non petiſtis quidquam in nomine meo: Petite, & accipietis, ut gaudium veſtrum ſit plenum. Joan. xvi. 23, 24.

Orationis neceſſitas in Dei praecipuo fundata; nec non in indigentia noſtra. Quamvis Deus nos amet: Ipſe enim Pater amat vos, quia vos me amatiſti, & credidiſti, quia a Deo exivi: Multa tamen bona dare non decrevit niſi orantibus. Neceſſaria eſt oratio ut gratiam a Deo impetremus. (Lib. 5. Cap. 1. Art. 2.) Fruſtus orationis multiplex, 1. Dei honor. 2. Eorum quae a Deo poſtulamur impetratio. Petite, & accipietis. 3. Incrementum fidei. 4. Exercitatio & incrementum ſpei. 5. Caritatis incrementum. 6. Conſervatio & augmentum humilitatis. 7. Munimen contra ſalutis hoſtes. 8. Irae divinae placatio. (Ibid. Art. 3.)

Duo poſſimum hoc in Sermone conſideranda, 1. Quid petere in oratione debeamus. 2. Quomodo petere debeamus.

I. Deum ut ſummum bonum noſtrum, ejuſque fru-

Joan. 6. 45. Pfalm. 85. 11

1. Cor. 13. 9.

2. Cor. 1. 22. 1. Cor. 13. 12.

S. Aug. Serm. 350. alias de Tempore 11. Matth. 11.

S. Aug. Epiſt. 118. alias 50. Ephel. 4. 23. Rom. 12. 1. Ephel. 3. 17.

S. Aug. Tract. 96. in Joan.

S. Aug. Tract. 99. in Joan.

S. Auguſt. Tract. 100. in Joan.

fruitionem, primum petere in oratione debemus. Gratia & virtutes a Deo abſolute petenda. Temporalia bona non primario ac praecipue petenda. Propter adipiſcendam vitam beatam, Chriſtus nos orare docuit. Regnum Dei quaerendum & petendum eſt tanquam bonum noſtrum. Externa & temporalia bona ſub conditione petenda. Chriſtus ſe exhibet Salvatore, negando quod petitur contra ſalutem. Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. A Deo exauditur, qui in oratione petit quicquid nos cum ipſo conjungit, & ad eum perducit. Deum invocare, eſt ipſum unum ut finem ſuum ultimum deſiderare. In temporalibus id tantum petendum, quod nobis Dominus expedire noverit. Caſtus & purus amor nihil a Deo petit praeter ipſum, & quae nos cum ipſo conjungunt, vel ad illum perducunt. (Ibid. Art. 6.) Cur interitum a Deo non impetramus quod petimus? Id contingit, vel quia remiſſe ac negligenter oramus; vel quia Deus nobis majora & ampliora bona impetrat; vel quia petimus quod ſaluti noſtrae conducibile non eſt. (Ibid. Art. 3. n. 2.) Si quid petieritis Patrem in nomine meo, id eſt, per me tanquam per Redemptorem, Mediatorem, & Caput veſtrum, propter merita mea, & in perſona mea, vos alias indignos exciſſimantes qui audiamini; dabit vobis. Petite, & accipietis, ut gaudium veſtrum ſit plenum. Hoc profeſſo non carnale; ſed ſpirituale gaudium eſt: & quando tantum erit ut aliquid id jam non ſit addendum, procul dabit tunc erit plenum. Quicquid ergo petitur quod pertinet ad hoc gaudium conſequendum hoc eſt in nomine Chriſti petendum, ſi divinam intelligentiam gratiam, ſi vere beatam poſſidemus vitam. Quicquid autem aliud petitur, nihil petitur: Non quia nulla omnino res eſt; ſed quia in tanta rei comparatione quicquid aliud concupiſcitur, nihil eſt. Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. In nomine Chriſti orat, qui in illum credit, illumque vere amat. Ipſe enim Pater amat vos, quia vos me amatiſti, & credidiſti quia ego a Deo exivi. In nomine Chriſti petit qui manet in Chriſto per caritatem, & in quo viciffim manet Chriſtus; qui exitum ejus a Patre & adventum in mundum, quo ſe exinanivit in utero Virginis Verbum caro factum & reſurrexerit apud Patrem per glorioſam Reſurrectionem & Aſcenſionem, adorat, & imitatur profunda humilitate, & a mundo terreniſque rebus ſeparatione. Exivi a Patre & veni in mundum: iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem.

EADEM DOMINICA. vel Diebus Rogationum.

Amen, amen dico vobis: ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Joan. xvi. 23.

Reſte ab antiquo Patre oratio vocatur Omnipotentia ſupplex. Quicquid enim Deus homini poteſt tribuere, oratio poteſt impetrare. Oratio clavis eſt caeli: aſcendit precatio, & deſcendit Dei miſeratio. Eliae oratio caelum claudit ne det pluviam annis tribus & medio: deinde aperit. Multum valet deprecatio juſti aſſidua. Elias homo erat ſimilis nobis paſſibilis: & oratione oravit ut non plueret ſuper terram, & non pluit annos tres & menſes ſex. Et rurſum oravit: & calum dedit pluviam, & terra dedit fruſtum ſuum. Joſue oratione ſua Ierem ſiſtit, Obediente Domino voci hominis, & pugnante pro Iſrael. Rex Ezechias lethaliter aegrotans, mortem ſibi a Propheta praenuntiata oratione & lacrymis avertit, nec priſtinam modo valetudinem, ſed vitae prorogationem ad quindecim annos a Deo impetrat, ſigno dato per ſolis reſtreſum. Oratione Daniel in lacu leontum; tres pueri in camino ignis illaſi & Inſtit. Concion. Pars II. Tom. II.

S. Auguſt. Tract. 102. in Joan.

Pſalm. 54. Pſalm. 33. Luc. 21. Luc. 1.

S. Auguſt.

3. Reg. 17. Jacobi 5. 17. 18.

Joſue 10. 24.

4. Reg. 20.

incolumes ſervati; Suſanna a calumnia & a morte liberata eſt. Oratione paradifum Lathro in cruce pendens invenit; Stephanus orans vidit caelos apertos, & Jeſum ſtantem a dextris Dei; Oratio Saulum Chriſtianorum perſecutorem Chriſto peperit; niſi enim Stephanus oraſſet, Eccleſia Paulum non haberet: Oratione Saulus Vas electionis & Doctor gentium evaſit. Ananiae ait Dominus: Vade in vicum qui vocatur reſtus, & quaere in domo Judae Saulum nomine Tarſenſem: Ecce enim orat. Vas electionis eſt mihi iſte, ut portet nomen meum coram gentibus & regibus & filiis Iſrael. Oratio ſcutum fidelium contra hoſtium inviſibilium incurſus. Moyle manus in caelum levante & orante, Amalecites in fugam compulſi & debellati ſunt. Ammonitarum, Moabitarum, Syrorum numeroſiſſimus & potentiffimus Exercitus, oratione Regis Joſaphat & populi Judaici fuſus eſt. Joſaphat timore perterritus, totum ſe contulit ad rogandum Dominum. Denique conſilium populo, & ſtatuit cautores Domini, ut laudarent eum in turris ſuis, & antecederent Exercitum, ac voce conſona dicerent: Conſitemini Domino, quoniam in aeternum miſericordia ejus. Cumque caſpiſſent laudes canere, verit Dominus inſidias eorum in ſemetipſos, filiorum ſcilicet Ammon, & Moab, & Montis Seir, qui egreſſi fuerant ut pugnarent contra Judam, & percuffi ſunt. Namaque filii Ammon & Moab conſurrexerunt adverſum habitatores montis Seir, ut interficerent & delerent eos: Cumque hoc opere perpetraviſſent, etiam in ſemetipſos verſi mutuis concidere vulneribus. Aſa Rex pius Zaram Regem Aethiopia cum exercitu ſuo decies centenis millibus militum & trecentis curribus terribilem oratione in fugam dedit ac penitus delevit. Oratio ſcutum animae adverſus ſalutis noſtrae hoſtes. Ita vocat Sapiens Spiritu Sancto aſſatus: Proferens ſervitutis ſuae ſcutum orationem. Oratio in Chriſti nomine demones terret, fugat, vincit. In te inimicos noſtros ventilabimus cornu, & in nomine tuo ſpernemus inſurgentes in nobis.

Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Petere in Chriſti nomine, eſt petere Dominica oratione. Agnoſcat Pater Filii ſui verba, cum precem facimus: Qui habitat intus in peſtore, ipſe ſit & in voce. Et cum ipſum habeamus apud Patrem Advocatum pro peccatis noſtris, quando peccatores pro delictis noſtris petimus, Advocati noſtri verba promamus. Nam cum dicat: Quia quodcumque petierimus a Patre in nomine ejus, dabit nobis: Quanto efficacius impetramus quod petimus in Chriſti nomine, ſi petamus ipſius oratione? De excellentia orationis Dominicae vide Lib. 5. Theolog. Dogm. & Moral. cap. 2. Art. 1. Singularum petitionum explicationem habes Articulis ſequentibus.

IN FERIS ROGATIONUM.

Exivi a Patre, & veni in mundum; iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem. Joan. xvi. 28.

Duplex Chriſti proceſſio. 1. a Patre in mundum; 2. e mundo ad Patrem. Orationes noſtrae a Deo per ejus gratiam exeunt, & ad Deum revertuntur. Id ſolemneſ ſuplicationes, ſeu Proceſſiones ſignificant, quibus Clerus & Populus Pſalmis & Hymnis Deum laudans & invocans, ab una Eccleſia exit, & ad aliam procedit, atque ad eandem regressitur. Solemnis Proceſſionis myſteria his diebus opportune exponuntur Chriſtiano populo, ex Lib. 2. Tract. de Sacramento Euchariftiae, Cap. 7. de ceremoniis Miſſae, Art. 6. n. 3. Explicandum quanta ſit vis publicorum orationum & ſupplicationum. Corpus ſumus (inquit Tertullianus) de conſentia religioſi, & diſciplina unitate, & ſpei ſuadere. Cuius ad Deum, quaſi manu facta precationibus ambiamus. Haec vis Deo grata eſt. Solum Deum invocamus & oramus ut fontem & auctorem omnium bonorum noſtrorum. Sanctos invocamus ut noſtros apud Deum patronos. (Lib. 5. Cap. 1. Art. 4.) Sancti pro nobis Deum orant, non propriis, ſed Chriſti meritis ſubnixi, per quem ipſi, & nos omnes acceſſum habemus ad Patrem. Quod a Deo adhibita ſanctorum interceſſione petit Eccleſia, totum illud eſt Chriſti meritis impetraturam proſiteatur & conſedit, orationes ſuas ita concludens: Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum. Sanctos invocare, utile eſt ac pium: Chriſtum invocare, & in nomine ejus a Deo petere quicquid petimus & ſperamus, neceſſarium. Amen, amen dico vobis: Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Hinc ſanctus Auguſtinus: Oratio, inquit, quae non ſit per Chriſtum, non ſolum non poteſt delere peccatum, ſed etiam

Aſt. 9. 11. 15.

Exod. 17.

2. Paralip. 2.

1. Paralip. 14.

Sap. 18. 21.

Pſal. 41. 6.

S. Cyprian. Tract. de orat. Dom.

Tertull. Apolog. C. 39.

S. Auguſt. in Pſal. 108.

etiam ipsa in peccatum. De Sanctorum invocatione, vide Lib. 4. Cap. 3. Art. 4.

IN FESTO ASCENSIONIS CHRISTI.

Dominus Jesus postquam locutus est eis, assumptus est in caelum, & sedet a dextris Dei, Marc. XVI. 19.

Hujus Mysteriorum, quod antiquus Auctor Ecclesiasticus vocat Finem aeternae Chrysi, utpote morat sanctus Lucas Evangelii sui Cap. ultimo, & Actuum 1. Postquam scilicet Dominus Jesus post Resurrectionem suam Discipulis suis, frequenter apparuit, multisque veritatem ejus probavit argumentis, & cum eis de regno Dei locutus est, ultimo tandem ipsis apparens, & cum eis convalescens, illis amantem exprobravit incredulitatem eorum, & duritiam cordis, quia his qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt. Jussit deinde ut Jerusalem manerent, donec induerentur virtute ex alto, id est, virtute supervenientis in illos Spiritus Sancti, qua accepta terrarum orbem peragrarent, Evangelium omnibus gentibus praedicaturi: Cujus praedicationem, & credentium fidem miraculis confirmandam promissit, aeternamque salutem illis qui crederent & baptizati fuerint, dignaque nomine Christiano vitam duxerint. Is enim est istius sententiae sensus: Qui crederit, & baptizatus fuerit, salvus erit: Post haec, exiit eos Jesus ex urbe in Bethaniam, ad Montem Oliveti, ubi elevatis manibus benedixit eis. Et dum illis benediceret, videntibus illis ferebatur in caelum, & nubes suscepit eum, oculisque spectantium subdixit. Cumque in caelum euntem intuerentur, Angeli duo humana specie illis apparuerunt vestibus albis induti, Jesum eodem glorie ac majestatis apparatu triumphali venturum aliquando confirmantes ad judicandum vivos & mortuos. Viri Galilaei, quid statis aspicientes in caelum? Ille Jesus qui assumptus est a vobis in caelum, sic veni quemadmodum vidistis eum euntem in caelum. Et ipsi adorantes regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno. Tria hoc in Sermone praestanda, 1. Explicanda Mysteriorum fides. 2. Ascensionis Christi causa: 3. Fructus & utilitates Dominicæ Ascensionis. I. Mysteriorum Dominicæ Ascensionis fides explicatur Lib. 1. Quæst. 2. Art. 7. §. 1. Quid scilicet intelligat & credendum nobis proponat Ecclesia hoc articulo Symboli Apostolici; Ascendit ad caelos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Ascendit, si Christo salutis nostrae Auctori & consummatori scilicet gaudis gratulemur & gratias agamus, Domino nostro triumphante, & tanta cum gloria caelos penetrante, quanto gaudio exultare debet cor nostrum? Dominus noster fortis & potens, Dominus potens in praesidio, quo expulsum principatum & potestatem tradidit confidenter palam triumphans illos in semetipso. Dominus virtutum ipse est Rex gloriae, cuius magnificentia & virtus in nubibus: Cui Dominus dicit: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum, cuius Regni non erit finis. De quo Daniel Propheta scripsit, hodie numerum mysterium in Spiritu praenotens: Aspiciam in visione noctis, & ecce cum nubibus caeli, quasi Filius hominis veniebat, & usque ad Antiquum dierum pervenit, & in conspectu ejus obtulerunt eum. Et dedit ei potestatem, & honorem, & regnum; & omnes populi, tribus & linguae ipsi servient: Potestas ejus potestas aeterna quae non auferetur; & regnum ejus quod non corrumpetur. Gaudeamus, quia Dominus noster ascendens in caelum, & captivam ducens captivitatem, dedit dona hominibus. Non solum Dominus noster est erga servos suos beneficentissimus, sed & caro & frater noster est, nostri amantissimus. Vade, inquit, ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum. Qui, ut olim Josephus Aegypti Prorex fratribus suis ait: Properate quanto citius venientes. Quia omnes opes Aegypti vestrae erunt: Ita nos invitatur, ut cito, ut ferventer ad ipsum virtutum studio & bonis operibus tendamus, quia omnes opes, omnia bona caeli nostra erunt. Gaudeamus quod Jesus Christus Dominus noster sedet ad dexteram Patris, & gratias Deo agamus quia Consedere nos fecit in caelestibus in Christo Jesu: Ut ostenderet in saeculis supervenientibus abundantem divitiarum gratiam suam in bonitate super nos. II. Ascensionis Christi causa, 1. Quia caelum condescendens Christo jam secundum corpus immortalis & glorioso domicilium. 2. Ut Regnum suum non esse ex hoc mundo demonstraret. 3. Ut Deo Patri naturae nostrae primitias offerret. 4. Ut omnia de se

scripta, impleveret, 5. Ut nobis iter pararet. 6. Ut Patrem pro nobis interpellaret, ad cuius dexteram sacerdotio suo fungitur, semetipsum penitenter pro nobis offerens. 7. In caelum ascendit Christus ut Ascendentes mente & desiderio prosequamur. Ascendit Sicut aquila provocans, ad volandum pullos suos, & super eos volitans, expandit alas suas. Docet nimirum quia via & ipsi ad caelos ascendere & evolare possimus ac debeamus. Viam aquila in caelo cognoscere difficile, nisi fidei lumine illustraremur. Quia via Christus ascendit? Humilitate. Quod autem ascendit, quid est nisi quia & descendit primum in inferioribus partes terrae? Ascendit passione, cruce, & morte. Quis est ille qui venit de Edom, in vestibus de Bojra? Ille formosus in sola sua, gradens in multitudine virtutis suae. Eadem via in caelum ascendere debemus. Humilitas, crux, patientia in rebus adversis, mortificationes, viae sunt a Christo nobis monstratae. Erunt oculi tui videntes Praeceptorum tuum. Et aures tuae audient verbum post tergum moventis: Haec est via, ambulare in ea. Insuper reliquit sacratissimum pedum suorum, in Monte Oliveti, ex quo in caelos ascendit, vestigia, de quibus Propheta: Et stabunt pedes ejus in die illa super montem Olivetum, qui est contra Jerusalem. Videre licuit iis quibus datum est ut sacra loca lustrarent, & dicere poterunt: Adorabimus in loco ubi steterunt pedes ejus. Omnibus vero datum ut humilitatis, caritatis, patientiae, omniumque virtutum Christi Jesu vestigia sequantur. Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia ejus. Causas supra dictas Ascensionis Christi explicatas habes lib. 1. quæst. 2. art. 7. §. 2. III. Christi in caelos Ascensio longe majores utilitates nobis peperit, quam corporalis ejus praesentia peperisset, 1. Admirabili Christi Ascensione fidei nostrae meritum augetur, 2. Spes nostra confirmatur, 3. Caritas nostra inflammatur, amor noster spiritualis efficitur, & ad caelum rapitur: Haec dona sunt, quae Christus ascendens in altum dedit hominibus, & accepit in hominibus. (Haec ibidem habes fide explicata, §. 3.) Videamus ne potiori jure Christus Dominus nobis exprobrat incredulitatem nostram & duritiam cordis, quam Apostolus. Expendat unusquisque nostrum an credat, an speret, an diligat Deum, Qui crederit, & baptizatus fuerit, salvus erit; qui vero & crederit, & baptizatus fuerit, sed caritatem operatur, ille non condemnabitur. Hanc fidem habemus, an secundum Evangelium vivimus? An baptismi nostri vota, promissionesque sacrosanctas servamus? Signa autem eos qui crederint haec sequentur; in nomine meo demonia ejicient, linguis loquentur novis, serpentes tollent, & si mortiferum quid biberint, non eis nocet; super aegros manus imponent, & bene habebunt. Miraculorum donum Ecclesiae nascenti ad fidei confirmationem datum fuit, & nunc in ea perseverat, quoniam non ita frequentia sunt, quia non adeo necessaria: sed tamen eos qui vere in Christum credunt, & ex fide vivunt, spiritualia signa sequentur, Domino cooperante. Non omnibus datum est demonia & compositus ejicere; sed omnibus datum est demoni resistere, ipsamque fingere in nomine Christi, ne in ipsum animas adicum habeat, easque per peccatum mortale possideat. In nomine meo demonia ejicient. Non omnibus datum est linguis novis loqui, sed tamen omnibus datur per gratiam Dei ut sermo malus ex illorum ore non procedat, sed si quis bonus ad edificationem fidei, ut det gratiam audientibus. Blasphemus, maledicus, convitiator, juramento & mendacio assuetus, impudicus, signa non habet veram fidem indicantia; Linguis loquentur novis; nec tollendi serpentes vim habet, cum ipse potius serpens sit. Venenum aspidum sub labiis eorum. . . . Lingua eorum plena veneno mortifero. Non omnibus data est gratia sanitarum, sed omnibus datum est ut celestem Medicum invocent, Qui sanat omnes infirmitates nostras, qui redimit de interitu vitam nostram, qui coronat nos in misericordia & misericordibus, qui replet in bonis desiderium nostrum, Sed heu! aegritudinem suam, & causas aegritudinis suae amant, scilicet cupiditates, quas moderari & coercere nolunt, renuntiant sanari: malunt incidere in manus inimici vulnerantis & interficentis quam in manus Medici sanantis & vivificantis.

DOMINICA POST ASCENSIONEM.

Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis, Joann. xv. 26. 27. Magna Christianae Religionis Mystera, Fideique praecipuas veritates haec sententia complectitur, exprimit & declarat. 1. Mysteriorum Trinitatis divinarum personarum, Patrem sine principio, qui Filium generat sibi coaequalem & consubstantialem: Filium, qui cum Patre & per naturam secundam quam ab ipso accipit, producit Spiritum Sanctum, Amorem substantialem, sibi Patrique coaequalem. 2. Incarnationem Verbi. Nisi enim Jesus Christus Deus verus esset, mittere Spiritum Sanctum a Patre non posset; siquidem mittere non potest nisi a se procedentem: neque testimonium illi perhiberet Spiritus veritatis, si falso dixisset se esse Deum, verumque Dei Filium, ejusdem cum Patre substantiae ac potestatis. Missionem autem Spiritus Sancti promittit, in Ecclesiam, in Apostolos suos, & Ministros Ecclesiae, & in animas fidelium. In Ecclesiam, ut eam formet, seu ex Christi in cruce mortis latere, velut novam Evam ex latere Adami dormientis formatam, vitali spiraculo vivificet. In Apostolos, & eorum successores, ut ejus propagationi, & edificationi Corporis Christi cooperentur. In animas fidelium, ut ipsos mundi cum omnibus erroribus, amoribus, terroribusque suis victores reddat. Adorando ille Spiritus testimonium perhibet incarnatae Veritati, effusione charismatum, infusione virtutum & donorum interiorum, caelesti lumine quo illam manifestat, miraculis, fortitudine Martyrum, constantia Confessorum. Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Apostoli Spiritu Sancto afflati, testimonium Christo Jesu perhibuerunt, verbo, Scriptisque Ecclesiae tradita & consignata, quae propterea vocatur Apostolica, & superaedificata super fundamentum Apostolorum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu. Hinc veritatem doctrinae fidei, quam Ecclesia tenet ac docet, contra Haereticos, probat Tertullianus, si Dominus inquit, dirigitur praescriptionem, si Dominus Jesus Christus Apostolos misit ad praedicandum, alios non esse recipiendos praedicatores quam Christus instituit: quia nec alius Patrem novit nisi Filius, & cui Filius revelavit, nec alius videtur revelasse Filius quam Apostolus quos misit ad praedicandum, utique quod illis revelavit. Quid autem praedicaerint, id est, quid illis Christus revelaverit, & hic praescribam non aliter probari debere, nisi per eandem Ecclesiam, quae ipsi Apostoli considerant, ipsi eis praedicando, tam viva voce, quam per Epistolas postea. Gonitatur proinde omnem doctrinam, quae cum illis Ecclesiis Apostolicis matricibus & originalibus fidei conspirat, veritatis deputandam, sine dubio tenentem quod Ecclesiae ab Apostolis, Apostoli a Christo, Christus a Deo accepit: omnem vero doctrinam de mendacio praediciandam, quae sapiat contra veritatem Ecclesiarum, & Apostolorum, & Christi, & Dei. Incredibile est quod Apostoli aliquid absconderint de Dei verbo & Christi sacramento. Impossibile est quod omnes Ecclesiae aliter acceperint quam Apostoli tradiderunt, aut aliter intellexerint, cum a Spiritu veritatis illuminentur & regantur, ut errare non possint in unam fidem conspirantes. Age nunc ait Tertullianus, omnes erraverunt, deceptus sit & Apostolus de testimonio reddendo: nullam respectum Spiritus Sanctus uti eam in veritatem deduceret, ad hoc missus a Christo, ad hoc postulatus de Patre, ut esset doctor veritatis: neglexerit officium Dei vicarius, Christi vicarius, sine Ecclesiae aliter interim intelligere, aliter credere, quod ipse per Apostolos praedicabat: equid verisimile est ut tot ac tanta in unam fidem erraverim? Nulla inter multos praesentis unum est. Exitus variasse debuerat error doctrinae Ecclesiarum, Ceterum quod apud multos unum invenitur, non est erratum, sed traditum. Audeat ergo aliquis dicere illos errasse qui tradiderunt. Certissimum igitur Apostolorum testimonium, de quibus Christus dixit: Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. Testimonium perhibebitis Evangelii praedicatione per Judaeam & mundum universonum: vitae sanctitatem laborum, persecutionum, martyrii etiam perfectione. Absque Synagoga facient vos: sed venit hora ut omnis qui interfecerit vos, arbitretur obsequium se praestare Deo. Contra eorum porro persecutiones Paraclitus Spiritus ve-

ritatis, quem ego mittam vobis a Patre, animos vestros roborabit & confirmabit. De Sacramento Confirmationis opportune hac Dominica Sermo ad populum habebitur, quo quidem in Sacramento Spiritus Sanctus datur, testimonium perhibens de Christo; & ad hoc datur fidelibus ut ipsi etiam testimonium perhibeant. Spiritus Sanctus in sacramento Confirmationis datur testimonium de Christo perhibet, infusione gratiae & donorum. Cum venerit Paraclitus quem ego mittam vobis a Patre, ille testimonium perhibebit de me. Sacramentum Confirmationis datur Fidelibus, ut Spiritu Sancto roborati Christo testimonium ipsi perhibeant, Fidem constanter profitendo, & pro ipsa, si opus sit, persecutiones & mortem etiam fortiter patiendo. Et vos testimonium perhibebitis. I. Quomodo Deus non est, qui dat Spiritum Sanctum? Imo quantus Deus est, qui dat Deum? Neque enim aliquis Discipulorum Christi dedit Spiritum Sanctum. Orabant quippe ut veniret super eos quibus manus imponebant, non ipsi eum dabant. Quem morem in suis Praepositis etiam nunc servat Ecclesia. Igitur Spiritus Sanctus in Confirmatione datur testimonium perhibet de Christi Jesu divinitate. Idem Spiritus Sanctus per Confirmationis Sacramentum Christianis datur, qui datus est Apostolis die Pentecostes. . . . Gratia singularis in hoc sacramento confertur, gratia consummationis, gratia augmenti & roboris, gratia qua perfecti Christiani sumus. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Confirmationis, Cap. 3. Art. 1.) Gratia septem Donis Spiritus sancti cumulata, quae ibidem exponuntur (Art. 3. eisdem Paragraphi) scilicet Donis Sapientiae, Intellectus, Consilii, Fortitudinis, Scientiae, Pietatis, & Timoris Domini. Si vis nosse quia accepisti Spiritum Sanctum, interroga cor tuum: Ne forte Sacramentum habeat, & virtutem Sacramenti non habeat. II. Christiani testimonium Christo reddere tenentur constanti fidei Professione, non solum in persecutionibus, sed in pace Ecclesiae; non solum per verba, sed per bona opera, sine quibus fides mortua est, praecipue vero per fraternam caritatem. Hoc est mandatum ejus: Ut credamus in nomine Filii ejus Jesu Christi: & diligamus alterutrum, sicut mandatum dedit nobis. Et qui servat mandata ejus, in illo manet; & ipse in eo: & in hoc scimus quoniam manet in nobis de Spiritu quem dedit nobis. Interroga ergo cor tuum, si est ibi dilectio proximi, securus esto. Non potest esse dilectio sine Spiritu Dei: Nam Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis. Testimonium Christo ita reddere debent Christiani, ut nullis mundi tentationibus, erroribus, terroribus, amoribus ab ejus obsequio, & Christianae fidei ac pietatis professione dimoveri valeant; ut nec eos seducat mundus blandiens cupiditati; nec frangat mundus terrens infirmitatem. Haec locutus sum vobis (inquit Christus) ut non scandalizemini. Christianum Dei verbo & Spiritu confirmatum, nec cupiditas, nec timor, quae duae sunt peccati januae; nec blanditiae; nec persecutiones, nec mores saeculi, aut hominum mundo servitium exempla, consilia, judicia, oblationes, irrisiones, opprobria, persecutiones, in peccatum impellere possunt. Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum: Merito itaque promissio Discipulis suis Spiritu Sancto, quo in eis operante fierent tales ejus, subiunxit: Haec locutus sum vobis, ut non scandalizemini: Cum enim caritas Dei diffunditur in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis, fit pax multa diligentibus legem Dei, ut non sit illis scandalum. Testimonium Christo reddere debent Christiani, coram mundo non erubescendo de professione Christianae pietatis, de severiore Evangelicae Disciplinae observantia, de Christi Cruce. Id significat impressio signi Crucis in fronte confirmatorum facta. Perfecisti eis qui sperant in te in conspectu filiorum hominum. Vide Lib. 2. Tract. de Sacramento Confirmationis; C. 6. de Ceremoniis istius Sacramenti num. 3. Ideo Spiritum sanctum Apostolis suis testibus promissit Christus, quo roborati, non erubescerent coram Judaeis praedicatione & profitendo Evangelium Christi, etiam in Synagoga ejiciendi essent. Absque Synagoga facient vos. Accepto quippe Spiritu Sancto, similes illis non fuere de quibus S. Joannes scribit: Verumtamen & ex Principibus multi crederunt in eum: sed propter Phariseos non confitebantur, ut e Synagoga non ejicerentur. Dillexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam Dei. Crederunt ergo in eum, sed non sic quomodo eos volebat credere, qui dicebat: Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis; & gloriam quae a solo Deo est, non quaeritis? Discipulis ergo sic in eum creden-

credentibus, ut impleti Spiritu Sancto non sint de numero eorum, qui ignorantes Dei iustitiam, & suam volentes constituere, iustitiae Dei non sunt subiecti; nec de illorum, de quibus dictum est, *Dileverunt gloriam hominum magis quam Dei*; illa congruit Prophetia, quae de ipsis invenitur impleta, *Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt tota die, & in iustitia tua exultabuntur*; quoniam gloria virtutis eorum in eis. Merito eis dicitur: *Abique Synagogis facient vos*; illi scilicet qui zelum Dei habent, sed non secundum scientiam: propter quod ignorantes Dei iustitiam, & suam volentes constituere, eos expellunt qui non in sua, sed in Dei iustitia exaltantur, nec expulsi ab hominibus erubescunt, quoniam gloria virtutis eorum ipse est.

Christo denique testimonium reddere debet Christianus, quaevis adversa & dura patienter & aequo animo propter illum patiendo, ne animo iniquo bona deserat, per quae ad meliora perveniat. Id significat alapa levis inflictio ab Episcopo confirmante, de qua legendum Caput de Confirmationis ceremoniis, num. 4. Ad huiusmodi testimonium Christo perhibendum ut parati essent Discipuli virtute Spiritus Sancti ex alto induci & roborati, ait illis: *Sed venit hora, & nunc est, ut omnis qui interficitur arbitretur obsequium se prestare Deo*, E Synagogis vos eicient, sed nolite solitudinem formidare; separati quippe a congregatone eorum, tam multos in nomine meo congregabitis, ut illi meruentes ne Templum quod erat apud eos, & omnia Legis veteris sacramenta deserantur, interficiant vos, sic fundentes sanguinem vestrum, ut Deo se prestare arbitrentur obsequium. *Venit hora, & nunc est*. Totum vitae praesentis tempus, hora est mundi: Hora vero electorum, aeternitas. Toto vitae huius tempore persecutiones imminet Dei servis, *Omnes qui volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patienter sustinent*. Mandus iustus odit ob morum dissimilitudinem; & quia sermonibus, operibusque suis mundi errores pravosque consuetudines reprehendunt. *Civium veniamus iustum*, inquit mundus, quoniam contrarius est operibus nostris, & improperat nobis peccata legis, & diffamat in nos peccata disciplinae nostrae. Gravis est nobis etiam ad videndum, quoniam dissimilis est alius vita illius, & immutata sunt vicia eius. *Tanquam nugaces estimati sumus ab illa, & abhinet se a vitiis nostris, tanquam ab imunditiis, & praesertim novissima iustorum*. Hinc Christus Discipulis suis ait: *Si de mundo fuisset, mundus quod suum erat diligeret: quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus*.

DOMINICA PENTECOSTES.

Repleti sunt omnes Spiritu Sancto. Act. 11. 4.

IN Actis Apostolorum legimus, cum S. Paulus venisset Ephesum, & Christianos quosdam invenisset, eis dixisse: *Si Spiritum Sanctum accepistis credentes? Qui responderunt. Sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus*. Vereor ne idem nobis contingat, si maximam partem illorum interrogemus, qui Christiano nomine gloriantur. Hoc malum ut ab animabus vestris avertam, Auditores, hac in concione nomina, attributa, & effectus Spiritus Sancti vobis explicabo, ut cognoscatis excellentiam Doni quod Christus hodie Ecclesiae suae tribuit. 2. Dispositiones exponam necessarias ut Spiritum Sanctum accipiatis.

I. Varia Spiritus Sancti nomina ab eius operationibus sumpta. Spiritus Sanctus Donum Patris & Filii. Datur nobis ut nos vita gratiae vivificet atque sanctificet. Non sola gratiae & caritatis, virtutumque ac donorum ceterorum infusione, sed in anima, substantiva & personali sui Numinis inhabitatione sanctificat nos Spiritus Sanctus. (Lib. 1. Quaes. 2. Art. 9. §. 4.) Spiritus Sanctus Animarum vita. (Ibid. num. 5.) Caritas subsistens. (Ibid. n. 16.) Deum amare non possumus nisi de Deo. Bis Spiritum Sanctum Apostolis suis dedit Christus, post Resurrectionem scilicet suam, & post Ascensionem, ut duo praecipua caritatis commendaret. Una caritas, & duo praecipua: unus Spiritus, & duo data. (Ibid. n. 7.) quia vero denario numero Lex decem praecipua consensu significat, Spiritum Sanctum decimo post Ascensionem suam die Christus in Ecclesiam suam misit, ut Lex non per gratiam Sancti Spiritus impleri demonstraret. (Ibid. num. 7.) Quemadmodum post diuturnum bellum confecta pace, qui sibi invicem inferni erant, pignora mutuo sibi dant & oblivis, sic inter Deum & naturam humanam advenit. Pro pignoribus & oblivis ipsa primitias

misit, quas in caelum tulit Christus. Nobis vero Spiritum Sanctum pignoris & oblivis loco remisit. (Ibid. n. 9.) Cur Spiritus Sanctus in specie linguarum ignearum super Apostolos descendit? (Ibid. n. 10. & 11.) Quam admirabilis mutatio per Spiritum Sanctum facta in orbe terrarum! *Emitte Spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terrae*. Apostoli rudes prius & timidi, docti, fortisque subito facti sunt, everfa Idololatria ignorantiae tenebrae dispulsa, fidei lux diffusa, vitia eradicata, insitae virtutes. *Annunciate inter gentes studia eius; seu, ut vertit Aquila, mutationes eius*. Et reverentia mutatio fuit rerum omnium maxima. Qui quondam inimici erant, amici sunt; qui longinqui, qui proximi; qui servi, filii; qui in ignorantia erant, in cognitione sunt; qui in tenebris, in luce; in spe vitae, qui mortui erant; pauperes, heredes regni caelorum; Judaei procul, & Gentiles prope; filii canes, & canes filii. Hae Salvatoris artes sunt & studia, hae orbis per Spiritum Sanctum mutationes. In Spiritu vehementer contentes naves Tharvis (inquit Propheta) id est, evertes superbiam gentium; ut explicat S. Augustinus. *Factus est repente de caelo sopus tanquam adveniens Spiritus vehementis, & replevit totam domum ubi erant Apostoli sedentes*. Spiritus Sanctus contrivit superbiam gentium ex incertis huius vitae tumorem; contrivit eam timore fortissimo, Christoque subiecit. Sic enim eum tremuit omnis superbia iudicaturum, ut in humilem crederet, nec excessum expaveleret. Quod Apostolos in viros alteros transformaverit Spiritus Sanctus, ex Actis Apostolorum, & ex eorum Epistolis demonstratur. De mystica illa transformatione, quam & in omnibus, in quibus inhabitat, Spiritus Sanctus operatur, S. Paulus ad Corinthios scribit, *Nos vero omnes revelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur a claritate in claritatem tanquam a Domini Spiritu*. Vides ut Spiritus Sanctus transformet quodammodo in aliam imaginem eos in quibus inhabitat? *Transfert enim facile a rerum terrenarum sensu ad spectanda solum ea quae sunt in caelis, & ex imbeli timiditate ad strenuam & generosissimam vim animi*. Neque vero dubium est quin ita affectus reperiamus Discipulos, & sic per Spiritum confirmatos, ut persequentium incursum nequaquam vincerentur, sed dilectioni in Christum constantiter adhaerent. Hoc Spiritu animatus Paulus ait: *Quis nos separabit a caritate Christi? Tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius? (sicut scriptum est: quia propter te mortificamur tota die: estimati sumus sicut oves occisionis) sed in his omnibus superamus, propter eum qui dilexit nos*.

II. Dispositiones ad Spiritum Sanctum recipiendum tribuit ipse divinus Spiritus. Prima dispositio est poenitentia. Dispositio altera, humilitas. Dispositio tertia, castitas. Dispositio quarta, oratio. Dispositio quinta, caritas. Spiritus Sanctus non recipitur extra Ecclesiae unitatem (Lib. 1. Quaes. 2. Art. 9. §. 5. Homil. Ephes. quinto.) Deus Legem in Monte Sinai Moysi daturus in medio ignis apparuit, *Ut transgressores Legis intelligerent rem sibi cum igne fore* (inquit S. Cyrillus Alexandrinus.) Spiritus Sanctus Legem novam in cordibus Fidelium scripturam hodie in specie ignis apparet, ut intelligant qui Legem Evangelicam violare non verentur, qui praecipua caritatis non implent, qui Divinis inspirationibus Spiritus Sancti non obsequuntur, rem sibi cum igne fore.

IN FESTO SANCTISSIMAE TRINITATIS.

Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Matth. xxviii. 19.

OMNES Christianae Religionis solemnitates Festa sunt Sanctissimae Trinitatis, cuius mundus opus est, cuius nos templa sumus, per baptismum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti nobis collatum consecrata. Ad Christum Jesum Dominum nostrum refertur cultus omnis sanctissimae Virgini eius matri & Sanctis exhibitus. Caput in membris honoramus. Ad Deum referuntur omnia Christi mysteria temporalia, eorumque celebratio. *Caput Christi Deus: Vos autem Christi, Christus autem Dei*. (inquit Apostolus.) Sacrificium & orationes suas Ecclesia offert Patri, per Filium, in Spiritu Sancto. Personae Divinae inseparabiles sunt ab invicem etiam in cultu nostro. Si Christus patitur pro salute nostra, Pater Aeternus ipsum ad mortem tradit: *Proptio Filio suo non pepercit Deus*. Filius se ipsum offert immensa caritate, quae est Spiritus Sanctus. *Per Spiritum Sanctum semetipsum obtulit immaculatum*

Deo. Si Christus a mortuis resurgit, a Patre suscitatur per Spiritum Sanctum. Qui praedestinatus est Filius Dei in virtute secundum Spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum Jesu Christi. Si in caelum ascendit, redit ad Patrem, ut a dextris eius sedeat, & Spiritum Sanctum ut unum cum Patre principium processionis eius in Ecclesiam mittat. Si in Eucharistiae Sacramento se abscondit adorandum, victima est, quam honorare ut par est non possumus, nisi illi conjungamur. Qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu Sancto, per mortem suam mundum vivificavit; ut loquitur Ecclesia; & nisi cum ipso pariter immolemur Deo uni & trino. Quamvis omnes pene orationes Ecclesiae ad Deum Patrem dirigantur, tota tamen Sancta Trinitas orationum nostrarum finis est, sicut & fidei objectum. (Lib. 1. Quaes. 2. Art. 1. §. 19.) Sanctissimae Trinitatis Mysterium explicite credere necessarium est ad salutem, comprehendere, impossibile. Pro captu tamen humanae mentis utcumque explicatur. (Ibid. Art. 17.) I. Sanctissimae Trinitati gratias immortales agere debemus ob illius in nos beneficia. Ob beneficium creationis, quae Patri Aeterno; Redemptionis, quae Filio Dei; Renovationis & Sanctificationis, quae Spiritui Sancto speciatim tribuitur ab Ecclesia & a Christianis Theologis, quamvis indivisa sit trium personarum operatio ad extra, cum sit una & aequalis trium potestas, sicut una essentia sive divinitas. 2. Imitari debemus quantum cum Dei gratia possibile nobis est, Sanctissimam Trinitatem; Dei perfectiones; summam divinarum personarum concordiam.

I. Creationis opus commune est tribus adorandae Trinitatis personis, Omnium rerum exemplaria in arte & mente Dei. Creator omnium rerum est caeli & terrae, visibilium & invisibilium. (Ibid. §. 38.) Homo ad imaginem Dei conditus. In quo sita sit divinae imaginis ratio? (Ibid. §. 46.) Cavendum ne creatori nostro simus ingrati, & ne abutamur existentia, vita, ratione, libertate, corpore, animaeque, & corporis facultatibus, in ejus offensam & injuriam, cui totum debemus quod sumus. Creatura non praependenda Creatori, Cavendum ne qui sumus conditi ut dominemur omnibus animantibus, pravis cupiditatibus serviamus. (Ibid. §. 50.) Oremus, & operam demus ut sanctae Trinitatis imago in nobis per peccatum & cupiditates saeculares deformata, reformetur per Dei gratiam, a quo formata est. Creaea Trinitas, scilicet ratio, memoria, voluntas, per suggestionem, delectationem, & consensum lapsa, a Divina Trinitate reformatur per fidem, spem, & caritatem. (Ibid. §. 18.) Redemptionis nostra opus etiam est Sanctissimae Trinitatis. Quamvis enim solus Filius incarnatus sit, passus & mortuus; tres tamen personae Sanctissimae Trinitatis incarnationem, totamque salutis nostrae economiam operatae sunt. Filius passus est ad humani generis redemptionem ex aeterno Sanctae Trinitatis, cujus secunda persona est, decreto. (Lib. 1. Quaes. 2. Art. 4. §. 4.) Omnia ex Deo, qui nos reconciliavit sibi per Christum, ... Quoniam quidem erat in Christo mundum reconcilians sibi, non reputans illis delicta ipsorum. ... Deus qui dives est in misericordia, propter nimiam caritatem, suam qua dilexit nos; & cum estemus mortui peccatis, conyivificavit nos in Christo, & conresuscitavit, & confedere fecit in caelestibus, in Christo Jesu. Christus pro nobis satisfecit, sed tota Trinitas satisfactionem acceptam habuit communi voluntate & operatione factam. Opus denique sanctificationis nostrae, quamvis Spiritui Sancto speciatim tribuatur, trium tamen adorandae Trinitatis Personarum commune opus ac beneficium est, sicut dem sanctificati sumus in baptismo, qui in illarum nomine confertur: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Non enim una tantum persona, sed Deus unus & trinus adest verbis Evangelicis, sine quibus baptismus consecrari non potest, & ipse sanctificat sacramentum suum, Pater aeternus adest, qui nos adoptat in filios, & vocat in societatem Filii sui unigeniti Domini nostri Jesu Christi. Adest Filius, qui nos fratres & coheredes suos facit, & cui commorimur & consepelimur in baptismo, Adest Spiritus Sanctus, & fontem replet, qui replevit & Virginem; ut regeneret Christianum, sicut illa generavit Christum, Si ab illa prima adoptionis gratia infeliciter excidimus, per poenitentiam reparanda est. (Lib. 1. Quaes. 2. Art. 1. §. 19.) Frequenter in memoriam revocandae sunt promissiones in baptismo factae, seu *Votum maximum quo nos vivimus in Christo esse mansuros*. Vide Lib. 2. Tract. de baptismo, Cap. 8. propositione undecima, & in Documento subnexo ad Morum informationem. Christiani per Baptismum non solum fidei, sed universae Legis Christi servandae sunt de-

bitores. *Baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, docentes servare omnia quaecumque mandavi vobis*. Vide ibidem, propositione 9. Matth. 28. Qui mandata Evangelica dedit, nos adjuvare potest, & si fideles eorum observatores simus, nos remunerare: siquidem illi *Omnis potestas data est in caelo & in terra*. In ipso confidamus, siquidem ipse praestitum est ut nobis auxilium ferat. *Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi*. Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu, ob creationis beneficium, dicentes: *Domine Deus, Domine Deus noster, accipere gloriam, & honorem, & virtutem, quia tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam erant & creata sunt*. Ob redemptionis beneficium dicentes: *Dignus est Agnus qui occisus est, accipere virtutem, & divinitatem, & sapientiam, & fortitudinem & honorem, & gloriam & benedictionem*. Sedenti in throno, & Agno, benedictio & honor, & gloria & potestas in saecula saeculorum. Ob sanctificationis denique beneficium, dicentes: *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus omnipotens*.

II. Dei perfectiones imitandae. *Esote ergo & vos perfecti, sicut & Pater vester caelestis perfectus est*. In divinarum perfectionum imitatione semper proficiendum. Dei simplicitatem, immutabilitatem, immortalitatem quomodo imitari possumus ac debemus? Jungendum cor nostrum aeternitati Dei. (Lib. 1. Quaes. 2. Art. 2. §. 16.) Patrem Aeternum imitari debemus, qui seipsum cognoscendo Verbum generat. Deum in Anima nostra cognoscimus, si ad ipsam attendamus. Saepè volumus omnipotentis Dei naturam invisibilem considerare, sed nequaquam valemus, atque difficultatibus fatigata anima ad semetipsam redit, sibi que de se ipsa graudus attentionum facit: Ut primum semetipsam, si valet, consideret, & tunc illam naturam, quae super ipsam est, in quantum potuerit, investiget. Deum cognoscendo, & cognitum amando, imago ejus in Anima nostra renovabitur. Sed & nos ipsos considerare debemus, ut cor nostrum verbum bonum erudat, verbum humilitatis, cognoscendo nihilum nostrum, imperfectum nostrum, peccatum nostrum: Verbum laudis & gratiarum actionis, cognoscendo dignitatem nostram, quatenus ad imaginem Dei conditi sumus, Deique in nos beneficia. A te incipiat tua consideratio (inquit S. Bernardus) non solum autem, sed & in te finiatur. Quocumque evangetur, ad te revocaveris eam cum salutis fructu. Tu primus tibi, tu ultimus. Sume exemplum de summo omnium Patre, Verbum suum & emittente, & retinente. Verbum tuum, consideratio tua, Quae si procedit, non recedat; sic procedat, ut non egrediatur; sic exeat, ut non deserat. Christiani unum esse debent cum Deo & inter se per caritatem, ut naturae ac substantiae unitatem in Patre & Filio honorent, ac pro virtutibus imitentur. (Lib. 1. Theol. nostrae Dog. & Moral. Q. 2. A. 3. §. 4.)

IN FESTO SACRATISSIMI CORPORIS CHRISTI.

Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum. Joan. vi. 55.

ADMIRABILIS Eucharistiae Sacramenti dignitas atque excellentia, quae uno verbo demonstrari non potest; uti nec Dei summa perfectio, nec dignitas Christi, pluribus nominibus a Scriptoribus sacris exprimitur. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Eucharistiae, Cap. 1. Art. 1.) Illud explicandum, quod ipsi Christus Dominus tribuit in Evangelio hodierno. 1. Christus corpus & sanguinem suum in Eucharistia nobis donat ut verum cibum & potum Animarum nostrarum. *Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus*. 2. Ut symbolum & principium nostrae cum ipso conjunctionis, & mutuae illius in nobis, ac nostri in illo mansionis. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo*. 3. Ut aeternae vitae pignus. *Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum*.

1. Christus panis Angelorum in caelo, factus est cibus hominum viatorum in Eucharistia. Christus in corpore & sanguine suo voluit esse salutem nostram. Unde autem commendavit corpus & sanguinem suum? De humilitate sua, Nisi esset humilis, nec manducaretur, nec biberetur. Respondeo: Ipse altitudinem ipsius: In principio erat verbum, Ecce cibus sempiternus. Sed manducantur, Ange-

Rom. 10. 3.

Psal. 88. & 17. S. Aug. Tract. 93. in Joan.

2. Tim. 3. 12.

Sap. 2. 12.

Joan. 15. 19.

Act. 19. 2. 3.

Psal. 103.

Psal. 9.

Theodor. in hunc Psal.

Psal. 47.

S. Aug. Enarr. in hunc Psal.

2. Cor. 3. 18.

S. Cyrillus Alexand. lib. 10. in Joan. vers. 21. pag. 920.

Rom. 8. 35.

Rom. 1. 4.

3. Cor. 5. 2.

Ephes. 2. 4. 5.

S. August. Lib. 6. de Baptismo. Cap. 25.

S. August. Epist. 149. ad Paulin.

Apocal. 4. 11.

Apocal. 5. 23.

Isti. 6. 3. Matth. 5.

S. Greg. M. Homil. 17. in Ezechiel.

Lib. 2. de Consider. Cap. 3.

Angeli manducant caelestes spiritus, & manducant, & saginantur, & integrum maner quod eos satiat & laetificat. Quis autem homo possit ad illum cibum? Unde cor tam idoneum illi cibo? Oportebat ergo ut mensa illa lactesceret, & ad parvulos perveniret. Unde autem fit cibus lac? Unde cibus in lac convertitur, nisi per carnem trahatur? Nam mater hoc facit. Quod manducata mater, hoc manducat infans: sed quia minus idoneus est infans qui pane vescatur, ipsum panem mater incarnat, & per humilitatem mamillae & lactis succum, de ipso pane pascit infantem. Quomodo ergo de ipso pane pavit nos Sapiencia Dei? Quia Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Omnem effectum quem cibus & potus naturalis producit quantum ad vitam naturalem, Eucharistiae Sacramentum operatur quantum ad vitam spiritualem: sustentat scilicet, auget, reparat, delectat. (Lib. 2. Tractat. de Eucharistia, Cap. 3. Proposition. 1.) Sicut alimentum corporale corpori necessarium est ad restaurandum id quod innati caloris vi quotidie detrahatur ac deperit: ita quicquid ardore cupiditatis in dies amittit anima, dum levi aliqua in re parum offendit, totum Eucharistia restituit, veniales culpas abstergens, quae minuunt fervorem caritatis. (Ibidem, Propositione 3.) Humanæ naturæ corruptio cibum exigebat, qui simul esset medicamentum. Diabolus afflavit homini per esum cibi vetiti triplicem corruptionem: In anima, tenebras ignorantiae: in corpore morbum præyæ concupiscentiæ: & mortem in utroque. Carnem suam & sanguinem ut cibum medicinale contra corruptionem illam triplicem Christus dedit, ad ignorantiae tenebras depellendas. Dominus illuminavit meca... Accedite ad eum, & illuminamini. Cibavit illum pane vitae & intellectu. Hæc cena lucis, mensa foliæ. Accedamus ad eum, & illuminemur; non quomodo ad cum accesserunt Judæi, ut tenebrarentur. Accesserunt enim ad illum ut crucifigerent: nos ad eum accedamus, ut corpus & sanguinem ejus accipiamus. Illi de crucifixo tenebrati sunt: nos manducando crucifixum & bibendo illuminamur. 2. Carnem suam & sanguinem Christus dat nobis in Eucharistia ut cibum medicinale contra concupiscentiam carnis. (Lib. 2. Tractat. de Euchar. Cap. 3. Propos. 5.) Divino illo cibo cor hominis confirmatur & roboratur contra tentationes & impugnationes demonum. (Ibidem) Gedeone se ad prælium contra Madianitas parante, quidam ex hostium castris in somnio vidit quasi subcineritum panem ex hordeo volvi, & in castra Madian descendere: cumque pervenisset ad tabernaculum, percussit illud, atque subvertit; & terræ funditus coarxavit. Cumque uni ex commilitonibus somnium suum narret, respondit ille: Non est hic aliud nisi gladius Gedeonis: tradidit enim Dominus minus in manu ejus Madian, & omnia castra ejus. Caro Christi panis est, simul & gladius, quo illis gloriæ, nostræque salutis hostes in tugam damus, & debellamus. Gladius Domini, & Gedeonis. 3. Corpus & sanguinem suum dat nobis Christus in Eucharistia, ut servemur a morte. Hic est Panis verus, qui de Cælo descendit. Antiqui Christiani Eucharistiam Vitam vulgo appellabant, teste S. Augustino. Hujus figura fuit Lignum vite in medio paradisi positum, cujus esu homo innocens a morte servaretur. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem non habebitis vitam in vobis. Vitam gratiæ confert Eucharistia his qui pure, & sancte accipiunt. (Lib. 2. Tractat. de Sacram. Eucharist. Cap. 3. Proposit. 1.)

Igitur, ut S. Cyrillus Alexandrinus docet, Ex partes, & vacui plane vitæ, quæ in sanctificatione ne ac felicitate est; remanent, qui per Mystificam Eulogiam non susceperunt Filium. Vita enim est secundum naturam, in quantum & ex vivente Patre genitus est, sed nihilominus etiam sanctum ejus corpus Verbo cuncta vivificant inefabiliter unitum. Et quoniam vivifica facta est caro Salvatoris, utpote vitæ secundum naturam, Verbo nimirum divino unita; cum illa degustabimus, tunc vitam habebimus in nobis, ei quoque simul uniti, quemadmodum illa Verbo inhabitant. Hanc enim ob causam etiam in suscitandis mortuis, non verbis tantum & nutu Deo convenienti Salvatorem operatum esse comperimus; sed carnem suam quasi cooperatricem ad hoc potissimum adhibuisse, ut ostenderet illam vivificare posse.

Christus dat nobis corpus & sanguinem suum, ut nihil ac principium nostræ in illo, & suæ in nobis inhabitationis, & mutæ conjunctionis. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Divinum illum cibum in substantiam nostram non mutamus, sicut

cibum carnis nostræ, sed nos in se commutat. Non sola affectus unitate, sed unitate naturali per Sacramentum Eucharistiae cum Christo Domino unum sumus. Si enim vere Verbum caro factum est, & nos vere Verbum carnem cibo Dominico sumimus (inquit S. Hilarius) quomodo non naturaliter manere in nobis existimandum est, qui & naturam carnis nostræ jam inseparabilem sibi homo natus assumpsit, & naturam carnis suæ ad naturam æternitatis sub Sacramento nobis communicandæ carnis admisit? Ita enim omnes unum sumus, quia & in Christo Pater est, & Christus in nobis est. Quisquis ergo naturaliter Patrem in Christo negabit, neget prius naturaliter vel se in Christo, vel Christum sibi inesse, qui in Christo Pater, & Christus in nobis, unum in his esse nos faciunt.

Christi concorporales per Eucharistiam efficiuntur, Et quemadmodum si quis ceram cereæ commixtam igne simul liquaverit, unum quid ex ambabus efficit; ita per corpus Christi & pretiosi sanguinis participationem, ipse quidem in nobis, nos autem in eo simul unimur. Corpus ergo Christi si vis intelligere, Apostolum audi dicentem fidelibus: Vos estis corpus Christi & membra. Si ergo vos estis corpus Christi & membra, Mysterium vestrum in Mensa Domini positum est, Mysterium Domini accipitis. Ad id quod estis, Amen respondetis, & respondendo subscribitis. Audis ergo, Corpus Christi: & respondes, Amen. Esto membrum corporis Christi, ut verum sit Amen. Non enim cum Christo unimur, quicumque carnem ejus manducant & sanguinem bibunt, sed illi soli qui digne manducant & bibunt, qui caritate membra Christi facti sunt. Unus panis, unum corpus multi sumus (ait Apostolus.) Panis non fit de uno grano, sed de multis. Quando exorizabantur, quasi molebamini: quando baptizati estis, quasi conspersi estis: quando Spiritus Sancti ignem accepistis, quasi cocti estis. Estote quod videtis, & accipite quod estis. Igitur carnem Christi & sanguinem non edamus tantum & bibamus in Sacramento, quod & multi mali; sed usque ad spiritus participationem manducemus & bibamus, ut in Domini corpore tanquam membra maneamus. Spiritus vegetemur, & non scandalizemur; etiam si multi modo nobiscum manducant & bibunt temporaliter Sacramenta, qui habebunt in fine æterna tormenta. Triplex communionis genus, Sacramentalis tantum, spiritualis tantum, Sacramentalis & spiritualis simul. Hoc modo communicandum est, ut Christi in nobis maneat; & nos in eo. (Lib. 2. Tractat. de Eucharistia, Cap. 4. Art. 1.)

III. Eucharistia æternæ vitæ pignus. (Ibidem, Cap. 3. Propositione 6.) Corpus & sanguis Christi femina sunt immortalitatis Christianis qui Eucharistiam digne accipiunt. Unde S. Irenæus Hæreticos refurrectionem carnis negantes refellit argumento petito ex Eucharistiae participatione. Quomodo, inquit, carnem negant capatem esse donationis Dei quæ est vita æterna, quæ sanguine & corpore Christi nutritur. & membrum est ejus? S. Ignatius Martyr in Epistola ad Ephesios Eucharistiam vocat Pharmacum immortalitatis, antidotum ad non moriendum, sed vivendum in Jesu Christo semper. Panis Eucharisticus manna longe præstantior & efficacior, utpote Corpus Vitæ. Manna illud e caelo, hoc suppæ caelum. Illud caeli, hoc Domini colorum. Illud corruptioni obnoxium, si in diem alteram servaretur; hoc alienum ab omni corruptione: quod quicumque religiose gustaverit, corruptionem sentire non poterit. Non sicut manducaverunt Patres vestri manna, & mortui sunt: qui manducat hunc panem, vivet in æternum.

IN EODEM FESTO.

Vidi Agnum stantem tanquam occisum. Apocal. v. 6.

Christus resurgens ex mortuis jam non moritur: in throno gloriæ sedet immortalis: cur ergo ipsum adhuc tanquam occisum & immolatum, tamen stantem & in æternum viventem dilectus Apostolus intuetur? Nonne Christus uno sacrificio in ara crucis oblato omnia veteris Legis sacrificia implevit? Nonne semel oblatus est ad multorum exkaurienda peccata, & una oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos? His thematis nostri verbis significat S. Joannes, Christum Jesum agnum Hebr. 10. immaculatum, Qui occisus est ab origine mundi, qui ingrediens mundum, dixit: Hostiam & oblationem nolui, corpus autem aptasti mihi: qui Usque ad passionem effectus est hostia, ut loquitur Tertullianus, in Eucharistia modo incruento, invisibili & arcano immolari, Sancta enim Eucharistia non solum Sacramentum

mentum est; sed & sacrificium. 1. Veteris Legis sacrificiis longe dignius, & excellentius. 2. Veteris Legis sacrificiis efficacius. 3. Majores dispositiones ex parte offerentium & adstantium exigens.

I. Vetera sacrificia figuræ fuerunt sacrificii Christi. In Agno Paschali, cæterisque victimis immolabatur Christus, sed in figura dumtaxat; in pane, & vitio quæ Melchisedech Rex Salem, Dei altissimi Sacerdos obtulit Deo, cum Abraham quatuor Regum victori occurrerit, eique benedixit, Christi sacrificium præfiguratum est; sed in Eucharistia impletur. Christus qui se ipsum pro redemptione nostrâ immolavit in Cruce, se ipsum etiam immolat in Altari, ideam sacerdos & hostia: ipse Pastor & ovis; ipse sponsus & sponsa: ipse sacerdos & victima; unus idemque & oblator muneris, & munus oblatoris; (ait S. Fulgentius) Quis est sacerdos, nisi unus sacerdos, qui interivit in Sancta Sanctorum? Victima & sacerdos: qui cum in mundo non inventret mundum quod offerret, se ipsum obtulit (inquit S. Augustinus.) Sacrificium igitur Eucharistiae veteris Legis sacrificiis dignius est & excellentius, tum ratione victimæ, quia Christi corpus & sanguis offertur; tum ratione sacerdotis, quia Christus ipse corpus & sanguinem suum offert, Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech. Nec victima dignior & excellentior, nec sacerdos sanctior inveniri potest.

Veteris Legis sacrificia offerentur a sacerdotibus Aaronicis, qui morte prohibebantur permanere, & quorum sacerdotium typicum erat, umbraticum, & aliquando transferendum. Sacrificium Eucharistiae offertur ab ipso Christo æterno sacerdote, qui semper vivit ad interpellandum pro nobis. Nos enim Ministri dumtaxat & organa illius summi sacerdotis sumus, Infirmi merito, tamen honorabiles sacrificii: quia etsi nunc Christus non videtur offerri, tamen ipse offertur in terris, quando Christi corpus offertur: immo ipse offerre manifestatur in nobis, ejus sermo sanctificat sacrificium quod offertur. Vetera sacrificia in uno tantum Judææ loco offerentur, quem elegerat Dominus. Eucharistiae sacrificium in omni loco, in tota Ecclesia per omnes gentes a solis ortu usque ad occasum diffusa offertur. Ab ortu solis usque ad occasum (ait Dominus) magnum est nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio munda, quia magnum est nomen meum in gentibus. Vide Lib. 2. Tractat. de Sacramento Eucharistiae, Cap. 6. Art. 1. Proposit. 1.

II. Eucharistiae sacrificium veteris legis sacrificiis efficacius, sive quatenus sacrificium est adorationis, & gratiarum actionis: sive quatenus est sacrificium propitiatorium: Sive quatenus sacrificium impropitiatorium est. Cum enim diversa in veteri lege ad diversos illos fines præscripta essent sacrificia, scilicet Holocausta, pacifica, & pro peccato: Ad hæc unum sufficit Eucharistiae sacrificium. Omnia Veterum sacrificia nova superveniens Gratia uno completitur sacrificio. Vide Lib. 2. Theolog. Dogmat. & Moral. Tractat. de Sacramento Eucharistiae, Cap. 6. Art. 1. Proposit. 3. Sacrificium Eucharistiae propitiatorium pro vivis & defunctis. (Ibid. Art. 3. Proposit. 4.) In eo enim Christo Sanguis quotidie effunditur in remissionem peccatorum: De quo potiori jure quam de Sanguine veterum victimarum dicitur: Ego illum dedi vobis, ut super altare in eo expietis pro animabus vestris, & Sanguis pro anima piaculo sit. Hinc in Missa canitur, Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Hinc Hostia sacra in tres partes frangitur, ut virtus sacrificii ad triplicem Ecclesiæ statum pertinere significetur: Ad gaudium scilicet Sanctorum in cælis cum Christo regnantium, pro quorum gloria offertur Deo in gratiarum actionem: Justorum in purgatorio patientium, pro quorum requie offertur in propitiationem: Fidelium in terris militantium, pro quorum peccatis offertur in expiationem. Cælitæ plurimum delectat hoc sacrificium, eisque gaudii novi ex eo fit accessio ob memoriam redemptionis, ob effectum nostræ salutis, ob admirationem divinæ bonitatis. Hinc Ecclesia ad Altare sic per sacerdos Deo supplicat: Sumpimus, Domine, divina Mystera, quæ sicut tuis sanctis ad gloriam, ita nobis ad veniam prodesse possunt. Animabus justorum in purgatorio detentis prodesse Altaris sacrificium ad liberationem vel levamen, fides docet. Partes duæ in terra dispergentur, & deficient (ait Propheta) & tertia pars relinquetur in ea. Et ducam tertiam partem per ignem & uram eos sicut uritur argentum, & probabo eos sicut probatur aurum. Ipe vocabit nomen meum, & ego exaudiam eum. Dicam, Populus meus es; & ipse dicit: Dominus Deus meus, Pars Instituit. Concion. Pars II. Tom. II.

tes duæ, id est infideles, & mali Christiani, dispergentur, & deficient ab æterna redemptione: Et tertia pars relinquetur in ea, scilicet poenitentes: & per ignem ducetur: Per ignem scilicet purgatorii ad cælum ducuntur poenitentium Animæ, ut in eo exierint, & probentur sicut probatur aurum. Fideles vero in terra superflues Deum invocant orationibus, elemosynis, & Mediatoris sacrificio quod pro illis offertur Animabus, & Deus illos exaudit. Sic Munus absconditum extinguit iras. Munus pretiosissimum, Corpus & Sanguis Christi, Hostia Sancta & immaculata: quam Deo offerimus de ejus donis ac datis. (Sic enim dilexit Mundum, Prov. 2. 14. ut Filium suum unigenitum daret.) Munus illud incomparabile, quod unum Deo dignum est, Filius Dei, vere Deus absconditus in Eucharistiae sacrificio, iram Dei placare non desinit, eumque & Animabus purgatorii, & poenitentibus in hac vita propitium reddere.

III. Minime dubium est quin sacrificia veteris legis puritatem & sanctimoniam in sacerdotibus offerentibus, poenitentiam peccatorum in iis pro quibus offerentibus, postulerent: Multo magis hæc dispositiones ad sacrificium Eucharistiae afferri debent, conscientiae scilicet puritas a sacerdotibus offerentibus: Poenitentia saltem ab iis qui sacrificio intereunt, ut illis proficiat. Sacerdotes sancti esse debent, sine crimine, irreprehensibiles, Angelis similes, ut digne sacrificium Altaris offerant. Sacerdotes antiqui tempore vicis suæ, quo sacrificia debebant offerre, ab uxoribus suis & familiis, omnique terrene commercio separati, a vino & siccera, omnique potu qui inebriare potest, abstinentes, ab acrio Tabernaculi vel Templi non recedebant, orationibus & sacris Ministeriis penitus devoti: Hinc judicemus, Commistri venerabiles, quanta esse debeat puritas & sanctimonia nostra, quanta a mundo & sæcularibus negotiis separatio. Sacrificium pretii nostri, cum veteribus illis sacrificiis; cum umbris veritatem; sacerdotium nostrum cum sacerdotio veteris legis comparemus, & hinc officium nostrum piis meditationibus dicamus. In Gallicanæ olim Ecclesiæ Episcopi sacerdotibus quos ordinabant, Hostiam sanctam sive Eucharistiam dabant, ex qua per quadraginta dies particulam fovebant ad sacram communionem: atque hoc Ritu revocabatur illis in memoriam tempus illud quo per quadraginta dies Dominus Discipulis apparens, & cum eis convalescens, cum ipsis de Regno Dei loquebatur; ut ait S. Fulbertus Carnotensis Episcopus. Ritus ille antiquatus est, sed non est antiquatum spirituale documentum quod ex eo colligi Patres nostri voluerunt: Sacerdotes scilicet Christo a mortuis redivivo conformari: Rarum ipsis cum hominibus commercium esse debere, nisi cum de Regno Dei infraendi sunt: Cum suis Constitutibus & Communiis societate lubentius quam cum sæcularibus hominibus inire, legem Domini jugiter meditari, Scripturarum lectioni, exhortationi, & doctrinæ intendere: Agnum contemplari stantem, & occisum: stantem, innocentia & integritate morum, ne in peccato jaceant, ne morte peccati corrumpantur: Occisum mortificatione carnis & cupiditatum omnium, ut victimæ sint simul ac sacerdotes sicut Christus Jesus. Christiani vero qui sacrosancto sacrificio intereunt, saltem affectum peccati deponere, & poenitentes esse debent, ut illis sanctum sacrificium ad vitam proficiat. Debent enim & illi pro sua parte ac modo sacrificium offerre cum sacerdote, & cum Ecclesia, Quæ cum ipso Capiti corpus sit, se ipsam per ipsum discit offerre. Debent offerre Deo Sacrificia contriti cordis & humiliati, nec non sacrificia misericordiæ, condonando injurias, & elemosynas erogando, ut sacrificium Altaris sibi prodesse impetrent ad remissionem peccatorum, ad impetrationem gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Sursum cor habere debent, ut sacerdos monet, Gratias agere Domino Deo nostro, per Jesum Christum Filium ejus, Qui in affectu S. Ambrosii peccati sanctissimo Altaris sacrificio intereunt, similes sunt Judæ proditori, Qui proditorem sanguinis Domini inter sacrificia positus cogitabat. (Vide Lib. 4. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 5. Art. 6. Regula 9.)

DOMINICA I. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Homo quidam fecit cenam magnam, & vocavit multos. Et misit servum suum hora cena dicere invitatis ut venirent. Luc. xiv. 16. 17.

Magnum convivium fecit olim Rex Assuerus Ester. 1. cunctis Principibus, & Magnatibus Perlarum & Medorum, Præfectorumque provincialium, ut ostendat

Psalm. 26. Psalm. 33. Eccl. 19. S. August. in Psalm. 34.

Judicium 7.

Lib. 7. de Pec. Mer. & Remi. c. 24. Joan. 6.

Lib. 4. in Jo.

S. Hil. lib. 2. de Trin.

S. Cyril. lib. 10. in Joan.

S. Aug. in ser. ad recen. baptizatos.

S. Aug. Ibid.

S. Aug. Tract. 27. in Joan.

S. Irenæus. Lib. 4. c. 4.

S. Ambros. lib. de his qui in Mysteriis initiantur. Cap. 9. Jo. 8.

Lib. 1. ad Trajam. c. 12.

Ennarrat. in Psalm. 132.

Ambros. in Psal. 38.

Malacti 1. 21.

S. Chrysostr. in Psalm. 95. Levit. 17. 11.

Zacch. 13. 8. 9.

Prov. 2. 14.

Epist. 2.

S. Aug. l. 10. de Civit. Dei. c. 10. It. 50. Ofec. 6. & Heb. 13.

Lucam.

deret divitias gloriamque Regni sui, ac potentiae suae amplitudinem, multo tempore, centum nempe & octoginta diebus, Cumque impleverentur dies convivii, invitavit omnem populum, qui inventus est in urbe Susan Regni Metropoli, a maximo usque ad minimum, & iussit septem diebus convivium preparari in vestibulo horti, & nemoris, quod Regio cultu & manu confectum erat. Longe splendidius convivium in Ecclesia sua Christus Rex Regum instituit, sacrosanctam Eucharistiam, in qua Iose convivia & convivium est. Ad hoc convivium, salutarium & omni suavitate repletum, in quo corpus suum manducandum praebet, invitavit ipse non solum principes, sed omnes servos suos. Christianos omnes cuiuscumque sexus, status & conditionis, Caecos, pauperes, debiles, claudos, non excludit, sed admittit, & intrare compellit, modo fidei luce illuminatos habeant oculos cordis, gratia & virtutibus divites sint, in Dei militia fortes, victores cupiditatum, diabolo strenue resistentes; voluntate & intentione recti, in via mandatorum Dei recta ambulantes: Neque aliud magis optat, quam ut domus ejus convivii impleatur. Quam magnificentum convivium, quod Dei bonitas ab aeterno decrevit, sapientia disposuit, omnipotentia statuto tempore instruxit & executi est, liberalitas multiplicat, misericordia & iustitia distribuit, aeternitas perenne facit.

I. Dei bonitas Eucharistiae convivium ab aeterno decrevit, ut novo, admirabili, & ineffabili modo se hominibus communicaret, corpus suum in cibum, & sanguinem suum in potum illis tradens. Haec divini amoris inventio, *Cum dilexisset Christus suos qui erant in mundo, in finem dilexit eos*; amoreque suum hujus institutione Sacramenti in suprema cena illis testatus est. *Cum suum in nos amorem indicare vellet, per corpus suum se nobis commisit, & in unum nobiscum redegit, ut corpus cum capite uniretur. Hoc enim amantium maxime est.* Hoc Job significat de servis, a quibus maxime amabatur, qui ut suum in illum amorem demonstrarent, aiebant: *Quis dedit de carnibus ejus ut satureremur. Quod Christus fecit ut majori caritate nos adstringeret, & ut suum in nos ostenderet desiderium, non se tantum videri, sed & tangi, dentes carni suae infigi voluit, & desiderio suo omnes impleri, Patrem saepe numero liberos suos aliis alendos dederunt: Ego autem mea carne alo. . . . Vester frater esse volui, & communitatem carnem propter vos & sanguinem, & per quem vobis conjunctus sum, ea rursus vobis exhibeo.* Hoc pignus amoris quo nos immeritis prior dilexit ab aeterno. Dedit se nobis in locum nostrae peregrinationis Deus noster. *Hic advenit omnem viam disciplinae, & tradidit illam Jacob puero suo, & Israel dilectio suo. Post haec in terris visus est, & cum hominibus conversatus est.* Dedit se in servum nostrae necessitatis. *Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare.* Dedit se in pretium nostrae redemptionis. *Ambulate in dilectione sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis.* Sed in Eucharistia corpus suum in cibum & sanguinem suum dat in potum. Hic amoris & bonitatis cumulus. In prioribus enim donationibus donum adhuc quodam modo separatum manet ab eo cui datur; sed in postrema ista donatione manducantibus intime unitur & incorporatur. *Ego quasi nutritus Ephraim, portabam eos in brachiis meis. In sinu culis Adam traham eos, in vinculis caritatis. . . . Et declinavi ad eum ut vesceretur.* Dei ergo bonitatem laudemus, ejusque amoris mutuum amorem rependamus. *Constituimini Domino quoniam bonus. . . Constituimini Domino & invocate nomen ejus, notas facite in populis adventiones ejus.*

II. Sapientia Dei sacrum Eucharistiae convivium disposuit, materiam convenientem ad hujus institutionem Sacramenti eligens, panem triticinum, azymum, & vinum de vite expressum. (Lib. 2. Traict. de Eucharistia, Cap. 1. Art. 3. Proposit. 1. & 3.) Haec sapientiae divinae admirabilis dispositio. Sapientia adificavit sibi domum, miscuit vinum, & proposuit mensam. . . . Venite, inquit, comedite panem meum, & bibite vinum quod miscui vobis. Corpus suum & sanguinem sub propria specie Christus Dei sapientia dare voluit; sed velatum sub panis & vini speciebus sive accidentibus, vere *Mana absconditum*: ob multiplicem rationem. 1. Ne horrenter homines, si caro humana ipsa manducanda, & sanguis bibendus sub propria specie proponerentur; & retro abiirent sicut illi Discipuli, qui cum Capharnaitis scandalizati sunt hujus Sacramenti & sacri convivii promissione, dicente Christo. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis,*

2. Corpus & sanguinem suum dat velata sub aliena specie, propter malorum indignitatem. Enimvero si Arcam Domini propius intueri non licebat Judaeis; & si Bethlamitae ingenti numero, scilicet quinquaginta millia & septuaginta viri a Deo percussu sunt, eo quod vidissent Arcam: multo magis corpus Christi veram *Arcam sanctificationis & fœderis aeterni Dei cum hominibus, impiis abscondi conveniens erat*, 3. Corpus & sanguinem suum dat velata, ad fidem bonorum exercendam, ejusque meritum augendum; *Beati enim qui non viderunt & crediderunt, (Vide Lib. 2. Traict. de Sacramento Eucharistiae, Cap. 2. Art. 3. Consecratio 9.)* Elucet veri Salomonis sapientia, se inter Ecclesiam triumphantem & militantem sine divisione partientis. Coram Salomone Rege duae olim mulieres litigantur de infante vivo, utraque illum velut suum repente. Rex sapiens rationem advenit agnoscendi veram infantis matrem. *Iussit nempe ut allato gladio divideretur infans vivus in duas partes, & pars uni, & pars alteri daretur, Veram matrem naturalis probavit affectus, commota viscera indicantur. Dixit enim: Obsecro, Domine, date illi infantem vivum, & nolite interficere eum; Alia & contrario dicente; *Nec mihi, nec tibi sit, sed dividatur*; Rex sapiens veram matrem hinc agnovit, illicque infantem adjudicavit; Date huic infantem vivum; haec est enim mater ejus, Audivit omnis Israel judicium, & timuerunt Regem videntes sapientiam Dei esse in eo ad faciendum judicium. Cogitate Christo in caelos ascensuro piam contentionem fuisse inter Ecclesiam triumphantem & militantem, illa Christus velut Regem gloriae repente; ista velut ducem sibi necessarium retinere (si possibile esset) desiderante. *Ecce plus quam Salomon hic, Sapientia Aeterna corpus suum vivum, immortale, gloriosum sine divisione inter utramque partem est, ut Ecclesia triumphans eam in propria forma possideret; militans vero sub aliena specie, donec, revelata facie gloriae Domini speculetur, & Regem in decore suo videat. Deus in Sacramento Altaris absconditus nos humilitatem docet.**

III. Omnipotentia Dei sacrum istud convivium statuto tempore instruxit & executi est. Vere fecit potentiam in brachio suo, 1. Verum Corpus Christi reipia exhibendo, cujus realem praesentiam probant verba promissionis; verba institutionis seu consecrationis; verba denique hujus Sacramenti usum spectantia; Traditionis doctrina, summulque Patrum omnium & societatum Christianarum ubivis gentium consensus; veterum figurarum consummatio & complementum; rationes convenientes. (Lib. 2. Traict. de Sacramento Eucharistiae, Cap. 1. Artic. 2. & Cap. 2. Artic. 1.) 2. Omnipotentia Dei in sacro isto & admirabili convivio elucet, totam panis vini que substantiam in Corpus & Sanguinem Christi convertendo. Non quaerendum Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? Quae infidelium Capharnaitarum vox est. *Verbum Domini manet in aeternum, (Vide Lib. 2. Traict. de Sacramento Eucharistiae, Cap. 3. Art. 2.)* 3. Divina elucet omnipotentia in conversatione accidentium panis & vini sine subiecto. (Ibidem Art. 3. Consecratio 9.) *Mirabilia opera tua; & anima mea cognoscit nimis.* Cantemus, exultemus, jubilemus, adoremus Deum omnipotentiae suae miracula propter nos operantem, *Narrantes laudes Domini & virtutes ejus, & mirabilia ejus quae fecit.* Reahter praesens est Christus Dominus in Eucharistia; igitur adorandus est, non externo tantum cultu, genua scilicet flectendo coram eo, sed in Spiritu & veritate, quo modo *veros adoratores Deum adorare debere ipse docuit, Adorate scabellum pedum ejus, quoniam sanctum est; (Vide ib. Consecratio 6.)* Cor nostrum mutetur, vetus homo deponatur cum actibus suis, novus Dei gratia & benedictione formetur, cooperantibus nobis; sola species externa maneat in nobis, speciei hominis, non tamen peccati, nam *Ab omni specie mala abstinete vos.*

IV. Dei liberalitas sacrum istud convivium miro modo multiplicat. Profusa liberalitas Dei erga homines liberalitas, non solum semel dedit Filium suum unigenitum pro nobis, sed quotidie dat nobis in sacro Eucharistiae convivio. Dat totum & integrum, Corpus, Sanguinem, Animam, divinitatem. (Consecratio 3.) Nam in Christo *inhabitavit plenitudo divinitatis corporaliter*, Dat omnibus, ideo Christi Corpus profusa liberalitate multiplicat, ubi vis locorum sub singulis hostiis consecratis, & sub minima cujuslibet hostiae particula reipsa praesens exhibendo (Consecratio 4. 10. & 11. Articuli supra citati.) Pugillus farinae non deficiens in domo videtur per multos dies ad familiam ejus alendam, secundum verbum Eliae: & panes ab ipso Christo mirabiliter multiplicati typi fuere multiplicationis Corporis ejus in Eucha-

1. Reg. 6.

1. Reg. 6.

Job 19. Psal. 40. 10.

Joan. 1.

1. Cor. 11.

Marc. 12. 28.

1. Cor. 11.

Luc. 14. 12.

Psal. 38. 14.

Psal. 77. 4.

Psal. 98. 5.

2. Thess. 7. 22.

Coloss. 2. 9.

3. Reg. 17.

Eucharistiae Sacramento. Profusa liberalitas Dei, qui Christi Filii sui Corpus dat non solum dignis & amicis suis, sed indignis & inimicis suis non subtrahit, proditori non negavit. *Dum appropiavit super me nocentibus, ut edant carnes meas.* Veritatem praesentiae suae realis instar solis oriri facit super bonos & malos, super justos & injustos qui ad sacramentum Mensam accedunt; quamvis longe dispar sit in utriusque communionis exitus. *Mors enim est malis, vita bonis.* Liberalitatem erga amicos & proximos profuse exercere, magna & pretiosa dona illis largiendo, magnum est; majus dare servis & ancillis, maximum advenis & peregrinis; sed generosa liberalitatis cumulis est dare etiam inimicis. Nae illi ingrati, si inimicitias non deponant accepturi? *Quare persequimini me, & carnibus meis saturamini. . . . Homo pacis meae, qui edebat panes meos, magnificavit super me supplantationem.* Dat denique digne manducantibus Christi corpus divitibus bonitatis suae; dat ut filii Dei fiant, & haeredes. *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri.* Quid retribuam Domino pro omnibus quae restituit mihi? Quid Deo retribuam pro se? Unum postular, quod in nostra potestate est, cor nostrum. *Fili, praebete mihi cor tuum.* Qui corpus & sanguinem suum nobis in cibum & potum liberaliter apponit, panem sibi in grati animi significationem dari postulat in paupere. Apud antiquum Declamatores legimus, partem olim filio suo in extrema fame, cum alia non suppetere alimenta, brachium suum abscondisse, coxisse, & in cibum apposuisse: cum vero progressu temporis egeret, victum a filio postulas, & repulsam passum ab ingrato, in iudicium vocasse, causamque perorasse suam his verbis: *Panem peto, Judices, sanguinem non peto.* Christus Jesus corpore & sanguine suo nos pascit in sacro Eucharistiae convivio: Eget in paupere, panem petit, non sanguinem: Et ingrati negamus!

V. Misericordia & iustitia Dei Corpus & sanguinem Christi in hoc sacro convivio distribuunt, vilibus creaturis, immeritis, peccatoribus, imperfectis, tepidis; & modo poenitentiam egerit, nec ullo peccato mortali sint inquinati, illorum miseretur, illorum infirmitates sanat, illorum imperfectiones videt ac sustinet, ut mater defectus filiorum; illorum teporem accendit igne suae caritatis. *Memoriam fecit mirabilium suorum miseris & miseram Dominum, osam dedit timenibus se.* 2. Misericordia & iustitia Dei elucet in sacri hujus convivii distributione, quia omnes ad illud invitat & recipit, omnes reficit cum fide & caritate accedentes, abique personarum acceptione & respectu. *Exi cito in plateas & vicos civitatis; & pauperes, & debiles, & caecos, & claudos introduc huc. . . . Exemplo suo misericordiam nos docet, atque beneficentiam abique ullo respectu personarum, tamen servandus sit ordo caritatis.* Hac de re praecipuum dabat, cum parabolam in hodierno Evangelio descriptam proposuit in convivio principis Phariseorum. Dicebat, inquam, ei qui ipsum invitaverat. *Cum facis prandium, aut coenam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos divites; Ne forte te & ipsi reinvent, & fiat tibi retributio. Sed cum facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos, & caecos. Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuatur enim tibi in resurrectione iustorum.* Convivia interdum fieri, ad eaque amicos & proximos invitari ad fovendam amicitiam & caritatem, Christiana morum disciplina non prohibet: Sed ea fieri intuitu commodorum praecipue temporalium, vanitatis, aut voluptatis, Christus prohibet. Ea, ut & omnes Christianorum actus imperare debet caritas, quae non *quaerit quae sua sunt.* Convivia non improbanda, modo pudica sint, & sobria, & mittant partes his qui non preparaverunt, id est pauperibus, talia sint denique qualia primorum Christianorum, quae *agapa*, quasi convivia caritatis vocabantur, a Tertulliano descripta. *Cena nostra (inquit) de nomine rationem fui ostendit. Id vocatur quod dilectio penes Graecos Quantificumque sumptibus constat, Lucrum est pietatis nomine facere sumptum; Siquidem inopes quousque refrigerio isto juyamus. Si honesta causa est convivii, reliquum ordinem disciplinae aestimate qui sit, de religionis officio. Nihil vilitatis, nihil immodestiae admittit. Non prius discumbitur, quam oratio ad Deum praegustetur. Editur quantum esurientes cupiunt: Bibitur quantum pudicis est utile. Ita saturantur, ut qui meminerint etiam per nothem adorandum Deum sibi esset. Ita fabulantur, ut qui sciunt Dominum audire. Post aquam manalem & lumina, ut quisque de scripturis sanctis vel de proprio ingenio potest, provocatur in Institutio Concion. Pars II. Tom. II.*

medium Deo canere. Hinc probatur quomodo biberit. Aequae oratio convivium dirimit. Inde descenditur non in catervas caesonum, neque in classes discursionum, nec in eruptiones lasciviarum, sed ad eandem curam modestiae & pudicitiae; ut qui non tam coenam coenaverint, quam disciplinam.

Iustitia etiam Dei misericordiae in omnibus ejus operibus foecia, in convivii Eucharistici distributione mirum in modum elucet: Siquidem Christi Corpus & Sanguinem aequaliter omnibus distribuit: *Sumit unus, sumunt mille, quantum isti, tantum ille: Gratiam vero, prout quisque dispositus est.* Apud Deum non est acceptio personarum; nobiles, divites, potentes pauperibus non praefert. Plebeius gratiam uberiorem ex Dominico refert convivio, si ferventiori cum caritate, si majore cum humilitate, si puriore, & omnium cultu virtutum magis ornata anima accesserit. Contra vero qui indigne manducaverit Corpus Domini, poenas dabit aequales facilligii, quacumque sit nobilitate, potentia, quantiscumque opibus in saeculo conspicuus. *Quicumque manducat, & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit, non dijudicans Corpus Domini.* Tremenda sententia! *Iudicium sibi manducat, & bibit.* Quemadmodum enim quod manducatur & bibitur in substantiam hominis convertitur, nec ab eo separari potest: Ita reatus & condemnatio sacrilege communicantium difficillime abolerur: Nullum est peccatum quod magis in cecitatem cordis, in obduratorem & impenitentiam praecipitet.

Ex iustitia, qua Christus convivium sacrum Corporis & Sanguinis sui distribuit, discamus pauperes non contemnere, non duris verbis excipere, non repellere. Fidei oculis si ipsos spectemus, in illis Christum intuebimur: panni, lordes, ulcera, species veluti Sacramentales sunt, Christum in his mendicantem velantes. *Esurivi enim (inquit) & dedistis mihi manducare. . . . Amen dico vobis, quandois fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.* Fratres mei, nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Jesu Christi gloriae. *Ete- Jacob. 2. nim si introierit in Conventum vestrum vir aureum anulum habens in veste canada, introierit autem & pauper in sordido habitu, & intendatis in eum qui indutus est veste praecleara, & dixeritis ei: Tu sede hic bene; Pauperi autem dicatis: Tu sis illic aut sede sub scabello pedum meorum: nonne iudicatis apud vosmetipsos, & facti estis iudices cogitationum iniquarum? Audite, fratres mei dilectissimi, nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, & haeredes regni, quod repromisit Deus diligentibus se? Vos autem exonorastis pauperem. . . . Si piores accipitis peccatum operamini, redarguit a Lego quasi transgressores. Pauperes principes sunt, quorum est Regnum Caelorum, qui vos recipient in aeterna tabernacula, si illis propter Christum benefeceritis.*

VI. Aeternitas Dei convivium Eucharistiae perenne facit. *Ece ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi.* Ad finem usque mundi iuge illud convivium in quo Christus unitur, recollitur memoria passionis ejus, mens impletur gratia, & futurae gloriae nobis pignus datur, in Ecclesia perseverabit. Hujus rei typi fuerunt, panes propositionis de quibus Moyli praecipit Deus. *Duodecim panes super mensam purissimam coram Domino statues. . . . Ut sit panis in monumentum oblationis Domini.* Per singula Sabbata mutabuntur coram Domino. Suscepti a filiis Israel foedere sempiterno: Eruntque Aaron & uliorum ejus, ut comedant eos in loco sancto: Quia Sanctum sanctorum est de sacrificiis Domini jure perpetuo. *Umbra defecit in Synagoga, veritas manet, nec deficiet unquam in Ecclesia.* Sacerdos enim noster & Pontifex confessionis nostrae Jesus Sacramentum Altaris quotidie consecrando, iuge convivio fideles suos reficit: & Corpus ejus nunquam illorum manducatione minuitur aut deficit: immo potius augetur mystico modo, cum digne manducatur; siquidem sic manducantes in se mutat & transformat. *Cibus sumus gaudium, cresce & manducabis me. Nec tu me in te mutabis sicut cibum carnis tuae, sed tu mutaberis in me.*

Neque vero ad finem solum saeculi, sed per totam aeternitatem, sacrum istud convivium perennabit. Quo enim Fideles nunc in umbra fidei & sub Sacramento pascuntur, eodem in caelo, in meridie gloriae satiabuntur, *Fruentio electorum, pane vivo, qui de caelo descendit, & in caelum redit, ut dulcedinem suam in filios demonstret, omnique delectatione & suavitate, omnibus bonis adimpleat, quae oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascenderunt, Juravit Dominus in dextra Ithi. 61. 8. 9. sua,*

S. Hieron. Epist. ad Hebraeos. qu. 11.

Joan. 23.

S. Joan. Chrysost. Hom. 45. in Joan.

Baruch. 3. 37. 38. Matth. 20.

Ephes. 5. 2.

Osae 11. 2. 3.

3. Paralip. 16.

Prov. 9. 1. 2.

Apocal. 7.

1. Joan. 6.

1. Cor. 11.

Matth. 25.

Jacob. 2.

Matth. ult.

Levitic. 14.

S. Aug. lib. 7. Confess. c. 10.

Zachar. 9.

61. 8. 9.

per sensus istos carnis terrena requiruntur. Boves enim terram versant. Sunt autem homines remoti a fide, terrenis dediti, carnalibus occupati: non tamen credere aliquid, nisi ad quod sui corporis sensu quique partito perveniunt. In eis quique sensibus totius voluntatis sibi regulas ponunt. Ideo a cœna Domini audente se excusant, Rogo te habe me excusatum. Dum dicit, Rogo te, & tamen venire contemnit, humilitas sonat in voce, superbia in actione. Nam dum cuiuslibet perverse agentis dicimus: Convertere, Deum sequere, mundum relinque, nonne hunc ad Dominicam cœnam vocamus? Sed cum respondet, Ora pro me, quia peccator sum, hoc facere non possum: quid aliud agit, nisi & rogat, & excusat. Dicens namque, peccator sum, humilitatem insinuat: subiungens autem, Converteri non possum, superbiam demonstrat. Rogando ergo excusat, qui & humilitatem superinducit in vocem, & superbiam exercet in actione.

Et alius dixit: Uxorem duxi, & ideo non possum venire. Concupiscentia carnis, voluptas, vita mollis & effeminata, mulierum impudicus amor plurimos a cœna cœlesti impediunt. Qui voluptates & delicias carnis sectantur, non simpliciter se excusant a cœna ad quam vocantur, sed impotentiam suam causantur: Non possum venire. Cœcitas enim mentis, inconsideratio, præcipitatio, inconstancia, amor sui, odium Dei, affectus presentis sæculi, horror vel desperatio futuri, quæ luxuriæ filię sunt, junctis cum matre viribus impudicos impediunt ne ad cœnam cœlestem veniant. (Lib. 3. Tract. de peccatis, C. 8. de Luxuria, Art. 4.) Caro quidem infirma; vana tamen eorum excusatio, qui dicunt: Non possum venire, Caro terrena, spiritus cœlestis. Caro infirma, spiritus fortis, in Deo adhæreat, qui fortitudo eius est.

Cur ergo ad excusationem proniores, quæ in nobis infirma sunt opponimus; quæ vero fortia, non tuemur? Cur cœlestibus terrena non cedant? Si spiritus carne fortior, quia & generosior, nostra culpa inferiorem sectamur. Qui dicit, Uxorem duxi, & ideo non possum venire, carnem amplectatur, carnis voluptatibus jucundatur, a cœna excusatur: Observet ne fame interiore moriatur. Nolite diligere mundum, nec ea quæ in mundo sunt, inquit S. Joannes. Non dixit, Nolite habere; sed Nolite diligere. Habuisti, possidisti, dilexisti. Amor rerum terrenarum, visum est spiritualium penuriam. Ecce concupisisti, hæsisisti. Quis dabit tibi pennas sicut columbæ? Quando volabis ut vero requiescas? Quando hic ubi male hæsisisti, perverse requiescere voluisti? Si quis dilexerit mundum, non est caritas Patris in illo. Quoniam omne quod est in mundo concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Concupiscentia carnis, Uxorem duxi, Concupiscentia oculorum, Juga boum emi quinque. Superbia vitæ, Villam emi.

Si vanas exultationes afferatis, quo minus ad cœnam cœlestem veniatis, æternum esuriatis: alii in vestrum locum vocabuntur, sicut vocati sunt gentiles in locum Judæorum. Auferetur a vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructum ejus.

Tunc iratus Pater familias, dixit servo suo: Exi cito in plateas & vicus civitatis: & pauperes ac debiles, & cæcos & claudos intraduc huc. Pauperes, debilitas, cæcitas, claudicatio, vitia morum significat: sicut ergo peccatores fuerunt, qui vocati venire noluerunt; ita peccatores sunt, qui invitantur, & veniunt. Sed peccatores superbi respiciunt, ut peccatores humiles eligantur. Hos itaque elegit Deus, quos despiciit mundus. Pauperes ergo, & debiles, cæci & claudi vocantur, veniunt: quia infirmi quique atque in hoc mundo despecti, plerumque tanto celerius vocem Dei audiunt, quanto & in hoc mundo non habent ubi desectantur. Hujus rei figura fuit puer ille Ægyptius, viri Amalecitas servus, qui Amalecitis post incendium Siceleg, circumquaque currentibus & prædantibus, æger remansit in via, & fame sitique deficiens a Davide inventus est qui ei cibum potumque dedit, eoque duce ad intercipiendos ac delendos Amalecitas usus est. Conviventes reperit, & eos qui ipsum debilem in via reliquerant, magna fortitudine prostravit. Amalecitas carnalium hominum, mundumque diligentiam figuræ sunt, qui solis temporalibus desectantur, & prædant faciunt, dum lucra de alienis damnis colligunt. Puer Ægyptius qui æger in via relinquitur, figura est peccatoris, qui dum infirmari & desecere ab hujus mundi statu cœperit, mox secularibus mentibus in conspectum venit. Hunc verus David invenit, eique cibum & potum præbet, quia Dominus infirma mundi elegit, ut confundat fortia: & plerumque eos qui sequi mundum minime valentes, quasi in via remanent, ad amoris sui gratiam convertit.

eosque verbi sui cibo ac potu reficit: & quasi duces sibi in via eligit, dum suos etiam prædicatores facit. Dum enim Christum peccatorum cordibus infert, quasi David super hostes ducunt. Conviventes Amalecitas quasi gladio feriunt: quia superbos quoque, a quibus in mundo despecti sunt, Domini virtute prosternunt. Puer ergo Ægyptius, qui in via remanserat, Amalecitas interfecit: quia plerumque ipsi mentes secularium prædicando superant, qui prius cum secularibus in hoc mundo currere non valebant. Vacuum in cœna sua locum non patitur Dominus, ideo servo renunciandi factum esse quod iusserat, & adhuc locum superstiti, ait: Exi in vias & sepes, & compelle intrare, ut impleatur domus mea.

Qui mundi amore corrupti & illecebris inescati, consilia sua & desideria frangi advertebant Mundo conspiciunt, interdum ad Deum redire feliciter compelluntur. Sæpe namque nonnulli ad temporalem gloriam proficere volentes, aut longa ægitudine tabescunt, aut afflicti injuriis concidunt, aut percussis gravibus damnis affliguntur: & in Mundi dolore vident, quia nihil confidere de ejus voluptate debuerunt: Seque ipsos in suis desideriis reprehendentes, ad Deum corda convertunt. De his Dominus per Prophetam ait: Ecce ego sepiam viam tuam spinis, & sepiam eam maceria, & semitas suas non inveniet. Et sequetur amatores suos, & non apprehendet eos, & quæret eos, & non inveniet, & dicit: Vadam & revertar ad virum meum priorem; quia bene mihi erat tunc magis quam nunc. Animum Mundi illecebris abstraham & illecebam, Mundi moribus implicatam, Deus misericorditer respicit, & ejus voluptatibus amaritudines permiscet. Unde ait: Ecce ego sepiam vias tuas spinis. Vix enim nostræ spinis sepiæ sunt, quando in hoc quod male cupimus, dolorum punctiones invenimus. Et sepiam eas maceria, & semitas suas non inveniet. Viæ nostræ maceria sepiuntur, cum desideriis nostris dura in hoc mundo impedimenta obiciuntur. Et semitas nostras invenire non possumus, quia quod male quaerimus, adipisci prohibebimur. Sed hac salubri advertebat urgetur anima, ut ad legitimum sponsum redeat. Et dicit, vadam & revertar ad virum meum priorem. In terrenis desideriis de impossibilitate fatigati, mentem ad Deum reducimus. Placere incipit quod displicebat; ejus amara fuerant præcepta, repente dulcescit in memoria; & peccatrix anima, quæ adultera conata esse est, nec tamen aperto opere potuit, decernit esse fidelis conjux. Qui ergo hujus mundi adversitatis fracti, ad Dei amorem redeunt, atque a perversis viis desiderii corriguntur, quid nisi compelluntur ut intrent? Christo vocanti pareamus. Vocat per se, per Apostolos, per Pastores, per Concionatores, per miracula, per flagella, per hujus mundi prospera, per adversa. Nemo contemnat, ne dum vocatus excusatur, cum voluerit, intrare non valeat. Dico autem vobis, quod nemo virorum illorum qui vocati sunt, gustabit cœnam meam. Rebus igitur terrenis affectu renunciate. Si eas relinquere non potestis, sic tenete, ut per eas non teneamini in mundo; ut possideantur, non possideant. Si res temporalis in usu, æterna in desiderio: sit res temporalis in itinere, æterna desideretur in perventione. Sic Viaticum itinervis, non illecebra mansionis. Apostolum audite. Tempus breve est: reliquum est ut qui habent uxores, tanquam non habentes sint: & qui sicut, tanquam non sicutes: & qui gaudent, tanquam non gaudentes: & qui emunt, tanquam non possidentes: & qui utuntur hoc mundo, tanquam non utantur: præterit enim figura hujus mundi. Uxorem habet quasi non habens, qui sic fludet placere conjugi, ut non displiceat Conditori. Flet tanquam non fletus, qui sic temporalibus damnis affligitur, ut tamen de æternis lucris semper animum consoletur. Gaudet tanquam non gaudens, qui sic de temporalibus bonis hilarescit, ut tamen semper tormenta perpetua consideret: & in hoc quod mentem gaudio sublevar, hanc continuo ponere providi timoris premar. Emit tanquam non possidens, qui & ad usum terrena præparat, & tamen cauta cogitatione prævidet quod hæc citius relinquat. Mundo tandem utitur, sed quasi non utatur, qui & necessaria cuncta exterius ad vitæ suæ ministerium redigit, & tamen hæc menti suæ dominari non sinat; ut subjecta foris feriant, & nunquam intentionem animi ad alta tendentis frangant.

DOMINICA II. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Dico vobis quod ita gaudium erit in celo super uno peccatore penitentiam agente. Luc. xv. 7.

Duo Sponsi libera, duo in ipso sunt ingenitæ mantuetudinis argumenta: quod & patienter expectat delinquentem, & clementer recipit penitentem. Gemina, in quam dulcedo suavitatis exuberat in peccatore Domini lesu longanimitas in expectando, & in donando facilitas. RA sunt ubera sui vino. S. Bern. Serm. 9. in Cant. Matth. 13. 17. Luc. 9. 56. Luc. 19. 5.

Multa sunt quæ nos ad agendam penitentiam excitare debent: illius scilicet necessitas, & utilitas; Duo tamen sunt quæ nos præcipue ad eam invitent, 1. Dei bonitas & Christi lesu misericordia, peccatores quaerentis, benigne recipientis, cuique peccata omnia condonantis, si veram penitentiam agant. 2. Gaudium Angelorum ob penitentiam peccatoris.

Penitentia lapsis in mortale peccatum quovis tempore necessaria. (Lib. 2. Tract. de Sacram. Penit. cap. 2. art. 3. proposit. 3.) Magni sunt penitentiae fructus, 1. Remissio omnium peccatorum. 2. Reatus poenæ æternæ abolitio. 3. Gratia & virtutum recuperatio. 4. Meritorum deperditorum restitutio. (In eodem Tract. cap. 2. Propositionibus 1, 2, 3, & 4.)

1. Christi erga peccatores misericordia. Venit enim Filius hominis salvare quod perierat. . . . Filius hominis non venit animas perdere, sed salvare. Peccatores quaerit ac benigne recipit, eos ad se trahit & appropinquare facit Salvator misericordissimus, Medicus benignissimus, Erant autem appropinquantes ei publicani, & peccatores ut audirent illum. Appropinquemus & nos ad Jesum. Agri sumus, Medicum quaeramus: cæci, ad lucem accedamus: ignari, ad Doctorem justitiae, ad Veritatem ipsam proxi, ad misericordiam justitiae, ad Veritatem ipsam misericordiam nos conseramus. Fide, oratione, verbi Dei meditatione, amore casto ad Jesum appropinquemus. Peccatores quaerit pia sollicitudine: invenit cum exultatione: portat misericordissima compassione: recipit paterna caritate. Id ostendit Christus tribus parabolis propositis, ut Phariseorum superbiam resellat, murmurantium quod peccatores ad colloquium & familiaritatem reciperet. Murmurabant Pharisei, & Scribae dicentes: Quia hic peccatores recipit, & manducat cum illis. Prima parabola Pastoris est. Quis ex vobis homo, qui habet centum oves: & si perdidit unam ex illis, nonne dimisit nonaginta novem in deserto, & vadit ad illam quæ perierat, donec inveniat eam? Centum oves, totam naturam rationalem, & Angelis & hominibus constantem, SS. Patres interpretantur; Nonaginta novem in deserto relictas, Angelos in caelis. Unam perditam sive errantem, humanum genus, E celo itaque descendit Dei Filius ut hominem errantem quaereret. Venit Filius hominis quaerere & salvum facere quod perierat. Inventum hominem sicut ovem errantem, & infirmam, quæ per se redire in oyle non poterat, imposuit in humeros suos gaudens, nostram naturam non solum assumptam, sed languores nostros ipse portavit: (ait Propheta) & alibi: Sicut Pastor gregem suum pascet: in brachio suo congregabit agnos, & in sinu suo levabit: fetas ipse portabit; Idque cum gaudio, quasi magnam bonum sibi obtigisset. Isto non gravatur onere, sed lætatur: onus enim leve facit amor. Imponit in humeros suos gaudens. Lætatur, sicut qui lætatur in messe, sicut exultant victores capta præda, quando dividunt spolia. Ovem scilicet, non alienam, sed suam, a se conditam, sanguine suo redemptam, ex faucibus lupi infernalis eripuit. Dei Filius, propter unam morbidam ovem alas, crucem, flagella sustinuit; & suis humeris portavit ad celum, bajulans & patientem delicatam peccatricem. Gaudium suum de inventa ove cum amicis vicinisque suis communicat, id est, cum Angelis suis. Et veniens domum, convocat amicos & vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi, quia invenii ovem meam, quæ perierat.

Alter parabola qua Christus lesu suam erga peccatores misericordiam contra Phariseorum & Scribarum murmuraciones vindicat, est Drachmæ perditæ, & inventæ: Aut quæ mulier habens drachmas decem, si perdidit drachmam unam, nonne accendit lucernam, & everrit domum, & quaerit diligenter, donec inveniat? Angeli & homines drachmæ sunt; Dei imagine insignitæ. Drachmam unam perditam, scilicet hominem, Sapientia incarnata quaerit diligenter, nihil prætermittit ut eam inveniret. Fidei lucernam accendit, Religionis docuit Mysteriorum, Moralium sanctissimæ tradidit præcepta, divinæ legis ac verbi Dei amorem hominibus inspiravit; de quo scriptum est: Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis: domum everrit, mundavit Ecclesiam lavacro aquæ in verbo vitæ: non solum a gravioribus, sed etiam a levioribus foribus, a venialibus peccatis ipsam purgat in membris suis;

ut tandem illam sibi exhibeat gloriosam sine macula & sine ruga.

Tertia parabola, qua Dei & Christi ejus misericordia erga peccatores commendatur, ex qua fiducia nostra ad veniam per penitentiam obtinendam excitatur, est Filii prodigi, cui ad Patrem redeuntis pius pater occurrit, & complexus est eum, & in prina indui, annuloque ornari iussit, & convivium intruxit ad significationem gaudii sui: Quia hic filius ejus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus est. Peccatori miseriam suam cognoscenti, peccatum & occasiones peccati deserenti, peccata sua humiliter confitenti, gratia & misericordia Dei indignum se agnoscenti, occurrit Deus per gratiam adjuvantem, qui prævenit ipsum per gratiam excitantem. Misericordia tua præveniet me, & misericordia tua subsequetur me: Mittit in cor ejus Spiritum Sanctum suum, clamantem, Abba (Pater) ipsi reconciliatur, illum complectitur. Nuditatem ejus induit Christi justitia, meritis, virtutibus. Annulo manus ejus ornat, sigillo divinæ adoptionis, pignore cœlestis hereditatis, arha promissionum magnarum, pretiosarum, æternarum: auxilia illi subministrat, quibus in via mandatorum Dei facile ambulet, quibus aspitem, leonem & draconem conculcet, id est, dæmonem ejusque tentationes superet. Reconciliatum denique peccatore ad sanctum corpus & sanguinis sui sacrificium & convivium admirabile recipit.

Optimo igitur consilio tres istas parabolas ex ordine sanctus Lucas retulit: ovis quæ perierat, & inventa est: drachmæ quæ perditæ erant, & inventa est: filii qui erat mortuus, & revixit; ut triplici remedio revocati, vulnera nostra curemus. Deus Pater, Christus Pastor, mulier Ecclesia. Christus filius quæ corpore venit, qui tua in se peccata suscepit; quærit Ecclesia, recipit Pater. Quasi Pastor revocavit, quasi mater inquit, quasi Pater vestit. Prima misericordia, secunda suffragatio, tertia reconciliatio. Redemptor subvenit, Ecclesia suffragatur, Auctor reconciliatur. Ovis a Pastore lassus revocatur: drachma quæ perierat invenitur: ad patrem filius suis vestigiis redit, & plena condemnati erroris regreditur penitentia. Gaudemus igitur quoniam ovis illa quæ perierat in Adam, lætatur in Christo. Humeri Christi, crucis brachia sunt. Illic peccata deposita. Dives Pastor, cuius omnes nos centesima portio sumus. Habet Angelorum, habet Archangelorum, Dominationum, Potestatum, Thronorum, aliorumque innumerabilium reges, quos in montibus dereliquit, qui quoniam sunt rationabiles, non immerito hominum redemptione lætantur. Non otiosum etiam quod mulier drachma lætatur inventa. Non mediocri hæc drachma est, in qua Principis est figura. Et ideo imago Regis, census Ecclesiæ est. Oves sumus, oremus ut super aquam refectionis nos collocare dignetur. Oves, inquam, sumus, petamus pascua, drachmæ sumus, habeamus pretium: filii sumus, festinemus ad Patrem. Ne vereamur quia acceptum spiritualis patrimonium dignitatis terrenis prodegitur voluptatibus, quod Pater in filios quem habebat thesaurum consulti. Fidei sensus nunquam exinatur: licet totum dederit, totum habet; quia quod donavit, non amittit. Nec verere ne te non recipiat: Non enim desectatur Deus perditione vivorum: etiam occurrens venienti tibi cadet supra colum. Dominus enim erigit alios. Oculum dabit, quod est pignus pietatis & amoris, solam, annulum, calcamentum proferri iubebit. Tu adhuc injuriam metuis, ille respicit dignitatem: tu supplicium vereris, ille oculum desert: in convivium, adornat ille convivium.

II. Ad penitentiam agendam nos invitât gaudium Angelorum ob penitentiam & conversionem peccatoris. Gaudium erit coram Angelis Dei super uno peccatore penitentiam agente. Christo gaudente quid non congaudeant cœlestes Spiritus illi summo amore adherentes? Congratulamini mihi (inquit) Non ait, Congratulamini ovi inventæ, sed, mihi, quia ejus gaudium est vita nostra, & cum ad celum reducitur, sollemnitate lætitiæ illius implemus. Gaudium Angelorum, lacrymæ & conversio peccatorum, quod ruinas suas eorum conversione restaurari videant. Gaudent ex caritate qua homines prosequuntur. Gaudent ob ministerii sui, directio- nis, custodiaeque suæ fructum. Omnes enim sunt administratorii Spiritus in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Victoræ nostræ de diabolo per Christi gratiam reportatæ applaudunt, pro nobis Deo gratias agunt, nosque ad gratias immortales illi agendas excitant, ut Raphael Archangelus urrumque Tobiam. Benedictio Domini celi & coram omnibus viventibus confitemini illi quia fecit vobiscum misericordiam suam. Hoc certe nos

S. Greg. M. Homil. 36.

Testall. lib. 1. A. U. c. 4.

3. Joan. 2. 35.

S. Aug. Serm. 112.

Matth. 21. 43.

1. Reg. 10. S. Gregor. M. Homil. 36.

S. Gregor. M. ibidem.

Osse 2. 6.

S. Gregor. M. ibidem.

Luc. 19. 10.

Isai. 53. 4.

Isai. 40. 11.

Isai. 9. 11.

S. Ambrosii. 1. Cor. 7.

S. Hier. Epist. 61. ad pammach.

S. Gregor. M.

Psal. 58. 18. Psal. 22. 6.

S. Ambr. 1. 7. in Ev. S. Lucæ. N. 207. 208. 209. 210. 111.

Sap. 1. 13. Psal. 145. 8.

Venerab. Beda.

Hebr. 1.

nos ad poenitentiam agendam excitare maxime debet, quod conversionem nostram Angelis gaudium creare credamus, quorum affectare patrocinium, vereri debemus offensam.

Non solum gaudium est in celo de conversione peccatoris, sed majus gaudium super uno peccatore poenitentiam agente, quam super nonaginta novem justis, qui non indigent poenitentia. Ratio est, quia lapsi per poenitentiam saepe ferventiores, cautiores, & humiliores refurgunt, ut explicat S. Gregorius M. Hom. 34. in Evangelia, cujus locum habes Lib. 2. Theologiae nostrae, Tractat. de Sacramento Poenitentiae, Cap. 2. Proposition. 3. Majus gaudium est Christi & Angelorum de uno poenitente, quam de nonaginta novem justis quibus non est opus poenitentia. Sic amplius delectatur anima inventis aut reditis rebus quas diligit, quam si eas semper habuisset.

S. Aug. lib. 8. Contest. c. 3.

Triumphat victor Imperator, & non vicisset, nisi pugnavisset: & quanto majus periculum fuit in praelio, tanto est gaudium majus in triumpho. Jactat tempestas navigantes, minaturque naufragium, omnes futura morte pallefcunt: tranquillatur caelum & mare, & exultant nimis, quoniam timerunt nimis. Aeger est carus, & vena ejus malum renuntiat; omnes qui eum saluum cupiunt, agrotant simul animo: fit ei recte & nondum ambulat pristinis viribus, & fit jam tale gaudium, quale non fuit, cum antea salvus & fortis ambularet. Ita gaudium erit in celo super uno peccatore poenitentiam agente, quam super nonaginta novem justis, qui non indigent poenitentia. Sicut gaudet Angeli de poenitentia peccatoris, ita de illius impoenitentia aut falsa poenitentia contristantur. Vera conversio non est sine Dei amore factem inchoato. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Poenitentiae, Cap. 4. Art. 3. Proposit. 7. & Art. 7. Regula 1. & 4. 6. & 7.) Vera contritionis & sinceritatis conversionis indicia. (Ibid. Regula 7.) Veram & sinceram poenitentiam non agunt, quae Angelis gaudium pariat, qui pro peccatorum suorum gravitate congruam satisfactionem Deo non exhibent. (Lib. 2. Tract. de Sacramento Poenitentiae, Cap. 6. Art. 2. Proposit. 1.) Timete & cavete, ne diabolo potius quam Angelis gaudium afferatis, peccando, aut in peccatis perseverando, vel falsam poenitentiam agendo: Ut demum malum recuperata praedia sua adversus Dominum gaudeat. Poenitentiae compensatione redimendam impunitatem Dominus proponit. Si ergo qui vendidit, prius nummum quo paciscuntur examinant, ne scalpius, neve rasus, ne adulter: Etiam Dominus credimus poenitentiae probationem prius iniire: tantum nobis mercedem, perennis scilicet vitae concessurum. Forto quidem aggredi, & Praepositum hujus rei (Sacerdotem scilicet Confessarium) asseruationibus suis circumdusi facile est. Sed Deus thesauro suo providet, nec sinit obrepere indignos.

Tertull. lib. de Poenit.

DOMINICA III. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: In verbo autem tuo laxabo rete. Luc. v. 5.

Homo natus ad laborem, sicut avis ad volatum, laborant boni & mali in hoc mundo; sed animo ac forte dispari. Boni interdum & in luce fidei: Mali in tenebris infidelitatis, errorum & peccatorum. Boni cum gaudio: Mali cum moerore & molestia. Boni fructuose: Mali steriliter & inaniter. Laborandum ut aliquando beati sumus; sed ne sit inanis labor noster. 1. Debemus laborare in luce fidei. Per totam noctem laborantes nihil cepimus. 2. Laborare debemus in praesentia & verbo Christi. In verbo tuo laxabo rete. 3. Imitari debemus humilitatem S. Petri. Exi a me, quia homo peccator sum, Domine.

Matth. 6.

Nullum opus aeternae vitae meritum sine fide fieri potest. (Lib. 1. Quaest. 1. Art. 4.) Infidelium voluntas arbor mala. Non potest arbor mala bonos fructus facere. Quamvis omnia infidelium opera non sint peccata, imo quaedam opera Deo placeant, quatenus officio bona sunt; ipsi tamen infideles Deo propterea non laxant. Magni eorum cursus, sed extra viam (inquit S. Augustinus.) Christiani ipsi inutiliter laborant, nisi ex fide bonum operentur. Intentio bonum opus facit: intentio, nem fides dirigit. Si oculus tuus nequam est, (ait Christus) totum Corpus tuum tenebrosum erit: Si autem oculus tuus simplex est, totum corpus tuum lucidum erit. Hunc oculum agnosce intentionem, qua facit quicquid quod facit, & per hoc discit eum, Qui non facit opera bona intentione, ne fidei bona, hoc est, ejus quae per dilectionem

operatur, totum quasi corpus quod illis, velut membris, operibus constat, tenebrosum esse, hoc est, plenum nigredine peccatorum. In Petri navium ascendendum, in eaque manendum, ut sit utilis labor. Extra Petri navim, extra Ecclesiam Catholicam, Apostolicam, Romanam, communionem, nullum opus vitae aeternae meritum est. Infideles, Haeretici, Schismatici, quantumcumque laborem pro beatitudine consequenda, nihil capiunt. Moribus licet sint alias integris nemini injuriam faciant, castimonia, temperantia, mansuetudine, patientia sine insignes; multum orent; largas elemosynas pauperibus erogent; Inanis est eorum labor extra Petri navim; in qua Jesus turbas docet quidquid credendum & agendum est ad vitam aeternam consequendam. Ascendens autem in unam navim quae erat Simonis, rogavit eum a terra reducere pusillum. Et sedens docebat de navicula turbas. Haec Schola est unitatis, in qua Christus posuit cathedram veritatis. Ad unitatem Ecclesiae caput visibile necessarium est, scilicet Romanum Pontifex S. Petri Successor. (Lib. 1. Quaest. 2. Art. 10. §. 7.) Quod Christus significavit Ascendens in unam navim, quae erat Simonis, ex qua Sedens docebat turbas. Ista navis fide pura, spe firma, caritate perfecta a terra subducitur, in altum ducitur Duc in altum. In hac navi ad imperium Christi & Vicariorum ejus retia divini verbi jaciuntur in capturam piscium omnis generis. Nulla enim missio legitima est, nisi quae a Christo per ejus Vicarios derivatur, quorum continua successio Ecclesiae veritatem probat. In hac Ecclesia, non in schismaticis societatis & conventiculis, communio sanctorum est. Et annuerunt sociis, qui erant in alia navi, ut venissent, & adjuvarent eos. Et venerunt. (De Sanctorum communione, vide loco citato Theologiae nostrae, §. 10.) Christi protectione & praesentia servatur haec navis, ne mergatur, Haeretici, Schismatici, mali Ministri, Christianis criminosis retia rumpentibus. Concluserunt piscium multitudinem copiosam, rumpebatur autem rete eorum. Haeretici, fidei puritatem violando; Schismatici, scindendo Ecclesiae unitatem; mali Ministri, contemnendo ejus auctoritatem, & hierarchicum ordinem; Christiani criminosi, sanctissimam ejus disciplinam, & Baptismi sui promissa violando, retia rumpunt & lacerant. Rumpebatur autem rete eorum. Ecclesiae periculis Christus prospicit, ac succurrit Vicariis suis illius Rectoribus, successoresque Petri, qui auctoritate ab illo sibi commissa fidei dogmata contra haereticos definiunt, unitatem Ecclesiae contra schismaticos tuerunt, hierarchicum ordinem conservant, morum disciplinam faciunt. His scilicet in persona Petri a Christo dictum est: Duc in altum; Hoc est, in profundum disputationum; ut explicat S. Ambrosius. Non multis, sed uni Ecclesiae totius per navim significatæ Gubernatori & Capiti visibili dictum est: Duc in altum; Ut fidei morumque doctrinam in Scriptura Sacra & Traditione velut in profundo & vasto Mari latentem, adversus haereseos & Moralis Christianae corruptelas declaret, definiat, ac fidelibus omnibus proponat. Repleta est terra scientia Domini, sicut aquae maris operientes.

Lib. 4. in Luc. n. 71.

In Christi verbo laborare debemus, alioqui labor noster inanis est, opera ad salutem inutilia. Qui mundo serviunt, ambitiosi, avari, libidinosi, aliisve cupiditatibus dediti, nihil capiunt, nisi umbras, momentaneas voluptates, inquieti animi dolorem, conscientiae anxietatem, lassitudinem, aeternos cruciatus. Conceptit dolorem, & peperit iniquitatem. Lacum aperuit, & effodit eum, & incidit in foras quam fecit. Convertetur dolor ejus in caput ejus, & in veritatem ipsius iniquitas ejus descendet. Erit aliquando cum dicent: Ambularimus vias difficiles, lassati sumus in via iniquitatis & perditionis. De illis Spiritus Sanctus per os Isaiae ait: Telas araneae texerunt. Telas eorum non erunt in vestimentum, neque operientur operibus suis: Opera eorum opera inutilia, & opus iniquitatis in manibus eorum. Confidunt in nihilo, & loquuntur vanitates, conceperunt laborem, & pepererunt iniquitatem. Hypocritae & quicumque propter Deum non laborant, quicumque in operibus suis aliud quam Dei gloriam quaerunt, qui aliud quam magnifica & pretiosa ejus promissa spectant, in Christi verbo retia non laxant: ideo nihil merentur, nihil capiunt, vitae aeternae praemium non consequuntur. Quia verum seminabunt, & turbinem metent. Omne opus quod virtuali saltem intentione in Deum non refertur, malum est. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Regula 57.) Redae intentionis in omnibus operibus nostris necessitas. (Ibidem Regula 58.) Id in alia plicatione discipulorum suorum post Resurrectionem suam Christus significavit, cum jussit ut in dextram navigii retia mitterent. Quid enim dextera, nisi sancta &

Isai. 11. 9.

Psal. 7.

Sap. 5. 7.

Isai. 19. 4. 6.

Osee 2. 7.

Joann. 21. cæcæ.

caelestis intentio? Quid sinistra, nisi intentio prava & terrena? In sinistra laboriosa & inanis piscatio: In dextera plurimi magnique pisces capti sunt. Qui ergo omnia opera sua propter Deum facit, magna merita comparat, aeterna praemia consequitur. Deus enim in verbis ac promissis suis fidelis est. Si fideles simus ut impleamus quod praecipit, fidelis est ut reddat nobis quod promissit. In verbo igitur Christi retia laxemus, corda nostra per caritatem dilatemus, quodcumque possumus ad Dei gloriam & honorem, & ad sanctificationem nostram faciamus, non perfumtorie, sed diligenter; non remissa, sed ferventissima caritate, ut scilicet sit piscatio nostra. Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum. Cordis dilatatio, justitiae est delectatio. Hoc munus est Dei, ut in praecipiti ejus non timore poenae angustemur, sed dilectione & delectatione justitiae dilatamur. Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis. In hac diffusione latitudo est, in qua sine angustis via quoque ambulatur angusta, donante illo cui dictum est: Dilatasti gressus meos subtus me, & non sunt infirmata vestigia mea. Latum est ergo mandatum caritatis, quo corda dilatantur, quo retia laxata in capturam summum, infinitum, aeternumque bonum, scilicet Deum ipsum, piscantur.

Psal. 118. 32.

Rom. 5. 5.

Psal. 17. 37.

Ut opera nostra fructuosa sint, imitari debemus humilitatem S. Petri, Dei gratiam in nobis agnoscere, non merita nostra: Attendere quod ejus beneficentiae debemus, quicquid boni agimus: Considerare quod peccatores sumus, & nos coram Deo humiliare, quantumcumque in via Christianae perfectionis proficere videamur: Quia revera Nullum est peccatum quod facit homo, quod non possit facere & alter homo, si desit Rector a quo factus est homo. S. Petrus miraculose a Christo Jesu paratum videns in piscatione ejus jussu facta, prociat ad genua Jesu dicens: Exi a me, quia homo peccator sum, Domine, Exi a me, quia ego homo purus, tu homo Deus; ego peccator, tu sanctus; ego servus, tu Dominus. Separet te locus a me, quem separa a te fragilitas naturae, vilitas culpa, infirmitas potentiae. De Dei donis ac beneficiis, de bonis quae in nobis sunt aut a nobis sunt, ne extollamur, quoniam nihil nostrum est. De divina misericordia ne praesumamus. Justitiam semper timeamus, quia peccatores sumus. Ne dicas, Miseratio Domini magna est; multitudinis peccatorum meorum miserabitur. Misericordia enim & ira ab illo cito proximant, & in peccatores respicit ira illius. Eo magis nos peccatores agnosceamus & palam constitemur, quo propinquiores Christi erimus, Sic atemi innumeratæ soli irradiantem conficiuntur. Sol justitiae Christus in Petri navi radiabat: Quid mirum, si peccata sua Petrus agnoscebat? Exi a me, quia homo peccator sum, Domine. Non tamen timere debemus Deum servili timore, sed timore casto, ut filii; timore cum fiducia in Dei bonitate conjuncto, Caritas enim foras pellit timorem illum servilem; non timorem castum, qui permanet in saeculum saeculi. Animi demissione & humilitate & beneficia nobis a Deo collata servabimus, & nova atque majora obtinebimus. Noli timere: ex hoc enim jam homines eris captens. Exemplo certe humilitatis nostrae ac virtutum in ea fundatarum, homines capiemus, & ad Christi obsequium adducemus. Sic homines capiebat Paulus, cum diceret: Initiatores mei estote, fratres, sicut & ego Christi. Denique relictis omnibus, quae nos a Christi comitatu & obsequio abstrahant, aut remorantur, illum sequi debemus. Et subductis ad terram navibus, relictis omnibus, secuti sunt eum. Omnibus mundi impedimentis, rebus omnibus temporalibus, affectu saltem renuntiare debemus, si Christi discipuli esse volumus. Omnis ex vobis (inquit) qui non renuntiat omnibus quae possidet, non potest meus esse discipulus.

Eccl. 5. 6. 7.

Philipp. 3. 17.

Luc. 14. 33.

DOMINICA IV. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in Regnum caelorum. Matth. v. 20.

Lib. de Spiritu & Litera. C. 36.

Cum recte judicaverit S. Augustinus, quod In ea qua perscrutanda est justitia multum in hac vita, ille profectus, qui quam longe sit a perfectione justitiae, profectio cognovit: Considerare serio debemus quam longe remoti simus a justitiae Christianae perfectione, qui ne Pharisaeam quidem attigimus. Quis enim vestrum in oratione assidue veritatur, bis qualibet hebdomada jejunat, uberes elemosynas erogat, luxum & voluptatem vitat, Dei legem praestitit, Concion. Pars II. Tom. II.

oculis temper habet, ut Pharisaei & Legis Doctores apud Judaeos? Et tamen, ait Christus Dominus, Magister, & Legislator noster: Nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum & Phariseorum, non intrabitis in Regnum caelorum. 1. Pharisaeorum justitia simulata erat, & fucata: justitia Christianorum sincera & simplex esse debet. 2. Justitia Pharisaeorum externa dumtaxat: Justitia Christianorum interior simul & exterior esse debet. 3. Justitia Pharisaeorum scrupulosa erat minimorum praecceptorum observatrix; maximorum vero neglectrix mandatorum: Christiana justitia totam legem accurate implet: magna praeccepta observat, nec tamen minoram negligit.

I. Hypocritarum simulata justitia. . . . Hypocritis quam grave peccatum? . . . Hypocritis exitiale Christianae vitae malum. Qui sanctitatem simulat, duplici corde sunt. Eum solum intueri debet Christianus homo, cum recte vivit, qui conscientiae solus inspector est. Hypocritas octuplici maledictione Christi percussit. . . . Hypocritis characteres. (Lib. 3. Tractat. de Peccatis, Cap. 5. Art. 17.) Hypocritae Christianae Religionis spiritum moribus suis evertunt. (Ibid. Regula 5.) Hypocritis gravius peccatum est, ceteris paribus, iis qui palam committuntur. (Ibid. Regula 7.)

Matth. 23.

II. Cultus interior, Christianae Religionis Anima. (Ibid. Regula 1.) Christiana pietas interior simul & exterior esse debet. (Ibid. Regula 8.) Cor Deo, exemplum bonum hominibus debemus. Qui timeant Dominum praeparabunt corda sua, & in conspectu illius sanctificabunt animas suas. Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum qui in caelis est. Arca testimonii auro purissimo intus & foris Deo jubente ornata; ut significetur, Christianus intus & foris in corde & opere, virtutum auro, praestitumque caritatis circumvestitum esse debere. Vitae signa & motus in viventibus videntur; vitae principium, scilicet anima, non videtur. Interior sanctitas & virtus praecipua est in Religione. Absconditus cordis homo. Id naturam inter & picturam discernimus est, quod pictura ab exterioribus incipiat, in illique opus suum absolvat; natura vero a partibus interioribus. Vera justitia ab interioris hominis sanctificatione incipit, in exterioris compositione definit: Falla vero justitia in exterioris compositione tota versatur. Cor suum dabit in similitudinem picturae.

Eccli. 20. 1.

Matth. 5. 26.

Exod. 25. 11.

1. Petri 3. 4.

Eccli. 38. 28.

III. Mortale peccatum Hypocritis committunt, qui in minimis anxie religio sunt, de gravioribus autem nequaquam solliciti, Pharisaeorum instar, qui mentham & anethum, & cyminum decimabant, relinquentes Quae graviora sunt legis, judicium, misericordiam, & fidem (Vide Lib. Cap. & Art. supra citat. Reg. 4.) Nemo justus est, qui Dei & Christi legem vel in uno capite violaverit. Quicumque totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus. Exteriora quaelibet pietatis exercitia sine caritate & humilitate non profunt. Satagite igitur, Ut sitis perfecti & integri, in nullo deficientes.

Jacobi. 2. 10.

Jacobi. 1. 4.

IN EADEM DOMINICA.

Audistis quia dictum est antiquis, Non occides: Qui autem occiderit, reus erit judicio. Ego autem dico vobis: Quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri suo, Raca; reus erit Concilio. Qui autem dixerit, Fatue; reus erit gehennae ignis. Matth. v.

Homocidium quam grave crimen? Ne tamen se existimerit quantum illud Decalogi praecceptum, Non occides, omni ex parte implevisse, qui homocidium non commisit; latius enim patet hoc praecceptum: Quippe cum lex Christi spiritualis sit, quae non solo opere externo, sed spiritu magis adimpletur, non sufficit ad hoc mandatum implendum continere manum a caede & omni violentia, nisi etiam contineat animum ab omnibus affectibus qui ad proximi lesionem tendunt, ita scilicet, odio, invidia, contumelia, convitio, calumnia, obreftatione. Hoc igitur praeccepto prohibetur. 1. Ira quae vindictae libido est. 2. Multo magis prohibetur odium proximi, quae est ira inveterata, & gravissimum animae vulnus. 3. Praecceptum istud non tantum omnem vindictae cupiditatem prohibet, sed multas & eximias virtutes a nobis exigit, humanitatem imprimis ac mansuetudinem. Deinde concordiae pacisque cum omnibus servandae studium. Tertio patientiam, qua non tantum malos toleramus, sed etiam patimur eos abuti nostra tolerantia, parati etiam magis gravius damnari ab eis accipere, quam injuriam referre. Quarto bonitatem. Quinto inimicorum dilectionem.

tionem, Sexto Longanimitatem, (Lib. 4. De Decalogo. Cap. 7. de quinto precepto, Articulo 1. Ad bonitatem pertinet ut in pauperes & opus nostrae indigentem benefici simus. Huic si defuerimus officio, rei sumus homicidii. Quisquis parcendo hominem servare poterat, si non parvum occidit (ait S. Ambrosius.) Panis egentium vixit pauperum est: qui defraudat illum homo sanguinis est (inquit Spiritus Sanctus per os Sapientis.) Ad beneficiendum omnibus, qui nostra ope indigent, cum succurrere ipsis valeamus, quintum Decalogi preceptum nos obligat; alioquin rei sumus iudicio. Erue eos qui ducuntur ad mortem, & qui trahuntur ad interitum, liberare ne cesses. Si dixeris, Vires non suppetunt, qui inspector est cordis ipse intelligit, & servatorem animarum tuarum nihil fallit, reddetque homini iuxta opera sua.

IN EADEM DOMINICA,

Ego autem dico vobis: Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Matth. v. 22.

Levia esse peccata, quorum rei ad humana tribunalia non trahuntur corporales poenas luituri, insipientes est qui sibi persuaserit. Aliud, aliud longe terribilius iudicium esse, scilicet Dei viventis, cuius in manus incidere, horrendum est; cuius consideratione conterritus Rex Propheta orabat: Non intres in iudicium cum servo tuo. Huic iudicio non modo homicida obnoxius est, sed & iracundus: Omnis qui irascitur fratri suo, cuiusque homini, praesertim vero Christiano, reus erit iudicio. Exponenda 1. Ira deformitas & enormitas. 2. Ira gradus explicandi. 3. Docenda remedia contra iram.

I. Jura Dei usurpat homo iracundus. (Lib. 3. Tract. de Peccatis Cap. 11. Art. 1.) Ira ipsi homini iracundo plurimum nocet, (Ibidem) Turpe & immane irae vitium. (Ibidem) Ira comprimenda & moderanda. (Ibidem) Ira quam grave peccatum? Eius effecta. Quam exitialis ira in corde servata? (Ibidem) Ira in veterata lethale peccatum est; (Ibidem Art. 2. Regula 4.)

II. Tres irae gradus a Christo Domino in Evangelio hodierno explicati, singuli damnatione digni, tametsi disparsi, Primus, irae motus cum deliberato gravi ultionis appetitu. Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Gradus alter, vox indignationis. Qui autem dixerit fratri suo, Raça, reus erit Concilio, Tertius gradus, convitium, verbum injuriosum & contumeliosum. Qui autem dixerit Fratri, reus erit gehennae ignis. (Vide Ibidem, Regula 3.) Vindicta, aut vindictae libido, semper male sunt; proindeque inimicos ulcisci nunquam licet: injurias illatas condonare, semper & ubique necesse est. (Ibidem, Regula 7.) Tres moderationis gradus (Ibidem) Ad omne genus injuriarum perferendum & condonandum paratus Christianus esse debet. (Ibidem) Gravior quandoque illius qui injuriam ulciscitur, peccatum est, quam illius qui injuriam intulit. (Ibidem) Contumelias contumelias, convitia convitiis repellere nunquam licet. Unde non excusatur a peccato mortali, qui verbis contumeliosis lacessit alterum, etiam ab ipso fuerit provocatus (Ibidem, Art. 4. Regula 10.) Contumeliosi ad restitutionem honoris, quo meliori modo fieri potest, tenentur (Ibidem, Regula 7.)

III. Remedium adversus iram praecipuum est patientia, cuius praecipuum & exemplum nobis Christus dedit. (Cap. citato, Art. 5.) Deus patientiae sequester. (Ibidem) Patientiae bonum & utilitas. (Ibidem) Impatientiae malum. (Ibidem) Consideratio injuriarum & poenarum quas Christus nostri causa pertulit, efficacissimum est adversus iram remedium. (Ibidem) Humilitas irae moderatrix. (Ibidem) Caveatur iracundia, aut si praecaveri non potest, cohibeatur. (Ibidem) Duo Christianae mansuetudinis servandae modi (Ibidem) Patientia virtutum omnium radix & custos (Ibidem) Vere patiens est, qui & injurias aequo animo tolerat, & de his postea cogitans, quod illas pertulerit, exultat. (Ibidem) Patientiae virtus tribus modis exercetur. (Ibidem) Igitur sit omnis homo velox ad audiendum verbum ac mandatum Christi iram prohibentis, tardus autem ad loquendum, & tardus ad iram. Ira enim viri justitiam Dei non operatur, id est, non adimplet, quin immo legem eius violat. Dei iudicium, gehennam ignis, poenas in mente habeamus, ut earum meditatione iracundiae ignem extinguamus. Turbatus sum, & non sum locutus: cogitavi dies antiquos, & annos aeternos in mente habui. Denique Sol non occidat super iracundiam vestram... Sol super iram nostram super occiderit, periclitamur. Non licet nobis una die sine patientia manere.

S. Ambros. Eccli. 34. 25.

Prov. 24. 11. 12.

Psal. 82.

Jacobi 1. 19.

Psal. 76. 6.

Ephes. 4. 26.

Tertull. lib. de patientia c. 12.

PRO EADEM DOMINICA,

Si ergo offeris munus tuum ad Altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te: Relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo: & tunc veniens offeres munus tuum. Matth. v. 23. 24.

Nullum sacrificium Deo gratum & acceptum sine caritate esse potest. Condonatio igitur injuriarum acceptarum, & satisfactio pro illatis injuriis; reconciliatio perfecta cum fratribus, absolute necessaria est ad sacram Communionem, & ad remissionem peccatorum obtinendam, quae sine caritate obtineri non potest. Haec porro omnes homines complecti debet, fratrum nomine a Christo significatos. Omnes autem vos fratres estis. Qui proximos oderunt, & ab illis dissident, sacramentaliter absolvi non possunt, & ad Eucharistiae participationem admitti, nisi depositis inimicitias, cum ipsis reconciliati sint. Vide Theol. Dogm. & Moral. Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 9. Art. 5. Regula 2. Ad Sacramentum unitatis cum dissensione accedere, nefarium & sacrilegum est. Deus caritas est, Deus pacis: Sacrificium nullum sine caritate & pace gratum & acceptum habet. Ne prius ascendamus ad Dei altare, quam si quid discordiae vel offensae cum fratribus contraxerimus, resolvamus. Quid est enim ad pacem Dei procedere sine pace? ad remissionem debitorum cum retentione? Quomodo placabit Patrem, iratus in fratrem? Reconciliatio sincera, spontanea, & prompta esse debet; non ficta, non coacta, non tarda. Relinque munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo: & tunc veniens offeres munus tuum: Cor tuum scilicet, in oratione, cum prius ipsum a pravo odii affectu purgaveris. Vide Ideam Concionis Feria vi. post Cineres; ubi de Inimicorum dilectione: & Lib. 3. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 2. Art. 11. Regula 9, & sequentibus usque ad 19.

Tertull. lib. de Orat. c. 10.

Tertull. lib. de Resurrec. Carnis.

Genes. 48. 17.

Psal. 144. 16.

S. August. Tract. 24. in Joan.

S. August.

S. August. in Psal. 36. Sermon. 1.

Mat. 3. 2.

Ofec. 4. 10.

Psal. 122. 2.

1. Reg. 3. 18.

Job. 1. 2.

Eccli. 2. 11.

Psal. 36. 25.

Ibid. vers. 3.

S. August. in Psal. 36. Sermon. 1.

actualem nos nutriendi & roborandi impertit, quam sine eius benedictione non haberent. Unde per Prophetas suos comminatur: Asperet Dominus a Jerusalem & a Juda omne robur panis, & omne robur aquae... Comedent, & non saturabuntur. Non solum victum, sed vestitum, & omnia necessaria & commoda sustentandae vitae Deus nobis largitur. Non solum panem materiale sustentando corpori, sed panem spiritalem, & caelestem animae nutriendae necessarium, verbum suum, Scripturas suas, Legem, Psalmos, & Prophetas, Libros Historicos Veteris Testamenti, Libros Sapientiales, Evangelium, Apostolorum suorum Scripta, velut septem panes nobis largitur, ut his reficiantur animae nostrae, & roborentur in vitam aeternam. Non enim ex solo pane vivet homo, sed omni verbo quod procedit de ore Dei. Septem panibus, id est, septem Spiritus Sancti donis contra concupiscentiam, quae nos de longe, id est regione peccati & umbræ mortis venientes, debilitat, Animas nostras roborat. Dono sapientiae, ut Religionis Mytheria, aeterna bona cognoscamus: Dono intellectus, ut caelestia dogmata ad salutem nostram necessaria, seu Fidei, seu Moralis Christianae, officia nostra capiamus: Dono consilii, in dubiis ne aberremus: Dono fortitudinis, ne in tentationibus, & adversitatibus succumbamus & deficiamus: Dono scientiae, ut nihil eorum quae vocationem nostram spectant, ignoremus: Dono pietatis, quae omnia opera nostra, verba, desideria, cogitationesque perfundantur: Dono timoris, religiosi ac filialis, quo Deo nostro displicere, eumque offendere, praes malis omnibus timeamus.

Sacratissimo tandem corpore & sanguine Jesu Christi Filii sui Domini ac Salvatoris nostri, in Eucharistiae Sacramento nos alit Deus Optimus Maximus. Caelestis istius panis figura fuere papae a Christo multiplicati.

Deus ita nobis in hujus mundi deserto panem quotidianum subministrat, sive pro necessitate carnalis victus, sive etiam pro necessitate spiritualis alimoniae, ut tamen illum nos orando petere ab ipso velit. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Haec Dominicae Orationis petitio explicatur Libro 5. Cap. 2. Art. 7, qui Sermoni istius ideae accommodari facile potest.

II. Dei providentia adoranda est; non temere scrutanda eius consilia, Miles parere debet, quacumque statione Dux illum suus stare, quocumque progredi jubeat, non in ejus consilia curiosus inquirere. Servus parere debet mandatis Domini, subditus imperio Regis, non ejus arcana scrutari: multo magis Dei providentiae, ejusque ordinationi subiecti debemus, quam subterfugere non possumus. In eo quo nos Deus statuit ordinare, in eo quo nos collocat statu & conditione, servitutis vel dominationis, paupertatis vel divitiarum, infirmitatis aut sanitatis, humiliationis aut gloriae, adversitatis vel prosperitatis, ipsi aequo & lubenti animo servire debemus, nunquam adversus adorandam ejus providentiam obmurmurare. Sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum, ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri. Quicquid nobis hac in vita evenierit, Dei providentia adoranda est. Dominus est: quod bonum est in oculis suis faciat. In adversis pariter ac in prosperis; in damnis rerum temporalium non minus quam in eorum incremento, providentia divina laudanda est. Dominus dedit (ajebat Sanctus Job) Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum.

Secundo, iplo loquendi modo profiteri debemus nos a divina providentia totos in omnibus eventibus pendere. (Libro 1. Quaes. 2. Art. 2. §. 53. in fine) Tertio fiduciam maximam divinae providentiae habere debemus. (Ibidem) Respicite filii nationes hominum; & scitate quia nullas speravit in Domino, & confusus est. Quis enim permansit in mandatis ejus, & despectus illum? Quoniam pius & misericors est Deus, & remittit in die tribulationis peccata: & protektor est omnibus requirentibus se in veritate. Non vidi justum derelictum (inquit Propheta) nec semen ejus quarens panem... Spera in Domino, & fac bonitatem, & inhabitabit terram, & paceris in divitiis ejus. Ne turberis, ne murmures, si temporalia subsidia tibi desint: Providentiae Dei patris tui confide, qui tibi meliora servat. Fac bonitatem in terra Domini, in Ecclesia ejus, quam colit, quam rigat: & paceris in divitiis ejus. Quae sunt divitiae ejus terrae: Divitiis ejus, Deus ejus (inquit S. Augustinus) Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui. Discerne petitiones cordis tui a petitionibus carnis. Caecus est corpore, rogat ut illuminetur. Ista rogat, quia & ista Deus facit; & ista Deus praestat: Sed rogant haec etiam mali. Pe-

titio haec carnis. Infirmatur, rogat se saluum fieri: salvus fit moriturus. Et ista petitio carnis est: & si quae sunt talia. Petitio cordis quae est? Fruitio Dei. Deus cordis mei, & pars mea Deus in saecula. Confide providentiae sapientissimi, potentissimi, beneficentissimi Domini. Dic cum Propheta: Ego egenus & pauper sum, Dominus sollicitus est mei: Jacta in Dominum curam tuam, & spera in eum, & ipse faciet. Nimia de rebus temporalibus sollicitudo a Christo damnata. Quando sit lethale peccatum? (Lib. 3. De Peccatis, Cap. 6. Art. 7. Regula 1.) Regnum & justitia Dei bonum nostrum est, quod appetendum ut finis; cetera propter illud, ut necessarium nostrum. (Ibidem) Sollicitudo temporalium rerum tripliciter illicita. (Ibidem) Labor exercendus, sollicitudo tollenda. (Ibidem) Sollicitudo temporalium, etiam ea quae non repugnat fini caritatis, peccatum est, si superflua sit & anticipata. (Regula 2.) Fiducia in Providentia Dei. (Ibidem)

Psal. 72. 16.

Psal. 39. 27.

DOMINICA VI. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Attendite a falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoscetis eos... Omnis arbor bona fructus bonos facit: mala autem arbor malos fructus facit... Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in Regnum caelorum: sed qui facit voluntatem Patris mei qui in caelis est, ipse intrabit in Regnum caelorum. Matt. vij.

Cum Christus venerit in mundum, Evangelium suum tradiderit ac predicaverit, passionem & mortem subierit, ut nobis iter ad Regnum caelorum panderet; nos nutrire etiam voluit Praeceptor optimus contra illusiones, quae a via salutis nos avertere possunt, & in viam perditionis deducere. Ex triplici autem radice oriuntur illusiones; primo ex prava directione: secundo ex erronea praesumptione. Tertio ex corrupta voluntate. Contra primam illusionem causam nos munit Christus, jubendo ut a falsis Prophetis caveamus nec illorum nos committamus directioni. Attendite a falsis Prophetis. Contra secundam illusionem causam nos munit, docendo, erroneam esse praesumptionem de fide bonis operibus destituta, quasi sufficiat illa ad salutem. Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum caelorum. Contra tertiam illusionem causam nos munit, docendo, voluntatem nostram Dei voluntati conformandam esse; nec nostram, sed ejus voluntatem faciendam, ut ad aeternam beatitudinem perveniamus. Sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in caelis est, ipse intrabit in regnum caelorum.

I. Maximi momenti ad salutem est boni Directoris electio, maxime difficilis. Discernere enim an sit ovis propria pelle induta, an lupus ovina pelle vestitus, haud certe facile est. Recti tamen cordis attentio cum oratione conjuncta gratiam discretionis impetrat. Qui Deum sincero animo quaerunt, conscientias suas non committunt Directori, nisi moraliter certi sint talem esse, qui ad Deum ducere valeat. Quae dotes conscientiarum Moderatorum necessariae? 1. Scientia divinae & Ecclesiasticae legis ex Verbo Dei & sacris Canonibus derivata. 2. Morum probitas & sanctimonia. 3. Singularis prudentia. 4. Patientia & benignitas. 5. Sollicitudo salutis animarum. (Lib. 2. Tract. de Sacram. Penitentiae, Cap. 5. Art. 9.) Pseudo-Prophetae sunt, qui conscientias dirigunt secundum opiniones laxiores, & minus tutas, (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Art. unico. Regula 13.) Laxiores & indulgentiores Directores minime eligendi... Securitas a Directore data nihil prodest, nisi in Tribunali Dei accepta sit. (Ibidem, Reg. 14.) Laxiorum Directorum effigies a Spiritu Sancto delineata... Directorum sanae Moralis characteres. (Ibidem, Reg. 15.) Falsi Prophetae sunt, qui viam tutiorem in dubiis eligendam non docent. (Reg. 17.) Falsi Prophetae sunt, qui in conscientiae rebus dant consilium secundum opinionem quae ipsis minus probabilis videtur, minusque tuta: Vel qui iudicium suum in sacro Penitentiae tribunalis opinionum minus probabilis & minus tuta poenitentis accommodant. (Ibidem, Reg. 29. & 30.) periculosissima illusio est varios adire Doctores seu casuum Arbitros ea intentione ut ex eorum opinionibus ea eligatur, non quae probabilior & tutior, sed quae commodior visa fuerit. (Ibidem, Regul. 31.) Id facientes decipi Deus permittit ad pravitatem cordis eorum puniendam, ut probat exemplum Regis Achab 3. Regum 22. Congregavit Rex Israel Prophetas, quadringentos, circiter viros, & ait ad eos: Ire debet in Ramoth Galaath ad bellandum, an quiescere? Qui responderunt: Ascende, & dabit eam Dominus in manu Regis.

Regis. Dixit autem Iosaphat: Non est hic Pro-
pheta Domini quisquam, ut interrogemus per
eum? Et ait Rex Iosaphat: Remanet
vir unus per quem possumus interrogare Domi-
num: Sed ego odi eum, quia non prophetat mihi
bonum: sed malum, Michas. Achab Prophetas
audire amabat, qui desideris ipsius se accommoda-
rent, ideo illum decipi permisit Dominus, & falsis
Prophetis credere, quæ mortis illius & cladis Israe-
litiæ Exercitus causa fuit. . . . Et ait Dominus:
Quis decipiet Achab Regem Israel? Egressus est
autem spiritus, & stetit coram Domino, & ait:
Ego decipiam illum, Cui locutus est Dominus: In
quo? Et ille ait: Egrediar, & ero spiritus mendax
in ore omnium Prophetarum ejus. Et dixit Do-
minus: Decipies, & prævalebis: egredere, &
fac ita.

II. Fides sine caritate & bonis operibus non suffi-
cit ad salutem, (Lib. 1. Quest. 1. Art. 5.) Arbor
bona ex bonis fructibus cognoscitur. Arbor bona,
cor rectum est, bona voluntas: Fructus boni, ope-
ra bona. Fructus boni, fructus Spiritus sancti: Fru-
ctus mali, opera carnis. (Galat. 5. 19.) Cor san-
ctum est, vere Christianum, & a Deo probatum,
cum vita vere Christiana & sancta est. Nulla ar-
bor sterilis bona est. A malo abstinere non suffi-
cit, & bonum facere necesse est, servare Dei man-
data, ut ad vitam perveniatur æternam. Omnis ar-
bor bona fructus bonos facit: Mala autem arbor ma-
los fructus facit. Fructus boni ex caritatis; fructus
mali ex cupiditatis radice oriuntur. . . . Non fru-
ctus est bonus, qui ex caritatis radice non sur-
git. . . . Fieri non potest ut sterilitas boni sumus:
Sed boni non sumus quicquid sterilitas sumus.
Arbor enim bona fructus bonos facit. Absit au-
tem ut Deus bonus, a quo securis paratur arbori-
bus non facientibus fructum bonum, excidat & in
ignem mittat arbores bonas. Nullo modo igitur ho-
mines sunt sterilitas boni: Sed qui boni sunt, pos-
sunt esse alii minus, alii magis mali. Omnis arbor
que non facit fructum bonum excidetur, & in ignem
mittetur. Hæretici, qui iustitiam semel habitam a-
mitti numquam posse, aut iustos in omnibus operi-
bus suis peccare, pertinaciter contendunt, bonam
arbores malos fructus facere posse, contra expressam
Christi sententiam, consequenter asserunt: Non
potest arbor bona fructus malos facere: Neque arbor
mala bonos fructus facere. Per Christi gratiam vo-
luntas bona: per se ipsam voluntas mala. Christiani
ni per Baptismum non solum fidei, sed universæ
legis Christi servandæ debitores sunt. (Lib. 2.
Tractat. de Baptismo, Cap. 8. Propositione 9.)
Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine,
intrabit in Regnum cælorum: Sed qui facit vo-
luntatem Patris mei qui in cælis est, ipse in-
trabit in regnum cælorum. Multi dicunt mihi
in illa die, Domine, Domine, nonne in nomi-
ne tuo prophetavimus, & in nomine tuo dæmo-
nia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas
fecimus? Et tunc confitebor illis: Quia nunquam
novi vos: Discedite a me, qui operamini iniqui-
tatem.

III. Voluntas nostra Dei voluntati in omnibus con-
formanda est, voluntati utique per Scripturas sacras
& legem ejus significatæ: Non nostra, sed ejus vo-
luntas faciendæ. . . . Sed omnis qui facit voluntatem
Patris mei qui in cælis est, ipse intrabit in re-
gnum cælorum. Id ut nobis a Deo tribuatur, in
oratione petere docuit Christus Dominus: Fiat
voluntas tua sicut in cælo & in terra. A Deo itaque
postulandum est, ne voluntati nostræ nos permit-
tat. . . . Quid nomine voluntatis Dei, quam fieri pe-
timus, intelligatur? . . . Bonam voluntatem a Deo
petimus, id est, caritatem. . . . Voluntati propriæ
contraria caritas. . . . Petimus ne concedatur nobis
a Deo, quod interdum suadente diabolo, tan-
quam bonum postulamus. . . . Quo præsertim tem-
pore postulare debemus ut Dei voluntas in nobis ac-
de nobis impleatur? . . . Animi moderationem pos-
tulamus, ut in statu nostro Deo fideliter ac tran-
quillè serviamus. . . . Recti corde voluntatem Dei
sequuntur. . . . Perseverantiam petimus, cum ora-
mus ut voluntas Dei fiat. . . . Oramus ut faciamus
quod Deus vult. . . . Voluntas Dei est, quam Chris-
tus fecit & docuit. . . . Oramus, ut sicut ab Ange-
lis, sic ab hominibus voluntas Dei adimpleatur: Ut
sicut in iustis, sic in peccatoribus voluntas Dei fiat:
Ut Spiritu & carne Deo serviamus (Lib. 3. de Ora-
tione, Cap. 2. Art. 6.)

In sola humilitate confidemus. Porro totius hu-
militatis summa in eo posita est, ut voluntas nostra
divinæ subiecta sit voluntati, ut ait Propheta: Non-
ne Deo subiecta erit anima mea? Sed a creatura
rationali voluntaria subiecto queritur, ut volunta-

ric sacrificet Domino, & confiteatur nomini ejus;
non quia terribile & sanctum, non quia omnipo-
tens, sed quia bonum est. Subjectionem autem istam
triplicem esse necesse est, ut quod certum est Deum
velle, id nos omnino velimus: Ut quod certum est
Deum nolle, similiter & nos execremur. Quod au-
tem incertum est utrum velit an nolit, neque veli-
mus ex toto, neque penitus non velimus. Ubi cer-
ta est Dei voluntas, omnino nostra sequatur, in his
videlicet de quibus aliquid in Scripturis invenimus,
aut ipse Spiritus manifeste clamat in cordibus no-
stris quid sentiendum sit, ut est caritas, humilitas,
castitas, obedientia, ceteræque virtutes: Hæc ap-
probemur indubitanter & appetamus, quæ placere
Deo scimus indubitanter. Sic & ea omnimodis odif-
se debemus, de quibus certum est quod odit ea
Deus, ut est apostasia, fornicatio, iniquitas, im-
patientia, In his vero rebus de quibus nihil cer-
tum possumus invenire, nihil certum voluntas no-
stra definiat: Sed magis pendeat inter utrumque,
aut saltem neutri parti nimis adhæreat, cogitans
semper ne forte altera pars Deo magis placeat, &
parati simus voluntatem ejus sequi in quæcumque
partem eam cognoverimus inclinare. Sic experie-
mur quod scriptum est: Pax multa diligentibus le-
gem tuam, & non est illis scandalum.

DOMINICA VII. POST FESTUM
S. TRINITATIS.

Et ego vobis dico: Facite vobis amicos de Mam-
mona iniquitatis: Ut cum defeceritis, recipiant
vos in æterna tabernacula. Luc. xvi. 9.

Divites qui pauperibus elemosynas pro viribus
suis non erogant, sunt infideles œconomi, &
villici iniqui, bona Domini sui dissipantes. Dei
enim universorum Domini, cujus est terra & ple-
nitudo ejus, divitiæ sunt, qui eorum administra-
tionem & dispensationem divitibus commisit, & ut
per eos quasi providentiæ suæ vicarios pauperum
indigentiam subvenirent. Istud officium si neglexerint,
clamor pauperum ad Deum ascendit, ille vero in
tremendo iudicio die postulat a divitibus rationem
administrationis bonorum quæ illis dispensanda com-
missit: Redde rationem villicationis tuæ. Tantum au-
tē ut eorum laudaturus sit prudentiam: Imo eorum
imprudensiam condemnabit & immanem duri-
tiam. Imprudentiam quidem, quod ratione suâ &
industria in sæculi negotiis feliciter usi, fide
sua in negotio salutis æternæ, quod Unum necessa-
rium est, usi non sint; & cum per eam filii lucis
essent, secundum eam non agentes facti sint filii te-
nebrarum: Duritiam, quod fratrum suorum, imo
Christi in his esurientis & mendicantis inopiæ & ca-
lamitati miseri non fuerint, nec illi subvenerint:
Imprudensiam, quod sibi non conciliaverint ami-
cos, a quibus recipere in æterna tabernacula:
Duritiam, quod illorum miseriæ temporali compassi
non fuerint, quos Dei amicos esse dubitare non de-
beant: Immo nec animæ suæ miseri fuerint, quam
ab æterna miseria poenitque redimere & servare e-
leemosynis suis poterant. Quoniam igitur Evange-
lica Parabola, quam hodie nobis proponit Ecclesia,
ad Elemosynæ necessitatem & utilitatem docen-
dam & persuadendam tota collinear; hoc etiam erit
Sermonis nostri argumentum, 1. Divitibus obliga-
tio elemosynam erogandi divino præcepto imposta
est: Redde rationem villicationis tuæ. 2. Magnæ
utilitates & fructus ex elemosynis in eos redun-
dantes, illos ad iuvandos pauperes excitare debent.
Ego dico vobis, facite vobis amicos de Mammona
iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in æ-
terna tabernacula. 3. Non solum obdurationis adver-
sus misericordiam, & violatæ caritatis, sed etiam
gravissimæ imprudentiæ rei sunt divites, qui elemo-
synam pauperibus non erogant pro facultatum
suarum ratione, & ipsorum pauperum indigentia.
Filii hujus sæculi prudentiores filiis lucis in genera-
tione sua sunt.

I. Elemosynæ præceptum explicatur (Lib. 3. Tra-
ctat. de Peccatis, Cap. 6. de Avaritia. Art. 9. de
obduratione contra misericordiam, quæ una est ex
Avaritiæ filiabus, Regulis 5. 6. 7. 8. & 9.) Duri-
tia erga pauperes, causa damnationis divitum (Re-
gula 5.) Christus reprobis in iudicio solas elemosy-
nas pauperibus negatas exprobrabit. (Regula 7.)
Caritatem non habet, qui necessitatibus pauperum,
etiam communibus de superfluis suis non subvenit
(ibid.) Superflua divitum pauperibus debentur
(ibidem.) Filii, Elemosynam pauperis ne defraude-
des. . . . Declina pauperi sine tristitia aurem tuam,
& redde debitum tuum, & responde illi pacifica in
mansuetudine. Divites qui superflua sua pauperibus

S. Bernard.
Serm. 26.
De Diverfis.

Psal. 118.

DOMINICA VIII. POST FESTUM
S. TRINITATIS.

Ut appropinquavit, videns civitatem, flevit super
illam, dicens: Quia si cognovisses & tu, & qui-
dem in hac die tua quæ ad pacem tibi: nunc
autem abscondita sunt ab oculis tuis. Luc. xix.
41. 42.

Christum risisse non legimus, flevisse legimus tum
ob mortem amici sui Lazari; quæ mortis Ani-
mæ per peccatum typus erat; tum ob cæcitatem,
obdurationem, ingratitude Judæorum, & calami-
tatum ipsi imminentium magnitudinem in exci-
dio Jerusalem a Tito & Vespasiano Romanis Impe-
ratoribus. Lacrymæ Christi nos docent quas ob cau-
sas lugere debeamus, scilicet, non esse lugendum
ob rerum temporalium damna, ob frustratas cupi-
ditates, ob tristes & male fortunatos eventus, sed
ob Dei offensam cum a nobis, tum ab aliis peccato-
ribus; ob Ecclesiæ mala; ob imminente animæ
nostræ pericula, certamque perditionem, nisi Deus
misericordia sua nos præveniat & adjuvet ad agen-
dam poenitentiam. Anima nostra Jerusalem mystica
est, Dei summi civitas, in qua per fidem & cari-
tatem inhabitat. Validis ac firmis propugnaculis
munita est. Salvator murus est & antemurale, cu-
stodes Angelos habet die ac nocte vigilantes ad pro-
pulsandum hostem; divinæ gratiæ præsidio firma-
ta est: Præclaris virtutum ac donorum ædificiis or-
nata, diabolo invidiam movet. Verum digna lacry-
mis est, si non cognoscat tempus visitationis per
Christum suum; si non attendat ad ea ex quibus ejus
salus, pax & felicitas æterna dependet: si spernat
viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus visita-
vit nos Oriens ex alto, & porro nos quotidie visi-
tare pergit monendo per Pastores, per Conciona-
tores, per librorum sacrorum & piorum lectio-
nem, per bona exempla servorum suorum; corri-
piendo per flagella sua; inspirando per gratiam
suam sancta desideria, pios affectus, bonam volun-
tatem: Si (inquam) oculos claudat, ne videat
quid sibi sit agendum ut Dei visitatio sibi non sit
inutilis, digna lacrymis est; quia eo miserior est,
quo miseriam suam non cognoscit. Nihil quippe mi-
serius misero non sibi misere. Si cognovisses &
tu, o peccator, mala tibi imminetia, feres:
Nunc autem quia necis quod imminet, exultas.
Et quidem in hac die tua quæ ad pacem tibi. In
hac die salutis, quæ tua est, quæ tibi datur a Deo
ut vitam æternam merearis: In hac die quam seque-
tur dies altera, quæ tua non erit, sed Domini, dies
magna & terribilis: Post quam nox æterna erit ma-
lis, in qua non poterunt operari. In hac die non
cognoscunt, quia oculos aperite nolunt, sed rebelles
lucini. Noluit intelligere ut bene ageret: adhi-
sit omni viæ non bonæ. . . . Excavavit illos mali-
tia eorum. In hac die tua. Suam diem habet anima
perversa, quæ transitorio gaudet in tempore: Cui
ea quæ adsunt, ad pacem sunt: Quia dum rebus
temporalibus lætatur, dum honoribus extollitur, dum
in carnis voluptate resolvitur, dum nulla venturæ
pœnæ formidine terretur, pacem habet in die sua,
quæ grave damnationis suæ scandalum in die habe-
bit aliena. Tunc enim affligenda & crucianda est,
cum iusti lætabuntur: Et cuncta quæ modo ei ad
pacem sunt, in amaritudinem vertentur. Ducunt
enim in bonis dies suos: & in puncto ad infernum
descendant, Quam plangendi, qui lætantur cum
male fecerint, & exultant in rebus pessimis? Semel
Christus super civitatem perituram flevit: quotidie
per Ecclesiam suam, per electos suos, super Chris-
tianos perituros lacrymas fundit. Plangit, inquam,
eos qui nesciunt cur plangantur. Nunc autem ab-
scondita sunt ab oculis tuis. . . . Utinam saperent, &
intelligerent, & novissima providerent!

Judæorum cladem, Hierosolymorum excidium,
Judicæ Reipublicæ everisionem imminentem prædi-
cit ac deserit Christus Jesus. Hæc mala vindice Deo
ipsis contigerunt, eo quod non cognoverint tempus
visitationis suæ, quod Christum Jesum Dei Filium
non receperint, nec ipsi crediderint, sed more tradi-
diderint & crucifixerint. Temporalis hæc clades figu-
ra & umbra fuit suppliciorum æternorum, quæ Deus
ultionum parat illis qui misericordiam ejus contem-
nunt. Longe gravior Christianorum, quam Judæorum
crimen est, si visitationis suæ tempus non cognos-
cant, quia majoribus a Deo beneficiis cumulati sunt.
Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui
Filium Dei conculcaverint, & sanguinem testamenti
pollutum duxerint, in quo sanctificatus est, & Spiritui
gratiæ convulsum fecerint? Sanius enim quia dixit:
Mihi vindicta, & ego retribuam. Et iterum: Quia
judica-

S. August.
Lib. de Spi-
ritu & Lit.
C. 14. Idem
Lib. 4. Cont.
Jul. 7. 3.

Ephes. 4. 28.

S. August.
Lib. 2. Quest.
Evang. 4. 35.

Luc. 16. 11.
12.

Psal. 48. 17.

Psal. 35. 4.
Sap. 2. 21.

S. Gregor.
Homil. 39.
in Evang.

Job 21. 13.

Prov. 2.

Douter. 32. 29.

Hebr. 10. 29.

30. 31.

judicabit Dominus populum suum. Horrendum est in-
cidere in manus Dei viventis. Anima peccatrix e
corpore migrans, demonibus tradetur, qui illum
ad inferos derudent, corpore interim in terram pro-
strato, a vermibus corrolo, in putredinem & pul-
verem redacto. Coangustabitur undique igne qui non
extinguetur, verme qui non morietur, cruciata; cri-
minum suorum, cogitatione, locutione, opere, om-
missione peccatorum imagine menti semper obver-
sante terita. Filii ejus, consilia, desideria, cogita-
tiones, molitiones perverſe cadent, dissipabuntur,
evanescent. In illa die peribunt omnes cogitationes
eorum. Nullum in ea relinquetur spiritalis ædificii
vestigium, nihil gratiæ, nihil virtutum ac donorum,
nulla præteritorum (si quæ forte fecit, dum erat in
corpore) bonorum operum memoria. Omnes justitiæ
ejus quas fecerat, non recordabuntur. Nulla spes erit
redificationis & salutis. Circumdabunt te inimici tui
vallo, & circumdabunt te, & coangustabunt te un-
dique. Et ad terram prosternent te, & filios tuos
qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super
lapidem: eo quod non cognoveris tempus visitationis
tue.

Pf. 145. 4.

Ezech. 13. 24

Eccl. 7. 40.

Thren. 2. 18.

S. Hier. lib. 1. in Lam. Jer.

Ut extrema hæc mala a nobis avertamus, de no-
vissimis nostris ferio cogitandum est: Memorare no-
vissima tua, & in æternum non peccabis. Desenda
iunt peccata nostra, & penitentia lacrymis abster-
genda. Jungenda lacrymis oratio fervens ac perse-
verans pro remissione peccatorum aliaque bona ope-
ra. Deduc quasi torquentem lacrymas per diem & no-
ctem: non des requiem tibi, neque taceat pupilla ocu-
li tui. Consurge, lauda in nocte, in principio vigi-
liarum; effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum
Domini: Levam ad eum manus tuas, pro anima par-
vulorum tuorum, qui defecerunt in fame, in capite
omnium platearum. Omni tempore lacrymas per
compunctionem cordis effundere debemus, qui Au-
ctorem nostrum nostris iniquitatibus offensum non
ignoramus. Non dissolvamur pigra inertia, nec per
desidium & vanam securitatem cesserit a lacrymis
oculi nostri pupilla: præoccupemus faciem ejus:
Lavemus per singulas noctes lectum nostrum, la-
crymis stratum nostrum rigemus. Confurgamus nocte,
laudemus in principio vigiliarum, cor no-
strum sicut aquam effundamus coram Deo. Con-
furgit in nocte, qui in tribulatione præsentis vi-
tæ torporem a se excutit negligentia. Laudat in
principio vigiliarum, qui in omni conversatione
sua strenuum se exhibet & cautum, & quicquid
adversitatis patitur, totum ad confessionem laudis
Dei convertere nititur. Effundit sicut aquam cor
suum ante conspectum Domini, qui ex intimo affe-
ctu cordis producit lacrymas compunctionis. Sa-
crificium enim Deo spiritus contribulatus: cor con-
tritum & humiliatum Deus non despicit. Levat
ad Dominum manus suas pro animabus parvulo-
rum suorum, qui defecerunt fame in capite o-
mnium compitorum, qui operationem misericord-
iæ pro humilibus & parvulis Christi membris,
fame & siti laborantibus adhibet ex sincera dilectio-
ne. Nullum enim munus Deo acceptabilius est quam
compunctio cordis prolata ex radice veræ dilectionis.

Quamvis porro in omni loco Deus orari possit ac
debeat, maxime tamen in Templo, quæ Domus est
orationis. Quanta autem veneratione, reverentia,
modestia in templis adesse & orare debeamus, docet
Jesus, qui Ingressus in Tempulum, cepit efforce
vendentem in illo & ementes, dicens illis: Scriptum
est, quia domus mea domus orationis est: Vos autem
fecistis illam speluncam Latronum. (Vide Lib. 5.
De Oratione Cap. 1. Art. 9. num. 6.)

DOMINICA IX. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Omnis qui se exultat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur. Luc. xviii. 14.

Superbia & ostentatio in Phariseo damnata: Hu-
militas in Publicano commendata. Superbiæ char-
acteres. 1. In te confidere, ac de externa justitia
præsumere; ceteros aspernari. In se confidebant tan-
quam iusti, & aspernabantur ceteros. Non sum
sicut ceteri hominum, velut etiam hic Publicanus:
Characteres humilitatis, se peccatorem agnoscere &
confiteri venia dignum: in sola Dei misericordia
confidere, eamque corde contrito implorare. Publi-
canus a longe stans, nolebat nec oculos ad caelum le-
vare: sed percutiebat pectus suam, dicens: Deus,
propitius esto mihi peccatori. Superbia Pharisei ejus
orationes, jejunia, elemosinas, opera omnia alias
per se bona, inania reddidit: Publicani humilitas
omnia ejus peccata operit & abstergit. Humilitas

sincerae conversionis, Superbia impenitentia signum
est. Abominatio Domini superbus Phariseus; Deli-
ciae Dei humilis Publicanus, de longinquo stabat:
sed Deus contenti propinquabat, quia Prope est Do-
minus his qui tribulato sunt corde, & humiles spiritu
salvabit. Publicanus a longe stans, nolebat nec
oculos ad caelum levare: sed percutiebat pectus
suum dicens: Deus, propitius esto mihi peccatori.
Tunſio peccatoris, obtrivio cordis. Oculos ad caelum
levare non audebat, quia seipsum respiciebat. Se
attendebat ut sibi displiceret, & sic Deo placeret.
Ipse sibi iudex erat, ut Christus intercederet: ipse
punebat, ut ille liberaret; ipse accusabat, ut ille
defenderet. Habebat & Phariseus peccata, sed per-
verlus, & nesciens quo venisset, erat tanquam in
statione Medici curandus, & sana membra ostende-
bat, vulnera tegebat, Deus tegat vulnera, noli tu.
Nam si tu tegere volueris erubescens, Medicus non
curabit. Gratias tibi ago, aiebat Phariseus, fate-
batur se a Deo accepisse quod habebat. Unde ergo
superbus? Non quia de bonis suis Deo gratias
agebat, sed quia super alterum se de bonis extol-
lebat. Descendit hic Publicanus humilis in domum
suum justificatus. Humilis ejus oratio veniam illi
peccatorum impetravit: Superba Pharisei oratio
tantum abest ut deleverit ejus peccatum, ut etiam
illi facta sit in peccatum. Quoniam Excelsus Domi-
nus, & humilia respicit, & alta a longe cogno-
scit. Hunc humiliat, & hunc exultat: humili-
at superbum, exultat humilem. Dico vobis, De-
scendit hic justificatus in domum suam ab illo: quia
omnis qui se exultat, humiliabitur: & qui se humili-
at exaltabitur.

Pfalm. 33. 19.

S. August.

Pfalm. 137. 6.

Pfalm. 74. 8.

1. Superbia primum gravissimumque omnium pec-
catorum est. Alia peccata graviora facit. (Lib. 3.
Traçt. de Peccatis, Cap. 5. Art. 5.) Deus singulare
veluti certamen contra superbiæm falcipit, tan-
quam injuriæ suæ propulsator. (Ibidem.) Ad curan-
dum superbiæ tumorem Deus humilis venit. . . .
Morbi magnitudo ex vi pretioſe medicinae æli-
manda. (Ibidem.) Ad sanandam superbiæm Deus
permittit interdum ut superbi ruant in peccata car-
nalia. (Ibidem.) Superbia vitiorum omnium peri-
culosissimum. In virtutes omnes graſſatur. Justis
maxime insidiatur. (Ibid. Art. 6.) Justis perpetuo
vigilare debent ne superbia subrepat. (Ibidem.) In
hominis anima ultima destruitur. (Ibidem.) Qua-
tuor superbiæ species. (Art. 7.) Superborum homi-
num characteres. (Ibidem.)

II. Humilitatis necessitas ad salutem æternam.
(Artic. 8.) Humilitatis excellentia. (Ibidem.)
Humilitas hominem Deo subijcit. (Art. 9.) Humi-
litas Christiana facit ut homo ceteris omnibus homi-
nibus se postponat. (Ibidem.) Duo Christianæ
humilitatis cardines, cognitio Dei, & cognitio sui.
(Ibidem.) Non cognitio solum, sed affectu, ceteris
omnibus hominibus se postponere Christianus ho-
mo debet. (Ibidem.) Duodecim Christianæ humili-
tatis gradus. (Art. 10.) Ad humilitatem movere nos
debet originis nostræ ac miseriæ multiplicis confide-
ratio, & exemplum Christi, qui ad hoc natus est,
vixit passus & mortuus est, ut humilitatem doceret.
(Art. 11.) Multi humiliantur, pauci vere sunt hu-
miles. (Ibidem.)

Non sum sicut ceteri hominum: jejuno bis in sab-
bato &c. Jactantia velut pestis fugienda. (Art. 16.)
Jactantia virtutes inanes, bona opera infructuosa
reddit. (Ibidem.) Jactantia mortale peccatum est,
cum aliquis jactando se ipsum, prorumpit in contum-
elias aliorum, ut superbus Phariseus Publicano
insultans. (Ibidem, Regula 2.) Gratiam & virtutem
perdunt, qui de illis se jactant. Sic perdidit Rex E-
zechias thesauros, quos Babylohorum Legatus ostendit.
Sic Judæi perdidit Arcam, propter quam
se jactabant, & a Philistæis abductam viderunt. Tra-
didit in captivitatem virtutem, eorum & pulchritu-
dinem eorum in manus inimici. Hinc Eliazus Pro-
pheta servo suo Giezi misso cum baculo suo ad pue-
rum suscitandum, justit ut neminem in via saluta-
ret, neminem alloqueretur, nemini responderet etiam
beneficentem. Sciebat enim eum esse honoris & inanis
gloriæ cupidum, & futurum ut occurrentibus in via
sui cursus causam indicaret: inanis autem gloria im-
pedimento esse solet ne fiat miraculum. Vani filii
hominum, mendaces filii hominum in frateris, ut
decipiant de vanitate in idipsum. Insipiens tu, qui
merces congregas in saccum pertulisti: qui the-
saurum tuum alieno in ore constituis: ignoras
quod arca ista non clauditur, nec feras habet?
Quanto melius sapiunt, qui thesaurum suum ipsi
sibi servant, alii non committunt? Verum num-
quid semper servabunt? Numquid semper abcon-
dit? Venit cum manifesta erunt abscondita corni-
dis: Quæ vero fuerint ostentata, non compare-
bunt.

Pfalm. 77. 65.

4. Reg. 4.

B. Theodoret. quest. 17. in 4. Regula.

S. Bernard. Serm. 4. de Adventu Do-

bunt. Hinc est quod veniente Domino fatuarum
virgum lampades extinguuntur: & qui recepe-
runt mercedem suam, a Domino nesciuntur. Pro-
pterea dico vobis, charissimi, Utile est abscondere
magis quam ostentare, si quid habemus boni: si-
cut & mendici cum elemosynam petunt, non
pretiosas vestes ostendunt, sed seminuda membra,
aut ulcera si habuerint, ut citius ad misericor-
diam videntis animus inclinetur. Quam regulam
Publicanus ille servavit multo melius Phariseo, &
ideo descendit justificatus ab illo, id est, præ illo.
Omnis qui se humiliaverit, exaltabitur. Christus in
humilitate docuit omnia fidei nomina & præmia con-
tineri.

S. Hilarius in Pfalm. 118. Act. 20.

DOMINICA X. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Adducunt ei surdum & mutum, & deprecabantur eum, ut imponat illi manum. Marci vij. 32.

I. Peccatoris sibi ipsi relicti æger ille homo figura
est, Surdus est & mutus. Obturatas aures ha-
bet, maleque affectas, ne doctrinam salutis, ne Dei
vocem sive per Ministros suos, sive per seipsum
ad cor ejus loquentis audiat, & percipiat. Mutus
est, ita ut miseriam suam confiteri non possit,
Deique misericordiam & gratiam Salvatoris implorare.
Peccatum originale duplex illa confequitur
impotentia: per actuale peccatum mortale augetur,
& ad eum quandoque gradum pervenit permittente
Deo vindice, ut peccator nihil penitus audiat eorum
quæ ad salutem suam pertinent, ac penitus obmu-
tescat, linguam habens ad confessionem peccatorum
suorum, ad implorandum opem cœlestis Medici, ad
Deum orandum, invisibili vinculo impeditam. Unum
enim peccatum alterius poena est. (Lib. 3. Traçt.
de Peccatis, Cap. 3. num. 7.) Id significat Deus per
Prophetam, Christo interprete: Vade, & dices popu-
lo huic: Audite audientes, & nolite intelligere: &
videte visonem, & nolite cognoscere. Excœca cor
populi hujus, & aures ejus aggravata: & oculos ejus
claudat; ne forte videat oculis suis, & auribus suis
audiat, & corde suo intelligat, & convertatur, &
sanem eum. Surditas hæc & linguæ impedimentum,
mala sunt eo magis deploranda, quo voluntaria
Furor illis secundum similitudinem serpentis, sicut
aspidis surdæ & obturantis aures suas, quæ non
exaudiet vocem incantantium, & venefici incantantis
sapienter. Sic Judæi auribus incircumcisi, S. Stephani
divinis sermonibus aures claudabant: Dissecabantur
cordibus suis, & fridebant dentibus in eum; & con-
tinuerunt aures suas.

Mat. 6. 9. 10.

Matth. 13. 14.

Pfalm. 57. 5.

Act. 7.

S. Aug. lib. de audiat, AURES audiendi, ipsum est donum obediendo Persev. di. 14.

Jean. 15. 3.

moribus. . . Qui contemnit mundum, clamat ad S. Aug. Serm. 88. alius de verbis Domini.
Christum. Qui iperit sæculi voluptates, clamat ad Christum. Qui vicit, non lingua, sed vita, clamat ad Christum. Qui dispersit & dat pauperibus, ut justitia ejus maneat in sæculum sæculi, clamat ad Christum. . . . Murus est, qui factis non clamat.

III. Ut ab interiori surditate, & invisibili impe-
dimento linguæ liberemur ac sanemur per gratiam
Salvatoris, facere debemus quod fecit ipse surdum
& mutum hominem sanans. 1. Secedendum a tur-
ba, relinquendæ peccati occasiones, sæculi societa-
tes, mundus animo & affectu deserendus. Nolite
conformari huic sæculo. . . Nolite diligere mundum.
Impossibile est enim ut quis tangat picem & non in-
quinetur ab ea. Totus mundus in maligno positus est.
Christi gratia nos e turba vocanti, & seorsum du-
centi obediendum, si salvi esse volumus. Et appre-
hendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in
auriculas ejus, & exspuens tetigit linguam ejus. In
mundo spiritualis surditas contrahitur: a mundo re-
cedendum, ut curetur per operationem gratiæ Chri-
sti, quia Non in commotione Dominus. 2. Suspi-
ciendum in cœlum est: peccator a Deo averlus in
terram oculos suos declinavit: Oculos suos statuerunt
declinare in terram. Ad cœlum igitur attollendi sunt
oculi cordis, ad Deum convertendi sunt, quia Au-
xilium meum a Domino: Adjutorium nostrum in no-
mine Domini, qui sanat omnes infirmitates nostras;
& cujus misericordia magna est super nos. Suspicien-
dum in cœlum, unde per peccatum exulamus, & quo
per Christi gratiam revocemur. Orandus Pater noster
qui est in cœlis, quamvis ubique sit. (Lib. 5. de Oratione,
Cap. 2. Art. 3. & Lib. 1. Traçt. de Fide & Symbo-
lo, Quæst. 2. Art. 1. §. 10.) Oculi mentis in cœlum
convertendi: Quia Omne datum optimum, & omne
donum perfectum, desursum est, descendens a Patre
luminum. Gemendum corde contrito pro peccatis
nostris: Et suspiciens in cœlum ingemuit. Memine-
rimus Christum pro nobis ingemuisse, miseris nos-
tris compatientem. Ingemiscit Medicus, & non in-
gemiscet ægrotus? Spiritus Sanctus postulat pro no-
bis gemitibus inenarrabilibus; id est, cum gemitibus
postulans nos facit. Hoc negotium, ait sanctus Au-
gustinus, plus gemitibus, quam sermonibus agitur;
plus fetu, quam assatu. Ponit autem lacrymas nostras
in conspectu suo, & gemitus noster non est abscondi-
tus ab eo, qui omnia per verbum condidit, & huma-
na verba non querit. Gemat peccator, infirmitatem
& impotentiam suam ad audiendum & recte lo-
quendum sine Dei gratia cognoscens, & oret gemitu
voluntatis, ut impetret donum facultatis. Si quidem
Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis, quasi
ex nobis, sed omnis sufficientia nostra ex Deo est:
& Nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in Spiritu
Sancto. Orantibus, gementibus, penitentibus merita
sua Jesus applicabit; aperientur in nobis aures
interioris hominis, gratia ejus operante, solvetur
lingua nostra in Dei laudes, loquetur quasi sermone
Dei; gratiæ Christi vim & admirabimur & prædica-
bimus: Et eo amplius admirabimur, dicentes: bene
omnia fecit: & surdos fecit audire, & mutos lo-
qui.

Pfalm. 16. 11.

3. Reg. 19. 11.

Jacob 1. 17.

Rom. 8. 26.

S. Aug. Epist. 130. alius 121.

S. August. 2. Cor. 3. 5.

1. Cor. 12. 3.

DOMINICA XI. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Diliges proximum tuum sicut teipsum. Luc. x. 27.

HOC Legis naturæ præceptum est, in Lege Mo-
saica renovatum, cum lex naturæ in hominum
cordis per peccatum obscurata esset; in Lege tandem
Evangelica a Christo Jesu magis explicatum. Hæc
post primum & maximum de dilectione mandatum,
summa Legis est. In Lege quid scriptum est? Quomodo
legis? His verbis Christus interrogat Legipertur
qui tentaturus illum surrexerat, quærens quid factu
esset opus ad vitam æternam possidendam. Ille vero
respondens dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex
toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus
viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum
tuum sicut te ipsum. Pharisei responsum Jesus appro-
bat: Recte, inquit, respondisti: hoc fac & vires.
In his duobus mandatis, ait alibi Christus, universa
Lex pendet & Propheta. De primo præcepto
Sermonem alias habebimus. Hodie de secundo agen-
dum, quod præcipue Legislator noster ac Salvator
proposita Samaritani parabola explicuit: & id qui-
dem impræsentiarum sufficere ad plenitudinem Legis
spondendam. Nam, ut docet Apostolus, Qui diligit
proximum, legem implevit. . . Omnis lex in uno ser-
mone impletur: Diliges proximum tuum sicut te ipsum
. . . Qua

Matth. 22. 40.

Rom. 13. 8.

Galat. 5. 14.

... Qua ratione tota lex dilectione proximi impleatur? (Lib. 4. de Decalogo, Cap. 2. Art. 6.) Unumquemque vestrum convenio, Auditores, In lege quid scriptum est? quomodo legis? Quid in Lege Dei scriptum sit, vos minime ignorare confido; sed vereor ne ad illam non satis attendatis. Timeo ne ignoretis quis sit proximus, quod ignorabat Legis peritus ille qui Christo quaestionem proposuit tentans illum, Quis est meus proximus? Tria ergo docebo vos praesenti Sermone. 1. Quis sit proximus? & quae sit regula secundum quam proximi dilectio mensuranda est? 2. Quae sint officia dilectionis proximo debita secundum Dei legem? 3. Quod sit exemplar cui nos in exhibendis hujus dilectionis officii conformare debemus?

I. Omnis homo proximus est noster, etiam extraneus & peregrinus, etiam ignotus, etiam inimicus, ut docet Christus proposita Parabola Samaritani, qui misericordiam exercuit in Judaeum, tametsi Judaei Samaritanos averfarentur, nec ipsis contenterentur. Fratres estiam vestri sumus jure naturae matris unius, ait Tertullianus Paganos alloquens, estis vos parum homines, quia mali fratres. Multo magis proximi sunt Christiani. At quanto dignius fratres & dicuntur, & habentur, qui unum Patrem Deum agnoverunt, qui unum Spiritum biberunt sanctitatis, qui de uno utroque ignorantia ejusdem ad unam laudem exasperaverunt veritatis? Paratus igitur esse debet Christianus ad misericordiam in omnes homines exercendam, ad beneficiendum omnibus quantum potest, non iis solum a quibus sperare potest grati animi vicem, & similia vel majora beneficia, quia Caritas non quaerit quae sua sunt. Verumtamen in magis conjunctos prius & uberius exercenda est beneficentia, ceteris paribus. Ordo enim in caritate servandus est. (Lib. 4. Cap. 2. Art. 11. Regula 5. 20. & 21.)

Regula secundum quam dilectio proximi mensuranda est, amor est quo nos ipsos diligimus. Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Omne igitur bonum proximo desiderare, procurare, conferre debemus, quantum in nobis est, quod nobis desideramus, & fieri vellemus. Omne malum a proximo avertere, quantum valeamus, nullum illi malum imprecare vel inferre, quod nobis inferri nollemus. Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu aliquando alteri facias. Tobiae verba sunt Spiritus Sancti afflatu filium admonentis. Omnia quaecumque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Haec est enim Lex & Propheta. Verba sunt Christi. Nulla exceptio est, Omnia quaecumque vultis, &c. Scipsum salubriter diligit, qui plus Deum quam seipsum diligit. Cum proximo igitur agendum ut ipse etiam perfectio amorem diligat Deum. (Lib. 4. de Decalogo, Cap. 2. Art. 11. Regula 2.) Ex praeepto dilectionis proximi nascuntur humanae societatis officia. (Ibidem.) Quid sit diligere proximum sicut seipsum? (Ibidem.) Non carnales necessitudines in homine diligendae, sed natura quae ad Deum pertinet, sive sit perficienda, sive perfecta. (Ibidem.) Omnes sub uno Deo Patre cognati sunt, qui eum diligunt. (Ibidem.) Cur praeeptum de proximi dilectione mandatum novum dicatur? (Ibidem.) Proximum sicut seipsum diligere debet homo tripliciter. (Ibidem.)

II. Quae sint officia dilectionis proximo debita secundum Dei legem, docet Parabola Samaritani a Christo proposita in hodierno Evangelio. 1. Miseriis proximi condolendum. Et videns eum, misericordia motus est. Unus ex characteribus impiorum, quos tradidit Deus in reprobam sententiam, est quod sint sine affectione, sine misericordia. Hos morte dignos aeterna docet Apostolus. Quamobrem hortatur ut viscera misericordiae induamus. Induite vos ergo, sicut electi Dei, sancti, & dilecti, viscera misericordiae. Unum corpus sumus, singuli autem alterius membra. Si autem unum membrum patitur, compatiantur omnia membra. Ut gaudium illis commune, ita communis afflictio. Gaudete cum gaudentibus, flete cum fentibus: id ipsum invicem sentientes. Proximum diligere tenetur, sicut nos ipsos, amore affectivo & interiori: Unde per solos actus externos hoc praeeptum non impletur. (Lib. 1. Cap. 2. Art. 11. Regula 1.)

2. Juvandus est proximus, & ejus miseriae subveniendum est quantum valeamus: non renouendum aliis hoc officium. Unde nec Sacerdos, nec Levita, qui hominem vulneratum & semimortuum videntes praeterierunt, impleverunt praeeptum dilectionis proximi, sed solus Samaritanus, qui ad ipsum appropinquavit, illique subvenit. Et approprians alligavit vulnera ejus, &c. Hinc dilectus Christi Apostolus: Filii mei, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate. Et sanctus Jacobus Apostolus: Si frater & soror nudi sint, & indigeant victu quo-

tidiano, dicat autem aliquis ex vobis illis, Ite in pace, calefacimini & saturamini: non dederitis autem eis quae necessaria sunt corpori, quid proderit? Ad miserum appropinquandum est, ad ignorantes, ut eos doceamus; ad aegrotos, ut ipsis ministremus; ad captivos & afflictos ut illos consolemur; ad peccatores ut illos corripiamus & eorum conversionem procuremus. Morosi ne simus, sed affabiles omnibus qui ope nostra, patrocinio, consilio, solatio indigent. Et approprians alligavit vulnera ejus. Lethalis obdurationis adversus misericordiam reus est, qui opus aliquod misericordiae, sive corporalis, sive spiritualis praetermittit ac negligit, cum illud exercere potest & tenetur, quando nimirum extrema est vel urgens proximi ea misericordia indigentis necessitas. (Lib. 3. de Peccatis, Cap. 6. Art. 9. Regula 15.) Non obvis tantum pauperibus eroganda elemosyna, sed pauperes querendi, & illis maxime subveniendum, qui praerecunctia petere non audent. (Lib. 4. de Decalogo, Cap. 2. Art. 11. Regula 27.)

3. Commodis etiam nostris aliquid detrahendum est ut proximi necessitatibus succurramus: multo magis impendenda sunt superflua nostra in elemosynas. Sic Samaritanus ex equo suo descendit, ut hominem vulneratum & omni ope destitutum in illum imponeret. Lethalis obdurationis adversus misericordiam rei sunt divites, qui Christianae frugalitatis & moderationis regulas praetergressi, ea quae familiae sustentationi, & status sui atque dignitatis decentiae minime necessaria sunt, in frequentes & splendidas epulas, in aedum magnificentiam, in pretiosiores suppellectilem, in vestium luxum, in ludos, in curiositatis lenocinia, in voluptates profundunt. (Ibidem, Regula 9.)

4. Proximus in peccatum lapsus & vulneratus, saluberrimis correptionis fraternae medicamentis curandus est; infundendum in vulnera ejus oleum & vinum, severitas lenitate temperanda est. Alligavit vulnera ejus, infundens oleum & vinum. Qui ex zelo amaro & cum nimia acrimonia corripiunt, solum vinum, imo potius acetum infundunt vulneribus, quo exacerbantur. Adulatores solum oleum, de quo dictum est: Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Detractores subtiliores oleum in ore habent, sed vulneribus peccantium non infundunt: imo novas ipsis plagas imponunt. Molliti sunt sermones ejus super oleum, & ipsi sunt jacula. De fraternae correptionis officio ad caritatem proximi pertinente, vide (Lib. 4. de Dec. Cap. 2. Art. 11. Regula 39. & 40.) Correptio fraterna cum humilitate, caritate & mansuetudine exercenda est (Regula 39.) Tria necessaria illi qui proximum corripit: In animo, compassionis affectus; justitiae zelus, discretionis spiritus: In lingua, modestia in increpando; copia in exhortando; efficacia in persuadendo. (Ibidem.)

5. Portandae sunt & suslinendae infirmitates proximi. Caritas enim patiens est, omnia suffert, omnia sustinet. Id significat Samaritanus, qui aegrotum in jumentum suum imposuit. Officium dilectionis erga proximum est, illius onera portare. (Ibidem, Regula 3.)

6. Hospitalitas exercenda, & cura de proximo gerenda est in ejus necessitatibus. Duxit in stabulum, & curam ejus egit. Unde Propheta Evangelicus ait: Frange esurienti panem tuum, & egenos vagosque induc in domum tuam: si videris nudum, operi eum, & carnem tuam ne despexeris. Ubi vero Xenodochia sunt, cura saltem ut ad ea pauperes infirmi deferantur: ipsos commenda Xenodochii Praefectis & Ministris; ipse illis ministra ex tua substantia. Et altera die protulit duos denarios Samaritanus, & dedit stabulario, & ait: Curam illius habe. Peccatorem saluberrimis admonitionibus, consiliis, bonis exemplis duc ad Pastores & Praepositos Ecclesiae, qui de illo curam habeant. Ne dicas cum Caino: Num custos fratris mei sum ego? Custos certe esse debes ex praeepto caritatis. Deus enim Mandavit unicuique de proximo suo. (Fraternae dilectionis characteres explicantur (Lib. 2. Cap. 2. Art. 11. Regula 2.)

III. Exemplar cui nos in exhibendis proximo dilectionis officii conformare debemus, Christus est. Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. Verus ille Samaritanus est, qui fecit nobiscum misericordiam; Samaritanus enim custos interpretatur, & de Domino nostro dicitur: Ecce non Rom. 6. dormitabit, neque dormiet qui custodit Israel; quia Joan. 8. resurgens ex mortuis jam non moritur. Denique S. Aug. Serm. cum illi contumeliose dixissent Judaei Samaritanus es tu, & daemonium habes, negavit se habere daemonium, quia se noverat daemonum expulsores; non se negavit Samaritanum, id est, infirmi custodem. Homo descendens ab illa caelesti Jerusalem civitate pacis, eamque deferens per peccatum, in latrones, diabolo-

& lib. 2. Quae lib. Evang. C. 19.

S. Aug. lib. 1. Cont. duas Epul. Pelag. C. 8.

Isai. 53. 4.

Jacob 2. 13.

diabolum scilicet ac Angelos ejus incidit, qui eum justitia & immortalitate spoliatum & plagis impositis ignorantiae, infirmitatis, seu difficultatis & impotentiae ad bonum omne supernaturalae, semivivum reliquerunt. Qua enim parte Deum cognoscere & intelligere potest, vivit: qua parte peccatis contabescit & premitur, mortuus est; ideoque dicitur semivivus. Sacerdos & Levita viso eo praeterierunt. Lex & Sacrificia Moisaica peccati malitiam expiare, vulnera sanare non poterant. Per legem cognitio peccati, non curatio. Lex jubere novit, cui succumbit infirmitas: Gratia juvare, qua infunditur caritas. Christus verus Samaritanus jaacentem videns, misericordia motus est, quia nullum in eo meritum invenit quo curari dignus esset. Dei Filium humanam naturam assumpsit sola miseratione humanae miseriae & infirmitatis. Vere languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit. Oleum & vinum, pretiosum suum sanguinem plagis hominis peccatoris infundit, ut illum sanaret. Medicinalis gratiae suae virtute, fortiter & laeviter in corde illius operantis perfudit. Vulnera ejus mandatorum suorum salutaribus fasciis alligavit. In Ecclesiam denique suam deductum, commendavit Pastorem, quibus duos denarios dedit, in Ministerium salutis animarum infundendos, veritate nempe & caritatem. His vero in rebus suis, id est, in iudicio, si fideliter ministerium suum adimpleverint, mercedem reddet, vitam & gloriam sempiternam. Tunc enim plena & perfecta erit hominis sanitas, cum donata illi fuerit immortalitas. Christum imitemur, & sicut ille misericordiam in nos suam exercuit, & porro exercere non cessat, ita misericordiam in proximos exerceamus. Vade, & tu fac similiter. Alioqui de salute nostra actum est, quia Judicium sine misericordia illi qui non fecit misericordiam.

DOMINICA XII. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt a longe: & levaverunt vocem, dicentes: Jesu Praeceptor, miserere nostri. Quos ut vidit, dixit: Ite, ostendite vos Sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mundati sunt. Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est cum magna voce magnificans Deum. Et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens. Luc. xvij. 12. 13.

Quam foeda, quam horrenda sit mortalis peccati lepra, quam difficilis ejus curatio, solo fidei lumine cognosci potest. Ejus typi sunt ritus erga leprosum in Lege veteri praescripti. Leprosus macula in peccati penam aliquoties a Deo vindice inflicta, ut illius feeditate significaretur hominibus peccatum incomparabiliter foedus & horribilius esse. Maria soror Moysis lepra percussa est ob peccatum invidiae, murmurationis & detractionis contra fratrem suum Dei amicum & Israelitici populi Duceum. (Num. 12.) Jam medium carnis ejus devoratum erat a lepra, cum Moyses pro ea Deum oravit. Illam vero septem diebus extra castra separari iussit Dominus, quibus elapsis tandem sanata revocaretur. Leprosus percussus est Rex Ozias propter superbiam & sacrilegium, quod apprehenso thuribulo thus adolere voluisset in Templo Domini super Altare thymiamatis, quod ministerii sacerdotis erat: Leprosus fuit usque in diem mortis suae, & e Templo expulsum, habitavit in domo separata, omni sacro civilique commercio privatus, Joathan filio ejus Regem administrante. Quin etiam extra sepulchra Regum in argo sepultus est, eo quod leprosus esset. (2. Paralip. 26.) Giezi servus Elifaei Prophetae lepra percussus est ob avaritiam & simoniam, quod munera a Naaman Syro accepisset ob miraculum curationis ejus ab Elifaeo editum. (4. Regula 5.) Quicumque lethali peccato maculati sunt, sacrilegi, impudici, superbi, avari, invidi, detractores, Deo, Ecclesiae, praepositive suis non obedientes, coram Deo leprosi sunt, excommunicati, ab Ecclesia primitivorum, quae in caelis est, exclusi, donec sanati fuerint. Haec lepra voluntaria. Eam non incurris, si ab ea cavere velis. Observa igitur diligenter ne incurras plagam lepra, sed facies quaecumque docuerint te Sacerdotes Levitici generis, iuxta id quod praecipit eis, & imple sollicito. Memento quae fecerit Dominus vester Moyses in via cum egresseremini de Aegypto. Vide ideam seu argumentum Sermonis I. in Dominicam secundam post Octavas Epiphaniae.

DOMINICA XIII. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Nemo potest duobus dominis servire: ... Non potestis Deo servire & Mammonae. Matth. vj.

Scriptura sacra non damnat nisi cupiditatem, non praecipit nisi caritatem, atque ita informat mores hominum, ait praclare S. Augustinus. Eo maxime collineat Evangelium, Christus cupiditatem expugnat, caritatem ubique commendat. Damnata cupiditatem his verbis: Non potestis Deo servire & Mammonae. Caritatem commendat hac sententia, Quae erit primum Regnum Dei, & justitiam ejus. Temporales perituraeque divitiae contemendas docet Christus; spirituales aeternaeque divitiae diligendas & quaerendas.

I. Avaritia quam grave sit peccatum. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 6. Art. 1.) Peccatum est in Deum. (Ibid. num. 3.) Peccatum est hominis in se ipsum. (Ibid. num. 4.) Avarorum dura & pudenda servitus (Ibidem.) Avari daemoniaci similes. (Ibid.) Pene insanabile avaritiae malum. (Ibidem.) Non malae per se divitiae, sed perverfus earum amor & pravus usus. (Ibid.) Avarus in se ipsum iniquus. (Ibidem.)

Apologet. cap. 39.

2. Cor. 13. 5.

Tob. 7. 16.

Matth. 23. 22.

Rom. 2. 31.

Coloss. 3. 12. 1. Cor. 12. 26.

1. Rom. 12. 5. 16.

1. Joan. 3.

Jacob 2. 25.

Psal. 140. 4.

Psal. 54. 22.

1. Cor. 13.

Isai. 58. 7.

Genes. 4. 9.

Ecclesi. 17. 12.

Joan. 13. 14.

Psal. 20.

171. alias 37.

Domini.

fendit, cum remedii magnitudine, scilicet passione, Tibi Domine sanguine, ac morte Filii Dei, quibus abusus est, Deo nostro comparando, consideret. Indignum se agnoscat, qui ad Deum appropinquet. Humiliter sub potenti ejus manu, pudore suffusus stet a longe, ut Dei misericordia prope fiat in sanguine Christi. Occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt a longe.

Alta & vehemens voce, humili & fervente oratione Dei misericordiam per Jesum Christum imploret. Praeceptorem invocet, qui gratiae suae lumine lepram ignorantiae dispellat. Salvatorem invocet, qui caritate per Spiritum sanctum suum in cor infusa, lepram cupiditatis misericorditer sanet. Et levaverunt vocem, dicentes: Jesu Praeceptor, miserere nostri. Tum corde contrito & humiliato pergat ad Sacerdotes, lepram suam ostendat, peccata sua confiteatur, faciat quod praescripserint secundum divinae animarum medicinae regulas, ut Deo reconcilietur, ut peccati remissionem obtineat, ut animae sanitatem per Christi gratiam recipiat. Ite, ostendite vos Sacerdotibus. Sic Deum laudare incipiunt poenitentes, & ejus faciem praeveniunt in confessione, qui sua jam misericordia ipsos praevenerit, dum contriti ad Sacerdotes irent peccatorum suorum confessionem edituri, lepram suam ostenturi. Antequam veniat, nos confitendo damnemus quod fecimus, ut ille quod coronat, non quod damnet inveniat. Hoc maxime pertinet ad laudem Dei: Quia tanto amplius laudatur Medicus, quanto plus desperabatur aegrotus. Confiteere itaque peccata tua, quo magis desperabas de te propter iniquitates tuas. Tanto enim major laus est ignoscens, quanto major exaggeratio est peccata confitentis.

III. Postquam mundati sunt leprosi, sive iustificati & absoluti peccatores, statim ad Jesum redire debent, illi adherere, humiliter gratias agere suo Salvatori ac liberatori pro accepto beneficio. Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum magna voce magnificans Deum, & cecidit ante faciem ejus gratias agens. Pars praecipua divini factus in gratiarum actione posita. (Lib. 5. de Oratione, Cap. 1. Art. 8.) Ipsa gratiarum actio Dei donum est (Ibid.) Multi importune petunt quod sibi deest, pauci gratias agunt. Nonne decem mundati sunt, & novem ubi sunt? Non est invenius qui recideret & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena. Locum in nobis facimus ampliori gratiae, si acceptae non sumus ingrati. Contra vero qui de magnis gratias non agit, quod habet amittit. (Lib. 5. Cap. 1. Art. 8.) Sponsa coelestis priori gratiae adeo non ingrata est, ut secundum gratiarum actione praevenerit, de Sponsa dicens: Larva ejus sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me. Dilce in referendo gratiam non esse tardus aut segnus, disce ad singula dona gratias agere. Diligenter considera quae tibi apponuntur, ut nulla videlicet Dei dona debita gratiarum actione frustrentur, non grandia, non mediocria, non pusilla. Denique jubemur colligere fragmenta ne pereant, id est, nec minima beneficia oblivisci. Numquid non perit quod donatur ingrato? Ingratitudo inimica est animae, exinanitio meritum; virtutum dispersio, beneficiorum perditio. Ingratitudo ventus urens, siccans sibi fontem pietatis, rorem misericordiae, fluentia gratiae. Propter hoc Sponsa mox ut gratiam de laeva sentit; gratias egit, non expectans plenitudinem quae in dextera est.

S. August. Enarrat. in Ps. 94. n. 4.

S. Bernard. Serm. 51. in Cant. Prov. 23.

(Ibidem.) Divitis avari egestas. (Ibidem.) Crude- litas avaritiæ (Ibidem.) Avaritiæ effigies a S. Cy- priano adumbrata. (Ibidem.) Christianos ab avaritia deterere debet opum vanitas & fallacia, spiritua- lium excellentiæ honorum, vitæ Christianæ condi- tio, quæ via est ad meliorem & cœlestem æternam- que patriam, Christi verba divites avaros damnantis, pauperes spiritui commendantis. (Ibidem, Art. 2.) Divitiarum cupiditas, & spes in divitiis mala. (Art. 3, Regula 3.)

Lethalis avaritiæ rei sunt, quicumque plura con- cupiscunt, quam hujus vitæ necessitas, statulque sui decentia & decorum exigant; & necessaria habentes, novas opes congregare non cessant. (Ibidem Regula 4.) Non solum lethalis avaritiæ reus est qui rapit aliena, sed & ille qui cupide servat sua: si tanta sit cupiditas, ut illa non sit paratus amittere ne Deum lethaliter offendat. (Ibidem, Regula 5.) Gravis im- patientia in rei familiaris amissione animam prodit lethalis avaritiæ reum. (Regula 6.) Timor amitten- darum opum, martyrii impedimentum est. (Ibid.) Avaritiæ lethalis rei sunt, qui nullum congerendis filiorum gratia opibus modum statuunt; eaque ra- tione ab erogandis elemosynis se exculant urgente præcepto. (Regula 7.) Pater qui largas elemosynas facit, melius filiis suis consultit. (Ibidem.) Uno fi- liorum amissio, pars ejus pauperibus eroganda. Tra- jectitium ex elemosynis faciendum. Christus ad fi- liorum numerum addendus. (Ibidem) Patres qui filiis ingentes opes congregant, peccatorum materiam illis cumulant. (Ibidem.) Pater avarus in sua filio- rumque persona a Deo puniendus. (Ibidem.)

II. Veræ divitiæ, Regnum Dei & justitia ejus. Hæ primum querendæ, hæ solæ amandæ sunt. *Quærite primum Regnum Dei, & justitiam ejus.* Nusquam pauper, qui Deo dives est. Divitiibus præ- cipitur: *Non sublime sapere, neque sperare in incerta divitiarum, sed in Deo vivo, bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam.* Bona opera veræ di- vititiæ sunt, in cœlis, apud Deum depositæ, quo fur non appropriat, neque sine corruptio. Ibi cor ha- bere licet; quia ibi thesaurus noster est. *Ubi est the- saurus tuus, ibi & cor tuum erit.* Theaurus noster, Deus noster, *Sursum corda.* Si cor in terra manerit, divitiis terrenis amans, terra fiet, computre- scet: Si ad cœlum erigatur, & in Deo defixum fue- rit, Deus fiet. Deus totum hominis Christiani. *Deus meus & omnia.*

DOMINICA XIV. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Ubat Jesh in civitatem quæ vocatur Naim: & ibant cum eo Discipuli ejus, & turba copiosa. Cum autem appropinquaret portæ civitatis, ecce defunctus esse- rebatur filius unicus matris suæ: & hæc vidua erat, & turba civitatis multa cum illa. Luc. vij.

Christi Jesh miracula non solum facta sunt admi- rabilia, sed signa ad nostram instructionem ab ipso ordinata. Mortuus qui ad sepulcrum effereba- tur, statum miserum peccatoris significat: Mortui suscitatio a Christo Domino significat conversionem & justificationem peccatoris, i. Lugendus peccatoris flagus. 2. Laudanda Christi misericordia, qui pecca- torem ad vitam revocat per gratiam suam.

I. Peccatum mors animæ. Quemadmodum corpus de anima vivit, sic anima de Deo vivit. Sicut ergo corpus moritur cum ab eo separatur anima; sic moritur anima cum ab ea speratur Deus, sive cum ipsa se separat a Deo. Anima non vivit de se; Me- lius est id quo vivit, quam ipsa: Deus est qui ipsam creavit ad imaginem suam, ut ei adherendo beata esset. Per peccatum mortale a Deo separatur: pecca- tum igitur mors est animæ. *Anima quæ peccaverit, ipsa morietur.* (Vide Lib. 3. Tract. de Peccatis Cap. 3.) Peccatoris statum cum statu hominis mortui comparat. Nec motum, nec sensum ullum spiri- tualem in eo depræhendes: corrumpitur, ad sepul- chrum effertur, mox putrefcet, exhalabit odorem mortis, si peccatum publicum fuerit. Scandalum odor mortis est: Mala conscientia verne corrode- tur. In sepulchrum effertur per quatuor portiores, ignorantiam, cupiditatem, timorem, superbiam. Mox sepulcro malæ consuetudinis includetur, nisi Christus per gratiam suam occurrat, ipsiunq; susci- tet: Veniet in profundum malorum, contemner, a Deo penitus deseretur, oblivioni tradetur, nomen ejus de libro vitæ delebitur, peribit: Morietur in peccatis, secundæ mortis, abique ulla spe resurre- ctionis ad vitam gratiæ, & gloriæ, addicetur. *Sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es*

memor amplius, & ipsi de manu tua repulsi sunt. Tribus gradibus ad peccatum pervenitur, suggestio- ne, delectatione, consensione. Tres peccati differen- tiæ, in corde, in opere, in consuetudine, signifi- catæ per tres mortuos a Christo Domino suscitatos. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 1. Art. 9.) Pec- cata ex pravo habitu & consuetudine commissa gra- viora sunt peccatis ex infirmitate commissis. Mille- rabilis status hominis peccandi consuetudine irretiti... Gradus quibus ad pravam consuetudinem pervenit anima... Ex prava consuetudine mortalis quædam peccandi necessitas emergit, sed tamen voluntaria, quæ proinde peccatum aggravat, tantum abest ut excuset... Peccandi consuetudo ad duritiem cordis sensim perducit. (Lib. 3. Tract. de Peccatis, Cap. 4. Ar. unico Regula 82.) Ad tam metuendum malum pertrahuntur juvenes qui adolescentiam & juventu- tem in peccatis transigunt. *Adolescens juxta viam suam, etiam cum sennerit, non recedet ab ea.* Au- diant igitur Christi vocem ipsos misericorditer ad vitam revocare volentis; *Adolescens tibi dico, surge.*

II. Eo magis lugendus est peccator, quo se ipsum non lugeat. Si quem de charis tuis mortalitatis exitu perdidisses, miserificeres dolenter & feres. Animam tuam misera perdidisti, spiritaliter mor- tua supervivere hic tibi, & ipsa ambulans sumus tuum portare cepisti; & non acriter plangis, non jugiter ingemiscis? Non te vel pudore criminis, vel continuatione lamentationis abscondis? Ecce peiora adhuc peccandi vulnera, ecce majora deli- cta; peccasse, nec satisfacere; deliquisse, nec deli- cta desistere. Sed etsi non lugeat peccator miseri- riam suam ac mortem spiritualem, pro ipso lugeat mater Ecclesia, per viduam typice significata. Gem- mitus columbæ, lacrymas justorum pro peccatorum conversione gementium & orantium sæpe Deus exaudiat, & misericordia motus, mortuum suscitavit. Flet jugiter Ecclesia, donec illi Christus occurrens post perfectam atque consummatam electorum om- nium sanctificationem, lacrymas ejus absterget, & dicat illi: *Noli flere.* Lacrymas nostras cum Eccle- siæ lacrymis miscere, cum ipsa pro peccatoribus, & pro nobis ipsis, qui ex eo numero sumus, semere & orare debemus. (Lib. 5. de Oratione, Cap. 1. Art. 7. n. 7.) Membra ejusdem corporis sumus. *Non potest corpus de unius membri vexatione lætum agere: Condoleat universum, & ad remedium collaboret necesse est.*

Christus per gratiam suam ad mortuum accedit (neque enim mortuum potest ad Christum potest) tangit loculum animæ per peccatum mortuæ, cum corpus gravi aliquo morbo affligit, cum sensus illius aliquibus objectis, aures verbis salutaribus pulsant, quæ illius conversioni operante gratia inserviunt.

Verum tactus loculi seu feretri non reficitur pec- catorem, nisi Christus cupiditates sistat, quæ mor- tuum efferrunt ad sepulcrum nisi victicis gratiæ im- perio & efficacia mortuum vocet. Et accessit, & tetigit loculum. (Hi autem qui portabant, steterunt.) *Et ait: Adolescens, tibi dico, surge.* Cujus vero cor efficaciter tetigit Christus, ille parat vocantis impe- rio, abique mora e feretro vel ex tumulo surgit, peccatum & omnes peccandi occasiones proximas deserit. *Et resedit qui erat mortuus.* Surgit per con- tritionem cordis amore penitentiam formatam. Deinde peccata sua confitetur Sacerdoti. *Et cepit loqui.* Tandem secundum ordinem Ecclesiasticæ Disciplinæ pro peccatis suis divinæ justitiæ satisfacit; & Ec- clesiæ restitutus, cujus Capiti per caritatem non co- hærebat, cujus examine & putridum membrum erat, de Spiritu ejus vivit. *Et dedit illum matri suæ:* Mortem animæ vitemus, qua moritur nemo nisi volens. Si mortui sumus, Christo nobis misericorditer occurrenti & ad vitam revocanti pareamus & coop- teremur. Nemo enim spiritaliter resurgit nisi velit.

Qui creavit te sine te, non te justificat sine te. Sur- gamus e feretro seu tumulo peccati. *Surge qui dormis, & exurge a mortuis, & illuminabit te Chris- tus.* Peccata nostra confiteamur: *Dixi, Constitutor Ephes. 5. 14.* *injustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei.* Oremus ut nobis a Deo dimittantur, justorum & Ecclesiæ Matris intercessionem apud Deum adhibeamus. *Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno.* Timeamus ne in morte peccati rursus incidamus. Evafimus semel, hactenus peri- culosis nolitmetipios inferamus, etsi iterum evafuri de- videmur. Plerique naufragio liberati, exinde re- pudium & navi & mari dicunt; & Dei benefi- cium, salutem suam scilicet, memoria periculi honorant. Laudo timorem, diligo verecundiam; nolunt iterum divinæ misericordiæ oneri esse: for- midant videri inculcare quod consecuti sunt.

bona certe sollicitudine iterum experiri vitant quod conculcarunt. semel

semel didicerunt timere. Ita modus temeritatis te- rratio est timoris. Timor autem hominis, Dei hor- nor est. A Christo denique spiritaliter suscitati, & a peccato liberati, misericordiam ipsius laudemus, eique gratias agamus. Accepit autem omnes ti- mor, & magnificabant Deum dicentes: Quia Pro- pheta magnus surrexit in nobis, & quia Deus vi- sitavit plebem suam.

DOMINICA XV. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Cum intraret Jeshus in domum cujusdam Principis Pharisæorum Sabbato manducare panem, & ipsi observabant eum. Et ecce homo hydropicus erat ante illum. Luc. xiv.

Superbia, spiritualis hydropicis, Cor humanum in- flat, ex corrupti humoris redundantia oritur, sicut parit inordinatam honorem & vanæ gloriæ. Hunc morbum Christus sanare venit. *Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum.* Hydropicum san- nat in homo Pharisæi, quia per alterius ægritudi- nem corporis, in altero significat ægritudinem cordis. Quam ut curaret cœlestis Medicus, parabolam propo- suit invidiam, qui superbia tumentes, primos ac- cubitus eligebant... Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honora- tor te sit invitatus ab illo: & veniens is qui te illum invitavit, dicat tibi: Da huic locum: & tunc incipias cum rubore novissimum locum tene- re. Sed cum vocatus fueris, vade, recumbes in novissimo loco. Vera humilitas in exteriori con- versatione sine ulla affectatione se prodit. Qui ratio- ne dignitatis suæ, muneris, status aut antiquita- tis primi sedent, quia lege aut consuetudine præ- scriptum est, animi præparatione ultimum locum tenere debent, sequæ omnibus postponere. Nec hu- militationis timor, nec humanæ gloriæ desiderium nos impellere debet ut ultimum locum amemus, su- periore non sequarum, sed nihili nostri cognitio, penitentia spiritus, odium superbiæ, sincera humi- litatis affectio, studium nos conformandi Christo qui propter nos e sinu Patris, e folio magnitudinis, gloriæ ac Majestatis suæ, in terras pro nobis de- scendit. *Exinanivit semetipsum formam servi acci- piens:* Studium denique obediendi ejus Evangelio quod humilitatem docet, Mundi Sapientibus inco- gnitum virtutem. *Vade, recumbes in novissimo loco.* Nobis convenit postremus locus ob naturæ vilita- tem, pulvis nempe & cinis sumus. *Quis ego sum, Domine Deus (aiebat Rex David) & quæ domus mea, quia adduxisti me huc usque? 2. Ob peccata præterita, sive quorum nobis conscius sumus, sive occulta. Quam humiliter sentire de se debet pecca- tor, cum Apostolus pristina suæ conversationis me- mor dicat: *Ego sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quia persecutus sum Ec- clesiam Dei? 3. Ob infirmitatem & impotentiam ad bonum agendum vel cogitandum, si nobis ipsis reliquamur. Nam sine me nihil potestis facere (ait Christus) Non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est (inquit Apostolus.) 4. Ob fortis nostræ æternæ incertitudinem. Multi enim vocati, pauci electi: ex illo forte electorum felici numero non sumus: sunt alii, super quos in presenti non extollimus. *In fide stas: noli altum sapere, sed time...* Qui se existimat stare, videat ne cadat. Ob eorum forte, quibus præ- poni volumus, præclariores dotes, & majora meri- ta, 6. Ob eorum qui in presenti peccatores sunt, futuram sanctitatem, majoremque gloriam in Re- gno Dei illis quam nobis destinatam. *Amen dico vo- bis, quia publicani & meretrices præcedent vos in Regnum Dei. 7. Ob exemplum Christi. 8. Ob veræ æternæ gloriæ promissionem ab ipso factam humilibus: & abjectionis opprobriique æterni mi- nas superbis non semel intentatas: *Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus: Quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur.* Superbia, proclivis ad præcipitum via. *Deje- cisti eos domo altoventur.* Superbis Angelis Deus non peperit, sed rudentibus inferni detraçtos in tar- tarum tradidit cruciantes. Humilitas, gradus ad glo- riam. *Quicumque humiliaverit se sicut parvulus isse (ait Christus) hic est major in regno cœlorum.* Ma- gnus esse vis, a minimo incipe. Cogitas magnam fabricam construere celsitudinis, de fundamento prius cogita humilitatis. Et quantum quique vult & disponit super imponere molem ædificii, quan- to erit majus ædificium, tanto altius fodit fun- damentum. Et fabrica quidem cum constructur, in superna confurgit: qui autem fodit fundamen- tum ad ima deprimitur. Ergo & fabrica ante cel-***

Philipp. 2. 7.
 7. Res. 7. 18.
 2. Corinth. 5.
 Joan. 15. 5.
 2. Cor. 3. 5.
 Rom. 11. 20.
 2. Cor. 10. 12.
 Matt. 21. 31.
 Psal. 72. 18.
 2. Petr. 3.
 Matt. 18. 4.
 S. Aug. Serm. 69. alias 10. de Verb. Dom.

studium humiliatur, & fastigium post humiliati- onem erigitur. Quod est fastigium construendæ fabricæ, quam molimur? Quo perventum est, cacumen ædificii? Usque ad conspectum Dei. Et ut perveniamus, fundamentum humilitatis in nobis fodiamus: *Quia omnis qui se humiliat, exaltabitur.* (Vide Lib. 3. Tractatu de Peccatis, Cap. 1. ab Articulo 1. ad 14.)

E A D E M D O M I N I C A .

Respondens Jeshus dixit ad Legisperitos & Pharisæos: si licet sabbato curare? Luc. xiv.

Præceptum de sanctificatione Sabbati, quod ter- tium est in prima Decalogi tabula, Christianæ plebi interdum exponere Pastores & Concionatores Evangelici debent, ut in Religionis officiis plene sit instituta. Quod quidem hodierni Evangelii occasione opportune fiet, quo Christus illud Legisperitis & Pharisæis explicare dignatus est. Explicandum autem, 1. Quis sit istius præcepti divini sensus: *Memento ut diem Sabbati sanctifices:* Quomodo externi, litterales & ceremoniales Sabbati observantia Judæos dumtaxat spectaret, spirituale autem Sabbatum ad Chris- tianos etiam pertinere, (Lib. 4. Tract. de Deca- logo, Cap. 5. Art. 1. & 2.) explicandum. 2. Cur Sabbati celebritas in Dominicam diem ab Apostolis translata sit. (Ibidem, Art. 3.) Explicandum 3. Qui- bus Religionis officiis observanda sit Dominica dies, necnon Dies Festi quorum observantiam præcipit Ecclesia. Omne servilis operis genus Dominicæ Festorumque dierum violat sanctitatem. Quæ opera necessitas a peccato iis diebus, excuset? Venatio- nes, mercatus & mundinæ, comestiones, cho- rez, ludi scenici, & eujusvis generis spectacula, Dominicis præsertim Festisque diebus illicita. (Art. 6. Regulis 1. 2. & 3.) Præceptum de sanctificatione spirituali Sabbati magis violare censendi sunt, qui Dominicis Festisque diebus lethale peccatum committunt, quam qui quodvis opus corporale alias bonum & licitum faciunt. (Regula 5.) Dominicis Festisque diebus Missa audienda integra, attente & devote extra peccati mortalis affectum, id est, animo penitente... Qui Missæ adest absque interna animi devotione & attentione, non satisfacit Ec- clesiæ præcepto, quamvis cum externa devotione intersit. (Regulis 6. & 8.) Gravier peccant, qui cum peccati lethali affectu Missæ sacrificio Domini- cis & Festis diebus interfunt. Christiani qui sacrifi- cio Missæ interfunt, illud suo modo offerre debent cum Sacerdote... Christiani quotquot adfunt Missæ sacrificio, Deo in sacrificium offeruntur... Christianos qui Missæ sacrificio interfunt, in eo statu esse optat Ecclesia, in quo spiritaliter com- municare possint... Affectus igitur peccati de- pendendus est, ut Missa, sicut oportet, audiat. (Ibidem, Regula 9.) Conveniens Dominicæ diei, Festorumque sanctificatio postulat ut Fideles verbum Dei audiant, Vespertinis officiis interfunt, in piorum librorum lectione, aliisque pietatis operibus sacros dies transigant. (Ibidem, Regula 9.) Chri- stus sæpius morbos curare Sabbatis consueverat, obloquentibus licet ac frementibus Pharisæis. Sab- bato curavit hydropicum (a.) Mulierem incurvam, quæ omnino sursum aspicere non poterat (b.) Ho- minem habentem manum aridam (c.) Cæcum na- tum (d.) Languidum ad piscinam (e.) Ut indicaret sacris diebus unicuique in curam Animæ suæ esse incumbendum. *Si licet Sabbato curare? Anima ex- puto, ex abyfso peccati per penitentiam extrahenda. Cujus vestrum asinus aut bos in puteum cadet, & non continuo extrahet illum die Sabbati? Ad Ec- clesiam, ad Agni Nuptias accedendum in spiritu humilitatis & in animo contrito, quia Cor contri- tum & humiliatum Deus non despiciet.* Relicendi pauperes. *Dicebat autem Jeshus & ei qui se invita- verat: Cum facis prandium, aut cœnam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cogna- tos, neque vicinos divites: ne forte te & ipsi in- vident, & fiat tibi retributio: sed cum facis convi- vium, voca pauperes, debiles, claudos, & ca- eos. Et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuatur enim tibi in resurrectione justorum.* At- tende tibi ipsi; Animæ tuæ morbos considera, con- scientiam excute: *Miserere animæ tuæ placens Deo.* Si hydropicus es, sana tumorem, avaritiæ & super- biæ pravæ affectiones depone. Si cæcus, vade ad anatoriam Siloe, in Ecclesiam conveni ad audiendas non solum Prophetarum voces quæ per omne Sab- batum leguntur, sed vocem Dei in Filio suo nobis loquentis: accede ut illumineris. Si curarum ter- renarum & negotiorum sæcularium pondere gravatus

a. Luc. 14.
 b. Luc. 11.
 c. Luc. 6.
 d. Joan. 9.
 e. Joa. 5.
 Luc. 14.
 Luc. 14.
 Eccli. 30.
 Act. 13.

curyam habes in terras animam, exige te, & Sacerdotem audiens dicentem: *Sarum corda*; ne fallaciter, sed sincere verique respondeas: *Habemus ad Dominum*. Si languidus es ac debilis, jubente Christo surge, tolle lectum tuum, peccati occasiones remove, ambulans in via mandatorum Dei. Manum habes aridam, extende eam ad pauperes, elemosinas eroga. Quod forte in ludos, in commensationes, in voluptates effunderes, pauperibus distribue. Sic anima tua die Sabbati sanabitur. Frustra enim oras, si pauperes videns ante te stantes, eorum miseriam pro viribus tuis non subvenis. *Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis, & ipse clamabit, & non exaudietur*. Ecclesie ingressu indigni sunt, qui necessitatibus pauperum non subveniunt. *Ammonites & Moabites, etiam post decimam generationem, non intrabunt Ecclesiam Domini in aeternum*, (inquit Deus Israelitis) *quia noluerunt vobis occurrere cum pane & aqua in via, quando egressi estis de Aegypto*. Diebus maxime Dominicis & Festis Beneficentia & communis notitie obivovici; talibus enim hostiis promeretur Deus. Sic animarum salutem aeternamque remunerationem a Christo impetrabit. Non enim injustus Deus, ut obliviscatur operis vestri, & dilectionis quam offendistis in nomine ipsius, qui ministratis sanctis & ministratis.

DOMINICA XVI. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Diligas Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua. Hoc est maximum & primum mandatum. Matth. xxij, 37, 38.

Cum Sadduceis Christus imposuisset silentium, & turbæ doctrinam ejus admirarentur, Pharisæi invidia perciti, & gloriam Domini impatienter ferentes, consilium ineunt, unumque e Secta sua Legis Doctorem ad eum mittunt, qui malis artibus, & questionibus maligna intentione propositis illum tentet, ex ejus responsis anam calumniet, si fieri possit, arrepturus. Tantum vero abest ut Jesus illi malam voluntatem exprobret, ut potius illum benigne excipiat, eaque oportunitate utatur ad præcipua duo Religionis capita tradenda & explicanda, quorum unum fidem spectat, mores alterum. Primum est divinitatis Christi cognitio. *Quid vobis videtur de Christo? cuius filius est?* Alterum est mandatum de Deo diligendo ex toto corde, in tota anima, & in tota mente. *Diligas Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*. Christum per fidem cognovistis, quæ magna Dei gratia est, in ipsum creditis, contemini illum non solum esse filium David, sed Filium Dei, Dominum David & omnium creaturarum, de quo intelligitur Psalmus ille Davidis, quem in Ecclesia cani frequenter auditis: *Dixit Dominus Domino meo, Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum*. Sed credere in Christum non sufficit ad salutem, nisi ejus mandata servetis. Hoc autem est maximum & primum mandatum: *Diligas Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*. Hoc præsentem Sermone vobis explicandum. 1. Amor Dei omnibus affectibus nostris dominari debet. 2. Actus divini amoris frequenter exercere tenemur. 3. Omnia Dei mandata ex amore implere.

I. Præceptum est humano cordi, quod sine amore esse non potest, ut Deum diligat amore omnibus ejus affectibus dominante. (Lib. 4. de Decalogo, Cap. 2. Art. 10. Regula 1.) Dilectio Dei nullum a se rivulum duci extra patitur, cujus derivatione minuitur (Ibidem.) Securio Dei est beatitudinis appetitus. Eum sequimur diligendo. (Ibid.) Nihil aliud nobis est optimum, ad quod, postpositis ceteris festinare oporteat, quam Deus. (Ibid.) Nihil nos separat ab amore Dei, quamdiu ipsum diligere volumus (Ibid.) Totus amor noster in Deum colligendus. *Deus zelotes totum cor jure suo sibi vendicat*: Dæmon illud dividi postulat ut meretrix illa ad Tribunal Salomonis: *Nec mihi, nec tibi, sed dividatur*. Adulteri sunt, qui cor suum dividere volunt mundum inter & Deum. *Adulteri, nescitis quod amicitia hujus mundi inimica est Dei? Quicumque ergo voluerit amicus hujus sæculi fieri, inimicus Dei constituitur*. Quid Deo amabilius? Quid melius? Quid beneficentius? Amandus ergo ex toto corde ob summam suam & infinitam bonitatem; amandus ob beneficia nobis collata. *Causam diligendi Deum, Deus est: Modus, sine modo diligere*. Deus propter se ipsum diligendus, sive quia nihil justius; sive quia nihil fructuosius. Et suo merito, & Deo diligendo, cum ipsum diligendi causa quaeritur, illud est præcipuum, quia *Ipse prior dilexit nos*. Dignus

plane, qui redametur, præsertim si advertatur *Quis, quos, quantumque amaverit*, Quis enim? Nonne is cui omnis spiritus confitetur: *Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non es es*. Vera hujus caritas Majestatis, quippe non querentis quæ sua sunt. Quibus autem tanta caritas exhibetur? *Cum adhuc inimici essemus, reconciliati sumus Deo*. Dilexit ergo Deus, & gratis, & inimicos? Sed quantum? *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret*. Meretur amari propter se ipsum Deus & ab infidelibus; qui etsi nesciat Christum, scit tamen se ipsum, Proinde inexcusabilis est omnis etiam infidelis, si non diligit Dominum Deum suum ex toto corde, tota anima, tota virtute sua. *Clamatur nempe intus ei innata & non ignota rationi justitia, quia ex toto se illum diligere debeat, cui se totum debere non ignorat*. Quanto magis fidelis qui Deum suum tenet vitæ suæ non solum gratitudo largitorem; largitimum administratorem, pium consolatorem, sollicitum gubernatorem; sed insuper etiam copiosissimum redemptorem, æternum conservatorem, ditatorem, glorificatorem? Quid retribuam Domino pro omnibus his? . . . *Si totum me debeo pro me factis, quid addam jam pro refectione, & refectione hoc modo? Nec enim tam facile refectionis, quam factus: siquidem non solum de me, sed de omni quoque quod factum est, scriptum est, Dixit, & facta sunt, At vero qui me tantum, & semel dicendo fecit, in refectione profecto & dixit multa, & gessit mira, & perterritis dura, sed & indigna. Quid ergo retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? In primo opere me mihi dedit, in secundo se: & ubi se dedit, me mihi reddidit. Datus ergo & redditus, me pro me debeo, & bis debeo. Quid Deo retribuam pro se? Nam etiam si me millies rependere possem, quid sum ego ad Deum?*

Quisquis se ipsum, non Deum amat, non vere se amat; (Lib. 4. de Decalogo, Cap. 2. Art. 10. Regula 1.) Deus amandus dulciter, prudenter, fortiter. (Ibidem.)

II. Ad salutem pervenire non potest, qui nullam divini amoris actum exercuerit. (Ibid. Reg. 2.) Sine affectu interno amoris verus & spiritalis cultus Deo exhiberi non potest. (Ibid.) Magna Dei bonitas, qui se amari jubet a creatura sua. (Ibid.) Dei amore nihil magis necessarium, nihil magis iustum. (Ibid.) Divini amoris actum non semel tantum in vita, sed sæpius homo exercere tenetur; immo quam frequentissime potest. (Regula 4.) Amor Dei vacare non potest (Ibidem.) Amoris Dei & amoris proprii characteres. (Ibid.) Totis viribus entis debemus ut in justitia Christiana crelemus, quod fit Deum amando. (Ibidem.) Deum non amat, qui alia re frui vult præter Deum. (Regula 5.) Nobis igitur exprobari potest, quod Elias exprobravit Hebræis alienorum Deorum cultum cum veri Dei cultu conjungere volentibus? *Usquequo claudicatis in duas partes? Si Dominus est Deus, sequimini eum; si autem Baal, sequimini illum*. Totum cor exigit Deus, alia re frui non patitur hominem quam se ipso. Itaque *Si in toto corde vestro revertimini ad Deum, auferite Deos alios de medio vestri: & præparate corda vestra Domino, & servite ei soli*.

III. Amor Dei fidelem parit in ceteris mandatis servandis diligentiam. . . In aliis mandatis non servatur mandatum de Deo diligendo, nisi illorum observatio prodeat ex radice caritatis. (Lib. 4. de Decalogo, Cap. 2. Art. 10. Regula 1.) Amor in Legislatorem, facilem & gratam facit legem. (Cap. 1. Art. 4.) Via salutis angusta laboranti, lata amanti. (Ibidem.) Sarcina Christi sublevari. (Ibid.) Justa vita, cum volumus, adest. (Ibidem.) Non est gratæ quod diligendo fit, non timendo. (Ibidem.) Divina mandata ex dilectione Dei observanda. (Artic. 7.) Omnia accurate implenda sunt. Nam *Quicumque totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus*. . . *Plenitudo legis dilectio*.

DOMINICA XVII. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua. Matth. ix, 2.

Paralyticus in lecto jacens, figura peccatoris ad omne opus bonum ac supernaturale per se invalidi. Solus Christus illum sanare potest. Illi offertur & commendatur per Ecclesie fidem, caritatem, & orationes. *Ecce offerebant ei Paralyticum*. Gratia Salvatoris adjutus, credens vera esse quæ divinitus revelata & promissa sunt, atque illud in primis, a Deo justificari impium per gratiam ejus, per redemptionem quæ est in Christo Jesu, & peccatorem se intel-

intelligens, ad Dei misericordiam considerandam se convertendo, in spem erigitur, fidens Deum sibi propter Christum propitium fore: illumque tanquam omnium justitiæ fontem diligere incipit; ac propterea movetur adversus peccata per odium ac detestationem sinceram; Sacerdotem adit, singula peccata sua illi confitetur; pro illis lascivare spondet divinæ justitiæ, prout illi præcibit: Abolvitur, peccatorum veniam obtinet. *Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua*. Plene perfecteque a spirituali Paralyti sanatum esse, comperit & exploratum est, si surgat, stetque in pedes suos reclus, si terræ non adhaeret amplius, si peccandi proximas occasiones dimittat; & tollat ac removeat quicquid amabat perveris; renunciet creaturis, rebus omnibus, in quibus pravo quiescebat affectu. *Universum fratrum ejus versasti in infirmitate ejus*. Cum parer gratiæ jubenti ut his sublati ac procul remotis; in via mandatorum Dei ambulat, in domum interiorum cordis sui se recipiat, ubique Deum inveniens in eo quiescat; tunc vere sanatus est. *Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam, & surrexit, & abiit in domum suam*. Magnas igitur gratias Deo agere debemus, qui potestatem remittendi peccata Ecclesie suæ dedit, ac Sacerdotibus commisit. *Videntes turbae timuerunt & glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus*.

Remissio peccatorum Dei propria. . . . Quid complectatur? In die iudicii pernicienda & consummandata est, & in iis quidem solis quibus in hac vita penitentiam agentibus in Ecclesia Catholica peccata remissa fuerint. De peccatorum remissione tria credenda sunt. . . . Quod peccatorum remissionem sola a Deo possit elicere cordis vera conversio. 2. Quod non alibi quam in solo gremio Catholice Matris dimitti possint peccata conversis. 3. In præsentibus tantum sæculo remissionem omnium peccatorum conversis posse concedi. . . . Hæc decimus Apostolici Symboli complectitur Articulus, quo Remissionem peccatorum nos profitemur credere. (Lib. 1. Theol. Dogm. & Moral. Quæst. 2. Art. 9.) In hac vita de remissione peccatorum nostrorum securi esse nunquam debemus; sed semper timere, & penitentiam continuam agendo Deum glorificare. *De propitiato peccato nobis esse sine metu*; Gregoria nobilis femina Imperatricis Cubicularia scripserat ad S. Gregorium Magnum, se illi importunam fore, quoad usque scriberet sibi esse revelatum dimissa esse ejus peccata. Respondit Sanctus Pontifex: . . . Rem difficilem & inquitilem postulasti. Difficilem quidem, quia ego indignus sum cui revelatio fieri debeat. Inutilem vero, quia secunda de peccatis tuis fieri non debes, nisi cum jam in die vitæ tuæ ultimo plangere eadem peccata minime valebis. Quæ dies quouique veniat, semper suspensa, semper trepida metuere culpas debes, atque eas quotidianis laticibus lavare. Certe Paulus Apostolus jam ad tertium cælum ascenderat, in Paradisum quoque ductus fuerat, arcana verba audierat, quæ homini loqui non liceret: & tamen adhuc trepidans dicebat: *Castigo corpus meum, & servituti subicio, ne forte aliis prædicans, ipse reprobus efficiar*. Adhuc timet, qui jam ad cælum ducitur, & jam timere non vult qui adhuc in terra conversatur? Perpende, dulcissima filia, quia mater negligentiæ solet esse securitas. Habere ergo in hac vita non debes securitatem, per quam negligens reddaris, Scriptum est enim: *Beatus vir qui semper est pavidus*. Et rursus scriptum est: *Servite Domino in timore, & exultate ei cum tremore*. In paucis ergo hujus vitæ tempore mentem vestram necesse est ut tremor teneat, quatenus per securitatis gaudium sine fine postmodum exultet. . . . Ad extremum usque vitæ diem agenda penitentia est. *Christiana vita perpetua penitentia esse debet* (inquit sacra Synodus Tridentina Sessione 14. in Doctrina de Sacramento Extremæ Unctionis.)

DOMINICA XVIII. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Simile factum est regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio suo. Matth. xxij, 2.

Ab æterno Deus naturam humanam, Ecclesiam & Animas sanctas prædestinavit ut eas Filio suo copularet. Naturam humanam illi conjunxit velut sponsam in Incarnatione; Ecclesiam in cruce: Animam in justificatione. Ad spiritales illas nuptias Filii Dei omnes vocati estis, confidite: Pauci electi, timete. *Multi vocati*: Ite ad nuptias, parate vos ut Sponsum recipere, ut ad convivium cælestis admitti valeatis. Parete gratiæ Dei multis modis vocanti, *Hodie si vocem ejus audieritis, nolite*

obdurare corda vestra. Non solum servos misit, sed ipse in mundum venit Regis Filius, Christus Filius Dei, ut sponsam sibi quaereret. *Exultavit ut gigas ad currendam viam: a summo caelo egresso ejus*. . . . *Et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo*. Clarificavit ignobilem, divinæ confortem faciens naturæ divina filiatione nobilitavit: *Dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus*. Sorridam, fœdamque lavit, ægram curavit; *Lavit a peccatis, in sanguine suo, speciosam effecit, ornavit, ditavit, pauperem, omnia bona sua cum illa communicans, Cor suum ipsi dedit, mittendo Spiritum Sanctum, corpus & sanguinem suum illi tradidit, instituyendo Eucharistiæ Sacramentum*. Arcana sua illi revelavit per fidem. Regnum æternum & delectationes in dextra sua usque in finem, seu absque fine ipsi promisit, qui fidelis est & verax. *Flores* (inquit) *apparuerunt in terra nostra*. Quid cælesti sponso cum terra? *Magnificavit Dominus facere nobiscum*. Multum illi cum terra, quia multum cum sponsa, quam de terris sibi adficere placuit. . . . In terra nostra. Non plane principatum sonat vox ista, sed consortium, sed familiaritatem. Tanquam sponsus hoc dicit, non tanquam Dominus. Conditor est, & confortem se reputat. Amor loquitur, Dominum nescit. . . . Amori cedit majestas: Neminem suscipit amor, sed ne despiciat quidem. Omnes ex æquo intuetur qui perfecte se amat, & in se ipso cælos humilisque contemperat: Nec modo pares, sed unum eos facit. Ne Deus quidem ab hac amoris regula excipitur. Nam *Qui adhaeret Deo, unus Spiritus est*. Quid mirum? Ipse factus est tanquam unus ex nobis. Minus dixi, non tanquam unus, sed unus. Parum est parem esse hominibus, homo est. Inde terram nostram vendicat sibi, sed quasi patriam, non quasi possessionem. Quidni vendicet? Inde illi sponsa, inde substantia corporis. Inde sponsus ipse, inde duo in carne una. Si caro una, cur non & patria una. . . . Cælum cæli terram autem dedit filius hominum. Ergo Ut filius hominis hereditatem, ut Dominus subjicit, ut conditor administrat, ut sponsus communicat. Dicendo nempe, *in terra nostra*, Proprietatem profecto abnuit, societatem non respuit. . . . Verum non terram istam quam pedibus corporeis calcamus, sed meliorem patriam, terra viventium, regnum cælorum sponse suæ servat Filius. Ibi nuptiæ Agni cum Animabus sanctis consummabuntur. Ibi accipiet coronam vitæ, coronam immarcescibilem, & incorruptam de manu Domini. Ibi Regem in decore suo videbunt, ab ubertate domus ejus inebriabuntur, & torrente voluptatis potabuntur, manna vitæ saturabuntur, æterna, quæ Angelorum cibus est, veritate. Exultabunt in gloria, lætabuntur in cubilibus suis. Ad cæleste illud nuptiarum convivium vocati sumus a Christo, qui animas nostras sibi desponsavit immeritas. *In misericordia, & misericordibus, in fide, & in sempiternum*, quantum ex parte sua est. Nuptiale vinculum non dirimit, nisi anima fornicetur, & post alios amatores vadat. . . . Tanquam pignus dedit, non timeat sponsa ne deseratur a Sponso: Non dimittit pignus suum. Quod pignus dedit? Sanguinem suum fudit, Quod pignus dedit? Spiritum Sanctum misit. Talia pignora non daret. . . . Cur & nos non amamus, ingrati? Vocamur ad nuptias, Judæis substituiti (nam ex Gentibus vocati sumus) & tamen imitamur Judæos, qui ad nuptias quas fecit Deus Filio suo, venire noluerunt; alius in villam suam abit, sæculi voluptates, lenocinia sensuum & cupiditatum, vitam mollem, delicatam, otiosam agit: Alius vadit ad negotiationem suam, terrenis curis ac negotiis occupatus & immerisus, rerum ac bonorum temporalium amore illigatus, de vita æterna bonisque cælestibus non curat. Alii per Prædicatores & Pastores opportune importune vocati, significantes Dei nomine quia *Omnia parata sunt*, non solum servos ejus contumelias afficiunt, sed Filium Dei rursus peccatis suis cruciunt & Spiritui Dei intus per sanctas inspirationes illos vocanti resistendo contumeliam faciunt. Quid inde eveniet? Dei nostri, Regis nostri qui est in Sancto bonitas & misericordia in indignationem & furorem convertetur; Malos Christianos perdet, gravioribusque suppliciis afficiet quam Judæos, quorum civitatem & Rempublicam funditus evertit. *Rex autem cum audisset, iratus est: Et misit exercitibus suis perdidit homicidas illos, & civitatem illorum succendit*.

Ne vero præsumamus ad æternum Sponsi convivium nos admittum iri, quia in Christum credimus: Nihil enim nobis proderit, nisi habuerimus vestem nuptialem, caritatem, opera bona; nisi quovolum nos veterem hominem, & induamur novum. *Induimini Dominum Jesum Christum*. Hæc vestis est nuptialis. Hac induti sumus in Baptismo Quotquot enim

Prov. 21, 13. Deut. 23, 3. Hebr. 13, 16. Hebr. 6, 10. Psal. 18, 6. Joan. 1. S. Bern. Ser. 59. in Cant. 1. Cor. 6. Psal. 113. Psal. 113. S. Aug. in num. 12. Psal. 113. S. Aug. in Ps. 90. Ser. 2.

Jacob. 2. Rom. 13, 19. Prov. 28, Psal. 2.

S. Bern. Lib. nostro commodo diligendus est. Si Dei meritum quaerendo diligitur, cum ipsum diligendi causa quaeritur, illud est præcipuum, quia Ipse prior dilexit nos. Dignus

cives Reipublicae terrestres: & quae sunt Dei Deo, ut cives Reipublicae caelestis.

I. Honor & obedientia Principibus debentur. (Lib. 4. Theolog. Dogm. & Moral. de Decalogo, Cap. 6. §. 4.) Tributa Principibus debentur. (Ibidem, & Cap. 9. Art. 3. Regula 15.) Preces ad Deum pro Principibus fundendae. (Ibidem.) Majori caritate diligenti sunt, propter Deum, cujus vice praesunt hominibus, non adulandi.

II. Reddere Deo debemus quicquid ab ipso habemus: ab illo habemus omnia, animam, corpus, vitam, bona interiora, exteriora. Totum cor ipsius est, totum illi reddere debemus, eum diligendo ex toto corde. Totum postulat, sibi que vendicat.

Psalm. 118. Deus zelotes. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. Deum ne ex toto corde diligitis? Num de ipso frequenter cogitatis, dicentes cum Propheeta: Providabam Dominum in conspectu meo semper?

Psalm. 119. 7. Ipsi placere summo studio nitimini? Num ipsum offendere timetis? Num ipsi conjungi desideratis, in hac vita velut in loco exilii genentes, & dicentes cum Propheeta: Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est? Ipsi sine legem exquirimus & amamus praeter rebus omnibus temporalibus, cum eodem Propheeta dicentes: Bonum mihi lex oris tui super millia auri & argenti: Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo! . . . Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde meo. Divites terrae, num divitias a Deo acceptas illi redditis per manus pauperum? Reddite quae sunt Dei Deo? Eleemofyna debitum est, justitia est: rapinae rei estis, nisi pauperibus erogetis. Reddite. Patres & matres, num filios a Deo acceptos illi redditis, ipsos ad pietatem instituendo? Reddite quae sunt Dei Deo. An talenta, sanitatem, tempus, vitam, quae omnia a Dei bonitate accepimus, ejus gloriae consecramus? Reddite. Deo timorem, amorem, obsequium debemus. Nobis timor Dei omnis in amore est: necum ejus dilectio perfecta con-

Psalm. 127. S. Hilarius. Tract. in Psalm. 127. summat. Dilectionis autem nostrae in eum hoc proprium officium est, parere monitis, statutis obtemperare, pollicitis considerare. Audiamus ergo Scripturam dicentem: Et nunc, Israel, quid Dominus Deus tuus petit a te, nisi ut timeas Dominum Deum tuum, & ambales in viis ejus, & diligas eum, ac servias Domino Deo tuo in toto corde, & in tota anima tua: custodialque man-

data Domini, ut bene sit tibi.

Deut. 10. 12. & 13.

DOMINICA XXII. POST FESTUM SS. TRINITATIS.

Cum venisset Jesus in domum Principis, & vidisset tibiacines & turbam tumultuantem, dicebat: Recedite, non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum. Et cum ejecta esset turba, intravit: & tenuit manum ejus. Et surrexit puella. Matth. ix. 23. &c.

Mors justorum, somno similis est propter spem beatæ Resurrectionis, & consecutionem caelestis beatitudinis statim post mortem, si nullum ipsis peccatum expiandum, aut peccati poena luenda superfit. Cum dederit dilectis suis somnum, ecce hereditas Domini filii mercis. Infideles & impii fidem & praedicationem resurrectionis irridunt: Sed eam Christiani credunt, profitentur & sperant. Propria fides Christianorum, Resurrectio mortuorum. Ideo Christus mortuos suscitavit, ut fidem resurrectionis mortuorum, quam praedicabat, his miraculis confirmaret. Hanc veritatem quam in Symbolo Apostolico profitentur, opportune vobis explicandam suscipio, sumpto ex Sancti Evangelii hodierna lectione themate. I. Resurrectionis omnium hominum certissima est & inconcussa veritas, utpote a Deo revelata, rationique conveniens: Simpliciter igitur ac firmiter credenda est. II. Varia est resurrectionum conditio, quam sibi quique bonis vel malis operibus procurat. Nam procedent qui bona fecerunt, in resurrectionem vivit: qui vero mala egerunt, in resurrectionem iudicij. III. Otiosa igitur & sterilis in nobis esse non debet Resurrectionis fides.

I. Resurrectionis futurae veritas firmissimis argumentis probata. (Lib. 1. De Fide & Symbolo, Quaest. 5. Art. 12. §. 1.) Cur carnis potius, quam hominum resurrectionem in Symbolo confiteamur? (Ibid. §. 2.) Omnes & singulos homines cum eodem corpore, & quidem integro, resurrecturos fides Catholica docet, unumquemque in proprio sexu. (Ibid. §. 3.)

II. Omnes resurgemus, sed non omnes immutabimur. Resurgent omnium corpora immortalia, sed reproborum corpora in opprobrium, miseriam, & supplicium aeternum: Electorum vero in vitam, gloriam, & felicitatem aeternam. . . Corporum glo-

rioforum dotes, impassibilitas, claritas, agilitas, subtilitas, explicantur ejusdem Articuli §. 4. n. 3. 4. 5. & 6.

III. Fructus ex hoc fidei Articulo colligendi. 1. Deo gratiae maximae sunt agenda, qui Mysterium istud Mundi Sapientibus absconditum nobis revelavit. 2. Fides resurrectionis consolari nos debet in morte propinquorum & amicorum, & in omnibus vitæ hujus ærumnis & calamitatibus. Scio quod Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum: & rursum circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum meum. Quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspexerunt, & non alius: reposita est hæc spes mea in finis meo. 3. Satagere debemus ut vitæ innocentia, bonisque operibus digni simus resurrectione vitæ. (Ibid. §. 4. n. 1. 2. 3. & 4.) Illi soli ad vitam resurgunt, qui iusti fuerint, & in iustitia ad finem usque perseveraverint. Beatus & sanctus, qui habet partem in resurrectione prima: in his secunda mors non habet potestatem, sed erunt sacerdotes Dei & Christi, & regnabunt cum illo. Primam illam resurrectionem, quæ initium est ac pignus adoptionis perfectæ filiorum, gratia Christi Salvatoris operetur: Sed prius efficienda turba est, efficiendus creaturarum amor, compescendus cupiditatum tumultus, illusiones sæculi repellendæ, omnia spiritalis resurrectionis impedimenta removenda, ut solus intret Jesus in cor nostrum. Et cum venisset Jesus, & vidisset tibiacines & turbam tumultuantem, dicebat: Recedite. Cum autem intraverit, necesse est ut voluntatem peccatoris velut mortuæ puellæ manum teneat, moveat, in coque velle & facere misericorditer operetur. Et cum ejecta esset turba, intravit: & tenuit manum ejus. Et surrexit puella. Denique ubi spiritaliter resurrexit peccatrix anima, bonum Christi odorem in Ecclesia diffundere sanctis operibus, misericordias Domini grato animo prædicare debet. Et exit fama hæc in universam terram illam. Nihil nobis, totum Deo ascribendum & dandum, Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.

Apoc. 10. 6. Lib. de bono mortis.

Eccles. 7. 2. Vita prærens peregrinatio est: Mors justorum transitus est ad patriam. Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! ait Propheeta. Vel, secundum textum Hebraicum: Heu mihi, quia peregrinor in exilio! Vitam nihil aliud quam peregrinationem esse, suadere voluit sapientissimus ille Rehabitatorum Pater Jonadab, qui filiis suis ac posteris interdixit ne commodas ac deliciosas domos inhabitarent, immo præcepit ut totam vitam in tabernaculis transigerent. Domum non edificabitis, sed in tabernaculis habitabitis cum diebus vestris, ut vivatis diebus multis super faciem terra, in qua vos peregrinamini. Voluit Deus festum Tabernaculorum a Judæis quotannis celebrari, ut doceret nos hanc mansionem permanentem non habere. Non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. Prima virtus, immo tota virtus, peregrinum esse & hospitem super terram (ait Sanctus Joannes Chryostomus.) Hospes non capitur amore hospitij, quantumvis amicum sit, quod brevi tempore sit in eo mansurus: Sic amore hujus mundi capi non debemus. Charissimi, nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, caritas patris non est in eo. Hospes sibi suppliciterem hospitij velut propriam non usurpat, utpote cuius usus ad breve tempus illi concessus est, non dominium. Sic rebus hujus mundi inhæerere non debemus, quibus ad breve tempus nobis usus a Deo datus est, & quas non sumus nobiscum ablaturi, cum ex hoc sac-

culo migrabimus. Et qui utuntur hoc mundo, quasi Genes. 47. 8. non utantur. Nonne peregrinum est confessus est Psal. 38. 13. Jacob coram Pharaone? Dies, inquit, peregrinationis meae centum triginta annorum sunt, parvi & mali. Nonne David Rex Propheeta ait: Advena ego sum apud te, & peregrinus? Nonne S. Paulus Apostolus de quo antiquis Justis ait: Juxta fidem defuncti sunt non acceptis reprobationibus, sed a longe eas aspicientes & salutantes, consistentes quia peregrini sunt, & hospites super terram? Nonne S. Petrus Christianorum omnium officium esse prædicat, ut se peregrinos super terram agnoscat? Obsecro vos tanquam advenas & peregrinos, abstinete vos a carnalibus desiderijs. Christianorum disciplina, via dicitur: Ut ubicumque invenisset hujus vitæ viros. Christus ipse peregrinus fuit super terram. Cum sit enim ab æterno. Sinus patrum inquit Summo caelo egressus, exultavit ut gigas ad currendam viam.

E A D E M D O M I N I C A.

Princeps unus accessit, & adorabat Jesum, dicens: Domine, filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet. Matth. ix. 18.

Vitam diuturnam omnes desiderant, cito mori pauci sunt qui non metuant. Vita nec in ærumna constituta est odio. In turba fallorum Numinum Romanis unus fuit, quem Viduum dixere, quod anima corpus viduaret. Hunc extra muros colebant, ne illius Mytheria homines conturbarent, qui summo vitæ desiderio capiuntur. De quo S. Cyprianus lib. De Idolorum vanitate: In tantum, inquit, Deorum vocabula apud Romanos finguntur, ut sit apud illos & Viduus Deus, qui anima corpus viduet, quasi ferulis & funebribus intra muros non habetur, sed foris collocatur, & nihilominus quia exioris factus, damnatur potius Romana Religione, quam colitur. Verumtamen sancta mors optanda magis est quam vita.

I. Vivere est semper mori; & longior vita, diuturna mors est. Ipse quotidianus defectus corruptionis (inquit S. Greg. Mag.) quid est aliud quam quedam prolixitas mortis? Miseriam hujus vitæ lacrymæ nascentium augurantur. Infans vagitu vitam salutem, & de prospectu lacrymabilis vitæ angorem incommo-

dorum vocem illam flebilem emittit. Mors sancta finis malorum est & calamitatum: Absorget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, & mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra. Vita laboriosa. In laboribus a juventute mea, inquit Propheeta, sive secundum vim Hebraici Textus, Expirans sum a juventute mea; Quid est diu vivere, nisi diu torqueri? Sed mors sancta finis omnium laborum est: Ut requiescant a laboribus suis. (Apocal. 14. 13.)

2. Vita exilium & captivitas est, mors libertas. Hinc S. Ambrosius ex definitione mortis, quæ est solutio animæ & corporis, nos in hac vita vinculis alligatos teneri colligit, quæ cum soluta fuerint, tunc perfecta laus sacrificabitur, secundum illud Propheetae oraculum: Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo Hostiam laudis.

3. Vita mari tempestatibus agitata & icopulis pleno similis, ob varios errores, pericula, tentationes continuas. In via hac qua ambulabam, absconderunt laqueum mihi. Ideo Sanctus Simeon lætus de morte proxima, & de vicina accessione securus, accepit in manus puerum Jesum, & benedicens Deum, exclamavit:

clamavit & dixit: Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundum verbum tuum in pace, probans scilicet atque contentans, tunc esse servus Dei pacem, tunc liberam tranquillamque quietem, quando de istis mundi turbidibus extrahit, sedis & securitatis æternæ portum petimus, quando expuncta hac morte ad immortalitatem venimus. . . . Iterum videbo vos, & gaudebit cor vestrum, ait Christus Discipulis suis. Cum ergo Christum videre, gaudere sit: quæ cœcitas animi, quæ dementia est, amare pressuras & penas & lacrymas Mundi, & non sustinere potius ad gaudium quod nunquam possit auferri? . . . Mori plane timeat, sed qui ex aqua & Spiritu non renatus, gehennæ ignibus mancipatur. Mori timeat, qui non Christi cruce & passione censetur. Mori timeat, qui hoc mora longiore confertur, ut cruciatus ejus & gemitus interim differatur.

4. Mors terminus est peccatorum, eoque nomine optanda magis quam vita diuturnior, Misericordia Dei factum est, inquit S. Ambrosius, ut homo post peccatum morti esset obnoxius, Ne quo esset vita diuturnior, eo fieret culpa numeroior: passus est igitur Dominus subintrare mortem, ut culpa cessaret. Bona incerta, peccata certa, saltem venialia, sine quibus iusti non vivunt. Amara quidem est mors impio, sed tamen amarior vita quam mors. Gravius est enim ad peccatum vivere, quam in peccato mori: quia impius quamdiu vivit, peccatum auget; moriatur, peccare desinit. Plerique criminum suorum abolitione latentur: si emendaturi sunt, recte: si perseveraturi in eis, stultie: quia longe illis plus damnatio profuerit, ne incrementa facerent peccatorum. Hinc de omnibus pronuntiat Sapiens: Melior est dies mortis die natiuitatis.

5. Vita prærens peregrinatio est: Mors justorum transitus est ad patriam. Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! ait Propheeta. Vel, secundum textum Hebraicum: Heu mihi, quia peregrinor in exilio! Vitam nihil aliud quam peregrinationem esse, suadere voluit sapientissimus ille Rehabitatorum Pater Jonadab, qui filiis suis ac posteris interdixit ne commodas ac deliciosas domos inhabitarent, immo præcepit ut totam vitam in tabernaculis transigerent. Domum non edificabitis, sed in tabernaculis habitabitis cum diebus vestris, ut vivatis diebus multis super faciem terra, in qua vos peregrinamini. Voluit Deus festum Tabernaculorum a Judæis quotannis celebrari, ut doceret nos hanc mansionem permanentem non habere. Non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. Prima virtus, immo tota virtus, peregrinum esse & hospitem super terram (ait Sanctus Joannes Chryostomus.) Hospes non capitur amore hospitij, quantumvis amicum sit, quod brevi tempore sit in eo mansurus: Sic amore hujus mundi capi non debemus. Charissimi, nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, caritas patris non est in eo. Hospes sibi suppliciterem hospitij velut propriam non usurpat, utpote cuius usus ad breve tempus illi concessus est, non dominium. Sic rebus hujus mundi inhæerere non debemus, quibus ad breve tempus nobis usus a Deo datus est, & quas non sumus nobiscum ablaturi, cum ex hoc sac-

culo migrabimus. Et qui utuntur hoc mundo, quasi Genes. 47. 8. non utantur. Nonne peregrinum est confessus est Psal. 38. 13. Jacob coram Pharaone? Dies, inquit, peregrinationis meae centum triginta annorum sunt, parvi & mali. Nonne David Rex Propheeta ait: Advena ego sum apud te, & peregrinus? Nonne S. Paulus Apostolus de quo antiquis Justis ait: Juxta fidem defuncti sunt non acceptis reprobationibus, sed a longe eas aspicientes & salutantes, consistentes quia peregrini sunt, & hospites super terram? Nonne S. Petrus Christianorum omnium officium esse prædicat, ut se peregrinos super terram agnoscat? Obsecro vos tanquam advenas & peregrinos, abstinete vos a carnalibus desiderijs. Christianorum disciplina, via dicitur: Ut ubicumque invenisset hujus vitæ viros. Christus ipse peregrinus fuit super terram. Cum sit enim ab æterno. Sinus patrum inquit Summo caelo egressus, exultavit ut gigas ad currendam viam.

6. Per vitam prolixioorem beatitudo retardatur. Fuerunt mihi lacrymæ meae panes die ac nocte (inquit Propheeta) dum dicitur mihi per singulos dies. Ubi est Deus tuus? Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam. Hinc Apostolus Sanctus Paulus suspirabat: Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo. . . . Mihi enim, inquit, vivere Christus est, & mori lucrum. Hoc desiderio succensus Sanctus Joannes, Apocalypsim suam finivit: Amen, Instit. Concion. Pars II. Tom. II.

7. Per vitam prolixioorem beatitudo retardatur. Fuerunt mihi lacrymæ meae panes die ac nocte (inquit Propheeta) dum dicitur mihi per singulos dies. Ubi est Deus tuus? Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam. Hinc Apostolus Sanctus Paulus suspirabat: Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo. . . . Mihi enim, inquit, vivere Christus est, & mori lucrum. Hoc desiderio succensus Sanctus Joannes, Apocalypsim suam finivit: Amen, Instit. Concion. Pars II. Tom. II.

8. Per vitam prolixioorem beatitudo retardatur. Fuerunt mihi lacrymæ meae panes die ac nocte (inquit Propheeta) dum dicitur mihi per singulos dies. Ubi est Deus tuus? Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam. Hinc Apostolus Sanctus Paulus suspirabat: Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo. . . . Mihi enim, inquit, vivere Christus est, & mori lucrum. Hoc desiderio succensus Sanctus Joannes, Apocalypsim suam finivit: Amen, Instit. Concion. Pars II. Tom. II.

9. Per vitam prolixioorem beatitudo retardatur. Fuerunt mihi lacrymæ meae panes die ac nocte (inquit Propheeta) dum dicitur mihi per singulos dies. Ubi est Deus tuus? Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam. Hinc Apostolus Sanctus Paulus suspirabat: Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo. . . . Mihi enim, inquit, vivere Christus est, & mori lucrum. Hoc desiderio succensus Sanctus Joannes, Apocalypsim suam finivit: Amen, Instit. Concion. Pars II. Tom. II.

10. Per vitam prolixioorem beatitudo retardatur. Fuerunt mihi lacrymæ meae panes die ac nocte (inquit Propheeta) dum dicitur mihi per singulos dies. Ubi est Deus tuus? Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam. Hinc Apostolus Sanctus Paulus suspirabat: Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo. . . . Mihi enim, inquit, vivere Christus est, & mori lucrum. Hoc desiderio succensus Sanctus Joannes, Apocalypsim suam finivit: Amen, Instit. Concion. Pars II. Tom. II.

11. Per vitam prolixioorem beatitudo retardatur. Fuerunt mihi lacrymæ meae panes die ac nocte (inquit Propheeta) dum dicitur mihi per singulos dies. Ubi est Deus tuus? Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam. Hinc Apostolus Sanctus Paulus suspirabat: Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo. . . . Mihi enim, inquit, vivere Christus est, & mori lucrum. Hoc desiderio succensus Sanctus Joannes, Apocalypsim suam finivit: Amen, Instit. Concion. Pars II. Tom. II.

12. Per vitam prolixioorem beatitudo retardatur. Fuerunt mihi lacrymæ meae panes die ac nocte (inquit Propheeta) dum dicitur mihi per singulos dies. Ubi est Deus tuus? Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam. Hinc Apostolus Sanctus Paulus suspirabat: Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo. . . . Mihi enim, inquit, vivere Christus est, & mori lucrum. Hoc desiderio succensus Sanctus Joannes, Apocalypsim suam finivit: Amen, Instit. Concion. Pars II. Tom. II.

13. Per vitam prolixioorem beatitudo retardatur. Fuerunt mihi lacrymæ meae panes die ac nocte (inquit Propheeta) dum dicitur mihi per singulos dies. Ubi est Deus tuus? Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam. Hinc Apostolus Sanctus Paulus suspirabat: Desiderium habens dissolvi & esse cum Christo. . . . Mihi enim, inquit, vivere Christus est, & mori lucrum. Hoc desiderio succensus Sanctus Joannes, Apocalypsim suam finivit: Amen, Instit. Concion. Pars II. Tom. II.

veni, Domine Jesu. Christiani qui diu vivere desiderant, orationis Dominicæ petitioni, Adventus regni tui, contradicunt. . . . Quid ergo oramus & lib. de Mortibus terrenis delectat? Quid precibus frequenter iteratis rogamus ut acceleret dies regni, si majora desideria & vota potiora sunt servare istic diabolo, quam regnare cum Christo? (inquit Sanctus Cyprianus.) Eius est in mundo velle remanere, quem mundus oblectat. Porro cum mundus oderit Christianum, quid amas eum qui te odit, & non magis sequeris Christum que te redemit & diligit? Quis non peregre constitutus properaret in patriam ingredi? Quis non ad suos navigare festinans, ventum propter cupidum optaret, ut velociter charos liceret amplecti? Patriam postquam paradysum computamus, parentes Patriarchas habere jam cœpimus, quia non properamus & currimus, ut patriam videre, ut parentes salutare possimus? Refert ibidem S. Cyprianus, cuidam Africano Episcopo animam agenti, aequo comiteaturo poscenti, insigni specie ac proceritate juvenem apparuisse, cuius voce terribili ac minaci dixisse: Pati timetis, exire non vultis, quid faciam vobis? Quæ verba, inquit S. Cyprianus, audivit non sibi ille, sed nobis, ut dum Sacerdotem Dei, qui comiteatum petebat, increpatum esse comperimus, quid cunctis expediat, agnoscamus.

Tria sunt quæ mortem Sanctorum pretiosam faciunt, Quies a labore, gaudium de novitate, securitas de æternitate. Iusti morte nascuntur, sine inchoant, & in caelis lucent qui in terris putabantur exstincti. Non diu, sed bene vivere optandum est, ut æternum ac beate vivere possimus. Diu vixit, qui innocenter & sancte vixit. Consummatus in brevi exploravit tempora multa. Qui male vixit, censendus est parum vixisse, quamvis plurimos ætatis annos expleverit. Viri sanguinum & dolosi non dimittunt dies suos. Saul duobus annis regnasse dicitur super Israel, licet multis annis regnaverit. Illo superpe solum tempore dicitur regnasse, quo iuste vixit. Illo ergo solum tempore nos vixisse gaudeamus, quo innocenter & humiliter viximus. Nam illa tempora quæ in sæculi vanitate & fluxa carnis vita consumpsimus, quasi perditam minime memovantur.

Seneca, cujus sententiæ pene Christianæ, pudore suffundit diuturnæ magis quam probæ vitæ amator. . . . Satis longa vita, inquit, & in maximarum rerum consummationem data est, si tota bene collocaretur. Non accepimus brevem vitam, sed fecimus, nec inopes ejus, sed prodigi sumus. Nemo invenitur qui pecuniam suam dividere velit: Vita unusquisque permultis distribuit. Adstricti sunt in continendo patrimonio: Simul ad temporis facturam ventum est, profusissimi in eo, cujus unius onesta avaritia est. . . . Omnia tanquam mortales timetis: Omnia tanquam immortales concupiscitis. Audias plerisque dicentes: A quin-quagesimo in otium secedam, sexagesimus annus me ab officiis dimittet. . . . Non pudet te reliquias vitæ tibi reservare, & id solum tempus bonæ te menti designare, quod in nullam rem conferri possit? Quam serum est tunc vivere incipere, cum desinendum est! Vivere tota vita discendum est: & quod magis fortasse miraberis tota vita discendum est mori. Non est quod quemquam propter canos aut rugas putes diu vixisse: Non enim ille diu vixit, sed diu fuit. Quid enim si illum putes multum navigasse, quem sæva tempestas a portu exceptum huc & illuc tulit, ac viribus ventorum ex adverso furentium per eadem spatia in orbe egit? Non ille multum navigavit, sed multum jactatus est. Nemo quam bene vivat, sed quamdiu, curat: Cum omnibus possit contingere ut bene vivant, ut diu, nulli.

S. Bernard. Serm. 65. De Diverijs.

Sap. 4. 132. Psal. 54. 24. 1. Reg. 13. 11.

Antiquus Pater lib. 5. Commentar. in 1. Regum, c. 3. inter opera S. Gregorii.

Seneca lib. de vita Brevitatem.

Epist. 22.

DOMINICA XXIII. ET ULTIMA

post Festum

SS. TRINITATIS.

Cum videtis abominationem desolationis stantem in loco sancto, qui legit intelligat: Tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes: Et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua. Matt. xxiv. 15. &c.

Si qua funesta desolationis Jerusalem paucos movent, quia hæc omnia transferunt. Desolatio Ecclesie in persecutione Antichristi paucos afficit, quia proxime futura non videtur, sed multum adhuc remota: Verum stupendum est quod Antix desolationem a peccato Christiani non timeant, cujus tot exempla præ oculis habemus, cujus principium in nobis est; cujus abominationem Prophetæ, Scripturæque omnes nobis repræsentant & exponunt. Abominatio desolationis stat in loco sancto, in Anima Christi sanguine redempta, & per baptilmum sanctificata, in corpore consecrato ut Dei templum esset. Quam multiplex in omnibus Ecclesie ordinibus & statibus abominatio! in statu Ecclesiastico nundinationes beneficiorum, Ecclesiasticarum dignitatum ambitio, coarctatio beneficiorum contra sacros canones, residentie contemptus & neglectus, bonorum Ecclesiasticorum abusus, abominatio est desolationis. In omni statu, Communiones indignæ, aliæque sacrilegia, abominations sunt desolationis; avaritia quæ est idolorum servitus, impudicitia qua unusquisque propriæ libidinis adorat simulacrum, abominatio est desolationis. His abominationibus plenus est mundus, propterea judicandus & damnandus a Deo: Quamobrem illis qui salvi esse volunt, fugiendum est. Societas peccatorum fugienda: Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum, & in via peccatorum non stetit, & in cathedra pestilentie non sedit: Sed in lege Domini voluntas ejus &c. Mundo ejusque moribus, pompis ac vanitatibus renuncian- dum est. Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. . . . Cum viro innocente innocens eris, & cum perverso perverseris. Fugiendum, quia Mundus totus in maligno positus est. Peccati occasiones deserendæ, abrumpendæ amicitie quæ nos a Deo separant & avocant, atque ad peccatum inducunt, Tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes. Deo inhærendum per amorem, ad æterna bona suspirandum est. Si bona terrena concupiscimus, eisque inhæremus, si honores sæculi, si voluptates consecramur, adhuc in Judæa, in terra maledicta & peritura sumus. Quæ sursum sunt querite; ubi Christus est ad dexteram Dei sedens: Quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram. Nostra conversatio sit in cælis.

Verum ubi fugerimus, cum in montem vel in tectum per amorem Dei, per virtutum Christianarum exercitia, per rerum caducarum & periturarum contemptum & fastidium fuerimus erecti, ne descendamus, quia in via virtutis non progredi, reverti est. In bono stabiles sumus & immobiles. Qui enim perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Plurimi sunt qui magnarum solemnitatum tempore in montem fugere, pravam sæculi conversationem derelinquunt, bona aliqua opera faciunt: sed cito descendunt, & pristinum fervorem remittunt; quibus Spiritus Sanctus per os S. Joannis in Apocalypsi ait: Habeo adversum te, quod charitatem tuam primam reliquisti. Memor esto itaque unde excideris; Et age penitentiam, & prima opera fac. Sin autem, venio tibi, & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi penitentiam egeris. Terrestri domui hujus habitationis, corpori nostro non inhærendum; veteris hominis indumenta quæ expoliavimus ut Christum indueremus, nusquam resumenda sunt. Et qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua: Et qui in agro, non revertatur tollere unquam suam. Miseri, quos carnalia desideria, & nimia rei familiaris cura mundum Deo inimicum fugere prohibet, ac de salute animæ suæ serio cogitare. Væ autem prægnantibus & nutriendis in illis diebus. Prægnantes sunt (inquit S. August.) qui spe intumescunt; nutriendes seu lactentes, qui jam adepti sunt quod concupiverant. Etenim mulier prægnans in spe tumet filii, nondum videt filium: Quæ autem jam lactat, amplectitur quod sperabat. Concupisti villam proximam; sed iste proximus dives est, non indigens, habens honorem, habens etiam potentiam, a cujus

forte etiam potentia tibi metuendum sit, non de illius fundo aliquid sperandum: Nihil sperans non concipit, non est prægnans anima. Si vero juxta vicinus sit pauper, qui vel in necessitate positus est, ut possit vendere, vel premi potest, ut cogatur vendere, injicitur oculus, speratur villa: Imprægnata est anima, sperat se posse adipisci villulam & possessionem vicini pauperis. Et cum patitur iste pauper necessitatem, venit ad ditiorum vicinum suum, cui forte obsequi solet, cui deferre, cui venienti assurgere, quem inclinato capite salutare: Da mihi, rogo te, patior necessitatem, urgeor a creditore, Et ille, Non habeo modo, Si vellet vendere, haberet. . . Non speremus, non concupiscamus res alienas, & imprægnati tumeamus; nec perveniamus ad illas, & eas adipiscendo tamquam filios osculemur. Væ enim prægnantibus & nutriendis in illis diebus. Mutandum est cor, levandum est cor, non hic habitandum corde: Sursum corda. . . . Quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram. Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Non enim apparet quod vobis promissum est, & jam paratum est, sed non videtis. Imprægnari vis, hinc imprægnate; ipsa sit spes tua; Certus erit partus tuus; non abortivus; non temporalis; amplecteris quod pepereris in æternum.

Nec magnæ solemnitates, nec occasiones extraordinariæ, nec languentis & pigre senectutis tempus expectandum est, ut salutis nostræ impedimenta removeamus, & bonis operibus vacemus. Orationi jugiter ac ferventer incumbendum, implorandum gratiæ auxilium, ut qui nihil boni per nos ipsos operari possumus, omnia per ipsam possumus. Orate autem, ut non fiat fuga vestra in Hyeme vel Sabbato. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum. Ambulemus, dum lucem habemus, ne tenebræ nos comprehendant. Veniet dies mortis, dies particularis judicii, ad ipsum nos præparemus. De die illa & hora nescit. Ignoratur ultimus dies, ut observentur omnes dies. Dies Domini sicut fur in nocte, ita veniet. Cum enim dixerint, Pax, & securitas; tunc repentinus eis superveniet interitus sicut dolor in utero habenti, & non effugient. Vos autem, fratres, non estis in tenebris, ut vos dies illa tamquam fur comprehendat: Omnes enim vos filii lucis estis, & filii diei: Non sumus noctis, neque tenebrarum. Igitur non dormiamus, sicut & ceteri, sed vigilemus & sobrii simus. Si sciret pater familias qua hora fur veniret, vigilet utique, & non finiret perfodi domum suam. Et vos estote parati, inquit Christus, quia qua hora non putatis, Filius hominis veniet. Subitus erit, repentinus, inexpectatus, terribilis instar fulguris ejus adventus. Sicut fulgur exiit ab Oriente, & parat usque ad Occidentem, ita erit & adventus Filii hominis.

EADEM DOMINICA.

Erit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio Mundi usque modo, neque fiet. Matt. 24. 21.

Multiplex tribulatio in die furoris Domini. Prima, quæ judicium præcedet: Secunda, quæ comitabitur: Tertia, quæ subsequetur. Judicium præcedent signa terribilia, Antichristi persecutio omnium atrocissima, Hæc tribulatio Dei misericordia electis ad exercitationem & coronam; reprobis ad ruinam justo Dei judicio vertetur: Et nisi brevissimi fuerint dies illi, non fieret salva omnis caro, sed propter electos breviantur dies illi. . . . Surgent Pseudo-Christi & Pseudo-Propheta: Et dabunt signa magna & prodigia, ita ut in errorem inducantur, (si fieri potest) etiam electi. . . . Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & stellæ cadent de caelo, & Virtutes cælorum commovebuntur. Tribulatio tremendum judicii diem concomitans & solos reprobos opprimitura, multiplex erit. 1. Ex præsentia, majestâte & potentia Judicis severissimi, & tunc inflexibilis; & ejus crucis in caelo apparentis conspectu. Et tunc parabit signum Filii hominis in caelo: Signum crucis, quam contempserint, & cujus inimici fuerint reprobi: Et videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa. Reprobi videbunt Judicem potentissimum, supremum, quem nihil latere potest; qui Spirituum ponderator, & scrutator est cordium. Judicem, de quo scriptum est: Dillexisti justitiam, & odisti iniquitatem: Judicem, quem toties & tam graviter offendere-

runt, iterum crucifigentes. Videbunt in quem transfugerunt. Si fratres Josephi, qui eum vendiderant, voce dicentis, Ego sum Joseph, quasi fulmine percussus, non poterant respondere, Nimo terrore correpti: Quantus erit terror reproborum, cum vocem Christi exprobrantis, judicantis, & damnantis audient? Quis poterit cogitare diem adventus ejus, & quis stabit ad videndum eum? Si voce placida respondens, Ego sum, cohortem militum prostravit judicandus, quid faciet judicaturus? Tunc optabilius illis erit montium ruina opprimit, quam stare coram Jesu Christo summo Judge. Tunc dicent montibus & petris: Cadite super nos, & abscondite nos a facie sedentis super thronum, & ab ira Agni: Quoniam venit dies magnus ira ipsorum: & quis poterit stare? Secunda tribulatio reproborum, erit in resurrectione corporum, quæ resumere horrebunt, refugient, & cogentur, deforma, horrida, tenebrosa, cum miseris illis animabus æterno igne torquenda. Tertia tribulatio erit confusio publica & opprobrium sempiternum ex omnium criminum

suorum manifestatione coram generali omnium hominum qui unquam vixerint conventu. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi; qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium. Quarta tribulatio reproborum, erit ex electorum aspectu, quos videbunt rapi obviam Christo in aera, semper cum Domino futuros, Aquilazum instar, renovatis & gloriosis corporibus: Ubicumque fuerit corpus, ibi congregabuntur & aquilæ. Videbunt illos instar ficuum frugiferarum Vere novo renascentium, gratiæ & gloriæ vitore ac decore nunquam defecturo conspicuos. Ab arbore autem sic diserte parabolam. Ipsi vero reprobi erunt instar ficuum sterilium & maledictarum, ex quibus fructus non nascetur in sempiternum, Excidentur, & in ignem æternum mittentur, a Deo separati, a consortio justorum sine exclusi. Ite maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis ejus. Hæc postrema tribulatio reproborum nunquam finienda. Vide Lib. 1. Theol. & Mor. Quest. 2. Art. 8. & Ideam Concionis in Dominica 1. Adventus.

FINIS PARTIS SECUNDÆ.

Phil. 1. 1. 2.

Ecclesi. 13. 2. Phil. 17. 26. 3. Joan. 15. 19.

Coloss. 3. 1

Matth. 10. 22.

Apocal. 2. 4. & 5.

S. Aug. in Phil. 39.

Coloss. 3. 2. 3.

1. Thessal. 5. &c.

Matth. 24. 27.

Matth. 24. 23.

Prov. 16. 2.

INSTITUTIONIS CONCIONATORUM PARS TERTIA.

S I V E

Concionum Ideæ pro Solemnitatibus Sanctorum.

IN FESTO S. ANDRÆ.

Mibi absit gloriari nisi in Cruce Domini nostri Jesu Christi Galat. vj. 14.

Andreas a Christo Jesu mirabiliter vocatus, vocationi fideliter obediit; omnia reliquit, Dominum secutus est ad mortem usque Crucis. S. Joannis Baptistæ discipulus erat, a quo primam Christi cognitionem accepit, illum indicantem, Jesum cum altero discipulo ex Joannis Schola secutus est: *Conversus Jesus, & videns eos sequentes se, dicit eis: Quid queritis? Qui dixerunt ei: Rabbi, ubi habitas? Dicit eis: Venite, & videte. Venerunt, & viderunt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo.* Sapientis consilium secutus est Andreas, dicentis: *Si videris sensatum, evigila ad illum, & gradus ostiorum illius exerat pes tuus.* Quam beatum diem duxerunt, quam beatam noctem! Quis est qui nobis dicat quæ audierint illi a Domino? *Edificemus & nosmetipsi in corde nostro, & faciemus domum quo veniat ille, & doceat nos, colloquatur nobis.*

A Christo didicit Andreas mysterium Crucis, cuius Amator, Prædicator, & Martyr, per ipsius Christi gratiam effectus est, *Mibi absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri Jesu Christi.* Crucem tulit in corde per amorem; in ore per prædicationem; in corpore per martyrium, Cor succensum habuit amore Crucis; linguam coniectatam prædicatione Crucis; corpus consummatum Martyrio Crucis.

I. Christum velut Agnum qui peccatum Mundi sanguine suo expiaturus erat, a Joanne demonstratum, secutus, ab illo Crucem amare didicit, cuius amore Christus ipse e sine Patris in terras descendit, salutem nostram per Crucem operaturus. Amoris indicium, ardens desiderium est. Quam ardens in Christo Jesu desiderium Crucis! *Baptismo (inquit) habeo baptizari, & quomodo coarctor donec perficiatur? Hanc ob causam Petrum a Cruce lubeunda iptum deterere volentem dura increpatione correxit; Vade post me Satana, inquit, scandalum mihi es; quia non lapis ea quæ Dei sunt, sed quæ hominum. Ideo proposito sibi gaudio sustinuit Crucem, quasi summam votorum suorum consecutus.*

Christum Jesum imitatus Andreas, Crucem ardentissime desideravit, illamque velut dilectam Sponsam conspicens, amantissimis verbis salutavit. *O crux (inquit) diu desiderata, & jam concupiscenti animo præparata, securus & gaudens venio ad te, ita & tu exultans suscipias me, discipulum ejus, qui pendit in te, quia amato tuus semper fui, & desideravi amplecti te.* Ex abundantia cordis os locutum est, & *Caritas quæ fervebat in corde, quasi scintillas quasdam ardentissimas emittebat in voce.* Unde in homine nova hæc exultatio & lætitia hæcenus inaudita? A Spiritu Sancto, qui adjuvabat infirmitatem ejus, per quem diffundebatur in corde ipsius caritas fortis ut mors, imo fortior morte, Amator, inquit, tuus semper fui, & desideravi amplecti te. Fratres, *Ignis vibrans est, non lingua loquens; & si lingua, cerre ignea est.* O Si Christi Spiritum haberemus, Crucem cum Andrea desiderarem, amarem, cum gaudio amplecteremur, non fugeremus, non fastidiremus, non horreremus, *Quicumque Christi spiritum non habet, hic non est ejus.* Num dicere potestis, Christiani Auditores; *Nos autem non accepimus Spiritum hujus mundi, sed Spiritum qui*

ex Deo est, ut sciamus quæ a Deo donata sunt nobis? Amor Crucis, testimonium Spiritus inhabitantis. Hunc amorem, hunc Spiritum saltem desiderate, sine intermissione petite. *Nunquam præsentia ejus certius testimonium est, quam desiderium gratiæ amplioris. Petite, & accipietis,* Deus non negabit petentibus, qui etiam non petentes provocat & hortatur ut petant. *Si vos (inquit) cum sitis mali, nobis bona data dare filii vestris: Quanto magis Pater vester de celo dabit Spiritum bonum petentibus se? Spiritus bonus est, qui nos amare facit & desiderare quod Christus desideravit & amavit, non terrenas opes, non sæculi voluptates, mundique gaudia, non vitam mollem & delicatam, non honores & celebritatem terrenam; sed crucem, paupertatem, humilitatem, penitentiam.*

II. Beatus Andreas non solum cor habuit succensum amore Crucis, sed & linguam prædicatione Crucis consecratam. Omnes Apostoli *Christum Crucifixum, & verbum Crucis predicant;* quod *peremptoria quidem sententia est, ut autem qui salvi sumus, Dei virtus est:* Sed singulari quadam & eximia ratione S. Andreas Prædicator & Apostolus Crucis fuit, Hac Prædicatione Scythiam & Achiam Christi subjecit Imperio, Urbem Jericho Sacerdotes Arcam fœderis ferentes, tubisque clangentes septem diebus circumverunt, & muri ejus ad Arcæ præsentiam & tubarum sonitum ceciderunt, S. Andreas, ex quo Spiritum Sanctum cum ceteris Apostolis accepit, Christi Crucem velut arcam fœderis apud Gentes Barbaras prædicatione sua circumtulit, tubæ Evangelicæ clangore, septiformis Spiritus Sancti virtute edito, mœnia superba infidelitatis disjecit. Nec vero tempus expectavit quo Christus consummatus salutis nostræ Mysterium Apostolos in orbem universum misisset Legem Evangelicam prædicaturos, ut Apostolatium exerceret suum. Ut primum vocatus est, Apostolice munus obire cœpit, Christo ad Apostolicum Collegium congregandum ac formandum adiutor fuit, a Domino electus est ut primum velut lapidem in Ecclesiæ ædificio collocaret; siquidem Petrum fratrem suum adduxit ad Jesum, Invenit hic primum fratrem suum Simonem, & dicit ei: *Invenimus Messiam (quod est interpretatum Christus), Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit: Tu es Simon filius Jona: Tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus.* Ecce Andreas inter ipsa novi tyrocinii sui rudimenta fructificat, & Veritatis jam prædicator efficitur, cuius adhuc vix erat auditor. Novus Discipulus factus, non est propria salute contentus, discipulorum querit, ad lucrandos alios fratres se amor extendit, Thesaurum reperit, gaudet aliis prodere, furtum putat illum sine consortibus possidere. Hinc in Andrea laudem Helychius Hierosolymitanus presbyter ait: *Sacra illa tuba Andreas, primus Apostolorum lætus, prima Ecclesiæ columna, ante Petrum petra, fundamenti fundamentum, initii primitiæ, vocans antequam vocaretur, adducens, antequam adduceretur, Evangelium cui nondum credebatur prædicavit & fratri, prius quam diceret, vitam revelavit.*

Prædicatione Crucis, doctrina est humilitatis, caritatis, longanimitatis seu perseverantiæ, ipse Christiana & bonorum æternorum expectatione roborata, & gratiæ ex divina misericordiæ profunditate, non ex

ex operibus nostris, provenientes. Hæc significant Crucis dimensiones. *In caritate radicati & fundati, ut possitis comprehendere cum omnibus Sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum: scire etiam supereminentem scientiæ caritatem Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei.* Caritatem S. Andreas demonstrat desiderium patienti pro Christo, studium adducendi proximos ad Christum. Humilitatis ejus documentum accipite. *Non molesse tulit quod in fide primus, factus est ordinis dignitate secundus; nec zelo ductus est quod Petrus, qui ejus ducatu posterior credidit, cuiusque ad fidem ipse prævius fuit, Prioratus tamen inter omnes Apostolos jura suscepit.* Longanimitatis denique documentum addit, in prædicatione Crucis ad mortem usque perseverans: *Ut de illo dici possit, quod de Domino Jesu Christo ait S. Augustinus: Tanquam lignum illud in quo fixa fuerunt membra morientis, etiam cathedra fuerit Magistri docentis, Bido vivens pendebat in Cruce, & docebat populum S. Andreas.*

III. In Cruce denique Martyrium consummavit, in mortis genere Christo assimilatus, quæ certe maxima est Discipuli gloria, *Mibi absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri Jesu Christi.* Crux Altare fuit, in quo suum consummavit sacrificium Andreas, Christo quotidie sacrificium offerebat ut sacerdos, sicut ipse respondit *Ægeæ Proconfuli: Ego omnipotenti Deo, qui unus & verus est, immolo quotidie, non taurorum carnes, nec hircorum sanguinem, sed immaculatam Agnum in Altari; cuius carnem postquam omnis populus crediturum manducaverit, Agnus qui sacrificatus est integer perseverat & vivus.* Seipsum simul offerebat Deo ut *Hostiam viventem, sanctam, Deo placentem: sed sacrificium vitæ suæ in Cruce consummavit, ut se cum Christo crucifixum modis omnibus vere dicere posset: Christo confixus sum Cruci.*

Et nos cum S. Andrea, imo cum Christo crucifigi debemus, complantati similitudini mortis ejus, ut compatiētes etiam contagemus, Christianos omnes spectat hoc Salvatoris Mandatum: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat Crucem suam, & sequatur me.* Ac si dicat, *Qui me desiderat, se despiciat; qui vult facere voluntatem meam, dicat frangere suam, Tota vita Christiani, si secundum Evangelium vivat, crux est & martyrium.* Corpus Regenerati, caro est Crucifigi, Crux ferenda, non interitum & per vices, sed semper, & perseveranter. *Quotidie.* Quatuor Crucis cornua, quibus cupiditates nostræ demandæ, quibus hostium salutis nostræ tela repellenda, sunt continentia, patientia, prudentia, humilitas (ait S. Bernardus.) Felix Anima, quæ in hac cruce gloriatur, in hac cruce triumphat, in ea perseverat! Oret quilibet in ea confixus est timore & amore Dei; oret cum Sancto Andrea Dominum & Magistrum suum, ne patiat eum de cruce deponi. *Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis suis.* In hac cruce, per totam istam vitam, quæ in mediis tentationibus ducitur, perpetuo debet pendere Christianus. *Non enim est in hac vita tempus evellendi clavos, de quibus in Psalmo dicitur: Confige timore tuo carnes meas; . . . Carnes sunt canales concupiscentiæ; clavi sunt præcepta justitiæ: his illas timor Domini configit, qui nos illi acceptabilem hostiam crucifigit.*

IN FESTO S. NICOLAI

Episcopi & Confessoris.

Tanquam prodigium factus sum multis. . . . Introibo in potentias Domini. . . . Deus, docuisti me a juventute mea, & usque nunc pronuntiabo mirabilia tua. Psalm. LXX. 7. &c.

Deus qui mirabilis est in Sanctis suis, in Sancto Nicolao Myrensi Episcopo se maxime admirabilem præbuit, ut de ipso singulari quadam & præcipua ratione dicere possint Concionatores qui ejus Panegyrium adornant: *Scitote quia Dominus Sanctum suum mirificavit.* Innocentia, vocatione, operibus & miraculis admirabilem fecit. Virtutibus, quibus eum a juventute inflexit. *Deus, docuisti me a juventute mea.* Vocatione, qua ipsum ad Episcopatum difficillimis temporibus provexit, & ut digno tanto munere fungeretur roboravit. *Tanquam prodigium factus sum multis, & tu adiutor fortis.* Miraculis, quibus vivus & mortuus claruit, & etiam nunc celebratur. *Introibo in potentias Domini, & usque nunc pronuntiabo mirabilia tua.*

I. S. Nicolaus eximie sanctitati a Deo destitutus, parentum votis & precibus concessus, sub gratiæ manu ab infantia ad ultimum ulque infans vitæ fuit. *In te confirmatus sum ex utero, de ventre matris mee tu es protector meus.* A Spiritu Sancto institutus ad virtutem est, a Deo datus puer, ut *sobrie, iuste, & pie viveret in sæculo: pie, per orationis humilitatem, assiduitatem & fervorem; sobrie, per jejunii austeritatem; iuste per caritatem, quæ tota est hominis Christiani justitia.* Statim atque loqui cœpi Nicolaus, cœpit orare. Statim atque vivere cœpit Nicolaus, cœpit jejunare. Statim atque possidere bona temporalia cœpit Nicolaus, cœpit erogare. Mentem Deo consecravat assidua, humili & fervente oratione; corpus jejunii austeritate, divitiarum caritate & larga elemosynarum erogatione. *Estudit super eum Deus a teneris annis spiritum gratiæ & precum.* Assidua, humili, & ferventi oratione gratiarum incrementum obtinuit. *Orationis enim talis Dei gratia & misericordia semper comes est. Benedictus Deus, qui non amovit orationem meam & misericordiam suam a me.* Oratio iusti clavis est cœli; ascendit oratio, & descendit miseratio. Sine intermissione orabat Nicolaus; & quid rogabat? *Misericordiam Dei, beatam vitam, non res temporales, non perituram divitias, non sæculi honores & dignitates, non terrenam felicitatem.* Sine intermissione orare, quid aliud est nisi beatam vitam, quæ nulla nisi æterna est, ab eo qui solus illam dare potest, desiderare? *Oratio Nicolai pro signo data est Episcopis Provinciæ Lyciæ ad electionem Myrensis Episcopi in Domino congregatis, ut eum scilicet eligerent, quem summo mane orantem in Ecclesia, & Solem præventurum ad benedictionem Dei invenirent. Idem signum electionis Pauli in Gentium Apostolum olim Ananiæ a Christo datum.* *Vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram gentibus & Regibus & filiis Israël.* Episcopus creatus, in oratione perseveravit & ferventior fuit, pro se, pro populo, pro Gentium & Hæreticorum conversione, pro Catholicorum confirmatione & sanctificatione, Deo ad ejus Altare, & continuo in altari cordis orationem offerens de fide pura & anima innocente profectam. Præceptum enim Domini Episcopis datum, & ab Apostolo promulgatum noverat, & exequi satagebat: *Omnis Pontifex est hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis quæ sunt ad Deum, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis; Qui condolere possit iis qui ignorant & errant; quoniam & ipse circumdatus est infirmitate. Et propterea debet quemadmodum pro populo, ita etiam & pro seipso offerre pro peccatis.*

Orationi jejuniū adjunxit, penitentiam innocentiam, ut de bonis carnis acceptum Deo sacrificium adoleret. Cœpit autem jejunare, statim atque cœpit vivere. Infans quarta & sexta feria semel dumtaxat, & vespere quidem lac ingebat, quam jejunii consuetudinem reliqua vita retinuit. Sic in Dei familiaritatem admittus est; sic ejus corpus angelificatum, (ut Tertullianus verbis utar) seu Angelicas dotes consecutum, ut Myræ existens, Constantino longe agenti vivens adhuc appareret, illumque ob tres Tribunos per calumniam damnatos increparet, ac infantes liberaret. *Tanta est circumscripti victus prærogativa, ut Deum præstet homini contubernalem, parem revera pari.*

Sciens denique quia *Bona est oratio cum jejuniis & elemosyna,* & Apostolicam illam sententiam revolvens animo: *Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper Deo, id est, fructum laborum confitentium, nomini ejus. Beneficentiæ autem & communionis nolite oblivisci: Talibus enim hostiis promeretur Deus.* Divitias cepit erogare, ut primum cœpit possidere. Non modicas, sed copiosas; non parca sed larga manu elemosynas erogavit; totum pie dilapidavit patrimonium. *Dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in sæculum sæculi.* Se divitiarum dispensatorem extimavit, non Dominum; sed debitum reddere, non largiri, cum pauperes juvaret, Divitias congregatas & avaro servatas animo, in malum Domini sui cedere, stercoris instar nonnisi factorem & corruptionem animæ generare; Dispersas, uberrimam segetem meritorum, fructus justitiæ amplissimos, atque suavissimos producere. *Omnia arbitror ut stercora, ut Christum lucrificiam. . . . Qui autem ministrat semen feracem, multiplicabit semen vestrum, & augetbit incrementa frugum justitiæ vestræ.*

Non copiosas solum, sed humiles fuerunt S. Nicolai elemosynæ, Dotem tribus puellis, quas non

Matth. 4. 18.
Joan. 1. 36.
Eccli. 6. 36.
S. Aug. Tract. 7. in Joann.
Luc. 12. 50.
Matt. 16. 23.
Heb. 12. 2.
S. Bernard. Serm. 8. de S. Andrea.
S. August. Serm. 205. alias de Divitibus 63.
Psalm. 4. 4.
Rom. 8. 9.

I. Cor. 1. 18.
Matth. 7. 14.
I. Cor. 23. & 18.
Josue. 6. 20.
Joan. 1. 41. 42.
B. Petrus Damiani Serm. 1. de S. Andrea.
Apud Photium in Biblioth. Cod. 269.

Psal. 63. 19.
S. Aug. Epist. 130. alias 122.
Act. 9. 11. 15.
Hebr. 5. 1.
Tertull. lib. de jejun. c. 6.
Hebr. 13. 15.
Psal. 111. 9.
Philip. 3. 8.
2. Cor. 9. 12.

verca paupertas in peccati periculum conjiciebat, trinis noctibus furim per fenestras immisit. Solis instar, aurum in terræ visceribus virtute sua producens, beneficus sentitur, ubi non videtur. Delitefcere amat, & ignorari, elemofynam secundum acceptum Christi erogat in abscondito. . . .

Matth. 6. 1. 3. & 4.

Eccl. 29. 15.

De his argumentis multa suppeditabit Theologia nostra Dogmatica & Moralis; de Oratione scilicet, Lib. 5. Art. 9. Tom. 10. De Jejunio Lib. 4. Cap. 5. Art. 5. s. 1. Tom. 9. De Elemofyna, Cap. 3. ejuldem Libri Art. 11. Regulis 23, 27, 28, 29, 30, 31. & Lib. 3. Cap. 6. Art. 9. Regulis 5, 6, 7, 8. & 9. Tom. 7.

II. Deus S. Nicolaum admirabilem fecit vocatione qua illum ad Episcopatum provexit. Dei est sibi sacerdotem eligere. Indignus est sacerdotio qui abique Dei vocatione ad sacri honoris apicem promovetur; indignus qui illud ambit, qui propria sponte, non Dei electione subit Onus Angelicis humeris formidandum. Vide Tom. 5. Lib. 2. Traët. de Sacramento Ordinis, Cap. 3. Art. 5. Regula 18. & Tom. 7. Lib. 3. Cap. 5. Art. 25. Regulis 5. & 6. . . .

Hic. 5.

S. Leo Sermon. 2.

1. Tim. 3.

Ad Tit. 1. 8.

S. Ber. Tract. in Evang. Ecce nos reliquimus omnia.

1. Petri 5. 3.

2. Tim. 2. 9.

Orat. 21.

Psal. 106. 23. &c.

Matth. 8. 27.

Psal. 51. 10.

Prov. 21. 20.

nit ad curandos morbos infirmorum. Et oleum in habitaculo justit.

IN FESTO CONCEPTIONIS Deipare Virginis Mariæ.

Jacob genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus. Matth. 1.

HÆc omnium titulorum, honorum, privilegiorum Deiparæ Virginis summa. De qua natus est Jesus. Ob id gratia plena, & benedicta in mulieribus, ut Dei Mater esset. Huic dignitati in conceptione sua præparata a Deo per gratiam uberriam qua feliciter eam divina Misericordia prævenit; ut in ipso instanti quo in sanctæ Annæ sinu concepta est, ipsi accommodari possint verba illa Sponsæ caelestis ad Sponsam, quæ typus erat: Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te. Deiparæ Virginis summa post Deum puritas, Immaculata conceptio, Maria, Christo excepto, cunctis superior. Ejus elogia. (Lib. 1. Quest. 2. Art. 4. §. 7. & Lib. 5. Art. 8. n. 3.)

Cant. 4. 7.

B. Virgo immunis ab originali peccato, secundum piam maximæ partis Fidelium opinionem, cui faver Ecclesia (Lib. 3. Capit. 1. Artic. 1. num. xi.) B. Virgo Maria Adytum & sacrarium impeccantiæ, a Proclo Constantinopolitano Archiepiscopo appellatur, Oratione 6. Primitivæ nostræ reformationis; finis promissionum nobis a Deo factarum, & prædictionum; prænuntiatum divinæ gloriæ sacrarium; genitum bene expectata salus, a S. Germano Constantinopolitano Patriarcha: Magnum Deitatis Templum, a S. Petro Chryologo Sermone 144. Centrum & negotium omnium seculorum, a S. Bernardo Sermone 2. de Pentecoste. Gratia qua in beata conceptione præventa est, & gratiæ quæ ceteris Sanctis collata discrimen, his Prophetæ verbis Psalmo 45. expressum videtur: Adjuvabit eam Deus mane diluculo. . . . Fluminis impetus lætificat civitatem Dei: Sanctificavit Tabernaculum suum Altissimus. . . . Deus in medio ejus non commovebitur. Aliorum enim Sanctorum quidam in utero gratiam sanctificationem receperunt, ut Jeremias & Joannes Baptista: alii in pueritia; alii in ipsa morte, ut S. Latro: At beata Virgo Maria in ipsa conceptione per Christi gratiam præventa est. Ceteri gratia Christi Redemptoris mundati sunt a peccato quod reipia contraxerant, vel commiserant; liberati sunt a captivitate diaboli, cui addicti fuerant: Virgo Maria per gratiam Christi Redemptoris præventa est, ne peccati originalis labem contraheret, cujus contrahendi debuit, ut Adami filia, & humano more genita, contraxerat; Gratia Christi medicinalis balsamum Animæ ipsa creatione infusum, peccati originalis afflandam ex carnis conjunctione contagionem anteverit, & avertit. Christi sanguini, ex substantia purissimæ carnis suæ formando, redemptionem suam debuit. Ipsa Draconem vicit, contrivit caput serpentis, per S. Bernard. Sermon. 22. in Cant.

Qui enim erexit hominem lapsum, inquit, dedit stanti Angelo ne laboretur; sic illum de captivitate eruens, sicut hunc a captivitate defendens; solvens illum, & servans ipsum. Quod & ante S. Bernardum scripsit S. Fulgentius: Non alia Gratia (inquit) stantem Angelum a ruina potuit custodire, nisi illa quæ lapsum hominem post ruinam potuit reparare. Una est in utroque gratia operata: in hoc ut resurgeret, in illo ne caderet: in illo ne vulneraretur, in isto ut sanaretur: ab hoc infirmitatem repulit, istum infirmari non sinit. Sic medicinalis Christi Redemptoris gratia ab aliis Sanctis infirmitatem depulit, Mariam infirmari non sinit: in aliis operata est ut sanarentur, in Maria ne vulneraretur: alios a captivitate eruit, Mariam a captivitate defendit. Vicit tamen Maria eadem virtute qua Sancti omnes Draconem antiquum vicerunt, virtute scilicet sanguinis Jesu Christi, qui de illa natus est. Et vicerunt eum propter sanguinem Agni. In aliis natura gratiam anteverit: in Maria natura gratiam antevertere minime ausa est. Id in natiuitate duorum fratrum geminorum Phares & Zara adumbratum animadverto, qui in Genealogia Christi nominantur: Judas autem genuit Pharez & Zaran de Thamar. . . . Instante partu apparuerunt gemini in utero: atque in ipsa effusione infantium unus protulit manum, in qua obstricta ligavit coccinum, dicens: Ille egredietur prior, Illo vero retrahente manum, egressus est alter, et factum non esse vi naturæ, sed gratiæ dispensatione, S. Joannes Chryostomus observat, Non sit lege nascen-

S. Bernard. Sermon. 22. in Cant.

S. Fulgent. Lib. 2. ad Tract. simund. c. 3.

Apoc. 12.

Matth. 1.

Genes. 38. 27. 28. 29. Hom. 3. in Matth.

tiam, inquit, sed ex Dei gratia, quæ tunc pueris aderat ipsa dispensans, & nobis quendam imaginem futurorum in eorum nativitate depingens.

Natura & gratia velut duæ sorores, seu potius ut duo principia ad conceptionem Immaculatæ Virginis in sinu S. Annæ concurrunt. Natura manum prior exerit, corpus admirabilis infantis producendo & organa disponendo: Gratia parata est ad præoccupandam, sanctificandam, & ornandam Animam. Humana ratio naturam primas habituram in Mariæ conceptione augurat, videns ipsam insignem puram Regnum & Sacerdotum ex quibus originem ducit. Ista, inquit, Egredietur prior. Sed falleris, infirma ratio, manum retrahet natura, gratiam reverentur, primæque illi cedit in præparatione Tabernaculi quod sibi Verbum Divinum ab æterno elegit. Natura Gratia cedit, ac tremula stât, progredi non sustinet. ER omnibus elementis sola aqua ab initio perfecta. Aer sine luce, terra sine cultu, Solus liquor semper materia perfecta, lata, simplex, de suo pura. Rationem affert Terullianus: quia sedes erat Spiritus Sancti, qui ferebatur super aquas: Dignum vestaculum Deo subjiciebat. Alii Sancti in conceptione sua terræ incompositæ, rudi, incultæ, inani, aeri caliginoso similes: Maria in conceptione sua aqueductui de paradiso exeunti. Templum scilicet, sedesque Dei parabat. Dignum vestaculum Deo subjiciebat. Quamobrem hæc illi verba Ecclesia accommodat: Et qui creavit me, requievit in tabernaculo meo. Primo igitur suæ vitæ momento in sinu Matris, a Deo præventa est in benedictionibus dulcedinis. Adjuvabit eam Deus mane diluculo. En primus gratiæ, quæ Deiparæ Virgini in conceptione sua collata est, discrimen ab ea quæ ceteris Sanctis collata fuit.

S. Joannes Damasc. Ora. 1. de Nativ. B. Virg.

Eccl. 24. 41.

Ibid. Vef. 12.

S. Petrus Chrysol. Sermon. 143.

S. Thomas p. q. 27. art. 5. S. Bernard. Sermon. in Nativ. B. M. de Aqueductu.

3. p. q. 2. 7. art. 4.

2. Cor. 3.

Proverb. 17.

Sep. 1.

sic in ea impleteretur quod de Sponfa cœlesti in Canticis dictum est: Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te. Hinc S. Augustinus: Unde enim icimus quid ei plus gratiæ collatum fuerit, ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ contra ciperet ac parere meruit, quem constat nullum habuisse peccatum.

Cant. 4.

Lib. de Natura & Gratiâ, C. 16.

IV. Beatissima Virgo Gratia suæ fideliter cooperata est; statim atque ad rationis & liberi arbitrii usum pervenit. Hancne sumus imitati, fideliter conservando baptismalem gratiam? In ipso diluculo rationis, in vitæ moralis initio, an gratiæ nos ad Deum diligendum & ejus mandata servanda vocanti fideliter respondimus & cooperati sumus? Possumus ne abique mendacio cum Apostolo dicere: Gratia Dei in me vacua non fuit? Heu! quoties Spiritui Sancto resistimus? Quoties gratiam in vacuum recepimus! Quoties inspirationes sanctas extinximus? Quoties gratiam amissimus, quam poteramus conservare, quamvis thesaurum istum portantes in vasis fictilibus: cum Deus non faciat nobis occasum nisi ab ipso fecerimus casum, & Neminem deserat, nisi deseratur, ut pie semper jusseque vivatur? Gratia quidem plenitudinem non accepimus, quod Mariæ privilegium est; sed, quæ Dei misericordia est, sufficientiam & habuimus, & habemus nobis paratam. Demus operam, ut cum ejus adjutorio in gratia crescamus. Crescite in gratia, & in Domini nostri & Salvatoris Jesu Christi. . . . Coronat in nobis Deus dona misericordiæ suæ; sed si in ea gratia quam primam accepimus perseveranter ambulemus.

1. Cor. 1. 10.

S. August.

2. Petr. 3. 18.

S. Aug. Tr. 3. in Joan.

IN FESTO S. THOMÆ APOSTOLI.

Sicut tenebræ ejus, ita & lumen ejus. Pl. cxxxviii. 12.

IN Apostolo Thoma mystice impletum est, quod Genesis initio legitur: Tenebræ erant super faciem abyssi, & dixit Deus, Fiat lux: Et facta est lux. Et vidit lucem quod esset bona. Appellavitque Deus lucem diem. Thomas, secundum nomen significationem, abyssi est. Cum Deus per Filium Unigeniti mortem & resurrectionem mundum a se mirabiliter conditum admirabiliter repararet, Tenebræ erant super faciem Abyssi. Incredulitatis & dubitationis caligo quædam Thomæ mentem inumbrabat, quæ nec resurgente Christo, & Apostolis quibus se conspicuum præbuerat, ejus Resurrectionem testimonio suo confirmantibus, depulsa est. Nisi videro in manibus ejus signum clavorum, & mittam digitum meum in locum clavorum, & mittam manum meam in latus ejus, non credam. Verum ubi Christus illi etiam se conspicuum præbuit post dies octo dicens: Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & offer manum tuam, & mitte latus meum, & non esse incredulus, sed fidelis. Mens ejus plena fidei luce illustrata est. Et dixit Deus, Fiat lux, & facta est lux: Fidei lux plenitudine & firmitate diem exhibuit Ecclesiæ plenum, ferventem, lætum, Appellavitque Deus lucem diem. Fidei suæ plenitudine, firmitate, fervore, humilitate, prioris dubitationis & incredulitatis maculam eluit. Sicut tenebræ ejus, ita & lumen ejus. Ex vulneribus sacratissimum pedum Christi hausit humilitatem & firmitatem fidei. Ex vulnere lateris Christi & corde illius sacratissimo hausit fervorem fidei. Ex vulneribus manuum Christi hausit operationem fidei. Sit fides nostra, ut fides S. Apostoli Thomæ, humilis & firma; fervens & caritate succensa; operans & bonorum operum effectrix.

Genes. 1. 2. 3. 4.

Joan. 20. 25.

Fides humilis, curiositatem excludit (Lib. 1. Theol. Dogm. & Moral. Cap. 1. Quest. 2. Art. 2. §. 1.) Dei auctoritate, non humana ratione in rebus salutis duci debemus (Ibidem. . .) Intelligentia, merces fidei. (Ibid.) Poena curiositatis in rebus Religionis. (Ibid.) Fides sine caritate & bonis operibus nihil prodeit ad salutem. (Quest. 1. Art. 5.)

I. Deus qui iussit de tenebris lumen splendescere, ex Apostoli Thomæ incredulitate maximum ipsius, Ecclesiæque bonum elicit, fidem scilicet Divinitatis, Incarnationis, ac Resurrectionis suæ plenissimam ac firmissimam. . . . Egit namque miro modo divina clementia, ut Dilectulus ille dubitans, dum in Magistro suo vulnera palparet carnis, in nobis vulnera sanaret infidelitatis. Plus enim nobis Thomæ infidelitas ad fidem, quam fides illi ad fidem Discipulorum profuit, quia dum ille ad fidem palpando reducitur, nostra mens omni dubitatione postposita in fide solidatur. Sic quippe Discipulum Dominus post Resurrectionem suam dubitare permisit, nec tamen in dubitatione deservit, sicut ante nativitatem suam habere Mariam sponsam voluit, qui tamen ad ejus nuptias non venit.

S. Greg. M. Hom. 26. in Evang.

„ venit . Nam ita factus est Discipulus dubitans & „ palpans testis veræ Resurrectionis, sicut Sponsus „ Matris fuerat custos integerrimæ virginittatis. „ Quam occulata, quam humilis, quam firma fides „ ejus ! Dominus meus, & Deus meus ! Christum Jesum „ Deum simul & hominem confessus est . Tenebrae „ erant super faciem abyssi, in corde Thomæ, „ antequam ipsi illucesceret dies quam fecit Dominus . „ Venit caput hujus diei, & dixit : *Infer digitum „ tuum hic, & vide manus meas, & asser manum „ tuam, sed fidelis, Quasi diceret : Sciebam vulnera „ tua, servavi tibi cicatricem meam. Sed plane mittens „ manum suam, complevit fidem. Quæ est enim fidei „ plenitudo ? Ut non credatur Christus tantum homo, „ nec credatur Christus tantummodo Deus, sed homo „ & Deus. Ipsa est fidei plenitudo, quia Verbum caro „ factum est, & habitavit in nobis. Thomas oblitus sibi „ cicatricibus & membris Salvatoris sui, ubi tetigit, „ exclamavit : Dominus meus, & Deus meus. Homi- „ nem tetigit, Deum cognovit : Tetigit carnem, respexit „ ad Verbum ; quia Verbum caro factum est, & habi- „ tavit in nobis. Arii, Nestorique hæreses s. Thomæ „ confesso resellit ac destruit ; Arii, qui Filium Dei „ vere Deum, Patrique Aeterno consubstantiali esse „ negabat ; Nestorii, qui unam Dei hominiquæ perso- „ nam esse inficiabatur. Dominus meus, & Deus meus ! „ Veritatem Evangelicæ Sacramenti Thomas intelligens, „ Dominum suum & Deum suum esse confessus est. Non „ hic honoris est nomen, sed naturæ confessio est ; rebus „ enim ipsi atque virtutibus Deum credidit . Resurre- „ xisse enim per se ex mortuis in vitam nisi Dei natura „ non potuit .*

Thomas fides ante infirma & titubans, in Christi „ vulneribus fundata & confirmata est . Statuit supra „ petram pedes meos, & direxit gressus meos . Et im- „ misit in os meum canticum novum, carnem Deo no- „ stro . . . Petra autem erat Christus . De qua dicitur „ in Canticò Canticorum : *Columba mea in foraminibus „ petrae . Foramina petrae, vulnera Christi, Bona fora- „ mina, quæ fidem adstruunt Resurrectionis, & Christi „ divinitatem. Dominus meus, & Deus meus ! Unde „ hoc reperit oraculum, nisi ex foraminibus petrae ?*

II. Fervens s. Thomæ fides, ex vulnere lateris „ Christi fervoris sui & amoris quo succensa erat, „ incrementum accepit . Ante Christi Passionem & res- „ surrectionem jam mirum in modum ardens erat cor „ ejus amore Christi, Ad ipsum ubique sequentium & „ componendum se paratissimum exhibebat . Christo „ ad Lazarum suscitandum Bethaniam eunte, quæ Hie- „ rosolymis vicina erat, ubi se brevi morte passurum „ Discipulis prænuñtiaverat, dicit Thomæ condiscipu- „ lus : *Eamus & nos, ut moriamur cum eo.* Magnani- „ mitatis Thomæ, non minora quam dubitationis testi- „ monia hæc verba sunt : *Nisi videro in manibus ejus „ &c. Puffilla fides (ait s. Bernardus) sed de magni- „ tudine animi miro modo descendens.*

III. Fides s. Thomæ otiosa & legnis non fuit, sed „ activa & per caritatem operans . Peregrinationes dif- „ ficillimas suscipiens, labores impenosos tolerans pro „ Christi gloria in prædicatione Evangelii Parthis, Me- „ dis, Mætris, Perlis, Indis, ad finem usque vitæ, „ quam martyrio consummavit Calamine sagittis con- „ fectus, ut morte sua velut signo Christianæ Religio- „ nis, quam prædicaverat, veritatem confirmaret . Po- „ suit se quasi signum ad sagittam, Christum esse Ver- „ titatem, cui credendum ; Viam, per quam tenen- „ dum ; Vitam ad quam perveniendum, prædicatione „ sua tot Gentes docuit, sanguine confirmavit . Id a „ Christo Jesu didicerat sanctus ille Apostolus . Cum „ enim Christus Discipulis suis dixisset : *Vado parare „ vobis locum : Et si abiero, & præparavero vobis lo- „ cum, iterum venio, & accipiam vos ad me ipsum, „ ut ubi sum ego, & vos sitis. Et quo ego vado scitis, „ & viam scitis, Dicit ei Thomas : Domine, nescimus „ quo vadis, & quo modo possumus viam scire ? Dicit „ ei Jesus . Ego sum via & veritas & vita . Nemo „ venit ad Patrem nisi per me . Quali diceret : *Qua „ vis ire ? Ego sum via . Quo vis ire ? Ego sum veri- „ tas . Ubi vis permanere ? Ego sum vita .* Via, Chri- „ stus est humilis, Veritas & vita, Christus excelsus „ & Deus . Si ambules in humilis, pervenies ad ex- „ cellsum . Si infirmus humilem non asperneris, in „ excelsis fortissimus permanebis . Quia non habeba- „ mus qua iremus ad veritatem, Filius Dei qui „ semper in Patre veritas & vita est, assumendo „ hominem factus est via . Ambula per hominem „ & pervenies ad Deum : Per ipsum vadis, ad ipsum „ vadis . Noli quaerere qua ad illum venias, præter „ ipsum . Si enim via esse ipse noluisse, semper „ erramus . Factus ergo via est qua venias . Non „ tibi dico, Quære viam, Ipsa via ad te venit : „ Surge & ambula . Qui bene vivunt, & in Chri- „ stum non credunt, bene currunt, sed in via non*

„ currunt . Quanto plus currunt, plus errant, quia „ a via recedunt . Si autem ad Christi fidem conver- „ tantur, perveniunt ad vitam, tenent viam, bene „ ambulant, & non errant . Hanc viam cognovit & „ prædicavit s. Thomas Apostolus ; hanc teneamus, „ ut ad Christum ipsum, quatenus apud Patrem Ve- „ ritas & Vita est, perveniamus .

IN FESTO S. STEPHANI „ PROTOMARTYRIS.

Stephanus plenus gratia, fortitudine, & Spiritu „ sancto. Act. vii.

Plenitudo gratiæ Stephanum primi Diaconi Mini- „ sterio dignum effecit . Plenitudo fortitudinis Ste- „ phanum Protomartyris corona decoravit . Plenitudo „ Spiritus sancti Stephanum primum ac nobilissimum „ post Christum Jesum caritatis exemplar mundo ex- „ hibuit .

I. De s. Stephani electione ad primi Diaconi mi- „ nisterium, vide Act. Cap. 6. Diaconi electi ad Alta- „ ris ministerium, ad divini etiam verbi ubi opus „ esset prædicationem ; ad Viduarum & pauperum curam . His functionibus obeundis fides plena, sapien- „ tia eximia, castitas Angelica, fidelitas summa ne- „ cessaria erat . Fides Mysteriorum & Sacramento- „ rum, quorum electi sunt Ministri per orationem & „ manuum impositionem Apostolorum ; Sapientia, ad „ Scripturarum sacrarum intelligentiam & explicatio- „ nem ; Castitas ad curam & consolationem viduarum ; fidelitas ad bonorum Ecclesiasticorum seu elemosy- „ narum dispensationem . *Quartitur enim inter dispensa- „ tores ut fidelis quis invenitur.* His dotibus præ- „ omnibus Christi Discipulis eminebat Stephanus . Et „ elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu San- „ cto . Fide faciebat prodigia & signa magna in populo, „ ut Christianæ Religioni conciliaret auctoritatem ; „ Sapientia plenus erat ad Scripturam Sacram expo- „ nendam, & convincendos Judæos . *Surrexerunt au- „ tem quidam in Synagoga quæ appellatur Libertino- „ rum, & Cyrenensium, & Alexandrinorum, & eo- „ rum qui erant a Cilicia & Asia disputantes cum Ste- „ phano : & non poterant resistere sapientiæ & Spiritui „ qui loquebatur .* In Stephano scilicet impletum est il- „ lud Christi Domini promissum : *Ego dabo vobis os „ & sapientiam, cui non poterunt resistere & contradi- „ cere omnes adversarii vestri .* Eminebat castitate, „ quæ ipsum Angelis coequalabat . *Virgines enim in ter- „ ris non nubendo, de familia Angelica deputantur .* „ Ideo Intuentes eum omnes qui sedebant in Concilio, „ videbant faciem ejus tanquam faciem Angeli .

II. Plenitudo fortitudinis Stephanum Protomartyris „ corona decoravit . Fortitudo maxime elucet patien- „ do mortem, in testimonium fidei Christianæ . Ste- „ phani fortitudo admirabilis, qui mortem pro de- „ fensione Veritatis & Religionis Christianæ ante A- „ postolos ipsos passus est, eamque primum omnium „ sanguine suo confirmavit . Christus ad hoc venit in „ mundum ut testimonium perhiberet veritati, illam- „ que non solum prædicatione & miraculis, sed passio- „ ne ac morte sua confirmaret . Stephanus Dominum „ Jesum imitatus, testis exitit Evangelicæ Veritatis, „ non docendo solum, disputando, ac defendendo „ nascentem Religionem contra Judæos in Synagoga, „ in Concilio, coram Principe Sacerdotum, Scribis & „ Senatoribus Judæorum, sed pro ipsa primum omnium „ post Christum moriendo . *Sanguis Martyrum semen „ Christianorum, Stephanus sanguis semen Martyrum,* „ quibus exemplum patendi pro Christo, & pro veri- „ tate ac justitia usque ad mortem certandi præbuit . „ Quando Stephanus pro Christo primum sanguinem fu- „ dit, quasi corona processit de caelo, ut eam sumerent „ sequentes in præmio, qui præcedentis virtutem imi- „ tarentur in prælio . *Impletorum postmodum terram „ crebra martyria .* Falsi testes adversus Christum infur- „ xerunt, falsi testes adversus Stephanum pariter fu- „ scitati sunt . Dixerunt illi : *Nos audivimus eum di- „ centem : Ego destruxi Templum hoc manufactum, & „ per triduum aliud non manufactum aedifico .* De „ Stephano dixerunt . *Audivimus eum dicentem : Quo- „ niam Jesus Nazarenus hic destruxit locum istum, & „ mutabit traditiones, quas tradidit nobis Moyses .* Christus ductus est extra civitatem ut crucifigeretur : Stephanus extra civitatem ejectus est ut lapida- „ retur . Christus proposito sibi gaudio sustinuit crucem „ confusionem contempta : Stephanus lapidum undique „ ingruentium grandinem, quasi blasphemiarum reus, „ pro Christo forti & alacri animo sustinuit . Unde „ vero tanta illi fortitudo, nisi a Christo quem in cæ- „ lo ad dexteram Dei stantem inuebat ? *Intendens in „ caelum vidit gloriam Dei, & Jesum stantem a dex- „ tris Dei . Et ait : Ecce video caelos apertos, & Filium „ hominis stantem a dextris Dei .* Animos addebant „ Step-

Stephano futura præmia . Si enim sub imbre lapi- „ dum constitutus futura præmia non cogitasset, „ quomodo illam grandinem pertulisset ? Sed illius „ præceptum gestabat in animo, cuius præsentiam „ cernebat in caelo ; & ad eum flagrantissimo amore „ suspensus, carnem, quamtocys relinquere, & ad „ ipsum cupiebat advolare : nec mortem jam time- „ bat, quia Christum, quem pro se occisum scie- „ bat, viventem videbat ; ac festinabat etiam mori „ pro illo, ut viveret cum illo . *Jesum stantem vi- „ debat, ideo stabat, & non cadebat, quia stans sur- „ sum, & deorsum certantem desuper spectans, inviti- „ tas Militi suo vires, ne caderet, suggererat .* Vidit „ caelos apertos, vidit, & ut bonus Miles Christi vio- „ lenter invasit, sciens dixisse Dominum : *Regnum „ colorum vobis patitur, & violenti rapiunt illud .* In „ certamine autem Dominum invocabat Martyr san- „ ctissimus, dicens : *Domine Jesu, accipe spiritum „ meum .* Ita stans orabat . *Exigebat enim debitum quod „ Martyribus promissum erat, debitum de quo dicit „ Apostolus : Ego enim jam delibor, & tempus resolu- „ tionis meæ instat . Bonum certamen certavi, cursum „ consummavi, fidem servavi : de reliquo reposita est „ mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in „ illa die justus judex .* Protomartyr Stephano con- „ gregare accomodari potest illud Prophetæ oraculum : *Iste in excelsis habitabit, corde scilicet fixus in cæ- „ lis : quos videt apertos : Munimenta saxorum subli- „ mitas ejus : lapides scilicet quibus obruitur, gradus „ sunt quibus ad caelum ascendit . Panis ei datus est, „ panis veritatis, sapientiæ, panis vitæ & intellectus . „ Aquæ ejus fideles sunt ; divinæ gratiæ, cœlestium „ consolationum fontes ipsi non deficient in agone . „ Regem in decore suo videbunt oculi ejus .* Jesum for- „ titudinem Martyrum, sui certaminis agonothetam, „ stantem a dextris Dei . Quia vero Jesum in gloria „ sua intenti, terrena omnia bona vilebant, ideo „ oculi ejus cernent terram de longe . Quomodo enim „ de longe non cernet terram morientium, qui pro- „ prius intraert terram viventium ? Deum timens si- „ mul & amans, lapides & mortem non timet ; qui „ enim timet Dominum, nihil trepidabit . *Cor tuum „ meditabitur timorem .* Judicæ Gentis Legisperiti & „ Sapientes Stephani sermone convicti & confusi man- „ erunt . *Ubi est litteratus ? Ubi Legis verba ponderans ? „ Ubi doctor parvulorum ?* Superbi Doctores, cœlesti „ sapientia vacui, linguam eruditam & disertam Ste- „ phani intelligere non possunt, quia nolunt . *Populum „ impudentem non videbis, populum alti sermonis, ita „ ut non possit intelligere disertitudinem linguæ ejus, „ in quo nulla est sapientia .* Alpides furæ obturant „ aures suas, ut non exaudiant vocem incantantis „ sapienter . *Exclamantes autem voce magna, continen- „ runt aures suas, & impetum fecerunt unanimiter in „ eum .*

III. Plenitudo Spiritus Sancti Stephanum primum „ ac nobilissimum, post Christum Jesum, caritatis ex- „ emplar mundo exhibuit . Pro inimicis oravit mor- „ tem sibi inferentibus : *postis autem genibus clamavit „ voce magna, dicens : Domine, ne statuas illis hoc „ peccatum .* Pro se orans stabat, pro eis genua flegebat . „ *Discebat justum a peccatoribus : Pro justo stans pe- „ tebat, quia mercedem exigebat : Pro peccatoribus genua „ fixit, quia sciebat quam difficile pro tam scelertatis „ possit exaudiri .* Quamvis justus, quamvis sub ipsa „ corona constitutus, non præsumpsit, sed genu fi- „ xit ; non attendens quod ipse dignus esset petendo „ accipere, sed quid ipsi digni essent, a quibus vo- „ lebat horrenda supplicia removeri . *Domine, ne „ statuas illis hoc peccatum .* Christus sedebat in Ca- „ thedra Crucis, & docebat Stephanum regulam pie- „ tatis . Imitatur iste sublimem humilis, Creatorem „ creatura, Mediatorem victima, Deum & hominem „ homo : Deum Christum, sed in Cruce hominem „ dicentem . *Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid „ faciunt .* Nemo dicat : Ille oravit pro inimicis „ suis, quia Christus, quia Deus, quia Unicus : Quis „ tum ego qui hoc faciam ? Si multum est ad te „ Dominus tuus, nescis quia Stephanus est confervus „ tuus ? Ecce Stephanus fecit : de se ? de suo fecit ? „ Si autem de dono Dei fecit, numquid intravit & „ contra te clausit ? Numquid pontem transivit, & „ præcidit ? Multum est ad te ? Pete & tu . Fons „ inanat, non siccat Si multum ad te „ putas imitari Dominum tuum : attende Stephanum „ confervum tuum . *Dominus Christus Dei Filius ; „ numquid hoc Stephanus ? Dominus Christus de incor- „ rupta Virgine natus ; numquid hoc Stephanus ? Do- „ minus Christus venit non in carne peccati, sed in simi- „ litudine carnis peccati ; numquid hoc Stephanus ?* „ natus est ut tu ; inde natus est, unde & tu ; ab „ eo renovatus est, a quo & tu ; tanti valet, quanti „ vales . Unum instrumentum nobis factum est . E- „ vangeliolum instrumentum est, ubi omnes empti su- „ Institut. Concion. Pars III. Tom. II.

„ nus : Ubi tu, ibi ille . Quia servi sumus, instru- „ mentum est : Quia filii sumus, testamentum est . „ Ipsum attende, confervum attende . Multum est „ ad te, quia infirmos oculos habes, intueri Solem : „ lucernam vide . Stephani oratio quam potens, quam „ efficax ? Saulum Ecclesiæ peperit, qui lapidantibus „ consentiens, eorum vestimenta servabat . Si Ste- „ phanus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet . „ *Præceptum est nobis ad redundantiam benignitatis etiam „ pro inimicis Deum orare .* (inquit Tertullianus .) Si „ lapides in aquam injicias, quasi intumescit & redun- „ dat aqua . Quo majori impetu inimici Stephani & „ veritatis in ipsum lapides jacunt, caritas ejus mag- „ nis effervescebat, benignitas ejus ita redundat, ut „ Deum pro ipsis oret . *Ad redundantiam benignita- „ tis .* Christus amare & acerbe arguit Judæos, sed „ amando . *Væ vobis Scribæ & Pharisei hypocritæ .* „ Cum ista dicebat, quis non putaret quod illos ode- „ rat ? Venit ad crucem, & ait : *Pater, ignosce illis, „ quia nesciunt quid faciunt .* Ita Stephanus Judæos prius „ arguit & objurgat dicens : *Dura cervicæ, & incur- „ vumestis cordibus & auribus, vos semper Spiritui San- „ cto resistitis, sicut patres vestri, ita & vos .* Servire „ videtur : *Lingua ferox, cor lenè .* Clamabat, & ama- „ bat . *Serviebat, & servos fieri volebat .* Postis au- „ tem genibus clamavit voce magna dicens : *Domine „ ne statuas illi hoc peccatum .*

Quod Martyres honoramus, nobis prodest, non „ illis . Solemnitates Martyrum, exhortationes sunt „ Martyriorum . Honorare, & non imitari, nihil est „ aliud quam mendaciter adulari . Imitetur S. Stepha- „ ni fidelitatem uniusquique in vocationis suæ statu- „ que sui officii fideliter adimplendis, cavens ne de- „ dit gratiæ Dei . S. Stephani fortitudinem imitetur in „ adversis patienter ferendis, ut nec delicia sæculi, „ nec damna, nec persecutiones ipsum a caritate Chri- „ sti separent . *Nondum enim usque ad sanguinem res- „ sistitis, adversus peccatum repugnantes .* S. Stephani „ caritatem imitetur, inimicos diligendo, & pro il- „ lis orando . Id si difficile videatur, in cœlum con- „ vertamus oculos ; intuemur Jesum stantem ad dex- „ teram Dei, nobis mercedem æternam, quæ Deus „ ipse est, parantum .

IN FESTO S. JOANNIS „ Apostoli & Evangelistæ.

Erat recubens unus ex Discipulis ejus in sinu Jesu, „ quem diligebat Jesus . Joan. xiiij. 23.

Magna S. Joannis dignitas & excellentia, quod „ dilectus Jesu Discipulus appellari & esse me- „ ruerit . Omnes ejus prærogativæ hoc uno nomine „ exprimuntur Apostolum fuisse, Evangelistam, Pro- „ phetam, Virginem, & Martyrem, magnum est : „ sed hos omnes honorum titulos complectitur dilecti „ Jesu Discipuli nomen . *Quem diligebat Jesus .* Hoc „ se nomine ubique designavit Joannes, proprio suo ta- „ cito nomine, quasi solum diligeret Jesus, ut hoc „ signo discerneret a ceteris, quos utique omnes di- „ ligebat : *Quid ergo nisi amplius se dilectum, cum „ hoc diceret, volebat intelligi ?* Quod absit ut menda- „ citer diceret . *Quod autem majus dare potuit Jesus „ majori erga eum suæ dilectionis indicium, quam „ ut homo cum ceteris discipulis suis socius tanta „ salutis, solus tamen discerneret super peccus ipsius „ Salvatoris ?* Quæstio movetur, Utrum Joannes qui „ plus a Christo dilectus fuit, magis etiam Christum „ dilexerit, ac proinde melior fuerit Petro ? Petrum „ enim magis dilexisse significare videtur hæc Do- „ mini verba . *Diligis me plus his ?* Aliunde Joan- „ nem fuisse magis dilectum, certum est . Qui vero „ dixerit Christum magis dilexisse illum a quo minus „ diligebatur, injuriam Christo facere videtur . „ Quam- „ cum ipse sapio (inquit s. Augustinus) meliorem „ qui plus diligit Christum, feliciorem vero quem „ plus diligit Christus, facile responderem . si justi- „ tiam Liberatoris nostri minus eum diligens sit „ quo plus diligit, & eum plus a quo minus di- „ ligitur, quemadmodum defenderem, perviderem . „ In ambigua quæstione Sanctus ipse Augustinus ad „ Mysterium confugit, dicens, Vitam activam quæ „ significatur per Petrum, plus diligere Deum quam „ vitam contemplativam, quæ significatur per Joan- „ nem, quia magis sentit presentis vitæ angustias, „ ab eisque liberari, & ad Deum ire vehementius „ desiderat . *Vitam vero contemplativam Deus „ plus diligit, quia magis eam conservat .* Non enim „ cum vita corporis finitur, sicut vita activa . Qui- „ dam vero dicunt quod Petrus plus dilexit Chri- „ stum in membris ; & sic etiam a Christo plus fuit „ dilectus . Unde ei commendavit Ecclesiam . Joannes „ nec vero plus dilexit Christum in se ipso : & sic „ etiam plus ab eo fuit dilectus . Unde ei commen- „ davit „ davit

Joan. 10. 18.

S. Aug. Ser. 25. not. 4. in E. dit. Paris.

Joan. 1. 14.

S. Hier. lib. 7. de Trinit.

Roh. 39. 3.

1. Cor. 10. 4. Cant. 2. 14. 5. Bern. Ser. 61. Cant.

Isa. 44. 16.

Thom. 3. 21.

S. Aug. Ser. 142. alias 54. de Domini Verb. Dom. & Ser. 141. 2. l. 55. de Verb. Dom.

Act. 6. 9. 19.

Luc. 21. 15.

Tertull. Act. 6.

Pfal. 47. 5. Act. 7. 56.

Act. 7. 59.

S. August. 387. alias 9. de Diver. 3.

Tertull. S. August. Ser. 314. alias 45. de Diver. 3.

Marc. 14. 58.

Act. 6. 1.

Act. 7. 55.

S. August. Ser. 414. alias 65. de Diver. 3.

Apolog. 11.

Matth. 23. 13.

Luc. 23. 34.

S. Aug. Ser. 315.

S. Aug. Ser. 325.

Hebr. 12. 4.

S. Hier. lib. 7. contr. Jovin.

S. Aug. Tract. 124. in Joan.

S. Thomas 1. 2. q. 20. art. 1. ad 3.

dayit Matrem. Alij vero dicunt, incertum esse quis illorum plus Christum dilexerit amore caritatis; & similiter quem Deus plus dilexerit in ordine ad majorem gloriam vitæ æternæ. Sed Petrus dicitur plus dilexisse, si serior amoris spectetur; Joannes vero plus dilectus, si ratio habeatur familiaritatis, cujus majora quædam indicia illi Christus exhibuit ob iuventutem & castitatem. Alii vero dicunt, quod Christus plus dilexit Petrum quantum ad excellentius donum caritatis; Joannem vero plus quantum ad donum intellectus. Unde simpliciter Petrus fuit melior & magis dilectus, sed Joannes secundum quid. Præsumptuosum tamen videtur hoc judicare, ut dicitur Proverb. xvi. Spirituum ponderator est Dominus, & non alius. Hæc igitur questione, quæ plus habet curiositatis, quam ædificationis, levis postquam duo in hoc sermone expendimus. 1. Quid major Christi dilectio S. Joanni præstiterit? 2. Quid Joannes Christi dilectioni rependerit?

I. Diferimen statuit Doctor Angelicus inter voluntatem Dei, & nostram, quod voluntas nostra non est causa bonitatis rerum, sed ab ea movetur sicut ab objecto: Unde amor noster quo bonum alicui volumus, non est causa bonitatis ipsius; imo bonitas ejus vera vel æstimata provocat amorem quo ei volumus & bonum conservari quod habet, & addi quod non habet, & ad hoc operamur: Sed amor Dei est infundens & creans bonitatem in rebus. Singularia igitur magna & excellentia dona Joanni Apostolo præstitisse Jesum, qui ipsum præ ceteris Discipulis dilegebat; minime dubium est: Erat recumbens unus ex Discipulis ejus in sinu Jesu, quem diligebat. Jesus Christus Jesus Joannem præ ceteris Discipulis concitium fecit arcanorum suorum; participem bonorum suorum; consortem dolorum suorum. In sinu Jesu recumbens, concitium est arcanorum ejus; & Christo Virgini Mariæ in filium datus, participes factus est bonorum ejus: juxta Crucem Jesu morienti assistens, consortis fuit dolorum ejus.

I. Sinus quid aliud est quam secretum? Filius Dei in sinu Patris arcana ejus cognoscit, doctrinam ab eo acceptam hominibus revelat. Deum nemo vidit unquam: Unigenitus Filius qui est in sinu Patris ipse enarravit. Joannes in sinu Jesu recumbens doctrinam suam, altissimaque Mytheria, ex illo divino fonte hausit. De illo pectore in manifesto eructavit, sed quod in secreto bibit, in manifesto eructavit, ut perveniret ad omnes Genes non solum Incarnatio Filii Dei, & Passio, & Resurrectio, sed etiam quod erat ante Incarnationem, Unicus Patri, Verbum Patris, coæternus generanti, æqualis ei a quo missus est, sed in ipsa missione minor factus, quo major esset Pater. Enarravit in Evangelio suo quod nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit. Si in cor hominis non ascendit, quomodo ascendit in cor Joannis? An non erat homo Joannes? An forte nec in cor Joannis ascendit, sed cor Joannis in illum ascendit? Quod enim ascendit in cor hominis, de imo est ad hominem; Quo autem ascendit cor hominis, sursum est ab homine. Etiam sic, Fratres, dici potest, quia si ascendunt in cor Joannis, si aliquo modo potest dici, In tantum ascendit in cor Joannis, in quantum ipse Joannes non erat homo. Quid est, non erat homo? In quantum cooperat esse Angelus. Erat Joannes de illis montibus de quibus dictum est; Suscipiant montes pacem populo, & colles justitiam. Montes, excellæ animæ sunt; Colles, parvulæ animæ sunt. Sed ideo montes excipiunt pacem, ut colles possint excipere justitiam. Quæ est justitia quam colles excipiunt? Fides, quia Justus ex fide vivit. Non autem exciperent minores animæ fidem, nisi majores animæ quæ montes dictæ sunt, ab ipsa Sapientia illustrarentur, ut possint populis trajicere quod possint parvuli capere, & vivere ex fide colles, quia montes pacem suscipiunt, De his ergo montibus & Joannes erat, qui dixit: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Susceperat pacem Mons iste, contemplabatur Divinitatem Verbi. Qualis iste Mons erat, quam excelsus? Transcenderat omnia cacumina terrarum, omnes campos aeris, omnes altitudines siderum, omnes Choros & legiones Angelorum: Nisi enim transcenderet ista omnia quæ creata sunt, non perveniret ad eum per quem facta sunt omnia. Hinc Aquila comparatur, quia cum alii tres Evangelistæ in his maxime occupati sint, quæ Christus in carne operatus est, & quæ præcepta mortalis vitæ exercendæ carnem portantibus tradidit; Joannes super nebula infirmitatis humanæ velut Aquila volat, & lucem incommutabilis veritatis acutissimis atque firmissimis oculis cordis intuetur. Job. 39. 27.

S. J. c. 1. q. 2. c. 2.

Joan. 1. 8.

S. Aug. Tract. 6. in Joan.

1. Cor. 2. 9.

Psal. 71. 3.

Rom. 1. 17.

S. Aug. Lib. 1. de Conventu Evang. 6. 6.

Numquid ad præceptum tuum elevabitur Aquila, & in arduis ponet nidum suum? Ezechiel. 17. 3. Aquila grandis magnarum alarum venit ad Libanum, & tulit medullam Cedri. De Joanne Evangelista hic locus mystice explicari potest. Medullam Cedri intellige divinitatem Verbi.

S. Joannem divinatorum arcanorum concitium factum S. Hier. Epist. cum supra pectus Jesu recumberet, probat & ejus ad Paulinum Apocalypsis, de qua S. Hieronymus: Apocalypsis Joannis (inquit) tot habet sacramenta, quot verba.

2. S. Joannes participes factus est bonorum Jesu, cum illi Virginem matrem Virgini commendavit. Cum vidisset Jesus Matrem, & Discipulum stantem quem diligebat, dicit Matri suæ; Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit Discipulo; ecce Mater tua. Testabatur de Cruce Christus (inquit Sanctus Ambrosius) & inter Matrem atque Discipulum pietatis officia dividebat. Condebatur Dominus non solum publicum, sed etiam domesticum Testamentum, & hoc ejus Testamentum signabat Joannes, dignus tanto Testatore testis. . . . Et ex illa hora accepit eam Discipulus in sua: Quæ sua habebat Joannes, qui mundana & secularia non habebat, qui & de mundo non erat? Quæ habebat sua, nisi ea quæ a Christo forecepperat? Bonus verbi sapientiæque possessor, bonus receptor gratiæ. Audite quæ Apostoli a Christo acceperint: Accipite, inquit, Spiritum Sanctum, &c. NEQUE enim Mater Domini es nisi ad possessorem gratiæ demigraret, ubi Christus habebat habitaculum. Et ex illa hora accepit eam Discipulus in sua. Cum quo Virgo habitare debet, quam cum eo quem Filii hæredem, integritatis sciret esse custodem? Non mirum ergo Joannem præ ceteris locutum Mytheria divina, cui præsto erat Aula cælestium Sacramentorum: Minime dubium est quin operatio Christi verbo, per quem omnia facta sunt, Maria Virgo Joannis revera Mater, Joannes Mariæ Virginis filius revera existeret. Nam si nullus est Mariæ filius, judicio eorum, qui de ipsa sane senserunt, præter quam JESUS; diciturque Jesu Matri: Mulier, ecce filius tuus, & non, Ecce etiam hic est filius tuus; perinde est ac si dixisset, Ecce hic est Jesus quem genuisti.

3. Joannes juxta Crucem Jesu morienti assistens, participes fuit dolorum ejus, Jam tunc bibit galicem Dominicæ passionis, Christo Jesu compatiendo, quem ad mortem usque secutus est, cujus Cruci cor ejus confixum erat, nec inde, etiam postquam Jesus mortuus est, poterat avelli. Unde cum latus Christi mucrone diro lanceæ confossum est, transfixa sunt corda Mariæ & Joannis; Unus militum lancea la-

tus ejus aperuit; & continuo exivit sanguis, & aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit, & verum est testimonium ejus. Vere amicus Jesu Joannes Apostolus, qui Dominum & Magistrum a quo diligebatur in passione & morte non deseruit, nec se palam ejus Discipulum & amicum erubuit profiteri, cum in Cruce in medio latronum moreretur. Omni tempore diligit qui amicus est; & frater in angustiis comprobatur.

II. Joannes dilectioni qua ipsum honoravit Christus amore ardentissimo & constantissimo respondit, omnia studia sua, laboreque consecrans ut ad ejus amorem omnes attraheret. Ideo Judæis, Parthis, Asiaticis Evangelium prædicavit. Ideo verbera, opprobria, carceres, exilium, olei ferventis supplicium passus est, Ideo Evangelium & Epistolæ scripsit caritatem spirantes, De quibus S. Gregorius M.: Succendi cor nostrum igne caritatis quærimus? Joannis verba pensemus, cujus omne quod loquitur, caritatis igne vaporatur. Quid ad divinum caritatis ignem accendendum potentius his S. Joannis sententiis? Qui non diligit, non novit Deum: quoniam Deus charitas est. In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum. In hoc est charitas; non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos, & misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris. Charissimi, si sic Deus dilexit nos, & nos debemus alterutrum diligere. Si diligamus invicem, Deus in nobis manet, & charitas ejus in nobis perfecta est. Deus charitas, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos, Si quis dixerit, Quoniam diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt, Deum quem non videt quomodo potest dilige? Et hoc mandatum habemus a Deo, ut qui diligit Deum, diligat & fratrem suum. Quod scriptis tradiderat, viva voce identidem repetebat mandatum novum, mandatum caritatis, Cum enim senex admom-

S. Ambrosius, Epist. 63.

Idem I. De Institut. Virginitatis, c. 7.

Orig. Pref. Com. in Jo. Edit. Huc.

Jo. 19. 34. 35.

Prov. 17. 17.

Homil. 15. in Ezech.

Jo. 4. 8. 8.

Euseb. Lib. 2. Hist. Eccl. c. 23.

dum inter brachia Discipulorum ad Ecclesiam deferretur, nihil aliud per singulas Collectas seu Convenerus Fidelium proferre solebat quam hæc verba: Filii, diligit alterutrum. . . . Præceptum Domini est, & si solum fiat, iustificat.

Perventissimam ac suavissimam sancti Joannis caritatem probat historia quam ex sancto Clemente Alexandrino refert Eusebius. Cum post obitum Domitiani ex Insula Patmo Ephesum rediisset Joannes, ad finitimas quoque Provincias rogatus se contulit, partim ut Episcopos constitueret, partim ut Ecclesias integras disponeret ac formaret, partim etiam ut homines sibi a divino Spiritu indicatos in Clerum seponeret. Cum ergo ad quandam urbem venisset haud longe distitam ad Ephesum, cujus etiam nomen a nonnullis refertur, fratresque suis sermonibus consolatus fuisset, ad extremum ipso juvene quodam saturo corporis egregio, vultu non invenusto, & serventi indole prædito, conversus ad eum quem ordinaret Episcopum: Hunc, inquit, coram universa Ecclesia, & sub testimonio Christi studiose tibi commendo. Cum vero Episcopus eum juvenem suscepisset, & curæ sibi in posterum fore polliceretur, iterum Joannes eadem quæ prius mandare & contestari non desistit. Post hæc, Joannes quidem Ephesum regressus est, Presbyter vero adolescentem sibi traditum in domum suam suscipiens educavit, fovit, atque continuit: Tandemque Sacramentum Baptismi eidem tradidit. Deinceps Sacerdos de pristina cura atque custodia paulatim misit, quippe cum perfectissimo curæ appposito, Christi videlicet signaculo juvenem communiasset. Illum ergo præmatura potentum libertate, æquales quidam sibi adiungunt, desides ac dissoluti, & flagitiis omnibus alienafacti. Ac primum quidem magnificis conviviis adolescentem illicent; noctu deinde ad spoliandos obvios egressi, secum illum abducunt: Inde ad majorum scelerum societatem cohortantur. At ille sensum alitescere prævitati, & tanquam generosus & effrenis equus a recto tramite abreptus ac frænum commordens, quanto majore animi indole præditus erat, tanto acrius in præceps ferebatur. Postremo abjecta spe salutis quam id Deo posuerat, nihil jam mediocre animo designabat, sed grandi aliquo scelere perpetrato, quandoquidem jam de salute sua penitus desperaverat, patrem cum ceteris penam subire designabat.

Assumptis igitur illis ipsis sodalibus, & insulento latronum collegio, ipse prompto animo dux eorum effectus, violentia, cædibus atque atrocitate cunctos superabat. Aliquantum post tempore, cum negotii cuiuspiam necessitas incidisset, iterum in eam urbem accitus est Joannes. Qui cum venisset, & cuncta, quorum gratia advenerat, ordinasset: Agendum, inquit, Episcopo, reddo vobis depositum, quod ego & Christus tibi commendavimus sub testimonio Ecclesiæ cui præsidet. Ad hæc Episcopus primo quidem mirari cum existimaret, pecuniam, quam non accepisset, a se per calumniam repeti. Et sicut adhibere fidem non poterat repolcenti ea quæ minime haberet, ita nec Joanni diffidere audebat. Sed ubi Joannes: Juvenem, inquit, & animam fratris reposito: Tum Senex demisso vultu suspirans atque illacrymans; Is, ait, mortuus est. Quomodo, inquit Joannes, & quoniam mortis genere? Deo mortuus est, ait ille. Malus quippe evasit & perditus, & ad extremum latro. Itaque nunc pro Ecclesia montem occupavit cum suis simillimis commilitonibus. His auditis, Apostolus scissa veste, & cum ingenti gemitu caput feriens: Bonus, inquit, animæ fratris custodem relinqui. Sed jam æquus mihi præsto sit, & aliquis ductor itineris. Inde ab Ecclesia, ita ut erat, profectus, consensu equo propeverat. Cumque ad locum venisset, ab his qui excubias agebant latronibus capitur: Non ille fugam parans, nec veniam deprecans, sed vociferans, Ad hoc ipsum veni, deducite me ad Ducem vestrum. Is vero ut erat armatus, interim expectabat. Sed ubi accedentem propius agnovit Joannem, præ pudore in fugam se convertit. At Joannes concito cursu hominem persequi institit, oblitus ætatis suæ, identidem clamans, Quid me patrem tuum fugis, fili, inermem & senem? Miserere mei fili: Noli timere: Adhuc superest tibi spes salutis. Ego pro te satis faciam Christo. Tua causa mortem libenter excipiam, quemadmodum Dominus pro nobis mori sustinuit. Animam meam pro tua vicariam dabo. Sta modo & mihi crede. A Christo missus sum. His ille auditis, primum quidem vultu in terram demisso sub-

stitut. Concion. Pars III. Tom. II.

tit: Deinde armis abjectis, tremens in lacrymas effusus est. Et accedentem senem complexus, genua ac lacrymis, quantum maxime poterat, genam rogabat, & lacrymis quasi altero Baptismo expiatur, solum dextram occultans. Tum Apostolus sperans, ac dejerans se veniam ipsi a Servatore impetravisse, oransque ac in genua provolutus, & dextram ipsam juvenis, ut pote potententia expurgatam deosculans, ipsum in Ecclesiam reduxit. Exinde partim crebris orationibus Deum deprecans, partim continuatis una cum juvene jejuniis simul decertans, omnibus denique verborum illecebris animus ejus demulcens, non prius abcessit quam illum Ecclesiæ restitueret, magnumque sinceræ penitentiae exemplum, & iteratæ regenerationis ingens documentum, & conspicuæ resurrexionis trophæum omnibus ostendisset.

Christum Jesum sequamur, ipsi nos devoveamus, illum diligamus, & ab ipso diligemur, ut S. Joannes. Qui habet mandata mea, inquit, & servat ea, ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur a Patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos. . . . Manete in dilectione mea. Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei præcepta servavi, & maneo in ejus dilectione. . . . Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. . . . Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis: Vos dixi amicos: quia omnia quæcumque audivi a Patre meo, nota feci vobis. Christum Jesum amemus ut ipse nos amat, sincere, efficaciter, constanter. Si Deum sincere diligamus, non diligemus mundum, quia Si quis diligit mundum non est caritas Patris in eo. Si Deum efficaciter diligamus, mandata ejus servabimus: Hæc est enim caritas Dei, ut mandata ejus custodiamus; & mandata ejus gratia non sunt. Qui dicit se nosse eum, & in mandata ejus non custodit, mendax est, & in hoc veritas non est. Qui autem servat verbum ejus, vere in hoc caritas Dei perfecta est. Si Deum constanter diligamus, mortale peccatum summo studio, summaque vigilantia vitabimus. Omnis enim qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet: & non potest peccare: quoniam ex Deo natus est. Si Deum diligamus, diligemus & proximum sincere: Nam si quis dixerit, Diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt, Deum, quem non videt, quomodo potest dilige? Si Deum diligamus efficaciter, proximum etiam efficaciter diligemus. Qui habuerit substantiam hujus mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo caritas Dei manet in eo? Filii, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate. Si Deum constanter diligamus, & proximum constanter amabimus, ad mortem usque, ut si necesse sit, pro ejus æterna salute vitam devoveamus. In hoc cognovimus caritatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit, & nos debemus pro fratribus animam ponere. Hæc sanctus Joannes verbo & exemplo docuit: Hæc fide tenere, & operibus exercere debemus, ut Christus Jesus nobiscum bona sua communicet, arcana sua, unctionem suam quæ hic doceat nos de omnibus ad salutem nostram, & officia status nostri implenda necessariis; ut Virginem Matrem suam sanctissimam, nostram quoque Matrem esse concedat, ut nos passioni suæ ac doloribus compati tributur, quia si socii simus dolorum ejus socii etiam erimus gloriæ, & vitæ æternæ participes.

Joan. 14. 23.

Joan. 5. 9. 19. & seq.

1. Joan. 2. 15.

1. Joan. 5. 3.

1. Joan. 5. 3.

1. Joan. 3. 20.

Jan. 4. 20.

1. Joan. 3. 17.

18.

IN FESTO S. GENOVEFÆ. Virginis, Parisiensium Patronæ.

Indica mihi quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie, ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum. Si ignoras te, o pulcherrima inter mulieres, egredere & abi post vestigia gregum, & pascas hædos tuos juxta tabernacula Pastorum. Cant. 1. 6. & 7.

Deus se ipsum Pastori comparat in Scriptura Sacra. Sicut Pastor gregem suum pascet (inquit Propheta) in brachio suo congregabit agnos, & in sinu suo levabit, facias ipse portabit. Christus scilicet Pastorem prædicat. Ego sum (inquit) Pastor bonus: Et cognosco oves meas, & cognoscunt me meæ. Oves meæ vocem meam audiunt; & ego cognosco eas, & sequuntur me: & ego vitam æternam do eis.

Isai. 40. 11.

Joann. 10. 12. „eis: „Non mirum igitur quod sponsa coelestem
Ibid. v. 17. sponsum quaerat sub typo Pastoris. Indica mihi quem
diligis anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie,
ne vagari incipiam &c. Sponsus vero sponfam monet
ut vestigia gregum sequatur, & pascat haedos suos
juxta tabernacula Pastorum, si ad meridiem perve-
nere velit, ubi cubat sponfus. His verbis, Indica
mihi, quem diligis anima mea, ubi pascas, ubi cubes
in meridie, vita contemplativa designatur. His ver-
bis: Pasce haedos tuos, &c. vita activa. Utriusque
exemplum in Genovesa Virgine admirabiliter elucet.
Christo summo Pastori cor suum consecrat ab adole-
scentia per amorem castissimum; corpus per virgi-
nitatem; ipsum desiderat & quaerit continuo per
serventem orationem: Illo se dignam praestat per
humilitatem: sanctis exemplis, & misericordiae ope-
ribus Parisiensem populum velut gregem pascit, E-
piscoporum praecipit religiose obtemperat, & consi-
lia sequitur.

S. Bern. Serm. 33. in Cant.
1. Cor suum Christo consecrat amore casto. Indi-
ca mihi, quem diligis anima mea. „ Adverte quam
elegantem amorem spiritus a carnis discernat affe-
ctu, dum Dilectum exprimeret magis ipsa affectione
quam nomine volens, non simpliciter quem dili-
go, sed inquit, quem diligis anima mea, spirita-
lem designans dilectionem. Illi cor consecrat ab-
soluta devotione, totum dilectionis impetum ad eum
que devotione, totum dilectionis impetum ad eum
referit, & Nullum duci rivulum extra patitur cu-
jus derivatione minuatur. In Sponsi disciplinam se
tradit, ab eo doceri quaerit vitam qua ad ipsum per-
veniat, ornamenta quibus ipsi placeat. Indica mi-
hi... Vias tuas, Domine, demonstra mihi, & semi-
tas tuas edoce me, Quanam illae viae? Deduxit me,
inquit, super semitas justitiae. „ Ergo tria ista Anima
„ Deum amans indesinenter inquit, Justitiam &
„ judicium, & locum habitationis gloriae Sponsi tam-
„ quam vitam in qua ambulet, cautelam qua ambu-
„ let, & ad quam ambulet mansionem. De qua man-
„ sione ait Propheta: Unam petii a Domino, hanc re-
„ quiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus die-
„ bus vitae meae. Et iterum: Domine, dilexi decorem
„ domus tuae, & locum habitationis gloriae tuae. Porro
„ de reliquis duobus: Justitia & judicium (ait) prae-
„ paratio sedis tuae. Merito tria ista mens devota; re-
„ quirat, utpote sedem Dei, & sedis praeparationem.
„ Et pulchre in Sponsae praerogativa concurrunt pa-
„ riter ad consummationem virtutum, Ut de forma
„ desiderio praesentiae seu gloriae Sponsi casta, de
„ justitia sit formosa, de judiciorum notitia cauta, de
„ desiderio praesentiae seu gloriae Sponsi casta. Casti-
„ ditatem decet esse sponfam Domini, pulchram, eru-
„ ditam & castam. Talis fuit sancta Genovesa. Casti-
„ tatem Deo vovet ab adolescentia, Christum Spon-
„ sum eligit, in medio mundi mundo renuncians, &
„ unice cogitans quae Domini sunt, ut sit sancta corpore
„ & spiritu. Corpus Genovesae, Templum Domini est.
„ Hujus Templi aedita est virginitas, quae nihil profa-
„ num inferri sinit. Hujus Templi custos abstinencia
„ & jejunium austerum cumprimis & perpetuum. Je-
„ jubat omnibus diebus vitae suae, certe quod aliter
„ pudicitia tuta esse non posset. Mortificatio membris
„ suis quae sunt super terram, confidenter ait: Virgo
„ ego, jam non ego, vivit vero in me Christus.

Psal. 14. 4.
Psal. 12. 3.
S. Bernard.
Serm. 33. in
Cant.
Sponsum desiderat & quaerit Genovesa per serven-
tem & continuam orationem, Non circumit civi-
tatem, non per vicos & plateas Sponsum quaerit,
falli timet, spoliari, percuti, vulnerari. Spon-
sum in plateis non inveniri certa est: Multos dice-
re, Ecce hic est Christus, ecce illic: Ideo a Sponso
ipso quaerit locum pascuorum ejus, & quietis in me-
ridie, ne evagetur & erret extra viam ipsum quaerit.
Indica mihi, quem diligis anima mea, ubi pas-
cas, ubi cubes in meridie, ne vagari incipiam post
greges sodalium tuorum. Beata aeternitas merities
est, tota dies absque fidei umbris, absque ignorantiae
tenebris, dies nesciens occalum, ubi in lumine Dei
videbitur lumen, ubi similes ei eripimus, quia vide-
bitur cum sciti est. Ibi Sponsum in decore suo con-
templari desiderat sponsa pascentem uberius, quie-
scentem securius. Nam & hic pascit, sed non in sa-
turitate. Pascat in Lege, in Prophetis, in Evangelicis
pascuis, in Apostolicis litteris, Sed non satiatur ani-
ma, quamdiu elurrit & sinit justitiam; Rescitur de
mensa Domini, Parvuli, (inquit) in conspectu meo
mensam adversus eos qui tribulant me: sed non im-
pletur nisi in pascuis aeternis, de quibus ait Prophe-
ta: Replebitur in bonis domus tua. Et alibi: Et
justi epulentur & exultent in conspectu Dei, & dele-
scentur in lactitia. Hic pascitur fidelis anima fed &
patitur. Fuerunt, inquit, mihi lacrymae meae panes
die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie, Ubi est Deus
tuus? Porro Pasce ubi timeas pati, jucunditatem ha-
bet, sed non securitatem. Pasce autem & pati simul,
nonne molesta jucunditas est? Ideo sponsa indicari
sibi rogat a sponso ubi pascat, ubi cubet in meri-

Psal. 16. 4.
Psal. 75. 8.
Psal. 88. 14.
1. Cor. 7. 34.
Tertull.
Judith. 8. 6.
Gal. 12. 2.
Marc. 13. 21.
S. Bernard.
Serm. 33. in
Cantic.
Psal. 22. 5.
Psal. 94. 5.
Psal. 67. 4.
Psal. 41. 4.

die, Id unum cogitat, id unum optat, id unum
quaerit Genovesa. Unam petii a Domino, hanc re-
quiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus
vitalis meae: ut videam voluptatem Domini, & vi-
sitem Templum ejus. Sic ejus oratio perpetua est;
Quod enim ait Apostolus, Sine intermissione orate,
QUID est aliud, quam beatam vitam, quae nulla nisi
aeterna est, ab eo qui eam solus dare potest, sine in-
termissione desiderare?

Caelesti Sponso dignam se praestat Genovesa per
humilitatem. Pulcherrima est omnium ornatu vir-
tutum, & tamen suam pulchritudinem, sua merita
ignorat humilis Virgo: si ignoras te, o pulcherrima
inter mulieres, &c. Dei quidem dona in se agnoscit,
ut gratias illi perpetuas referat, sed ignorat pulchri-
tudinem suam interioriorem, ne superbiat. Egreditur
& abit post vestigia gregum innocens ovis. Timet ne
cadat, ne Sponso displiceat, quia Tentatio est vita
hominis super terram. A se sibi non esse cogitat quod
virgo est; sed hoc donum optimum descendere desu-
per a Patre luminum. Non putat modicum sibi esse
dimissum, ut modicum diligat, sed cautius & ve-
rius cogitat. Omnia peccata sic habenda tanquam di-
mittantur, a quibus Deus custodit ne committantur.
Nepini non tantum Virgini, sed nec conjugatae
mulieri se praeripit, divinum illud praecipuum fide-
liter adimplens; Quanto magis est, humilia te in
omnibus, & coram Deo irruentes gratiam. Majorem
ceterarum charitatem, humilitatem, aliaque dona
esse putat. Sic Dei Spiritum servat, qui non nisi su-
per humiles requiescit. Custos scilicet custodis humilitatis.
Sanctis exemplis & misericordiae operibus Parisien-
sem populum velut gregem pascit Genovesa. Non
solum virgines docet ac instituit, sed omnium ordi-
num & conditionum homines sanctae suae conver-
sationis exemplis ad pietatem informat, ad Dei amo-
rem accendit. Egredere, & abi post vestigia gregum,
& pasce haedos tuos juxta tabernacula Pastorum. Non
spiritaliter tantum, sed corporaliter pascit tempore
famis. Pasce haedos tuos. In pago Nannethodorensi,
in sua illa solitudine ubi Sponsus familiariter loque-
batur ad eam, libentius commoratur. Veni, in-
quit, dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur
in villis. Ibi nihilominus amore Sponsi succenta,
tunc erga Virgines quas instituebat, tum erga rusti-
cos homines, & rusticanas mulieres spiritualem exer-
cebat agriculturam, Christi gratia freta, qui bono
semini quod in agro suo seminavit ipse dat incre-
mentum per occultam subministracionem Spiritus &
virtutis. Mane surgamus ad vineas, videamus si
florui vinea, si flores fructus parturierunt, si floruerunt
mala puncta. Sed a Sponso monetur, ut, (si-
quidem sui obliuiscitur praer illius amore, ejusque
gloriam propriae utilitati anteponeit) egrediamur ex
pago Nannethodorensi, Parisios interdum veniat, ut
populum Parisiensem sanctis exemplis, auxilioque
pascat ac defendat. Si ignoras te, o pulcherrima inter
mulieres, egredere, & abi post vestigia gregum: &
pasce haedos tuos. Sponsi voci obsecuta est, dicens:
Pone me ut signaculum super brachium tuum; Ipsi
omnes cogitationes suas, affectus omnes, motusque
cordis, amorem omnem concitans; actiones omnes
ad gloriam nominis ejus dirigens, & ad ejus amo-
rem omnes adducere satagit. Fortis, ut mors dilectio,
dura sicut infernus emulatio. Cor Genovesae
Dei amore absorptum, ad terrena desideria velut
insensibile redditur; mundo, sibi que ipsi mortua est;
Fortis ut mors dilectio. Soli Christo vivit, nullum
aliud admittit amatorem, nullum alium amorem.
Ego dilecto meo, & ad me converso ejus. Oleum in
ejus lampade, caritas in ejus corde non deficit, quia
Virgo sapiens est & vigilans, sponso semper occur-
rere parata. Lampades ejus, lampades ignis atque
flammerum. Lampades ignis sunt, quia in corde ar-
dent per amorem: Lampades vero flammularum, quia
exterius lucent per operationem. Ideo abit post ves-
tigia gregum, & pascit haedos suos. Pavit in hoc
mundo vivens; pascit, sanat, tuetur, in caelis cum
Sponso regnans, Praesentissimum ejus experitur
auxilium, quicumque ipsius implorant suffragium in
Ecclesia sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, ubi
corpus ejus colitur. Et pasce haedos tuos juxta Ta-
bernacula Pastorum.

Sanctae Genovesae virtutes imitemur, si patrocini-
um optamus. Caritatem & continentiam diligamus
& servemus, cum animi, tum corporis, ut simus
templum sanctum Domino. Membra nostra tem-
plum sunt Sp. Sancti: Corpora nostra membra sunt
Christi: Ne per immunditiam & libidinem ipsa solu-
amus Ecclesiae filii sumus, unum cum ipsa cor-
pus, aqua baptismatis emundatum & consecratum,
corpore & sanguine Christi pasium & saginatum,
Ecclesia porro etsi in membris suis omnibus Virgo
non

die, Id unum cogitat, id unum optat, id unum
quaerit Genovesa. Unam petii a Domino, hanc re-
quiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus
vitalis meae: ut videam voluptatem Domini, & vi-
sitem Templum ejus. Sic ejus oratio perpetua est;
Quod enim ait Apostolus, Sine intermissione orate,
QUID est aliud, quam beatam vitam, quae nulla nisi
aeterna est, ab eo qui eam solus dare potest, sine in-
termissione desiderare?

Psal. 26. 4.
1. Thessal.
S. 17.
S. August.
Epist. 150. ad
Prob.

die, Id unum cogitat, id unum optat, id unum
quaerit Genovesa. Unam petii a Domino, hanc re-
quiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus
vitalis meae: ut videam voluptatem Domini, & vi-
sitem Templum ejus. Sic ejus oratio perpetua est;
Quod enim ait Apostolus, Sine intermissione orate,
QUID est aliud, quam beatam vitam, quae nulla nisi
aeterna est, ab eo qui eam solus dare potest, sine in-
termissione desiderare?

Caelesti Sponso dignam se praestat Genovesa per
humilitatem. Pulcherrima est omnium ornatu vir-
tutum, & tamen suam pulchritudinem, sua merita
ignorat humilis Virgo: si ignoras te, o pulcherrima
inter mulieres, &c. Dei quidem dona in se agnoscit,
ut gratias illi perpetuas referat, sed ignorat pulchri-
tudinem suam interioriorem, ne superbiat. Egreditur
& abit post vestigia gregum innocens ovis. Timet ne
cadat, ne Sponso displiceat, quia Tentatio est vita
hominis super terram. A se sibi non esse cogitat quod
virgo est; sed hoc donum optimum descendere desu-
per a Patre luminum. Non putat modicum sibi esse
dimissum, ut modicum diligat, sed cautius & ve-
rius cogitat. Omnia peccata sic habenda tanquam di-
mittantur, a quibus Deus custodit ne committantur.
Nepini non tantum Virgini, sed nec conjugatae
mulieri se praeripit, divinum illud praecipuum fide-
liter adimplens; Quanto magis est, humilia te in
omnibus, & coram Deo irruentes gratiam. Majorem
ceterarum charitatem, humilitatem, aliaque dona
esse putat. Sic Dei Spiritum servat, qui non nisi su-
per humiles requiescit. Custos scilicet custodis humilitatis.
Sanctis exemplis & misericordiae operibus Parisien-
sem populum velut gregem pascit Genovesa. Non
solum virgines docet ac instituit, sed omnium ordi-
num & conditionum homines sanctae suae conver-
sationis exemplis ad pietatem informat, ad Dei amo-
rem accendit. Egredere, & abi post vestigia gregum,
& pasce haedos tuos juxta tabernacula Pastorum. Non
spiritaliter tantum, sed corporaliter pascit tempore
famis. Pasce haedos tuos. In pago Nannethodorensi,
in sua illa solitudine ubi Sponsus familiariter loque-
batur ad eam, libentius commoratur. Veni, in-
quit, dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur
in villis. Ibi nihilominus amore Sponsi succenta,
tunc erga Virgines quas instituebat, tum erga rusti-
cos homines, & rusticanas mulieres spiritualem exer-
cebat agriculturam, Christi gratia freta, qui bono
semini quod in agro suo seminavit ipse dat incre-
mentum per occultam subministracionem Spiritus &
virtutis. Mane surgamus ad vineas, videamus si
florui vinea, si flores fructus parturierunt, si floruerunt
mala puncta. Sed a Sponso monetur, ut, (si-
quidem sui obliuiscitur praer illius amore, ejusque
gloriam propriae utilitati anteponeit) egrediamur ex
pago Nannethodorensi, Parisios interdum veniat, ut
populum Parisiensem sanctis exemplis, auxilioque
pascat ac defendat. Si ignoras te, o pulcherrima inter
mulieres, egredere, & abi post vestigia gregum: &
pasce haedos tuos. Sponsi voci obsecuta est, dicens:
Pone me ut signaculum super brachium tuum; Ipsi
omnes cogitationes suas, affectus omnes, motusque
cordis, amorem omnem concitans; actiones omnes
ad gloriam nominis ejus dirigens, & ad ejus amo-
rem omnes adducere satagit. Fortis, ut mors dilectio,
dura sicut infernus emulatio. Cor Genovesae
Dei amore absorptum, ad terrena desideria velut
insensibile redditur; mundo, sibi que ipsi mortua est;
Fortis ut mors dilectio. Soli Christo vivit, nullum
aliud admittit amatorem, nullum alium amorem.
Ego dilecto meo, & ad me converso ejus. Oleum in
ejus lampade, caritas in ejus corde non deficit, quia
Virgo sapiens est & vigilans, sponso semper occur-
rere parata. Lampades ejus, lampades ignis atque
flammerum. Lampades ignis sunt, quia in corde ar-
dent per amorem: Lampades vero flammularum, quia
exterius lucent per operationem. Ideo abit post ves-
tigia gregum, & pascit haedos suos. Pavit in hoc
mundo vivens; pascit, sanat, tuetur, in caelis cum
Sponso regnans, Praesentissimum ejus experitur
auxilium, quicumque ipsius implorant suffragium in
Ecclesia sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, ubi
corpus ejus colitur. Et pasce haedos tuos juxta Ta-
bernacula Pastorum.

Sanctae Genovesae virtutes imitemur, si patrocini-
um optamus. Caritatem & continentiam diligamus
& servemus, cum animi, tum corporis, ut simus
templum sanctum Domino. Membra nostra tem-
plum sunt Sp. Sancti: Corpora nostra membra sunt
Christi: Ne per immunditiam & libidinem ipsa solu-
amus Ecclesiae filii sumus, unum cum ipsa cor-
pus, aqua baptismatis emundatum & consecratum,
corpore & sanguine Christi pasium & saginatum,
Ecclesia porro etsi in membris suis omnibus Virgo
non

die, Id unum cogitat, id unum optat, id unum
quaerit Genovesa. Unam petii a Domino, hanc re-
quiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus
vitalis meae: ut videam voluptatem Domini, & vi-
sitem Templum ejus. Sic ejus oratio perpetua est;
Quod enim ait Apostolus, Sine intermissione orate,
QUID est aliud, quam beatam vitam, quae nulla nisi
aeterna est, ab eo qui eam solus dare potest, sine in-
termissione desiderare?

Caelesti Sponso dignam se praestat Genovesa per
humilitatem. Pulcherrima est omnium ornatu vir-
tutum, & tamen suam pulchritudinem, sua merita
ignorat humilis Virgo: si ignoras te, o pulcherrima
inter mulieres, &c. Dei quidem dona in se agnoscit,
ut gratias illi perpetuas referat, sed ignorat pulchri-
tudinem suam interioriorem, ne superbiat. Egreditur
& abit post vestigia gregum innocens ovis. Timet ne
cadat, ne Sponso displiceat, quia Tentatio est vita
hominis super terram. A se sibi non esse cogitat quod
virgo est; sed hoc donum optimum descendere desu-
per a Patre luminum. Non putat modicum sibi esse
dimissum, ut modicum diligat, sed cautius & ve-
rius cogitat. Omnia peccata sic habenda tanquam di-
mittantur, a quibus Deus custodit ne committantur.
Nepini non tantum Virgini, sed nec conjugatae
mulieri se praeripit, divinum illud praecipuum fide-
liter adimplens; Quanto magis est, humilia te in
omnibus, & coram Deo irruentes gratiam. Majorem
ceterarum charitatem, humilitatem, aliaque dona
esse putat. Sic Dei Spiritum servat, qui non nisi su-
per humiles requiescit. Custos scilicet custodis humilitatis.
Sanctis exemplis & misericordiae operibus Parisien-
sem populum velut gregem pascit Genovesa. Non
solum virgines docet ac instituit, sed omnium ordi-
num & conditionum homines sanctae suae conver-
sationis exemplis ad pietatem informat, ad Dei amo-
rem accendit. Egredere, & abi post vestigia gregum,
& pasce haedos tuos juxta tabernacula Pastorum. Non
spiritaliter tantum, sed corporaliter pascit tempore
famis. Pasce haedos tuos. In pago Nannethodorensi,
in sua illa solitudine ubi Sponsus familiariter loque-
batur ad eam, libentius commoratur. Veni, in-
quit, dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur
in villis. Ibi nihilominus amore Sponsi succenta,
tunc erga Virgines quas instituebat, tum erga rusti-
cos homines, & rusticanas mulieres spiritualem exer-
cebat agriculturam, Christi gratia freta, qui bono
semini quod in agro suo seminavit ipse dat incre-
mentum per occultam subministracionem Spiritus &
virtutis. Mane surgamus ad vineas, videamus si
florui vinea, si flores fructus parturierunt, si floruerunt
mala puncta. Sed a Sponso monetur, ut, (si-
quidem sui obliuiscitur praer illius amore, ejusque
gloriam propriae utilitati anteponeit) egrediamur ex
pago Nannethodorensi, Parisios interdum veniat, ut
populum Parisiensem sanctis exemplis, auxilioque
pascat ac defendat. Si ignoras te, o pulcherrima inter
mulieres, egredere, & abi post vestigia gregum: &
pasce haedos tuos. Sponsi voci obsecuta est, dicens:
Pone me ut signaculum super brachium tuum; Ipsi
omnes cogitationes suas, affectus omnes, motusque
cordis, amorem omnem concitans; actiones omnes
ad gloriam nominis ejus dirigens, & ad ejus amo-
rem omnes adducere satagit. Fortis, ut mors dilectio,
dura sicut infernus emulatio. Cor Genovesae
Dei amore absorptum, ad terrena desideria velut
insensibile redditur; mundo, sibi que ipsi mortua est;
Fortis ut mors dilectio. Soli Christo vivit, nullum
aliud admittit amatorem, nullum alium amorem.
Ego dilecto meo, & ad me converso ejus. Oleum in
ejus lampade, caritas in ejus corde non deficit, quia
Virgo sapiens est & vigilans, sponso semper occur-
rere parata. Lampades ejus, lampades ignis atque
flammerum. Lampades ignis sunt, quia in corde ar-
dent per amorem: Lampades vero flammularum, quia
exterius lucent per operationem. Ideo abit post ves-
tigia gregum, & pascit haedos suos. Pavit in hoc
mundo vivens; pascit, sanat, tuetur, in caelis cum
Sponso regnans, Praesentissimum ejus experitur
auxilium, quicumque ipsius implorant suffragium in
Ecclesia sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, ubi
corpus ejus colitur. Et pasce haedos tuos juxta Ta-
bernacula Pastorum.

Sanctae Genovesae virtutes imitemur, si patrocini-
um optamus. Caritatem & continentiam diligamus
& servemus, cum animi, tum corporis, ut simus
templum sanctum Domino. Membra nostra tem-
plum sunt Sp. Sancti: Corpora nostra membra sunt
Christi: Ne per immunditiam & libidinem ipsa solu-
amus Ecclesiae filii sumus, unum cum ipsa cor-
pus, aqua baptismatis emundatum & consecratum,
corpore & sanguine Christi pasium & saginatum,
Ecclesia porro etsi in membris suis omnibus Virgo
non

die, Id unum cogitat, id unum optat, id unum
quaerit Genovesa. Unam petii a Domino, hanc re-
quiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus
vitalis meae: ut videam voluptatem Domini, & vi-
sitem Templum ejus. Sic ejus oratio perpetua est;
Quod enim ait Apostolus, Sine intermissione orate,
QUID est aliud, quam beatam vitam, quae nulla nisi
aeterna est, ab eo qui eam solus dare potest, sine in-
termissione desiderare?

Caelesti Sponso dignam se praestat Genovesa per
humilitatem. Pulcherrima est omnium ornatu vir-
tutum, & tamen suam pulchritudinem, sua merita
ignorat humilis Virgo: si ignoras te, o pulcherrima
inter mulieres, &c. Dei quidem dona in se agnoscit,
ut gratias illi perpetuas referat, sed ignorat pulchri-
tudinem suam interioriorem, ne superbiat. Egreditur
& abit post vestigia gregum innocens ovis. Timet ne
cadat, ne Sponso displiceat, quia Tentatio est vita
hominis super terram. A se sibi non esse cogitat quod
virgo est; sed hoc donum optimum descendere desu-
per a Patre luminum. Non putat modicum sibi esse
dimissum, ut modicum diligat, sed cautius & ve-
rius cogitat. Omnia peccata sic habenda tanquam di-
mittantur, a quibus Deus custodit ne committantur.
Nepini non tantum Virgini, sed nec conjugatae
mulieri se praeripit, divinum illud praecipuum fide-
liter adimplens; Quanto magis est, humilia te in
omnibus, & coram Deo irruentes gratiam. Majorem
ceterarum charitatem, humilitatem, aliaque dona
esse putat. Sic Dei Spiritum servat, qui non nisi su-
per humiles requiescit. Custos scilicet custodis humilitatis.
Sanctis exemplis & misericordiae operibus Parisien-
sem populum velut gregem pascit Genovesa. Non
solum virgines docet ac instituit, sed omnium ordi-
num & conditionum homines sanctae suae conver-
sationis exemplis ad pietatem informat, ad Dei amo-
rem accendit. Egredere, & abi post vestigia gregum,
& pasce haedos tuos juxta tabernacula Pastorum. Non
spiritaliter tantum, sed corporaliter pascit tempore
famis. Pasce haedos tuos. In pago Nannethodorensi,
in sua illa solitudine ubi Sponsus familiariter loque-
batur ad eam, libentius commoratur. Veni, in-
quit, dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur
in villis. Ibi nihilominus amore Sponsi succenta,
tunc erga Virgines quas instituebat, tum erga rusti-
cos homines, & rusticanas mulieres spiritualem exer-
cebat agriculturam, Christi gratia freta, qui bono
semini quod in agro suo seminavit ipse dat incre-
mentum per occultam subministracionem Spiritus &
virtutis. Mane surgamus ad vineas, videamus si
florui vinea, si flores fructus parturierunt, si floruerunt
mala puncta. Sed a Sponso monetur, ut, (si-
quidem sui obliuiscitur praer illius amore, ejusque
gloriam propriae utilitati anteponeit) egrediamur ex
pago Nannethodorensi, Parisios interdum veniat, ut
populum Parisiensem sanctis exemplis, auxilioque
pascat ac defendat. Si ignoras te, o pulcherrima inter
mulieres, egredere, & abi post vestigia gregum: &
pasce haedos tuos. Sponsi voci obsecuta est, dicens:
Pone me ut signaculum super brachium tuum; Ipsi
omnes cogitationes suas, affectus omnes, motusque
cordis, amorem omnem concitans; actiones omnes
ad gloriam nominis ejus dirigens, & ad ejus amo-
rem omnes adducere satagit. Fortis, ut mors dilectio,
dura sicut infernus emulatio. Cor Genovesae
Dei amore absorptum, ad terrena desideria velut
insensibile redditur; mundo, sibi que ipsi mortua est;
Fortis ut mors dilectio. Soli Christo vivit, nullum
aliud admittit amatorem, nullum alium amorem.
Ego dilecto meo, & ad me converso ejus. Oleum in
ejus lampade, caritas in ejus corde non deficit, quia
Virgo sapiens est & vigilans, sponso semper occur-
rere parata. Lampades ejus, lampades ignis atque
flammerum. Lampades ignis sunt, quia in corde ar-
dent per amorem: Lampades vero flammularum, quia
exterius lucent per operationem. Ideo abit post ves-
tigia gregum, & pascit haedos suos. Pavit in hoc
mundo vivens; pascit, sanat, tuetur, in caelis cum
Sponso regnans, Praesentissimum ejus experitur
auxilium, quicumque ipsius implorant suffragium in
Ecclesia sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, ubi
corpus ejus colitur. Et pasce haedos tuos juxta Ta-
bernacula Pastorum.

Sanctae Genovesae virtutes imitemur, si patrocini-
um optamus. Caritatem & continentiam diligamus
& servemus, cum animi, tum corporis, ut simus
templum sanctum Domino. Membra nostra tem-
plum sunt Sp. Sancti: Corpora nostra membra sunt
Christi: Ne per immunditiam & libidinem ipsa solu-
amus Ecclesiae filii sumus, unum cum ipsa cor-
pus, aqua baptismatis emundatum & consecratum,
corpore & sanguine Christi pasium & saginatum,
Ecclesia porro etsi in membris suis omnibus Virgo
non

die, Id unum cogitat, id unum optat, id unum
quaerit Genovesa. Unam petii a Domino, hanc re-
quiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus
vitalis meae: ut videam voluptatem Domini, & vi-
sitem Templum ejus. Sic ejus oratio perpetua est;
Quod enim ait Apostolus, Sine intermissione orate,
QUID est aliud, quam beatam vitam, quae nulla nisi
aeterna est, ab eo qui eam solus dare potest, sine in-
termissione desiderare?

non sit carne, in omnibus tamen quae viva mem-
bra sunt & Dei Spiritu animata, virgo est mente,
Respondi enim vos uni viro virginem castam exhibere
Christi (ait Apollolus.) In omnibus membris
(ut dixi) viventibus casta est, in nonnullis virginali-
bus, in pluribus conjugali, in aliis viduali castitate.
Putrida igitur membra sunt, & abscidendi, refecari,
proici digna ab Ecclesiae corpore, Christiani impu-
dici. Castitati humilitatem conjugamus exemplo S.
Genovesae; sequamur Christum per viam humilitatis,
quam nos docuit, quia ad gloriam aliter pervenire
non possumus. Discite a me quia mitis sum & hu-
milis corde. S. Genovesae caritatem Deum & proxi-
mum imitemur. Nisi enim fides nostra per dilectio-
nem operetur, lampades quidem habemus, sed oleum
in vasibus nostris non habemus, & lampades nostrae
extinguuntur. Quid proderit, fratres mei, si fidem
quid dicat se habere, opera autem non habeat? Num-
quid poterit fides salvare eum? Si autem frater &
soror nudi sunt, & indigeant victu quotidiano, dicat
autem aliquis ex vobis illis, Ite in pace, calefacti
mini & saturamini; non dederitis autem ei quae ne-
cessaria sunt corpori, quid proderit? Sic & fides;
si non habeat opera, mortua est in semetipsa.

IN FESTO PURIFICATIONIS

Deiparae Virginis Mariae.

Postquam impleti sunt dies purgationis Mariae secun-
dam Legem Moysi; tulerunt Jesum in Jerusalem, ut
sisterent eum Domino, sicut scriptum est in Lege
Domini. Luc. ij. 22.

Hanc Solemnitatem Graeci Hypapante, hoc est
Festum Occursum appellat, quod scilicet vo-
lente ac dirigente Deo, Simeon & Anna Christo
Jesu, & parentibus ejus Templum introeuntibus ut
eum Domino sisterent & offerrent, occurrerint,
Deum laudantes & benedictes. Occurramus & nos,
obviamque eamus & attento animo consideremus
Christum semetipsum in sacrificio offerentem aeterno
Patri; Mariam se purificantem ut parcat Legi:
Simeonem desiderantem consolationem Israel & vi-
sionem Christi Domini. Dicamus a Christo Jesu
quid offerre & sacrificare Deo debeamus: a Deipara
Virgine, quomodo nos purificare oporteat: a sancto
Simeone, quod esse debeat nostrorum desideriorum
obiectum.

I. Christus Patri seipsum offert, in Templo, pignus
velut oblacionis, qua seipsum pro omnium hominum
redemptione oblaturus in Cruce est. Se offert in lo-
cum legalium victimarum, quarum sanguis peccata
delere & purgare non poterat, se offert ad satisfaci-
endum Deo pro peccatis totius Mundi, Mediator
Dei & hominum, Deus & homo, quod nullus face-
re poterat purus homo. Se offert ad Dei voluntatem
implendam, in omnibus & sine mora, ad legem
impletam se offert Legi Domini: „ Factus ex
„ muliere, factus sub Lege, ut eos qui sub Lege
„ erant redimeret, ut adoptionem filiorum recipe-
„ remus. „ Christus Pontifex futurorum bonorum,
quorum solam umbram Lex habebat, se sinit in Tem-
plo, ut seipsum Deo offerat, idem Sacerdos & vi-
ctima. Impossibile est enim sanguine taurosum & hir-
corum auferri peccata. Ideo ingrediens mundum di-
xit: Hostiam & oblacionem non visui; corpus autem
aptasti mihi: holocaustum pro peccato non tibi pla-
cuerunt. Tunc dixi, Ecce venio: in capite libri scri-
ptum est de me: Ut faciam, Deus, voluntatem tuam....
Deus meus, volui, & legem tuam in medio cordis
mei: Christus voluit sub lege fieri, ut eos qui sub
lege erant, redimeret, & ut justificatio legis in suis
membris spiritaliter impleteretur, ait S. Thomas,
Quibus verbis Doctor Angelicus significat ejus obla-
cionem, & impletionem legis esse pro cunctis homi-
nibus, qui in divinorum. adimplentione mandatorum
officantur se gerere, & remissa religione officium
suum implere solent. „ Pergit sanctus Doctor; De
„ prole autem nata duplex praecipuum in Lege tradi-
„ tur. Unum quidem generale quoad omnes: ut sci-
„ licet completis diebus purificationis matris offerre-
„ licet sacrificium pro filio, sive pro filia. Et hoc
„ quidem sacrificium erat ad expiationem peccati,
„ in quo proles erat concepta & nata, & etiam ad
„ consecrationem quamdam ipsius: quia tunc primo
„ presentabatur in Templo: & ideo aliquid offerre-
„ batur in holocaustum, & aliquid pro peccato. „
Christo sancto sanctorum opus non erat sacrificio ad
expiationem peccati: nec ei quem Deus unxit oleo
lactitiae praefertur suis, id est, Divinitatis plen-
titudine, nova consecratio necessaria erat. Haec igitur
pro se voluit offerri Christus, ut justificatio legis
in suis membris impleteretur, nobisque sacrificii Deo

offerendi, & Legis ejus implenda praereter exem-
plum. Addit S. Thomas: „ Aliud autem praecipuum
erat speciale in Lege de primogenitis, tam in ho-
minibus quam in jumentis. Sibi enim Dominus
deputaverat omne primogenitum filiorum Israel,
pro eo quod ad liberationem populi Israel percussit
Egypti, & ab homine usque ad pecus, primogenitis
filiorum Israel reservatis. In quo etiam praefigurabatur Christus, qui est primoge-
nitus in multis fratribus. Quia igitur Christus
ex muliere natus, erat quasi primogenitus, & vo-
luit fieri sub Lege, haec duo Evangelista Lucas cir-
ca eum fuisse observata ostendit. Primum quidem
id quod pertinet ad primogenitos, cum dicit:
Tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum
Domino, sicut scriptum est in Lege Domini. Secun-
do, quod pertinet communiter ad omnes, cum
dicit: Ut darent hostiam, secundum quod dictum
erat in lege Domini, par turtur

præter caritatem, & Deique fructualem. Scripta ejus approbat Christus e cruce pendens, quæ Thomæ laus est omni laude major. Ille enim probatur est quem Deus commendat. Optionem dat illi Dominus mercedis quam pro laboribus recipiat. Thomæ bene scripsit de me, quam recipias a me pro tuo labore mercedem? Ille vero casto flagrans amore, illi simili quo Angeli sancti Deo adhaerunt, respondit: Domine, non nisi te. Hæc amoris casti perfectio, nihil aliud a Deo querere nisi ipsum Deum. Quid enim mihi est in celo, & a te quid velui super terram? Defecit caro mea, & cor meum, En casti cordis caracterem. Gratis amatur Deus, cum ab illo non petitur aliud præmium. Qui aliud præmium petit a Deo, & propterea vult servitium Deo; carius facit quod vult accipere, quam ipsum a quo vult accipere. Quid ergo? nullum præmium Dei? Nullum præter ipsum. Præmium Dei, ipse Deus est. Hoc amat, hoc diligit: si aliud dixerit, non erit castus amor.

Deo gratias agamus, quod Sancti Thomæ doctrina Ecclesiam suam illustraverit: & dum concilia OEcumenica illam in quæstionibus controversis consultant, dum celeberrimæ Academias illam commendant, dum Ordines Religiosi in Ecclesia florentissimi se illius esse Discipulos profiterentur; dum sinceri quique veritatis amatores, ac Fidei Moralisque Christianæ vindices, Habentes formam scientiæ & veritatis in lege, S. Thomæ doctrinam lætantur; omnes quotquot Panegyricum ejus audierunt, & memoriam ejus honoraturi convenissent, sancti Doctoris castitatem, humilitatem, caritatem imitami, Quicumque vero scientiæ talentum a Deo accepimus, id ad finem caritatis ordinemus. Cognovimus, amemus: nam cognitio sine caritate non salvos facit.

IN FESTO S. JOSEPH.

Cum esset desponsata Mater Jesu Maria Joseph, &c. Matth. 1. 18.

Deus qui dives est in misericordia, non solum gratias, virtutes, & dona communia Sanctis suis distribuit; sed quibusdam gratias ita singulares donaque ita peculiariter largitur, ut his vel characteribus a ceteris distincti in Regno cœlorum, id est in Ecclesia, effulgeant, adeo ut de ipsis dicere liceat: Non est inventus similis illi. Id in S. Joseph percipiendum est, quem Deus elegit ut Incarnationis œconomiam serviret ut Mariæ Sponsus, Pater nutritivus Christi Jesu, & sacre Familie caput. Præter justitiam, prudentiam, fidem, spem, caritatem, paupertatis amorem, virginitatem, obedientiam, aliatque virtutes, quibus ut Sydas splendidissimum coruscavit, gratiam singularem accepit, in qua nemo Sanctorum illi similis est. 1. Ceterorum gratia Sanctorum facit illos filios Dei, & Christi Jesu fratres per adoptionem: Gratia S. Joseph illum fecit Filium Dei patrem. 2. Ceterorum gratia sanctorum illos facit Deiparæ Virginis Mariæ clientes: Gratia S. Joseph illum fecit Mariæ Virginis Matris Dei Sponsum. 3. Gratia reliquorum Sanctorum illos facit Ecclesie membra. Gratia S. Joseph illum fecit capitis Ecclesie œconomicum caput.

I. Pater Æternus, qui paternitatem suam cum divinis personis non communicat, eam cum Sancto Joseph communicavit per gratiam singularem, ut Filii sui unigeniti Pater vocaretur, non generatione quidem & natura, sed jure casti matrimonii, quatenus in Mariæ Virginis uxoris ejus utero, Spiritus Sancti operante virtute, conceptus, & ex eadem invololata Virgine natus est. Sicut castæ conjugis illa, sic ille castæ maritus; & sicut illa castæ Mater, sic ille castæ Pater. Melius ille quod alius carne implere desiderat, anima implebat. Nam qui adoptant filios, castos eos corde gignunt, quos carne non possunt. Hinc auctore Spiritu Sancto series generationis Jesu Christi ad Joseph descendit virum Mariæ, de qua natus est, Nam Quod Spiritus Sanctus operatus est, utriusque operatus est. Sanctus in amborum justitia Spiritus requiescens, ambobus Filium dedit, sed in eo sexu quem parere decebat, operatus est hoc, quod etiam marito nascere videtur. In Christi generatione nihil operatus est Joseph: sed ad ejus educationem concurrat cum Virgine Maria. Josephi laboribus & sudoribus illi ministrata sunt alimenta, quibus nutritur & crederet secundum carnem. Aluit Joseph eum, qui dat escam omni carni; aluit Panem Angelorum factum panem hominum in Bethleem domo panis. Præter ille Patriarcha Joseph frumenta servavit, non sibi, sed omni populo: Iste panem vivum e celo servandum accepit, tam sibi, quam toti mundo: Hinc solum Dominus elegit suæ Matris solatium,

suæ carnis nutritivum, solum in terris magni consilii coadjutorem fidelissimum.

Munus imponendi nomen Christo Domino a Deo demandatum est S. Joseph, qui in re paterna ejus auctoritas demonstrata est. Pariet autem filium, & vocabis nomen ejus Jesum. Deum cum Adamo creationis rerum omnium visibilium gloriam quodammodo communicasse ait Basilius Selenciensis; quia etiam naturarum auctor esse non potuerit Adamus, nominata tamen artifex fuit. Sic enim Deum loquentem inducit antiquus ille Pater: Esto Adam nominum artifex, quando rerum esse non potes. Formetur a me, nominentur a te: partiamur sibi hujus solertiæ gloriam: Me agnoscat artificem naturæ lege, te Dominum intelligant appellationis nomine. Quidni dicere pari jure possumus, Spiritum Sanctum operationis suæ circa Christum gloriam cum S. Joseph quadam ratione communicasse? Spiritus Sanctus virtute sua formavit Christi corpus ex purissimo Virgine Mariæ sanguine, solus artifex fuit corporis a Filio Dei assumpti: sed nominis impositionem Josepho demandavit: Formetur a me, nominentur a te: partiamur sibi hujus solertiæ gloriam.

II. Gratia singularis S. Joseph fecit Mariæ Virginis Matris Dei Sponsum. Joseph filii David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam. Verum fuit Joseph cum Maria Virgine Matrimonium, in quo omne nuptiarum bonum impletum est, Fides, Proles, Sacramentum. Prolem cognoscimus ipsum Dominum Jesum; Fidem, quia nullum divorcium: Sacramentum, quia nullum divorcium. Justitia, fide, virginitate par fuit tam sanctis nuptiis, dignus Mariæ Sponsus, Ut ex virginali conjugio virgo Filius nasceretur, Maria palma est: Quasi palma exaltata sum: & Joseph palma est: Justus ut palma florebit. Quamvis se non contingant, eo majore quo castiores animorum inclinatione in se mutuo propendunt: quæ palmarum interfusentibus etiam aquarum rivis disjunctarum proprietates est. Oritur quidem in animo Josephi nondum scientis divinum Mysterium in Maria peractum, quædam suspitionibus nebula, sed castum amorem erga Mariam conjugem non minuit, quia ex æmulatione five zelotypia non oritur, sed ex justitia. Ab illa elam recedere cogitat, ne forte fiat conciliis peccati, si quod esset: quod viri justus est: Joseph autem vir ejus cum esset justus, &c. Ab accusatione Virginis temperat, ne caritatem violet, quæ vera hominis justitia est. Suam ipsi suspitionem non aperit, ut ejus pudori parcat, Uni Deo suspitionem, perturbationemque suam exponit, judicium interim suspensum, Malevole non erat suspicio, Malevole sunt suspiciones calumniantium: benevole tunc suspiciones gubernantium. Optat invenire bonum, qui benevole suspicatur: cupit vinci, tunc enim lætatur, quando falsum inventum fuerit quod suspicabatur. Sic affectus erat Joseph erga Mariam Virginem, Ideo suspitionem ab ejus animo dispulit Deus, facta illi per Angelum revelatione cælestis Mysterii. Joseph filii David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu Sancto est. Ipsi revelata est Mysterii a sæculis in Deo absconditi veritas, quia in illius corde regnabat caritas. Ablata suspicio est, quia inventa redemptio est.

III. S. Joseph gratia singulari factus est capitis Ecclesie, scilicet Jesu Christi, œconomicum caput, rector, & tutor, sicut & Virginis matris custos. Fidelis servus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam. Illi, ut sacre familie capiti, Dei mandatum significat Angelus, ut accipiat Puerum, & Matrem ejus, & fugiat in Ægyptum, & defuncto Herode jubet Dei nomine ut in terram Israel revertatur. Salvatore mundi servat a furore Herodis. Major ejus quam Abraham fides, promptior obedientia. Magnificis promissis illum non consolatur Angelus; Christum enim possidet, in quo impleta sunt promissa Abrahamo facta, benedictionem honorumque omnium fontem, mundi thesaurum, desideratum cunctis gentibus. Pauper est Joseph, terrenis bonis destitutus, sed Deo dives. Patriam relinquit, sed fert secum melioris patriæ largitorem, Accipe Puerum, & Matrem ejus. Credit sine diffidentia & hesitatione, obedit sine cunctatione: fidelique & prompta obedientia meretur subditum habere Christum Jesum. Et erat subditus illis.

Potentissimum apud Deum intercessorem habent fideles cuiuscumque status & conditionis. S. Josephum, Virgines, conjugati, Ecclesie Ministri, adulescentes, & puellæ de vitæ statu eligendo deliberantes; quicumque res adversas patiuntur, quicumque Deo servientes interioribus perturbationibus, anxietatibus, difficultatibus affliguntur & probantur, ad

ad Sancti Joseph patrocinium confugiant. Itæ ad Joseph, & quicquid vobis dixerit, facite. Et ut ejus patrocinium obtineatis, virtutum ejus imitatores estote, fidei, castitatis, caritatis, obedientiæ, patientiæ, justitiæ, quæ virtutes omnes complectitur.

IN FESTO ANNUNCIATIONIS Beatæ Mariæ Virginis.

Ne timeas, Maria, invenisti gratiam apud Deum: ecce conceptus in utero, & paries Filium: & vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit Magnus, & Filius Altissimi vocabitur. Luc. 1.

Quamvis Christus in omnibus Mysteriis suis Magnus sit, in Mysterio præsertim Incarnationis suæ Magnus vocatur: cum quia Incarnatio ceterorum hominum Dei Mysteriorum origo est; adeoque omnis ejus magnitudo in vita, morte, resurrectione, ascensione, & ultimo adventu ad judicandum vivos & mortuos, ejus exinanitionem in Incarnatione supponit & consequitur; tum quia Verbi Incarnati magnitudo in ejus persona non fuit, sed & in ipsum, quod colimus, Mysterium hodie B. Virgini annuntiatum derivatur; & in beatam Virginem, cui annuntiatum: & in homines, propter quos annuntiatum. 1. Magnum Mysterium est, in quo divinæ perfectionis splendidi elucescunt quam in ceteris Incarnati Verbi Mysteriis: & Divinæ Personæ nova quodam modo sine sui mutatione attributa & denominationes acquirunt. 2. Magna Virgo cui Mysterium istud annuntiatum, & in cujus utero consummatum, quia recipit gratæ plenitudinem; Atque gratia plena: quia sine dispendio virginitatis obtinet fecunditatem: Benedicta tu in mulieribus... Spiritus Sanctus superavit in te, & virum Altissimi obumbravit tibi: quia denique provehitur ad incomparabilem Matris Dei dignitatem. Quod enim ex te nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei. 3. Sed & in homines propter quos annuntiatum hoc Mysterium, magnitudinis suæ radios derivat Dei Filius, qui in utero Virginis sit homo, ut homines filios Dei faciat: Dedit eis potestatem filios Dei fieri. Servi formam assumit, ut faciat liberos: Similitudinem carnis peccati induit, ut faciat sanctos.

I. Divinæ perfectiones & attributa in mysterio incarnationis splendidi elucescunt: Divina in primis bonitas. Bonum est sui diffusivum. Summum bonum summo modo se communicare decet. Nobiliore vero seque digniore modo communicare se extra se ipsum Deus non poterat, quam per mysterium Incarnationis. Tribus modis bonitas divina se in creaturas diffudit: 1. In ordine naturæ. 2. In ordine gratiæ. 3. In ordine unionis hypostatice five personalis. Hæc vero postrema communicatio duabus prioribus longo antecellit intervallo. Prima enim communicatione creaturas ad imaginem suam Deus condidit: Altera Dei filios per adoptionem fecit: Tertia homini Dei Filium natura in Verbi incarnati persona esse dedit, omniumque divinarum perfectionum, modo ineffabili, & qui mysterii hujus proprius est, participem. In æternis emanationibus, solius essentia, non personarum communicationem credimus & adoramus, Pater æternus essentiam suam Filio communicat, non paternitatem, quæ personalis ipsius character est, Filius eandem essentiam Spiritui Sancto cum Patre communicat, non filiationem, quæ personalis ipsius proprietates est. In mysterio vero incarnationis Filius Dei & naturam suam & personam communicat humanæ naturæ. Hinc S. Augustinus ait: Cum Filius sit & Deus & homo, alia substantia homo potius in Filio, quam Filius in Patre. Nec vero homo solus ad unionem ineffabilem cum Verbo provectus est, sed omnes quodam modo creaturæ, si quidem omnis creatura est homo. Naturam omnem interjectæ humanitatis beneficio, Deus in melius commutavit. Atque inde etiam magnum discrimen incarnationem inter apparet, quod per istam creaturæ a Deo quodam modo exierit & separatae sint: per illam vero ad Deum redierit, & in hominis natura personæ Verbi divini unitæ sint.

In hoc mysterio Dei sapientia maxime splendescit fallendo diabolum, qui peccatum iusserat primis parentibus ad incarnationem impediendam, ut scilicet Deus naturam peccato sordidam & contaminatam peccato fastidiret, averteretur, nec ipsi dignaretur conjungi. At expectatione sua frustratus est inimicus: Ipsum enim peccatum Filium Dei quodam modo movit ut ad hominem liberandum incarnaretur, adeo ut Si homo ad imaginem, & similitudinem Dei factus, in sua natura honore mansisset, nec diaboli fraude deceptus, a lege sibi posita Instuit, Concion. Pars III. Tom. II.

per concupiscentiam deviasset, Creator mundi creatura non fieret. Christus Jesus venit in mundum peccatores salvos facere. Non cum de Cælo ad terram Scem. 7. 8. merita nostra bona, sed peccata duxerunt. Venit Filius hominis querere & salvare quod perierat. Si Apoll. homo non perisset, Filius hominis non venisset. Perierat homo, venit Deus homo, & invenit est homo. Fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quia Christus Jesus venit in mundum peccatores salvos facere. Tolle morbos, tolle vulnera, & nulla est causa Medicinæ. Si venit de celo magnus Medicus, magnus per totum orbem terræ jacebat agrotus. Ipse agrotus genus humanum est. Denique Propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est. Sic ars divinæ sapientiæ artem diaboli tetellit.

Omnipotencia Dei in hoc mysterio maxime splendescit. Quod enim infinitæ potentia majus argumentum, quam rerum infinite distantium, Dei & hominis personalis unio? Hinc Propheta Deum orans. Psal. 79. 3. ut hoc mysterium adimplet, ejus præsertim potentiam invocat: Excita potentiam tuam, & veni, Luc. 1. 51. ut salvos facias nos. Hinc Spiritus Sanctus qui cælos opera digitorum Dei, & hominem opus manuum ejus vocat, mysterium incarnationis brachii ejus miraculum appellat: Fecit potentiam in brachio suo. Et Epist. 2. revera Nemo nisi artifex operis sui potens est: & fingo tantum in argillam suam jus est. Ita Dominus omnium, qui omnes fecerat, dignatus est ad nostra descendere, nosque suscipere in corpore suo, ut resiceret eadem artem vel potestatem qua fecerat. In reparando, quam in condendo homine divina potentia magis eluxit. Hic enim in creatæ naturæ angustias, S. Gregor. ibi in ipsum Deum vim suam quodam modo expertus est, seipsum humiliando ad nihilum nostrum. Catechet. Quod omnipotens natura potuerit descendere ad humilitatem humanitatis, id potestatem magis ostendit, quam magna & quæ naturam superant miracula. Nam quod magnum quippiam & excelsum effectum sit a divina virtute, est quodammodo secundum naturam & consentaneum. Ad id autem quod est humile & abjectum descensus, est quædam insignis, & redundans copia potestatis. Atque hæc est mens Ecclesie hunc in modum orantis: Deus, qui humanæ naturæ substantiam mirabiliter condidisti, & mirabiliter re- S. Anselm. Lib. Cur. Deus hom. paravisti.

Justitia denique Dei maxime claruit in mysterio incarnationis; siquidem Filius Dei factus est homo, ut accuratam, copiosam, superabundantem satisfactio- nem ob infinitam peccati enormitatem & injuriam Deo præberet, quam exhibere non poterat nisi Deus, nec debebat nisi homo; quem proinde necesse erat ut pro nobis persolveret Deus homo. Fratres Epist. Con- non redimit, redimet homo; non dabit Deo placatio- itantinop. nem suam, & pretium redemptionis anime suæ orat. 1. S. Quamobrem Ex Virgine natus est Deus & homo, non Avit. Ven. solum id pretium habens quod reorum multitudini ad Epist. Epist. justitiam redimendæ par esset, sed & quod multis partibus excelleret. Ita Creaturæ suæ pretium Deus exiit.

In hoc etiam mysterio divinæ Personæ nova quodammodo attributa sine sui mutatione, novaque denominationes acquirunt. Deus ab æterno Pater erat, sed Pater Filii sui Deus non erat. Nulla enim in sanctissima Trinitate dependentia, nulla servitus est. Sed per Incarnationem Pater æternus Filius sui, secundum naturam assumptam, Deus est & Dominus. De ventre Matris meæ Deus meus est tu: (ait per Prophetam) Nam ante sæcula Pater meus, ab uberibus Matris meæ Deus meus. Non de te Deus meus; nam de te Pater meus: Sed de ventre matris meæ Deus meus: Patres olim jus habebant in filiorum bona, libertatem, ac vitam: poterant ipsos ex- S. August. heredare & spoliare, servituti addicere, immolare, in hunc P. Platunus, ternus hæc jura in Filium suum ab æterno non habuit, sed per ejus incarnationem acquisivit. Jus in illius bona exercet in prælepi, illum ad extremam egestatem redigendo, ut illius inopia divites nos faciat. Jus in illius vitam exercebit in cruce, ipsum immolando ut victimam pro nostra expiatione. Interim vero jus exercet in ejus libertatem, statim atque homo factus est. Tunc dixi, Ecce venio (inquirit) sacrificium & oblationem noluisse: aures autem perficisti fallendo, ut mandata tua excipiam, illisque paream, seu (ut habet alia Versio) Aures autem perforasti mihi; in signum utique servitutis.

Filius Dei in sinu Patris per cognitionem generatur ut Verbum ejus & Sapientia: non vero per voluntatem, quæ Spiritus Sancti origo est. In incarnatione vero per voluntatem Patris homo factus est. Joann. 3. 16. Intellectus Patris principium est Verbi increati, amor Patris principium est Verbi incarnati. Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret. Prin- 22 cipium.

2. Cor. 10. 18.

Psal. 72. 23. 26.

S. August. in Psal. 72.

Rom. 2. 20.

S. Aug. Tract. 2. in Epist. S. Joann.

Eccl. 47. 29.

S. August. Serm. 51. E. dr. noviss. PP. Bened.

S. Bernard. Hom. 2. in Evang. dicitur: eff.

Basil. Selenc. Orat. 3.

S. August. Serm. 51.

S. Hier. ad verb. Helvic.

Eccl. 24. 16. Psal. 91. 23.

S. Aug. Serm. 340. alias 2. inter editos ex Mss. mar- joris Carthus.

Matth. 24. 43.

Luc. 2. 51.

Genes. 42. 14.

Lib. 1. de Trinit. c. 10.

S. Joan. Da- maſc.

S. Leo M. Serm. 3. de Pentec.

Capitulum & finis incarnationis amor est. Filius Dei homo factus est, quia nos diligebat; & ut a nobis diligeretur. Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Igitur si amare pigeat, saltem nunc rem invitatio, quam praevenire amando; & nimis durus est animus, qui dilectionem si nolebat impendere, nolit rependere. Filius paternae dilectionis se ipsum naturae nostrae inserit, ut a nobis diligatur.

Spiritus Sanctus in aeternitate sterilis est; quamvis haec sterilitas imperfectio non sit ac impotentiae. Divinarum scilicet emanationum terminus est; Exhaustus igitur divinae fecunditatis fontibus in Filii generatione, siquae Processione, aliam Personam divinam producere non potest. Verum in mysterio Incarnationis fecundus est, & novum esse dat Filio Dei in utero Virginis, Qui conceptus est de Spiritu Sancto. Spiritus Sanctus procedit a Patre & Filio per voluntatem: Filius in utero Mariae de Spiritu Sancto concipitur per ejusdem Virginis voluntatem, consensum & obedientiam. Fiat mihi secundum verbum tuum. Spiritus Sanctus ex Patre Filioque procedens non est eorum filius: Christus ex Spiritu Sancto conceptus, non est propterea filius Spiritus Sancti. Spiritus Sanctus ex Patre Filioque procedit ut nexus amorum: Christus de Spiritu Sancto in utero Virginis Mariae conceptus est, ut nexus Dei & hominum. Qui fecit utraque unum. Tota Trinitas mysterium incarnationis operata est. Multiplex tamen ratio est cur Christi conceptio Spiritui Sancto tribuatur. (Lib. 1. Quaes. 2. Art. 4. §. 2.) Cur Spiritus Sanctus non sit Pater Christi, cum Christus ex Spiritu Sancto sit conceptus? (Ibid. §. 3.)

II. Non solum magnum est incarnationis mysterium, quod beatam Virgini annunciatur; sed & ipsa cui annunciatur Virgo magna est. Ad tria porro capita omnis ejus celsitudo ac dignitas revocatur, quae Angelus in salutatione sua exprimit. Primum est plenitudo gratiae: Ave gratia plena. Alterum est dignitas Matris Dei, qua fit ut Dominus singulari & admirabili modo cum ipsa fit, Dominus tecum. Tertium est conjunctio fecunditatis cum virginitate, qua fit ut benedicta inter omnes mulieres praedicetur; Benedicta tu in mulieribus. Beata Virgo Maria vere proprieque Dei mater credenda est. Cur Filius Dei ex muliere concipi & nasci voluerit, (Lib. 1. Quaes. 2. Art. 4. §. 6.) Praclare Tertullianus Lib. de Carne Christi, c. 17. Deus (inquit) imaginem & similitudinem suam a diabolo captam amula operatione recuperavit. In virgine enim adhuc Evam irrepererat verbum edificatorum mortis. In Virginem aequae introducendum erat Dei Verbum extruditorium vitae: Ut quod per ejusdem sexum abierat in perditionem, per eundem sexum rediret in salutem. Crediderat Eva serpenti, credidit Maria Gabrieli. Quod illa credendo deliquit, haec credendo delevit. Sed Eva nihil tunc concepit in utero ex diaboli verbo, Immo concepit. Nam exinde ut abjecta pareret, & in doloribus pareret, verbum diaboli illi semen fuit. Enixa est denique diabolum fratricidam. Contra, Maria eum edidit, qui carnalem fratrem Israel, interemptorem suum, salvum quandoque praestaret. In vulvum ergo Deus Verbum suum delevit bonum fratrem, ut memoriam mali fratris eraderet. Angelicae salutationis explanationem, ibique praecleara ad hujus secundae partis probationem, habes (Lib. 5. Cap. 1. Art. 8. n. 3.)

Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Non dixit simpliciter Angelus, Veniet in te, sed, superveniet, quia & prius quidem in ea fuit per multam gratiam, sed non supervenire nunciatur, propter abundantioris gratiae plenitudinem, quam effectus est super illam. Prior quidem gratia ejus tantum repleverat mentem, sequens vero etiam uterum perfudit, ut plenitudo divinitatis, quae ante in illa, sicut in multis Sanctorum spiritualiter habitabat, etiam sicut in nullo Sanctorum corporaliter in ipsa habitare inciperet. Spiritus Sanctus superveniet in te, qui sua potentia fecundabit te. Et virtus Altissimi obumbrabit tibi: Hoc est, illum modum quo de Spiritu Sancto concipies, Dei virtus & Dei sapientia Christus, sic in suo secretissimo consilio obumbrando conteget & occultabit, quatenus sibi tantum notus habeatur & tibi. Quid a me requiris, quod in te mox experieris? Scies, & feliciter scies, sed illo doctore, quo & auctore. Et virtus Altissimi obumbrabit tibi. Triplicem, secundum nostrum concipiendi modum, in Patre aeterno virtutem distinguere possumus, tamen revera una sit virtus, unaque summa res. 1. Virtutem creatoris, illi communem cum Filio & Spiritu Sancto. Omnes enim creaturae trium personarum

S. Bernard. Hom. 4. super Millus. est.

Luc. 1.

Ephes. 2. 14.

divinarum opera sunt, quamvis creatio Patri singulariter tribuatur. 2. Virtutem principii, quae ipsi cum Filio respectu Spiritus Sancti communis est. 3. Virtutem Patris, quae ipsi ita propria est, ut eam nec Filio, nec Spiritui Sancto communicet. Hanc tamen communicat B. Virgini Mariae. Quod nascitur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Sic & S. Bernard. quod natum est ex ipso Patre erit tuus; & quod nascitur ex te erit ejus: Ut tamen non sint duo Filii, sed unus. Divinae virtutis obumbratio efficit ut Maria Filium Dei concipiat quodam modo simili ei quo a Patre Aeterno in splendoribus Sanctorum generatur. Pater Aeternus virgo est & fecundus; Maria virgo fecunditate donatur inviolata virginitate; conchae similis, quae coeli rore fecundata, infiniti pretii gemmam respiciendo sole concipit. Cui distillantibus caelis, tota se infudit plenitudo divinitatis. Pater Aeternus magnitudinis suae ac perfectionum suarum cognitione Filium generat: Maria Virgo humilitatis suae ac vilitatis cognitione & confessione eundem concipit. Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. Exinanivit semetipsum Dei Filius formam servi accipiens, & habitu inventus ut homo: Ad nihilum usque descendit Maria per humilitatem, ut centrum Filii Dei fiat, illumque humilitate concipiat. Virginitate placuit, humilitate concepit. Pater Aeternus interius loquendo generat Filium: Virgo Maria eundem concipit, obedientiam suam, fidem, desiderium ac devotionem his verbis exprimit: Fiat mihi secundum verbum tuum. Virgo sanctissima, Responde verbum, & suscipe Verbum: Profer tuum, & consipe divinum: mitte transitorium, & amplectere sempiternum.

III. Per incarnationis mysterium homines fiunt magni, cum ad dignitatem filiorum Dei per gratiam adoptionis promoveantur. Dedit eis potestatem filios Dei fieri. Ut homines nascerentur ex Deo, primo ex ipsis natus est Deus. Natus ex Deo, per quem efficeremur; & natus ex femina, per quem reficeremur. Noli ergo mirari, o homo, quia efficeris filius per gratiam, quia nasceris ex Deo secundum Verbum ejus. Prius ipsum Verbum nasci voluit ex homine, ut tu securus nascereris ex Deo, & diceret tibi: Non sine causa Deus nasci ex homine voluit, nisi quia alicujus momenti me existimavit, ut immortalis me faceret, & pro me mortaliter nasceretur. Ideo cum dixisset, Ex Deo nati sunt, quasi securum te faciens, ait: Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Quid ergo miraris, quia homines ex Deo nascuntur? Attende ipsum Deum natum ex hominibus. Agnosce, Christiane, dignitatem tuam, & divinae conjors factus naturae, noli in veterem vilitatem degeneri conversatione redire. Christus conceptus est de Spiritu Sancto in utero S. Virginis, ideoque semper motum atque ductum Spiritus Sancti secutus est: Sequamur & nos, siquidem eodem Spiritu regenerati sumus. Omni Christiano aqua baptismatis instat uteri virginalis, eodem Spiritu replente fontem, qui replevit & Virginem. Dei matrem honoremus, laudemus, imitemur. Virgo humilis erat, ideo Dei mater electa est. Si non potes virginitatem humilis, imitare humilitatem Virginis. Laudabilis virtus virginitas, sed magis necessaria humilitas. Illa consilium, ista praecipitur. De illa dicitur: Qui potest capere capiat: De ista dicitur: Nisi quis efficiatur sicut parvulus iste, non intrabit in Regnum caelorum. Illa ergo remuneratur, ista exigitur. Potes sine virginitate salvari, sine humilitate non potes. Potes, inquam, placere humilitas, quae virginitatem deplorat amissam: Sine humilitate autem nec virginitas Mariae placuisset. Non omnium quidem est virginitas: multo tamen pauciorum est cum virginitate humilitas. Si igitur virginitatem in Maria non potes nisi mirari, stude humilitatem imitari, & suscipit tibi. Quod si & virgo, & humilis es. Quisquis es, magnus es.

IN FESO S. JOANNIS BAPTISTAE.

Amen dico vobis, Non surrexit inter natos mulierum major Joanne Baptista. Matt. xi. 11.

Christus Jesus omnium electorum suorum probatas virtutes & sancta opera in extremi judicii die laudabit, ut ait Apostolus: Tunc laus erit unicuique a Deo. Tempus illud non exspectat ut S. Joannis laudes praedicet: Illum in Evangelio passim commendat. Nunc Eliam, nunc Prophetam & plus quam Prophetam, alias Angelum, alias Lucernam ardentem & lucentem, omnium tandem hominum ex muliere natorum maximum praedicat. Huic laudi quid addi potest? In hoc elogium nulla cadit falsitatis, adul-

S. Bernard.

S. Bernard.

Joan. 1.

S. August. Tract. 2. in Joan.

S. Leo.

S. Leo.

dulationisve suspicio, Veritas affirmat, & quidem praemisso juramento, neminem inter natos mulierum exiisse Joanne majorem. Amen dico vobis, non surrexit inter natos mulierum major Joanne Baptista. Solus ille Joanne major, qui de Spiritu Sancto conceptus, ex Virgine natus est Filius Dei; Jesus Christus. Quod Concionatoribus vulgo imminer periculum ne Sanctos nimis extollant, quibus Panegyricum dicunt, Joannis laudatoribus minime timendum est. Vere enim non est inventus similis illi. Omnes superat ille homo, non enim illum vincit nisi Deus homo.

Inter natos mulierum Joannes Baptista maximus est 1. Nativitatis privilegii. 2. Amplitudine Muneris. 3. Merito fidelitatis.

I. Nativitas S. Joannis Zachariae ab Angelo nuntiata, & eodem quidem quo Christi conceptio, imo in loco digniori, scilicet in Templo, tempore servatori, scilicet sacrificii; cum thus adoleret Domino, Apertiore miraculo, non solum quia Patri feni, cujus corpus erat emortuum, ut quondam Abraham, mauri sterili ac vetulae promissus, sed quia Zachariae lingua divinitus impedita & obmutescens, postea vero soluta, ejus conceptio ac natiuitas celebrata est.

Factum est cum sacerdotio fungeretur in ordine vicis suae ante Deum, secundum consuetudinem sacerdotij, forte exiit ut incensum poneret, ingressus in Templum Domini: & omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi. Apparuit autem illi Angelus Domini stans a dextris Altaris incensii. Ait autem ad illum Angelus: Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua: & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & erit gaudium tibi & exultatio, & multi in natiuitate ejus gaudebunt: Erit enim Magnus coram Domino. Et dixit Zacharias ad Angelum: Unde hoc sciam? Ego enim sum senex, & uxor mea processit in diebus suis. Et respondens Angelus dixit ei: Ego sum Gabriel, qui sto ante Deum: & missus sum loqui ad te, & haec tibi evangelizare. Et ecce eris tacens, & non poteris loqui usque in diem: quod haec stant, pro eo quod non credidisti verbis meis, quae implebuntur tempore suo. Cum vero natus est puer, & nomen ejus declaravit, dicens, Joannes est nomen ejus, apertum est illico os ejus, & lingua ejus, & loquebatur benedicens Deum. Joannes fructus orationis, non voluntatis; gratiae magis quam naturae. Ecce exaudita est deprecatio tua, & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium. Hinc praeclear antiquus Pater: Contra impossibilitatem corporis, contra sterilitatem viscerum, Zachariae precibus Elisabeth uterus insumpsit, & concepit Joannem non natura, sed gratia. Unde necesse erat sanctum nasci filium, qui non tam complexibus quam orationibus gigneretur. Orationes autem fundebat sanctus Sacerdos non pro familiae suae privata prosperitate, aut pro fecunditate venturae uxori impetranda, sed pro Messiae adventu, & totius humani generis salute: Ideo facta ipsi promissio Non Israelis duntaxat sed universi terrarum orbis donum ac pignus erat (ait antiquus Pater.) Dubitare permittitur, ut hac ipsa incredulitate ad fidem exerceatur. Idcirco enim praesens super sterilitate incredulitas, ut neque futurum in Virgine miraculum in dubium revocaret (inquit S. Joannes Chrysostomus.) Eris tacens, & non poteris loqui, usque in diem quo haec stant. Silentium exspectat vocem nascituram, Zacharias Joannem, Senex puerum, Sacerdos Prophetam, Zacharias sacerdos obmutescit, ut legalium sacrificiorum proxime futura consummatio significetur. Omnes enim Prophetiae & Lex usque ad Joannem prophetaverunt. Silentium Zachariae, Prophetae latens, quodammodo occultata & clausa. Hoc est apertio vocis Zachariae in natiuitate Joannis, quod est discipulo veli in cruce Christi.

II. Alterum Nativitatis S. Joannis privilegium, est sanctificatio illius in utero Matris. Sanctificatus in matris utero creditur Jeremias, sed longe minor illius sanctificatio quam Joannis, de quo praedixit Angelus: Et Spiritu Sancto replebitur adhuc, ex utero matris suae. Multo sane excellentius est Spiritu Sancto repleti, quam sanctificari. Sanctificatio enim emundationem ab originalis peccati labe significat, repletio Spiritus Sancti gratiae inundationem. Apostoli cum Spiritu Sanctum de Salvatore redi-vivi accepissent afflatu, vix quinquagesimo a Resurrectione illius die ad illum gradum pervenerunt, ut de illis diceretur: Repleti sunt omnes Spiritu Sancto. Joannes vero id consecutus est in utero matris Spiritu Sanctus Jeremiam sanctificat, replet Joannem, supervenit in Mariam.

III. Accedit & aliud privilegium admirabile, exultatio pueri in utero Matris, Et factum est ut audivit salutationem Mariae Elisabeth, exultavit in gremio. Concion. Pars III. Tom. II.

B. Petrus Damiani Ser. de S. Joan. Bapt.

Luc. 1. 8.

Inter Ser. S. Ambros. ad scriptos in Nat. S. Joan. Bapt.

Incertis Auctoris Encomium S. Joan. Bapt. ex Graeco Res. Christian. Cod. editum & Latine rediditum a P. Combefis. Matt. 11. 13. S. August. Sermon. 291. Luc. 1. 15. S. Petrus Damiani.

Act. 2. 4.

Luc. 1. 41.

2. Cor. 4. 5.

Ex utero matris in utero Origenes Mariae Virginis Christum agnoscit Infantem, Mundi Hom. 7. in Redemptorem. Quid mirum si exultat gaudio incredulibili. Quasi per experientiae sensum sciebat quae Israel ignorabat (inquit Origenes.) Unde exiit in gaudio. Senserat enim venisse Dominum suum, ut sanctificaret servum suum. Ut Maria locuta est verbum quod Filius Dei in ventre Matris suggererat, exultavit infans in gaudio, & tunc primum Praecursorem suum Prophetam fecit Jesus: Et propter ipsum Spiritu Sancto replevit & matrem Elisabetham. Et re-

Luc. 1. 41. pleta est Spiritu Sancto Elisabeth. Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus, nunc dulciori colloquio, nunc amplexu feliciore Joannem consecrans, admoto gratiarum omnium Fonte Dei Filio in utero ejus incarnato, De cujus plenitudine omnes S. Ambros. accepimus. Christi dono, Virginis praesentia ac pat. Lib. de Introcimio Joannes virginitatis gratiam accepit. Nec immerito (inquit S. Ambrosius) mansit integer corpore, quem tribus mensibus oleo quodam suae praesentiae & integritatis unguento Domini Mater excoxit.

IV. Quartum Nativitatis S. Joannis privilegium, gaudium est universale. Et multi in Nativitate ejus gaudebunt. Gaudium parentum, cognatorum, amicorum & vicinorum in sancti Praecursoris Nativitate Propheticum fuit, laetitiam praefigurans ex Ecclesiae fecunditate in Gentibus universis proxime orituram, ut vaticinatus est Isaias: Lauda sterilis quae non parit: Decanta laudem & bimii quae non pariebas: Quoniam multi filii desertae, magis quam Isai 54. 1. ejus quae habet virum. Nullius sancti natiuitatem celebrat Ecclesia, nisi sancti Sanctorum Christi Jesu Domini nostri, Deiparae Virginis, & S. Joannis. Novit enim meliorem esse diem mortis die natiuitatis: Ideo Martyrum mortes celebrat, atque Natalia vocat, quia morte nati sunt ad vitam sempiternam & gloriosam. Et Joannis natiuitas celebratur, ut impleatur quod de illa praenunciatum ab Angelo est: Et in natiuitate ejus multi gaudebunt. Joannis natiuitas Christum Dominum prophetavit, quem conceptum ex utero salutavit; ideo laetitiam attulit Mundo: Hanc laetitiam olim testatae sunt quaedam Ecclesiae trium celebratione Misterum ab unoquoque facer. dote, ut in Natali Domini. Exultandum in hac festivitate, non gaudio saeculari, sed sancto, qui fructus est Spiritus Sancti, caritatis comes, bonae conscientiae indicium. Erat Joannes lucerna ardens & lucens. Lux gaudium parit, sed frigiditibus cordibus medicum ac breve gaudium est. Gavisi sunt Judaei ad lucem Joannis, sed ejus ardore non sunt succensi, quia veritatem quam annunciabat, praedicabat, indigebat, Christum Jesum non dilexerunt. Vos autem voluisti ad horam exultare in luce ejus. Non ita Christiani gaudere debent, sed gaudio pleno & perpetuo, Deum amantes, & ipsum laudantes omnibus diebus vitae suae. Cor meum & caro mea psal. 83. 3. exultaverunt in Deum vivum.

II. Inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista amplitudine muneris. Christij scilicet Praecursor fuit, Propheta & plus quam Propheta, Elias alter, Baptizator Salvatoris, amicus ipsius, sponsus paranympus, primus Regni caelorum Praedicator. Erit magnus coram Domino (ait Angelus). & multos filiorum Israel convertet ad Dominum Deum ipsorum: & ipse praecedet ante illum in spiritu & virtute Eliae: Ut convertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam justorum parare Domino plebem perfectam. Erit magnus coram Domino officio ac ministerio: Et efficacissima penitentiae, & Regni caelorum jam proximi praedicatione Judaeorum plurimos ad Christum convertet, ut illum esse verum Deum, ut Dominum Jesum esse Messiam a Deo promissum; ut hunc quem digito ostendit, a Prophetis praedictum Mundi Redemptorem credant, illum audiant, ejusque mandatis obediant. Vidit Joannes Jesum venientem ad se, & ait: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum Mundi. Hic est de quo dixi: Post me venit vir qui ante me factus est, quia prior me erat. Et ego nesciebam eum, sed ut manifestetur in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans. Et ipse ante illum, ceu Regem ante Regem mox adfuturum proxime praecurret, non minori zelo, fervore, efficaciac praedicans adventum Redemptoris, quam Elias adventum praedicatorum est Judicis. Et ipse praecedet ante illum in spiritu & virtute Eliae. Quam fervens fuit Eliae zelus, quam invicta virtus & animi fortitudo adversus Achab, Jezabel, Pseudo-Prophetas Baal, & quam fervens erit, vehemens, invictus adversus Antichristum & ejus Ministros; tam fervens fuit zelus Joannis, tam invicta fortitudo animi in arguenda incredulitate, vitiiis, impotentia Pharisaeorum, Herodis, Herodiadis. Dicebat enim ad turbas quae exibat ut baptizarentur ab ipso: Quia ventura vobis, qui ostendit vobis jugere a ventura ira?

Luc. 1. 15. 16. 17. Luc. 1. 29. 30. 31.

ira? *Fragile ergo fymctus dignos penitentia, &c.* Pharisaeis & Sadducæis ad baptismum tuum venientibus id dixisse Joannem S. Mathæus refert. Dicebat Herodotus. *Non licet tibi habere uxorem fratris tui.* Joannem quidem miracula non legitimus edidisse ut Eliam: Magnum enim erat ipse miraculum in natiuitate, conuersione, prædicatione. *Etenim manus Domini erat cum illo.* Ejus autem prædicationis finis fuit ut corda patrum, id est, amor Patriarcharum & Prophetarum, conuerterentur in filios, illius scilicet temporis Israelitas a patribus degeneres. Cum enim Patriarchæ & Prophetæ, iustique omnes qui sub Lege Moisaica, vel Lege naturæ vixerant, per fidem Christi venturi iustificati fuissent, neque ex operibus Legis, & sanguine legalium victimarum se iustitiam, & salutem consequi posse credidissent, sed sanguine Christi, & moribus fidei congruis Deo placuissent, ita ut e ipsa, tametsi nondum nomine, essent Christiani (ut S. Augustinus loquitur) posteri ab eorum fide & moribus degeneres iustitiam suam ex Lege non ex gratia & fide Christi derivari, & remissionem peccatorum per sanguinem animalium se consequi posse præsumebant, & iustos se esse confidebant, qualibuscumque essent moribus, modo ceremonias Legis obseruarent, externaque opera facerent. Propter ista fidei & morum discrepantiam, Patriarcharum animi a filiis alieni erant. Unde Judæorum nomine ait Propheta: *Abraham nesciuit nos, & Isaac ignorauit nos, Joannes vero Christum Agnum Dei demonstrando, verumque Deum ac verum hominem prædicando, qui sanguine suo redempturus erat Israel, & ad penitentiam ac morum sanctimoniam eos exhortando; conuertit Patriarchas & Prophetas ad amandos filios suos, quos antea non diligebant propter fidei ac morum dissimilitudinem. Incredulos sui temporis Judæos conuertit ad prudentiam iustorum: prædicatione scilicet sua effectus ut Patribus suis antiquis in fide, spe, ac moribus concordarent. In id denique iugum collineauit ministerium Joannis ut pararet Christo Domino plebem perfectam. Ideo Regni celorum primus est Prædicator qui meminerit. O vocem novam, o verbum misericordiae & gratiæ, vocem exultationis, quæ ante Joannem audita non fuerat: Penitentiam agite, appropinquauit enim Regnum celorum. Verbum penitentiae dulce & gloriosum, Verbum regni celorum lætium & adorandum, illi soli primarie conueniens, qui primus Noui Testamenti posuit fundamenta.*

Quanta vero dignitas ejus, cui diuinum caput inclinare Christus, Jesus dignatus est, ejusque manibus baptizari? Domini virtutum, Rex gloriæ, portans omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum faciens, cui Cherubim & Seraphim Sanctus, Sanctus, Sanctus, conuincunt, Filius Dei, splendor gloriæ, & figura substantiæ ejus, *Venit a Galilæa in Jordanem ad Joannem, ut baptizaretur ab eo. Joannes autem prohibebat eum, dicens: Ego a te debeo baptizari, & tu venis ad me? Respondens autem Jesus dixit ei: Sine modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Uni datum est Joanni baptizare eum qui baptizatur in Spiritu Sancto & igne, Virginitatemque Virginis Filium virginis manibus irrorare. Joannis Ministerium cum Moyse, omniumque Prophetarum ministerio conferatur, tantum illud isti antecellere perspicuum erit, quantum cælum a terra distat. Joanne Christum baptizante Lex terminatur, finem accipit Prophetia, & omnis illi sacrificiorum multitudo incipit antiquari, instituto vel designato novæ regenerationis Sacramento, Christi contactu sanctificationis aquis, & sanctificandi vim ab eo haurientibus, & in unam baptismatis formam transeuntibus legalium rudimentis figurarum. Ideo Joannes *Quidam limes Testamentorum duorum, Veteris & Novi, a Patribus prædicatur.* Arcana cælestia Joanni reuelantur Christum baptizanti: Trinitatis Mysterium in Veteri Testamento obscurius expressum, sancto Præcurfatori manifestius reuelatur. *Pater auditur in voce, Filius baptizatur in lumine, Spiritus Sanctus in columbæ specie demonstratur. Adest Joannes totius mediis Trinitatis. Quamquam interius edoctus sit a Spiritu Sancto antequam sensibilibus signis adumbrata Mytheria Mundo reuelarentur, Joannes in Spiritu tanquam Angelus eruditur.* (ait S. Bernardus.) *Nimirum tanto propinquior Deo, quanto vox Verbo vicina: cui nulla voce alia media quod foris sonet oporteat intuari. Neque enim Joannem prædicatio, sed inspiratio docuit.**

III. Inter natos mulierum nemo major Joanne Baptista merito fidelitatis. Tanta erat ejus gratia, tanta virtus, tanta apud homines celebritas nominis ob penitentiam austeritatem cum innocentia conjunctam; tanta auctoritas, ut Christus facile crederetur, si vellet abuti errore hominum. Laborandum non fuisset ut persuaderet se esse Christum, quia hoc jam

illi qui eum audiebant & videbant, illo non dicente putauerant, Non erat ei opus seminare errorem, sed confirmare. At ille Sponsi amicus humilis, Sponsus zelans, non se pro Sponsi adulterum supponens, perhibet testimonium amico suo, & eum qui vere Sponsus erat, Sponsæ commendat. Interrogatus an esset Christus, an Elias, an Propheta, respondit: *Non sum.* Urgentibus Sacerdotibus & Levitis Judæorum Hierosolymitanorum Legatis, & interrogantibus, *Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta?* respondit: *Ego baptizo in aqua: Medius autem vestrum stetit quem vos nescitis. Ipse est qui post me venturus est, qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut soluam ejus corrigiam calceamenti.* Joannes tantus homo ideo se humiliat Christo, ut eum plus quam hominem esse ostendat. *Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine.* Quomodo dicit, Evangelista sancte, *Non erat ille lux, de quo Christus ait, Erat lucerna ardens & lucens?* Joannes quidem lucerna erat, sed in comparatione veræ lucis que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, lux non erat. Ideo testimonium perhibuit de lumine, testimonium fidele, se lucernam esse agnoscentes ne vento superbiæ extingueretur. Lucerna & accendi & extingui potest, *Verbum Dei extingui non potest, lucerna semper potest.* Sed & meram vocem se esse profiteretur. *Ego vox clamantis in deserto, Dirigitur vitam Domini, sicut dixit Isaias Propheta, Vox sine verbo sonus inanis, Verbum corde conceptum prius est voce, cujus ministerio audientibus innotescit, Antequam sonet vox in ore meo, jam tenetur verbum in corde meo; sed ut intelligas, prior venit vox ad aurem tuam, ut verbum insinuetur menti tuæ. Nolle enim non posses quod in me fuerat ante vocem, nisi in te fuerit post vocem. Ergo si vox Joannes, Verbum Christus, ante Joannem Christus, sed apud Deum; post Joannem Christus, sed apud nos. Ego vox clamantis in deserto. Personam gerebat Joannes vocis in Sacramento (inquit S. Augustinus). Non enim ipse solus vox erat, *Omnis homo annuntiator Verbi, vox Verbi est.* Quod enim est sonus oris nostri ad verbum quod mente concipimus, hoc omnis Anima pia prædicatrix ad illud Verbum de quo dictum est: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.* Hoc erat in principio apud Deum... Quanta verba immo quantas voces facit verbum corde conceptum! Quantos Prædicatores fecit Verbum apud Patrem manens! Misi Patriarchas, misi Prophetas, misi tot & tantos præcuratores suos. Verbum manens voces misit, & post multas præmissas voces, unum ipsum Verbum venit tanquam in vehiculo suo, in voce sua, in carne sua. Collige ergo tanquam in unum omnes voces quæ præcesserunt Verbum, & eas omnes constituat in persona Joannis. Harum omnium sacramentum ille gestabat, harum omnium persona sacra & mystica ille unus erat. Ideo proprie dictus est vox, tanquam omnium vocum signaculum atque mysterium. Ego vox clamantis in deserto.*

Præclarum illud ac fidele de Christo testimonium Joannes Baptista confirmat, cum orta Judæos inter & ejus discipulos quaestione de purificatione, hi ipsum convenissent æmulatione ducti, hisque verbis interpellasset: *Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad eum.* Hac enim occasione Christum Ecclesiæ Sponsum esse docuit, se amicum Sponsi; illum verum Deum esse, in quem credendum sit: Qui vero in ipsum non crederent, vitam æternam non habituros, sed æternum iræ Dei futuris obiectum. Se quæcumque haberet spiritualis magnitudinis insignia, Dei dona esse cognoscere, sponsi munera collata amico: Christo vero Spiritum non ad mensuram datum, utpote qui Dei Filius sit, Patri consubstantialis, coæqualis, æternus. *Non potest homo accipere quidquam, nisi fuerit ei datum de celo. Ipsi vos mihi testimonium perhibetis, quod dixerim: Non sum ego Christus, sed quia misus sum ante illum, Qui habet Sponsam, Sponsus est: Amicus autem Sponsi qui stat & audit eum, gaudio gaudet propter vocem Sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum est. Illum oportet crescere, me autem minui. Qui desursum venit, super omnes est. Qui de terra est, & de terra loquitur. Qui de celo venit, super omnes est. Et quod vidit, & audivit, hoc testatur: & testimonium ejus nemo accipit. Qui accepit ejus testimonium, signavit quia Deus verax est. Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur; non enim ad mensuram dat Deus Spiritum. Pater diligit Filium, & omnia dedit in manus ejus. Qui credit in Filium, habet vitam æternam: Qui autem incredulus*

dulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.

Hæc verba, *Illum oportet crescere, me autem minui*, summam Joannis humilitatem ostendunt; nec mystica significatione vacant. Joannem vocem esse cogitate, *Omnium vocum persona Joannes, Verbi persona Christus.* Omnes voces necesse est minuantur, quando ad Christum videndum proficimus. Quanto enim proficiat ad videndam sapientiam, tanto minus tibi vox est necessaria. *Vox in Prophetis, vox in Apostolis, vox in Psalmis, vox in Evangelio. Veniat illud, In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.* Cum eum vidimus sicuti est, nunquid recitabitur Evangelium? Nunquid Prophetas audiri sumus? Nunquid Epistolæ Apostolorum lecturi sumus? Quare? Quia desunt voces crescens verbo: quia illum crescens oportet, me autem minui. Et Verbum quidem per se ipsum nec crevit, nec deficit in se. In nobis autem crescere dicitur, cum proficendo in illum crescimus; sicut crevit in oculis lux, cum acie corporealescens videtur amplius, quæ acie languente minus videtur. Et minor erat oculis agris, major est oculis sanis: cum ipsa per se ipsam nec ante imminuta sit, nec postmodum creverit. Minuitur ergo ministerium vocis, cum fit mentis profectus ad Verbum. Ita oportet Christum crescere, Joannem autem minui. In homine minuiamur, in Deo crescimus, In nobis humilitemur, ut in illo exaltemur. Omnis qui se humiliat exaltabitur. Ad hoc missus est Joannes ut eum imitemur, & ad Verbum nos teneamus. Quantumcumque se facit humana superbia, de quavis excellentia sanctitatis, quis erit quod Joannes? Quisquis es qui te magnum putas, non eris quod Joannes.

Joannis fidelitatem imitemur, gratiæ fideles simus, status nostri conditionis, ministerii officia fideliter impleamus. Lucernæ simus ardentes & lucentes, *Est enim tantum lucere, vanum; tantum ardere, parum; ardere, & lucere, perfectum.* Joannis ardorem triplicem imitemur. *Ardens enim erat in seipso vehementer austeritate conversationis: erga Christum intimo quodam & pleno fervore devotionis: erga peccantes proximis constantia liberæ incarnationis.* Ardebat sibi Joannes, nobis autem lucebat. Gaudeamus in fervore ejus ad imitationem; gaudeamus in lumine, non tamen ibi manente, sed ut in lumine, ejus videmus lumen. S. Joannis penitentia sit nobis incendentium fervoris, & humilitatis.

IN FESTO S. PETRI Principis Apostolorum.

Judicabit in nationibus, implebit ruinas: de torrente in via bibet, propterea exaltabit caput.
Psalm cix. 6. & 7.

DEUS qui infirma mundi elegit ut confunderet fortia, & quæ stulta sunt mundi, ut confunderet sapientes, & ignobilia mundi & contemptibilia, & ea quæ non sunt, ut ea quæ sunt destrueret, ut non gloriaretur omnis caro in conspectu ejus, ignobiles, rudes, pauperes piscatores elegit, ut novum Ecclesiæ suæ Imperium fundarent, ac per orbem universum propagarent: ut debellarent nominis sui ac Filii sui inimicos sine ullo armorum apparatu, sine ullis copiis, sine opibus, sine ullo humano præsidio: Illique a Christo Jesu Filio dilectionis suæ electis ac missis per mundum universum ad prædicandum Evangelium Apostolis victoriam præstitit, triumphos decrevit, gloriam contulit immortalem, celebritatem nominis ac reverentiam tantam, ut ad memorias Piscatorum jam ipsi præciderent Imperatores. Vere mirabilis Deus in omnibus Apostolis suis: Verumtamen in S. Petro admirabilior, cui dona contulit ampliora. Primus ille in donis, major imperio, Senatus Apostolici Princeps ac vertex, Ecclesiæ visibile caput, ac fundamentum, crepido fidei, Christi Jesu in terris Vicarius, cæli Janitor, omnium Christi ovium agnorumque Pastor, unitatis Ecclesiasticæ centrum & custos, Nationum Judex.

1. S. Petrus primatus dignitatem supra ceteros Apostolos & universos Christi Fideles, seu regimen Ecclesiæ universos, promeritus est excellentia Fidei & fervore caritatis. *Judicabit in nationibus.* 2. S. Petrus Dei & Filii ejus inimicos debellavit, ejusque imperio subiecit prædicationis suæ & miraculorum virtute. *Implebit ruinas.* 3. S. Petrus præcipuum gloriam, reverentiam, cultumque in Ecclesia consecutus est ob labores pro Ecclesia toleratos; ob passionem ac martyrium. *De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput.*

I. S. Petrus fide sua promeritus est primatum & principatum Ecclesiæ. Non alibi quæramus impræ-

sentiarum Catholici hujus dogmatis probationem, quam in hodiernæ Solemnitatis Evangelio. „ Venit „ Jesus in patres Cæsariæ Philippi, & interrogabat Matt. 16 „ Discipulos suos: Quem dicunt homines esse Filium „ lium hominis? At illi dixerunt: Alii Joannem „ Baptistam, alii Eliam, alii vero Jeremiam, aut „ unum ex Prophetis. Vos vero, inquit Jesus, „ quem me esse dicitis? Respondens Petrus dixit: „ Tu es Christus Filius Dei vivi. „ Christi Jesu Divinitatem primus omnium agnoscit & confitetur. Chryf. Hom. Dixerant quidem qui in navi erant cum Jesu, sed 55. in Matt. datam ab illo tempestate videntes: Vere Dei Filius es. Dixerat Nathanael, Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex Israel. At Filium Dei professi non erant ut Petrus. Nondum plene illuminati, Jesum unum e multis esse opinabantur, iustitia quidem ac sanctitate eximium, Deo imprimis acceptum, non tamen Deum verum ex Dei substantia genitum, Patri in omnibus similem, æqualem, coeternum. Petrus vero Filium Dei verum, proprium, unigenitum, substantialem æterno Patri confitetur ac prædicat: Non eo modo ac eo sensu quo Elias, Jeremias, Propheta ceteri, Joannes Baptista, ceterique eximie sanctitatis homines filii Dei appellari poterunt: Quia ratione ut Jesus Dei Filius agnosceretur, singulari Patris cælestis revelatione opus non fuisset. Sic de Christo vulgus hominum loquebatur, sanctitatem, doctrinam, & miracula illius suspiciens. *Quem dicunt homines esse Filium hominis?* Melius, verius, sublimius sentit ac locutus est Petrus. *Ut non loquatur os meum opera hominum, Christum Deum pariter & hominem confensus est. Tu es Christum Dei Filius Dei vivi.* Confessio ista hæreticis omnes Christi Jesu Divinitatem, & Incarnationis Mytherium oppugnantes evertit, Cerinchi, Ebionis, Pauli Samosatani, Arii, Eunomii, Photini, Bonodi, Nestorii, Eutychetis. *Tu es Christus Filius Dei vivi:* Hoc est: Tu qui, vere Filius hominis, idem vere es Filius Dei vivi. Tu verus in Deitate, verus in carne & salva gemina proprietate naturæ utrimque unus. Petrus locutus est ut homo, & ex carnis infirmitate, cum Christum Jesum a passione & morte subeunda deterere voluit: Humano & carnali affectu locutus est; ideo severe a Domino reprehensus & Satanas appellatus. Verum cum Christum Filium Dei vivi confitetur, beatus appellatur. Hæc enim dixit non humano sensu aut affectu, ut amico, præceptorum ac domino gratificaretur, sed ex Patris cælestis revelatione, *Beatus es, Simon Bar-Jona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cælis est.* Confessionis tam egregiæ merces, Apostolici Collegii Principatus, & regendæ Ecclesiæ universæ demandata a Christo Jesu Provincia. „ Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, „ & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, „ & portæ inferi non prævalebunt adversus eam: „ & tibi dabo claves regni cælorum. Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis. „ S. Petri fides, Ecclesiæ fundamentum est: & super ipsum merito fidei fundata & ædificata est a Christo Ecclesia. „ Apostolicæ dignitatis beatissimo Apostolo Petro primatum fidei suæ remuneratione commisit, universalem Ecclesiam in fundamenti ipsius soliditate constituens. TU ES Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. O dignitatem incomparabilem! De toto mundo unus Petrus eligitur, qui & universarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisque Ecclesiæ Patribus præponatur: Ut quamvis in populo Dei multi Sacerdotes sint, omnes tamen proprie regat Petrus, quos principaliter regit & Christus. Magnum huic viro consortium potentis suæ tribuit divina dignatio: & si quid cum eo commune ceteris voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum dedit quidquid aliis non negavit. *Et ego dico tibi:* Hoc est, sicut Pater meus tibi manifestavit dignitatem meam: ita & ego tibi notam facio excellentiam tuam. *Quia tu es Petrus, id est, cum ego sim inviolabilis Petra, ego lapsus angularis qui firmo utraque unum:* ego fundamentum præter quod nemo potest aliud ponere: tamen tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, ut quæ mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia. *Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Super hanc fortitudinem æternam extruam Templum; & Ecclesiæ meæ celo inferenda sublimitas, in hujus fidei firmitate confurget.*

Et tibi dabo claves Regni cælorum, &c. Supremam S. Bernardi, Ecclesiæ regendæ potestatem. In typum Primatus lib. 2. De ipsi uni datum est ambulare super aquas instar Domini, Consider.

Luc. 3. 7. & seqq.
Matt. 3. 7. 8.
Marc. 6. 18.
Luc. 2. 66.
S. Paulus Epist. ad Rom.
Ibid. 6. 16.
Matth. 3. 2.
P. Petrus Damiani.
Matth. 3. 18. & seqq.
S. Aug. Serm. 297. in Natali S. Joan. Bapt. 7.
S. Petrus Damiani.
S. Aug. Serm. 297. in Natali S. Joan. Bapt. 7.
S. Bernard. Serm. in Natali S. Joan. Bapt.

Joan. 1. 26. 28.
Joan. 1. 7. 8.
S. Aug. Serm. 228. in Natali S. Joan. Bapt. 7.
Joan. 1. 23.
S. Aug. Serm. 299. Luc. 14. 11.
S. August. Serm. 390. 6.
S. Bernard. Serm. in Natali S. Joan. Bapt.

Psal. 61. 4.
S. Ambros. De Incarn. Com. Sacrament. c. 4.
S. Leo Epist. ad Rom. 29.
S. August. in Psalm. 138.
Matt. 16. 17.
S. Leo Epist. 1.
Idem Serm. 3. in annivers. die Assumptionis suæ.
Ephel. 14. & 20.
S. Bernard. Confider.

mini, ut significaretur Petrum unicum esse Christi Vicarium, qui non uni populo, sed cunctis praeesse deberet. Nam Agas, populi. Alias ceteris Discipulis in navicula venientibus ad Dominum qui in littore expectabat, Petrus se misit in mare, & natando venit. Scilicet Non navem unam, ut, ceteri quilibet suam, sed saeculum ipsum suscepit gubernandum. Mare enim saeculum est, nave Ecclesiae.

Non solum fidei, sed amoris ferventioris merces fuit Apostolo Petro collata a Christo Domino Apostolice Collegii & Ecclesiae Principatus, Jesus post Resurrectionem suam tertio se Discipulis conspicuum praebens, dixit Petro: Simon Joannis, diligis me plus his? Respondit Petrus: Etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dixit ei Jesus: Pasce agnos meos. Ait iterum Jesus: Simon Joannes, diligis me? Respondit Petrus: Etiam Domine tu scis quia amo te. Dixit ei Jesus: Pasce agnos meos. Ait tertio Jesus: Simon Joannis, amas me? Contristatus Petrus respondit: Domine tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dixit ei Jesus: Pasce oves meas. Tertio interrogatur, Ut ter confiteretur amor, quod ter negaverat timor. Non aliud quam, Amas? interrogatur: Non aliud quam, Amo, respondetur. Et respondentem statim passionem Dominum praenuntiat. Magis idoneo Pastori dubio procul commendat oves preciosas, non auro, non argento, sed sanguine suo emptas. Si Dominus homo commendaret servo suo oves suas, cogitaret certe utrum peculium servi illius idoneum esset pretium ovium suarum, & diceret: Si perdidisset, si dissipaverit, si consumpserit, habet unde reddat. Commendaret ergo servo idoneo oves suas, & servi facultates in pecunia quaereret, pro ovibus quas pecunia comparavit. Nunc vero Dominus Jesus Christus, quia servo commendat oves quas sanguine comparavit, idoneitatem servi in passione san- guinis quaerit. Tanguam diceret: Pasce oves meas. Quas oves? Quas enim sanguine meo. Mortuus sum pro eis, Amas me? Moveret pro eis, igitur Hoc pervinet ad pasce oves Dominum, ut non recusetur mors pro ovibus Domini. Pastor servus hominis pecuniam redderet pro consumptis ovibus: Petrus sanguinem reddidit pro ovibus conservatis. Omnibus Ecclesiae Pastoribus Petri forma praenonitur. Dominicus ovibus pasceendis idoneus non est, qui pro ipsis mori non potest, aut effectu, aut affectu. Quid est aliud, Diligis me? Pasce oves meas; quam si diceretur. Si me diligis, non te pascere cogita: Sed oves meas sicut meas pasce, non sicut tuas; gloriam meam in eis quaere, non tuam; dominium meum, non tuum; lucra mea, non tua, ne sis ex eis de quibus dictum est; Erunt homines seipso amantes, &c.

S. Petri Primatus reverendus & colendus, imitandi confessio & amor, Christum Jesum Filium Dei vivi non verbis solum confiteamur, sed operibus. Nam & Demones credunt, & contremiscunt, & illis clamantibus Jesum esse Filium Dei, silentium Dominus imposuit. Fide viva credamus ut Petrus, ne sinus ex iis qui Deum & Christum Filium Dei vivi se nosse verbis confitentur, factis autem negant. Fidem bonis operibus ostendamus. Certa merces non manet; Erimus Ecclesiae, non caput quidem (ut Petrus) sed membra vivenda, Filii Dei per adoptionem, fratres & cohaeredes Christi, cum S. Petro Regni caelorum compensores. Ne igitur erubescamus Christum confiteri coram hominibus, ut nos tanquam suos agnoscat & recipiat cum Patre suo, coram Angelis suis, Sed S. Petri ferventissimam caritatem imitemur. Christo corda nostra interroganti frequentibus amoris actibus respondeamus; Tu scis, Domine, quia amo te. Ne nos ipsos amemus praeter Deo. Non ea quae nostra sunt quaeramus sed quae Dei. Nescio quo enim inexplicabili modo, quisquis se ipsum, non Deum amat, non se amat; & quisquis Deum, non se ipsum amat, ipse se amat. Qui enim non potest vivere de se, moritur utique amando se: non ergo se amat, qui ne vivat, se amat. Cum vero ille diligitur de quo vivitur, non se diligendo magis diligit, qui propterea non se diligit, ut eum diligit de quo vivit. Si Christum amamus, oves ejus, id est pauperes ejus pascamus. Ter ait Petro; pasce; bis, pasce agnos, semel, pasce oves, ut ipsorum Apostolorum & Pastorum Pastor significetur: (Hi enim ovium nomine, quae sunt matres agnorum intelligendi sunt) & fidelium omnium ex utroque populo, Judaeo & Gentili in unum ovile Christi coeuntium. (Hi enim agnorum nomine repetito significuntur) Vel ut incipientium, proficientium & perfectorum, ex quibus Ecclesia constat, Pastor, & Rector S. Petrus agnoscat. Et nos omnes Christianos ad nostram pasceendi curam pro modulo nostro pertinere intelligamus. Unicumque enim man-

Apostol. 17. 45. Joan. 21.

Joan. 12. 15. 16. 17.

S. August. ser. 296. Alas De 132 versu 106.

S. Tim. 3. 2.

S. August. Tract. 123. in Joan.

derit Deus de proximo suo. Omnes pascamus bonis exemplis, errantes & ignaros verbis instructionis & doctrinae, peccantes verbo fratrum correptionis, afflictos verbo consolationis. Pro fratribus nos animas ponere debere certi sumus, si Christum vere diligimus. An vero illi parati sunt ad vitam pro fratribus poneadam, qui pauperibus egentibus non erogant terrenam substantiam suam.

II. Sanctus Petrus & Filii ejus Jesu Christi inimicos debellavit, ejusque imperio subiecit, praedicationis suae & miraculorum virtute. Judaeos primum, deinde Gentiles. Primum omnium post descensum Spiritus Sancti, ipsa die Pentecostes Evangelium Judaeis praedicat Petrus. Jam homines capit admirabilis piscator, & uno retis jactu tria circiter milia conclusit & ad Christum convertit. Stans Petrus cum undecim levavit vocem suam, & locutus est eis: Viri Judaei, & qui habitatis Jerusalem universi, &c. Stabant undecim Apostoli, unus Petrus loquebatur. Petrus omnium erat os (ait S. Joannes Chrysostronus) sed adstant illi undecim, comprobantes suo testimonio quae ab ipso dicebantur, Annuntiat Judaeis Jesum colendum quem crucifixerunt: Ut ejus jam sanguinem bibant credentes, quem fuderunt saevientes. Annuntiat autem illis Dominum nostrum Jesu Christo, & agnoscentem reatum suum, ut impleretur in eis quod Propheta ante praedixerat, Convertis sum in arumina mea, dum configitur spina, compuncti sunt. Nihil enim mali se fecisse putaverant, nondum infixa erat spina. Petro autem loquente, dixerunt ei & reliquis Apostolis: Quid faciemus? Tum Petrus: Paventiam (inquit) agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum & accipietis donum Spiritus Sancti. Amor Petri infirmus fuerat & an gustus, donec eum roboraret & dilataret Spiritus Sanctus. Qui posteaquam illi est abundantia gratiae largioris infusus, sic ad perhibendum de Christo testimonium quondam ejus frigidum pectus accendit, atque illa prius tepida quae veritatem suppresserant, ora referavit, ut cum omnes in quos venerat Spiritus Sanctus, linguis omnium gentium loqueretur, Judaeorum circumstantibus turbis, solus ad testimonium de Christo perhibendum praeteris promptius emicaret, ejusque interfectores de illius resurrectione confunderet. Si quem delectat tam suaviter sanctum tale spectaculum intueri, Aetna Apostolorum legat: Ibi beatus Petrus, quem negantem doluerat, stupeat praedicantem: ibi linguam illam videat ad fiduciam a diffidentia, & ad libertatem a servitute translata, tor linguas inimicorum convertere ad Christi confessionem, quam non valendo unam ferre, versa fuerat in negationem. Quid plura? Tantus in illo fulgor gratiae, tanta Spiritus Sancti plenitudo apparebat, tanta de ore praedicantis pretiosissima pondera procedebant, ut ingentis multitudinis ad verarios interfectores Christi Judaeos faceret pro illo paratos mori, a quibus cum illo formidabat occidi.

Praedicationem confirmat miraculis, Claudium ex utero matris ad speciosam portam Templi eleemosynam petentem sanat, in nomine Jesu Christi surgere & ambulare praecipit; stupentem populum & ad porticum Salomonis concurrentem alloquitur, Jesum praedicat, verumque Messiam esse docet, injuste ab ipsis interfectum, a Deo suscitatum, cuius nominis virtute tam infigne miraculum operatus est. Prophetias in Christo impletas probat, ad penitentiam illos hortatus. Quinque milia virorum Christo nomen dedit. A Principibus, Senatoribus & Scribis in iudicium vocatus cum Apostolice reliquis, Jesum Christum intrepide praedicat: Principes populi, & Seniores, audite. Si nos hodie dijudicamur in beneficio hominis infirmi, in quo iste salvus factus est, notum fit omnibus vobis, & omni plebi Israel, quia in nomine Domini nostri Jesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit a mortuis, in hoc iste astat coram vobis sanus. Hic est lapis qui reprobatus est a vobis aedificantibus, qui factus est in caput anguli, & non est in alio aliquo sanus: Nec enim aliud nomen est sub caelo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. Petro frustra prohibent Principes Sacerdotum & Seniores ne doceat in nomine Jesu: nec minis, nec carceribus, nec contumeliis & flagellis deterri potest. Obedientiam Deo magis quam hominibus contestatur. Petri praedicatione infidelitas in mentibus Judaeorum, cupiditas radix vitiatorum in cordibus destruitur. Multitudinis credentium erat cor unum & anima una: nec quisquam eorum, quae possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Neque

Act. 2. 14.

Hom. 4. in Act. Apost.

S. August. ser. 352. 5.

Psal. 31. 4.

S. August. Tract. 92. in Joan.

Act. 3. & 4.

Neque quisquam egens erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant, venientes afferbant pretia eorum quae vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum. Dividebatur autem singulis prout cuique opus erat. Interim Petrus Ecclesiasticam Disciplinam iusta severitate sancit, Ananiam & Saphiram vocat infraactores, Spiritu Sancto mentientes, avaritiae sacrilegae reos, ut qui pecuniae Deo dicatae partem retinuerant, morte multat ad exemplum. Judicabit in nationibus, implebit ruinas. Samariam, Lyddam, Joppem, aliasque civitates, in quibus dispersi Fideles habitant, iustrat sanctus Petrus, Ducis instar, ut illos in fide confirmet, Christianique imperium augeat. Imperator & dato novis Samaritae Fidelibus per manus impositionem & orationem Spiritu Sancto, Simonem Magum dandi Spiritu Sancti potestatem pecunia emere volentem, dure corripit, ut par erat his verbis: Pecunia tua tecum sit in perditionem: Quoniam donum Dei existimasti pecunia possidere, &c. Lyddae Aeneam paralyticum sanavit, Joppe Tabitam suscitavit; Hierosolymis omnis generis infirmos in lectulis ac grabatis expositos in plateis per quas transibat, umbra corporis sui in pristinum ac perfectum restituit sanitatem. Qui miraculo illud salvatoris promissum impletur: Qui credit in me, opera quae ego facio, & ipse faciat, & majora horum faciet. Quid mirum si praedicatione tot ac tantis prodigijs confirmata Judaeorum incredulitatem ac duritiam vincebat, ac tantam populi, necnon sacerdotum multitudinem Christi Jesu subiciebat imperio?

Nec vero Judaeos tantum sed & Gentiles in fidei congregat unitatem, Divina visione admonitus, & Caesarem a Cornelio Centurione accessit, Cornelium, ejusque familiam, cognatos & amicos fide Christi Jesu imbuit, & Spiritu Sancto, non adhuc loqueretur, super eos visibiliter efflato donatos baptizavit. Haec Gentium primitiae Christo Jesu a sancto Petro dedicatae & oblatae. Antiochenam exinde fundat Ecclesiam, in qua primum cognominati sunt Discipuli Christiani; dispersi in Ponto, Galatia, Bithynia, Cappadocia & Asia Judaeis Christum praedicat, Romam tandem se conferit secundo Claudii Imperatoris anno, quae civitas cum pene omnibus dominaretur gentibus, omnium gentium serviebat erroribus; & magnam sibi videbatur assumpsisse Religionem, quia nullam respicebat falsitatem. Petrus ad arcem Romani destinavit Imperii, ut lux veritatis, quae in omnium gentium revelabatur salutem, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus effunderet. Quot ibi labores Petro subeundi? Quot certamina? Quot errorum monstra debellanda? Quot eradicaendae superstitiones? Hic colluctantes Philosophiae opiniones, hic dissolvendae erant terrenae sapientiae vanitates, hic confutandus daemonum cultus, hic omnium sacrificiorum impietas destruenda, ubi diligentissima superstitione habebatur collectum, quicquid usquam fuerat variis erroribus institutum. In hac Urbe trophaeum Crucis Christi S. Petrus erigit super idololatriae ruinas; Simonem Magum falsis prodigijs & praestigijs Romanos seducentem & adversus Christi nomen fidemque bellum gerentem vincit, ex aere quo sublimis efferebatur a familiaribus demonibus, in terram Dei omnipotentis virtute decurbit, collisitque membris interficit. Judicabit in nationibus, implebit ruinas, conquassabit capita in terra multorum.

Ut Christi inimicos praedicatione nominis ejus debellatis, Ecclesiamque fundetis, vobis non est datum, Auditores, hac in re S. Petrum ut imitemini, si vos adhortamur, insipientes essemus; sed hortamur ut vivatis secundum Evangelium quod Petrus praedicavit, ut parcatis Ecclesiae quam fundavit: ut mores vestros conformetis moribus primorum Christianorum quos convertit. Nonne eodem Christi sanguine redempti estis? Nonne eodem Baptismo regenerati, eodem Spiritu sanctificati? An aliud Evangelium cui creditis? Multitudinis credentium erat cor unum & anima una: Nunc, heu! inter Christianos dissensiones, discordiae, invidiae, odia pertinacia. Eorum quae possidebat nemo aliquid suum esse dicebat, sed erant omnia communia, sic regnabat in illis caritas. Apud vos plures aliena malis artibus, injustis lucris & fraudibus acquirere & retinere metuant. Sic vobis dominatur peccata. Nullus egens erat inter illos, qui divitum abundantia pauperum supplebat inopiam, egere non patiebantur quos ut fratres diligebant. Pauperum innumera est apud nos multitudo, & illos non solum egere, & esurire, sed fame perire patimini, inhumiliter cordes & crudeliter! Agrorum pretia vendebant, & ponebant ad pedes Apostolorum, divitias contemntes: Vos nec decimam bonorum vestrorum pauperibus erogare vultis, quod divitibus praecipuum est, non merum

Act. c. 5.

Act. 10.

S. Leo Ser. 50.

Hist. Eccles. SS. Epiphani. Philast. Aug. de Her. Theodor. lib. 4. Heret. Fab. & alii.

perfectiois consilium. Quotidie perdurabant in Templo & in oratione perseverabant: Vix Christiani Dominici Festisque diebus Ecclesiam frequentant, verbum Dei fastidiunt, Sacramenta negligunt.

III. S. Petrus praecipuum gloriam, reverentiam, cultumque in Ecclesia consecutus est, ob labores pro Ecclesia toleratos, ob passionem ac martyrium. De torrente in via bibit, propterea exaltabit caput. Persecutiones sustinuit, carcerum molestiam & squalorem toleravit, contumelias, opprobria, flagella, varia & gravia pericula Evangelii causa pertulit, ac demum a Nerone comprehensus, & affixus cruci, martyrii coronam adeptus est. Verso ad terram capite ut crucifigeretur, a tortoribus obtinuit, cum ut acerbis supplicium esset, tum ne eodem corporis habitu quo Christus crucifixus, Domino similis in morte videretur. Quam in Apostolica dignitatis apice semper exercuit humilitatem, cuius specimen dederat, a Paulo inferiore suo reprehendi & emendari non egre ferens, in morte consummavit, ad exemplum Domini Jesu, qui semetipsum humiliavit ad mortem Crucis. Martyrium ipsi praedixerat Dominus, postquam trimum amoris professionem ab illo exegisset. Amen amen dico tibi, quia cum esses junior, cingebas te, & ambulabas ubi volebas: cum autem senueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & ducet quo tu non vis. Hoc autem dicebat, significans qua morte clarificaturus esset Deum. Quid significant haec verba, Alius te cinget, & ducet quo tu non vis? Nonne volens crucem & mortem pertulit Petrus. Volens utique si devotionem & amorem Christi in eo prederem: Nolens, si naturam consideremus. Natura mortem refugit. Amari mors non potest, tolerari potest. Si enim amaretur, non magna fuisset opus fortitudine & patientia Martyribus ad eam tolerantiam. Ideo magni Martyres, quia quod valde durum est & amarum pro Regno caelorum fortiter subierunt ac sustinuerunt. Majorem hac dilectionem nemo habet (inquit Christus) ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Si hoc durum non esset, quid magnum faceret caritas pro Christo delicias amans? Propter verba laborum tuorum, ergo custodivi vias duras; Id est, propter verba & promissa tua. Martyrium vox est. Ergo quantum ad naturam modum & vim consuetudinis reculat mors, sed dum amatur quod erit post mortem, suscipitur quod nolumus, ut perveniatur quo volumus. Hinc Petro dixit Jesus: Alius te cinget, & ducet quo tu non vis. Naturam expressit, non devotionem. Hanc nostrae infirmitatis naturam in se ipse Dominus transfiguravit, cum passurus ait Patri, Pater, si fieri potest, transiit a me calix iste. Mors nostra de peena est. A radice hanc accepimus, Adam primus hanc peccando meruit. Inde culpam contraximus & poenam. In nostra igitur natura, & culpa & poena: In Jesu carne, poena sine culpa, ut & culpa sanaretur & poena. Alius te cinget, & ducet quo tu non vis. Poena est haec, sed per poenam tenditur ad coronam. S. Paulus Apostolus, cuius etiam glorioso triumpho haec dies consecrata est, contemnebat poenam, attendens ad coronam. Ego enim jam delibor, inquit, & tempus resolutionis meae instat. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi: in reliquo reposita est mihi corona justitiae. Durum est qua transitur, sed magnum est quo transitur. Et Petrus noverat quo tendebat: Ideo & ipse passionem plena devotione suscepit, sed toleravit, non amavit passionem. Toleravit passionem, quod sequebatur amavit: quo ibat amavit, & qua ibat toleravit. Paulus, si fieri posset, noluisse mortem. Ingenitissimus gravatus, inquit, eo quod nolumus expoliari, sed supercassari. O vocem naturae, confessionem poenae! exclamat S. Augustinus. Sic & Petrus ductus est quo nolebat. Mori nolebat etiam senex, sed Christum sequi malebat, quam non mori. Si via lata esset, qua sine morte Christum sequeretur, quis dubitet quod hanc arriperet, hanc eligeret? Sed non erat qua sequi Christum quo ire volebat, nisi per viam quam peti nolebat, Non igitur crucifixus, sed crucifixus genitus quo nollet ductus est S. Petrus: Nam crucifixus non quo nolebat, sed potius quo volebat. Solutus quippe a corpore volebat esse cum Christo, sed si fieri posset, praeter mortis molestiam vitam concupiscebat aeternam: Ad quam molestiam nolens ductus est, sed ab ea volens eductus est. Nolens ad eam venire, sed volens eam vici. Molestia quantacumque sit mortis, debet eam vincere vis amoris, quo amatur ille qui cum sit vita nostra, etiam mortem voluit perferre pro nobis. Sic mortem vicit Apostolus Petrus. De torrente in via bibit, propterea exaltabit caput. Per illam mortis asperitatem arietibus transeuntibus, securitate sunt oves, Arietes ovium sancti Apostoli. Aspera via mortis,

Euseb.

S. Aster.

S. Chrys.

S. Ambros.

Joan. 21. 18. 19.

S. Aug. Sermon. 297. & 297. 6.

Joan. 15. 13.

Matt. 26. 29.

2. Tim. 4. 6.

S. Aug. Tract. 23. in Joan.

Spinis plena: sed illæ spinæ Petra & Petro trans-
 seunte, petreis pedibus trita sunt.
 Vitam amate, Auditores, per me licet: Sic tamen
 vita ista ametur, ne in ejus amore peccetur. Ame-
 tur vita, sed eligatur vita. *Quis est homo qui vult
 vitam, diligit dies videre bonos?* Ecce merces. Pro-
 hibet linguam a malo, & labia tua ne loquantur
 dolium. Declina a malo, & fac bonum. Ecce opus
 quo ad mercedem pervenitur. Eligamus vitam, pri-
 mo hic bonam, post hanc æternam. Primo hic bo-
 nam, sed nondum beatam. Bona modo agatur, cui
 postea beata servetur. Bona vita opus est, beata
 vita merces. Ordinis perverfus est velle hic beatam.
 Per multas tribulationes ad regnum Dei perveni-
 tur. De torrente tribulationis in via bibendum,
 ut caput exaltemus in gloria. Adversa omnia &
 mala constanter perferenda sunt, potius quam jus-
 titia deseratur, quam caritas amittatur. Id exem-
 plo suo docuit S. Apostolus Petrus, quod & scriptis
 commendatum ad memoriam sempiternam reliquit.
 Charissimi, nolite peregrinari in fervore, qui ad
 tentationem vobis fit, quasi novi aliquid vobis
 contingat: Sed communicantes Christi passionibus
 gaudeat, ut & in revelatione gloriæ ejus gaudeat
 exultantes... Hæc est gratia, si propter Dei
 conscientiam sustinet quis tristitias, patiens inju-
 ste. Quæ enim est gloria, si peccantes sufferitis?
 Sed si bene facientes patienter sustinetis, hæc est
 gratia apud Deum. In hoc enim vocati estis: quia
 & Christus passus est pro nobis, vobis relinquens
 exemplum... Si exprobramini in nomine Christi,
 beati eritis; quoniam quod est honoris, gloriæ &
 virtutis Dei, & qui est ejus Spiritus, super vos
 requiescit. Nemo autem vestrum patiatur ut homi-
 cidæ aut fur, aut maledicus, aut alienorum appe-
 titor. Si autem ut Christianus, non embeccat:
 glorificet autem Deum in isto nomine.

IN FESTO S. MARIE MAGDALENÆ.

Dilexit multum. Lucæ vij. 47.

Veteris novique testamenti Sancti, quos in Scri-
 pturis sacris commendat Spiritus Sanctus, di-
 spari longe modo commendantur. Laudationis illo-
 rum fundamentum timor; istorum amor. Discrimi-
 nis hujus radix est ipsa utriusque Testamenti diffe-
 rentia. Vetus nempe Testamentum lex timoris est:
 novum testamentum lex amoris. Hæc brevissima &
 apertissima differentia duorum Testamentorum, timor
 & amor (inquit S. Augustinus) Timor itaque charac-
 ter erat Sanctorum veteris Testamenti. Job & To-
 biæ elogium his verbis conceptum legimus: *Vir re-
 ctus & timens Deum.* Sancti Petri elogium in amore
 fundatur: *Simon, diligit me plus his?* Prophetæ ti-
 morem prædicant, Apostoli caritatem. Illa plenitudo
 est Legis scriptæ quæ data est hominibus in pama
 timoris: Hæc plenitudo Legis Evangelicæ, quæ da-
 ta est in plenitudine amoris. Quid mirum igitur si
 Christus Mariæ Magdalene elogium his verbis com-
 plexus est, *Dilexit multum?*

Totus homo ad cor reduci potest. Absconditus
 cordis homo: cor totum ad amorem revocari. Omnes
 enim cordis affectus variae sunt amoris ad objectum
 amatum habitudines. Amor inhiatorem habere quod
 amat, cupiditas est: id autem habens eoque fruens
 lætitia: fugiens quod ei adversatur, timor est; idque
 si acciderit sentiens, tristitia est. (ait S. Augustinus)
 Quod de animi affectionibus hic ait, de virtutibus
 alibi docet. *Virtus (inquit) est caritas, quæ id quod
 diligendum est diligitur.* Et alibi: *Nihil omnino
 esse virtutem affirmaverim, nisi summum amorem Dei.*
*Namque illud quod quadrupartita dicitur virtus, ex
 istis amoris vario quodam affectu dicitur...*
*Ut Temperantia sit amor integrum se præbens ei quod
 amat; Fortitudo, amor facile tolerans omnia pro-
 pter quod amat; Justitia, amor soli amato serviens,
 & propterea recte dominans: Prudentia, amor ea qui-
 bus adiuvatur, ab eis quibus impeditur, sagaciter
 seligens. Summa Religionis amor Dei est. Hæc vera
 Religio, hæc recta pietas, hæc tantum Deo debita
 servitium... Non collitur ille nisi amando. Denique
 Recta voluntas est bonus amor, & voluntas perversa
 malus amor. Magdalena igitur peccatrix fuit in ci-
 vitate, quia Dilexit. Magdalena sancta est, quia
 Dilexit. Amoris inordinatio, qua seipsum, mundum,
 peccatumque suum dilexit, ipsam coram Deo & ho-
 minibus peccatricem fecit. Ordo & elevatio amoris,
 quo a se ipsa, a creaturis, & a peccato separata
 est, & Christo Jesu tota, ubique, & perseveranter
 adhæsit, illam sanctam effecit. Mariæ Magdalene
 amor omnes vitæ illius status complectitur: 1. Sta-
 tum peccati; *Mulier erat in civitate peccatrix.* 2.
 Statum penitentis: *Lacrymis rigavit pedes ejus**

S. Aug. contra Adimantum cap. 17.

S. Aug. in Pl. 90.

S. Aug. lib. 14. de Civ. Dei c. 7.

Epist. 167.

Idem lib. De Moribus Eccl. Cath. c. 15.

Lib. 14. de Civ. Dei c. 4.

&c. 3. Statum contemplationis: *Maria optimam par-
 tem elegit.* Peccatrix in civitate, penitens in domo
 Simonis Pharisei, contemplatrix relicto vitæ tem-
 pore, præsertim in solitudine. 1. Maria Magdale-
 na divini quondam Amoris inimica. 2. Maria Ma-
 gdalena ab Amore divino debellata. 3. Maria Ma-
 gdalena divini Amoris Discipula. Divini Amoris
 inimica in civitate: Ab Amore divino debellata in
 domo Simonis: Divini Amoris discipula in contem-
 platione & solitudine.

1. Amor nusquam sine armis, nunquam sine ho-
 stibus, Sponsa cœlestis a Sponso dicitur *Terribilis ut
 castrorum acies ordinata.* De amore profano cecinit
 Poeta: *Militat omnis amans, & habet sua castra
 cupido.* Divini amoris hostis juratus est creaturarum
 amor. Hic cupiditas, ille caritas appellatur. *Duo
 amores duas fecerunt civitates:* Amor Dei usque ad
 contemptum sui, civitatem Jerusalem: Amor sui
 usque ad contemptum Dei, civitatem Babylonis.
 Magdalena peccatrix, serva est amoris profani, con-
 sequenter divini Amoris inimica. Hunc armis fortis-
 mis impugnat. Cum omnibus ejus hostibus foedus
 inquit, commercium habet. Victrix videtur & fortu-
 nata in hoc bello, innumeros illi subditos eri-
 piens.

Arma sua habet justitia, sua pariter habet iniqui-
 tas. Justitia armata est scuto fidei, galea spei, cari-
 tatis lorica. Iniquitas passionibus & sensibus homi-
 nis carnalis velut gladiis & sagittis armata est, ex-
 celsationibus ut clypeo defensa, obstinatione velut
 lorica munita, quæ cor hominis peccatoris adver-
 sus gratiæ tela impenetrabile efficiunt. Omnes Ma-
 gdalene affectus, sensus omnes, arma sunt quibus
 contra divinum Amorem præliatur, superbia, vitæ
 delicatæ & otiosæ amor, propositio in voluptatem ac
 delicias. Sibi complacere in se ipsa superba mulier,
 suæ pulchritudinis, ingenii sui, aliorumque donorum
 naturalium admiratrix. *Se autem in se diligere, &
 sibi placere, non est justitia caritas, sed superbia vani-
 tas.* (ait S. Aug.) Hæc vanitas amorem profanum in
 corde illius parit, divinoque amori opponit. Quod ut
 intelligatur, observandum est, nullum nos opus facere,
 cujus exercendi consilium seu decretum ante
 non ediderimus, quod quidem consilium seu decretum
 interiori verbo, quod vocatur verbum cordis, expri-
 mitur & continetur. *Verbum illud interius amore*

*conspicitur, sive creatura, sive Creatoris; id est, na-
 turæ mutabilis, aut incommutabilis veritatis: ergo aut
 cupiditate, aut caritate.* Magdalena suis ipsius plena
 verbum vanitatis producit: amoris proprii partum,
 & omnium illius vitiatorum fontem. *Testimonium for-
 me putat, si rogetur.* Profanum amorem fovit vita
 mollis & otiosa. Hominem in paradiso otiosum esse
 noluit Deus, sed operari, ne ab amore Creatoris desi-
 ceret, ac creaturæ amore corrumpere. *Posuit
 hominem in Paradiso voluptatis, ut operaretur & cu-
 sodiret illum.* Caritas semper operatur, nunquam
 inveniri potest otiosa. *Da mihi vocantem amorem*
 (ait S. Augustinus.) Quid ergo mirum si Magdalena
 mollis & otiosæ vitæ amans, inimica sancti Amoris
 fuerit? Occupabant illam nugæ nugarum, mundus
 muliebris, capillorum compositio, pigmenta vultus,
 cura carnis, variae vestimentorum formæ, gemma-
 rum fulgor, auri & argenti ornatus, studium placen-
 di per decorem quem naturaliter invitarem illidi-
 nis scimus. Amor denique voluptatis & deliciarum
 Magdalenam divini Amoris inimicam reddidit. Non
 amat nisi quod delectat. Gratia suavitatis & vici-
 tiæ delectatio facit ut justitiam amemus. *Inspirata gratiæ
 suavitatis per Spiritum Sanctum, facit plus delectare
 quod præcipit, quam delectat quod impedit.* Contra
 vero amat peccatum, qui temporalis voluptas præ-
 ponitur delectationibus quæ in dextera Dei sunt usque
 in finem. *Si enim nihil delectaret illicitum, nemo
 peccaret.* Contrariæ illæ delectationes in corde ho-
 minis sæpe decertant: An in corde Magdalene pec-
 catricis nullum certamen est, siquidem sæculi delecta-
 tionibus, ludis, spectaculis, choræis, pompis
 totam se tradit ac devovet, amatorum adulteris
 sermonibus delectatur, quemadmodum Eva serpentis
 allocutione; fructus vetiti suavitatem incredibilem
 esse sibi fingit, nec lethiferam esse cogitat. *Dulcius
 putat omne quod nescit.* Cum omnibus divini Amoris
 hostibus fœderata est, præsertim cum mundo, de
 quo S. Joannes ait: *Si quis diligit mundum, caritas
 Patris non est in eo.* Tota huic sæculo conformata
 est, ejusque legibus, moribus, vanitati; nec Dei
 Legem, nec Lazari fratris, & Marthæ sororis sala-
 tares monitiones & correptiones audit, nec ad Ju-
 dithæ, Estheris, aliarumque sanctarum mulierum
 proposita in Scripturis attendit exempla, Hæc spiri-
 tualem Magdalenam movere potuissent: *Dies diei
 eructat verbum, id est, Spirituales Spiritibus.* Sed
 Magdalenam sæcularem non movent nisi sæculi blan-
 dimenta,

S. August.

S. August.

Tertull.

Genes. 2. 17.

Tertull. de cultu Feminae S. Aug. lib. de Spir. et Lit. c. 28. Idem Lib. cont. Faust. cap. 28.

S. Hieron. Epist. 47.

Psal. 18. 3. S. August.

Sep. 2. 8.

Psal. 47. 9.

Rom. 8. 3.

Rom. 6. 19.

S. Greg. M. Hom. 35. in Evang.

Psal. 67. 21.

Psal. 142. 6.

S. Petrus Chrysol.

Genes. 7. 11.

dimenta, lenocinia, pompæ secularium ejusdem cum
 ipsa nobilitatis, ætatis, opum, speciei, mulierum
 verba & exempla. *Nox nocti indicat scientiam;* id
 est, *carnales carnalibus.* Venite, inquit, *fructum
 bonis quæ sunt, & utamur creatura tanquam in ju-
 ventute celeriter.* *Coronemus nos rosis antequam mar-
 cescant.* Pulchra est & superba ut Angelus rebellis,
 qui adversus Deum elatus, & in sua pulchritudine
 sibi complacens, a Dei amore defectit, cœlum evan-
 cians, trahens secum tertiam partem stellarum, in-
 ferus implens. Peccatrix erat in civitate, imo civi-
 tatis ipsa peccatum videbatur, quia plurimis causa
 erat ruinæ. Dei Israelis æmulam esse gestit, adora-
 tores innumeros ad se trahens, qui corda illi offerant,
 qui salutem suam illi immolent. Sed Amor
 divinus illam tandem gladio Spiritus ex ore Christi
 procedente aggreditur, vincit, debellat, ad ejus pedes
 prosternit, & arma quibus ad illum impugnan-
 dum usa est, in suum obsequium convertere com-
 pellit. Prophetæ oraculum in domo Pharisei imple-
 tum est: *In spiritu vehementer conteres naves Tharsis.*
 Magdalena navis est in sæculo nequam velut in mari
 fluctans, affectuum suorum fluctibus agitata, Thar-
 sim velut expansis velis navigans, mundi gaudia &
 delectationes exquirens. Tharsis nempe significat *ex-
 plorationem gaudii,* ut S. Gregorius Magnus obser-
 vat: Sed Spiritus Dei, Spiritus vehemens superbam
 illam navim confringit, Amor divinus cor Magda-
 lenæ conterit, *In spiritu vehementer conteres naves
 Tharsis.* Ad Christi pedes prostrata penitentiam suam
 pulpicator, non clam ac secreto, sed publice, ut
 scandalum tollat. *Stans retro secus pedes ejus, lac-
 crymis capiti rigare pedes ejus, &c.*

Tertullianus Apostoli verba explicans de Christo
 dicens: *De peccato damnavit peccatum,* ait hoc esse
 divinæ omnipotentis argumentum, quod opus salutis
 nostræ Dei Filius consummaverit humana carne in-
 ductus, quæ lapsus nostri & perditionis causa fuit.
*Hæc est (inquit) Dei virtus, in substantia pari per-
 ficere salutem.* Oculis, capillis, ore, osculis, unguen-
 tis pretiosis, ad penitentiam utitur Magdalena, hæc
 omnia convertit ad amoris divini obsequium, quibus
 ad eum impugandum usa fuerat. Sicut exhibuit mem-
 bra sua arma iniquitatis peccato, sic exhibuit membra
 sua arma justitiæ Deo. De Magdalena igitur dicere
 liceat: *Hæc est Magdalene virtus, in substantia pari
 perficere salutem.* Ab amore divino debellata, arma
 omnia quibus adversus illum pugnaverat, victori ac
 triumphatori suo consecrat. *Quot in se habuit oblecta-
 menta, tot de se invenit holocausta.* Convertit ad
 virtutum numerum, numerum criminum, ut totum
 serviret Deo in penitentia, quicquid ex se Deum con-
 temperat in culpa.

Divini Amoris triumphos in corde Magdalene de-
 scripsisse videtur Prophetæ his verbis: *Deus noscer
 Deus salvos facienti, & Domini, Domini exitus mor-
 tis.* Id operibus suis demonstravit & comprobavit
 Christus Jesus, Lazarum a morte corporis suscitans in
 Bethania, Magdalenam a morte peccati in Jerusalem,
 hunc ad vitam naturalem, istam ad vitam gratiæ re-
 vocans. *Verumtamen confringet capita inimicorum
 suorum, verticem capilli perambulatum in delictis
 suis.* Divinus amor Magdalene debellata caput hu-
 miliat ad pedes Jesu, capillos ejus lacris pedibus ex-
 tergendis devover. *Dixit Dominus, Ex Basan conver-
 tam, convertam in profundum maris.* Basan siccita-
 tem significat, ut observat S. Augustinus. Anima
 peccatrix Magdalena sicca prius & arida erat respec-
 tu Dei, ita ut nec lacrymarum pro ipso fundere va-
 leret. *Anima mea sicut terra sine aqua tibi:* Sed statim
 atque per amorem penitentem ad Deum conversa
 est, non fontes tantum lacrymarum fundit, sed mare.
*Ex Basan convertam, convertam in profundum
 maris.* Lacrymarum ejus initium legitur: *Lacrymis
 capiti rigare pedes ejus:* Finem non legitur. Non
 desecrerunt, donec ipsa in teris defecit, ac in cœlum
 recepta est, ubi Deus abstergit omnem lacrymam ab
 oculis sanctorum suorum. Ex Magdalene oculis ful-
 gurum instat olim coruscantibus & penetrantibus cor-
 da infelicitium amatorum, divinus amor lacrymarum
 imbres elicit. *Fulgura in pluviam fecit:* Pluviam
 quæ cœlum rigat, non terram. *Mutatur ordo rerum.*
*Cœlum terra dat pluviam semper, nunc terra cœlum
 rigat.* Instat sunt diluvii Magdalene penitentis lac-
 crymæ. Ex cœlo, id est, ex gratia sanctum amo-
 rem inspirante, & ex corde illius velut ex abyssi
 magna derivantur. *Rupii sunt fontes abyssi magnæ, &
 catavæthæ cœli apertæ sunt.* Quis tandem mystici il-
 lius diluvii finis? Carnalium & secularium omnium
 affectionum extinctio, & cordis velut arcæ elevatio
 ad sublimem divini amoris gradum. *Arca ferebat
 super aquas, consumptaque est omnis caro.*
 Divini Amoris de corde suo absolutissimam victo-
 riam oculis etiam testatur, quæ Christi pedibus li-

bat. *Et osculabatur pedes ejus.* Hac enim actione
 demonstrat ex divini Amoris inimica se subditam si-
 delem, & Christi sponsam evasisse. *Osculum enim
 quasi pignus est nuptiarum, & prærogativa conjugii.*
 Romanas Matronas oscula consanguineis suis libare
 salutando mos erat in legem conversus, ut sobrietas
 illarum ex habitu cognosci posset. *Osculum offerre
 necessitas erat, ut spiritu indicarentur* (ait Tertullia-
 nus.) Magdalena Domini Jesu pedes osculatur, ut
 conversionem suam divini Amoris a quo debellata est
 spiritu indicet, ut se profani amoris voluptate inebri-
 atam jam non esse testetur: *Osculum offerre ne-
 cessitas erat, ut spiritu indicarentur.* Domini Jesu pe-
 des osculando, institutionem Eucharistiæ suorum
 fervore desideriorum prævenit. Corpus Christi tangit
 & osculatur antequam velatum sit sub Sacramen-
 to, sanguinem quodam modo prælibat antequam sit
 in calice oblatum & Apostolis distributum. *Vrosicum
 illum panem (inquit S. Paulinus.) manibus & ore
 præsumpsi: Et sanguinem calicis, antequam calix fieret,
 fulgentibus oculis prælibavit.* Prævenit & Christi
 sepulturam unguenti effusione super ejus pedes.
 Prævenit corpus meum ungere in sepulturam. Cum
 corpus Jesu in sepulchro ungere voluit, pium amoris
 ejus officium prævenit Dominus resurgendo prius
 quam ad sepulchrum venisset: sed sepulturam Jesu
 pretiosi unguenti effusione prævenit. Quodammodo
 sepelit illum in corde suo: Cum enim Jesus moriens
 Vita sit, & ex amore moriatur, in sepulchro viven-
 te, in sepulchro amoris condidit. *Prævenit cor-
 pus meum ungere in sepulturam.*

III. Maria Magdalena in contemplatione sua & so-
 litudine Discipula fuit Amoris divini. Vitæ contem-
 plativæ figura fuit, ut Martha activæ. *Verbum caro
 factum est, ecce cui Martha ministrabat.* In principio
 erat Verbum, ecce quod Maria audiebat. Sanctorum
 beata Dei visione fruentium delicias quodam modo
 prægustat, Deum contemplando & amando, quem
 illi videndo & amando, beati sunt. Unum ejus ne-
 gotium, Amor Dei est. *Dilexit multum.* Amorem
 Magdalene antiquum esse hæc verba significare vi-
 dentur, tamen diligere Deum inciperet, cum hæc
 verba in ejus gratiam pronuntiavit Jesus. Pia sane
 Cardinalis Berulli meditatio, qui Dei Amorem in
 quo creati fuerunt Angeli rebelles, & a quo desecerunt
 peccando, justitiam divinæ consociatione, (si ita
 loqui fas est) Magdalene fuisse adjudicatum ait:
 Deum amat, ut Angeli, nihil amat nisi in ipsa Dei
 lumina bonitate & amabilitate. Deum amat sine in-
 terruptione, quantum creaturæ mortali possibile est.
 Dilixisse dicitur, cum diligere incipit, ob fervorem
 amoris. Incipientium, proficientium, & perfectio-
 rum status in aliis sanctis distinguuntur, velut variae
 vitæ spiritualis ætates: In Magdalena perfectio amoris
 in ipso vitæ spiritualis exordio commendatur. *Dilexit
 multum.* Amoris ejus constantiam & fervorem
 quis digne commendare possit? Stat juxta cruce-
 m cum Maria Matre Jesu. Tenebræ super ter-
 ram effusæ Christi Jesu inruitum illi eripere non
 possunt. Sol cuius lumen obscuratum est, non est sol
 Magdalene, sed Christus Jesus, cuius lumen & amor
 in ejus corde non deficit. *Fortis est ut mors dile-
 ctio.* De Christo Jesu triumphat amor in Cruce mor-
 tentem illi pro salute nostra inferendo. De Magdalena
 triumphat amor juxta crucem, dolores mortis cum
 vita in ejus corde conjungendo; ut vere dicere
 possit: *Amor meus crucifixus est.* Jesus crucifixus
 multos alloquitur, Magdalena ipsum tam ardentem
 & tam constanter amanti ne verbulum quidem di-
 cit. Amantium sermo secretus est; non voce, sed
 cordibus loquuntur. Magdalena in silentio lacrymas
 & unguentum effuderat super pedes Jesu: Jesu in si-
 lentio sanguinem suum fundit super cor Magdalene.
 Amorem ejus remunerat prima Resurrectionis ac glo-
 riæ suæ manifestatione. *Surgens autem mane prima
 Sabbati, apparuit primo Mariæ Magdalene.* A sepul-
 chro Domini Discipulis recedentibus non recedebat,
 Angelos videbat, nec alloquebatur, unum cogitans,
 quem quærebatur Dominum, sui amoris unicum ob-
 jectum. Osculari vult pedes Jesu & post gloriosam Res-
 urrectionem. Id ipsi tunc negat Dominus. *Noli me
 tangere (inquit) nondum enim ascendi ad Patrem
 meum.* Id est, hunc quem impræsentiarum nego favo-
 rem, uberius ac liberalius compendioso. Amplio-
 res favores, suaviores delicias toto vitæ tuæ decursu
 in sublimi & continua contemplatione, quæ pars
 optima est a te electa, tibi præparavi & servavi. *Noli
 me tangere.* Hoc est, *Nolo ut ad me corporaliter
 venias, nec ut me sensu carnis agnoscas. Ad subli-
 miora te differo, majora tibi præparo: Cum ad Patrem
 ascendero, tunc me perficiam vultu; palpabis, ap-
 prehensura quod non tangis, & creditura quod non
 cernis.*

Mariæ Magdalene penitentem & sanctum amo-

S. Ambr.

Tertul. Apo-
log.

S. Paulin.

Luc. 14. 8.

S. August.

Marci 16.
Joanni. 20. 17.
12. 13. 14.

S. Leo Ser. 73.

rem imitemur. Mundum ne diligamus, cujus amor inimicus Deus est. Destruendae in nobis cupiditati, augenda caritati, cum Dei gratia operam demus.

S. August.

Quanto magis in uniuersaque regnat caritas, tanto minus ei dominatur iniquitas. Caritas nascitur in te, si nondum nata est; & si nata est, alatur, nutriatur, crescat. Illa vero cupiditas, & si in hac vita extinguitur penitus non potest; quia si dixerimus quod peccatum non habemus, ipsi nos seducimus & veritas in nobis non est: In quantum autem est in nobis cupiditas, in tantum sine peccato non sumus: Caritas crescat, cupiditas decrescat: Ut aliquando illa perficiatur, hoc est caritas; cupiditas consumatur. Deus noster Deus zelotes, absque rivali vult diligi. Nul-

S. August.

lum a se rivulum duci extra patitur, cujus derivatione minuitur. Mundo rebusque terrenis ne inhaereamus. Qui vivunt hoc mundo, tanquam non utantur (ait Apostolus) Amor rerum terrenarum, spiritualium visum pennarum (ait S. Aug.) Nihil extra Deum innoxie amari potest Mansoria dilectione; sed tantum Transitoria dilectione, tanquam viae, & vehiculorum, ut illa propter Deum ad quem tendimus, diligamus. Creaturis frui, id est, ipsis propter ipsas inherere, corruptio est, crimen est. Non adjuvat utentem, sed corrumpit fruentem. Qui mundum amat, anathema sit, si quis non amat Dominum Jesum, sit anathema. Lacrymis, quae sunt vulnerati sanguis cordis, pede Domini regimus. Appende peccata tua (inquit S. Joannes Chryso.) Si est leve peccatum, pauca sufficiunt lacrymae: Si peccati peccatum grande, major sit lacrymarum torrens. Capillis terge Christi pedes. Capilli, corporis superflua sunt. Pauperibus superflua tua eroga, & Domini pedes terge. Tibi superflua sunt, sed Domini pedibus necessaria. Vix aliquid superflui invenit cupiditas; multum invenit caritas. Unguentum effunde, sis bonus odor Christi in omni loco, sanctorum operum exemplis Ecclesiam aedifica. Unum Deum desidera & quare; de ipso cogita frequentius, ad illum suspires ardentius. In meditatione tua exardeat ignis divini Amoris. Dilige, & Dei legem implebis. Dilige, non parum, sed multum, Deum qui totum debes quod es, quod habes, quod speras,

1. Cor. 13. 22.

IN FESTO S. DOMINICI.

Misit Dominus manum suam, & tetigit os meum & dixit: Ecce dedi verba mea in ore tuo; ecce constitui te hodie super gentes & super regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & aedifices, & plantes. Jer. 1. 9. 10.

Sancti Dominici Praedicatoris Evangelici, & Praedicatorum parentis character his verbis delineatus videtur. 1. Manu Domini formatus est & verbis eius eruditus ad praedicationis ministerium. 2. Sacrum illud ministerium summa fidelitate & zelo indefesso obivit & implevit, evellendo & destruendo, aedificando & plantando; destruendo errorem; aedificando fidem; evellendo pravas cupiditates & vicia, inferendo & plantando caritatem, ceteraque virtutes in animis fidelium; idque non in una tantum gente, sed in omnibus Gentibus, in Hispaniis, in Gallis, in Italia; & per Ordinem Praedicatorum, quem Deo inspirante instituit, apud remotissimas & barbaras etiam nationes. 1. S. Dominicus Praedicator a Deo electus, formatus, eruditus. 2. S. Dominicus Praedicator fidelis, Ecclesiae fructuosus, admirabilis. 3. S. Dominicus in Ordine suo Praedicator universalis & perpetuus.

Gratia Dei Sanctum Dominicum ad sacrum praedicationis ministerium formavit & instituit, omnibus ipsum adornans virtutibus & donis Apostolico muneri necessariis: morum innocentia & sanctimonia, decore virginitatis illibatae; studio paupertatis ardentissimae; severae mortificationis, profundissimae humilitatis; ardentissimae caritatis; assiduae orationis & altissimae contemplationis. Fecit, & docuit; fecit primum, docuit postea & praedicavit. Domini secutus exemplum, qui cepit facere, & docere; & quod monstravit exemplo, asseruit verbo: Qui fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur in regno caelorum. Nuntium remisit terrenis opibus, voluptati, & mundi gloriae, ut ad sanctae praedicationis munus expeditus esset, & ad Albigensium haereticum debellandum totus de Apostolo armatus. Gedeonis milites institutus est, qui contra Medianitas dimicaturus, ex Dei mandato quocumque flexis genibus aquam haurire confluxit ad bibendum, ab exercitu repulit: eos vero qui stantes aquam manibus quasi canes lambebant, tubis, & lampadibus, & lagenis armatos, contra hostes duxit, quos insolito illo apparatu profligarunt. Aquis doctrina sapientiae: stante genu recta opere ratio designatur. Qui ergo dum aquas bibunt, ge-

Tertull.

S. Greg. M. lib. 39. Moral. c. 17.

nu flexisse perhibentur, a bellorum certamine prohibiti recesserunt: quia cum illis Christus contra hostes fidei pergit ad praedium, qui cum doctrinae fluentia hauriunt, rectitudinem operum non inflectunt. Hi ergo Christo duce ad bellum procedunt, qui quod ore annuntiant, opere ostendunt; qui fluentia doctrinae spiritaliter hauriunt, nec tamen in pravis operibus inflectunt carnaliter: quia, sicut scriptum est: Non est speciosa laus in ore peccatoris, sicut in ore ad praedium cum tubis, cum lampadibus, cum lagenis. Inusitatus ordo tenendi, Cecinerunt tubis, & sinistris lagenae tenebantur. Intra lagenas autem missae sunt lampades; contrafractis vero lagenis lampades offensae sunt, quantum coruscante luce hostes territi in fugam vertuntur. Designatur itaque in tubis clamor praedicationis: in lampadibus claritas miraculorum, in lagenis fragilitas corporum. Tales quippe secum Dux noster ad praedicationis praedium duxit, qui despecta salute corporum, hostes suos moriendo prosternerent, eorumque gladios non armis, non gladiis; sed patientia superarent. Armati enim venerunt sub Duce suo ad praedium Martyres nostri, sed tubis, sed lagenis, sed lampadibus. Sonuerunt tubis, dum praedicant: confregerunt lagenas, dum solvenda in passione sua corpora hostilibus gladiis supponunt: Replenderunt lampadibus, dum post solutionem corporum, miraculis coruscaverunt.

Eccli. 15.

Isai. 58.

Isai. 58. 1.

S. Dominicus adversus Albigensium Haereticum praedicator. 1. Tuba praedicationis. Quasi tuba exalta vocem tuam. 2. Carnis mortificatione per lagenae contractae fragilitatem designata. Mortificationem Christi in corpore nostro semper circumferentes. 3. Miraculorum claritate per lampadam lucem significata. Sermo meus & praedicationis mea non in persuasibilibus humanae sapientiae verbis, sed in offensione Spiritus & virtutis. Miraculo insigni confirmat Deus Catholicam veritatem a S. Dominico defensam. Libellus in quo Albigensium errores descripsi erant, in ignem conjectus dum consumitur & in cineres redigitur, libellus in quo Dominicus fidei summa capita Haereticorum erroribus contraria descripsit, ter in flammam conjectus, ter illaesus exivit, sapiente igne eloquia Domini reverito. Eloquia Domini eloquia casta, argentum igne examinatum, probatum, purgatum scripturam. Eloquia Domini igne examinata: Et, Uniuersumque opus quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, mercedem accipiet: si cuius operis arserit, detrimentum patietur. Pertinaces Haeretici convinci possunt, persuaderi non possunt. Borum contumacia Principum armis protecta, Cruce signati Exercitus armis frangenda est. Comes Montfortis velut alter Josue Ecclesiae hostes in planicie aggreditur, fundit, prosternit, debellat; dum in monte S. Dominicus velut alter Moyses expanis ad Deum manibus victoriam precibus ferventissimis impetrat. Sed & per medias acies volitat Dominicus, hinc Duces & Milites Catholicos ad bellum Domini fortiter gerendum confirmans, hinc Haereticos urgens ut ejuratis erroribus ad Ecclesiae castra revertantur. Huc illuc discurret, non ferro armatus, sed verbo: Non virga Domini, sed Cruce & Rosario munitus, in his signis vincit Haereticum, Haereticosque perduelles.

2. Cor. 4. 10.

2. Cor. 2. 4.

Psal. 11. 7.

Psal. 11. 31.

1. Cor. 3. 13.

Exod. 17.

Sacram post expeditionem, praedicare pergit ad fidem confirmandam, ad Christianam morum Discipulinam restaurandam, quae hisce temporibus saepe collapsa erat. Sermo Dominici vivus & efficax, convertens animas, eloquium ignitum, quia non verbum hominum praedicat, sed Dei. Ecce dedi verba mea in ore tuo. Spiritum scientiae exsuscitat in Ecclesia, instituto FF. Praedicatorum Ordine ad docendum & praedicandum verbum Dei. Spiritum virginitatis & castitatis, Sacrarum Virginum Ordine instituit: In quem primum collegit magnum numerum nobilium puellarum ex Albigensium Haereticorum spolias donata attribuit: Christi paupertatem unum sibi, Fratribusque patrium servans. Excitavit Spiritum penitentiae, tertio Ordine Fratrum & Sororum de Penitentia instituit: Ut ea ratione sexum omnem, omniumque Ordinum homines sanctificaret. Super muros Jerusalem, constituit custodes, tota die & nocte in perpetuum non tacebunt. Cor unum, os unum ipsi non sufficit ad impugnandum & subvertendum errorem, ad asserendam & defendendam veritatem, ad nutriendam caritatem, ad Christi Jesu Regnum propagandum: Ordinem novum FF. Praedicatorum instituit, ut filiorum suorum ore, doctrina, exemplis, opere & sermone potens, ad consummationem usque saeculi

Isai. 62. 6.

saeculi per omnes gentes promoveret opus sacri Ministerii & aedificationem corporis Christi: Utque Evangelii praedicatione per ipsum & filios eius impleatur. Dominus autem mihi adhaerit, & confortavit me, ut per me praedicatione impleatur, & audiant omnes gentes. Hoc pacto S. Dominicus Praedicator universalis & perpetuus est Evangelii aeterni, & Regni Dei, Spiritus meus qui est in te (ait Dominus) & verba mea, quae posui in ore tuo, non recedent de ore tuo, & de ore seminis tui amodo & usque in sempiternum. Munus ergo veritatis docendae, praedicandae, contra quosvis ejus advertarios, sine ullo personarum respectu propaganda, ob solam Dei gloriam, pars est filiorum S. Dominici. Et destinavit illis sortem veritatis.

2. Tim. 4. 17.

Isai. 59.

Eccli. 17. 20.

IN FESTO ASSUMPTIONIS Beatæ Virginis Mariæ.

Quæ est ista quæ ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum? Cantic. viij. 5.

Jerem. 31. 20.

Beata Virgo Maria novitas est admiranda: Creavit Dominus novum super terram. Novitas in Conceptione sua & Nativitate, quia licet via ordinaria concepta & nata sit ut ceterae puellae, in peccato tamen concepta non est & nata ut reliquæ, sed innocens, & gratia plena. Novitas est in partu, siquidem Virgo perpetua & mater est Unigeniti Filii Dei. Novitas est in Purificatione, cujus se legi submitit, quamvis nullam maculam purgandam habeat ex precepto legis, utpote Virgo purissima, Novitas est in Morte, in Assumptione & Coronatione sua, quæ tria hac una Solemnitate celebrat Ecclesia. Cum igitur novitas sit obiectum admirationis, ipsam homines, & Angeli hodie merito admirantur. Quæ est ista quæ ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum? Homines admirantur obiectum sanctissimæ Virginis seu miraculum in ordine naturæ. Angeli admirantur ejus Assumptionem seu miraculum in ordine gratiæ. Deus in ejus coronatione sibi complacet seu in magnificentissimo suorum operum in ordine gloriæ.

I. Mors hominum, commiserationis nostræ obiectum est magis quam admirationis. Tria namque ipsam deformem reddunt ad terribilem: quia filia peccati, poena peccati, & imago peccati est. Ipsam quatenus peccati filiam, præcedit timor: ipsam quatenus poena est peccati, comitatur dolor: Illam denique quatenus est imago peccati, sequitur corruptio. Sanctissimæ ergo Virginis Mariæ mors admirabilis est ut prodigium in ordine naturæ: Si quidem eam non timor, sed delectatio incredibilis comitata est: non corruptio, sed immortalitas consecuta est. Quæ est ista quæ ascendit? &c.

Cant. 2. 12.

S. Bern. Serm. 3. & 4. in Cant.

Serm. 7.

Omnium terribilium terribilissimum est mors: Sed Beatissimæ Virginis desiderabilis fuit. Quo enim ardenter est amor, eo vehementius desiderium est. Nemo Deum ardentius unquam amavit quam Virgo Maria: Nemo igitur vehementius desideravit Deo uniti. Si Apostolus cupiebat dissolvi & esse cum Christo; quanto magis Christi Mater? In hac lacrymarum valle gemebat instar turris a compare suo separatæ. Vox turris audita est in terra nostra. Sponsa est amore castissimo sponsum diligens, & ejus osculum desiderans. Osculetur me osculo oris sui. Triplex osculum est Animæ respectu Dei: Osculum pedum, osculum manus, & osculum oris. Primum penitentibus convenit, secundum proficientibus, tertium perfectis. Nemo autem post Christum Dominum ejus Matre Sanctissima perfectior. Variæ sunt Animarum affectiones: Si servus est, timet a facie Domini: Si mercenarius, sperat de manu Domini: Si discipulus, aurem parat magistro: Si filius, honorat patrem: Quæ vero osculum postulat, amat. Non petit libertatem, non mercedem, non hereditatem, non denique vel doctrinam, sed osculum: More plane castissimæ Sponsæ ad sacrum spirantis amorem, nec omnino valeatis flammam dissimulare quam patitur. Amat profecto castè, quæ ipsum amat quem querit; Amat sanctè, amat ardentè. In hoc mundo velut in terra aliena suspirat ad Sponsum & Filium: Trahe me post te: Me post Ascensionem tuam remanere in terris voluisti ad Ecclesiam tuæ utilitatem, ad gloriæ tuæ promotionem. Jam Christiani in fide mysteriorum tuorum, in amore tuo confirmati sunt: Adolescentiæ dilexerunt te. Trahe me post te. Indica mihi ubi pascat, ubi cubet in meridie. Sacrum quoddam desiderium commercium fit Jesum inter & Mariam. Veni, dilecte mi. (inquit Mater) Surge, prope amica mea (ait Filius) veni, coronabor.

II. Beatissimæ Virginis mortem delectatio comitata Instituti. Concion. Pars III. Tom. II.

est: mortua siquidem est ex amore. In amore Dei mori, commune est Sanctis omnibus; quia in gratia moriatur, cujus loca est caritas. Pro amore Dei mori, proprium est Martyrum, qui vitam suam pro nomine Christi confessione, pro defensione fidei aut virtutis devotent. Majorem hac dilectionem nemo habet, &c. Ex amore Dei mori, sanctissimæ Virginis Mariæ privilegium est. Nuntietis ei, quia amore languet. Foris ut mors dilectio. Amor Dei in corde Mariæ ignis est velut in fornace conclusus quam dirumpit ut in sphaeram suam erumpat. Similis est balsamo Libani, quod solis radiis calefactum, fumum circumquaque odorem exhalat. Quasi Libanus non incensus vaporavi habitationem meam, & quasi balsamum non mixtum odor meus. Sanctissimæ Virgo Maria manna mysticum est, quod solis radiis liquefacta. Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est.

Joan. 15. 13.

Cant. 5. 8.

Cant. 8. 6.

Eccli. 24. 31.

Cant. 5. 6.

III. B. Virginis mortem incorruptio & immortalitas secuta est. Israelitæ annos quadraginta per desertum ambulaverunt sani & vegeti, ne vestibus quidem detritis: Hanc velut incorruptionem in manna Tertullianus refundit. In eremo (inquit) manna cibatus quadraginta annis, ad instar aeternitatis est redactus. Quanto magis B. Virginis Mariæ caro a corruptione servata est virtute Christi panis vivi, cujus corpus per manna adumbratum, in ejus conceptum utero, & ex ea natum est? Sicut non fuit corruptus patris uteris (ait B. Andreas Cretenensis) ita mortua caro non interit. Ut enim immunis fuit ab omni peccato, ita immunis fuit a maledictione peccatum consequente. Hinc antiqui Ecclesiae Patres mortem ejus dormitionem appellaverunt. Corpus ejus virgineum ita spiritus qualitates induerat, ut spiritus esse videretur. Unde ipsa ait apud Elizabetham cognatam suam: Magnificat anima mea Dominum: & exultavit spiritus meus in Deo salvatore meo. Non ait cum atavo suo Davide: Cor meum & caro mea exultaverunt in Domino vivum: Animæ tantum & spiritus meminit, quia caro ejus in spiritum quodammodo transformata per suam puritatem videbatur. Ideo incorruptione a Deo donata est. Ita mortua caro non interit. Id & S. Joannes Damascenus confirmat. Cujus (inquit) in partu incoluntis virginitas permansit, eadem e vita migrante corpus ita conservatum est, ut non dissolutum, sed ad præstantiorem & diviniorem vitam translatum sit. Quomodo pacto corruptio corpus illud, quo Vita suscepta est, aggredietur? . . . Ipsius aspectum mors ipsa perstimulavit.

Luce. 2.

Orat. 1. de Dormitione B. Mariæ Idem. Orat. 2.

Ad mortem Christiane obeundam nos præparemus. Moriamur mundo, vivamus Deo: Domineetur cordibus nostris Amor Dei; Amor separationis, qui nos a rerum terrenarum amore, a vitiis & cupiditatibus, ab occasionibus peccandi, a saeculo nequam, a nobis ipsis avellat: Amor unionis, qui nos Deo tam arte conjungat, ut, Neque mors, neque vita, neque angelus, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia; non tribulatio, non angustia, non fames, non nuditas, non periculum, non persecutio, non gladius, non prosperitas & voluptas possit nos separare a caritate Dei, quæ est in Christo Jesu Domino nostro. Amore denique languoris ardeat & liquefiat cor nostrum præ desiderio Dei, qui summum bonum nostrum est, finis ultimus & beatitudo nostra. Moriamur morte justorum, de quibus Apostolus ait: Mortui estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Ita fiet ut vita spectetur a nobis ut obiectum patientiæ nostræ, mors ut obiectum desiderii: Ut patienter vivamus, & delectabiliter moriamur, cupientes dissolvi & esse cum Christo. Sunt homines qui cum patientia moriuntur: Sunt autem quidam persecti, qui cum patientia vivunt. Qui desiderat, sicut dicit Apostolus, dissolvi & esse cum Christo, non patienter moritur, sed patienter vivit, & delectabiliter moritur.

Rom. 8.

Colos. 3. 3.

S. August.

II. Tria sunt quæ in Sanctissimæ Virginis Assumptione Angeli admirantur; modum quo assumpta est, gloriam ad quam assumpta; munus quod exercet in gloria. 1. Alii Sancti assumuntur ad gloriam inchoatam: Virgo Maria assumpta est ad gloriam consummatam. 2. Alii Sancti evaduntur ad aequalitatem Angelorum: Virgo Maria exaltata est super omnes choros Angelorum. Alii Sancti Mediatores nostri apud Deum via meræ intercessionis & supplicationis: Maria Mediatrix nostra est via quodammodo auctoritatis, propter intercessionis majorem potentiam & efficaciam, tamen auctoritas illa mediationis ejus donum gratiæ sit, Christi quæ sit innixa, & mediationi illius supremæ subordinata. Quæ est ista quæ ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum? Justorum animas beata Dei visione frui, statim atque

Adulterant verbum Dei, quærentes voluptatem, non prolem, loqui studentes placentia, prurientes auribus, & ad fabulas conversi. Christum in cordibus auditorum formate student: Sermones ejus flammæ sunt: Verbum ejus Verbum æternum imitatur, quod spirat amorem. Scientia ejus machina est, per quam structura caritatis ascendit. Luci ac splendore scientiæ, zelum addit & ardorem, persuasum habens quod. Lucere tantum, vanum; ardere tantum, parum; lucere & ardere, perfectum. Fidei & Evangelii lucem per omnes Septentrionis regiones circumfert, caritatis flammam circumquaque diffundit, in Dania, Norvegia, Suecia, Scotia, Moscovia, Tartaria, Lituania, Polonia, Livonia, Russia, Bohemia, Vvalachia, Moldavia, Transylvania. Lampades ejus lampades ignis atque flammarum: Vel ut habet alia Versio, Alæ ejus alæ ignis atque flammarum. Constantinopolim usque verbum Dei prædicaturus advolat, in Catanensem provinciam Sinarum muris finitimam discurrit, Christi nomen annuncians. Alæ ejus alæ ignis atque flammarum. Illius zelo totus erat angustus orbis. Quam ardens, quam indefessus fuit Hyacinthi zelus in revocandis ad Romanæ Ecclesiæ unitatem, communionem & obedientiam Ghiovæ schismaticis, fremente licet ac extrema quæque minante Vvaldomiro Rege. De ipso itaque dicamus, quod de sancto quodam Episcopo S. Bernardus ad Innocentium II. Romanum pontificem scribens: Regia indignatio prohibere non potuit Spiritum libertatis accensum adversus carnem & sanguinem.

Exemplo denique non minus efficaciter Evangelium Christi prædicat Hyacinthus, quam verbo, Dominum Jesum imitatur, qui capit facere, & docere: Regulam sibi proponens quam Timotheo suo tradidit Apostolus: *Exemplum esto fidelium in verbo, in conversatione, in caritate, in fide, in castitate.* Hyacinthi vita, Scripturæ Sacræ commentarius est: Evangelii brevium, lectio vivens, animata prædicatio, quæ vitii horrorem, amorem virtutis inspirat. Quam bene illi convenit contra avaros declamare, qui relictis nobilitate & opulentæ familiaribus opibus Evangelicam pauperatatem in Ordine Mendicante professus est dicens: *Meum ergo paupertas Christi patrimonium est.* Quam bene illi convenit contra ambitiosos invehi, qui insigni Ecclesiæ Cracoviensis Canonicali abdicato, Religiosum habitum induit, Dignitatibus Ecclesiasticis renunciatis, quas natalium splendor, amplitudo meritorum, auctoritas avunculi Cracoviensis Episcopi ipsi polliceri videbantur. Senem avunculum in Episcopatu ministerio pro viribus juvabat concionando, visitando Diocesim, doctrina, & exemplis Cleri populique mores reformando, ut de illo jure merito dici possit, quod de Venerabili Thoma S. Victoris ad muros Parisienses Priore scribit ad Innocentium II. Pontificem Maximum Parisiensis Episcopi nomine S. Bernardus: *Episcopi nomen non gerebat, sed exercebat opus; honore spreto, opus totis viribus supportabat.* Quam bene Christi mortificationem persuadebat Hyacinthus, eam in corpore suo circumferens, quod non modo regulari mensium septem jejuniis, & perpetua a carnibus abstinentia macebat, sed solo pane & aqua sustentabat sextis quibuslibet feriis, nec non Vigiliis Deiparæ Virginis & Apostolorum, singulisque noctibus acerbis flagellis usque ad sanguinis effusionem in servitutum redigebat, se ipsum exhibens hostiam vivam, sanctam, Deo placentem.

Illi S. Hyacinthus miraculorum patrator in gratiam Christianorum illum invocantium per totum orbem potentissimus. Nec sanctis omnibus miraculorum donum Deus contulit; Non in omnibus Memoritis Martyrum Deus miracula fieri voluit (inquit S. Augustinus) nec iis quibus contulit, æqualiter dedit. Sunt qui in locis dumtaxat ubi sepulta sunt eorum corpora, ut sacræ Reliquiæ coluntur, miracula faciunt; alii in Templis aut Altaribus Deo in eorum memoriam dicatis: Alii in Provinciis aut civitatibus quarum sunt singulares patroni. Sanctus vero Hyacinthus per orbem universum succurrit omnibus qui illum invocant in corporis & animæ morbis, in periculis, in angustiis. Brachia ejus armamentarium sunt Ecclesiæ, ubi arma defensionis nostræ, Christus & Maria deposita sunt. Miles quidam Gedeonis vidit in somnis panem qui in castra Madianitarum volebatur, & descendeat: Cum que pervenisset ad tabernaculum, percussit illud atque labverit, & terræ funditus coæquavit. Quod somnium cum uni ex commilitonibus suis narraret, respondit ille: *Non est hoc aliud nisi gladius Gedeonis: Tradidit enim Dominus in manu ejus Madiam, & omnia castra ejus.* Sacrosanctam Eucharistiam dextera portans, Hyacinthe, panem vivum qui de caelo descendit: Patrocinium tuum imploramus in tentationibus. Panis iste gladius erit, quo victoriam adversus nostræ salutis hostes nobis procurabis: *Non est hic aliud nisi gladius Gedeonis.* Imā-

ginem Deiparæ Virginis altera manu gestas: Virginitatem igitur sanctissimæ intercessione, quæ Terribilis Jereem. 8. 22. est demonibus ut castrorum actus ordinata, victoriam de tentationibus & infestationibus demonum nobis obtinebis. Sed & corporis sanctitatem, & morborum curationem gravissimorum nobis impetrabis. *Numquid resna non est in Galaad, aut Medicus non est ibi? Benignissimum utique & optimum habemus Medicum S. Hyacinthum, cui non solum ægros curare, sed & mortuos aliquando suscitare a Deo datum est. Numquid Medici suscitabunt, & confitebuntur tibi? Medici terreni nec omnis generis morbos, nec sine remediis naturalium applicatione, phlebotomia, pharmacia, unguentis, nec subito curare possunt. Hyacinthus gravissimas, diuturnas & inveteratas, extremas, desperatas ægritudines sola intercessione sua apud Deum, sine mora curare perfecte potest, quia suæ participem potestatis fecit illum Dominus qui solo verbo, solo imperio, plenam & integram sanitatem quibus vult ægrotis subito restituit. Introibo in potentias Domini, Scitote igitur quia Mirificavit Dominus sanctum suum.* Et quem sui sæculi miraculum fecit, eundem fecit secutis & futuris sæculis miraculum toto orbe patratores in gratiam omnium qui illum invocant. *Fidelis Deus; se ipsum negare non potest.* Fidelis Maria Virgo Veritatis incarnata Mater. In ejus promissis induciam habere debemus. Promisit porro Hyacintho, quicquid a Christo Jesu peteret illum impetraturum. *Gaude, fili Hyacinthe, quia tuæ a Filio meo exaudiantur preces, & quicquid petendum duxeris, me interveniente consequeris.* Devocatum habemus apud Patrem Jesum Christum Filium ejus, Advocatum habemus apud Filium Mariam matrem ejus, Advocatum habemus & patronum apud Filium & Matrem S. Hyacinthum utriusque amicum. *Filius ostendit Patri latus & vulnera. Mater ostendit Filio pedes & ubera.* Adiderunt Hyacinthum Filio & Matri ostendere linguam & brachia, linguam quæ Filii Evangelium, Matri devotionem zelo tam ardenti prædicavit; brachia quæ sacrosanctam Eucharistiam, & venerandam beatissimæ Virginis imaginem a Barbarorum injuriis, insultibus & sacrilegiis liberarunt.

Verum ut exaudiri a Deo mereamur S. Hyacinthi intercessione, coram divina ejus Majestate sistere nos debemus, ut Mardocheus olim coram Assuero Rege, fulgentes vestibus Hyacinthinis; id est, S. Hyacinthi virtutes imitari, castitatem, orationis assiduitatem, mortificationem, mundi contemptum, devotionem erga Deiparam Virginem, zelum pro animarum salute, Christianus quilibet sanctis exemplis Evangelium prædicare tenetur, proximos suos edificare, septentrionales animas, frigida corda ad Dei amorem excitare. Nemo enim sibi solummodo vivit. *Unicuique Deus mandavit de proximo suo, quem sicut se ipsum diligere, & ad Deum diligendum pro viribus ducere & excitare sanctis exemplis & vita secundum Evangelium instituta debet.* Igitur, Auditores, Quæcumque vera, quæcumque pudica, quæcumque iusta, quæcumque sancta, quæcumque amabilia, quæcumque bonæ famæ, si qua virtus, sequa laus disciplina, hæc cogitate: Quæ didicistis, & accepistis, & audistis de sancto Hyacintho, hæc agite, & Deus pacis erit vobiscum.

IN FESTO S. LUDOVICI REGIS, ET CONFESSORIS.

Similis illi non fuit ante eum Rex, neque post eum surrexit similis illi. iv. Reg. 23. 25.

Quod de Josia dictum est II. Regum Cap. XXIII. S. Ludovico Regi optimo jure applicari potest. Ante Josiam nullus fuit Rex judæ aut Israel similis illi. *Qui reverteretur ad Deum in toto corde suo, & in tota anima sua, & in universa virtute, iuxta omnem legem Moysi; neque post eum surrexit similis illi.* Ante S. Ludovicum non fuit similis Rex Francorum in pietate, justitia, magnanimitate Christiana, Dei & Ecclesiæ amore, nec post eum surrexit similis illi. Josias tulit abominationes impietatis, S. Ludovicus blasphemias, duella, usuras, ludos aleatorios, spectacula eradicavit, Abigenium hæresim exterminavit. De Josia scriptum est: *Gubernavit ad Dominum cor ipsius.* S. Ludovicus secundum Legem Dei, magis quam secundum humanæ politicæ regulas Regnum suum moderatus est: Et sive de legibus ferendis, sive de gerendo bello, sive de facienda pace ageretur, sive de jure subditis suis reddendo, cor & voluntatem Dei ceu normam omnium motuum actionumque suarum consulabat. Josias in diebus peccatorum corroboravit pietatem, S. Ludovicus in Regia familia

familia & Aula sua, in omnibus Regni ordinibus, in universo Regno pietatem pro viribus promovit, & legibus, monitis, exemplis sanctissimis roboravit. Similis non fuit ante S. Ludovicum Rex, nec post eum surrexit similis in Regni interioris ordinatione, in Regni inferioris administratione, in Regni superioris protectione. Regnum interius, Anima ipsius & corpus erat, in quo passiones ordinandæ & coerendæ. Regnum exterius Gallia, in qua populus regendus & defendendus. Regnum superius Ecclesia, quæ adjuvanda & protegenda Regia auctoritate. 1. Nemo Regum similis fuit S. Ludovico in Regni interioris, id est, passionum suarum ordinatione & coercionem. 2. Nemo Regum similis S. Ludovico in Regni inferioris, id est, Francorum iusto regimine. 3. Nemo Regum S. Ludovico similis in Regni superioris, id est, Ecclesiæ protectione. I. Regnum quod intra hominem est bene regitur, cum omnia bene sunt in eo ordinata, cum scilicet corpus animæ, appetitus inferiori rationi, anima Deo, ratio divinæ legi subdita est; cum animi cupiditates seu passiones coercentur, ac refrenantur, ne regnet peccatum in mortali nostro corpore; & in id omnia studia omnesque coactus incumbunt, ut Regnum Dei sit intra nos, & nobis dominetur Christus Jesus Rex & Salvator noster. Hæc prima fuit & præcipua S. Ludovici cura.

Plura in Principibus inveniri solent gratiæ impedimenta: intus passiones eo vehementiores, quo impunitæ; exterius mundi & aulæ aura pestilens: Intus fallæ ideæ humanæ cellitudinis & independentiæ; exterius adulatores circumstantium turba; paucitas Prophetarum qui dicere illis audeant, Non licet. Hinc divitiarum satellites voluptatis. Hinc potestas, gloria, dominatio, irritamenta superbæ. Hinc voluptates & deliciae ipse ingerentes & Regiæ Majestatis velut inseparabiles comites. Ideo Tertullianus scite scripsit: *Cæsares credidissent super Christo, si aut Cæsares non essent sæculo necessarii, aut si Christiani potuissent esse Cæsares.* S. Ludovicus passiones suas ordinavit, divinæque Legis & gratiæ imperio perfecte subiecit. Dominandi libidinem humilitate; naturæ propensionem ad voluptates ac delicias penitentia & mortificatione, divitiarum amorum earum contemptu & profusione in pietatis opera & in pauperum moderatus est, coercuit, extinxit. Probationes subministrat Vitæ ejus Historia. Vere de S. Ludovico dici potest: *Tu Domine Rex, sicut Angelus Dei es.* Humilitas S. Ludovici in titulis, in habitu, in conversatione cum pauperibus eluxit. Ludovicus Pissiacensis nomine magis gloriabatur, quam Francorum Regis, quod Pissiaci sacro baptisinate renatus esset; pluris faciens Christiani characterem ac nomen, quam Regiæ dignitatis cellitudinem; gloriosius existimans esse Christi servum, Dei filium, quam florentissimi Regni Dominum. Vulgari veste utbatur, ut luxum, fastum, delicias exemplo suo ex Aula eliminaret. *Qui mollibus vestuntur, in domibus Regum sunt,* Regum qui mundi leges ac mores sequuntur, non in domo Ludovici, qui Christi humilitatem profertur. Christianæ justitiæ & sanctitatis indumentum magnificis, auroque & gemmis contextis & radiantibus vestibus præponit, ut vere dicere possit: *Iustitia indutus sum, & indui me sicut diademate, iudicio meo.* Flexis genibus pauperibus ministrat, ad Leprosi pedes procumbit, Confessario suo summa animi demissione obedit, militum in Damiatæ obsidione occisorum corpora tabo fluentia propriis manibus sepeliebat. *Humiliaris semetipsum, factus obediens.* Quis enim hominum Regem potentissimum humiliare potuisset? Solum Deus Reges magnos humiliare potest, & hanc ab illis vel invitit extorquere confessionem: *Iustum est subditum esse Deo.* At sponte coram Deo & hominibus se humiliat Ludovicus, de Regia nihil remittens magnanimitate. *Incurvati sunt colles mundi ab iunioribus ævernitatis ejus.* Filium Dei a cœlis de sede magnitudinis suæ, ut homines salvos faceret, descendisse; habitu inventum ut hominem, assimilatum per omnia hominibus, excepto peccato, considerans S. Ludovicus, sub Dei Majestate se incurvat & humiliat. *Incurvati sunt colles mundi.* Gloriam humilitatem si aliqui contemnant insipientes, heroico dicit animo quod olim David superbæ Michol respondit illi: *irridenti quod nudo capite, Ephod lineo accinctus, & tripudians Arcam Domini comitatus esset:* Ante Dominum qui elegit me, & præcepit ut essem dux super populum Domini in Israel, vilior hanc plus quam factus sum, & ero humilis in oculis meis, & gloriosior apparebo. *Cum eodem Davide dicit:* Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei: neque ambulavi in magnis, neque in mirabilibus super me. Mirum est, ait S. Gregorius Magnus, cum in cor-

dibus sublimium regnat humilitas morum. Potentes quippe cum humiliter sapiunt, culmen extraneæ quasi virtutis attingant. Hac virtute dominum quantocumque placant, quia illud ei faciunt, cum offerunt, quod Potens vix invenire possunt. S. Ludovici humilitas cum incredibili magnanimitate conjuncta, quæ Saracenis ipsis admirationi fuit, cum ab ipsis captivus in Palestina cum exercitu suo detineretur.

S. Ludovicus naturæ propensionem ad delicias & voluptates penitentia & Christiana mortificatione coeret ac reitrenat. Jejunia, cilicii asperitatem, humiliaiones, vigiliis & longas in oratione prostrationes, innocentis corporis flagellationem & disciplinam, continentiam ab omnibus voluptatibus, cogitate. Ita castigat corpus suum, & in servitutum redigit. Nulla major illi voluptas, quam fastidium totius voluptatis, quam sæculi totius contemptus. Amaræ sunt illi mundi deliciae, qui fide, spe, caritate, oratione assidua & ferventi Deo conjunctus, gustat quam suavis est Dominus. Quas possidet opes & Regios thesauros non ostentat, ut olim Ezechias, sed contemnit, & in opera caritatis profundit, in pauperum sustentationem, Xenodochiorum fundationem, Ecclesiarum erectionem, Monasteriorum extructionem & dotationem. *Beatus dives qui inventus est sine macula, qui post aurum non abiit, nec speravit in pecunia & thesauris. Qui est hic, & laudabimus eum? Fecit enim mirabilia in vita sua. Qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala, & non fecit. Ideo stabilita sunt bona illius in Domino, & elemosinas illius enarrabit omnis Ecclesia sanctorum.* Heroica illa Christianæ humilitatis, mortificationis, & caritatis exercitia Sanctum Regem admirabili quodam modo Martyrem consecraverunt. *Quid enim mirabilius? Quod Martyrium gravius, quam ejus inter epulas, algeri inter divitias quas ostendit mundus, quas offert Malignus, quas desiderat noster iste appetitus?*

II. Nemo Regum Sancto Ludovico similis in Regni inferioris sive subditorum populorum iusto regimine, nemo prudentior, nemo justior, nemo clementior. Nec Carolo fratri Andegaviæ Comiti, nec Regni Proceribus aliquid usquam contra justitiam permittere voluit. Proprias injurias facile condonabat, Dei injurias severe vindicabat. Blasphemias, duella, uturas, ludos aleatorios Edictis suis prohibuit & a Regno eliminavit. Consuetudines iniquas & pravas, quantumcumque longævæ, si commode poterant, aboleri, & exactiones indebitas amoveri jubebat: Præposituras suas aliquo pecuniæ vel rodium detrimento committi maluit bonis & fide dignis personis, quam vendi cum augmento suo vel lucro; nullum emolumentum suum aut lucrum reputans cum detrimento justitiæ vel populi noxamento, ut Vitæ ejus Historia testatur. Misericordia & clementia, ad quam erat propensissimus, justitiæ rigorem temperabat, gravioribus criminibus exceptis, in quibus nullus ipsi gratiæ & remissioni locus videbatur, ut sacri illius oraculi veritatem in sui Regni administratione ostenderet. *Misericordia & veritas custodiunt Regem, & roboratur clementia thronus ejus.* Coram ipso erubescerant improbi, illumque judicem verebantur. *Rex qui sedet in solo iudicii intuitu suo dissipat omne malum.* Causas pauperum bis in hebdomada audiebat, jusque ipsis reddebat absque personarum acceptione, sacri illius oraculi memor. *Beati qui custodiunt iudicium, & faciunt justitiam in omni tempore.* Pietati & clementiæ modum adhibebat incomparabilis ejus prudentiæ, ne remissionum & gratiarum facilitate ac spe impunitatis crimina grassarentur. Domesticorum & familiarium crimina severius puniebat quam extraneorum, certum ad perfectum habens, quod *Enervato rigore justitiæ, status everitur disciplina.* Inordinata pietas nutrit impietatem, & imunda manus Medici vulnus auget ægroti.

In bellis quæ gerere adversus Christianos aliquos Principes rerum necessitas, & iusta Regni, vel sederatorum suorum defensionis compulerunt, in quibus fortitudinis & magnanimitatis Heroicæ specimen dedit, divinæ prope moderationis præbuit exemplum, victis pacem æquis conditionibus concedens, Harfardarum Regem Vetulum de Montanis, qui missis ad eum interficiendum hominibus, mutato divinitus animo impium & crudele mandatum retraxerant, non modo pace donavit, sed amicitia testimoniis prosecutus est. Omnes denique victorias & prosperos eventus Deo tribuit, se tunc maxime Christi pietate victum ostendens, cum hostium victor erat. *In hoc est perfecta victoria, siis cui victoria Christo donante tribuitur, a sola Christi pietate vincatur.* III. Nemo regum Sancto Ludovico similis fuit in Ecclesiæ protectione. Sacræ expeditiones pro Ecclesiæ

1. Tim. 4. 12.

S. Ambros.

Epist. 194.

Judic. 7. 24.

Pf. 27. 11.

Pf. 70. 10.

Pf. 4. 4.

2. Tim. 2. 17.

S. Bernard.

Ezther. 8. 14.

Eccles. 17. 11.

Philipp. 4. 8.

S. August.

2. Reg. 19. 27.

Job. 29. 14.

1. Machab. 9. 10.

Habac. 3. 6.

2. Reg. 6. 21.

Psal. 130. 11.

Eccles. 31. 8.

S. Bernard.

Prov. 28. 20.

Prov. 20. 8.

Psal. 105. 3.

B. Petrus

Damian.

S. Petri Da-

mani Ep. ad

Hebræum II.

Imper.

clerice finibus propagandis susceptæ; missa ad Magnam Cham & Principem Tartarorum Legatio ut eos Christiana fide a paucis annis imbutos & baptismo initiatos in vera Religione confirmaret, acque ad Romanæ Ecclesiæ omnium Ecclesiarum Matris, cujus præfidentis Jesu Christi Vicarii reverentiam & obedientiam adduceret. Labores in bello sacro exantlati, captivitas æquo animo tolerata, morbi gravissimi, mors quam in extrema expeditione passus est pestilentia correptus; Leges pro Ecclesiæ bono latæ, illius pro Ecclesiæ promovendis utilitatibus zelum testantur. Et nunc Reges intelligite, erudimini qui judicatis terram. Servite Domino in timore, & exultate cum tremore. . . . Quo modo Reges serviant Domino, in timore, nisi ea que contra Domini justitiam sunt religiose severitate prohibendo atque peccando? Aliter enim servit qua homo est, aliter qua Rex est. Quia homo est, ei servit vivendo fideliter qua Rex est, servit Leges justas præcipientes & contraria prohibentes, convenienti vigore sanciendo. In hoc itaque Domino serviant Reges in quantum sunt Reges, cum eia faciunt ad servendum illi, quæ non possunt facere nisi Reges.

Lugdunum adit S. Ludovicus, ut Innocentium II, qui Generale Concilium in ea Urbe contra Fredericum II. Imperatorem, & pro aliis Ecclesiæ negotiis celebraverat, veneraretur, cum ejus sanctitate de sanctæ Matris Ecclesiæ robore, & urgentibus necessitatibus conferret. Cum autem Regni sui Prælatos Romanæ a Gregorio IX. ad Concilium vocatos, a Frederico filio captos in itinere, & in carcere detentos audivisset, rogavit primum Imperatorem ut eos libertate donaret: Tum moras neccentem gravissimis literis, & Christianam magnanimitatem Regis Ecclesiæ devotissimi spiritibus ad eos dimittere compulit. Prælatos, inquit, Regni nostri ad Sedem Apostolicam accedentes, cui tam ex fide, quam ex obedientia tenebantur, nec ejus poterant reculare mandata, in Mari, quod molle ferimus, capi fecistis, & ipsos sub gravi custodia detinetis. . . . Decet Altitudinem nostram dictos Prælatos Regni nostri debita restitueri libertati. Provideat igitur Imperialis providentia, & ponat in fraterna judicii quæ mandamus, ne velis trahere locum a potentia vel voluntate. Nam Regnum Franciæ non est adeo debilitatum, quod se permittat vestris calcari per argeri.

Philippo filio suo Ecclesiæ protectionem, devotionem ac filialem reverentiam & obedientiam Sedi Apostolicæ & Romano Pontifici, supremis Mandatis commendavit. Modestissime ac religiosissime Principe dignæ respectu a Philippo Augusto data; eundem ex Consiliariis suis, admonenti jura ipsius ad Ecclesiasticis viris usurpari, multa damna ejus Majestati inferri, mirum esse quod ita toleraret, filium suum memorem esse jussit Sanctus Ludovicus: Quando (inquit) cogito beneficia quæ mihi Dominus contulit, melius volo pati, quam inter me & Ecclesiæ scandalum suscitari.

Ecclesiasticam Disciplinam & pacem auctoritate sua semper munivit ac promovit. Ad Ecclesiasticam beneficia summo delectu, & de Virorum Religiosorum consilio nominabat Clericos Litteratos & pios, nullum aliud beneficium possidentes, ne sacris Canonibus fieret injuria; & ambitio cupiditatem fovere retur. Animo enim penitus inditam habebat præclaram illam S. Isidori sententiam: Principes sæculi, intra Ecclesiam potestatis adeptæ culmina tenent, ut per eandem potestatem Disciplinam Ecclesiasticam nuntiant. . . . Sæpe per Regnum terrenum Regnum celestis proficit. . . . Cognoscant Principes sæculi Deo debere se reddere rationem pro Ecclesia sua quam a Christo tuendam suscipiunt. Nam si exaugatur pax & Disciplina Ecclesiæ per fideles Principes, si solvantur; ille ab eis rationem exiget, qui eorum potestati suam Ecclesiam credidit.

Sancti Regis exemplis nos conformemus, Auditores, cupiditatis nostris dominemur, illas ordinemus & subjectionis Dei legi & gratiæ, ne peccatum nobis dominetur. S. Ludovici humilitatem imitemur. Si Rex maxime & potentissimus adeo se humiliavit, ut Regnum sublimius, celestis, & æternum consequeretur, ad quod sine humilitate non pervenitur, aliquamne exultationem afferre possunt cupiditatis ordinis & conditionis Christiani, Principes, subditi, nobiles, plebei, quo minus sanctam humilitatem exercent? Humiliantur scilicet sub potenti manu Dei: Humiliantur de vobismet ipsis modeste sentiendo: Omnium postremos & indignissimos peccatores coram Deo vos existimantes. Non tantum verbis, sed habitu & conversatione Christianam humilitatem demonstrate. A S. Ludovico discant divites & potentes, Non sublimis sapere, nec sperare

in incerto divitiarum, sed in Deo vivo, bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam. Discant uti hoc mundo, tanquam non utantur: Præterit enim figura hujus mundi, . . . A. S. Ludovico discant homines qui voluptatum magis sunt amatores quam Dei, Carnis curam non facere in desideris, mortificare membra sua, orationibus assiduis, jejuniis, continentia corpus suum Deo consecrare, penitentia expiare peccata sua. Rex innocens austeram penitentiam egit toto vitæ suæ tempore: Et nos omnium notarium Peccatores penitentiam agere recusabimus? Discant Patres familias a S. Ludovico sanctam filiorum educationem. Discant Magistratus rectam administrationem justitiæ absque negligentia, absque personarum acceptione. Discant quicumque aliis præstant, officio consulendi præesse, propter eorum, quos regunt, salutem; non libidine dominandi. Si non movet eos Sancti Ludovici exemplum, teneat saltem Dei iudicium. . . . Audite ergo Reges & intelligite, discite Iudices finium terrarum. Præbete aures vos qui continentis multitudines, & placetis vobis in turbis nationum; quoniam data est Domine potestas vobis, & virtus ab Altissimo, qui interrogabit opera vestra, & cogitationes scrutabitur: quoniam cum essetis Ministri regni illius, non recte judicatis: nec custodistis Legem justitiæ, neque secundum voluntatem Dei ambulastis. Horrende & cito apparebit vobis: Quoniam iudicium durissimum his, qui præstant, fiet. Exiguo enim conceditur misericordia: Potentes autem potenter tormenta patientur. Non enim imbrabit personam cuiusquam Deus, nec verebitur magnitudinem cuiusquam: Quoniam pusillum & magnum imple fecit, & æqualiter cura est illi de omnibus. Fortioribus autem fortior instat cruciatio. . . . Discant omnes a S. Ludovico, diligere justitiam, odisse iniquitatem, discant sobrie, pie, iuste, vivere in hoc sæculo expectantes beatam spem, & adventum gloriæ Magni Dei & Salvatoris nostri Jesu Christi. Discant omnes Ecclesiam venerari & amare, Prælatos & viros Ecclesiasticos venerari, tuere Ecclesiam, si potentes in terra sint; si minus, pro ejus protectoribus, & maxime pro Rege Christianissimo Deum orare, ut det illi vitam prolixam, imperium securum, domum tutam, exercitum fortes, Senatum fidelem, populum probum, orbem quietum, & quæcumque hominis & Cæsaris vota sunt.

IN FESTO NATIVITATIS BEATÆ MARIÆ VIRGINIS.

Liber generationis Jesu Christi. . . . Jacob genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus, Matth. 1.

Deus scientiarum Dominus, qui librum æternum habet, in quo sunt conscripti quos ad vitam æternam prædestinavit; alios edidit ad extra libros admirabiles, scilicet mundum, Scripturam Sacram Veteris & Novi Testamenti, & Virginem Mariam, Liber æternus est ipsa Dei notitia, quæ dicitur Liber vitæ: De quo Christus Discipulos suos alloquitur; Gaudete, inquit, quia nomina vestra scripta sunt in caelis, Et Apocalypsis 3. Dominus ait Joanni. Quis vicerit sic, vestietur vestimentis albis, & non delebo nomen ejus de libro vitæ. In hujus libri capite Christi nomen scriptum est, omnium prædestinatorum primi, primogeniti in multis fratribus. Secundum hunc scriptum in illo est Mariæ nomen; De qua natus est Jesus qui vocatur Christus. Unde ipsi hæc sapientiæ verba accommodat Ecclesia: Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret a principio. Ab æterno ordinata sum, & ex antiquis antequam terra fieret. Non dum erant abyssi, & ego jam conceptam eram; nec dum fontes aquarum eruperant, nec dum montes gravi mole consistenter: ante colles ego parvum turribar. . . . Mundum velut librum grandem in tempore Deus edidit, in quo omnipotentis suæ sapientiæ, aliarumque divinarum perfectionum descripsit characteres, qui ad ejus cognitionem homines perducunt. Invisibilia enim ipsius: a creatura mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta, conspiciuntur: sempiterna quoque ejus virtus & divinitas: ita ut sint inexhaustibiles. . . . Librum alterum edidit Deus, Scripturam Sacram Veteris Novique Testamenti in quo Mytheria sua, ac mandata, omnemque veritatem ad sanctificationem & salutem hominum necessariam, Spiritu Sancto suo inspirante ac dictante per sanctos homines descripsit; Librum sanctum, Librum legis Domini, librum fœderis, librum mandatorum Dei. Tertium denique Librum edidit, Virginem Mariam, Liber

Liber generationis Jesu Christi. Quo de libro Dominus ait: Sume tibi librum grandem, & scribe in eo stylo hominis. Septuaginta Interpretum verba habet: Sume tibi segmentum chartæ novæ & magnæ. Libri nomine maternus Mariæ Virginis uter indicatur, S. Epiphanius interprete, Charta nova & magna vocatur: Nova, ob recentem inviolatamque castitatem in Vergine florem. Magna, ob gratiæ plenitudinem, ac Matris Dei dignitatem. Magna quippe coram Deo pariter & hominibus Maria Virgo extitit. Quis enim non eam magnam prædicet, quæ illum, qui capi nullo modo potest, cepit? Ergo magnum illud volucri est ac recens. Magnum, ob miraculum; recens, quia Virgo fuit. Liber ab æterno in Dei mente conceptus, longo sæculorum tractu elaboratus: Negotium secretorum (ait S. Bernardus.)

Et in libro Verbum æternum, Dei Filius, ut ab hominibus videri posset, eisque scientiam salutis dare, Digno Dei viro, Spiritus Sancti operatione scriptum est. Ecce Virgo concipiet & pariet Filium, & vocabitur nomen ejus Emmanuel. Scriptum est stylo hominis, quia in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo, Maria Virgo liber est scriptus inus & foris; quia Verbum æternum & mente & corpore concepit. Immo felicius mente quam corpore. Nam Matera propinquitas nihil Mariæ profuisse, nisi saltem Christi corde quam carne gestasse. Liber clausus perpetuæ virginitatis sigillo, quem nemo potuit aperire, nisi Leo de tribu Juda, radix David. Liber est quo Sanctissima Trinitas cognoscitur. Unde sic Virginem Sanctissimam compellat S. Gregorius Neocæsariensis: Tu in summis spiritualis Regiæ acibus lucis splendore coruscas, ubi æternus clarificatus Pater, cuius natus es umbra virtutem; adoratur Filius, quem carne peperisti; laudum cantibus celebratur Spiritus Sanctus, qui Magni Regis ortum tuo in utero operatus est: Tua opera, o gratia plena, Trinitas sancta & consubstantialis in mundo cognoscitur. Liber est per quem Jesus Christus innouit, in quo reconditi sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei. Novus liber, in quo inenarrabili modo Deus Verbum circa omnem manus operam inscriptum est. Liber est per quem Evangelistæ, Lucas præsertim & Joannes Mytheria plurima didicerunt. Liber est præclaris figuris ornatus & illuminatus, a Paradiso terrestris, b Rubus ardens, c Vellus Gedeonis, d Ara fœderis, e Templum Salomonis, f Nubes levis, Sara, Rebecca, Rachel, Debhora, mulier sapiens de Abela, Judith, Esther, egregiæ Beatæ Virgini Mariæ figuræ. Hæc spiritualis secundi Adami Paradisus. . . . Antiquus naturæ rubus, quem divini parvis ignis non combussit. Vere levis illa nubes, quæ super Cherubim sedentem in corpore suo gestavit. Velus mundissimum caelesti pluvia madens, ex quo Raptor ortem induit. . . . Arca, non quæ Legem portaverit, sed quæ Legislatorem pepererit.

Liber est Beata Virgo, in quo virtutum omnium characteres sunt expressi, fidei, spei, caritatis, virginitatis, humilitatis, obedientiæ, patientiæ, modestiæ. Talis fuit Maria, ut ejus unus vita omnium sit disciplina. Si igitur auctor non displicet, opus probemus, ut quæcumque sibi ejus exoptat præmium, imitetur exemplum. Quanta in una Virgine species virtutum emicant? Secretum verecundie, vexillum fidei, devotionis obsequium. . . . Sic omnia implebat virtutis officia, ut non tam disceret, quam doceret. Verus Deoque maxime gratus Beatæ Virgini cultus, ejus imitatio. Sancta nascitur: Nos peccatores nati sumus; sed in Christo renati per Baptismum, eodem Spiritu replente fontem, qui replevit & Virginem, fideles esse debuimus gratiæ, acceptam in Baptismo sanctitatem summo studio custodire. Quis nostrum id fecit? Quis est hic, & laudabilis cum? Unum nobis superest penitentiam, refugium, ut sanctitatem & gratiam amissam recuperemus. Penitentes igitur confugiamus ad Christum per Mariam, quam nobis Mediaticam apud te potentissimam dedit. Mariam veneremus, quia Sic est voluntas ejus qui totam nos habere voluit per Mariam. . . . Hæc, inquam, voluntas ejus est, sed pro nobis. In omnibus siquidem & per omnia providens miseris, trepidationem nostram solatur, fidem excitat, spem roborat, diffidentiam abigit, erigit pusillanimitatem. Ad Patrem verebaris accedere, solo auditu territus, ad folia fugiebas: Jesum tibi dedit Mediatorem. Quid non apud talem Patrem talis Filius obtineat? Exaudietur utique pro reverentia sua; Pater enim diligit Filium. An vero tepidas & ad ipsum? Frater tuus est & caro tua, tentatus per omnia absque peccato, ut misericors fieret. Hunc tibi fratrem Maria dedit. Sed forsitan & in ipso Majestatem vereare divinam, quod licet factus sit homo, manserit tamen Deus. Advocatum habere vis & ad ipsum? Ad Mariam recurre. Pura siquid.

dem humanitas in Maria, non modo pura ab omni contaminatione, sed & pura singularitate naturæ. Nec dubius dixerim, exaudietur & ipsa pro reverentia sua. Exaudiet utique Matrem Filius, & exaudiet Filium Pater. Hæc peccatorum scala, hæc mea maxima fiducia est, hæc tota ratio spem meæ. Invenisti, ait Angelus, gratiam apud Deum. Semper inveniet gratiam, & sola est gratia que egeamus, sola gratia qua salvamur, Quid nos alia concupiscimus? Quæramus gratiam, & per Mariam quæramus, quia quod quærit invenit, & frustrari non potest.

IN EQDEM FESTO.

Quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa, ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? Cantic. vi. 7.

In tenebris, quas peccatum invexerat, sedebat humanum genus, ante ortum Christi Solis justitiæ. Quale igitur gaudium hominibus esse poterat? Veram cum advenit plenitudo temporis quo Deus Filium suum ad illuminationem & redemptionem hominum missurus erat, Mariam Virginem præmisse velut auroram Soli, Hinc ejus ortus gaudium universo mundo nuntiavit, ut gratulanda canit Ecclesia. Progreditur ex Annæ Matris utero, cujus nomen gratiam significat in mundo tenebris ignorantia & peccati circumfusum; Progreditur ex Regia & Sacerdotali stirpe, sanctitate & gratia illustrior quam nobilitate. Progreditur de terra nihil terrenæ habens corruptelæ, nihil de contagione peccati. Quæ est ista quæ progreditur? Non est illi similis nata in mundo inter mulieres. Progreditur ut Aurora consurgens, veri Solis ortum prænuntiat. Ab ea initium ducit dies salutis, dies propitiationis, Dies quem fecit Dominus. Sol justitiæ de Maria processurus, ortum suum matutina quadam irradiatione præveniens, in eam lucis suæ radios copiose transfudit, quibus potestates tenebrarum, quas Eva induxerat, in fugam convertit, & desideratum cunctis gentibus solem mundo invexit. Quæ est ista quæ progreditur quasi aurora consurgens? Aurora vocata est quasi roris hora; Mariæ Virginis nativitas brevi Dei Filium roris inflat e caelo descensurum prænuntiat. Rorate caeli desuper, & nubes pluant justum.

Maria Virgo jam a sua nativitate pulchra ut Luna, Ifai. 45. 8. Ceteris post Solem fulgentior sideribus, & transiit in se solari lumine noctem nostram illuminans. Qui enim vias ejus confectatus fuerit, non ambulabit in tenebris; sed lumen vitæ inveniet. Imo Luna pulchrior Maria: Nam in Luna maculæ sunt, nullæ in Sanctissima Virgine. Tota pulchra es, & macula ser. Panegy. non est in te, Luna crescit, decrevit, deficit: In rico B. Virg. Maria nulla est vicissitudinis umbratio. Crescit Cant. 4. 7. quidem gratia & meritis; sed tamen plena est & perfecta, nusquam obscuretur aut deficit, Et sicut Luna perfecta in æternum.

Maria Virgo in sua nativitate electa ut sol, quia Soli justitiæ per gratiarum & donorum copiam adeo similis, ut quasi sol alter videatur: Christus scilicet Dei Virginitate Filius electus est ex millibus virorum: Maria electa ex millibus feminarum. Ille electus ex omnibus quæ sunt: Illa electa ex omnibus quæ per illum sunt. Sola Deo conditus & luce prius in aere diffusa ornatus est ut mundum illuminaret universum: Maria luce ac splendore gratiæ & virtutum in cæteris Sanctis promincantia a Deo donata est, ut omnes Christianos illuminet. Mariæ beatum nomen interpretaris illustratam, utpote quæ illustrata sit a Filio Dei, & cunctos usque ad terminos terræ credentes Trinitati illuminaverit.

Maria denique Principibus tenebrarum terribilis ut castrorum acies ordinata. Quemadmodum per feminam genus humanum suæ tyrannidi subiecit & captivum fecit diabolus: ita per feminam generis humani hostem vicit Deus, quatenus Filium Dei peperit, qui dissolvit opera diaboli, & Principatus ac Potestates expoliavit, palam triumphans in semetipso. Ipsa contrivit caput antiqui serpentis, secundum Dei verbum: Ipsa contexit caput tuum: Hinc S. Irenæus: Lib. 3. c. 38. Sicut Eva, inquit, inobediens est sibi & universo generi humano causa facta est salutis. Quod alligavit virgo Eva per inobedientiam, hoc Virgo Maria solvit per fidem. Turris est David, ex qua mille clypei pendunt, omnis armatura sortium. Illustres Mariæ Virginis figuræ fuerunt Debhora Prophetissa, Mater in Israel, quæ Sisaram Principem exercitus Jabin, & omnes ejus copias, Judicum c. 4. debellavit; & Jael benedicta inter mulieres, quæ clavo suo tempora ejus valide perforans illum ante pedes Judith, suos prostravit, exiit. Nova bella elegit Dominus.

Luc. 1. 10. 25.

S. August. Epist. ad Bonifac. Comit.

Gala S. Ludovici, a Guillelmo de Hangiaco scripta.

S. Hieron. Lib. de Summo Bono.

1. Timoth. 6. 17. 18.

S. Epiphani. Hæret. 30. num. 31.

Apoc. 1. 1.

S. August. lib. de S. Virginit. c. 3. Apoc. 1. 1. Hom. 3.

De qua natus est Jesus.

S. Joann. Damasc. Orat. 1. de B. Mariæ Dormit. a Genes. 2. b Exod. 5. c Judic. 6. d Exod. 25. e 26. Deuter. 10. f Reg. 6. g Ifai. 19. 1. h S. Proclus Hom. habita Constantino-poli ante Conc. Ephes. & Orat. 5. i S. Ambros. Lib. 2. de Virginit. c. 2.

Rom. 13. 14.

Sap. 62. &c.

Tertull. A. polog. cap. 90.

Luc. 16. 20.

Proverb. 8. 22. 23. 24.

Rom. 7. 30.

Ifai. 8. 14.

S. Leo M.

S. Bernard.

Luc. 3.

Ifai. 45. 8.

Psal. 89. 38.

S. Epiphani. Orat. de laudibus Virginitatis.

Lib. 3. c. 38.

Caes. 4. 4.

Judicum c. 4.

Luc. 13. 32.

quis, & portat hostium ipse subvertit. Insignis etiam Mariæ figura fuit Judith, cujus manu Deus percussit Holofernem Ducem exercitus Assyriorum. Diabolum percussit ac vicit Maria Virgo, omnis peccati expertis, pura semper & sancta, quæ jure optimo dicere possit: Non permisit me Dominus angillam suam conquirari, sed sine pollutione peccati revocavit me vobis, gaudentem in victoria sua, in evagatione mea, & liberatione vestra. Gratulamur igitur nascenti Virgini, Deumque in illa laudemus, dicentes: „ Benedixit te Dominus in virtute sua, quia per te ad nihilum redegit inimicos nostros... Benedicte es tu a Domino Deo excelso, præ omnibus mulieribus super terram. Benedicte Dominus, qui te direxit in vulnera capitis Principis inimicorum nostrorum: Quia hodie nomen tuum ita magnificavit, ut non recedat laus tua de ore hominum... Benedicte tu a Deo tuo in omni tabernaculo Jacob, quoniam in omni gente, quæ audierit nomen tuum, magnificabitur super te Deus Israel. Quoties a demone impugnatur, Mariæ Virginitatis patrocinium imploremus... Sancta Maria stella maris, in periculis & tentationibus respicienda & invocanda. (Lib. 1. Cap. 2. Art. 4. §. 7.) Ut impetremus orationis ejus suffragium, non deservamus conversationis exemplum. (Ibid.)

IN FESTO S. FRANCISCI ASSISII CONF.

Sapientiam loquimur inter perfectos, sapientiam vero non hujus sæculi, neque Principum hujus sæculi, sed sapientiam Dei in mysterio, qua est abscondita. 1. Cor. 13. 6.

Quemadmodum Spiritus Dei & spiritus sæculi contrarii sunt, ita sapientia mundi sive sapientia carnis inimica est Deo. Legi enim Dei non est subjecta, nec enim potest. Quamobrem qui secundum Deum sapientes sunt, secundum mundum id est, iudicio hominum qui diligunt mundum, stulti sunt: contra vero qui secundum opinionem mundi stulti propterea censentur quod legibus moribusque illius non se conformant, sed secundum Evangelium vitam suam instituant, apud Deum sapientes habentur. Si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat ut sit sapiens. Sapientia enim hujus mundi stultitia est apud Deum: Scriptum est enim: Comprehendamus cogitationes sapientium, quoniam vana sunt. Secundum Deum porro sapiens est, qui Dei lumine illustratus, & Spiritu ejus plenus, ab eo agitur & motum ejus sequitur, de rebus sentiens ut Christus Jesus, & vere cum Apostolo dicens: Nos autem sensum Christi habemus. Spiritualis sit necesse, qui de rebus spiritualibus recte iudicat; in Deum transformatus, qui de rebus divinis ferat iudicium. Anima- lis homo non percipit quæ sunt Spiritus Dei: Stultitia enim est illi, & non potest intelligere, quia spiritualiter examinatur, & spiritualiter iudicatur omnia. Iudiciorum posteriorum regula debet esse nobilior objectis de quibus iudicamus. Itaque si rationalis vita secundum scriptam iudicat, nulla iam est natura præstantior. Secundum legem immutabilem quæ Deus est, secundum æternam veritatem de rebus inferioribus est iudicandum, Ideo spiritualis homo omnia iudicat, quia super omnia est, quando cum Deo est. Cum illo autem est, quando purissime intelligit, & tota caritate quod intelligit, diligit. Ita etiam quantum potest Lex ipsa etiam ipse sit, secundum quam iudicat omnia, & de qua iudicare nullus potest. Sublime illud S. Augustini principium quod veri Sapientis characterem explicat, Seraphici Patriarchæ S. Francis characterem una describit, cui Spiritus Dei revelavit quæ abscondit sapientibus & prudentibus sæculi, & quem charitas super res omnes terrenas elevans, in ipsam (si ita loqui fas est) æternam Dei legem mutavit. Quantum potest Lex ipsa & ipse sit, secundum quam iudicat omnia. Ideo sapientiam, quam a Christo didicit, loquitur inter perfectos, sapientiam vero non hujus sæculi, neque Principum hujus sæculi, sed sapientiam Dei, in mysterio Incarnationis & crucis Christi absconditam. Sapientes hujus sæculi iudicant illos vere divites esse, qui ceteris abundantius bona possident, quæ fortunæ vocantur. Illos magnos esse, gloriosos & illustres iudicant, qui ad majores honores & dignitates sunt proventus. Illos felices iudicant, qui voluptatibus, quas honestas & legitimas vocant, perfruuntur. Verum S. Franciscus vanas esse sapientiam sæculi cogitationes ostendit, siquidem exemplis suis docet. 1. Veras divitias in paupertate Christi inveniri. 2. Veram gloriam, solidamque celebritatem inveniri in humilationibus & opprobriis Christi. 3. Veram voluptatem inveniri in passionibus, cruce, & vulneribus Christi.

I. Assisim divites est, qui cum Christo pauper est, (inquit S. Hieronymus) Deum siquidem possidet, quem illi nemo potest eripere. Hæc S. Francis laus, cujus sapientia celestis elucet in electione & apostere paupertatis præ bonis temporalibus quæ sapientes mundi ardore tanto concupiscunt, & tantis curis conservant. Opere & exemplo suo comprobavit sanctus Franciscus, quod præclare dixit S. Augustinus: Amor sapientie purgat a fordibus avaritie. Proprius character caritatis, est imminutio vel destructio cupiditatis. Quantum regnum cupiditatis minuitur, tantum regnum caritatis augetur. Sapientia est charitas Dei, secundum S. Augustinum, Charitas non querit quæ sua sunt. Qui ergo a bonorum temporalium cupiditate alienus est, perfectam caritatem habet, adeoque ad summum pervenit sapientie gradum. Ea est S. Francis gloria. Terrenas opes quasi lutum desepit, ut Christum lucrificeret, considerans quod ipse Dominus in nullis divitiis invenitur, pauperes semper iustificat, divites prædamnat. Propterea paupertatis ab incunabulis designatur. Singulari divinæ providentiæ dispositione in præsepio nascitur, ut Christus. Paupertatem amavit a juventute sua, & quæsit eam sibi sponfam assumere, & amator factus est formæ illius. Amor paupertatis ipsum pauperem fecit. Paternorum bonorum pie prodigus, paratus est ad relinquendum parentes ut sponsæ dilectæ, scilicet paupertati, adhereret. Propter hoc relinquit homo patrem & matrem, & adhaerebit uxori suæ. Molestissime fert Francis pater quod amicos sibi faciat de mammona iniquitatis, quod pecunias deponat in manibus pauperum, quæ sunt ærarium Christi, ut ex eis Deo sceneretur, centuplum accepturum. Exhereditavit sanctum iugentem, cogitque ut curam Episcopo bonis cedat paternis. Naturæ cupiditatis, terrenæ sapientie voces Franciscus non audit, sed divinæ sapientie ipsum interius vocantis, & dicentis. Omnis qui reliquerit domum, aut patrem aut matrem, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit. Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus. Omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Sine ut mortui sepeliant mortuos suos: Tu autem vade & annuntia regnum Dei. Honorandus est pater, sed obediendum est Deo: Amandus est generator, sed præponendus est Creator. Ego ad Evangelium te voco, ad aliud opus mihi necessarium es. Per castum verge patrem, fectis oculis ad vexillum crucis evola. Solum pietatis genus est hæc in re esse crudellem. Cogit ipsum pater ad cedendum hereditate coram Episcopo: Non relinquitur Franciscus, rejectis etiam vestibus, omnia concedit patri, ut sanctam paupertatem in facie Ecclesiæ sponfam ducat. Unde sufficimus ad enarrandam facilitatem ejus matrimonii, quod Ecclesiæ conciliat, & confirmat oblatio, & obsequat benedictio, Angeli renunciant, Pater (caelestis) rato habet Matrimonium æqualitatem inter contrahentes postulat. Amor æquales invenit, aut facit. Franciscus ut dilectæ paupertati tanguam sponse conjugatur, fieri vult æque pauper ac ipsa paupertas. Nullum aliud patrimonium desiderat quam Christi paupertatem, cum S. Ambrosio dicens: Meum ergo paupertas illius patrimonium est: Et cum Jeremia in persona Christi: Reliqui domum meam, dimisi hereditatem meam. Elias igneo curru raptus sensim ferebatur, donec pallium Eliæ discipulo dimisit: Statim vero atque terreo hoc impedimento exoneratus est, subito ab ejus oculis evanuit. Elias ad caelum regna festinans, ire non potest cum pallio, sed mundi in mundo vestimenta dimisit. S. Franciscus, Elias ille novæ Legis, ad perfectionis viam vocatur, imo rapitur ardoribus divinæ charitatis. Verum considerans terrena bona suæ elevationis impedimenta esse, illis solemnitè renunciat, ipsaque vestes patri dimittit: Franciscus ad caelum regna festinans, ire non potest cum pallio, sed mundi in mundo vestimenta dimisit. Hunc omnibus mundi rebus exiit charitas, ut solum Christum sit indutus, ut sit solo Deo dives. Deus meus, & omnia. Non ait, ut Apostolus: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis? Nullam aliam vult mercedem præter Deum suum. Quid enim mihi est in calo, & a te quid volui super terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Hic est amor castus & purus. Factum S. August. in epist. cor. castum. Gratis jam amatur Deus. Non ab illo petitur aliud præmium. Quid ergo? Nullum præmium Dei? Nullum præter ipsum. Præmium Dei, ipse Deus est. Hoc amat, hoc diligit, si aliud dilexerit, non erit castus amor. Cum paupertate societatem ita individuam inicit Franciscus, ut una cum ipsa paupertate res factus esse videatur, sicut sponsus & sponsa sunt una secundum jus personæ. Hinc Angeli ipsi Senas eunti occurrentes, his verbis illum salutant: Bene veniat Domina paupertas, De S. Francis idem dixerunt, quod de S. Basilio Gregorius Nazianzenus: Divitiæ illi erant nihil habere, & Crux cum qua sola ipse vita versabatur. Nihil habens, omnia habet, quia Deo plenus est, & Christo similis, qui Intus divites, foris pauper; latens Deus in divitiis, apparet homo in paupertate. II. Sapiens eo beatus, cum ab omnibus involucris corporis mentem, quantum potest, evolvit, & seipsum in semetipsum colligit, & in in Deum semper tranquillius intendit (ait S. Augustinus.) Hoc principium probat perfectam humilitatem veræ sapientie semper esse comitem. Siquidem ex Dei & sui ipsius cogitatione oritur humilitas. Hanc exemplo suo docet sanctus Franciscus: Cara ipsius virtus est. Humilitatis semetipsum. Christus Jesus sacrificium gloriæ obtulit Patri per humilitatem, quam ab Incarnatione sua usque ad crucem docuit: Vitæ suæ sacrificium obtulit per mortem, quam in cruce subit, sed hoc inter utrumque sacrificium discrimen est, quod auctor ipse non fuit mortis suæ, tamen liberime, & proposito gaudio eam passus sit; non enim occidit se ipsum: sed auctor fuit humiliationum suarum. Humilitatis semetipsum. Salvatorum nostrum imitatur Franciscus: Non solum contemptum patitur & contumelias, sed amat, querit, & sibi procurat. Non vult agnosci ut sanctus, ut poenitentia & mortificationis exemplar, sed seipsum peccatorum miserum, & omnium peccatorum maximum profertur, ad patibularem locum congregato populo se trahi iubens, & fune de collo pendente se publice accilians quasi volentarium hominem & nimiam carnis suæ curam gerentem, quod febrim quartana vexatus & extenuatus, aliquid de confectione abstinentiæ & jejuniorum austeritate remisisset. Adultus non gerit agnosci, sed contumeliosus insper sibi est. Quod de Christo dixit Tertullianus, de Franciscus Christi imitatore dicere liceat. Summam Ordinis tui Prefecturam administrare compulsus a Summo Pontifice, auctoritate sua utitur ut subditos suos cogat sibi imperare ut inferiori, ut Novitio. Filium Dei imitatur, qui Joseph & Mariæ subdit voluit, ut humilitatis & obedientie exemplum nobis præberet. Et erat subditus illis. Pusillanimitas & infirmitas illa humilitatis Francis portenta potius quam exempla qui tribuerint, impii sunt. Non utique infirmitatis, sed pietatis ista subjectio est. Sacerdotio le indignum existimat, in Diaconorum ordine toto vitæ decursu manet, ad quem nec se promovere consenserit, nisi ad prædicandum Evangelium sacra illa ordinatione fuisset opus. Quia humilitas illum ad mortem usque vitam fecit, ideo ad Sacerdotii dignitatem promoveri non patitur. Unum offerre vult Domino sacrificium humilitatis & laudis, in ara cordis, igne fervida charitatis. Humilitas ab ejus animo ad nomen ipsum & habitum diffunditur. Minor omnibus & discipulos suos Fratres Minores vult appellari. Humilitatem prædicat, superbiam damnat ejus habitus. Et loquium conticeat, ipse habitus sonat. Sic denique auditur, dum videtur: De occurso suo vitia suffundit. III. Felicitatem suam in Christi cruce ac vulneribus collocat S. Franciscus, cum Apostolo dicens: Vivo ego, jam non ego, vivit vero in me Christus. Ego signata Domini Jesu in corpore meo porto. Sacrorum impressione stigmatum fit imago Christi Jesu crucifixi, sicut primus Angelus erat imago Creatoris. Tu signaculum similitudinis, perfectus decore, plenus sapientia, in deliciis paradisi Dei fuisti. Franciscus, inquam, Christi crucifixi spirans imago est: Tu signaculum similitudinis. Pulchritudinem hominis Dei in roleo passionis ejus colore positam participat; Perfectus decore: Sapientia ejus luminibus coruscant; Plenus sapientia, Passionis ejus sensuum, & vulnere doloris pro deliciis habet: In deliciis paradisi Dei fuisti. Ejus anima virtutibus omnibus, velut lapidibus pretiosis ornata est: Omnis lapis pretiosus operimentum tuum. Castitas ejus ut aurum purissimum præ ceteris splendescit: Aurum opus decoris tui. Vulnera Christi Francisco præparata sunt ut amoris ipsius præmium: Foramina sua præparata in die conditionis tue. Cherubim denique in cruce extensum est in monte sancto, & ad Fidei profectionem paratus: Tu Cherub extensus & protegens in monte sancto Dei. Patitur in corpore suo, quod defuit passioni Christi. Ferro lanceæ confossum & apertum est Christi crucifixi latus, sed dolorem vulneris illius non pertulit, cum jam mortuus esset. Dolorem simul cum vulnere per biennium passus est Franciscus, ut vere dicere possit: Gaudeo in passionibus, & adimpleo quæ desunt passionum Christi in carne mea. Non clavis, non malleus, non lancea, non tortoribus, non ulla vi externa opus est ut Christi vulnera corpori Francisci imprimantur. Iustitiam. Conclon. Pars III. Tom. II.

Orat. 28.
S. August.
S. Aug. lib. 1.
cont. Academ.
cap. 8.

salutarunt: Bene veniat Domina paupertas, De S. Francis idem dixerunt, quod de S. Basilio Gregorius Nazianzenus: Divitiæ illi erant nihil habere, & Crux cum qua sola ipse vita versabatur. Nihil habens, omnia habet, quia Deo plenus est, & Christo similis, qui Intus divites, foris pauper; latens Deus in divitiis, apparet homo in paupertate. II. Sapiens eo beatus, cum ab omnibus involucris corporis mentem, quantum potest, evolvit, & seipsum in semetipsum colligit, & in in Deum semper tranquillius intendit (ait S. Augustinus.) Hoc principium probat perfectam humilitatem veræ sapientie semper esse comitem. Siquidem ex Dei & sui ipsius cogitatione oritur humilitas. Hanc exemplo suo docet sanctus Franciscus: Cara ipsius virtus est. Humilitatis semetipsum. Christus Jesus sacrificium gloriæ obtulit Patri per humilitatem, quam ab Incarnatione sua usque ad crucem docuit: Vitæ suæ sacrificium obtulit per mortem, quam in cruce subit, sed hoc inter utrumque sacrificium discrimen est, quod auctor ipse non fuit mortis suæ, tamen liberime, & proposito gaudio eam passus sit; non enim occidit se ipsum: sed auctor fuit humiliationum suarum. Humilitatis semetipsum. Salvatorum nostrum imitatur Franciscus: Non solum contemptum patitur & contumelias, sed amat, querit, & sibi procurat. Non vult agnosci ut sanctus, ut poenitentia & mortificationis exemplar, sed seipsum peccatorum miserum, & omnium peccatorum maximum profertur, ad patibularem locum congregato populo se trahi iubens, & fune de collo pendente se publice accilians quasi volentarium hominem & nimiam carnis suæ curam gerentem, quod febrim quartana vexatus & extenuatus, aliquid de confectione abstinentiæ & jejuniorum austeritate remisisset. Adultus non gerit agnosci, sed contumeliosus insper sibi est. Quod de Christo dixit Tertullianus, de Franciscus Christi imitatore dicere liceat. Summam Ordinis tui Prefecturam administrare compulsus a Summo Pontifice, auctoritate sua utitur ut subditos suos cogat sibi imperare ut inferiori, ut Novitio. Filium Dei imitatur, qui Joseph & Mariæ subdit voluit, ut humilitatis & obedientie exemplum nobis præberet. Et erat subditus illis. Pusillanimitas & infirmitas illa humilitatis Francis portenta potius quam exempla qui tribuerint, impii sunt. Non utique infirmitatis, sed pietatis ista subjectio est. Sacerdotio le indignum existimat, in Diaconorum ordine toto vitæ decursu manet, ad quem nec se promovere consenserit, nisi ad prædicandum Evangelium sacra illa ordinatione fuisset opus. Quia humilitas illum ad mortem usque vitam fecit, ideo ad Sacerdotii dignitatem promoveri non patitur. Unum offerre vult Domino sacrificium humilitatis & laudis, in ara cordis, igne fervida charitatis. Humilitas ab ejus animo ad nomen ipsum & habitum diffunditur. Minor omnibus & discipulos suos Fratres Minores vult appellari. Humilitatem prædicat, superbiam damnat ejus habitus. Et loquium conticeat, ipse habitus sonat. Sic denique auditur, dum videtur: De occurso suo vitia suffundit. III. Felicitatem suam in Christi cruce ac vulneribus collocat S. Franciscus, cum Apostolo dicens: Vivo ego, jam non ego, vivit vero in me Christus. Ego signata Domini Jesu in corpore meo porto. Sacrorum impressione stigmatum fit imago Christi Jesu crucifixi, sicut primus Angelus erat imago Creatoris. Tu signaculum similitudinis, perfectus decore, plenus sapientia, in deliciis paradisi Dei fuisti. Franciscus, inquam, Christi crucifixi spirans imago est: Tu signaculum similitudinis. Pulchritudinem hominis Dei in roleo passionis ejus colore positam participat; Perfectus decore: Sapientia ejus luminibus coruscant; Plenus sapientia, Passionis ejus sensuum, & vulnere doloris pro deliciis habet: In deliciis paradisi Dei fuisti. Ejus anima virtutibus omnibus, velut lapidibus pretiosis ornata est: Omnis lapis pretiosus operimentum tuum. Castitas ejus ut aurum purissimum præ ceteris splendescit: Aurum opus decoris tui. Vulnera Christi Francisco præparata sunt ut amoris ipsius præmium: Foramina sua præparata in die conditionis tue. Cherubim denique in cruce extensum est in monte sancto, & ad Fidei profectionem paratus: Tu Cherub extensus & protegens in monte sancto Dei. Patitur in corpore suo, quod defuit passioni Christi. Ferro lanceæ confossum & apertum est Christi crucifixi latus, sed dolorem vulneris illius non pertulit, cum jam mortuus esset. Dolorem simul cum vulnere per biennium passus est Franciscus, ut vere dicere possit: Gaudeo in passionibus, & adimpleo quæ desunt passionum Christi in carne mea. Non clavis, non malleus, non lancea, non tortoribus, non ulla vi externa opus est ut Christi vulnera corpori Francisci imprimantur. Iustitiam. Conclon. Pars III. Tom. II.

tur, sed solo caritatis igne sicut solo igne opus est ut cera liqueat, & sigilli characteres recipiat. Factum est cor meum tanquam cera liquefens. In meditatione ferventi passionis Christi divinitus ille exardescit ignis. De beata Virgine Christo crucifixio compatiente ait S. Bonaventura, Aspice, o Domine, cor tuum, & id non est cor; sed myrrham, absinthium, & fel video. Quæro matrem, & invenio spiritum, flagella, vulnera, quia tota conversa es in ista. De Seraphico Patriarcha dicamus: Quæro Franciscum, & intuo crucifixum & vulnera, quia per caritatem perfectissimum totum conversus est in ista. De illo dicamus, quod de Gnostico suo, id est, perfecto & sapiente Christiano S. Clemens Alexandrinus ait: Cum Domino cohabitans; eoque familiariter utens, in Spiritu permanet. . . . Mundus corde, mundus carne, sanctificatus sermone. . . . In cruce Domini circumferens, Domini sequitur vestigia, tanquam Deus, effectus sanctus sanctorum. Ex una parte Christum crucifixum, ex altera parte Sanctum Franciscum Christi crucifixi stigmatibus insignitum, intuentibus falli proclive esset, unumque pro altero accipere, adeo similes sunt, nisi Francis humilitas adorare forte volentes eidem verbis prohiberet, quibus olim S. Joannem Angelus: Verde ne feceris, confervens enim tuus sum.

Sapientiam inter perfectos docuit S. Franciscus: Illum non solum audire & admirari debemus doctorem, sed ejus exempla imitari. Christiani omnes rebus temporalibus in præparatione animi renuntiare debent, pauperes esse spiritui, querere primum regnum Dei & justitiam ejus, non inhærere temporalibus bonis, illis uti secundum Deum, ut instrumentis bonorum operum, non frui; apum instar melli superivolitantium, ne hærentes necentur, terrenis rebus supervolitare; æquo animo ferre bonorum temporalium iacturam, potius quam a caritate Christi excidant. Humiles esse debemus, ut Sanctus Franciscus, non solum humilitate cognitionis, sed affectionis; non solum humilitatem ore tenuis profiteri, sed humiliações, contemptum, contumelias æquo, immo & læto animo pati; nos ipsos abnegare, Christum sequi, crucem nostram ferendo. Aliter enim salvi esse non possumus. Quod crux fuit Christo, hoc est Baptisma Christiano. Per Baptismum complantati sumus similitudini mortis Christi, contempulti Christo in Baptismo: per Baptismum contraximus obligationem patiendi, sicut Christus in cruce passus est: Et sicut vita ejus in cruce erat vita patiens, & vita moriens, sic tota vita Christiani debet esse vita poenitens, vita patiens, vita mortificata, & vita ejus cui mundus crucifixus sit, & ille mundo.

IN FESTO OMNIUM SANCTORUM.

Vos estis civis sanctorum & domestici Dei, Ephel. 2. 19.

Una est Sanctorum in cælis cum Christo regnantium, in Purgatorio patientium, & in terris militantium civitas: Jerusalem quæ ædificatur ut civitas, cujus participatio ejus in idipsum. Civitas sancta, Jerusalem nova, sedes Religionis æternæ, cujus templum sinus Patris, Sacerdos & victima Filius Dei omnium membrorum suorum unione perfectus, ignis æternum illud holocaustum consummans & consecrans, Spiritus Sanctus. Civitas hæc aurum mundum simile vitro mundo; & fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata. Dominus Deus omnipotens templum illius est. Et civitas non eget sole neque luna, ut luceant in ea, nam claritas Dei illuminavit eam, & lucerna ejus est Agnus. Sol civitatis cælestis Deus ipse, quem Sancti videbunt ut in se est, similes ei effecti. Cum apparuerit, similes ei erimus, quia videbimus eum sicuti est. Visio humanitatis sanctissime Christi solis iustitiae, in quo inhabitat omnis plenitudo divinitatis, sanctos æternum lætificabit. Hæc lucerna est adoranda, in qua lucet increata lux Veritatis, qua Sancti illuminantur, pascuntur, & vident thesauros omnes sapientie & scientie Dei absconditos in Christo Jesu. Cælestis illa civitas, æternum, est Tabernaculum Dei cum hominibus, & habitabit cum eis. Et ipsi populus ejus erunt: Et ipse Deus cum eis erit eorum Deus. Quod bonum his deesse potest, in quibus Deus habitabit ea familiaritate quæ pater convivit filiis; ea sapientia, potentia, bonitate, qua Rex optimus subditos regit; ea maiestate, liberalitate, magnificentia, qua Deus qui se creaturæ suæ totum quantum est communicat, eamque in divina sua unitate consummat. In hac civitate nullum erit quod timeatur malum. Abstergat Deus omnem

Psal. 22. 15.

Lib. 2. Super sanctificatus sermone. P. 296.

Apoc. 22. 19.

Tertull.

Joana. 3. 2.

Apoc. 22.

Apoc. 22.

lacrymam ab oculis eorum; & mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt. Nulla veritas Adami reliquiae in sanctis superiunt, adoptionem perfectam filiorum Dei quoad animam immutat, & secundum corpus in beata resurrectione impuandis. Et dixit qui sedebat in throno: Ecce nova facio omnia. Nullum bonum sanctis in caelesti illa civitate deest: Ego sitienti dabo de fonte aqua vitae, gratis. Inebriabuntur ab ubertate domus Dei, & torrente voluptatis suae potabunt eos, quoniam apud illum est fons vitae, & in lumine eius videbunt lumen. Omne bonum possidebunt, qui Deo fruuntur. Qui viderit, possidebit haec, & ero illi Deus, & ille erit mihi filius. Nec exprimit, neque cogitatione comprehendere potest sanctorum felicitas, ex Dei visione, amore, fruitione, gaudio, adoratione, ac laude sempiterna. Quod oculis non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quae preparavit Deus iis qui diligunt illum. Ut filii Dei erunt, cuius Regni non erit finis, cum illo Regnabunt in saecula saeculorum.

II. Siquidem sanctorum civis sumus, vocati in partem sancti sanctorum, & a sancta civitate sion, in qua videtur deus, peregrinamur in hac vita & exules sumus, eam desiderare debemus, ad eam spirare, ad eam contintio tendere, omnia studia optaque nostra ad eam referre, temporalibus rebus non inhærere; beatorum actiones in hac vita praecurrere debemus. Deum semper praesentem fide intuendo, laudando, amando. (Lib. 1. Theol. Dogm. & Mor. Quest. 2. Art. 13. §. 9. n. 3. 4. 5. & 6.)

III. Ut ad sanctam illam civitatem, ad gloriam sanctorum aliquando perveniamus, media eligenda sunt, quae Christus praescripsit, via sequenda est quam monstravit. Amplectenda est cordis paupertas & humilitas, temporalibus opibus & honoribus affectu saltem renuntiandum est. Nemo Regnum caelorum possidebit, nisi hoc saepe modo pauper fuerit. Beati pauperes spiritus, quoniam ipsorum est regnum caelorum. Sint divites christiani: Si christiani sunt, pauperes sunt. In comparatione divitiarum caelestium, quas sperant, omne aurum aeream putant, non extolluntur, liberaliter tribuunt pauperibus, student divites fieri operibus bonis ut apprehendant veram vitam. Exercenda est mansuetudo, sua cohibenda, omnis odii amaritudo eiciens ex corde, affabilitas & humanitas erga omnes exercenda, infirmorum defectus tolerandi, nulli malum pro malo reddendum, non convitiis pro convitiis, sed benedictio pro maledictio, pro injuria beneficium, ut vincamus in bono malo. Terra vivendum est, in qua speramus bona Domini videre & videndo possidere, nemo haeres erit, nisi qui christianam mansuetudinem in hoc mundo exercuerit. Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram. Mortalis haec vita in luctu & tristitia secundum Deum agenda est, in poenitentia, in lacrymis pro peccatis nostris & aliorum, in fastidio gaudiorum mundi, & voluptatum saeculi. Solatium enim aeternum nemo recipit, nemo in gaudium Domini intrabit, qui cum mundo gavissus fuerit. Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur: Luctus temporalis est, momentaneus est: gaudium aeternum erit. Et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

Esurire & sitire iustitiam oportet, ut satiatur Anima nostra, quam non implebit quicquid deo minus est: iustitiae opera studio & ardore vehementer exercere: Majorem semper iustitiam desiderare, seu incrementum caritatis in nobis, ut Qui iustus est, iustificatur adhuc. Qua fame & siti languens istas ita Deum compellat: Anima mea desideravit te in nocte: sed & spiritu meo in precordiis meis de mane vigilabo ad te. Qui sic esuriunt & sitiunt, vel etiam qui famem & sitim, aliaque incommoda propter Deum patiuntur, edent de ligno vitae, quod est in Paradiso Dei, & bibent de fonte vitae: Eorum desiderium bonis replebitur, satiabuntur cum apparuerit gloria Domini. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Qui vero bonis temporalibus, deliciis & voluptatibus saeculi iugantur, iustitiae & mandatorum Dei immemores, aeternum esurient. Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur. Misericordias Domini illi soli aeternum cantabunt, qui misericordes fuerint, miseris & calamitibus proximi compatendo, subveniundo fratribus necessitatibus cum spiritualibus, tum corporalibus, elemosinas erogando, & injurias condonando. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur: Et quis salvaretur, sine Dei misericordia? Vae enim etiam laudabili hominum vita, si venosa misericordia diluitur eam, Domine. Novae Jerusalem civis esse non possumus, nisi cor mundum a peccatis, & rerum terrenarum affectione inordinata habuerimus. Non intrabit in eam aliquod inquinatum... Quis ascendet in montem Domini,

aut quis stabit in loco sancto eius? Imocens manibus, & mundo corde. Nulla opera Deum promerentur, nisi ex mundi cordis radice oriantur. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Vitam aeternam non possidebunt in superna Jerusalem. Vitam aeternam Dei & cohaerentes Christi. Nulli haereses, nisi filii. Nemo filius Dei, nisi pacificus. Illi vero sunt pacifici, qui omnes animi sui motus componentes & subicientes rationi sunt regnum Dei; qui cum omnibus hominibus, si fieri potest, pacem habent & solvent, nemini dantes ullam offensionem, qui diffensiones, odia, contentiones, lites extinguere student pro viribus; qui homines peccatores verbis & exemplis urgent ut Deo reconciliantur. Beati pacifici, quoniam ipsi Dei vocabuntur. Patientia denique in tribulationibus praemium est Regnum caelorum. Ad illud per crucem pervenitur: Ad illud nos perducunt persecutiones propter iustitiam nobis illatae, si illas patienti & hilari animo propter Christum toleremus, ad vitam aeternam nostram devovendam parati, ne ab eius caritate separemur. Beati qui persecutionem patienter propter iustitiam, quoniam ipsorum est Regnum caelorum. (Vide Lib. 1. Theol. Dogm. & Mor. Quest. 2. Art. 13. §. 9. n. 1. & 2.)

IV. Qui civitatis alicujus muncipes esse volunt, colere debent ac revereri cives nobiliores, honoratioris, & gratiores Principi; potentiorum benevolentiam ac patrocinium sibi conciliare; sapientum proborumque mores imitari. Si igitur sanctorum civis esse velimus, debemus illos colere ac venerari ob excellentiam, invocare ob potentiam & gratiam qua valent apud Deum; & caritatem qua erga nos afficiuntur. Imitari denique eorum sanctimoniam ac virtutes. (De cultu religioso sanctorum videtur Lib. 4. Theol. Dogm. & Mor. Cap. 3. Art. 2.) Sancti caritate, non servitute colendi. (Ibidem.) Sanctorum memoriam triplici ratione colimus. (Ibidem.) Sanctorum invocatio pia atque utilis, (Art. 4. ejusdem Capituli) Sancti cum Christo regnantes pro nobis orant, De sua sorte securi, de nostra salute solliciti. (Ibidem.) Sanctorum invocatio Christi mediatoris dignitatem & gloriam non imminuit, (Ibidem.) debemus sanctos imitari; hic praecipuus eorum cultus, Deoque maxime gratias; sic praesertim Deum in sanctis eius laudamus, cum imitantes exitum conversationis eorum, imitamur fidem, caritatem, humilitatem, castitatem, patientiam, mortificationem. Sancti nostris festivitibus non egent, quia in caeli cum Angelis gaudent. Congaudent autem nobis, si eos imitemur, nam honorare, & non imitari, nihil aliud quam mendaciter adulari. Ad hoc istae festivitates in Ecclesia constitutae sunt, ut per eas congregatio membrorum Christi admoneretur imitari sanctos eius. Haec est omnino festivitatis huius utilitas, alia non est. Si enim nobis proponatur imitandum deus, responderet humana fragilitas, multum esse ad se imitari eum, cui non potest comparari. Si deinde ipsius Domini nostri Jesu Christi ad imitationem nobis proponatur exemplum, qui propterea cum deus esset, mortali carne vestitus est, ut hominibus mortalem carnem gerentibus insinuaret praecipuum & demonstraret exemplum: de quo etiam scriptum est, Christus pro nobis passus est, relinquens nobis exemplum, ut sequamur vestigia eius: tamen & hic adhuc responderet humana fragilitas, Quid simile ergo & christus? Ad tollendas igitur omnes excusationes infirmitatis, sanctorum exempla nobis proposita sunt. Quis est, quem pudeat dicere, Impar sum Deo? Plane impar. Impar sum Christo? Etiam mortali Christo impar: Petrus hoc erat quod tu, Paulus hoc erat quod tu, Apostoli & Prophetae hoc erant quod tu. Si piget imitari Dominum, imitare conservum. Praecessit agmen servorum, sublata est excusatio pigrorum. Postremo adhuc dicit, Impar sum Petro, impar sum Paulo. Impar es rusticitati? Coronatur rusticitas, non excusatur vanitas. Postremo impar es pueris, impar es puellis!

V. Vos estis cives sanctorum, & domestici Dei. Inter cives societas, amor, communio esse debet. Inter sanctos in caelis regnantes, & justos in terris militantes suavissima societas, maritus amor, sacrum commercium, & communio bonorum intercedit. De communione sanctorum lege Lib. 1. Theol. Dogm. & Mor. Qu. 2. Art. 10. §. 11.

VI. Vos estis cives sanctorum, & domestici Dei. Inter cives societas, amor, communio esse debet. Inter sanctos in caelis regnantes, & justos in terris militantes suavissima societas, maritus amor, sacrum commercium, & communio bonorum intercedit. De communione sanctorum lege Lib. 1. Theol. Dogm. & Mor. Qu. 2. Art. 10. §. 11.

IN-COMMEMORATIONE

Fidelium Defunctorum.

Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur. i. Macab. 12.

Fidelium omnium Defunctorum commemorationem instituit Sancta Mater Ecclesia, i. Ad fidem nostram de Purgatorio confirmandam; 2. Ad caritatem nostram erga animas Purgatorii poenis cruciatas accendendam, 3. Ad vigilantiam nostram excitandam, ut peccata, etiam venialia, summo studio vitemus & divinae iustitiae in hac vita satisfaciamus, ut a poenis Purgatorii liberemur, vel ut non ita diu in Purgatorio detineamur.

I. Necessaria est satisfactio poenitentibus ad Deum placandum, & poenam temporariam redimendam, cujus debitum post remissionem culpae saepe manet. (Lib. 2. Theol. Dogm. & Mor. Tract. de Sacram. Poenitent. Cap. 6. Art. 2.) Poena temporalis peccato veniali debita, vel hic, vel in Purgatorio luenda. (Lib. 3. De Peccatis, Cap. 3. num. 5.) Quae Purgatorii poenae? (Ibidem.) Eucharisticae sacrificium pro fidelibus in Domino mortuis, nondum tamen plene expiatis, sed in Purgatorio detentis, rite iuxta traditionem Apostolicam offertur. (Lib. 2. Tract. De Sacramento Eucharisticae Cap. 6. Art. 3. Propositione 4.)

II. Quae rationes movere non debent ut pro Animabus Purgatorii oremus? (Libro 5. De Oratione, Cap. 1. Art. 7. num. 8.) Inanes pompae funebris sumptus, qui defunctis nihil profunt, vitandi: Alacris sacrificio, precibus, elemosynis, succurrendum illis est. Superfluum exequiarum apparatus negligamus, quem non instruit Misericordia, sed inanis gloria. Cessamus ab hac insana diligentia, sed eam mortuorum curam habeamus, quae & nobis & illis conferat ad gloriam Dei. Largas pro eis elemosynas faciamus, misiamus eis pulcherrima voticia. Haec sunt funera pulcherrima, haec & reuerentibus, & obsequiis proficiunt. Si ita sepeliamur, in resurrectione clari apparebimus: quod si curato corpore animam neglexerimus, multa illic gravia perpetuemus, & multum videbimus. Non enim parva est ignominia nudum, & inopem virutum hinc migrare: neque corpus inscriptum projectum adeo ignominiosum videatur, ut anima tunc carnes virtutibus: hanc vestiamus vestibus semper durauris. Haec S. Hieronymus confirmat ad Pammachium scribens de morte Paulinae uxoris: „Ceteri, inquit, mariti super tumulos conjugum spargunt violas, rosas, lilia, floresque purpureos, & dolorem pectoris his officiis consolantur. Pammachius noster sanctam favillam ossaque veneranda elemosynae ballamis hisque pigmentis atque odoribus fovet cineres quiescentes, sciens scriptum: „Sicut aqua extinguit ignem, ita elemosyna extinguit peccatum. „ Sanctae Matris Augustini Monicae hanc & pietatem imitemur, quae imminere debet obitu sui non iussit corpus solum sumptuose contegi, non condiri aromatibus, non monumentum electum concupivit, aut curavit sepulcrum patrum, „ Sed tantummodo memoriam sui ad Altare fieri desideravit, unde sciret dispensari victimam sanctam, „ qua deletum est chirographum quod erat conerarium nobis. „ Imitemur Augustini pietatem, qui pro illa offerri curavit Deo sacrificium pretii nostri, & ferventissimas ad eum preces fudit ut illi peccata dimitteret post regenerationem contracta; & amicorum sanctorum preces parentibus sui defunctis pia sollicitudine procuravit. „ Et inspira, Domine meus, „ Deus meus, inspira servis tuis fratribus meis, filiis tuis Dominis meis, quibus & voce & corde, & literis servio, ut quotquot haec legerint, mementur ad Altare tuum Monicae famulae tuae cum Patrio quodam eius conjugis, per quorum carnem introduxisti me in hanc vitam &c. „ Preces pro defunctis parentibus, consanguineis, benefactoribus, amicis, debita sunt pietatis, grati animi, Christianae amicitiae officia: maxime cum causa forte sumus cur in Purgatorio crucientur, & nostra occasione peccata contraxerint, propter quae a Dei fruitione retardantur, & gravissimas poenas luunt. Audiamus igitur animi compatiens affectu quasi voces illorum de Purgatorii divinae iustitiae carceribus, & iustitibus flammis ad nos clamantium: „ Miseramini mei, miseramini mei, saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me. „ Eique sacrosancto Altaris sacrificio orationibus, & elemosynis succurramus.

III. Peccata venialia, etsi levia, non tamen negligenda. Nam & acervus frumenti minutissimis granis colligitur, & tamen onerantur nave: & si am-

plius onerentur, demerguntur. Unum sulmen dejecit alicum, & occidit: sed & si pluvia sit nimia, minutissimis guttis tamen multos interficit. Illud uno ictu perimit, illa ex multitudine extinguit. Magnae bestiae uno morsu occidit hominem: minutae autem cum fuerint multae congregatae, plerumque interimunt, & talem perniciem inferunt, ut poenis huiusmodi gens superba Pharaonis iudicari meruerit. Nervis in pelago fluctuans aquam admittit per rimas compaginis suae: paulatim tamen adhibendo tenuem liquorem, facit multam collectionem, ita ut si non exhauriatur, navem opprimat. Sic & in ista vita habemus quasdam mortalitatis fragilitatisque nostras rimulas, per quas intrat peccatum de fluctibus huius saeculi. Arripiamus stellam ut sentinemus, ne demergamur. Stella qua sentinam exhaurimus, oratio est, jejuniis, elemosyna, injuriarum condonatio. Sed cautus esto: Adhuc enim in mari es. Nam cum hoc semel feceris, non sufficit, nisi perveneris trajecto isto mari ad illam patriae soliditatem, & firmitatem, ubi nullis fluctibus quatiris. Tota vita poenitentiam agamus, qui quotidie peccamus. Hic peccata nostra purgemus & puniamus, ne Deus illa in futuro saeculo puniat. Peccatum impunitum esse non potest: si peccatum impunitum remaneat, iniustum est: ergo sine dubitatione puniendum. Hoc tibi dicit Deus tuus: Punium est peccatum aut a te, aut a me. Punium ergo peccatum, aut ab homine poenitente, aut a Deo iudicante. Punium ergo aut a te sine te (aut a Deo tecum. Quid est enim) poenitentia, nisi sua in se ipsum iracundia?

plius onerentur, demerguntur. Unum sulmen dejecit alicum, & occidit: sed & si pluvia sit nimia, minutissimis guttis tamen multos interficit. Illud uno ictu perimit, illa ex multitudine extinguit. Magnae bestiae uno morsu occidit hominem: minutae autem cum fuerint multae congregatae, plerumque interimunt, & talem perniciem inferunt, ut poenis huiusmodi gens superba Pharaonis iudicari meruerit. Nervis in pelago fluctuans aquam admittit per rimas compaginis suae: paulatim tamen adhibendo tenuem liquorem, facit multam collectionem, ita ut si non exhauriatur, navem opprimat. Sic & in ista vita habemus quasdam mortalitatis fragilitatisque nostras rimulas, per quas intrat peccatum de fluctibus huius saeculi. Arripiamus stellam ut sentinemus, ne demergamur. Stella qua sentinam exhaurimus, oratio est, jejuniis, elemosyna, injuriarum condonatio. Sed cautus esto: Adhuc enim in mari es. Nam cum hoc semel feceris, non sufficit, nisi perveneris trajecto isto mari ad illam patriae soliditatem, & firmitatem, ubi nullis fluctibus quatiris. Tota vita poenitentiam agamus, qui quotidie peccamus. Hic peccata nostra purgemus & puniamus, ne Deus illa in futuro saeculo puniat. Peccatum impunitum esse non potest: si peccatum impunitum remaneat, iniustum est: ergo sine dubitatione puniendum. Hoc tibi dicit Deus tuus: Punium est peccatum aut a te, aut a me. Punium ergo peccatum, aut ab homine poenitente, aut a Deo iudicante. Punium ergo aut a te sine te (aut a Deo tecum. Quid est enim) poenitentia, nisi sua in se ipsum iracundia?

IV. Peccata venialia, etsi levia, non tamen negligenda. Nam & acervus frumenti minutissimis granis colligitur, & tamen onerantur nave: & si am-

INFESTO S. CATHARINAE

Virginis & Martyris.

Veni de Libano, sponsa; veni de Libano; veni, coronaberis, Cantic. 4. 8.

IN terrena militia prudenter ac fortiter pugnare sufficit ad gloriam promerendam, vicisse non semper necesse est. Infelix enim esse potest, qui omnes strenui Ducis partes impleverit, qui prudenter praestitum commiserit, fortiter sustinerit. In militia vero Christiana vincere necesse est ad coronam promerendam: Semper enim vincit qui prudenter, fortiter, & perseveranter ad mortem usque dimicat. Hinc Deus de electis suis: Electi mei non laborabunt frustra. Hinc S. Joannes Dei Spiritu athlas ait: Omne quod natum est ex Deo vincit mundum. Quot strenui milites, tot victores; quot certamina, tot trophaea. Tres hostes in mundo vincendi, errores, voluptates, Vires in mundo, (inquit S. Augustinus) tot impuris voluptatibus illecebro, tot nefandis crudelitibus furioso, tot erroribus & terroribus inimico. Catharinae mentem erroribus idololatriae seducere conatur mundus, argumentis & fallis ratiociniis Philosophorum; Catharinae constantiam expugnare conatur mundus atrocitate tormentorum: Catharinae puritatem inficere nititur mundus illecebris voluptatum. Verum triplicem victoriam refert sancta Heroïna, triplicemque coronam promeretur, 1. Fidei & Christianae Philosophiae virtute mundum vincit cum suis erroribus. 2. Christiana fortitudine vincit mundum cum suis terroribus. 3. Incorrupta virginitate vincit mundum cum suis voluptatibus.

I. Scientiae & sapientiae magna vis est. Melior est sapientia quam vires, & vir prudens quam fortis. Fides & Philosophia Christiana Catharinae, victrix est saecularis sapientiae, ethicaeque Philosophiae. Philosophos convincit puella; grandaeos homines Christo parturit virgo. Numinum fallitatem, totius cultus ethici stultam superstitionem, Dei unitatem, Christi divinitatem, Christianae Religionis, mysteriorum fidei nostrae credibilitatem evidentem adeo firmis demonstrat argumentis; Philosophorum sophismata tanta fidei luce, tam solidis tamque sapientibus responsis dissolvit, ut se debellatos fateantur superbi Philosophi, & ad obsequendam sanguine suo Christianae Religionis veritatem paratos. Idolum Dagon coram Arca foederis stare olim non potuit, sed ea praesente dejectum, contractum & coneritum est. Sponsa Christum, S. Hieron. Arca testamenti: Fidei illius virtute, verbi divini gladio mundus cum suis erroribus, idololatriae in mentibus Philosophorum velut praesidio firmissimo vallata, expugnatur, dejicitur, frangitur. Haec est victoria qua vincit mundum, fides nostra. Vere haec Davidis verba usurpare Catharina potest: Super sevens intellexi. Philosophos in novam parturit vitam verbo & doctrina. Doctrina est enim disciplina Dei. Nascuntem in iis fidem fovet, donec formetur in illis Christus; illique occurrant ut viri perfecti, mortem pro eius nominis confessione fortiter subeuntes. Filios suos Christo immolat Catharina ut morte renascantur.

Psal. 35. 9.
Apoc. 21. 7.
1. Cor. 2. 9.
Apoc. 22. 5.
Coloss. 1.
Matth.
S. Aug. in Psal. 68.
Psal. 26. 13.
Apoc. ult.
Itai. 26. 10.
Psal. 16. 33.
S. Ambros. in Confes.

... occisione felicitis ac gloriosius vivat. Sapientia filius suis vitam inspirat (inquit Sapiens.) Tertullianus legit: Sophia jugularit filios suos: Sic Catharina virgo sapiens debellat Philosophis vitam inspirat, eos ad Martyrium pro Christo suscipiendum disponens. Sapienter utique jugularit, dum in vitam, & rationabiliter dum in gloriam. . . . O parvulorum ingenium! o sceleris artificium, quae idcirco occidit, ne moriatur quem occiderit. . . . Solum autem jugulat filios suos, an & torquet divina Sapientia? Uram eos sicut arguitur, sicut arguitur argentum, & probabo eos sicut probatur aurum; Utique per tormenta ignium & suppliciorum, per martyria sagi examinatoria. Dei felicitibus illis Philosophis a Catharina debellatis, & ad Martyrii coronam perductis ac roboratis dici jure optimo potest quod antiquus Pater de sanctis aliis Catechumenis dixit, qui proprio sanguine baptizati sunt: Nondum baptismum consecuti, sed inter Religionis principia consummati, & nondum manifestatis legibus Dei pleni, pervertuntur utque ad celos turris prius elevarent fastigium, quam disponerent fundamentum: Nondum Sacramentorum consecuti, & in sacrificium jam praelecti. II. Catharina Christiana fortitudine vincit mundum cum suis terribilibus: Carcer, fames, verbera, rota gladiis acutissimis armata, quod supplicii genus exquisitor Maximini crudelitas invenerat ad dilacerandum innocentis virginis corpus, frangere constantiam ejus non potuerunt. Immo fracta est orante virgine feralis machina, ejusque fragmenta in Maximini Ministros Dei impulsu ruentia, alios vulnerarunt, alios occiderunt; ut hoc omne significaretur illos rotas esse, quas prosperitas & favor Principis extollit, & Dei iustitia vindex deprimit ac in infernum dejicit, ut in illis impleatur Prophetica illa imprecatio, Deus meus, pone illos ut rotam. Vis comparationis in eo est posita, quod Rota ex his quae retro sunt extollitur, ex his quae ante sunt dejicitur: Sic sunt omnes inimici populi Dei. Cum homines adversus terras pugnaturos Romani in Amphitheatrum producebant, rota in loco certaminis posita erat, de qua scribit Cassiodorus: Haec machina ad infami mundi formata qualitate, istos spe effert, illos timore discruciat. Rota Catharinae crucianda parata timore discruciat spectatores, invicta vero virginis spem erigit & confirmat animum ad idem gladii, quo Martyrium ejus consummandum est fortiter patiendum. Sacrum caput offert intrepida lictori, vitamque profundit cum sanguine, immo cum lacte, quod ex ejus vulnere loco sanguinis admirabiliter manat, in victoriae ipsius & fecunditatis testimonium. Jahel fortem illam feminam cogitate, quae Silarum ducentem exercitus Regis Jabin lacte potum & soporatum percussit & occidit clavo in cerebrum ejus defixo. Lac ex Catharinae vulnere manans, eloquentiae illius symbolum est, cuius vi suavissima potius Philosophi Ethnici, qui ad eam convincendam & seducendam a Maximino vocati fuerant, & clavo timoris Dei confixi, ceciderunt ad pedes eruditae & sanctae virginis, Christumque publice confessi, mortem gloriosam pro ejus nomine pertulerunt. Aperuit utrem lactis, & dedit eis bibere. Non modo Philosophos, sed & alios innumeros martyrii sui exemplo Christo parturivit Catharina, ideo pro sanguine lac fundit, quo eorum teneram nutrem infantiam. Sicut modo geniti infantes lac capiscent.

Psalm. 82. 14. S. Aug. in hunc Psalm. Judic. 4. Petr. 2. Inter Serm. de Sanctis 26. nunc in App. 201. S. Aug. Serm. 283. alias de Diversis 42.

... sione, alterum terribili comminatione, & promittente dignatus est, & terrene; promittere regnum caelorum, terrere de supplicii inferorum. Dulcis est voluptas, sed dulcor Deus. Malus est dolor temporalis, sed peior est ignis aeternus. Habes quod ames pro mundi amoribus; immo pro immundis amoribus. Habes quod timeas, pro mundi terroribus. Non solum mundi terrores Christiana fortitudine, sed etiam voluptates & amores incorrupta virginitate Catharina vincit. Ideo Angeli, quorum ad familiam seu ordinem virgines pertinere Tertullianus ait: In terris non nubendo, de familia Angelica deputantur; sanus illius curant, & castissimum ejus corpus in Sinaj montem efferunt ac sepeliunt, ut de sacris ejus Reliquiis dicere liceat, quod de justorum precibus ait S. Hilarius: Ambrosio Angelorum famulatu ac ministerio perveniuntur. Coelum & terra inter se disceptare videntur de S. Catharinae corpore. Carnem virginitate consecratam, & (si dicere fas est) angelificatam (ut loquitur Tertullianus de carne virginum,) Angelificata caro, caelum sibi vindicat. Carnem in terris natam & nutritam terra pro jure suo repetit, ut quae virtutum ejus academia fuerit, & certaminum theatrum. Deum litem componit, non diviso terram inter & caelum corpore, sed per Angelos elato & depositio in monte Sina; qui medius est inter caelum terraque locus. Ibi Deus legem suam per Angelos Moysi dedit: Ibi Catharina Doctrinae disciplinae Dei ab Angelis sepulta quiescit. Septem in monte Sina miracula edita sunt. Primum est visio Dei a Moysi in rubo ardente. Secundum, aquarum emanatio ex faxo quod Moyses virga sua percussit. Tertium, victoriae de Amalecitis impetratio, cum Moyses ibi manibus in caelum extensis Deum oraret, Josue in planitie pugnantem, Quartum, Legis datio. Quintum, jejunium & familiaris colloqui Moysi cum Deo per dies quadraginta. Sextum, Elias Deum in spiritu aureae tenuis loquentem audientis felicitas. Septimum, Mausoleum, immo potius trophaeum Catharinae virginis ac Martyrii sanctissimum ab Angelis erectum. Cum Catharina pugnandum, ut cum ipsa triumphare possimus. Mundum cum suis erroribus vincamus, ne seducantur sensus nostri & mentes nostrae, sicut serpens Evam seduxit astutia sua. Evangelii lumen fallis mundi principis opponamus, quibus morum disciplina corrumpitur. Mundum cum suis terroribus vincamus Christiana fortitudine, nullius nos adversitatis, incommodi, damni, aut mali cupidus temporalis metu & divinae legis observantia deterreat. Mundum vincamus cum suis amoribus & voluptatibus: Concupiscentias malas Christiana continentia vincamus: Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediatis concupiscentiis ejus. Sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato: Sed exhibete vos Deo tanquam ex mortuis viventes, & membra vestra arma justitiae. Peccatum enim vobis non dominabitur. Non enim estis sub lege, sed sub Gratia. Id ergo nunc agitur, quamdiu est mortalis haec vita nostra sub gratia, ne peccatum, id est, concupiscentia peccati regnet in nostro mortali corpore. Tunc autem regnare ostenditur, si desideria ejus obediat. Est ergo in nobis peccati concupiscentia, quae non est permittenda regnare: Sunt enim desideria, quibus non est obediendum, ne obedientibus regnet. Propter quod membra nostra non sibi usurpet concupiscentia, sed sibi vindicet continentia; ut sint arma justitiae Deo, ne sint iniquitatis arma peccato: Sic enim nobis peccatum non dominabitur. Non enim sumus sub lege, bonum quidem jubente, non tamen dante: Sed sumus sub gratia, quae id quod lex jubet faciens nos amare, potest liberis imperare. Ergo fratres, debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. Si enim spiritu facta carnis mortificationem, vivetis. Tuba capit divinus Apollolus, bellam in quo veritatem ostendit, & ut acriter dimicemus, & hostes nostros mortificemus, ne ab eis victi spiritaliter moriamur, accendit. Qui sint vero isti hostes, satis evidenter expressit. Quos enim a nobis vult mortificari, ipsi sunt, scilicet opera carnis. Si autem spiritu facta carnis mortificationem, vivetis.

Rom. 6. 12. Rom. 8. 13.

IN FESTO DEDICATIONIS ECCLESIAE.

Hodie salus domui huic facta est. Luc. xix. 9.

Solemnis Ecclesiae Dedicatio, ejusque annua commemoratio nos docet, triplicem esse domum Deo consecratam; Nostorumque erga illum officiorum pro triplicis hujus Domus Dedicacione admonemur.

Prima domus est Ecclesia sancta Catholica a Christo fundata, & ex omnibus gentibus congregata, in quam vocati sumus. Constructa illa est ex lapidibus vivis, quos lapides sunt omnes Christiani Catholici. Et ipsamquam lapides vivi superaedificanti, domus spiritus sancti. Fundamentum ejus idem est, qui fundator. Fundamentum aliud nemo potest ponere, praeter id quod positum est, quod est Christus Jesus. Fundamentum istud sursum est in caelis ad Patris dextram, cum terrenarum domorum fundamenta in terra sint. Ideo Christus fundamentum nostrum ibi positus est, ut sursum versus aedificemur. Sicut enim terrenis molibus constructis, quarum gravia corpora non utique nisi ad ima devertunt, in imo ponitur fundamentum: Sic nobis e contrario sursum est positus lapis ille fundamentalis, ut sursum nos rapiat, etiam pondere caritatis. Ecclesiae Christianae fundacionem indicant sacrae ceremoniae in Dedicacione Templi materialis ab Episcopo usurpatae. Duodecim cruces in parietibus Ecclesiae intrinsecus depinguntur per circuitum, & candelae duodecim cereae ad caput cujuslibet cruces accenduntur. Quo ritu significatur idololatris destructio per Christum Episcoporum animarum nostrarum, & crucis Christi erectio super idololatris ruinis in toto orbe. Fideique lumen in cordibus hominum accensum per duodecim Apostolorum praedicationem, quibus ipse dixit: Christus: Vos estis lux mundi. Templum ter circuit & aspergit Episcopus, foreisque pulsat, impressoque signo crucis cum baculo Pastoralis super liminare in ostio, intrat, & pacem Domui adpraecatur. Quo ritu significatur Christum per tres annos Judaeam circuiturum, ut Synagogas in Ecclesiam mutaret, pulsasse ad ostium praedicatione sua & miraculis; ipsam demum aspersisse sanguine suo, Postquam vero a mortuis resurrexit, in Ecclesiam congregatam in cenaculo solus ingressus est, dans pacem Discipulis: Pax vobis. Misit deinde Apostolos ut mundum universum circuitent, praedicandum Evangelium & verbum crucis, aspergendo sancto Baptismate, pulsando insequenter signis, pacem aeternam annuntiando filiis pacis. Gratia vobis & pax. Postea Episcopus describit Alphabetum Graecum & Latinum in cinere sparso super pavimentum Templi in modum crucis, Quo Ritu significatur Evangelium per universum mundum ab Oriente in Occidentem his praefertim linguis praedicatum, Reliquiae Sanctorum per Ecclesiae circuitum solemniter processione circumferuntur, & in Altari reconducuntur. Quo ritu significatur Ecclesiam sanguine Martyrum crevisse, fidem eorum passionibus & morte confirmatam; Pace demum Ecclesiae post atrocissimas persecutiones reddita, Altaria super eorum sepulchra erecta fuisse, & Templum in rerum memoria Deo consecrata; ut cognoscant omnes quod pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus. Episcopus Cruces sancto chrismate inungit, cum in Altari, tum in parietibus Templi. Quo ritu significatur crucem suam factam esse vocatam in Ecclesiam Judaeis ac Gentilibus per gratiam Spiritus Sancti in eorum corporibus diffusam. Hujus Ecclesiae Dedicatio perficitur in fine saeculi. In aedificatione labor est, in dedicatione laetitia. Dum caeduntur de montibus lapides, & ligna de sylvis, dum formantur, dolantur, coaptantur, labor & cura est: Cum autem perfecti aedificii dedicatio celebratur, gaudium & securitas laboribus christique succedunt. Sic etiam aedificatio spiritualis, cuius abitator Deus, non ad tempus, sed in aeternum erit, dum ex infideli vita homines segregantur ad fidem; dum quicquid in eis non bonum atque perverbum est, amputatur & caeditur, dum sunt aptae, pacificae, piaque juncturae; quantae tentaciones timentur, quantae tribulationes sustinentur? Cum vero advenit dies dedicationis domus aeternae, cum dicitur nobis, Venite benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi: Quae illa exultatio, quae securitas erit? Cantabit claritas, nec compungetur infirmitas. Tunc adimplebitur Propheticum illud oraculum: Convertisti planctum meum in gaudium mihi; Confiscasti faccum meum, & circumdediti me laetitia; Ut canter tibi gloria mea, & non commingatur, Gratiae Deo agenda sunt in Festo Dedicacionis materialis Templi in quod congregamur ad recipienda Sacramenta, ad verbum Dei audiendum, ad Sacrosanctum Sacrificium, laudisque divinae, quod nos ad Ecclesiam Catholicam vocavit, ejusque membra per baptismum nos effecerit. En Primum membrum, quem ex Dedicacionis Ecclesiae celebratione referre debemus. Secundo, Ecclesiae Dedicatio, annuaque ejus celebratio nos admonet reverentiae quam Templis debemus; quae sunt Domus Oratorum. Unde in Dedicacionis Officio repetitur illud Jacob Patriarchae: Ve-

re Domus est in loco isto. . . . Quam terribilis bita. Gen. 28. est locus iste! Non est hic aliud nisi domus Dei; & porta caeli. De Reverentia Templis debita lege Lib. 5. Theologiae Dogmaticae, & Moral. Cap. 1. Art. 9. §. 6. 7. & 8. Si quis cadaver putridum circumferens per civitatem vagaretur, nonne omnes eum fugerent? Hoc de te cogita, qui animam peccatis obrutam atque mortuam circumducis, quod quidem multo gravius est. Quomodo cum tantis sordibus referretur male igitur oleas, in Ecclesiam & Templum sancta venire audes? Nam si quis mortuum in Regia obruerit, is ultima supplicia luet: Cogita tu quam acerba poena vexaberis, qui atria haec adire sancta, & obsecro sacrore implere non erubescis. Imitare mulierem peccatricem, quae pretiosos Christi pedes unxit unguento, & bono totam domum relevit odore: Cuius tu contrarium in hac domo facis. Quid enim refert, si tu sacrorem non sentis? Hoc enim incurabilis maxime morbi signum esse videtur, & eo difficilioris quo humana corpora corroduntur & foetent; illa enim aegritudo saltem aliquo sensu a laborantibus percipitur, nec culpatur, sed misericordia digna videtur; Haec vero sensum tuum fugit, & odio atque punitione digna est. Audi quod Ecclesia canit; Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Quod si non incensum, sed grave olens fumus abs te ascendat, quibus supplicii dignus erit? Quis autem iste fumus est tam gravis, tam molestus? Multi ad formas mulierum aspiciendas in Ecclesia veniunt; Quomodo non undique fulmina vibrantur, quomodo cuncta funditus non evertuntur? Haec enim non fulminibus solum, sed gehennae supplicio dignissima sunt. Mulierum speciem curiosus in Ecclesia percurtaris, nec horrefcis tanta templum Dei afficiens contumelia? Proflibulum ne tibi videtur Ecclesia, & foro erubescis, etiam times ne quis te videat mulierem sectari: In Ecclesia vero Dei, cum ipse Deus te alloquatur, & ab istis deterreat, eo ipso tempore maxime fornicationi ac adulterio vacas, quo tibi magna voce innotatur ut ab his fugias; Nec horrefcis, nec stupes. Sane melius esset caecos aut aliter aegrotos esse, quam sic oculis abuti. Primi Christianissimi saeculi privatae domus erant Ecclesiae, ob sanctimoniam & modestam inhabitantiam: Nunc autem Ecclesia domus instar privatae & profanae Christianis est: Imo deteriore loco habetur: Cum tamen sit, Locus Angelorum, regnum Dei, ipsum caelum. Quomodo ergo si caelum huc demissum esset, etiam ipsam patrem videres, etiam istantem, ne auderes quidem alloqui: Ita hic ne aliud quidem loqui oportet praeter spiritualia. Christum in Sacramento Eucharistiae praefertim fide respice, circumstantes & adorantes Angelorum Choros. An non habetis domos ad comedendum & bibendum (ajebat S. Paulus) An Ecclesiam Dei contemnitis? Dixerim ego, An non habetis domos ad nudandum & contabulandum? An Ecclesiam Dei despicitis, & eos etiam corruptitis, qui volunt esse modesti & quieti? Tertio, Ecclesiae Dedicatio, ejusque annua celebratio nos admonet nos esse Templum Dei vivi in baptismo Deo consecrata, Cavendum igitur ne Templum Dei in nobis mortali peccato polluanus. Nescitis quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos. . . . An nescitis quoniam membra vestra templum sunt Spiritus Sancti, qui in vobis est, quem habetis a Deo, & non estis vestri? Empti enim estis pretio magno. Glorificate & portate Deum in corpore vestro. In nobis spiritaliter impleri necesse est, quod in templi materialis parietibus visibiliter factum ab Episcopo. Christus assitens Pontifex futurorum bonorum apergit nos hyssopo ut mundemur, & dealbemur; Baptismate ablutos lavat iterum, & dealbemur; marum imbre, sudore poenitentiae, aqua pretiosissima, quae de fonte pietatis, id est, ab ejus latere emanavit. Alpergit nos hyssopo, quae humilis herba est, & peccatorum purgativa: Aqua sapientiae salutaris, quae est timor Domini, initium sapientiae, & fons vitae: Etiam condimentum salis admiscens, ne sit insipidus timor sine spe & devotione. Secundo, Christus legem suam in cordibus nostris inscribit Spiritu suo Sancto, Beatus homo quem in eruditio, Domine, & de lege tua docueris eum. Tertio, unctioe spiritali gratiae suae adiuvat infirmitatem nostram, ut crucem nostram ferentes ipsum alacriter sequamur. Nam sine unctioe crucis asperitatem quis ferre possit? Hinc est quod multi abominantur & fugiunt poenitentiam, Crucem quidem videntes, sed non unctio.

re Domus est in loco isto. . . . Quam terribilis bita. Gen. 28. est locus iste! Non est hic aliud nisi domus Dei; & porta caeli. De Reverentia Templis debita lege Lib. 5. Theologiae Dogmaticae, & Moral. Cap. 1. Art. 9. §. 6. 7. & 8. Si quis cadaver putridum circumferens per civitatem vagaretur, nonne omnes eum fugerent? Hoc de te cogita, qui animam peccatis obrutam atque mortuam circumducis, quod quidem multo gravius est. Quomodo cum tantis sordibus referretur male igitur oleas, in Ecclesiam & Templum sancta venire audes? Nam si quis mortuum in Regia obruerit, is ultima supplicia luet: Cogita tu quam acerba poena vexaberis, qui atria haec adire sancta, & obsecro sacrore implere non erubescis. Imitare mulierem peccatricem, quae pretiosos Christi pedes unxit unguento, & bono totam domum relevit odore: Cuius tu contrarium in hac domo facis. Quid enim refert, si tu sacrorem non sentis? Hoc enim incurabilis maxime morbi signum esse videtur, & eo difficilioris quo humana corpora corroduntur & foetent; illa enim aegritudo saltem aliquo sensu a laborantibus percipitur, nec culpatur, sed misericordia digna videtur; Haec vero sensum tuum fugit, & odio atque punitione digna est. Audi quod Ecclesia canit; Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Quod si non incensum, sed grave olens fumus abs te ascendat, quibus supplicii dignus erit? Quis autem iste fumus est tam gravis, tam molestus? Multi ad formas mulierum aspiciendas in Ecclesia veniunt; Quomodo non undique fulmina vibrantur, quomodo cuncta funditus non evertuntur? Haec enim non fulminibus solum, sed gehennae supplicio dignissima sunt. Mulierum speciem curiosus in Ecclesia percurtaris, nec horrefcis tanta templum Dei afficiens contumelia? Proflibulum ne tibi videtur Ecclesia, & foro erubescis, etiam times ne quis te videat mulierem sectari: In Ecclesia vero Dei, cum ipse Deus te alloquatur, & ab istis deterreat, eo ipso tempore maxime fornicationi ac adulterio vacas, quo tibi magna voce innotatur ut ab his fugias; Nec horrefcis, nec stupes. Sane melius esset caecos aut aliter aegrotos esse, quam sic oculis abuti. Primi Christianissimi saeculi privatae domus erant Ecclesiae, ob sanctimoniam & modestam inhabitantiam: Nunc autem Ecclesia domus instar privatae & profanae Christianis est: Imo deteriore loco habetur: Cum tamen sit, Locus Angelorum, regnum Dei, ipsum caelum. Quomodo ergo si caelum huc demissum esset, etiam ipsam patrem videres, etiam istantem, ne auderes quidem alloqui: Ita hic ne aliud quidem loqui oportet praeter spiritualia. Christum in Sacramento Eucharistiae praefertim fide respice, circumstantes & adorantes Angelorum Choros. An non habetis domos ad comedendum & bibendum (ajebat S. Paulus) An Ecclesiam Dei contemnitis? Dixerim ego, An non habetis domos ad nudandum & contabulandum? An Ecclesiam Dei despicitis, & eos etiam corruptitis, qui volunt esse modesti & quieti? Tertio, Ecclesiae Dedicatio, ejusque annua celebratio nos admonet nos esse Templum Dei vivi in baptismo Deo consecrata, Cavendum igitur ne Templum Dei in nobis mortali peccato polluanus. Nescitis quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos. . . . An nescitis quoniam membra vestra templum sunt Spiritus Sancti, qui in vobis est, quem habetis a Deo, & non estis vestri? Empti enim estis pretio magno. Glorificate & portate Deum in corpore vestro. In nobis spiritaliter impleri necesse est, quod in templi materialis parietibus visibiliter factum ab Episcopo. Christus assitens Pontifex futurorum bonorum apergit nos hyssopo ut mundemur, & dealbemur; Baptismate ablutos lavat iterum, & dealbemur; marum imbre, sudore poenitentiae, aqua pretiosissima, quae de fonte pietatis, id est, ab ejus latere emanavit. Alpergit nos hyssopo, quae humilis herba est, & peccatorum purgativa: Aqua sapientiae salutaris, quae est timor Domini, initium sapientiae, & fons vitae: Etiam condimentum salis admiscens, ne sit insipidus timor sine spe & devotione. Secundo, Christus legem suam in cordibus nostris inscribit Spiritu suo Sancto, Beatus homo quem in eruditio, Domine, & de lege tua docueris eum. Tertio, unctioe spiritali gratiae suae adiuvat infirmitatem nostram, ut crucem nostram ferentes ipsum alacriter sequamur. Nam sine unctioe crucis asperitatem quis ferre possit? Hinc est quod multi abominantur & fugiunt poenitentiam, Crucem quidem videntes, sed non unctio.

3. Admonet Ecclesiae Dedicatio, nos esse Templum Dei. 1. Cor. 3. 16. 17. & cap. 6. 19. 20. S. Bernard. Serm. 1. in Dedicacione.

March. 5. 16. unctioem. Quarto per gratiam adjuvantem efficit Christus ut luceat lux nostra coram hominibus, & videant opera nostra bona, & glorificent Patre nostrum qui in caelis est. Benedictionem vero, quae solemnibus Dedicacionis complementum est, expectamus in fine, quando in Domum transibimus non manu factam, sed aeternam in caelis. Sic Dedicacionis (ut ita loquar) Sacramenta seu mysticae ceremoniae implebuntur: Aspersio, Inscriptio, Iunctio, Illuminatio, Benedictio.

Domum Deo praeparamus in nobis, quia Non capis eum nisi imago sua. Demus operam illum diligendo, & mandata eius servando, ut ad nos veniat, & mansionem apud nos faciat. Si Deum in nobis per fidem & caritatem habitare desideramus, studeamus ne animae facultates, velut domus spiritalis partes, a se ipsis discedant, ratio nempe, voluntas & memoria. Sit Ratio sine errore, voluntas sine iniquitate, Memoria sine sordibus. Sed & aliis spiritalis aedificii lapidibus caritate cohaereamus & congruinemur, quae est vinculum perfectionis.

Denique ut Templum simus Deo dignum, ac de nobis Christus Dominus dicat, quod de Zachaei domo: Hodie huic domui salus a Deo facta est: Zachaeum ipsum imitari debemus. Zachaeus quarebat Jesum videre quis esset, & non poterat pro turba, quia statura pusillus erat. Christum nosse desideremus, non sterili cognitione, sed fide per dilectionem operante. Aeterna bona ab ipso promissa desideremus, & per media ab illo proposita ad ea tendamus. Pusilli quidem sumus & infirmi, forte & turbae prementis tumultu, mundique periculosis nego-

eis impediti. Sed vincenda sunt per Christi gratiam impedita: A mundo iniquo, & Christi inimico, affectu saltem secedendum est; In crucem Christi ascendendum per sycomorum adumbratam: Et praecurrens ascendit in arborem sycomorum, ut videret eum, quia inde erat transiurus. Descendamus in nihilum nostrum per humilitatem, ut Christum suscipere mereamur in cordibus nostris. Moras non injiciamus conversioni nostrae, sed cito ac ferventer obediamus Christo interius vocanti. Non aegre, sed, alacriter impedita salutis removeamus, ad Christum properemus. Et festinans descendit, & excepit illum gaudens. Deo & hominibus satisfaciendum, ut a Christo benedictionem consequamur & salutem, Hominibus per restitutionem faciendum satis: Quia Non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, cum restitui potest. Deo satisfaciendum per eleemosynam uberem, quae Restitit peccatis, sicut aqua extinguunt ignem. Stans autem Zachaeus dixit ad Dominum: Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus: Et si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum.

Caeca Mundi judicia, murmuraciones, oblocutiones ne timeamus: peccatores cenferi & dici, atque ut tales contemni, ne impatienter seramus, modo esse deserimus, & Christo caelesti Medico adhaereamus per cognitionem, amorem, obedientiam, ut filii non solum Abraham, sed Dei. Cum his dispositionibus accedentes ad Deum, & Christum suscipientes, audiemus: Hodie salus domui huic facta est. Venit enim Filius hominis quaerere & saluum facere quod perierat.

Luc. 19. 6.

S. August. Epistol. 151. alias 54. Eccl. 3. 33. Luc. 19. 8.

S. Bernard. Serm. in Dedicacione

Zachaeus imitandus.

Luc. 19. 3.

FINIS TERTIAE ET ULTIMAE PARTIS.

I N D E X CAPITUM ET SERMONUM ARGUMENTA INDICANS.

PARS PRIM A.

Cap. I. Qui verbi Dei Praedicationi destinandi. pag. 5
Cap. II. De scientia Concionatoris librique ab eo legendis. 6
Cap. III. De materia sacrae Concionis. 8
Cap. IV. De forma concionis, & eloquentia. 9
Cap. V. De Concionatoris officio in instituentis Fidelibus ad sanctissimum Sacramentorum usum. 11
Cap. VI. De Concionatoris officio in vitiis perpetuo reprehendendis, pravisque consuetudinibus e medio tollendis. 11
Cap. VII. De Concionatoris officio in excolendis virtutibus. 12
Cap. VIII. De decore in concione servando. 13
Cap. IX. De Concionatoris eloquentia. 14
Cap. X. De pronuntiatione, & corporis motu. 15
Cap. XI. De preparatione Concionatoris. 16
Cap. XII. De disciplina virtutum, & vitae innocentia Concionatoris. 16

Cur a Christo tolerentur usque ad consummationem saeculi? Cum Deus zizanias, id est malos toleret, debemus & nos tolerare, si boni sumus: Si non toleramus, zizanias evadimus. 36
Dominica V. post Octavas Epiphaniae. Parabola grani sinapis, & fermenti, explicantur. Initium & progressum Christianae Religionis & verae Ecclesiae significant. 38
Dominica Septuagesima. Vineae & operariorum, quos ad illam colendam paternitas conduxit, parabola explicatur. Nullam excusationem habemus, si vineam nobis a Deo commissam, id est, Animam nostram non colamus. 39
Eadem Dominica. Vir sapiens & justus nihil inculcum in se relinquit, in vinea spiritali quomodo laborandum? 39
Dominica Sexagesima. Parabola seminum explicatur. Verbum Dei, semen bonum est. Corde bono & optimo excipiendum. Varia impedita ne semen illud caeleste fructum afferat. 40
Dominica Quinquagesima. De Caritate cordis, Quam grave malum? Ut sanetur, ad Jesum clamare & accedere necesse est. Post receptam vero lucem, illi gratias agere, & illum sequi, ut caecus Evangelicus ab illo illuminatus. 41
Die Cinerum. De cineribus & Poenitentia. Cineres sunt insignia & quasi investitura Poenitentiae. Cineres sunt typus & figura Poenitentiae, Cineres sunt motivum & incitamentum Poenitentiae. 42
Feria V. post Cineres. Tria in Evangelio hujus diei admirabilia; Fides centurionis, servi paralytici curatio; praedictio vocationis gentium ad fidem. Fides centurionis, effectus est singularis misericordiae Dei erga ipsum. Curatio servi paralytici, effectus est omnipotentiae Salvatoris, & Fidei centurionis. Vocatio Gentium ad fidem, solius gratiae Dei opus est. Fides centurionis imitanda. Deo gratiae agenda ob nostram ex Gentibus vocationem. 43
Feria VI. post Cineres. De inimicorum dilectione. Ad eam tria nos movere debent. 1. Auctoritas Dei jubentis. 2. Magnitudo Praemii. 3. Efficacia Exempli. 44
Dominica I. Quadragesima. De tentationibus. Si spectentur ex parte Dei, nobis utiles sunt. Si ex parte Diaboli, omnes periculose sunt. Si ex parte cordis nostri, quandoque utiles, quandoque noxiae sunt, prout illis resistimus, vel contentimus. 45
Eadem Dominica. Christus nobis designat ubi pugnandum sit; quando pugnandum; quibus armis, & quomodo pugnandum adversus demonem. Ubi? In solitudine, Quando? toto vitae tempore. Quibus armis? jejuniis & abstinentiis. 46
Feria II. post Dominicam I. Quadragesima. De iudicio universali, Terribile iudicii universalis spectaculum. Quae ratione ad iudicium nos preparare debeamus? 47
Feria III. post Dominicam I. Quadragesima. De Templo- rum profanatione. Quinam faciunt domum Dei speluncam latronum? 48
Feria IV. post Dominicam I. Quadragesima. De poenitentia Ninivitarum & Christianorum comparata. 49
Feria V. post Dominicam I. Quadragesima. De oratione, cujus forma in Canana muliere exhibetur. Conditiones orationis exponuntur, quarum aliae spectant orantem, aliae res quae in oratione petuntur, aliae modum orandi. 49
Feria VI. post Dominicam I. Quadragesima. Probatica piscina, figura erat Sacramenti Poenitentiae, quod lavacrum est multo excellentius piscina illa veteri. Utriusque discrimina. Poenitentes in piscinam illam salutarem opportuno tempore mittendi sunt a conscientia Moderatorum, cum in ipsis debitas dispositiones agnovissent ad Sacramenti virtutem, fructumque percipiendum, illis similes quas Christus postulat in paralytico Evangelii. 50
Dominica II. Quadragesima. Christus in Transfiguratione sua nobis ostendit. 1. Finem ad quem tendimus, scilicet beatitudinem & gloriam aeternam. 2. Viam qua ad beatitudinem & gloriam pervenimus, scilicet crucem, passiones, tribulationes. 51
Eadem Dominica. De Christi Jesu magnitudine, & nostris erga illum officiis. Illam audire debemus ut iustitiae doctorem; illi parere ut Domino & Legislatore, illum imitari ut exemplar, quod nobis in monte monstratum est. 52
Feria II. post Dominicam II. Quadragesima. De Poenitentia ad mortem usque non differenda; ne in summum nos consciamus periculum carendi tempore ad agendam Poenitentiam necessaria: carendi gratia necessaria: carendi voluntate viribusque necessaria. 53
Feria III. post Dominicam II. Quadragesima. De reverentia Sacerdotibus debita. Ministri sunt divinae auctoritatis; illos ergo colere & observare debetis. Sunt inter-

PARS SECUNDA.

Idea Concionum pro Dominicis totius anni, Feriis Quadragesimalibus & Christi Domini Mysteriis.

Dominica I. Adventus. De extremo iudicio. 19
Dominica II. Adv. De Fide in Christum Dominum necessaria. 20
Eadem Dominica. De Adventu Domini. Quis venit? Ad quid venit? Quando venit? 21. & seq.
Dominica III. Adventus. Inanis gloria, sancti praecursoris exemplo fugienda. humilitas eius imitanda est. 22
Dominica IV. Adventus. De vocatione Ministrorum Ecclesiae & Praedicatorum verbi Dei. Item, de baptismo. Postremo de Poenitentia. Triplicis argumentum concionis haec una ministrat. 23. & seq.
In Nativitate Domini. Stabulum, & praesepe canae sunt ubi Vita nascitur, ut nos a morte liberet. Praesepe Caedra est Verbi docentis, ut nos ab errore liberet. Praesepe & stabulum castra sunt ubi Triumphator Israel contra demonem pugnat; ut nos ab ejus tyrannide ac servitute liberet. 24
Dominica infra Octavas Nativitatis Domini. Quomodo Christus sit positus in ruinas & resurrectionem multorum? Quid agendum ut Christus nobis sit in resurrectionem, & non in ruinas? 25. & seq.
In Circumcisione Domini. Sanguinis sui primitias Christus offert Patri in Circumcisione sua. Pater Aeternus novum nomen Filio suo imponit, scilicet nomen Jesu. Effig debemus homines novi ut nos ipsos Deo offeramus, novo insequente anno. Circumcisio spiritalis nos efficiet homines novos. 26. & seq.
In Epiphania Domini. De vocatione gentium. Agendae sunt Deo gratiae ob vocationem nostram ad fidem. Deus in spiritu & veritate adorandus. Offerenda Christo munera. In aliam denique viam nos ducere debemus, si vere sumus conversi. 27
In eadem Solemnitate. De superstitionibus & vanis observantiis vitandis. 29
Dominica infra Octavas Epiphaniae. De sancta liberorum educatione, & de illorum erga parentes observantia. 30
Eadem Dominica. Tres causa: cur amissus Jesus a quarentibus non invenitur. 31
Dominica I. post Octavas Epiphaniae. Ut nuptiae sanctae sint, ad eas vocandus est Jesus. De matrimonio contrahendo non est deliberandum sine Jesu. Ad nuptiarum solemnitatem vocandus est Jesus, ut illis benedicat. In conjugalis vitae societate praesens semper Christianis conjugibus debet esse Jesus, ut sui status & vocationis officia Christiana impleant, Conjugibus praesens sit Jesus, ut in pace vivant. 32
Eadem Dominica. De spiritalibus nuptiis Animarum nostrarum cum Christo Jesu. 33
Dominica II. post Octavas Epiphaniae. In lepra, peccati moralis deformitas. In leprae curatione, peccati curatio consideranda. 34
Eadem Dominica. De officiis dominorum erga servos, & servorum erga dominos. 34
Eadem Dominica. Fides nostra debet esse simplex, humilis, actiosa, ut Fides centurionis. 35
Dominica III. post Octavas Epiphaniae. De tribulationibus seu rebus adversis. Res adversae & tribulationes sunt portio discipulorum Christi in hac vita. In iis ad Deum confugiendum, & Christus per fidem excitandus est in cordibus nostris. 35
Dominica IV. post Octavas Epiphaniae. Parabola boni seminis & zizaniorum explicatur. Zizanias in agro Ecclesiae frumento sunt admixta, boni malis permixta.

preces & preces divinas: audire ergo illos docili & obediens animo debetis, doctrinam salutis tradentes. Imagines sunt divinitus sanctitatis si digne ministerio suo vivant. Sanctos igitur sacerdotes imitari debetis: si vero recte doceant, & male vivant (quod abicit) secundum opera eorum nolite facere.

Feria IV. post Dominicam II. Quadragesima. De ambitione fugienda, cuius mater ignorantia: comes presumptio: filia, ceterorum hominum contemptus, amulatio, invidia: ut in filiis Zebedaei, & illorum patre videtur. Una dignitas Christiani desiderio digna, dignitas est filiorum Dei una gloria par ejus votis, gloria aeterna.

Feria V. post Dominicam III. Quadragesima. Aeterna salutis admotura periculosa est conditio divitum. 1. Ob superbiam, qua ut plurimum eferuntur. 2. Ob voluptates & delicias, quibus indulgent. 3. Ob duritiam cordis in pauperes immiseritiam. Id in Divite epulone ostenditur.

Feria VI. post Dominicam II. Quadragesima. De penis damnatorum: Reprobi a Deo per vim & necessario separantur, quia sponte ab illo in hac vita recesserunt. Alligabuntur creatur cruciati: quia creaturis delectantibus in hac vita adhererunt. Numquam carebunt supplicio, quia nunquam noluerunt carere peccato.

Dominica III. Quadragesima. De bono & malo usu linguae. Quidam tacent cum loquendum est, illi scilicet qui peccata sua non continentur, quorum corda possidet demonium mutum. Quidam aliter loquuntur quam loquendum est, ut blasphemiam a maledicti, qui Judaeos imitantur de Christo dicentes, in Bezecub principe damnatorum eiecit daemonia. Quidam loquuntur ut loquendum est, qui scilicet lingua sua utuntur ad laudem Dei, & edificationem proximi, ut pia mulier quae vocem de medio turbatum extollit in Christi Jesu laudem.

Eadem Dominica. De frequenti in eadem peccata proliptione.

Feria II. post Dominicam III. Quadragesima. De invidia. Merbi illius gravitas maxima: cura difficilis. Remedia.

Feria III. post Dominicam III. Quadragesima. De correptione fraterna. Fraterna correptionis officium imperat caritas: dirigere debet prudentia cum mansuetudine conjuncta: suscipere debet correptionis medicamentum docilis humilitas.

Feria IV. post Dominicam III. Quadragesima. De lege Dei. Nullam excitationem proferre possunt, qui Legem & mandata Dei transgrediantur: sicut sem Mandatorum Dei observantiam suadent: 1. Auctoritas & beneficentia Dei, Christique jubentis. 2. Facilitas illa adimplendi. 3. Felicitatis aeternae, ut qui illa observant, promissio.

Feria VI. post Dominicam III. Quadragesima. De dono Dei mulier Samaritanae revelato & collato. Gratia donum Dei mere gratum est: assidue ergo petenda est a Deo in oratione. Gratia voluntatem nostram suaviter allicit, movet, ac regit: ipsi ergo fideliter cooperandam est. Gratia efficacissime & invictissime in nobis & nobiscum operatur omne bonum: Ad illam ergo humiliter referendum est quicquid boni agimus.

Dominica IV. Quadragesima. De preparatione ac dispositionibus ad sacram Eucharistiae communionem, miraculo multiplicationis quinque panum a Christo Domino significata.

Eadem Dominica. De honorum fuga. Evangelium & Christi gratia docent: 1. Generosius contemni honores & dignitates terrenas, quam desiderari & quari. 2. Utillus reculari plerumque quam acceptari. 3. Gloriosius esse illas prometeri quam possidere.

Feria II. post Dominicam IV. Quadragesima. Templis nostris major debetur reverentia, quam Templo Hierosolymitano. Ad templa igitur Dei cultui consecrata adeuntes, auferite immodestiam & scandalum per honestum & modestum habitum ac situm corporis. 2. Auferite evagationes & distractiones per attentionem mentis. 3. Auferite peccatum, aut certe affectum peccati, per virtutem poenitentiae & contritionem cordis. Auferite ista hinc, &c.

Feria IV. post Dominicam IV. Quadragesima. De caeco nato. In caecitate cordis tria consideranda. 1. Hominis spiritualiter caeci calamitas, ut timeatur. 2. Spiritualis caecitatis causa, ut caveantur. 3. Remedia, ut quaerantur & postulentur.

Feria V. post Dominicam IV. Quadragesima. Dolori modus adhibendus est in morte propinorum & amicorum. Mors enim pra vita diuturna hominibus Christianis in hoc mundo peregrinantibus optanda est. 1. Quia hominibus finis est miseriarum & calamitatum. 2. Quia Christianis finis est peccatorum. 3. Quia peregrinis finis est peregrinationis, & in gratia ad caelestem patriam.

Feria VI. post Dominicam IV. Quadragesima. Peccatoris pravis habitibus & diuturna consuetudine peccati implicati miserio status est, quam Lazari mortui quadriantii & feceratis. Peccatoris hujusmodi mirabilior conversio, quam resurrectio Lazari.

Dominica in Passione. De maledicta seu detractione. Qui proximi famam detrahunt, vere demonium habent, eorum lingua a diabolo moventur, eique servantur ad peccati propagationem. Qui calumniam patiuntur, & eorum famam detrahunt, patientiam & mansuetudinem Christi Jesu debent imitari.

Eadem Dominica. Sancti esse debemus corde, per intentionis puritatem: ore, per sermonis veritatem: opere, per vitae omnimodam integritatem. Ut opere sancti simus, vita nostra conformanda est vitae Christi. Ut sermone sancti simus: sermones nostri conformandi sunt

sermonibus Christi. Ut corde sancti simus, ingenuo nostra conformanda est intentioni Christi.

Eadem Dominica. Quod eo die legitur Evangelium, docet: 1. Quid de Christo Jesu credere. 2. Quid in Christo Jesu imitari debeamus.

Feria II. post Dominicam V. Quadragesima. De peccati desertione. Nihil utilius est & efficacius ad gratiam continentiam, conservandam, recuperandam, quam timere: 1. Ne actualis gratiae auxilium fideliter non cooperemur. 2. Ne a gratia sanctificante excidamus. 3. Ne gratiam semel amissam non recuperemus.

Feria IV. post Dominicam V. Quadragesima. De praedestinatione sanctorum. Praedestinatio sanctorum ad gratiam & gloriam ex misericordia gratuita est: nihil igitur nobis tribuere debemus in negotio salutis nostrae, sed totum a Deo sperare, Deus vitam aeternam sanctis suis dat in tempore propter bona eorum opera: igitur bonis operibus perseveranter vacare debemus. Certissima est praedestinatio, nec deficere potest: & nihilominus timere debemus ac ex ovium Christi numero non timere.

Feria V. post Dominicam V. Quadragesima. De muliere peccatrice. Profanus & impudicus amor Deo gravissimum infert injuriam. 2. Mala gravissima infert homini. 3. Contra tam periculosum hostem fortiter pugnamus: al ejus insidiis sollicite cavendum est.

Eadem Feria. Mulieres peccatrices suae, cum vanitati forviunt, ac voluptati: Vanitati, cultus immodestia & dissolutione: Voluptati, vita molli, otiosa, & omnibus oblectamentis, quae honesta secundum mundi genitum ac mores vocantur, indulgentes.

Feria VI. post Dominicam V. Quadragesima. De muliere peccatrice poenitentia. Amor poenitens cor ejus doloris contrivit, humiliavit, Deo consecravit. 2. Amor poenitens lacrymarum fontes ex ejus oculis manare facit. 3. Amor poenitens illam ad officia pietatis Christo exhibenda impulit.

Dominica in Ramis Palmarum. De Regia Christi dignitate, Christus omnia erga nos implet optimi Regis officia. Nullum erga Christum Regem implemus subditorum officium.

Feria II. post Dominicam Palmarum. De furto. Fures sunt (ut Judas Iscariotes) 1. Usurarii, & quicumque ex mutuo aliquid ultra sortem exigunt vel percipiunt. 2. Furti rei sunt mercatores, qui rem pluris justo pretio vendunt, aut minoris justo emunt. 3. Furti & rapinae rei sunt, qui creditores suos fraudant, qui debita non solvant cum possint, qui gravia debita contrahunt, cum sciant se non esse solvendo. Sine restitutione nulla hujusmodi hominibus spes salutis esse potest.

Feria VI. in Parasceve. De passione Jesu Christi Domini nostri.

Dominica Pascha. De Resurrectione Christi. Tria in hoc mysterio consideranda. 1. Resurrectionis Christi necessitas. 2. Resurrectionis Christi gloria. 3. Resurrectionis Christi fructus.

Dominica in Albis. De pace. Vera pax fructus est Spiritus Sancti, qui proinde peccatores sui non possunt. Pacem vulneribus suis, & sanguini sui pretio nobis Christus Jesus comparavit.

Dominica II. post Pascha. Christus bonus Pastor. Omnes Pastoris optimi dotes & characteres in eo concurunt. Nos oves ejus sumus: dare igitur operam debemus ut nulla nobis ovium proprietates desint.

Eadem Dominica. Pastorum erga oves, ovium erga Pastores Ecclesiasticos officia.

Dominica III. post Pascha. In hujus mundi peregrinatione, cuius tempus modicum est, consolari & sustentare nos debet spes certissima visionis Dei, ad quam suspirare & tendere totius viuis debemus. 2. In rebus adversis, arumnis, calamitatibus, quae Christianorum iuste viventium pars sunt in hoc mundo, consolari nos debet expectatio gaudii purissimi, immensi, perpetui, quod tristitia nostra succedet.

Eadem Dominica. Gaudium mundi breve, inane, aeterno luctu excipiendum. Gaudium spirituale in Deo & de Deo verum, sincerum, perpetuum.

Dominica IV. post Pascha. Christus Spiritus Sanctum promittit. 1. Ut Consolatorum Fidelium. 2. Ut Consolatorum & emendatorum vitiorum. 3. Ut Instructorem rudium, & totius Ecclesiae interiore Magistram.

Dominica V. post Pascha. De Oratione. Quid petere in oratione debeamus? Quomodo petere debeamus?

Eadem Dominica. De efficacia orationis, quae fit in Christi nomine.

Feria Rogationum. De supplicationibus publicis, seu processibus.

In Festo Ascensionis Christi. 1. Mysterii fides explicatur. 2. Ascensionis Christi capta exponuntur. 3. Fructus & utilitates Ascensionis Domini.

Dominica post Ascensionem. Spiritus Sanctus testimonium Christo perhibuit. Apostoli Spiritu Sancto afflati testimonium Christo perhibuerunt. Christiani omnes Christo testimonium reddere tenentur, non solum in persecutionibus, sed etiam in pace Ecclesiae: non verbis tantum, sed operibus.

Dominica Pentecostes. Explicatur excellentia Doni quod Christus Ecclesiae suae tribuit mittendo Spiritum Sanctum, & admirabile ejus effectus exponuntur. 2. Dispositiones necessariae ad recipiendum Spiritum Sanctum.

In Festo Sanctissima Trinitatis. Sanctissima Trinitas gratias immortales agere debemus ob illius in nos beneficia: creationis, quae Patri Aeterno, Redemptionis, quae Filio Dei; Renovationis & sanctificationis, quae Spiritu Sancto tribuitur. 3. Imitari debemus, quantum cum Dei gratia nobis possibile est, sanctissimam Trinitatem.

Dei perfectiones; summam divinarum Personarum concordiam.

In Festo sacratissimi Corporis Christi. Christus Corpus & sanguinem suum in sanctissimo Eucharistiae Sacramento nostrum donat. 1. Ut verum cibum & potum Animarum nostrarum. 2. Ut symbolum & principium nostrae: cum ipso conjunctionis, & mutuae illius in nobis, ac nostrae in illo mansionis. 3. Ut aeterna vitae pignus.

In eodem Festo. Sancta Eucharistia sacrificium est. 1. Veteris Legis sacrificii longe dignius & excellentius. 2. Veteris Legis sacrificii efficacius. 3. Majoris dispositionis ex parte offerentium & adstantium exigens.

Dominica I. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De Convivio Eucharistico. Magnificum sanctae Eucharistiae convivium, quod Dei bonitas ab aeterno decrevit & sapientia disposuit: omnipotentia statuto tempore instruit & excipit est: liberalitas multiplicat; misericordia & justitia distribuit; aeternitas perenne facit.

Eadem Dominica. De solemnibus processionibus in Festo & Octava Corporis Christi institutis. Quas ob rationes instituta sint? Quia pietate illis adesse debemus.

Eadem Dominica. De frequenti Communionem. Frequens Communionem magnorum fons & origo bonorum. Quae dispositiones ad frequentem Communionem necessariae sunt?

Eadem Dominica. Cetera magna ad quam multos Christus invitavit, regnum caelorum est. Omnes homines ad eam invitati, & quodammodo vocati a Deo, Vanae excusationes eorum qui non veniunt.

Dominica II. post Festum Sanctissimae Trinitatis. Laborandum ut aliquando beati simus; sed ne sit inanis labor noster, 1. Debemus laborare in luce fidei. 2. Laborare debemus in praesentia & verbo Christi. 3. Imitari debemus humilitatem S. Petri: Dei gratiam in nobis agnoscendo, non merita nostra, quae in nobis nulla sunt nisi Dei dona.

Dominica IV. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De justitia Christianae & Pharisaeae discrimine. 1. Pharisaeorum justitia simulata erat & fucata. Justitia Pharisaeorum sincera & simplex esse debet. Justitia Pharisaeorum externa duntaxat: justitia Christianorum scrupulosa & exterior esse debet. 3. Justitia Pharisaeorum maximo vero neglectrix mandatorum: Christiana justitia totam legem accurate implet: magna praeccepta observat, nec tantum minora negligit.

Eadem Dominica. Explicatur quintum Decalogi praecceptum, Non occides.

Eadem Dominica. De ira.

Eadem Dominica. Reconciliation sincera, spontanea, & prompta cum fratribus, absolute necessaria est ad remissionem peccatorum obtinendam & ad sacram communionem.

Dominica V. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De providentia. Quid de providentia Dei credere oportet? Quae animi nostri dispositio, quae erga Dei providentiam affectus esse debet.

Dominica VI. post Festum Sanctissimae Trinitatis. Christus Jesus hujus diei Evangelio nos munit contra illusiones quae a via salutis nos avertere possunt, & in viam perditionis deducere. Ex triplici autem radice oriuntur illusiones. 1. Ex prava directione. 2. Ex erronea presumptione. 3. Ex corrupta voluntate. Contra primam illusionem causam nos munit Christus, docendo voluntatem nostram Dei voluntati conformandam esse. Contra secundam illusionem causam nos munit, docendo erroneam esse presumptionem de fide bonis operibus destituta, quae sufficit ad salutem. Contra tertiam nos munit, docendo, voluntatem nostram Dei voluntati conformandam esse, nec nostram, sed ejus voluntatem faciendam, ut ad aeternam beatitudinem perveniamus.

Dominica VII. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De elemosynae necessitate, & utilitate. Divitibus obligatio elemosynae erogandi divino praeccepto imposita est. 2. Magnae utilitates & fructus ex elemosynis in eos redundantes, illos ad juvandos pauperes excitare debent. 3. Non solum violatae caritatis, sed etiam gravissimae imprudentiae rei sunt divites, qui elemosynam pauperibus non erogant pro facultatum suarum ratione, & ipsorum pauperum indigentia.

Dominica VIII. post Festum Sanctissimae Trinitatis. Lacrymarum Christi super Jerusalem flentis nos docent quae ob causas lugere debeamus, scilicet non esse lugendum ob rerum temporalium damna, ob frustratas cupiditates, ob tristes & male fortunatos eventus; sed ob Dei offensam cum a nobis, tum ab aliis peccatoribus; ob Ecclesiae mala; ob imminetia tempora nostra pericula, eo quod non cognoverit tempus visitationis suae a Christo Jesu. Longe magis deploranda animae nostrae desolatio, quam everio Jerusalem.

Dominica IX. post Festum Sanctissimae Trinitatis. Superbia & ostentatio in Pharisaeo damnata: Humilitas in Publicano commendata. Utriusque characteres.

Dominica X. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De hominibus surdi & muti curatione. 1. Spiritus surditas & lingua impedimentum, mala sunt in peccatoribus eo magis deploranda, quo voluntaria. 2. Homines surdos & mutos Ecclesiae fides adducit ad Jesum, per baptismum primo, deinde per poenitentiam sanandos. 3. Ut ab interiori surditate, & invisibili impedimento linguae liberemur ac sanemur, per gratiam Christi, facere debemus quod fecit ipse surdum & mutum sanans.

Dominica XI. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De proximi dilectione. Explicatur. 1. Quis sit noster proximus: & quae regula secundum quam proximi dilectio mensuranda est. 2. Quae sint officia dilectionis proximo debita

secundum Dei legem. 3. Quod sit exemplar cui nos in exhibendis hujus dilectionis officiis conformare debeamus.

Dominica XII. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De decem Leprosis. Quam foeda, quam horrenda morales peccati lepra? Quid agendum, illis qui ea foedati & inquinati sunt, ut curentur? Quid agere debeant postquam mundati sunt.

Dominica XIII. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De avaritia. Temporales pecuniaeque divitias contemnendas & spirituales aeternaeque divitias diligendas & quaerendas Christus docet.

Dominica XIV. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De filio Viduae Naim defuncto. Mortuus qui ad sepulcrum elevebatur, statum miserum peccatoris significat. Mortui suscitatio a Christo Domino significat conversionem & justificationem peccatoris. 1. Lugendus peccatoribus status. 2. Laudanda Christi misericordia, qui peccatorum ad vitam revocat per gratiam suam.

Dominica XV. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De Hydropico a Christo sanato: & de postremo loco tenendo. Superbia spiritualis hydropis. Quae rationes movere nos debeant ut postremum locum amemus, superiorem non quaeramus.

Eadem Dominica. De sanctificatione Dominicae, Festorumque dierum.

Dominica XVI. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De praeccepto amoris Dei. 1. Amor Dei omnibus affectibus nostris dominari debet. 2. Actus divini amoris frequenter exercere debemus. 3. Omnia Dei mandata ex amore implere.

Dominica XVII. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De remissione peccatorum. Tria credenda complectitur hic symboli Apostolici Articulus: in hac vita de remissione peccatorum nostrorum securi esse nunquam debemus, sed semper timere.

Dominica XVIII. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De spiritalibus Filiis Dei nuptiis cum Ecclesia, & Anima fidelis. Ad spirituales illas nuptias omnes vocati estis, confidite; pauci electi, timeate. Nihil proderit quod credimus; ut ad aeternum Sponsi convivium admittamur, nisi habuerimus vestem nuptialem, scilicet caritatem & opera bona.

Dominica XIX. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De Regulo cuius filius lethali tergebat. Capharnaum: 1. Ad Deum accedendum est per fidem, & quidem firmo rem fide Reguli. 2. Ab ipso petenda sunt majora & excellentiora bona, quam sanitas corporis, aliaque commoda temporalia. 3. Cura omnis adhibenda est a patribus-familias, ut eorum familia Deo serviat, & sanctis operibus comprobet.

Dominica XX. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De decem millium talentorum debitore. Peccata nostra debita nostra sunt. Quae peccata committimus, tot talentorum debitores sumus. Solum Deus illa condonare potest. Frustra vero speramus Deum nobis peccata dimissurum, si adversus proximos conservosque nostros duri & immisericordes simus. Tres rationes ad debita conservis nostris dimittenda, iniuriasque condonandas movere nos debent, ex hodierno Evangelio petita.

Dominica XXI. post Festum Sanctissimae Trinitatis. Praecipua duo homines officia Christus in hujus diei Evangelio docet. 1. Quid Regi. 2. Quid Deo debeant. Reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari, ut civis Republicae terrestris: & quae sunt Dei Deo, ut civis Republicae caelestis.

Dominica XXII. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De filia Principis a Christo suscitata, & de resurrectione mortuorum. 1. Resurrectio omnium hominum simpliciter ac firmiter credenda est. 2. Varia erit resurrectionis conditio, quam sibi quisque bonis vel malis operibus procurat. 3. Otiosa igitur & sterilis in nobis esse non debet resurrectionis fides.

Eadem Dominica. Sancta mors magis est optanda quam vita.

Dominica XXIII. post Festum Sanctissimae Trinitatis. De abominatione desolationis stante in loco sancto, in anima sanguine Christi redempta, & per baptismum sanctificata, in corpore consecrato ut Dei templum esset.

Eadem Dominica. Multiplex tribulatio in die furoris Domini. Una quaerendum praecedet, altera quaerendum comitabitur, tertia quaerendum subsequetur.

P A R S T E R T I A.

In Festo S. Andreae Apostoli. S. Andreas cor succensum habuit amore crucis, linguam consecratam predicatione crucis, corpus consummatum martyrio crucis.

In Festo S. Nicolai Episcopi & Confessoris. A spiritu sancto institutus est ad virtutem Nicolai, ut sobrie, iuste, & pie viveret in hoc saeculo: pie per orationis humilitatem, assiduitatem & fervorem: sobrie per jejuniis austeritatem: iuste per caritatem, quae tota est hominis Christiani justitia.

In Festo Conceptionis Beatae Virginis Mariae. Triplex discrimen gratiae quae beata Virgo in sua conceptione praevenerat est, ab ea quae ceteris sanctis collata fuit: 1. a sanctorum sanctorum in pueritia, quidam in adolescentia vel juventute, quidam in senectute, vel in morte sanctificati sunt; 2. Virgo Maria in sua Conceptione per Christi gratiam praevenerat est, ne peccati originalis laborem contraheret, cuius contrahendi debitum ut Adam filia contraxerat. 3. Alii sancti partem gratiae: Maria totam gratiae plenitudinem recepit. 3. Aliis sanctis

- gratia modo amissibili; Maria modo quodam inamissibili collata est. 118
- In Feste S. Thomae Apostoli.* S. Thomas ex vulneribus sacratissimorum pedum Christi hausit humilitatem & firmitatem fidei. Ex vulnere lateris Christi, & ejus corde sacratissimo hausit fervorem fidei. Ex vulneribus manuum hausit operationem fidei. Sit fides nostra, ut fides Apostoli Thomae, humilis & firma; fervens & amore succensa, operans & honorum operum effectrix. 119
- In Feste Sancti Stephani Protomartyris.* Plenitudo gratiae Stephanum primi Diaconi ministerio dignum effecit. Plenitudine fortitudinis Stephanum protomartyris coram decoravit. Plenitudo Spiritus Sancti Stephanum primum ac nobilissimum post Christum Jesum caritatis exemplar mundi exhibuit. 120
- In Feste S. Joannis Apostoli & Evangelistae.* 1. Quid major Christi dilectio Sancto Joanni praestiterit. 2. Quid S. Joannes Christi dilectioni rependerit. Christus Jesus Joannem praeter ceteris Discipulis concium fecit arcantorum suorum; participem bonorum suorum; consortem dolorum suorum; S. Joannes dilectioni qua ipsum praeter ceteris Discipulis honoravit Christus, amore ardentissimo & constantissimo respondit. 121
- In Feste S. Genovefae Virginis.* Vitae contemplativae, & vitae activae exemplum in Genovefa Virgine admirabiliter eluxit. Christo summo pastori cor suum consecrat ab adolescentia per amorem castissimum; corpus per virginitatem; ipsum desiderat & quaerit assidue per ferventem orationem; illo se dignam praestat per humilitatem; sanctis exemplis & misericordiae operibus per Patrisentem populum velut gregem pascit; Episcoporum praeceptis religiose obtemperat, & consilia sequitur. 123
- In Feste Purificationis Deiparae Virginis Mariae.* Euntes in Templum, occurramus Christo Jesu & Mariae cum Simone justo. Discamus a Christo Jesu quid offerre & sacrificare Deo debeamus. A Deipara Virgine, quomodo nos purificare oporteat. A Sancto Simone, quod nam esse debeat nostrorum desideriorum objectum. 125
- In Feste S. Thomae Aquinatis.* Scientiam Sancti Thomae castitas parit, humilitas sanctificat, caritas perficit; qua triplici ratione similis est sapientiae Angelorum. 126
- In Feste Sancti Joseph.* Ceterorum gratia sanctorum facit illos filios Dei & Christi Jesu fratres per adoptionem; gratia S. Joseph facit illum Filium Dei Patrem. Ceterorum gratia sanctorum illos facit Deiparae Virginis Mariae clientes; gratia S. Joseph illum facit Virginis Matris Dei Sponsum. Gratia reliquorum sanctorum illos facit Ecclesiae membra; gratia S. Joseph illum facit capitis Ecclesiae aeconomicum caput. 128
- In Feste Annuntiationis Beatae Virginis Mariae.* 1. Magnam Mysterium Incarnationis, quod hodie annuntiat, in quo divinae perfectiones splendens effulcent quam in ceteris incarnati Verbi Mysteriis, & divinae personae nova quodammodo attributa sine sui mutatione, novaeque denominationes acquirunt. 2. Magna Virgo, cui Mysterium illud annuntiat, quia recipit gratiae plenitudinem, quia sine dispendio virginitatis obtinet fecunditatem; quia provehitur ad incomparabilem Matris Dei dignitatem. 3. In homines, propter quos annuntiat, magnitudinem suam derivat Dei Filius, qui in utero Virginis fit homo, ut homines filios Dei faciat: servi formam assumit, ut faciat liberos: similitudinem carnis peccati induit, ut faciat Sanctos. 129
- In Feste S. Joannis Baptistae.* Inter natos mulierum Joannes Baptistae maximus est. 1. Nativitatis privilegium. 2. Amplitudine muneris. 3. Merito fidelitatis. 130
- In Feste Sancti Petri Apostolorum Principis.* 1. S. Petrus primatus dignitatem & regimen Ecclesiae universae promeritus est excellentis fidei suae & fervore caritatis. 2. S. Petrus Dei & Filii ejus inimicos debellavit; ejusque imperio subiecit praedicationis suae & miraculorum virtute. 3. S. Petrus praecipuam gloriam, reverentiam, cultumque in Ecclesia consecutus est ob labores pro Ecclesia toleratos, ob passionem & Martyrium. 133
- In Feste Sanctae Mariae Magdalene.* Mariae Magdalene amor omnes vitae illius status complectitur; statum peccati, statum poenitentiae, statum contemplationis; Peccatrix in civitate; poenitens in domo Simonis Pharisei; Contemplatrix reliquo vitae tempore, praesertim in solitudine. 1. Maria Magdalena divinae quondam amoris inimica. 2. Maria Magdalena ab amore divino debellata. 3. Maria Magdalena divinae amoris discipula. 1. Divini amoris inimica in civitate: Ab amore divino debellata in domo Simonis: Divini amoris discipula in contemplatione & solitudine. 136
- In Feste Sancti Dominici.* 1. S. Dominicus praedicator a Deo electus, formatus, & eruditus. 2. S. Dominicus Praedicator fidelis, Ecclesiae fructuosus, administrabilis. 3. S. Dominicus in Ordine suo Praedicator universalis ac perpetuus. 138
- In Feste Assumptionis Beatae Virginis Mariae.* 1. Homines admirantur obitum sanctissimae Virginis seu prodigium in ordine naturae. 2. Angeli admirantur ejus Assumptionem seu prodigium in ordine gratiae. 3. Deus in ejus coronatione sibi complacet seu in magnificentissimo suorum operum in ordine gloriae. 139
- In Feste Sancti Hyacinthi.* 1. Cum Christus Jesus sit Maria Filius, Hyacinthum fecit amicum Mariae carissimum. 2. Cum ipse sit Ecclesiae sponsus & fundator, Hyacinthum Ecclesiae propagatorem studiosissimum fecit. 3. Cum ipse sit Fidelium omnium caput, Hyacinthum eorum protectorem potentissimum constituit. 1. Hyacinthus Mariae Virginis Deiparae in Ordine S. Dominici amicus carissimus. 2. S. Hyacinthus Ecclesiae in septentrione propagator studiosissimus. 3. S. Hyacinthus miraculorum patrat in gratiam Christianorum illum inextantium per totum orbem potentissimus. 140
- In Feste Sancti Ludovici Regis & Confessoris.* 1. Similis non fuit ante S. Ludovicum Rex, nec post eum surrexit similis in Regni interioris, id est, passionum suarum ordinatione & coercitione. 2. Nemo Regum similis S. Ludovico in Regni interioris, id est Francorum, justo regimine. 3. Nemo Regum S. Ludovico similis in Regni superioris, id est Ecclesiae, protectione. 142
- In Feste Nativitatis Beatae Virginis Mariae.* Beata Virgo Maria Liber ab aeterno in Dei mente conceptus, preclaris figuris ornat, & illuminatus, scriptus intus & foris, in quo virtutum omnium characteres sunt expressi... Verus, Deoque maxime gratus Beatae Virginis cultus, ejus imitatio. 144
- In eodem Feste.* S. Virgo Maria in sua Nativitate progreditur ut Aurora: jam a sua Nativitate pulchra est ut Luna, electa ut sol: principibus tenebrarum terribilis ut caestrorum acies ordinata. 145
- In Feste S. Francisci Assisi.* S. Franciscus sapientiam quam a Christo dicit, loquitur inter perfectos, sapientiam vero non lujus saeculi, neque principum hujus saeculi, sed sapientiam Dei in Mysterio Incarnationis & crucis absconditam. Sapientes saeculi illos vere divites esse judicant, qui ceteris abundantius bona possident, quae fortuna vocantur. Illos magnos esse, gloriosos & illustres judicant, qui ad majores honores & dignitates sunt proyeecti; illos felices judicant, qui voluptatibus, quas honestas & legitimas vocant, perfruuntur. Verum S. Franciscus vanas esse sapientium saeculi cogitationes ostendit; quidem exemplis suis docet. 1. Veras divitias in paupertate Christi inveniri. 2. Veram gloriam, solidamque celestidinem inveniri in humilationibus & opprobriis Christi. 3. Veram voluptatem inveniri in passionibus cruce, & vulneribus Christi. 146
- In Feste omnium Sanctorum.* Siquidem Sanctorum civis sumus ad sanctam civitatem Sion suspirare, & continuo tendere debemus. 2. Ut ad sanctam illam civitatem & gloriam Sanctorum perveniamus, media eligenda sunt quae Christus praescripsit, via sequenda quam monstravit. 3. Qui municipes civitatis alicujus esse volunt, colere debent civis nobiliores & gratiores Principi. Igitur si Sanctorum civis esse velimus, debemus illos colere ac venerari ob excellentiam, invocare ob potentiam, imitari ob virtutes. 147
- In Commemoratione Fidelium Defunctorum.* Fidelium omnium Defunctorum commemorationem instituit Ecclesia ad fidem nostram de Purgatorio confirmandam. 2. Ad caritatem nostram erga animas Purgatorii poenis cruciatas accendendam. 3. Ad vigilantiam nostram excitandam, ut peccata etiam venialia summo studio vitemus, & divinae justitiae in hac vita satisfaciamus, ut a poenis Purgatorii liberemur, vel ne ita diu in illis detineamur. 149
- In Feste S. Catharinae Virginis & Martyris.* Triplex victoria, & triplex corona S. Catharinae. 1. Fidei virtute mundum vincit cum suis erroribus. 2. Christiana fortitudine vincit mundum cum suis terroribus. 3. Incorrupta virginitate mundum vincit cum suis amoribus & voluptatibus. *ibid.*
- In Feste Dedicacionis Ecclesiae.* Solemnis Ecclesiae dedicatio, ejusque annua Commemoratio triplicis officii nos admonet. 1. Deo gratias agendas esse, qui nos in Ecclesiam suam vocavit. 2. Nos admonet reverentiae quam Templis debemus. 3. Admonet nos esse templa Dei vivi in baptismo Deo consecrata: ac proinde cavendum ne templum Dei in nobis mortali peccato polluanus. 150